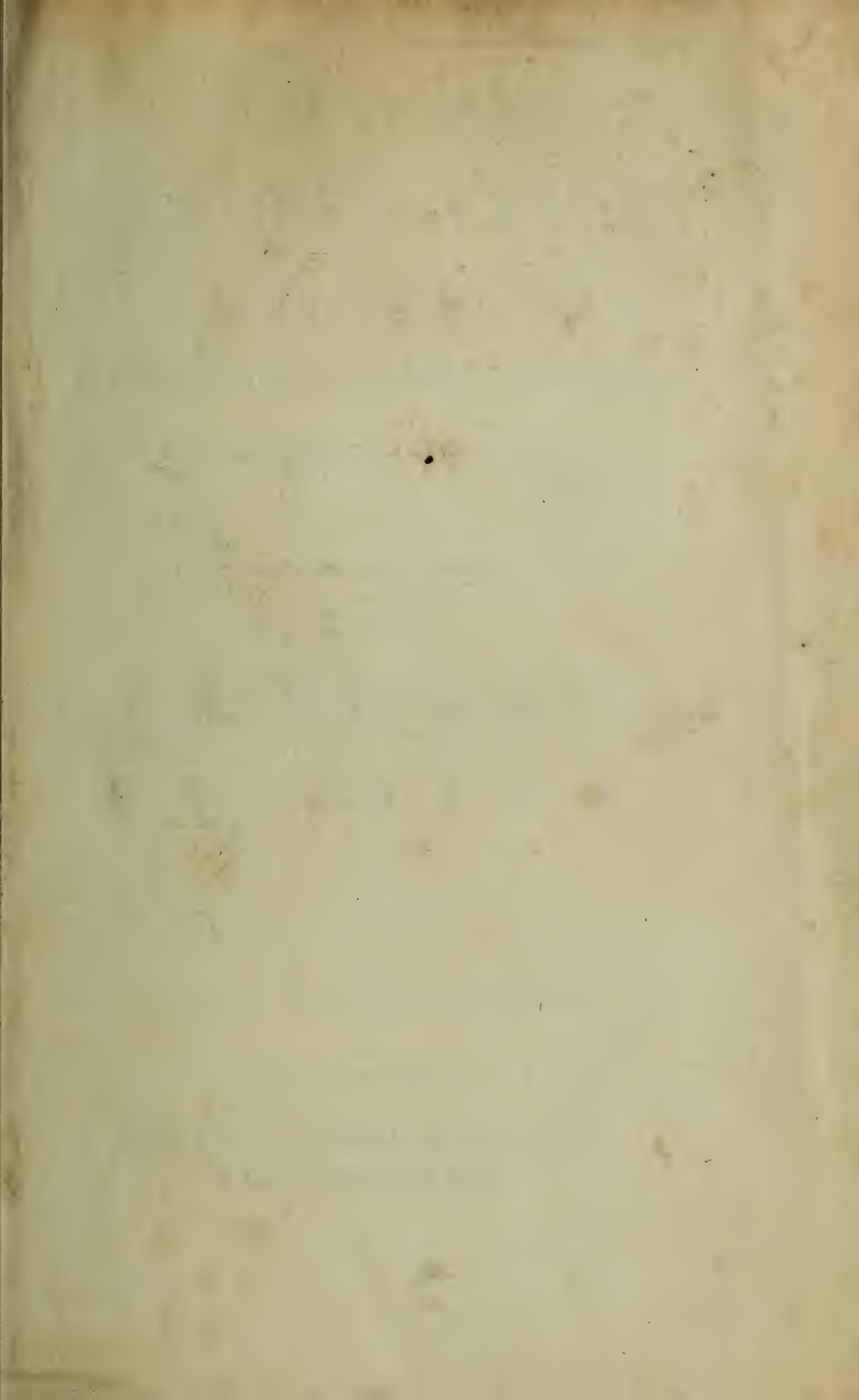
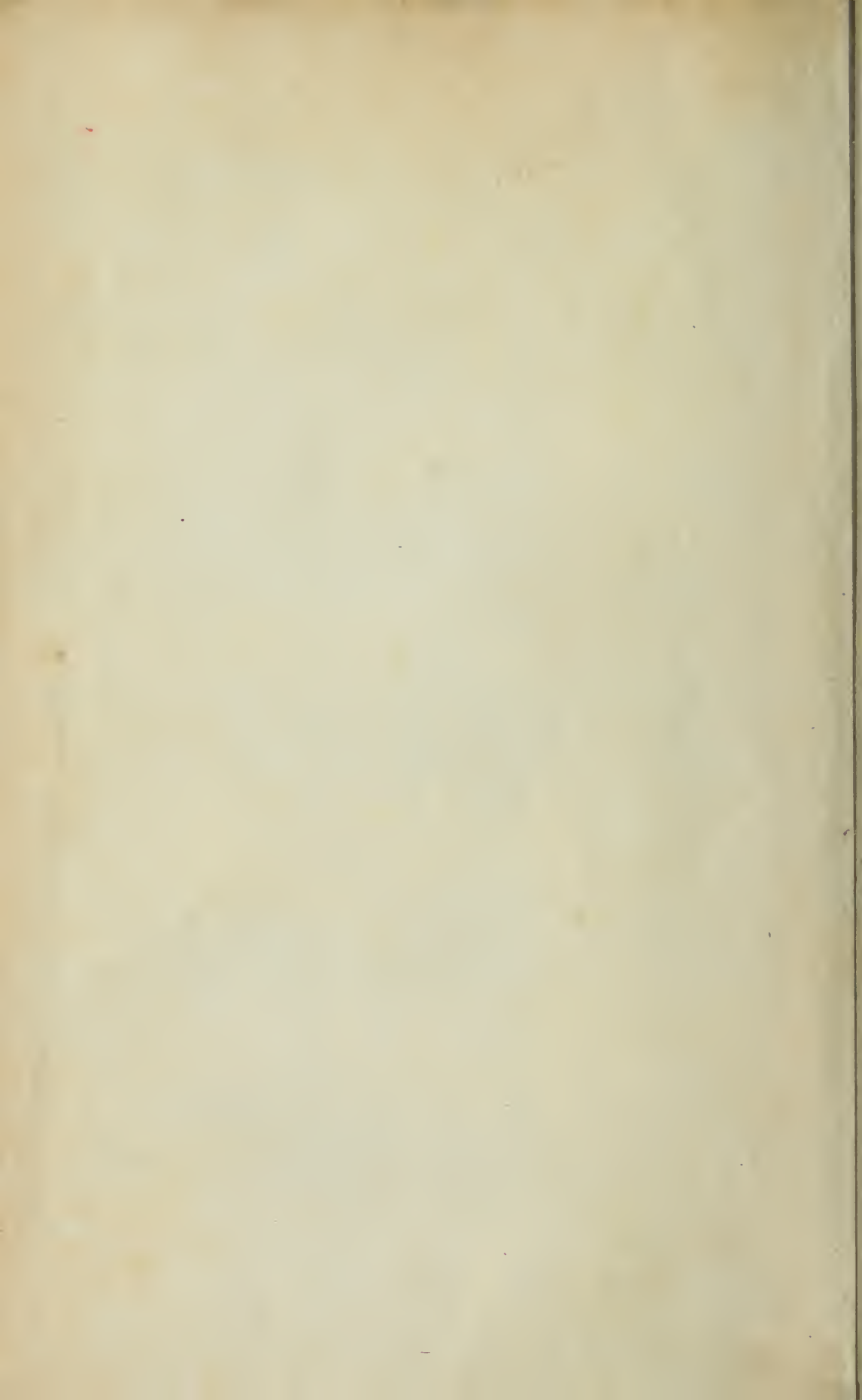

3 1761 08824285 4

Ch. Thorp Rytter
1825

LLC
5434G.3

DEPARTMENTAL
LIBRARY
CL-S

SCRIPTORES

REI RUSTICÆ

VETERES LATINI

E RECENSIONE JO. MATTH. GESNERI

VOLUMEN QUARTUM

LEXICON

RUSTICUM

BIPONTI

EX TYPOGRAPHIA SOCIETATIS

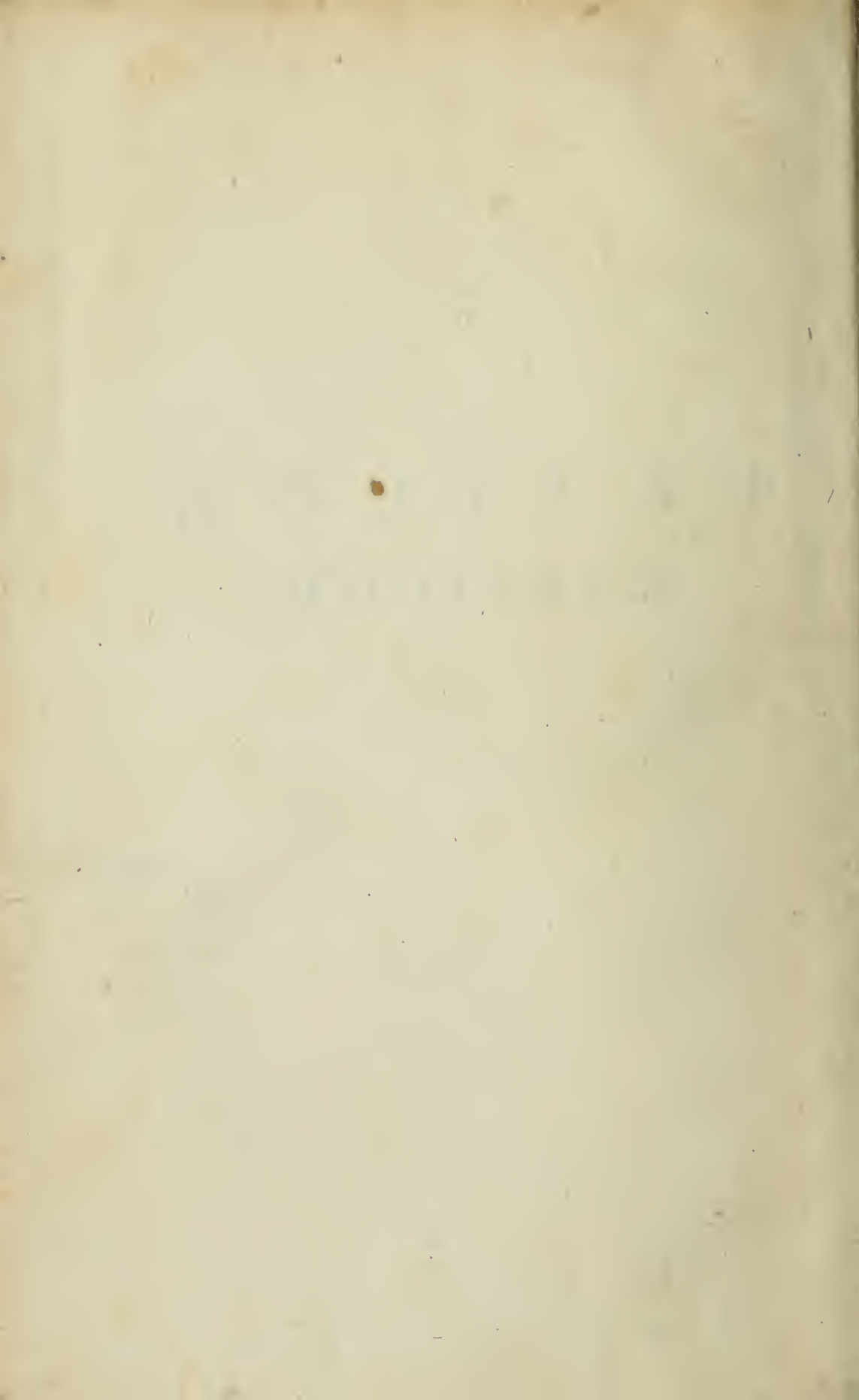
CIDICCLXXXVIII

112367
26/5/11

Small
Number

LEXICON
RUSTICUM.

LEXICON RUSTICUM.

A.

ABIMA fructum ferre incipit vacca, Varr. 2, 1. a Menate libertus, Varr. 2, 8. a se instituit ipse, Col. 11, 1. ab aspectu decorus, Col. 6, 29. ab hinc, Pall. 4, 13. ab his leguminibus, *h. e. post*, Col. 2, 10. ab uno & viginti diebus exactis, Pall. 7, 5.

Abacus, Cat. 10. *mensa structoria & coquinaria*. Ge. Alex.

Abiegna scobis, Col. 12, 43.

Abies Gallica, Pal. 12, 15.

Ablaqueatio nudavit radices, Col. 4, 14. adopertas (*int. ante ablaqueationem*) ostendit radículas, Col. 4, 8. ablaqueationis lacusculi, Col. 4, 8. *Malim ergo a lacu derivare hoc verbum, cum Georgio Alex. Beroaldo, quam a laqueis radicum, quibus liberantur arbusculae. ablaqueationis orbem fortius exaltare, Col. 4, 4. Ursin. coni. scrobem. Sed quidni orbem dicat illam aream, quæ in ablaqueatione refoditur? Rotundum certe spatium ipsa stirpium & ablaqueationis natura desiderat. Quid quod Græcorum consuetudo γυρὼν, γυρῶν & γύρωσιν hic agnoscit? & ipse Moderatus 5, 9. altis gyris ablaqueari oleas præcipit.*

Ablaqueo. *Quid sit ablaqueare disertissime docet Col. 4, 8. vid. oblaqueo. ablaqueari vitem antiquissimum est, Col. 4, 29.*

pro Ablativis consequentiae, Nominativi, Veg. 2, 34. interdum animal despumatum remissus semel de palato sanguis non potest reprimi. An Græcismus est? Debebat certe animali despumato.

Ablegandum pecus a prato, Varr. 1, 47. cum ablegabuntur boves, Col. 6, 5.

Abnodare palmitem focaneum, *h. e. ablato illo vulnus levare*, Col. 4, 24.

Abnuat Saserna id ruris genus, Col. 3, 3. *h. e. respuit, damnat.*

Abolescit ficitatibus vitis, Col. 3, 2. abolescunt, *quæ Scriptt. R. R. Vol. IV.*

L E X I C O N

ex majoribus minora fiunt, ac tandem pereunt. Siccitatibus igitur abolefcunt uvæ, h. e. rugis contrahuntur, ac tandem succo omni deftitutæ decidunt. Idem verbum occurrit apud Lucretium 5, 732. & Virg. Æn. 7, 232.

Abominari, *h. e. deprecari*, Col. 6. Praef.

Aborigines solum mutarunt, Col. 1, 3.

Aborto. ne abortet, Varr. 2, 4.

Abrado dolabra acuta, Col. Arb. 10.

Abrotonites vinum, Col. 12, 35.

Abrotoni virga pro caprifico, Pall. 4, 10. macerati portione fedatur dolor ventris in pecudibus, Col. 6, 7. Veg. 3, 3.

Abscido *fere Lugdunensis MS. apud Palladium, & ita Jenson. & Bonon. cum Conmel. 4, 10. ubi scindere rel. Sed abscidere arbores*, Pall. 6, 4. absciditur messis, Pall. 7, 2.

Abinthiatum conditum, Pall. 3, 32.

Abinthides vinum, Col. 12, 35.

Abinthium Ponticum, Cat. 159. Veg. 3, 28, & *sæpe al.*

Abfisto. nec abfistat id facere, donec &c. Col. 12, 19.

Abfolvit spiffitudinem olei fal, Pall. 12, 17. abfoluta funt liba, *i. e. parata, fertig*, Varr. 2, 8. abfoluta tempeftatibus dies, Pall. 4, 12. nebularum noctibus loca, *i. e. libera*, Pall. 1, 3.

Abftineo. abftinere pullos cibo & aqua, Col. 8, 5. *fignitatio tranfitiva, curare ut abftineant, prohibere, coercere. Schætig. fi fe imber abftineat*, Pall. 3, 24. *h. e. fi non pluât.* abftinentiffimus fomni & vini, Col. 11, 1. rebus Venereis, Col. 12, 4. abftineantur hordeo, Col. 6, 30. potione, Col. 7, 10. abftineatur a potu, Pall. 6, 7. abftineri debent, Col. 8, 5. abftinendus cibo bos, Col. 6, 7 & 9. ab humore, Col. 6, 26. abftinendæ cibis aves, Col. 8, 5. *Talia plura dedit Barth. 19, 15. p. 992.*

Abftractum pro Concreto pon. vid. Acerbitas, Ariditas, Maturitas.

Abfumta ablaqueatione, Col. 5, 10. *De hac phrafi dubitat Ponted. ad Col. Arb. 24. abfumtas vires refovere*, Col. 2, 14.

Abunde fit dixiffe, Col. 5, 3.

Abundo. fi abundaverit parum cruoris, *h. e. effluxerit*, Veg. 3, 4 b. *Ita abundavit fanguis per nares, Scribo. Comp. 47. in Abus Dativi & Ablativi non femper adhibentur. Scal. ad Varr. 2, 1. fed ex his equis qui nati pulli &c. h. e. equabus.*

R U S T I C U M.

Ac etiam, Varr. 1, 47. Col. 9, 12.

Acacia nigra, Veg. 2, 34.

Acanthini caules, Col. 9, 4.

Acanthos imitatur pinea, Col. 10, 241.

Acapnon mel, Col. 6, 33. *acapnon mel etiam laudat Plin.*
11, 16. f. 16. *Strabo ἀκάπνιστον appellat l. 9, p. 400. genus mellis Attici, quod circa argenti fodinas confieret, idque dici ait ἀπὸ τοῦ τρόπου τῆς σκευασίας, credo quod fumus non adhiberetur ad repellendas apes, quo aliquantum vitari mel necesse est. cf. Harduin. ad Plin. l. c. ligna acapna vid. Cat. 130.*

Accedit propius ut non sit macra, quam ut sit jejuna, Varr. 1, 9. per gradus vindemia, Pall. 3, 9.

Accendere Venerem, Col. 8, 11. accendi æstatis vaporibus, Col. 9, 6.

Accessiones parvæ, Col. 1, 7.

Accipiter, Col. 8, 4 & 8. *MS. Lips. ancipiter.*

Acclamationum verens bos, Col. 6, 2.

Acclives inter se crates, Col. 12, 15. acclivibus locis, Col. 3, 15.

Acclivitatis difficultas, Col. 2, 4.

Accommodare trapetum, Cat. 21. accommodantes opera temporibus, Col. 11, 2.

Accommodum digestionem, Pall. 8, 8. labori potius, quam velocitati animal bos, Veg. 3, 2.

Accubans non nisi sacris diebus cœnet villicus, Col. 11, 1.

Accuratio. ad omnem Accurationem, Veg. 1, 56. *h. e. accuratissime.*

Accurare victum & cultum, Col. 12. Præf.

Accusativus absolute positus pro ablativo, Cat. 90. palumbum recentem ut prensus erit &c. subaudi quod ad. vid. Perizon. ad Sanct. 4, 11 extr. add. Cat. 42. ligustici unciam, int. sume, vel simile quid, Col. 12, 57. Turis masculi unciam unam &c. Veg. 3, 42. pro nominativo, Col. 6, 3. eosque nemo dubitat, quin optimi sint. Sic e. c. etiam Cæsar B. G. 1, 39. rem frumentariam, ut satis commode supportari posset, timere se dicebant.

Aceo. si aceat vinum, Cat. 148.

Acerbitas, *pro uvis acerbis*, Pall. 3, 9.

Acerbæ uvæ, Col. 3, 21. *maturis opponuntur.*

Acervatim enectæ, Col. 9, 13.

Acetabulum. quantum acetabulum capiet, Veg. 1, 17. *add. 2, 53. Hemina signatur quarta pars, i. e. drachmæ quina-*

L E X I C O N

decim. Bero. Idem verbum Catoni restituendum c. 102. pro cætabulum. Apud Vegetium sæpe scriptum est accetab.

Acetum ut fiat, Col. 12, 5. acerrimum & pulcherrimum, Cat. 104. ficulneum, Col. 12, 17. laespitiatum, Cat. 116, e malis, Pall. 3, 25. mulsum, Cat. 157. de piris, Pall. 3, 25. scylliticum ut fiat, Col. 12, 34. & Pall. 8, 8. e sorbis & piris, Pall. 2, 15. mellis aceto, Col. 12, 5. *Forte legendum aceti. Plin. 11, 15 pr. In omni melle quod per se fluxit, ut mustum oleumque, vocatur acetum. Hesych. ἀκν-τὸν, κράτιστον. An etiam mellis aliquod acetum est, sive mel acidum? Certe prohibent quantum possunt mellarii, ne qua panis incidat mica, a cujus fermento scilicet effervesce & vitari mel putant.*

Achæi solum mutarunt, Col. 1, 6.

Achaica myrrha, Col. 10, 173. τὸ σμυρρεῖον ita vocat, quod in Græcia nascatur. Dioscoride vero teste provenit in Βαο-ρια, quæ etiam Achajæ nomine cum adjacentibus regionibus venit. *vid. Cuper. in epist. ad Constant. Hugenum, quam profert Columbus ad Lactantium de M. P. c. 50. Schætg.*

Achanti unc. 6. Veg. 1, 10. inter suffimenta.

Acheloides nympha Pegasidum comites, Col. 10, 263.

Achrades pyri, Col. 7, 9. 10, 15 & 250. unde silvestres esse apparet.

Acina crassa, Col. 12, 43. *proprie igitur sunt folliculi, quibus vinacea celantur, Col. 11, 2. vid. Græv. ad Cic. de Sen. 15.*

Acina pro ipsis baccis uvarum, ut arida & vitiosa, Col. 12, 39. corrugata, Col. 12, 39. corrupta, Cat. 112. Col. 12, 39. rugosa, Col. 12, 43.

Acinaria dolia, Varr. 1, 22.

Acinaticium vinum, Pall. 1, 6. *Huius conficiendi rationem vid. apud Cassiodorum Var. 12, 4.*

Acinus. acini varii in una uva coloris, Col. Arb. 9.

Acnua quid? Varr. 1, 10. Col. 5, 1.

Acontizare ut possit sanguis, Veg. 1, 26 & 27. h. e. profilire, emicare.

Acopon thermanticum, Veg. 1, 43. *unguentum dolores leniens & calefaciens. add. 2, 11 & 54. Plinii etiam & Celsi vocem esse, docet Rhodius Lex. Scribo.*

Acorem facit hæc res, Col. 3, 21. concipit lac, Col. 7, 8. redolere, Col. 12, 18. acore vitatur lac, Col. 12, 13.

Acori libra, Veg. 3, 57. Pontici, Veg. 3, 79. *Descriptio*

R U S T I C U M.

pariter & pictura Dodonæi convenit cum eo, quem cives mei vocant Calmus. Sed calamum aromaticum male dici acorum idem confirmat.

Acquiescit vinea palo, adminiculo, Col. 4, 12.

Acratophorum, Varr. 1, 8. *vasis genus.*

Acredinem cepis tollunt nuces, Pall. 2, 15.

Acrimoniam brassicæ non potest ferre ulcus, Cat. 157.

Acris. Acre ut fiat vinum vapidum, Col. 12, 5. acrior fol. Col. 11, 2. ignis, Col. 12, 19.

Acrus, a, um, *etiam dixere.* Acra radice, Pall. 9, 5. cum aceto non acro, Veg. 2, 7. aceti acri, Veg. 4, 28.

Acrifioneos amores, Col. 10, 205.

Acro vel acron. Acronis fuilli usus, Veg. 3, 66. *it.* 4, 8. *add. Morgag.* 4, 43. *ungulam de perna in simili re commendat.* Cat. 158.

Acrocolesium, Veg. 4, 12.

Acroteria, *al.* acrocolia, *quae glossa est τῶν ἀκρωτηρίων; certe synonymum.* Veg. 2, 47. ἀκροκόλια, ἀκρωτήρια, *extrema artuum, manus, pedes &c.*

Acrifolii vectes, Cat. 31. *Monet Popma in omissis ista: Catonis Acrifolia arbor eadem est, quae vulgo Agrifolium, Germanice Hulsen dicitur, habetque folia aculeata, & ob duritiem apta est vectibus; quod Plinius per incuriam non animadvertit, & Aquifolios reposuit. Sed vid. Aquifol.*

Actæonis μῦθος, Varr. 2, 9.

Actæus. Actæi mellis Hymetti, Col. 10, 386.

Actiones Mamilli, Varr. 2, 5 & 7. *h. e. formulæ, quasi quidam rerum agendarum modi. Vid. Formulæ.*

Actor, *servi genus, villico simile,* Col. 1, 7 & 8. *it.* 12, 3. *Sic forte etiam legendum* Col. 6, 27. *pro auctor. convenit providere auctorem industrium. Vid. Schættg. ad Juven.* 3, 719. *Cort. ad Plin. Ep.* 13, 19, 2.

Actus primus villaticæ passionis, Varr. 3, 11 *extr. conf.* 2, 9. 1, 26. 2, 10.

Actus agrimenforum quis? Col. 5, 1. minimus Varro-
nis, *ibid.* quadratus, Varr. 1, 10.

Aculei calcis, Col. 8, 2.

Acumina seminum terræ infigenda, Pall. 2, 15. *acumi-
ne deorsum verso ponuntur ossa Persici,* Pall. 12, 7.

Acuminis strenui minister, Col. 1, 9.

Acuo. acuere palos, Col. 11, 2.

Acus grani, Varr. 1, 52. seminum, Cat. 37. fabaginum,

L E X I C O N

Cat. 54. substernendum gallinis, Varr. 3, 9. durissimæ, Col. 2, 10. mixto acere e frumento.

Acus mergendis farmentis, Pall. 1, 43. *h. e. subula.*

Acutata bene sagitta, Veg. 1, 22.

Acutum cuprinum, Veg. 3, 2. *it.* 1, 12.

A. D. *ante diem.* Schætig. ad Varr. 1, 28.

Ad medium complere, Col. Arb. 4. ad pabuli condimentum, Col. 7, 3. ad ischiadicos vinum, Cat. 123. ad alyum crudam &c. Cat. 125 sqq. * *Pro in.* ad casas, Varr. 2, 10. *Vid. de hac ratione Scheff. ad Petron. c. 61. * Pro ablativo instrumenti.* ad acutam cannam exseces, Veg. 3, 3. ad spongiam deterges, Veg. 3, 4. *Vid. Morgag. 3, 8.* Ita ad siphonem, ad cornu, 1, 10, 11, 17, 34, 45, 56. ad manum, Veg. 1, 47. ad colum colabis, Veg. 1, 56.

Adaggerare terram circa arbores, Col. 5, 11. *it.* Cat. 94.

Adamat partes suas orbis spiritus, Col. 10, 199.

Adapertas vites relinquere, Col. 5, 5. *Forte legendum etiam ad aperta* Col. 10, 145, 239 & 261. *pro adoperta.*

Adaquare, Pall. 3, 33.

Adarce, Veg. 3, 48. 4, 28. *ἀδάριον*, spuma salsa concreta ad arundines. v. Gorraeus.

Adaruit amurca, Cat. 98.

Addere, *h. e. indere, infundere, etiam de prima specie, cum nihil adhuc est in vase.* Varr. 1, 54. *it.* 3, 15. Col. 12, 22 & 57. *Pliniana plura damus ad Fabri thesaurum. v. Adjicio.*

Addubitare, Col. 3, 8.

Adduco. adducere ad utilitatem, Varr. 1, 20. *de bobus domandis.* adduci ad aratrum. Varr. 1, 20. adducunt te pedes ad mercatum, Varr. 2. Præf. adduci, *h. e. credere,* Col. 2, 1.

Adeps. adipis præfulsi, Pall. 4, 12. *sed MS. Sylb. præfulsæ, ut est etiam* Col. 6, 2. *Ita leoninæ, it. ursinæ,* Veg. 4, 22. *porcinæ,* Veg. 3, 47.

Adepta *pass.* Pall. 14, 126. *recepta, adoptata.*

Adfero, adflo. *vid.* Aff.

Adfrico. adfricare se arbori, Col. 7, 3.

Adfrio, Varr. 1, 57.

Adhærescunt Persica amygdalis, Pall. 12, 7. *h. e. insita illis comprehendunt. Forte eundem intellectum habet adhærentes, ibid. paulo ante: obruas diligentius adhærentes.*

Adhiberi admissuræ, Col. 6, 27.

Adjaceo. adjacere foribus, Col. 1. Præf. adjacens complexibus feminæ, Col. 12, 1.

R U S T I C U M.

Adigere fissuram cuneo, Col. 5, 10. fissuram cuneum tedæ pineæ adigito *legi vult Urfin.* Forte librarii culpa intercessit; voluitque *Urfinus* in fissuram. adigi oportet lactentes ad matres, Varr. 2, 5.

Adjicialis cœna, Varr. 3, 6. dicebatur convivium, quod pontifices, augures, & alii sacerdotes, in aditu honorum suorum populo dabant; quale describit *Macrobius* 2, 9. præter quem consulendi *Baccius de conviviis* 1, 2, & *F. Urfinus ad Ciacconium de triclinio* p. 175. Unde aditiales dicere mavult *Grævius præf. T. XII. Ant. Rom.* cui lectioni favet *Coll. Ang. Politian.* Sic & apud *Plin.* 10. s. 23. it. 29, 14. habent libri scripti pariter atque excusi. Et hoc verius puto. Certe ἐτυμολογικώτερον ἐστ.

Adjicio, de medicamentis vel cibis, ut addere, etiam ubi de prima aut una adeo specie sermo est, Col. 12, 3, 16, 21, 43, 54 & 56. Pall. 12, 22.

Adindito subscudes, Cat. 18.

Adinvicem, vid. invicem.

in Aditu, Col. 9, 15.

Adjugare vites, Col. 4, 17. *Auctoritates aliæ in Fabriano thesauro allatæ.*

Adjutores, Cat. 21.

Adjutorio calami annecti debet, Pall. 4, 1. adjutoria se-nectutis, Col. 12. Præf.

Adjutrice data, Col. 12, 1.

Adjuvo. nisi stercus adjuverit, Pall. 3, 9. add. c. 18. & vid. Juvo. adjuvandas falices aquationibus, Pall. 3, 17.

Adlatrare locupletissimum quemque, Col. 1. Præf.

Admetiri vinum, it. admensum vinum resolvere, Cat. 148.

Adminiculo. adminiculari vinea ut debeat, Col. 4, 26.

Adminiculum viti contribuere, Col. 5, 8. adminicula fissilia, Col. 4, 33. hominum, Varr. 1, 17. amminiculum scribunt omnes editi Pall. 3, 24, 4, 9.

Administratio tempestiva harum rerum, Col. 11, 2. h. e. peractio.

Administro fœnificium, Varr. 1, 17. insitionem, Col. 11, 1. sementem, Col. 2, 22. vindemiam, Col. 11, 2. ubi est peragere. sed administratur mel in secundam mensam Varr. 3, 16.

Admiscet in sextariis singulis, Pall. 6, 16. & 8, 7. admiscet an futuri temporis? Veg. 3, 22 & 28. Vid. sub misceo. de Admissariis equis, Col. 6, 27. Pall. 4, 13. admissarius asinus, Pall. 4, 14.

L E X I C O N

- de Admissione (pecoris) videndum, Varr. 2, 1.
 Admissuræ idonei boves, Col. 6, 24. equi, Col. 6, 27.
 admissuras facere, Varr. 2, 4.
 Admissus, *a, um.* admissæ canes, Varr. 2, 9. *videtur enim h. l. legendum: quæ tunc admissæ, h. e. veris initio.*
 Admissum faciunt equi, Veg. 4, 7. admissu solis territæ talpæ, Pall. 4, 9.
 Admitto. quemadmodum admittant, Varr. 3, 9. *de gal-
 linis.* admisit ovibus arietes, Col. 7, 2. admittitur equæ,
 Col. 6, 37. Veneri, Col. 6, 37. admitti oportet vaccis tau-
 ros, Pall. 4, 11. *sed si vera est V. L. quam profert Schættg.
 ex MS. Vlit. ad Nemesian. 114. admittuntur tauris vaccæ. ad-
 mittendi equabus admissarii, Pal. 4, 13. admittendis anse-
 ribus tempus, Varr. 3, 10. add. Col. 8, 14.*
 Admixta aliqua re terra, Varr. 1, 9.
 Admodum nimia ubertas, Col. 4, 21.
 Admonere flagello, Col. 2, 2.
 Admotus, Varr. 1, 13. *i. e. propinquus.* admota naribus
 sponsia, Col. 6, 27.
 Admovent caput utero, Col. 6, 30.
 Admulcere illecebris ciborum, Pall. 4, 12.
 Adnatæ sunt prospere apes, Varr. 3, 16. *h. e. sobolem
 habuerunt.*
 Adnexionem aliqua conglutinare, Pall. 4, 10.
 Adnixæ vites pedaminibus, Col. 5, 4.
 Adnumerare æs, Varr. 2, 2. adnumeratur generosissimis
 piscibus, Col. 8, 16.
 Adobruere arbores, Col. 11, 2. sarculo, Col. 2, 11.
 Adoleatur id igne, Col. 12, 31.
 Adolescentulos vigentis sensus, Col. 11, 1.
 Adoperiunt ova sale, Col. 8, 6.
 Adopterta resolvit nexus suos foeta, Col. 10, 145. ado-
 perta genas virgineas rosa, Col. 10, 261. *Sed forte utroque
 loco legendum adaptata.*
 Adoptatis frugibus curvatur arbor, Col. 10, 39. *h. e.
 insuis.*
 Adoptione novæ prolis, Col. 9, 13.
 Adoptivis arbor onusta comis, Pall. 14, 20. *it. 160.*
 adoptivus pudor, Pall. 14, 144.
 Adoreum far, Col. 11, 2. *hæc igitur vox intelligitur, cum
 simpliciter positum est adoreum: quod apparet etiam ex Col.
 2, 6. ubi quatuor generum esse dicitur. Videtur autem illud*

R U S T I C U M.

genus esse, quod Dünkel appellat superior Germania. Nam habet folliculum firmum & durabilem, Col. 2, 8. qui tritura ordinaria non decedit, sed peculiari machinatione, molis suspensis elidendus est, & vento excitato abigendus, quod vocant cives mei Gerben, quo vocabulo utuntur etiam in coriis subigendis. Huc refert etiam Turnebus illud Catonis 2. expinfi far. Porro duplex fere adorei modus, quam tritici, ferendus est teste Col. 2, 9. quod præclare convenit in frumentum tam ampli folliculi, cui etiam modium majorem ideo adhibent, qui illud colunt, cives mei. Adoreum semen ubi feri velit, Cat. 34. add. Col. 2, 6. Pall. 10, 2 & 11, 1.

Adrafi furculi, Col. Arb. 8.

Adreperere ad columbarium, Varr. 3, 7.

Adsellabit (*animal*) corruptum, Veg. 3, 45. stercus durum, Veg. 3, 57. adsellatus multum stercoris si ediderit, Veg. 1, 50. si jumentum adsellatum fuerit (*credo ἀπὸ τοῦ χοιροῦ supplendum*) sanguinem, Veg. 3, 10.

Adserere vitem propter ridicam, Varr. 1, 26.

Adficcare, *vid. Afficare.*

Adsignificant statuæ, Varr. 2, 11. adsignificari, Varr. 2, 1.

Adsita ad olus vitis, Varr. 1, 16.

Adsum. nisi adfueris velocitate remedii, Pall. 4, 15. adesse ad rem divinam, Cat. 83.

Adtinctum animal, Veg. 1, 11. *Alius morbus est eodem nomine apud Laur. Ruseum hippiatr. c. 110. p. 97. læsio casualis in nervo magistro cruris anterioris — cum a crure posteriore percutitur in anteriore &c.*

Advenæ volucres, Varr. 3, 5.

Adveneror Minervam, Varr. 1, 1.

Adventitius humor, Varr. 1, 41. adventitium genus, Varr. 3, 5.

Adverto animum, Cat. 1. advertendum, si, Varr. 1, 12.

Adulatio vocis, Col. 6, 2.

Adulor. adulantur furem, Col. 7, 12.

Adulterina femina propter similitudinem, Varr. 1, 40.

Adumbrantur uvæ tegumentis, ne exarescant, Col. 11, 2. *ii.* 5, 5. adumbrari frondibus, Col. 9, 7.

Adunare membra divisa, Pall. 3, 29. adunatum germen, Pall. 4, 10.

Adunca rostra, Col. 8, 2.

Advocatus veni mihi, Varr. 2, 5.

Adurit stercore ungulas pullus, Col. 6, 27. adurunt gla-

LEXICON

cie, Pall. 11, 4. aduritur planta calore stercoreis, Pall. 2, 15. mustum, Col. 12, 19. adurantur aromata in fundo subsidentia, Col. 12, 20.

Adusus. donec Adusus eris omne caseum, Cat. 76.

Adyta, Col. 1. Præf.

Æacii flores, Col. 10, 175. ex cruore cæsi Ajacis statim dicitur nata herba hyacinthus, *Plinius ait. Æacidæ legendum præclare vidit N. Heinsius ad Ovid. Met. 10, 215. Nimirum Telamonis pater fuit Æacus, filius Ajax.*

Ædificium in agro quomodo instituendum, Pall. 1, 8.

Ædificare piscinas, Varr. 3, 17. ædificandum quando? Cat. 3. quomodo? Col. 1, 4.

Ædicator nē sit agricola, Col. 1, 4.

Æditimus veteribus, qui post ædituus, Varr. 1, 2. *conf. Gell. 12, 10. ex eodem Varrone. æditumi libertus, Varr. 1, 69.*

Æeta in Colchide aureum arietem habuit, Varr. 2, 1.

Ægeum pelagus a capris dictum, Varr. 2, 1.

Æger. ægri ut tractandi, Col. 11, 1. ægræ arbori remedium, Pall. 3, 25. viti, Pall. 4, 7.

non Ægre, Col. 9, 8. *h. e. impigre.*

Ægritudinis hujus pestilentia, Veg. 3, 23. ægritudine affectis agnis, Col. 7, 5.

Ægyptii quomodo explorent proventum futuri anni, Pall. 7, 9. Ægyptiæ gentis memorabilis auctor Bolus, Col. 7, 5. Ægyptiæ aves, Col. 8, 8.

Ægyptus fervens regio, Col. 3, 12. Ægypti solum, Col. 2, 2. bonitas, Col. 2, 12. feracitas, 3, 8.

in Æmilianis qui habitant, Varr. 3, 2. *vid. Ursin ad Varr. 1, 2. & Sueton. in Claudio c. 18.*

Æmulor, æmulari pomis recentibus, Pall. 4, 10. pro poma recentia.

Æmulus, æmula umbra, Col. 5, 6. *h. e. æque spissa, atque pampinorum in vitibus maritatis est.*

Æoles Bœotii, Italiæ coloni, Varr. 3, 1 & 12.

nulla Æque quam prædictæ falsuræ pabula, Col. 8, 17.

Æquabiliter, Cat. 103. Varr. 3, 9.

Æqualiter æquabimus, Pall. 6, 11.

Æquilibrio undique stabilita in se requiescit vitis, Col. Arb. 5.

Æquinoctialis oriens, Col. 1, 5. meridies, Col. 1, 6. *bis. Inaudita forte alias appellatio, rationi certe adversa, cum meridies, ut Plinii in hoc ipso argumento verbis utar, semper*

R U S T I C U M.

fit idem. Nimirum ille & 18, 33 f. 76 & 77, ubi speculam quandam ventis explorandis, sive anemothericum construere docet, octo tantum plagas numerat, adjunctis ad decumanum limitem (h. e. lineam ab oriente æquinoctiali, ad eundem occidentem protensam) utrinque hinc hiberno hinc æstivo ortu vel occasu; quem deinde decumanum ad angulos rectos secat cardo, h. e. a septentrione in meridiem procurrens linea. Et 2, 47 f. 46, ubi XII ventos enumerat, orientis quidem & occidentis hiberni, æstivi, itemque æquinoctialis mentionem facit; de meridie autem & septentrione aliter loquitur. Vitruvius etiam 6, 7, ubi disputat, ad quas regiones cœli ædificiorum genera spectare debeant, meridiem æquinoctialem ignorat: itemque 1, 6, ubi dedita opera ventorum patrias & vias describit. Quin diserte Apulejus de mundo p. 62. ex Favorino, Quatuor mundi plagas imparem numerum habere ventorum; eo quod ortus & occasus mutantur tertia vice cum solis accessu, Meridies & Arctos iisdem [semper] regionibus sunt notatæ. Ortus quippe accepimus Æquinoctialem, Solstitialem, Brumalem &c. Quid ergo? an plane, & tribus quidem locis (taceo, quod & 8, 8 & 9, 5 hibernum & brumalem meridiem commemorat) expungemus? vel ipsum Columellam imperitiæ postulabimus in re non obscura? Neutrum opus est. Scilicet analogia quadam & proportionem usus æquinoctialem meridiem vocat ipsum cardinem, nusquam ad orientem neque ad occidentem declinantem: ut oriens æquinoctialis est ipse decumanus limes, nihil vel ad septentrionem, vel ad meridiem inflexus.

Æquinoctium primum, Col. 9, 14. æquinoctii autumnalis dies, Col. 2, 8. æquinoctia quando fiant, Col. 9, 14.

Equiparo. ut alimentum pomis succus æquiparet, h. e. alimento sufficiat, Pall. 3, 25.

Æquo. æquare stercora, Col. 2, 22. h. l. idem est, quod supra c. 16. dixerat dissipare, *Mist breiten*. Schættg. æquavit votum felicitatis arbor, Pall. 8, 3.

Æquor maris, Col. 8, 17. Ennæum, Col. 10, 270. æquora dulcis humi, Col. 10, 87.

Æquoreus pater, Col. 10, 200. *Oceanus, cujus uxor Thetys*.

Æquus. æquo modo, Pall. 1, 6.

Æquas scalas reddere, Cat. 144. h. e. æque bonas.

Aer. aeris mutationes an statis diebus respondeant? Col.

11, 1. salubritas ut probetur, Pall. 1, 3.

Ærea acus commendatur Veg. 3, 4. vid. Cupr.

Ærugo æris, Col. 7, 5. Veg. 2, 22 & 4, 16.

L E X I C O N

Æs flatum, pecore notatum, Varr. 2, 1. æs ultum, Veg. 4, 28. æris exigui res, Col. 9, 16. æris flos, Veg. 4, 28. *h. e. chalcanthus.*

Æsculei asseres, Pall. 1, 9.

Æsculus ad quæ utilis, Pall. 12, 15.

Æstas quod initium, & quot dies habeat, Varr. 1, 28. Col. 11, 2. æstate quæ fiant opera, Varr. 1, 27.

Æstimator officiorum, Col. 11, 1.

Æstimare personam, cui præcipias, Pall. 1, 1.

Æstivaria piscium, Varr. 3, 17.

Æstivo. æstivant greges in montibus, Varr. 2, 2. æstivat-
tum abiguntur greges, Varr. 2, 1. æstivans sol, Col. 11,
2. *h. e. in signis æstivis commorans.*

Æstivolis locis, Col. 5, 8.

Æstivus. æstivæ partes vitis, Col. Arb. 5.

Æstuabunda confectio, Pall. 11, 17.

Æstuantis mulæ curatio, Col. 6, 38. æstuantia vina,
Pall. 11, 14.

Æstuosa caligo, Col. 11, 2. *mox æstum nebulosum vo-
cat. ætuosissimum animal sus, Col. 7, 10. Æstuosa dicuntur
animalia, quæ calore & æstu infestantur, sicut alsiola, quæ fri-
gore vexantur. Beroaldus.*

Æstus nebulosus, Col. 11, 2. æstum calores, Col. 1,
5. æstibus alternis reciprocans, Pall. 12, 15.

Ætas media villicationi aptissima, Col. 11, 1. *h. e. quæ
inter juvenem & senem est. viridis, vegeta, Col. 1. Præf. vetus
& novella, Col. 8, 9. ætatis indicia in equis, Col. 6,
29. ætatem anni complere, Pall. 12, 11.*

de Æternitate mundi sententiæ, Varr. 2, 1. æternitati
naturæ nulla tarditas asserre potest fastidium, Pall. 3, 25.

Æternam juventam fortita tellus, Col. 1. Præf.

Ævum pati, Col. 2, 10. *quod alii dicunt ætatem ferre,
h. e. durare, non statim perire. ævi longioris vitam fortitus
est cervus, Col. 9, 1. ævo manet, Col. 11, 3.*

Afer. Afra spongia, Veg. 2, 34. ex Afra pisa lomentum,
Pall. 11, 14.

Affatim se replere, Col. 9, 13. paleas, Col. 3, 6. viridem
frondem, pabulum, Col. 11, 2.

Affectionis comes industria, Veg. 1. Præf.

Afferro. affert ager segetes lætas, Col. 2, 18. uvam vi-
tis, Varr. 1, 8. afferunt plantæ fructum, Col. 11, 3. flo-
rem furculi, Col. 11, 2. vinum vites, Col. 3, 2. afferre den-

R U S T I C U M.

tes in dominum, *h. e. in pecus domini impetum facere*, Varr. 2, 9. plurimum, Col. 3, 10. afferendo æquavit arbor votum fertilitatis, Pall. 8, 3.

Afficta villæ septa, Varr. 3, 3. *Sic reposuit Victorius e vetustis libris pro vulgata lectione* Affixa. *conf.* Varr. 3, 9. *it. fictus pro fixus* 3, 7. tabulæ fictæ. Deficta *habet etiam Medicus liber* 3, 7. virgis fiscatis defictis; *ubi vulgo legitur defixis.*

Affictitius ad villam actus, Varr. 3, 12.

Affinitas, pro *connexio*, Varr. 1, 16.

Afflatus. ut ab omni afflatu protegantur, Col. 11, 3. *h. e. vento.* Afflatus pro adspiratione *f. litera* H. dixit Varr. 3, 1.

Afficta senio aut tempestate arbor, Col. 5, 6.

Affigit herbas lupinus, Pall. 2, 9.

Afflo vel adfflo. afflat fumus assiduus granaria, Pall. 7, 3: odor, Veg. 3, 4. afflante vicinia alienæ ægritudinis, Veg. 1. Præf. afflari a serpente pestilens est, Col. 8, 5. *plura Rhodius Lex. Scribon.*

Affusione medicaminis radices infundunt, Pall. 3, 28.

Africam *vocat* Varr. 2, 1. *quam modo* Libyem dixerat, Hesperidum patriam. Africa Numidia, Col. 1. Præf. Africæ bonitas, Col. 2, 12. feracitas; Col. 3, 8.

Africanæ gallinæ, Col. 8, 2. fici, Cat. 8. *it.* Varr. 1, 41. Col. 5, 10.

Afronitri, Veg. 3, 3 *b. h. e.* aphronitri.

Agallici uncia, Veg. 3, 24. utrum *agarici* an *anagallici*?

Ageladæ arte, Col. 10, 30.

Acta æstate, Varr. 3, 16.

Ager emi pararique ut debeat, Cat. 1. Col. 1, 3. Pall. 1, 7. optimus quis, & quis huic proximus, Varr. 1, 4 & 7. Col. 1, 2. campester, collinus, montanus, Varr. 1, 6. cultus, silvester, humidus, graminosus, ficcus, spurcus, Col. 1. Præf. frumentarius, Cat. 6. nebulosus, frigidior, macrior, *ibid.* quibus locis conferendus? *ibid.* & Pall. 1, 5. inprimis curandus, Cat. 6. Col. 1, 7. uti colendus? Cat. 61. quibus rebus? Varr. 1, 17. quando proscindi possit? Pall. 2, 3. pinguis & herbosus quando proscindatur? Pall. 6, 3. herbosus & gelidus quando? Pall. 7, 3. incultus quando & quomodo aperiendus? Pall. 6, 3. silvestris ut extirpandus, Pall. 8, 1. ut pastinari soleat? Col. 3, 13. quibus temporibus stercorandus? Col. 2, 10. sationi faciendæ ut expediendus? Col. 2, 11. feri quando incipiat? Pall. 10, 1. aqua per hiemem ne lædatur, Cat. 155. ut lustrari

soleat, Cat. 141. quibus remediis curetur? Pall. 1, 35. agri genus ut sapore exploretur, Col. Arb. 3. forma quod-
tuplex, & quæ dimensiones? Col. 5, 2. quot operis quif-
que modus agri coli possit? Varr. 1, 18. Col. 2, 13. quot
jugis? Varr. 1, 19.

Agger terreus quis bonus? Varr. 1, 14.

Aggerare cinerem, Col. 11, 3. aggerari debent circum-
fossæ arbores, Col. 11, 2.

Aggestio fluminum saturat valles, Pall. 2, 13. *h. e. limus
a fluminibus inuestus.* ex æstu recipr. Pall. 12, 15.

Aggravatur ratio rustici, Col. 2, 4. longis itineribus im-
becillitas, Col. 7, 5.

Agilis opera, Col. 11, 1. agile corpus ab aspectu, Col.
6, 29.

Agilitas currentis aquæ, Pall. 1, 17.

Agitatio terræ, Col. 2, 2. agitationes agrorum, Col. 2, 1.

Agitator aselli, Col. 7, 1.

Agito. agitare caput, & caudam crebrius agere, Col. 6, 6.

Agnati. ad agnatos & gentiles deducendus, Varr. 1, 2.
Col. 1, 3.

Agnus. agnorum cura, Varr. 2, 2. Col. 7, 3. Pall. 12,
13. maturi caractere signantur, Pall. 2, 15. agrotantes ut
juventur? Col. 7, 5.

Ago. agit arbor colicolum, Col. 5, 9. folia ficus, Col.
5, 10. lupinus secundum, tertium florem, Col. 2, 16.
mundus ver, Col. 10, 210. agere citatum & currentem
per M. passus, Col. 6, 6. caudam crebrius, Col. 6, 6. agen-
dum ut vitis non sit spissa, Pall. 3, 13. nihil agendo male
agere discunt homines, Col. 11, 1.

P. Agrasius, publicanus, *collocutor*, Varr. 1, 2.

Agreſtis. res agreſtis, *h. e. rustica*, Col. 11, 1. agreſte ne-
gotium, Col. 11, 1. agreſtium operum ſtudioſi, Col. 5, 1.
agreſtis paſtinaca, Col. 9, 4. 6, 33. agreſtes columbæ, Varr.
2, 7. 3, 7. pavonum greges, Varr. 3, 6. mures ut proſli-
gentur, Pall. 1, 35.

Agreſtis (an Agroſtis?) herbæ radices, Col. 6, 31. Puto
gramen vulgare ſignificari, agroſtin, ἀγροſτιν dictum botanicis,
quæ vox idem fere quod agreſtis notat, quam ἀμαξίτην etiam
αἰγικὸν, ſanguinalem, uniolam dici notat Dōdonæus; de qua
Diſcor. 4, 30. appoſite ad *h. l. ἡ ῥίζα καταπλαττομένη λεῖα
τραύματα κολλᾷ.*

Ἀγρία ſταφυλὴ, Col. 8, 5.

R U S T I C U M.

Agricola perfectus qui, Col. 1, Præf. agricolarum duces Dii, Varr. 1, 1.

Agricolare opus, Pall. Inſit. 3.

Agricolationis neque doctores ſe ulli, neque diſcipulos profitentur, Col. 1. Præf. *ii.* 11, 1. ſtudioſi, Col. 4, 1. agricolationi qui ſtudium dederit, Col. 1, 1.

Agricoltores, Col. 1. Præf.

Agricoltura ars eſt, Varr. 1, 3. ejus laus, Cat. Præf. partes, Varr. 1, 5. Pall. 1, 2. ſumma, Varr. 1, 2. principium & finis, Varr. 1, 4. præcepta generalia, Pall. 1, 6. auctores Græci, Varr. 1, 1. Col. 1, 1. Latini, Col. 1, 1.

Agrii ſemen (*an* Argii,) Veg. 3, 59. *puto prius*: Agriion enim eſt peucedanum.

C. Agrius, Socraticus, collocutor, Varr. 1, 2.

Aheneum ſignum, Varr. 3, 2. aheneum unum, Cat. 11. ahenei orbis, Cat. 10. aheneus orbis, Cat. 11. ahenea omnia, Cat. 98.

Ahenum coculum, Cat. 11. *vid.* Coculum.

Ala. alis exſectis, Pall. 7, 7.

Alaternus arbor, Col. 7, 6. *frutex ſterilis, ſepibus aptus. vid. Plin. 16, 26. Schættg.*

Alba, Cat. 135. Alba condita, Varr. 2, 4.

Albanus ager, Col. 3, 8 & 9. collis, Col. 3, 2. Albani ſolum mutarunt, Col. 1, 3. Albanæ Curiatiæ trigeminorum matres, Col. 3, 8.

Albarium opus ut fiat, Pall. 1, 14. albarii operis nitore decorare, Pall. 1, 40.

Albiceris olea, Cat. 6. Varr. 1, 24. *a colore ceræ, ut videtur, ſicut ficus albicerata Plin. 15, 18. Schættg.*

Albiduli coloris liquor, Pall. 3, 25. albidum granum, Col. 2, 9.

Albineus color equi, Pall. 4, 13.

Albitis, Veg. 4, 12. *inter ſuffimenta.*

Albium Ingaunum, Varr. 3, 9. *Vetus lectio eſt: Album, Ingaunum. Sed ſcribitur ſine interpoſito commate etiam apud Plin. 3, 5. & contrahitur etiam Albingaunum & Albigaunum apud Mel. 2, 4, 99. Schættg.*

Albor ovorum, Pall. 11, 14. *Plures auctoritates dedit Rhodius Lex. Scribon.*

Albuelis vitis, Col. 3, 2.

Albæ ficus, Col. 10, 417.

Album in oculo ut curetur, Col. 6, 17.

Scriptu. R. R. Vol. IV.

B

L E X I C O N

Albumentum ovi, Veg. 2, 57.

Ἀλκὴ, *canis nomen*, Col. 7, 12.

Alea negotiationis, Col. 1, Præf. vitæ domini, Varr. 1, 4. aleam sequi, Varr. 1, 18. vindemiatorum subire, Col. 3, 21.

Alescere, *h. e. crescere*, Varr. 1, 2, & 44. it. 45. ante *Victor.* pro adolescere. alescendo roborari, Varr. 2, 4.

Aleum quoties pro allio positum sit in libris Vegetii, ostendit Morgag. 4, 37. v. g. 3, 43.

Alexandrinæ columbæ, Col. 8, 8. cucurbitæ, Col. 11, 3. Alexandrinum cuminum, Veg. 4, 28. Alexandrina lens Vegetii videtur Pelusiaca aliis laudata, vel Ægyptia. Alexandrinum nitrum, Veg. 2, 28.

Alexis spernat opes Corydonis, Col. 10, 298.

Alga marina suspenditur in ficis arboribus, Pall. 4, 10. ad radices obruitur, *ibid.* algæ tæniolis involvuntur radices brassicæ, Col. 11, 3. Pall. 3, 24. herbis vestiuntur scopuli, Col. 8, 17. alga marina vestire, Pall. 4, 10.

Algiana olea, Col. 5, 8.

Algor obest prægnantibus, Varr. 2, 7.

Alibile aut ἀρεπτικὸν lac active, Varr. 2, 11. alibiliores sunt pulli, passive, Varr. 3, 9.

Alica ut fiat, Pall. 7, 12. prima, Cat. 76. *Sunt enim tria ejus pro granorum magnitudine genera. Vid. Plin. 18, 29. it. Voss. Etymol. & præcipue Jo. Rhod. ad Scribon. c. 104. p. 172.*

Alicastrum ea forma ab alica derivari putamus, quæ a filiqua filiquastrum. Georg. Alex. Sed nostri omnes cum scribant halicastrum, ibi quære.

Alienatus morbus, Veg. 3, 23.

Alienigeni pisces, Col. 8, 16. alienigenos pullos, Pall. 1, 28. alienigenis fœtibus, Col. 8, 5. alienigena femina, Col. 3, 4.

Alieno, pro vendo, Varr. 2, 1.

Alienus odor opplet nares, Varr. 3, 4. aliena huic temporis fatio, Col. 11, 2. omni labe pollutionis aqua. Pall. 9, 10. alienum exteræ regionis difficilius convalescit, Col. Arb. 1.

Alimentum, de fimo, Col. 2, 5 & 14. *vid.* Pabulum. alimento materno destitutus, Col. 3, 10. alimenta terrestria. Col. 12. Præf.

Alimonium, Varr. 1, 8. 2, 1. 3, 16. feminum, Varr. 1, 44. in alimoniis pecus sic contuendum, Varr. 2, 5.

R U S T I C U M.

Aliquantis diebus, *pro aliquot*, Pall. 1, 19. *post aliquantos dies*, P. D. S. *Sæpe ita* Vegetius v. g. 3, 4, 15 & 44. & *in altero opere* de re milit. v. g. 3, 22 *bis. it.* 3, 23 &c. Sic & Palladius 10, 5 *aliquanto dixit pro paulo*.

Aliquis. aliquod semen, *h. e. aliquantum seminis*, Col. 11, 3. aliqua V folia, Cat. 156. Varr. 1, 2. *Ita & alibi Cato in originibus apud Nonium locutus est.* Faciendum, *inquit*, ut quadringentos aliquos milites ad verrucam illam &c. & *est elegans hoc loquendi genus*, & *scriptoribus classicis non infrequens.* Apulejus Miles. 2: Quo placito ociter surrexit, & ad aliud me cubiculum induxit. Ibi corpus splendentibus linteis coopertum, introductis quibusdam septem testibus, manu revelat.

Aliter. cornibus nigris potius quam aliter, Varr. 1, 20. nisi aliter existimamus, *i. e. alia de causa*, Col. 1, 3. aliter, *i. e. alio remedio*, Pall. 1, 41. 4, 10. 12, 21 &c.

Alium, *pro allium. vid. Victor.* ad Cat. 132. Pompon. ad Col. 10, 112. & *ita fere semper Vegetius Corbej. unde & sæpe aleum, oleum.*

Alius ab alio separati, Col. 5, 6. aliufve quis ferus, Col. 9, 20. aliave quæ bestia, Varr. 3, 5 & 11. aliudve quid animal, Varr. 3, 7. aliam atque aliam emittit, Col. 9, 8. aliud melle, *h. e. diversum a melle*, Varr. 3, 6. alii Dei, *genit.* Varr. 1, 2.

Allecto. allectare sibilo, Col. 2, 3.

Allectores captivorum iurdi, Col. 8, 10. *h. e. conciliatores consolatoresque, qui alliciant oblectentque captivos, mitigentque mæstitiam captivitatis.* Beroaldus.

Allecula. *vid. halec.*

Allevare plagam ferro, Col. 4, 24. *i. e. levem & planam reddere.* nodos & cicatrices, Col. 3, 15.

Alliccem impone articulis, Veg. 2, 49. *utrum halecem, an alicam? Alicæ favet farina hordeacea, haleci autem sinapi.* Salsamentum detractis spinis ac pelle in oxæna commendat Eumelus Hipp. 2. p. 113. Halecula in simili remedio Col. 6, 8.

Allidere. alliduntur, Col. 4, 20. *i. e. præterlabente humore rigantur.* allidere & elidere Veg. 1, 26. *videtur idem significare, quod equum dejicere curationis causa.* cf. Veg. 2, 17. allidi dominum (*ab agro suo*) *i. e. affligi*, Col. 1, 3.

Alligator vitis, Col. 4, 13, 17, 20, 26.

Alligatura infitionis, Col. Arb. 8, 3.

Allinire. alliniatur, Pall. 1, 41. 3, 33. & alias: & in uni-

L E X I C O N

versum linio cum compositis ita sæpe ex quarta conjugatione flexum invenias in nostris scriptoribus, ut solis librariis hoc tribuere, apud Palladium certe, non audeam. Vid. Linio.

Allium ne fœteat, Pall. 12, 6. Punicum, ἀρροσπρόδον, Ulpicum, Col. 11, 3. allii satio & cultura, Pall. 2, 14. 12, 6. allia cum cepis, Col. 10, 314.

Allobroges qua pice ad condituras utantur, Col. 12, 23.

Allobrogicæ vites, Col. 3, 2.

Alluvies fluminum, Col. 3, 11.

Alnus ad quæ utilis, Pall. 12, 15. alnos indomitas, Col. 10, 250.

Aloe epatica, Pall. 11, 14. aloes optimi, Veg. 1, 14.

Alphius fœnerator, Col. 1, 7.

Allosum pecus caprile, Varr. 2, 3. *Glossarium* allosum interpretatur δύσπριγος. vid. Æstuosus.

Alta novem pedum, Col. 8, 14. ternis pedibus, Pall. 1, 38. tribus pedibus, Pall. 2, 10. in altum descendere, Col. 11, 3. altissimi homines Germani, Col. 3, 8.

Alte duos digitos, Col. 5, 6.

Alter. post tricesimum & alterum diem, Col. 12, 41. alteræ parti, Col. 5, 11. alteræ alteræ, Varr. 2; 2. alteræ partes, Varr. 2, 1. altera altera non contingant, Col. 12, 45. de alteris quatuor, Varr. 1, 17. 2, 2. alteris vasis, Cat. 18.

Alternatæ qualitates, Col. 2, 2.

Alternemus vernaculas & Atinias, Col. 5, 6.

Alternis æstibus reciprocans, Pall. 12, 15. annis, Varr. 1, 44. Col. 2, 9. alternis dormiunt, Varr. 3, 16. sal ingeritur, Col. 12, 53. alterna tabulata olivarum & salis usque in summum componunt, Col. 12, 48.

Althea, ibiscus, Pall. 11, 14. *e simplici etiam MS. Sylb. Gr. ἀλθαία.*

Altiles boves, Varr. 2, 1.

Altinæ vaccæ, Col. 6, 24. *Legi vult Harduinus ad Plin. 8, 45. p. 274 Alpinæ. Nam inquit, si ab Altino Italiæ oppido, de quo Plin. 3, 18, nomen hæ haberent, non Altinæ quidem, sed Altinates dicerentur, uti nominum ratio postulat, & ipse Col. 7, 2 Altinates oves commendat. Similia habet Bochartus Hieroz. 1, 2, 29. qui duo loca adducit ex Varrone & Gratio, quibus confirmatur terminatio Altinas, non Altinus. Schættg.*

Altinates oves, Col. 7, 2.

R U S T I C U M.

Alveare. alvearium castratio, Pall. 11, 13. purgatio, Pall. 5, 8.

Alvearium, μελιττῶν, Varr. 3, 16. populi adjectione ut reparetur, Pall. 7, 8. alvearia quæ pro bentur, Col. 9, 6. quando & quomodo castrantur, Pall. 7, 7.

Alveati fulci, Cat. 43. *h. e. alvei formam habentes in summo latiores, lateribus inclinatis, ut fundus sit contractior.*

Alveolus, Col. 8, 5.

Alvei, apum habitacula, Col. 9, 2. ex fimo, lateribus, Col. 9, 6. collocandi ut sint, Col. 9, 7. alveorum cultores, Col. 9, 3. * Alveus, supellex alia. in alveo indere, Cat. 81. falire herbas, Col. 12, 9. alvei, Cat. 11. quibus in lintres portantur collectæ uvæ. Turneb. 7, 23. *Oblique concavos fuisse alveos inde intelligitur, quod angulis expressis opponuntur eorum flexus* Col. 4, 4. alveus ad hordeum ministrandum equis, Veg. 1, 56. in alveo aqua apponitur bovi, Veg. 3, 31.

Alumen crudum, Veg. 2, 63. rotundum, Veg. 2, 58. *habet etiam Scribon. comp. 30 &c. scissum, tritum,* Col. 6, 13.

Alumnum gregem, de porculis, Pall. 3, 26. alumnos educere, Col. 4, 27.

Aluns, monstrum vocabuli, nescio qua irrepsit in *Lexicon Reyhero - Junckerianum, adscripta significatione*, vis alens, & laudato Cat. 157. *Deportavit illud Cl. Facciolatus. Errori occasionem dedit* Cat. 157, si alvus non ibit.

Alvus superior ut dejiciatur (vomitu) Cat. 156 & 158. quali vino moveatur, Cat. 115. citatur, Col. 7, 9. cruda, Cat. 125. non consistens & cruda quo vino curetur, Cat. 126. alvus cruda simpliciter alvus vocatur Col. 6, 7. si alvus non ibit. Cat. 157. alvum bonam facere, Cat. 156. alvo materno, Col. 10, 146. *Antiquarium id esse ostendit Barth. ad Guil. Brito. 6, 560. Alii legunt arvo, quæ lectio Schættgenio melior videtur, quia notum sit alvum maternum arvum etiam vocari a Lucretio & Virgilio. Igitur hanc vocem h. l. duplicem significationem habere posse, propriam, quæ scil. flores in arvo materno s. matris suæ terræ consistunt, & metaphoricam, qua flores pullulare dicuntur ex arvo s. alvo matris suæ, h. e. terræ.* * Alvi apum unde dictæ, & qua materia fiant, Varr. 3, 16. *add.* Col. 9, 6. aperiendæ sunt, Col. 9, 14. castratæ, Col. 9, 15. 11, 2.

Amaracus odoratus, Col. 10, 296.

L E X I C O N

Amarantini flores, Col. 9, 4. *Sed tamaricini reponi vult Bodæus a Stapel. cf. Amarantus.*

Amarantus, Col. 9, 4. *Inter arbores h. l. recensetur, verum non est inter arbores, sed potius herbas, quapropter Bodæus a Stapel ad Theophr. hist. plant. 4, 7 ex veteri codice, qui habet amaricus substituit tamarica vel tamariscus, quæ inter arbusculas est, & cujus historia prolixè recensetur a viro laudato. Juvat & nonnihil Lips. qui habet amaracus. Schættg. Amaranthi immortales, Col. 10, 175.*

Amarefcunt amygdala, si rodantur arbores a pecore, Pall. 2, 15.

Amarissimus morbus amaris potionibus solvendus, Veg. 1, 11.

Amati quæ vocatur herba, Veg. 3, 4. *vid. Morgagnus Ep. III, §. 22. qui pro amati amati, verbis in prima editione obelo confixis, avia reposuit ex Col. 6, 14.*

Amat frequenter effodi, Pall. 3, 24. putari & circumfodi, Pall. 4, 10.

Ἀμφοτέρως ἀνὴρ, Col. 11, 1. *h. e. dilator, qui ἀναβέβηλει, rejicit ac differi necessaria. Ex Hesiod. ἐργ. 2, 31.*

Ambrosios succos, Col. 10, 408.

Ambulacra in cella vinaria, Pall. 1, 18.

Ambulatio, Varr. 3, 5. *locus, ubi ambulatur, sicut Gestatio Cic. Att. 4, 9. ad Q. Fr. 3, 1. Plin. ep. 5, 6, 17. Schættg. ambulationes villaticæ, Col. 1, 6.*

Ambulator ne sit villicus, Cat. 5. Col. 1, 8. *vocabantur autem ambulatores, circulatores & homines circumforanei. Sic Mart. lib. 1, epigr. 42. & ita infra Cato eod. cap. si hoc faciet, minus libebit ambulare. Meurs. Ambulatrix ne sit villica, Cat. 143.*

Ambulaturæ gratiam perdit equus, Veg. 2, 5. 4, 6. *Vid. Salmas. ad Capitol. Maxim. cap. 3. Est nimirum illud incessus genus, quod Galli hodieque vocant l' Amble.*

Ambulat feriata familia, Varr. 1, 16. *ambulare compo- site, Col. 6, 2. ambulant naves, Cat. 1. Ita naves ire dicuntur. Vid. Heins. ad Ovid. R. A. 488. Gellius 10, 26 hac auctoritate tuetur Sallustium, quem reprehenderat Pollio, quod transgressos dixerat, qui transfretassent. Navibus peragrarè litora Justin. 12, 10. Barthius Adv. 73, 2. p. 1118 lenitudinem & suavem cursum ita indicari putat.*

Amelli frutices, Col. 9, 4. radix, Col. 9, 13. *Copiose describit Cerda ad Ge. 4, 271.*

Amerina mala, Col. 5, 10. falix, Col. 4, 30. *laudata etiam Virgilio Georg. 1, 265. Add. Salmaf. de homonym. c. 73. Schættg. corbulæ, Cat. 11.*

Ames. in amitibus apparetur aucupium noctuæ, Pall. 10, 12. amites basternarum, Pall. 7, 2.

Amethystos vitis, Col. 3, 2. *Ita legendum. Nam inerticula uva cum a nostris ita nominetur, quia temulentiam sola non facit, merito a Græcis appellatur amethystos, h. e. sine ebrietate. Plinius eleganter inquit, quod nostri justius hanc uvam sobriam appellassent, quam inerticulam dicunt. Beroald.*

Amicitia. ex amicitia domini hospes, Col. 11, 1. h. e. ex amicis.

Amicus. amiciores jugo quam arboribus vites, Col. 3, 2. amicissimi apibus flores, Col. 9, 4. venti, Col. 1, 5.

Amictus gemmantis caudæ, Pall. 1, 28. *de pavone.*

Aminneum vinum, Cat. 6. *Ita libri veteres Catonis sine ulla varietate habent. sed amineum efferunt poetæ omnes, & est in veteri inscriptione VINEAM VOBIS AUGUSTALES IDCIRCO DARI VOLO, QUÆ EST AMINEA. Ejus genera duo Cato memorat, Plinius quinque: quæ cum in diversis Italiæ regionibus provenirent, etiam dispari natura fuerunt. hinc Virgilius Aminea vina prædicat firmissima, Galenus aspera, Florentinus dulcia. Popma. Vix est, ut quis in concordiam redigat discrepantes doctorum virorum sententias, vel codicum adeo veterum varietatem. Nobis, postquam legimus, quæ ad Georg. 2, 97 dixere Pierius & la Cerda, ad Plin. 14, 2 s. 4 n. 1 Harduinus, ad Serenum Sammon. p. 204 Ro. Keuchenius, Heins. & Burm. ad Virg. Georg. 2, 97, inspectisque ipsis veterum locis, quæ illi laudarunt, ac præterea Geoponicis Græcis, usu venit, ut diceremus, probe fecistis, multo sum quam ante incertior. Hoc tamen apparet, non peccare, qui vel Ammineum legat cum Pierio, Sunt etiam Ammineæ vites, cui succenturiatur Ausonius epist. 18 ad Ursulum versu ult. Solus qui Chium miscet & ammineum, vel Sereni auctoritate Aminæum, Succus Aminææ vitis cum pane medetur. Si quis tamen alterutrum modo verum esse contendat, malim Aminæum, quod & Virgilius quibusdam scripsisse videtur, Sunt & Aminææ vites &c. In Sereno non ita facilis est mutatio. In Geoponicis nunc ἀμινᾶϊον video, nunc ἀμινιον. Ex Galeno ἀμινᾶϊας σταφυλᾶς laudat Cerda. Apud Columellam fere Amineæ scriptum inveni & reliqui. Hæc de descriptione. non multo certiora de etymo. Præteritis Servii, vel interpolatoris ejus nugis, illud*

L E X I C O N

maxime placet, quod Hesychius affert in ἀμιναιῶς ubi cum jussisset uno v scribi vocem, subjungit, ἢ γὰρ πρὸς κείνῃ ἀμιναιᾷ λέγεται. quem locum Harduinus ad Plin. l. c. no. maj. 5 confert cum Macrobian Sat. 2, 16 (320) Uva Amineæ, scilicet a regione. nam Aminæi fuerunt, ubi nunc Falernum est. Salentum vult restitui pro Falerno, quod Peucedani fuerint in Salentinis. ἐπέχω. Conf. Jo. Rhod. ad Scribon. comp. 64. p. 123. it. ad 257. Aminneum minusculum & majusculum, Cat. 6 & 7. Varr. 1, 25. Amineæ vites quales & quot generum, Col. 3, 2. Pall. 3, 9. Amineæ vetustissimæ quæque vineæ, Col. 3, 9. vinum Amineum, Veg. 2, 22.

Amiterninus, cognomen P. Aufidii Pontiani, Varr. 2, 9.

Amiterninis arvis, Col. 10, 422.

Ammoniacus sal, Col. 6, 17. *ejus usus in maltha, Pall. 1, 41. Armoniacum fere scribunt editt. Vegetii, sed ex Corbejensi restituimus Ammon. * Ammoniacæ guttæ, Veg. 3, 68. ita legi etiam vult Rhodius Lex. Scribon. * Ammoniacum, ferulæ liquor in Africa Cyrenaica frequentis, de qua multa Diosc. 3, 98. Itaque sic forte legendum pro Armoniacum, Veg. 4, 14. & reliquis locis, quæ laudamus in Armeniacum.*

Amnis altera, Varr. 3, 5. amne primo musti spumantis egesto, Pall. 11, 14. *h. e. fluxura.*

Amœnitate aliqua demerenda erit matrona, Col. 1, 4.

Amor nunc ad coitus properat, Col. 10, 197. *de vere.*

Ἀμπελοέσσα appellat Phrygiam Homerus, Varr. 1, 2. *i. e. multis vineis instructam. Locus exstat Iliad. γ. 143. Eadem laus Phrygiæ occurrit apud Claudianum in Eutropium 2, 270. Planities Cererique favet, densisque ligatur Vitibus, & glaucos fructus attollit olivæ. Schættg.*

Ἀμφίβη, Varr. 3, 10. Col. 8, 13.

Amphitrite Dea, Col. 10, 201.

Amphora defracto collo, Cat. 88.

Amphrysi nemus, Col. 10, 265. Amphrysus fluvius Thesaliæ juxta lacum Bebeidem, ad quem Phæbus, ut ostendit Valerius Flaccus lib. 1, pavit armenta regis Admeti. Pompon.

Amplexum genus, pass. Pall. Infir. 48.

Amplius. hoc amplius, Cat. 142. *Locutio frequens Catoni & ab aliis auctoribus etiam usurpata. Ejus vim & usum explicat Pomponius Jurisc. L. VII ad Sabinum. Si pure tibi legavero, deinde postea scripsero ita, Hoc amplius, si navis ex Asia venerit, heres meus ei fundum dato; verius est.*

eo verbo superiora repeti. Sicut dicimus L. Titius plebi quina millia dedit, *Hoc amplius*, Sejus viscerationem; quina millia quæque Sejum dedisse intelligamus. *Idem significat hoc plus Terent. Eun.* Vigilabis lassus, hoc plus facies: id quod Græci πλέον ποιήσεις. Philemon τί δὲ πλέον ποιήσεις. οὐδέν. Cic Lib. 2. de Leg. Jam cetera in duodecim, minuendi sunt sumtus lamentationesque funeris, translata de Solonis fere legibus. HOC PLUS NE FACITO, ROGOM ASCIA NE POLITO, ita enim locus ille in vulgatis libris omnibus legitur: qui tamen mihi videtur corruptus ignoratione hujus antiquæ locutionis, atque ita restituendus: Translata de Solonis fere legibus; hoc plus ROGOM ASCIA NE POLITO, aperta sententia. Omnia sunt, inquit, translata de Solonis legibus, sed in XII hoc plus est, ROGOM &c. Popma.

Ampullaceum corium, Col. 8, 2. vel ex ampulla veteri coriacea sectum, (tales enim fuisse etiam Casaubonus docet ad Theophr. Charact. p. 169, non ex Græcis modo, sed ex Plauto etiam & Festo) vel certe ita inflexum, quasi ex ampulla vel bulla sectum esset.

Amputare mergum, Col. 4, 15. scabiem, Col. 6, 32.

Aniulum s. amylum uti fiat, Cat. 87. ad invicem amuli, Veg. 2, 7. add. 4, 8. ubi scribitur amylum.

Amurca quid esset? Varr. 1, 64. sincera, falsa, Col. 12, 50. insulsa, Col. 2, 9. i. e. quæ salem non habet, ut noster infra cap. 15 & 20. h. e. cui sal non est admixtus. Schættg. ut condatur, Varr. 1, 61. ut fervetur & promatur, Varr. 1, 64. inimicissima oleo, Col. 12, 50. itaque tollere eam caveat capulator, Cat. 66. ejus utilitas plerisque incognita est, Varr. 1, 55. varii ejus usus, Cat. 91. add. 101. ii. 103. Varr. 1, 51. veteris amurcæ usus, Col. 2, 15. bubus salutaris est, Col. 6, 4. Veg. 3, 2. ad aream, Col. 2, 20. ad granaria, Varr. 1, 57. adversus pulices, Pall. 1, 35. spissæ adhærent mures, ibid. arboribus spargenda, Cat. 36. Pall. 3, 25. oleis speciatim, Col. 11, 2. Amurga passim scribitur per G in MSS. Palatinis, teste Sylburgio, e Græco ἀμύργη. Serv. ad Georg. 1, 94. Amurca per C scribitur & per G pronuntiatur, ut C. Gajus, Cn. Gnejus. Schættg.

Amurcaria dolia, Cat. 10.

ad Amussim non est numerus, Varr. 2, 1.

Amygdaleos ramos, Pall. Insit. 157.

Amygdali fatio & cultura, Pall. 2, 15. 3, 25. insitio, Pall. Insit. 149. amygdalo inferitur pirus, Pall. 3, 25.

L E X I C O N

amygdalæ arbores, Col. 9, 4. quando inferantur, Col. 11, 2. parum feraces ut medicandæ, Col. 5, 10. amygdalum, nucem, Col. 12, 55. amygdala qualia ferenda & quomodo, Pall. 2, 15. feracia ut fiant, Col. Arb. 25.

Amylum, *vid.* amul.

Amythaonius docuit quem plurima Chiron, Col. 10, 348. *Amythaon pater Melampodis medici: unde Amythaonius Melampus dictus. Hunc docuit Chiron filius Saturni & Philtriæ Oceani. Pompon. Virg. Georg. 3, 550: Phillyrides Chiron, Amythaoniusque Melampus.*

An. ars an sit, an quid aliud, Varr. 1, 3. an universa, an aliqua, Col. 1, 1.

An *pro ana distributivo*, Gr. ἀνά, sæpe apud Vegetium, e. g. 3, 2. ana est 3, 65.

Anacollima (ἀνακόλλημα) emplastrum quod divulsa conjungit, Veg. 4, 22. e in penultima pōscit analogia; sed jotacissabant librarii, & ipse forte Vegetius. Describitur aliquod anacollima Veg. 3, 18. 4, 23. oculo per paracentesin curato imponendum, Veg. 2, 17. ad sanguinem sistendum, Veg. 3, 10.

Anagallicum apud Vegetium quid sit disputat Morgag. IV, 38. *Adi* 1, 53. 2, 6. 2, 9. 3, 10. 3, 49. 3, 65. *conf.* Symphytum. 3, 67. 4, 8. 4, 9, 22. εὐώδης ἀναγallis βοτάνη Geop. 15, 1, p. 402. Diosc. 2, 209.

Anapleroticum, Veg. 2, 26.

Anates. de anatibus Varr. 3, 11. ut alantur, Col. 8, 15. conspectu suo intestinorum dolores, præsertim equini generis, sanant, Col. 6, 7. Veg. 3, 3. anatum stabula, Varr. 3, 5.

Anceps ad favonium spectet, de nuce ferenda, Col. 5, 10. & Arb. 22. anceps eventus, Col. 3, 6.

Anchusa, Veg. 3, 71.

Ancoras tollere, Varr. 3, 17. *h. e. discedere.* ancoræ ferreæ, Pall. 1, 40. *uncinos vocat Vitruvius.*

Andrachne humida, Col. 10, 376. *herba, quæ solet innascei montibus.* Portulacam esse volunt. *vid.* Plin. 13, 22. Schæutzg.

Andromeda, Col. 11, 2. *fidus.*

Anethi fatio & cultus, Col. 11, 3. Pall. 3, 24. papaver ei jungitur, Col. 10, 314.

Aneurysma, Veg. 2, 30. *tumor mollis a sanguine ex arte-*

R U S T I C U M.

ria vel vena profuso excitatus, dictus ab ἀνευρύειν, dilatare, unde orthographia patet.

Angi pluribus radicibus inter se connexis, Col. 4, 2. desiderijs naturalibus, Col. 6, 27. angentem exterminet herbam, Col. 10, 149.

Anguifer, ἀφιδύχος, Col. 11, 2.

Anguinei cucumeris humore medicata semina, Col. 2, 9. radix, medicina suum, Col. 7, 10. *Cucumerem anguineum multi esse arbitrantur cucumerem silvestrem, qui erraticus vocatur, ex quo fit medicamentum, quod elaterium appellant, succo expresso ex semine, nec ullum ex medicamentis longiore ævo durat: annis ducentis servatum auctor est Theophrastus. Beroald.* Ἀγρίον σίκυον vocat Africanus; agrestem Pall. 10, 3. cf. Plin. H. N. 20, 2. & de voce anguineus vid. Jf. Vossius ad Catullum p. 215.

Anguina pellis, Cat. 73.

Anguis corio involvitur truncus arboris, ut florem contineat, Pall. 4, 10.

Angularis lapis, Cat. 14. *est ad angulos rectos cæsus. angulares ordines, Col. 5, 3. extremi. venæ, credo, nullæ sunt, quæ leguntur Veg. 2, 12. etiam Sambucus jugulares.*

Anguste putare vel deputare, Col. 4, 16 & 22. angustius aut laxius de re aliqua constituere, Varr. 2, 10. angustissime præcisus, Col. 4, 24.

Angusto. angustatur foramen egestionis, Veg. 3, 15.

Angustus. angusta putatio, Col. 4, 10. 3, 21.

Anhelitum pestis exhalant spiritus, Pall. 9, 9. ex anhelitu inflationes, Veg. 3, 39.

Aniciana pira, Col. 5, 10. Cat. 7.

Anima, *h. e. aer*, Varr. 1, 4.

Anima auriga rectrixque membrorum, Col. 3, 10. sui pro sale data, Varr. 2, 4. animam efflare, Varr. 1, 3. animas extorquent naribus, Pall. 9, 9. *h. e. suffocant.*

Animadvertuntur sues a facie, Varr. 2, 4.

Animal si quod in mustum ceciderit, Col. 12, 31. si in oleum, Pall. 12, 20. animalium generandi principium an fuerit? Varr. 2, 1.

Animatæ quotidianis rigationibus arbores, Pall. 4, 10.

Animo. animare plantam quotidianis rigationibus, Pall. 8, 3. animans machina, Col. 3, 10. animantur ova, Col. 8, 5. semina genitalibus locis injecta, Col. 6, 36. animari alimento contra vim cœli torrentis, Pall. 4, 1.

LEXICON

Animus. animi ingenium variat etiam in bobus, Col. 6, 1. animi lumen, Col. 1, Præf.

Anisi satio & cultura, Pall. 3, 24. 4, 9. anisum Ægyptium, Col. 12, 49 & 51.

Annalis cursus solis, Varr. 1, 27. annale tempus, *ib.*

Anniculus malleolus, Col. 4, 7. furculus, Pall. 4, 10. annicula ætas, Col. 7, 9. mula, Col. 6, 37. Pall. 4, 14. planta, Pall. 11, 12. vitis, Col. 4, 15. anniculum defrutum, Col. 12, 20. vinum, Varr. 1, 65. anniculi pulli, Varr. 2, 7. ramuli, Col. 5, 11. anniculæ nuces, Cat. 17.

Anniversarii vicini, Varr. 1, 16. *videntur annua mercede conducti.*

Annius Capra, Varr. 2, 1.

Annona regionis, Col. 3, 15. *latissime patet, & pro tota ratione accipitur, qua utile aliquid, aut secus videtur.* lactis, Col. 8, 17. macelli annonam excandefacere, incendere, Varr. 3, 2. *loquendi hanc rationem illustrat Turneb.* 22, 33. musti annonam expedire, Col. 3, 21. vini, Col. 3, 3. annonæ sterilitas, Col. 2, 10.

Annosa mater, Col. 6, 28.

Annotini ungues custodum, Col. 4, 24. annotinæ plantæ *pro* hornotinæ *MS. Pol.* Col. Arb. 30.

Annotq, quid, & cui, & quando datum, Col. 12, 3.

Annumeravimus sua cuique, Col. 12, 3. annumerantur agni duo pro una ove, Varr. 2, 2. *alias*, procedunt.

Annus quibus partibus constet, Varr. 1, 27. prospiciens, Varr. 1, 23. anni tempora e foliis cognosci possunt, Varr. 1, 46. anni quo tempore quæque fieri oporteat, Varr. 1, 28. Col. 11, 2. *Ita Palladii totum fere opus dispositum.* anni Romani princeps mensis Januarius, Col. 11, 2. in annum *intell. futurum*, Varr. 2, 2.

Ansatum vas, Col. 9, 15.

Anser. *de his* Varr. 3, 10. Col. 8, 13. Pall. 1, 30. Capitoliî custodes, Col. 8, 13. ut alantur, Col. 8, 14. uti farciantur, Cat. 89.

Anserculis excusis, Col. 8, 14.

Ante annum, Col. Arb. 4 & 16. *pro* anno ante. ante diem IX Kalend. Nov. Col. 2, 8. ante quadragesimum vindemiæ diem, Col. 12, 18. ante quam extrahatur, præ-rumpitur, Col. 3, 18.

Antelucana lucubratio, Col. 11, 2. antelucanis temporibus, Varr. 1, 14. Col. 11, 2.

Antepagmenta, Cat. 14. sunt valvarum ornamenta, quæ in-
sculpi vel affigi hodieque solent, sive sint hominum formæ, sive
belluarum, sive gentilia insignia, dicta ab ante & pangendo,
non, ut Festus nugatur, ab antis, i. e. lateribus ostiorum. Sic an-
tefixa dicebantur signa fictilia, vel ærea inaurata, quæ in fasti-
giis ædium ponebantur. Liv. lib. 34: Antefixa fictilia Deorum
Romanorum ridentes. Sic Popma. Facciolati, cujus plura sunt
in hos scriptores merita, explicationem dedimus ad Fabrum. Ne-
que contemnenda Schætzgenii conjectura, qui pessulorum vel re-
pagulorum genus antumat. Certe ad ipsam parietis firmitatem re-
ferri videntur eod. capite, & etymologia convenit planissime.

Antes sitientes andrachne protegit, Col. 10, 376. antes
sulci sunt & in vineis, & in agris, & in hortis. Pompon. Or-
dines primos cujusque rei ex etymo significare videtur. Sed etiam
de his est erudita Cl. Facciolati disputatio in Fabri thesaurum
a nobis relata.

Περὶ ἀντιπαθῶν liber Democriti, Col. 11, 3. h. e. de re-
pugnantibus, discordantibus diffidio quodam naturali, ac po-
tentia. Plinius ex hac (ut conjectare licet) doctrina Democritica
prodidit cuncta constare ex sympathia atque antipathia, hoc est,
ex concordia rerum atque discordia. Nam ignes aquæ reslin-
guunt: aquam sol devorat: luna parit. ferrum ad se trahit ma-
gnes, adamas diffidet cum magnete in tantum, ut juxta posi-
tus ferrum non patitur abstrahi: aut si admotus magnes appre-
henderit, rapiat atque auferat: at ipsum adamanta rumpit san-
guis hircinus recens & calidus. Igitur Democritus per hanc an-
tipathiam scripsit feminam menstrualem repugnare erucis vermi-
culis, ut decidant emorianturque repente omnes: si ea solutis cri-
nibus & nudo pede ter circumbeat areolam, in qua eruca olera
infestant: super qua re Palladius sic refert: Aliqui feminam
menstrualementem nusquam cinctam, solutis capillis, nudis pe-
dibus contra erucas & cetera infestantia hortum faciunt
circuire. Beroald.

Antiqua vitis, Pall. 12, 3. antiquæ apes & veteres, Col.
9, 11. antiqua canneta, Pall. 3, 23. rosaria, Col. 11, 2.
Pall. 3, 21. * antiquus & Atticus confunduntur in MSS. vid.
Atticus. * antiquissima fides pastoris, Col. 8, 4. pars, Col.
3, 21. antiquissimum sit considerare, Col. 3, 6. ei esse de-
bet conservare &c. Col. 4, 20. est explorari parentem,
Cok 6, 36. sic. 2, 9. 4, 29. 8, 7.

Antistites artium, h. e. magistri, Col. 11, 1. singulis dare,

L E X I C O N

qui observent & præcipiant, Col. 3, 21. *Plures auctoritates dabit Barthius 34, 6, p. 1554.*

Antisto. antistat brassica oleribus omnibus, Cat. 156. *Lucretium & Ausonium ita locutos ostendit Barth. 34, 6, p. 1554.*

Apelles, Col. 1, Præf.

Apennini boves, Col. 6, 1.

Aper. de apris Varr. 3, 13. apri fues feri, Varr. 2, 1.

Aperire agros, Pall. 6, 3. arboreos fœtus, Col. 10, 401. *μῦθον de Actæone, Varr. 2, 9. i. e. ostendere, quæ ejus sit significatio.*

Apertio floris, Pall. 1, 6.

Aperturam si fecerit, Veg. 2, 48.

Apertus locus, Cat. 35 & 46. Pall. 1, 5. *est soli expositus.*

Apes, *vid.* Apis.

Aphronitrum, *vid.* Afron.

Aphroscorodon, allium Punicum, ulpicum, Col. 11, 3.

Apiacos, Cat. 157. *brassica species. Apud Plin. 19, 8, Apianam vocasse hanc Catonem, legitur.*

Apiana vitis, Col. 3, 2. uva, Col. 12, 39. Apianum vinum, Col. 12, 45.

Apiarium, *apum grex, examen*, Col. 9, 3.

Apiaria, *μελισσῶνες*, apum cubilia, Col. 8, 1. 9, 5. 9, 7 & 12.

Apiastrum, *μέλινον, μελίφυλλον, μελισσόφυλλον*, Varr. 3, 16. Col. 9, 8.

Apicæ oves Varr. 2, 2. *Festus*: apica dicitur ovis, quæ ventrem glabrum habet. *Plin. 8, 48*: Quibus venter nudus esset, apicas vocabant. *Scaliger*, & qui post eum hunc locum attigere, a *πείκος* derivant.

Apicæ uvæ, Cat. 24. Varr. 1, 58.

Apicium vinum, Cat. 6, 7 & 24. Varr. 1, 25.

Apis grandior, Col. 9, 3. evadit, Col. 9, 12. De apibus Varr. 3, 16. Col. 9, 2 *sq. ad finem libri*. Pall. 1, 37 — 39. quomodo e juvenco progenerentur, Col. 9, 14. Varr. 3, 16. mellifica loca ut indicent, Pall. 5, 8. adversus hiemem ut muniendæ, Pall. 12, 8. silvestres ut investigentur & capiantur, Col. 9, 8. earum seditio & fuga ut nosci & compesci possit, Pall. 7, 7. apum reges qua forma, Col. 9, 10 & 11. Pall. 7, 7. apum morbi & remedia, Col. 9, 13. Pall. 4, 15. *Genitivus pluralis indifferenter apum habet & apium. v. c. de originibus apum, Col. 9, 2. ceterarum*

R U S T I C U M.

apum, Col. 9, 14. apium causa, Varr. 3, 16. natura, Col. 9, 9 &c.

Apium. ejus satio & cultura, Col. 11, 3. Pall. 5, 3. genera tria, Pall. 5, 3. apio fasces cingere, Col. 10, 371. apios majores & crispas ut facias, Pall. 5, 3. sic apium viridem, Veg. 2, 11. pro viride. appium saepe pro apio Veg. e. g. 1, 56.

Ἀποκατάστασις, Col. 3, 6. *Conversio sive restitutio solis, quam noster quadriennem statuit, quæ etiam a quibusdam Eudoxi τετραετηρίς existimatur. Alias illa revolutio sive periodus anni magni, quo sol ad centrum suum revertitur, statuitur contingere post annos 532. Vid. quæ docent Jos. Scaliger epist. 3. Salmas. ad Solinum c. 33. p. 390. Harduinus ad Plin. 10, 2. Schættg. Nimirum ipsa est hæc Juliani anni 365 diebus 6 horis definiti ratio, ubi quatuor annis adjicitur dies unus, qui sunt ipsi dies 1461. Sed quid ea ἀποκατάστασις, satis illa quidem imperfecta, ad fecunditatem stirpium conferat, difficile sane est ad intelligendum, & mirum si non plane falsum.*

Apocimatis libra, Veg. 2, 54. eadem est apoxima 3, 28. 4, 14. Sed verum est

Apochyma Diosc. 1, 98. ubi de Zopissa dicit καλουμένην ὑπ' ἐνίων ἀπόχυμα, οὗσαν διαχυτικὴν (dissipandi vim habentem) διὰ τὸ ἐν τῇ θαλάσῃ βρέχεσθαι. Dixerat ξυμένην ῥητινὴν. Itaque forte non malum Apoxyma. Quoties χι Græcorum & x Latinum confusa sint, constat. Ceterum Apocimam, vel utcumque legere verum sit, utroque genere ponit Vegetius, ut malagma.

Ἀποδυτήριον, Varr. 2, Præf. locus, ubi in balnea, vel palæstram ingressuri, vestes deponebant. Plin. ep. 5, 6, 25: Inde apodyterium balinei laxum & hilare. Vid. Greenium de rusticatione & villis vet. 2, 7. p. 281. Latini vocant Spoliarium. Glossæ Græcolatinæ apud Barthium 47, 19 Ἀποδυτήριον, spoliarium. Glossæ Isidori: Spoliaria exteriores balnearum cellulæ. Inscriptio apud Gruerum p. 489, 12: ETIAM. GLADIATORIUM. ET. SPOLIAR. SOLO. EMPTO. SUA. PECUNIA. EXSTRUCTUM. PUBLICÆ. OPTULERIT. Confer Lipsium Saturnal. 1, 18. P. Fabrum Semest. 2, 11. Spoliare enim & exspoliare est vestes exuere, qua notione occurrit apud Abdiam Babylonium 3, 40. & in Actis S. Martini c. 19 apud Bollandum Tom. 1. Jan. p. 19. Schættg.

Ἀπόκρουσις, Col. 2, 10. initium decrescendi in luna, quod

L E X I C O N

fit, cum radios solis e diametro oppositi transcurrit, ut jam non præcedat solem, sed sequatur.

Apollonium bitumen, *vid.* bitumen.

Apostema, Veg. 3, 4.

Apostolicum medicamentum. *Sic legitur etiam pro anapleroticum, Veg. 2, 26. Sambucus in margine: Forte pro castolico; ubi vid.*

Apothecæ villaticæ, Col. 1, 6.

Apoxima, *vid.* Apocima.

Apparent Vergiliæ totæ, taurus totus, Col. 11, 2. opus non apparet domino, Cat. 2. *h. e. non constat ratio, non satis operis factum videtur domino pro operarum, i. e. hominum opus facientium, ac dierum numero.*

Apparitor Appii, Varr. 3, 7.

Appellatione blanda mulcere, Pall. 4, 12.

Appellare. non appellando optima nomina fiunt mala, Col. 1, 7. *Significanter & proprie locutus est. Nam appellare dicitur creditor debitorem: cum ab eo reposcit quod debetur. Quintil. Pauper eras & a creditoribus appellabaris. Item non debui tibi pecuniam, nunquam me appellasti. M. Tull. in oratione pro Quintio: Eum tum impudenter appellare volebas. Ne multis agam, sic loquuntur qui pure, munditer Latine loquuntur. Beroald.*

Appellere oves ad bibendum, Varr. 2, 2.

Appendix. adjicitur, Varr. 3, 9. appendices fundi, Varr. 1, 16.

Appetit stercoreari origanum, Pall. 10, 13. *Lugd. amplectitur, probante Gronovio Obs. 2, 16. Sic Ammianus Lib. XVII: offerre obsides, quietis vincula conservandæ, gratanter amplexi sunt. * appetit ver, Cat. 94. h. e. advenit.*

Appiosus equus describitur, Veg. 2, 2, 9 & 10. *Cum opiosus etiam sit in libris antiquis & somnolentum sit hoc genus, ab opio forte ita vocari divinabat excellentissimus Medicus Platerus, quem aliquoties honoris & officii causa nomino.*

Appius, collocutor, pauper & parcus in adolescentia, Varr. 3, 16.

Appius Claudius augur, Varr. 3, 2.

Applicatus ad eam ramus, Col. 5, 6. applicato adminiculo, Col. 4, 6. applicata trunco, Col. 5, 6. applicitus trunco palus, Col. 4, 22. applicatis auribus equus, Varr. 2, 7. Col. brevibus auriculis & adrectis. *Pallad. aures breves & argutæ. Apfyrtus: προσσταλμένα, quæ sunt arrectæ.*

R U S T I C U M.

Applicatæ ergo sunt adeo, ut quasi ad reliquam cutem applicatæ videantur. Schœttg. Melius cum Needhamo legitur προσεστυλμένα, quod est ipsum applicatæ. Quod ipsum etiam in seminarum pulchritudine censetur, si aures suo ingenio applicent se ad caput.

Applico. si applicueris vitem, Col. 5. 6. applicatur huic officio, Col. 3, 10. applicandæ propagines palis, Col. 4, 17.

Appositus ad vitem locus, Varr. 1, 7. ad fœnum, Varr. 1, 23. equus ad medendum, Varr. 2, 7. appositissimæ sunt ad pariendum gallinæ, Varr. 3, 9.

Apprehendet libido, Cat. 156. apprehendit morbus animal, Veg. 3, 2.

Approbavi, *h. e. experimentis didici*, Pall. 2, 13. locus approbatur, *ibid.* approbatum sit, Veg. 3, 2.

ad Apricationem exire, Col. 8, 8.

Apricitas diei, Col. 7, 4. 8, 15.

Apricus. apricioribus locis, Col. 11, 3. apricissimo die, Col. 9, 14.

Aprilis mensis descriptio & opera, Col. 11, 2. Pall. 4, 15.

in Apulia loca calidiora, Varr. 1, 6. inde æstivatum in Samnium abiguntur greges, Varr. 2, 1. hic hibernant oves, Varr. 2, 2. granaria hic sublimia, Varr. 1, 57. pecuariæ oviariæ, Varr. 2, Præf. Apuliæ segetes, Varr. 1, 29. maritima, Col. 11, 3.

Apulus ager, Col. 3, 8. Apuli pecuarii, Varr. 3, 17. Apulæ oves, Col. 7, 2.

Aptati publicis sacrificiis fastus, Col. 9, 14.

Aptum melius jugum, Col. 2, 2.

Apud te, *h. e. domi tuæ*, Varr. 3, 2.

Apyrenus vel Apyrinus fructus mali Punici, Col. 5, 10. *Harduin. ad Plin. 13, 34 utramque scribendi rationem probat, quia πυρήν & πυρίν nucleus, acinus, Græce dicitur. Sen. ep. 85: Apyrina dicuntur, non quibus nulla inest duritia granorum, sed quibus minor. Apyrenum Punicum, Col. Arb. 23. Laudat Beroaldus epigramma Martialis: Non tibi de Libycis tuberes & apyrina ramis, De Nomentanis sed damus arboribus.*

de Aqua villæ Col. 1, 5. vestigari ut possit, Pall. 9, 8. nova ut probetur, Pall. 9, 10. *ii.* 1, 4. limosa ut corrigatur, Pall. 9, 9. duci quot modis soleat, Pall. 9, 11. de agro per hiemem depellenda, Cat. 155. cœlestis s. pluvialis, Col. 12, 6. 9, 20. ad bibendum omnibus antefertur, Pall.

Scriptt. R. R. Vol. IV.

C

L E X I C O N

1, 17. aquæ calidæ potus in nausea, Col. 7, 10. aqua candens, Col. 6, 5. 12, 53. marina ut concinnetur, Cat. 106. Col. 11, 2. mulsa ut fiat, Col. 12, 11. falsa quomodo vinis adhibeatur, Col. 12, 21 & 25.

Aqualiculus, venter equi, Veg. 1, 40.

Aquarius. aquarii sulci, Col. 2, 8. 11, 2. Pall. 10, 3. aquaria vasa, Cat. 11. aquarium, Cat. 1.

Aquaticæ aves, Pall. 1, 31.

Aquatilis silva, Col. 7, 9. aquaticile genus, Varr. 3, 3.

Aquatilia, ium, *morbis jumentorum*, Veg. 1, 25. *suntne eæ, quæ vocantur hydatides? in lemmae cœnæ vocantur.*

Aquationibus juvandæ salices, Pall. 3, 17. coll. 19. aquationes mutare, Col. 7, 5.

Aquatus humor, Pall. 4, 1. *h. e. aquosus, dilutus.* aquata nimis mulsa MS. Pall. 2, 15. *pro mulsa aqua ita ut ne nimis.* Aquati fructus, Pall. 1, 6. *multa dabit Jo. Rhodius Lexico Scribon.*

Aquifolii vectes, Cat. 31. *legebatur ante Victorium.* Aquifolia ilex Plinii, *si Salmasio fides ad Solin. c. 23. p. 190. a, D. est Theophrasti πρῖνος ὄξυφυλλος: estque aquifolia quasi acufolia ab acuendo. Sed in neutro aquifolium Plinio est ὄξυάκανθος Theophrasti, in quo quidem errare illum dicit. Itaque p. 582. b, D. apud Catonem etiam pro acrifolium vel acrifolium legendum putat acufol. idque vitium p. 675. b, B. ita ait antiquum esse, ut inde etiam Italorum agrifolio nomen habeat, quæ Gallice houx vocetur, voce cognata ilici, Ital. elce. Ceterum potest fieri, ut ἀκρόφυλλον cogitarent, qui acrifolium primi fecere.*

Aquila occidit, Col. 11, 2. ejus ortus, Col. 2, 10. 11, 2. bis.

Aquilonius piscis, Col. 11, 2.

Aquor. aquantur apes frequentes, Pall. 5, 8.

Aquosus & uliginosus locus quid distent, Varr. 1, 6.

Ar pro ad in compositis. vid. Arveho.

Arabia pretiosis odoribus illustris, Col. 3, 8.

Araneus mus, μυγαλῆ, Col. 6, 17. araneum si comederit in pabulo jumentum, Veg. 3, 80.

Arationis iteratio, Col. 11, 2.

Arator qualis esse debeat, Col. 1, 9.

Aratra simplicia & aurita, Pall. 1, 43. minora, Col. 2, 2. aratri minimis proscindunt, Col. 2, 11. *de aratri partibus locus classicus est Varr. L. 4, 31. p. 33.*

R U S T I C U M.

Arbitratu boni viri, Cat. 144, 145, 148, 149.

Arbitrium habebit, *h. e. pro arbitro poterit*, Pall. 2, 15.

Arbor citri, Pall. 5, 5. piri, Pall. 3, 25. pruni, Pall. 12, 7. arbores alni, Varr. 1, 7. cydonii, Pall. 3, 25. fici, Pall. 4, 10. Col. 5, 11. ficorum, Col. 11, 2. ficulneæ, Col. 5, 11. 11, 2. arbores quam terram ament, Col. 5, 10. feri ut debeant, Col. 5, 10. & Arbor. 19. earum cultus rei rusticæ pars non minima, Col. 3, 1. cultura perpetua quæ, Col. 5, 6. species variæ, Col. 3, 1. plantæ circumfodiendæ &c. Pall. 12, 2. arbores e pomis sponte progenitæ, Pall. 2, 15. majores quomodo transferantur, Pall. 12, 16. fructum non ferentes ut curandæ, Col. 5, 9. Pall. 3, 25. *vid.* Clavus, cuneus &c. feraces ut meliores fiant, Cat. 93. frugiferæ trium generum, Col. 3, 1. maritæ, Col. 11, 2. vitiferæ, Pall. 3, 10 & 13. quando cædendæ, Col. 11, 2.

Arborariæ falces, Cat. 10 & 11.

Arborator bonus, Col. 11, 1.

Arborei fœtus, Col. 10, 401.

Arborideus ramus dicitur, qui alitur, ut arborefcant, *h. e. ut arbor fiat, & arborea magnitudine adolescant. Hæc Beroaldus, laudato Columella 5, 4. ubi nihil tale reperio: neque alias ubi sit ea vox, vel ejus similis, comminiscor.*

Arbusculæ ficorum, Col. 11, 2. *it.* 5, 11. transferendæ ut sint, Col. 5, 10.

Arbustum, Cat. 1 & 7. *Veteres rei rusticæ scriptores ita peculiariter appellant arbores vitibus maritatas: unde & arbustivum vinum dictum, quod in arbusto progignitur. Plinianum verbum est arbustare agros, quod significat arbustum in agris facere, & arbores idoneas vitibus maritare, quo teste judicatur nobilia vina in arbustis gigni, & laudatiora in summis, uberiora in imis. Vites enim maxime gaudent arboribus, quia naturaliter in sublime procedunt. Sicut territorium nostrum pæne totum arbustis confutum mira pulchritudine, nec minore uvarum largitate spectatur. Hinc arbustiva vitis, quæ scilicet in arbusto ponitur, arborique copulatur. Beroald. cujus declaratio confirmatur Col. 5, 6, 7. ut constituendum arbustum, Col. Arb. 1. Pall. 3, 10. disponi ut debeat & coli, Col. Arb. 16. *it.* 5, 6. arbusti Gallici ratio, Col. 5, 7. Arbustum quamvis vetus posse transferri, ab Ægialo didicit Seneca ep. 86.*

Arbustivus aut silvestris locus, Col. 3, 13. arbustiva positio, Col. 4, 1. arbustivi Aminei urna, Col. 12, 41. ar-

L E X I C O N

bustivæ vites quæ, Col. Arb. 4. ut serantur, Col. 4, 1. ut colendæ, Col. Arb. 16. Pall. 3, 10. ut putandæ, Pall. 3, 13.

Arbutum inter primos cibos mortalium, Varr. 2, 1.

Arbutus arbor, Col. 7, 9. arbuti baccæ, Col. 8, 10. Arbutus arbor Græce ῥομαρος, *cujus folia hædis grata esse docet Virgilius Ecl. 3, 82: Dulce fatis humor, depulsis arbutus hædis. Fructus ejus dicitur arbutum, neutro genere, quamvis etiam feminino semel utatur Horatius, alias unedo, quia non plus quam unum pomum comedere prodest, Græcis ῥιμαίνυλον. Hæc ita distincte proponere voluimus, quia confuse admodum tractat Plinius H. N. 15, 24. quo nomine & a Dalechampio, & Salmasio ad Solinum c. 46, p. 674, item de homonymis hyles iatricæ c. 5 refellitur. Confer etiam J. B. Portam Villæ 3, 14. Schættg.*

Arca vestiaria, Cat. 11. arcam domini exhaurit ea res, Col. 3, 3. complent columbæ pretiis pullorum, Col. 8, 8.

Arcades solum mutarunt, Col. 1, 3.

Arcadici asini nobiles, Varr. 2, 1.

Arcanius, Col. 3, 2.

Arcelaca major, vitis, Col. 3, 2 & 7. *al. arelata. Sed rectius arcelaca. Plane fallitur Ge. Alexandrinus, qui de Arelate urbe hic somniavit.*

Arcellæ vites, Col. 3, 21. *sed arcelacæ etiam hic malit Ponted.*

Arcessere boves ex longinquo, Col. 6, 2. arcessita humus, Col. 2, 16. *Hac auctoritate etiam alias contra libros scripsi arcessi. pro accersi. e. g. Col. 3, 15.*

Archetypon inventoris, Varr. 3, 5.

Architectus piscinam facit, Varr. 3, 17. architecti professio, Col. 5, 1.

Arctata densius quæ protulerit cerasus, putanda, Pall. 11, 12.

Arcto. arctare flores canistris, Col. 10, 277. *Sic malim pro vulg. aptare. R & P frequentissime, ob figuram cognatam, miscntur. foramini taleam, Pall. 11, 8. transversos fustes, Col. 12, 43. transversis furculis, Col. 12, 45. de spissamento. vid. Artio.*

Arcturus oritur, Col. 9, 14. occidit, Col. 11, 2. Arcturi sub fidere, Col. 10, 413. Arcturo exoriente, Col. 2, 10.

Arctus. ad arctum, Veg. 2, 26. arctior spes, Col. 1, 5.

Arcuato pecori remedium, Col. 7, 5. *h. e. laboranti istherico morbo. Arquatum morbum veteres dixere, qui alio nomine*

regius vocatur, eo quod arqus cœlestis ei concolor sit de virore. Græci ικτερόν vocant, & vulgo ictericam. Icterici homines fiunt aureoli coloris, & lutei, unde & auriginem appellant. Cornelius Celsus: Æque notus est morbus, quem interdum arquatam, interdum regium nominant, quem Hippocrates ait, si post septimum diem febricitante ægro supervenit, tutum esse molibus tantummodo præcordiis substantibus. Diocles ex toto, si post febrem oritur, etiam prodesse: si post hunc febris, occidere. Color autem eum morbum detegit maxime oculorum, in quibus quod album esse debet, fit luteum. Cur autem regius morbus dicatur, docet Quintus Serenus, scribens: Regius a vero signatus nomine morbus, Molliter hic quoniam celsa curatur in aula. Consimiliter Celsus tradit utendum esse in hoc morbo frigidis natationibus, lecto etiam & conclavi cultiore, clauso loco, ludis, lascivia: per quæ mens exhilaretur, ob quæ regius, inquit, morbus dictus videtur. Plinius memorat, icteron avem vocari a colore: quæ si spectetur, sanari id malum, & avem mori. Est & gemma nomine icterias, lucido colori similis, ideoque existimata salubris contra regios morbos. Beroald.

Arculæ fagineæ, Col. 12, 45.

Arcus dimensio, Col. 5, 2. arcus propaginis, Col. 4, 29. arcu sidereo fulget, Col. 10, 292.

Ardeæ in publico scriptum, Varr. 2, 11.

Ardeatinus ager, Col. 3, 9.

Ardebat cura, Varr. 3, 17. *Mediæ vetustatis liber*: In Bajano autem ardis tanta. *alii*: In Bajano aut ardis. Cum igitur Mss. tam diversi sint, vereor, ne quod hic mendum lateat. Victor. Inusitatus est modus loquendi hac in parte, & cœlo Latino inauditus, quo utitur Varro. Sed non puto Varronianum esse, tanta arsit cura. Immo, cum veteres codices hic variant, puto reconcinnandum. Lego: In Bajano autem arsit tantu, ut architecto &c. Tantu ut, pro tantum ut, quemadmodum supra: Secunda ea, & datu iri, & talia. Scalig. Locus interpolatus, qui in nonnullis libris antiquis ita legitur: In Bajana aut ardis tanta ut; ex quibus vestigiis legi posset, in Bajano haud par, sed tanta ut. Non par, inquit, illi piscinarum cura fuit in Bajano, sed major, & quidem tanta ut. Mox infra eundo suam domum; fortassis legendum, endo suam domum, quod observant Grammatici, pro in suam domum. Popma. Salmasius ad Solinum c. 23. p. 189 ita legit: In Bajano autem tanta ardes,

L E X I C O N

ut architecto permiserit, velut &c. *Vulgo editur*, in Bajano tanta ardebat cura. *Sed quæ a nobis reposita est, innititur veteris scripturæ auctoritati, quam ab hac lectione haud longe abesse eruditissimi viri testimonio scimus. Accius apud Nonium: Arde fœta lampade, i. e. ardoris plena. Ipse male legit ardefœta, unica voce. Sic loca fœta furentibus austris apud poetam. Ardes, ut tabes, labes & similia. Hæc Salmasius. Schættg. arduerunt arbores attactæ, Inscr. Fr. arval. p. 127.*

Ardor Sirius, Col. 10, 289. *Prudent. de Epiph.* Et si quod astrum Sirio Fervet vapore. *Buchnerus.* ardore primo fervebit mustum, Pall. 11, 9.

Arduitas montium, Varr. 2, 10.

Arduus clivis, Varr. 1, 18.

Areæ omnis modus ut comprehendi possit, Col. 5, 1. *h. e. superficiei, ut loquuntur geometræ. area villæ, Col. 1, 6. area granis terendis, Cat. 91 & 129. Varr. 1, 51. Col. 2, 20. Pall. 1, 36. 7, 1. conferenda deinde rapis, Col. 11, 3. areæ hortorum, Pall. 1, 34. cf. Col. 11, 3. qui locus hunc interpretatur, ut legitur in antiquis editionibus, sic divisas vult areas propter spatia utrinque purganda, quia in semita consistens opera ultra tres pedes vix porrigere manus potest, sine periculo incidendi in sata.*

Arelata vitis, *vid. Arcelaca.*

Arenæ genera, Pall. 1, 10.

Arenariæ, s. fodinæ, Varr. 1, 2.

Arenato calce, Cat. 18. *De hac ratione pavimenti conf. Salmas. ad Solin. c. 28. p. 268 seq. it. c. 56, p. 867 seq. Ex instituto hanc partem ædificandi tractant Vitruv. 7, 1. Plin. 36, 60 seq. itemque Pall. 6, 11. Ceterum ex h. l. corrigas errorem quorundam Lexicorum, quæ calcem pro lapide tantum feminini generis esse volunt: de quo jam dubitabat Vossius de anal. 1, 34, cujus hinc sententia confirmatur.*

Areo. arentes culmi, Col. 2, 21.

Areolas horti, Col. 10, 362. in areolas differere femina, Col. 11, 2.

Arepennis, Col. 5, 1. *Gall. arpent.*

Arfacere, pro arefacere, Cat. 69. *it. 125 & 157.*

Argeritis lapis, Veg. 1, 20. 4, 12. *leg. argyrites.*

Argilla, creta singularis, Col. 3, 11. Pall. 1, 34.

Argillofa terra commodior, quam argilla sola, Pall. 2, 13.

Argitis vitis, Col. 3, 2. *De hac ait poeta: Argitisque minor, cui non certaverit ulla Aut tantum fluere, aut totidem*

R U S T I C U M.

durare per annos. *Videtur Argitis nuncupari a candore, ἀργὸς enim albus dicitur. Beroald.*

Argo navis, *fidus*, Col. 11, 2.

Argonautæ, Varr. 2, 1.

Argos Ἰππιον, Varr. 2, 1. *Hoc oppidum Italiæ esse, non Græciæ, docet Plinius lib. III: Argos Hippium Diomede condente, mox Argyripam dictum. De quo celeberrimus vates canit: Vidimus, o cives, Diomedem, Argivaque castra, Atque iter emensi casus superavimus omnes, Contigimusque manus, qua concidit Ilia tellus. Ille urbem Argyripam patriæ cognomine gentis Victor Gargani condebat Iapygis agris. Quare scriberem: Ut oppidum in magna Græcia. Ponted. πολύπυρον, Varr. 1, 2. vid. πολύπυρον.*

Argutia famulorum, Pall. Infit. Præf.

Arguto gramine fontes, Col. 10, 284. arguti boves, Pall. 4, 11. sapores, Pall. 3, 25. 4, 10. argutæ valles, ἤχοι, Col. 9, 5. arguta corpora, Pall. 4, 13.

Argyrites lapis, *vid. argeritis.*

Aricia porri mater, Col. 10, 139. *Martial. 13, 19: Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros, In niveo virides stipite cerne comas. Laudat etiam Plin. 19, 33.*

Ariditas fimi, *h. e. fimus aridus*, Pall. 3, 4. *rasatorum reciditur, Pall. 3, 21. i. e. sarmenta arida.*

Aridus morbus f. malleus, Veg. 1, 4 & 11. *vid. siccus.*

Aries aureus, Varr. 2, 1. petulcus & pugnax uti mitigetur, Col. 7, 3. arietes qui probentur? Col. 7, 3. *add. Varr. 2, 1 & 13. qui cujus coloris agnos generent, Col. 7, 2. Pall. 8, 4. quales & quando admittendi, Pall. 8, 4. silvestres & feri, Col. 7, 2. tenuioris velleris, Col. 7, 2. arietum admissura prima, Pall. 5, 7.*

Arietinum cicer, Col. 2, 10. *eo quod arietino capiti simile sit, ut vult Plinius 18, 12. Schættg. An arietillum? Hoc certe invenit Nic. Heinsius in Cod. Paris. ut testatur epistola ad Munckerum Syll. Burm. T. 5, p. 381. Add. Burman. ad Petronium c. 35, p. 145. arietina cornua circa fici radices obruta, Pall. 4, 10.*

cis Ariminum, Varr. 1, 2.

Arista, quæ ut acus tenuis longa eminet e gluma, Varr. 1, 48.

Aristolochia, Veg. 1, 17. rotunda, 3, 23. *apud Vegetium semper fere scribitur aristologia.*

Aritudine perire, Varr. 1, 12.

L E X I C O N

Armamentis instructa navigia, Col. 4, 3.

Armarium promptuarium, Cat. 11. *Sic cella promptuaria, & videtur illa ratio, ubi substantivè ponitur promptuarium, aliquanto recentior. Armarium vero non est cella promptuaria, ut Turnebus putat, sed ligneum repositorium, in quo obsignato reconduntur & asservantur necessaria ad usum familiæ, ut cibaria, indusia, nummi. Cic. pro Cælio, Tunc aurum ex armario promere ausa es? Plaut. Captiv. Cellas refregit omnes intus, reclusitque armarium. Idem Epidic. Quin ex occluso atque obsignato armario Excutio argenti tantum. Popma.*

Armatus cornibus aries, Col. 7, 3.

Armenia, int. terra, Veg. 4, 28.

Armeniacus sal, Veg. 3, 4. *vulg. Armoniacus vel potius Ammon. Sed esse tamen Armenium etiam salem, docet Salmas. ad Solin. p. 811. b, C. Armeniacæ arbores, Col. 11, 2. Harum sunt Armenia poma vel Armeniaca, quibus stipantur calathi, Col. 10, 404. Hæc eadem esse præcoqua, vulgo Abricots, Abricosen, fere convenit.*

Armenium pigmentum in luxu villarum commemoratum Varr. 3, 2. *Inter pretiosos colores etiam ponit Vitruv. 7, 5. Salmas. l. c.*

Armeniorum mos in equis tondendis, Veg. 1, 56.

Armentarius, Varr. 2, 5. *int. pastor.*

Armenticium pecus, Varr. 2, 5. *armenticii greges, Varr. 2, 10.*

Armentum equinum, Col. 1, Præf. *de vaccis*, 6, 27. *armenta boum, Pall. 4, 11. asinorum, Col. 7, 1. armenta alibi alia statura, Col. 3, 8. qualia emenda, Varr. 2, 5.*

Armillæ cuparum, Cat. 21.

Armoneacea, *vid. armoracea.*

Armoniacus sal, *vid. Ammoniacus.*

Armoniacum *etiam positum forte pro Armeniaco.*

Armoracea, raphanus agrestis, Col. 9, 4. *Pall. 4, 9. 11, 11. ejus succus remedio est contra ictus serpentium, Col. 6, 17. Veg. 3, 4. ubi scribunt armoneacea. Armoraciorum cyma ut condiatur, Col. 12, 9. Feminino genere armoracia est Plin. 19, 5 & 20, 4. Neutro genere in glossariis, Armoracia παρὰ γὰρ αὐτῶν. e vero pro i habet & Palladii MS. codex. Sylb.*

Armos si convellit bos, Col. 6, 16. *conf. Veg. 3, 4.*

Aro. arare quando & quomodo conveniat, Col. 2, 4. *Pall. 2, 3.*

R U S T I C U M.

Aromata, Col. 12, 20.

in Arpino arundo pro jugis vinearum, Varr. 1, 8.

Arreptus, Veg. 3, 52. *interpretatur, credo, ἐπίληπτον. concidunt enim epileptici, & morbus ipsorum est caducus.*

Artes in Græcia quando repertæ, Varr. 3, 1. Tuscæ & Dardaniæ, Col. 10, 358. artium magister usus, Col. 4, 11.

Arteria. ad arteriam exasperatam, Veg. 3, 68. arterias & fauces curat mel, Pall. 2, 15.

Articularis morbus equorum, Veg. 1, 6 & 13. boum, Veg. 3, 2.

Articularius morbus, Cat. 157. *Glossæ: ἀρθριτικός.*

Articulus. in articulum it seges, Col. 2, 12. articulos omnes experiri, Cat. 157. *Meursio præferenda videtur lectio, omnes articulares morbos expellere. Ego vero putaverim, loqui Catonem de experimento articulorum in digitis, præsertim vulgo usitato, qui trahuntur intorquenturve ad eum finem, dum crepitum edant. Quod quidem arthriticus ne tentare quidem ausit.*

Artio. artito furculum, Cat. 40 & 41. artiveras, Cat. 40. *Est autem artire, interprete Turnebo, 11, 13, demittere, adigere, inferere, immittere.*

Artus fœcundos compleat, Col. 10, 212.

Arvehant ligna, Cat. 138. *i. e. advehant. arvectum, Cat. 135. Ar veteres pro Ad dicebant, ut arfero, arvenio, arcesso &c.*

Arundinei canales, Col. 9, 13. cuneoli, Col. 4, 29.

Arundineti fatio & cultura, Cat. 6. Varr. 1, 24. Col. 4, 32. jugerum, Col. 4, 30.

Arundo, jugi genus in vineis, Varr. 1, 8. degener, Col. 7, 9. castratur, cæditur, &c. Col. 4, 32. arundinis fatio, Cat. 47. Col. 4, 32. & Arb. 29. oculi, Cat. 6. arundine fecantur quædam, Col. 12, 7, 14 & 47. *vid. Canna.*

Arundulatio in ficis, Varr. 1, 8. *Sermo h. l. est de quarto genere jugandarum vitium, ubi traduci locus est, cum nimirum, quæ sustinere suo se trunco non possunt, vites in aliam arborem traducuntur. Hic opulos arbusi loco adhibent Mediolanenses, ficus Canusini; sed cum infirmi & fragiles sint earum rami, arundine eos deligata firmasse videntur, eaque dicta arundulatio.*

Aruspices notati, Cat. 5. Col. 1, 8. 11, 1. Varr. 1, 40.

Arvum, quod aratum, necdum satum est, Varr. 1, 29.

As generatim unum notat, Col. 5, 3. *ter. as jugeri, Col. 5, 1. in assem, Col. 2, 13. it. 3, 3. totum solum h. e. assem, Veg. 2, 36. & mox commistura calcis & assis.*

L E X I C O N

Asaron Ponticum, Veg. 4, 13. *ajuni* esse nardum rusticam, Gall. cabaret, *Häfelwurz*.

Ascalonii generis cepæ, Col. 11, 3. 12, 10.

Ascia dolare, Pall. 1, 14. asciæ rastris similes, Pall. 1, 43. *vid. Phil. a Turre monum. vet. Antii p. 22.*

Ascræum carmen *Virgilii*, Col. 10, 436. *Ascra oppidum & vicus in Bæotia, patria Hesiodi poetæ, qui versus de rusticatione composuit. Ascræus Hesiodus dicitur, ut Virgilius idem de se ait: Ascræumque cano Romana per oppida carmen. Pompon.*

Asellus, s. vulgaris asinus, Col. 7, 1. aselli dossuarii, Varr. 2, 6. asellus *pro trabe, cui aliquid imponitur. vid. Bassellæ.*

in Asia Mysiaque terra densa, Col. 1, Præf.

Asianæ oves, Pall. 12, 13.

Asiatica mala pigro fœtu, Col. 10, 412.

Asinæ calvaria in hortis, Pall. 1, 35.

Asinarius, *agaso*, Cat. 10 & 11. Varr. 1, 18. asinariæ molæ, Cat. 11.

Asinus XL millibus emtus, Varr. 3, 2. asini caput nudum cute in limite ruris figitur, Col. 10, 344. de asinis quæ tenenda, Varr. 2, 6. asini vulgares, Col. 7, 1. Arcadici & Reatini, Varr. 2, 1. eorumque pretia, Varr. 2, 6 & 8. admissarii quales esse debeant, Pall. 4, 14. mulino generi feminando quales destinandi, Col. 6, 37. ab equabus ut admittantur, Col. 6, 37. plostrarii & molarii, Cat. 11. *Ad plaustra adhibitos, docet etiam Col. 7, 1. add. Scheffer de re vehicular. 1, 8. feri, Varr. 2, 1. ornati clitellarii, Cat. 10.*

Asparagi fiunt e corruda, Cat. 6. *nimirum asparagi corruda simillima filo, Col. 10, 375. spinosa herba, Col. 10, 246. Duo genera asparagi, hortense & silvestre, sed incultum grätius est, quod Corrudam, alii Libycum vocant. Asparagus non a Græco dicitur, aut ab asperitate, ut dicit Varro: sed ab Chaldaea voce, quæ caulem significat: quia hæc herba semper crescit in caulem & virgultum. Pompon. asparagi satio & cultus, Cat. 161. Col. 11, 3. Pall. 3, 23. 4, 9.*

ad Aspectum solis versare lateres, Pall. 6, 12.

Asper bos mansueto conjungitur, Pall. 4, 12. aspro velamine, Pall. Inf. 67.

Asperati parietes, Pall. 1, 11.

Aspergito sale minuto, Col. 12, 52. aspergitur pini semen, *h. e. spargitur*, Pall. 4, 10. 12, 1 & 7.

R U S T I C U M.

Aspergo ne noceat, Cat. 128.

Aspero. asperare medicabiliter limum dysentericæ passionis, Pall. 3, 31. *h. e. duriores reddere; ut glacialis hiems aquilonibus asperat undas, Æneid. 3, 285.* asperantur gradibus, Col. 8, 3. ac macescunt apes propter laborem, Varr. 3, 16. caloribus apes, Pall. 7, 7.

Ἀσφάλτιον, trifolii species, Col. 6, 17. Plin. 21, 9: Mynanthos vocant Græci, alii asphaltion majore folio, quo utuntur coronarii.

Asphodilus, s. asphodelus, herba apibus grata, Pall. 1, 37. asphodeli scapus, Col. 9, 4.

Aspicit meridiem tabulatum, Col. 8, 8. aspicere ad aliquem, Varr. 1, 2.

Aspirare ne possit vipera, Col. 8, 14.

Aspro velamine, *h. e. aspero*, Pall. Inf. 67.

Astaria pecuina daps, Cat. 132. *h. e. apta & parata assura. Popm.*

Astellaré, *vid.* Adsell.

Assentiri, *de facto vel historia*, Varr. 2, 3. si assenserit humor, *h. e. si non renuerit, si adsit nimis*, Pall. 12, 7.

in Asserculo alligato scopas, Cat. 152. *h. e. baculo s. vericulo, qualibus etiam apud nos alligantur sarmenta.* assercula quinque, Cat. 12. asserculis modicis, Col. 8, 3. *in quibus locis & ipsis, ut simplex asser non latum illud ligni segmentum notat, ein Bret, sed angustum, qualibus utimur ad suspendendas tegulas, ad clathra &c. eine Latte. Verum hoc in Fabro olim observatum est.*

Assero vites, Cat. 32. asserit, non posse generari, *h. e. confirmat, asseverat*, Pall. 1, 19. Veg. 1, 17. 3, 26.

Asserere non expertus non audeo, Col. 9, 13. *pro polliceri*, Col. 5, 1.

Assiccatus succus, Col. 1, 6. assiccatus in cratibus caules, Col. 12, 9.

Assiccescere in cratibus, Col. 12, 9.

Assiccant venti nebulam, Col. 4, 19. assiccare in sole, Col. 2, 9. 12, 15, 16 & 33. assiccatur spongia humor, Col. 12, 50. assiccari, Col. 12, 49.

Affidunt in ornithone volucres, Varr. 3, 5.

Affiduus perfricabis, Pall. 1, 29. assiduiore facere pastores, Varr. 2, 10.

Assignatum suo loco, Col. 12, 2.

Affiliens-admissarius, Col. 6, 37.

L E X I C O N

Assis vel Axis, pro eo, quem vulgo, sed falso, asserem dicunt. Asses quernæ cum esculis non misceantur, Pall. 1, 9. *Conf. locum Vitruvii, quem præ oculis videtur habuisse noster, L. 7, 1: Danda est opera, ne commisceantur axes esculini quernis, quod querni simul ac humorem perceperunt, se torquentes rimas faciunt in pavimentis &c. roboreas, Col. 6, 30. Veg. 3, 4. ex assibus dentatis tribulum, Varr. 1, 52. vid. Scheffer. de re vehic. 2, 7, p. 127 sq. assis ligneus, Veg. 3, 14. Axes & axiculi, Col. 6, 19.*

Assumere fugam meditantur apes, Pall. 1, 39. *nisi tamen præstat cum Crescentio legere arripere. assumit pro absumit habet antiqua edit. Crescentii Pall. 6, 7. & 7, 2.*

Assura. requiro farsuræ assuræ membra de palumbis &c. Varr. 3, 9. *Videtur in actionibus conducti locati fuisse, uti farsuræ tecturæ præstaretur, aut non multum dissimile: i. e. ut aliter in iisdem legibus dicitur, ut farta tecta insula aut ædes præstarentur. Nam olim farsum pro fartum, ut farsum pro fartum. Ergo ludit παρ' ὑπόνοισιν. nam quod diceretur in lege conductionis farturæ tecturæ, ludens in avium lege dixit farsuræ assuræ, utpote cum aves ipsæ ad assandum natæ sint. Nam assura, quod prius diceretur arsuræ. Et quod dicimus nunc assum, prius erat arsum. Cum igitur tractatus de palumbis & gallinis hic desideraretur, vult hoc fartum sibi & integrum præstari Axis. Sed veram lectionem, ni fallor, conficiemus, si non farsuræ, sed farsuræ, legamus. Ita nihil dubii relinquetur: nam farsura, quia de farsciendis gallinis & palumbis sermo instituitur &c. Hæc Scaliger. Alia alii. Me sola Victorii reverentia impedit, quo minus revocata primarum editionum fide ponerem farturæ assuræ, quæ ἀσσυδέτως, ut multa alia, posuisse puto Varro-nem. Sic Cat. 14: lapide calce, it. 132. domo familia &c.*

apud Assyrios pomis non caret citrus, Pall. 4, 10. *Pro non Ponted. vult reponi nunquam, ex Italica Palladii interpretatione: ed asserma Marziale che in Assiria questi arbori hanno tutto l'anno frutto. Sed id etiam Palladius statim docet. Adjiciamus Plinii locum elegantem 12, 7 de citro, quam hic Assyriam malum vocat: Omnibus horis pomifera est, aliis cadentibus, aliis maturescentibus, aliis subnascentibus — nisi apud Medos & in Perside nasci noluit. Palladius igitur forte primus est, qui hujus arboris extra Mediam convalescentis meminit, quæ postea non in Italia tantum, Hispania Galliaque coli se passa est, sed in ipsum septemtrionem translata fructus edidit, quamquam bonitate inferiores his, qui sub*

R U S T I C U M.

clementiore fidere educantur. Non ignoro, quid de hac re disputetur, v. g. apud Spanh. de usu & præst. numismat. diff. 6. p. 329 sq. sed illum sequor charactere, quem indicat Palladius, orbem continuæ fœcunditatis: quidquid sit de mira totius generis varietate, quam elegantissime, ut reliqua, quæ ad cultum & naturam ejus arboris pertinent, persequitur Jo. Bapt. Ferrar. eleganti libro, quem vocat Hesperides: de qua appellatione, ad quem fructum pertineat, præclare etiam meritis est, quem modo laudabam, Spanhemius. Assyria radix, Col. 10, 114. eadem Syriaca, Col. 11, 3.

Astringere frondem, Col. 5, 6. h. e. destringere: vel etiam adstringere, h. e. alligare. Locus aliquantum obscurus.

Astrologiæ literæ, Col. 1, 1.

Astrologi cœlum descripserunt, Varr. 2, 1. h. e. astronomi. Conf. Varr. 2, 3. adversus astrologos compositi a Columella libri, Col. 11, 1.

Atavi Romani, Col. 1. Præf.

Ater. atræ ficus, Cat. 8. atrum olus, ἵπποσέλινον vel σμύρνον, Col. 11, 3. vid. olus atrum. vinum, Cat. 157.

*Atheroma, Veg. 2, 30. tumoris genus, continens quasi pul-
ticulam, ἄθηραν dictam. Sed latius etiam patet. vid. Gorraus.*

Athletæ comitiorum, Varr. 3, 5. pecuarii, Varr. 2, 1.

Atinia ulmus, Col. 5, 6. ab Atina Galliæ Cispadinæ urbe dicta videtur, de qua Plin. 3, 19. Schættg. ut feratur, Col. 5, 6. eadem Atinea, rustice, credo, pronuntiata voce, Col. Arb. 16.

Atlantides, Col. 10, 54. Vergiliæ.

*Atque etiam, Col. 2, 2 & 15. simili ratione atque in ar-
busto, Col. 5, 7.*

Atramentum futorium, Veg. 2, 49. futoricium, Veg. 2, 64. Chalcanton vocatur Hippiatr. Ruell. p. 112, b. extr. Plura Rhodius Lex. Scribon.

*Ἀτράφαξος, atriplex, Col. 11, 3. ejus fatio & cultura etiam Pall. 5, 3. atriplici gravis phaselus, Col. 10, 377. ac-
cusatam a Pythagora, interpretatur Georgius Aloxandrinus.*

Atreus auream pecudem habuit, Varr. 2, 1.

Atrienfes fervi, Col. 12, 3.

Atriplex, vid. Ἀτράφαξος.

Attactu frequenti, Pall. 1, 35.

Attentando, Col. 1, 4.

Attenuata cacumine sagitta, Col. 3, 17.

Attenuare vepres, Col. 11, 2.

L E X I C O N

- Atteruntur oculi, Col. 11, 2.
 Attice, *h. e. Attica regio*, Varr. 2, 5.
 Atticus interlocutor, Varr. 2, 1. Atticus ante T. Pomponius, nunc Q. Cæcilius, Varr. 2, 2.
 Atticum mel, Col. 6, 33. Veg. 2, 17. *ubi MS. antiquo pro Attico, quæ voces etiam confunduntur* Veg. 1, 17. Atticæ lanæ, Varr. 2, 2. Atticum profluvium, *vid. h. v.*
 M. Attilii Reguli dictum, Col. 1, 4.
 nihil Attinet, Col. 2, 21.
 Attinctum animal. *vid. Adtinctum.*
 Attollit minas serpens, Col. 8, 2. *Virgiliana formula Georg. 3, 421: Tollentemque minas, & sibila colla tumentem. Talia sæpe sunt apud nostrum, quibus tanquam gemmis orationem distinguit.*
 Attondi, *pro attonderi*, Veg. 1, 56.
 Attractio rugarum ne deformat zizipha, Pall. 5, 4.
 Attrahit auxilio hortis amnes, Col. 10, 24. attrahetur præceps ædificium, Col. 1, 5.
 Attrectatione manus frequenti, Pall. 4, 12.
 Attusus, *contusus*, Veg. 3, 3. b.
 Avara vitis, Col. 3, 2.
 Avare. avarius opus exigit, Col. 1, 7. *Rarior usus hujus comparativi; sed etiam apud Sextum Rufum in breviario observante Crenio 10, p. 59. Schættg.*
 Auctio facienda, Cat. 2, 7.
 Auctor incertus bonitatis color. terræ, Pall. 1, 6. auctorem industrium equini generis providere, Col. 6, 27. curatorem *legendum suspicatur Lichtenhanus; certe intelligitur is, qui curam habet.* auctorem in aliquo habere, Varr. 3, 15. auctores memorabiles, Col. 1, 1.
 Auctoritas rei ex nomine alii rei tributo, Varr. 2, 5. auctoritas dulcis mellis, Pall. 7, 7.
 Auctumnitate, Cat. 5. prima, Cat. 155.
 Auctumnalis agnus, Col. 7, 3. *Conf. Plin. H. N. 8, 47, f. 72.*
 Auctumnus. auctumni imber, Cat. 5. auctumno semine, Col. 11, 3. *læstio dubia; quamquam & apud Catonem l. c. in Pol. & Wrat. legitur imber auctumnus, ælæstiva notione: quæ læstio non contemnenda videtur, nec sine auctoritate est. Vid. Heinsf. ad Ovid. Met. 3, 729.* auctumni initium & numerus dierum, Varr. 1, 28. opera, Varr. 1, 27 & 34.
 Acupium laqueis tenditur, Pall. 13, 6. noctuæ, Pall. 10,

R U S T I C U M.

12. aucupio nomenclationis studiosos demorari, Col. 3, 2.
 Aucupor. aucupari apum examina, Col. 9, 8.
 Auditus imbellicitas ut levetur, Cat. 157.
 Avellanæ nuces, Cat. 8. earum satio, maturitas, Pall.
 3, 25. Avellana Tarentina ut fiat, Col. 5, 10. Avellana,
modi f. mensuræ nomen, Veg. 3, 12 & 52. *Ita etiam Scribon.*
 135.
 Avenæ satio, Col. 2, 11.
 Aventinus mons, Col. 1, 3.
 Averruncesque, Cat. 141.
 Aversus a ventis, Col. 12, 50. a sole locus, Col. 12;
 44. a Venereis amoribus, Col. 11, 1. contubernio uxoris,
 Col. 12, 1. averso sole agit pecus, Varr. 2, 2. averfa sole
 positio, Col. 4, 22.
 Avertere se admissario, Col. 6, 37.
 Aves duum generum, Varr. 3, 5. fecundissimæ gallinæ,
 Col. 8, 2. Rhodiæ, *h. e. gallinæ Rhodiæ*, Col. 8, 11. *Ita*
κατ' ἐξοχὴν aves gallinas, ut ὄρνις Græcorum, notare viden-
tur Col. 8, 5. avium stercus, Col. 2, 15.
 M. Aufidius Lurco, Varr. 3, 6. P. Aufidius Pontianus
 Amiterninus, Varr. 2, 9.
 Augmentum lunæ, Pall. 13, 6.
 Augur. ad auspicia augures pararunt pullos, Varr. 3, 3.
 citantur a consule, Varr. 3, 7.
 Augurali adjiciali cœna, Varr. 3, 6. *vid. adjicialis.*
 Augustalis Claudius, Col. 11, 1.
 Augusti mensis descriptio & opera, Col. 11, 2.
 Augusto augurio, Varr. 3, 1. *conf. Sueton. Aug. c. 7.*
 Avia herba, Col. 6, 14. *quæ fuerit apud veteres, hodie*
ignoratur. Ponder. in Emendatt. reponi vult Lamiam aut La-
mium ex Plin. H. N. 22, 16.
 Aviarius, *custos avium*, Col. 8, 3, 5 & 11.
 Aviarium Luculli, Varr. 3, 4. Varronis, Varr. 3, 5. avia-
 ria veterum, Varr. 3, 3. *add. 3, 4 & 5.* Pall. 1, 33. co-
 hortium avium, ὀρνιθῶνες, Col. 8, 1. nantium volu-
 crum, χηνοτροφεῖα, Col. 8, 1. turdorum, Varr. 1, 38.
 Avitus color, Col. 6, 37. avita fortitudo celeritasque,
 Col. 6, 37.
 Aula f. olla nova, Cat. 85. ahenea, Cat. 81. in aulas
 propagare, Cat. 52.
 Aulia succidia, Varr. 2, 4. *vox corrupta.*
 Aulicibus alperius stadium, Veg. 1, 56. *Quid si aulacibus?*

L E X I C O N

ab αὐλαξ. Legenti totum locum, & sedem vocis repetita in-
tuenti, res manifesta videbatur. Αὐλαξ est excelsum illud inter
duas fossas. Gracissat sæpe noster. Alioquin cogitare etiam pote-
ras elices.

Auratæ pisces, Col. 8, 16.

Aureolus color, Col. 9, 3. aureolum collum gallorum
laudatur Varr. 3, 9. quod est Col. 8, 2 ex auro flavum.

Aureus color equi, Pall. 4, 13. aurea medietas chamæ-
millæ floris, i. e. flava. Pall. 7, 10. aureum medicamen-
tum, Col. 6, 14. idem quod Vegetio aptum remedium. aureæ
pelles unde dictæ, Varr. 2, 1. aurea mala Hesperidum,
Varr. 2, 1.

Auriga, sidus cæleste, Col. 11, 2. auriga rectrixque mem-
brorum anima, Col. 3, 10. vid. origa.

Auris. aurem apponere, Pall. 7, 7. aures applicatæ in
equis laudantur Varr. 2, 7. auribus prægravantibus & flac-
cidis, Col. 7, 6. auribus spiritum ducunt capræ, Varr. 2,
3. cf. Plin. 8, 50. Simile Archelai mendacium est Varr. 3,
11. ii. 3, 12.

Auritus. aurita aratra, Pall. 1, 43. nisi fallor, opponuntur
βραχέα, Geop. 3, 1. Schættg.

Aurosi pulveris lapidosa macies, Pall. 1, 5. aurosum pul-
verem Barthius Adv. 39, 8 explicat grandiore & coloris
aurei, metallicæque duritiæ. Sed Cresc. habet arenosum,
quod prætulerim, eumque dici puto minutissimum arenæ genus,
duritiem & rigorem arenæ habens, & nihil vel parum viscidæ il-
lius & limosæ naturæ, qua proprie aluntur plantæ. auroso co-
lore membrana, Veg. 2, 17. h. e. aureo. aurosa arena ster-
nebatur via imperatoribus. vid. Casaub. ex Synesio ad Lam-
pridii Elagab. c. 31 extr.

Auscultetur, active, Col. 8, 5.

Auspicari carminis principia, Col. 3, 1. culturarum of-
ficia, Col. 11, 2. auspicandi causa, Col. 11, 2. h. e. ut
felix capiant anni totius auspiciū.

Auster hibernus, Col. 11, 2. h. e. χειμῶνα hiemem, i.
e. tempestatem afferens. Ita sapius noster hoc ipso in Kalendario
hiemat, hiemat cum frigore &c.

Austeritas nimia in quibus uvis, Col. 11, 2. austeritate
prope omni fugantur serpentes, Pall. 1, 35. austeritates
psilothri, Pall. 1, 35.

Austerus. austeriorem gustum efficere, Col. 12, 12.

Austrinus dies, Col. 11, 2. piscis, ibid.

R U S T I C U M.

Aut quid item aliud, Varr. 2, 5 & 9. aut nili, Varr. 1, 31. *modo vera sit lectio. Certe Codex Ryck. loco nisi habet inde, longe rectius.*

Autolycus fur, Col. 1, 3.

Axis, axiculi, *vid. Affis.*

Axis meridianus, Col. 3, 21. *de oriente etiam & occidente, Col. 4, 24.*

Q. Axius, tribulis, Varr. 3, 2.

Axungia, *ungen*, Pall. 1, 17. Veg. 3, 4. caprina, Veg. 3, 4.

B.

Bacæ cum virgis ut ferventur, Cat. 101. Bacas *etiam semper fere scribit Codex Corbej. Vegetii, v. g. 3, 24. baccæ ederacæ, Col. 8, 10. bacca stercoris caprini, Pall. 2, 14. Germani quidam Ziegenlorbern. Ita vero vocantur ob similitudinem stercora, quæ sigillatim decidunt, Græci στυράδας & στυράδους vocant, Plinius Valerianus pilulas. Schættg.*

Bacchea voce frementem, Col. 10, 223.

Bacchus pater, Col. 10, 429. condit odores, Col. 10, 302. illius genus, Col. 10, 38.

Bacchor. spiritus orbis bacchatur Veneri, Col. 10, 198. *h. e. tota mundi anima jam nihil aliud potest, quam generare & gignere. Schættg.*

Baculis excutiuntur spicæ, Col. 2, 21. *vid. Fustis.*

Badius color equorum, Pall. 4, 13. *vid. Isid. Orig. 12, p. 1114, 45. Saniora Gothofr. ad l. c. cui convenit lectio Lugdun. Cod. baidius.*

Bætica provincia, Col. 11, 3. modice clivosa, Col. 5, 8. ejus ora maritima, Col. 3, 12. 11, 2. regiones, Col. 1, Præf. Bæticum vocabulum, Col. 5, 1.

in Bagiennis quales aræ, Varr. 1, 51. *Nihil dubito, quin Bagienni iidem sint, qui Plinio 3, 5 f. 7. 3, 16 f. 20. & 3, 20 f. 24 Vagienni dicuntur, & in Liguribus collocantur, quibusque ad Padi recentis ripam sedes assignantur a Cellario. Ita a Silio 8, 607 Pernix Ligus & sparsi per saxa Vagenni conjunguntur. Ad rem nostram facit, quod etiam apud hunc vetustissimæ editiones Bagenos vel Bagennos habuere, observante Drakenborchio, ac de Plinii quibusdam exemplaribus idem refert Cluver. Ital. ant. 1, 10, p. 87, quocum convenit inscriptio Taurinensis apud Sponium Cellario laudata. Porro quæ de situ Vagiennorum, Vagennorumve prodidere Silius Plinius*

Scriptt. R. R. Vol. IV.

D

L E X I C O N

que, ea bene conveniunt his, quæ a Varrone hic commemorantur. In montanis enim locis a mari non multum remotis, ad fluviorum origines, crebros circa messim nimbos esse, quis mirabitur?

Bajanum L. Luculli, Varr. 3, 17.

Balani pisces, Col. 8, 16. in marinis referuntur a Plin. 9, 33. Schættg.

Balatrone, Varr. 2, 5. Balatrone, inquit Festus, quod de calceamentorum coriis eraditur, nimirum παρὰ τοῦ βάλ-λειν. Omnino sic puto quæcunque coriis refecantur, quæ Nican-dio dicuntur λάδαργοι, Οἷον ὅτε πλαδῶντα περὶ σκύλα καὶ δέρη ἵππων Ἰναμπτόμενοι μυδῶσιν ὑπ' ἀρβήλεισι λάδαργοι. Unde despiciati & nugatorii homines dicti balatrone. Huic opi-nioni adstipulantur ea, quæ sequuntur: huc adferam meum co-rium & flagra. In Italia hodieque retinentur, Belitroni, ut in Gallia Belitre. Tamen nihil dubium, quin fuerit convicium in eos, quos abominabantur: & Baratrone prius dictos, tanquam dignos, qui in barathrum conjicerentur: ex consuetudine Athe-niensem, qui maleficos in barathrum, ut Lacones in καϊῶ-δας, quæ erant ut Puticuli Romæ extra portam, conjiciebant &c. Scal. Schættgenio ista denominatio originem habere videtur a quodam Balatrone, sicut nepos in luxuriosi significatu a quo-dam Nepote. Nomen ejus exstat apud Horat. Sat. 2, 8, 21. Appellativum apud eundem 1, 2, 2. Vid. etiam Bentl. ad Horat. Sat. 2, 3, 166. & de toto h. l. Brenemannii Epist. ad Schættg. in Miscell. Obs. 6, 3, p. 587. adde & Voss. ad Cat. p. 119.

Balausti sterilis comas, Col. 10, 297. h. e. balaustii. Est autem balaustium, Gr. βαλαύστιον, flos mali Punicæ, de quo Plin. 13, 19: Flos balaustium vocatur, & Medicinis idoneus & tingendis vestibus. Græci scriptores, ut animadvertit Har-duinus, balaustium dicunt esse florem mali Punicæ silvestris, non domesticæ, quos hoc loco secutus videtur Columella, cum appellat sterile. Plinius promiscue usurpat, pro flore cum silve-stri tum domestico, quod colligitur non solum ex loco allato, sed etiam ex 23, 6. Facciolatus. Diligentia summa & felicissi-ma de balaustii flore egit Ez. Spanhemius de usu & præst. num. 6, 4, p. 315 sqq. balaustii semen, Veg. 3, 16.

Balineorum colluvies, Pall. 1, 40.

Ballucæ siliqua, Veg. 1, 20. quid sit n. l. Dufresniius inter-pretatur arenam aurosam; vid. Salm. ad Plin. 239. b. G. Somnia-bam etiam de ballote, quod & porrum nigrum Plin. 27, 8 pr.

Balnearia cubicula, Col. 1, 6.

R U S T I C U M.

Balnei ædificandi ratio, Pall. 1, 40. balnea rustica jungantur fumariis, Col. 1, 6. balneas (*pro in baln.*) domitium sequitur oleum, Varr. 1, 55.

Balo. fatis balasti, Varr. 2, 3. *h. e. de ovibus locutus es.*

Balsama cum casia nectens, Col. 10, 301.

Balteum, Cat. 76 & 78. *in opere pistorio est pars soli replicata, quæ placentam cingit, & ambit.* Popin.

Bambatæ decem, Col. 12, 34. *Vix dubito, quin cum Salmasio ad Solin. c. 27, p. 265 legendum sit ad einbammata. Embammatis certe loco fuisse acetum scilliticum, docet Plinius 30, 6 s. 17. ubi erranti (ac proinde in cibo, ubi medicamentum non suspicatur) dari docet duum dierum catuli lienem ex aceto scillitico. Embammatis etiam vocem non in lemmatè modo recentioris hominis fuisse, sed ab ipso Columella profectam tum locus 12, 55 declarat, tum quod indoctis librariis eâ in mentem venisse non videtur, nisi adhibita in ipso loco esset.*

Barba magna in antiquorum statuis, Varr. 2, 11.

Barbarici equi, Veg. 4, 7. barbarica silva, Col. 11, 2: *h. e. confeminea.*

Barbarorum remedium adversus tussim, Veg. 3, 69.

Basculus, *gentis nomen*, Varr. 2, 10.

Basellis impositæ cupæ, Pall. 1, 18. *Non improbabilis videtur lectio Barthiana asellis. Certe oviscus in machinis esse fuculam, trabem, vel axin potius transversum, constat. Si cantherium transferre licuit ad ædificandum & sustinendas vites, si onager est in machinis; quidni asello tale quid contigerit? & contigit jam illi nomen & locus in machinis bellicis, quod ostendit Du Fresnius. Et quid melius asello conveniat, quam impositum onus? Sed si verum est basellis, erit diminutivum μιζοβάσβαρον ex basis: pro quo agnovit Du Cangius.*

Basilica vitis, Col. 3, 2, 7, 9 & 21.

Basilicæ forma ad cellam vinariam applicata, Pall. 1, 18.

Basis supposita, Col. 3, 13. si basin moverit jumentum, Veg. 1, 25. femoverit, Veg. 2, 46. utrobique malim emoverit. quibus remorata basis, Veg. 1, 26. est nimirum infima pars pedis. add. 1, 56. 4, 1.

Basternarum amites, Pall. 7, 2. *vid. de basterna Jo. Schefser. de re vehic. 2, 6, p. 116. præsertim p. 120. Pyrrhus Lignotius de vehic. c. 15. Pignori de servis. Schættg.*

Batillum ligneum cum ferrula ferrea messis causa, Varr. 1, 50. *instrumentum aliquantum excavatum ad recipiendas spi-*

L E X I C O N

cas; figura forte non multum differt ab illo batillo, quo ad stercore colligenda uti jubet Varr. 3, 6.

Battis flos, Col. 12, 7. volunt esse crithmum, Gall. bacille, nostris Meersenchel. Battis sativus quibusdam cordum olus, Col. 12, 13.

Battitura calcetis (f. chalcitis) Veg. 2, 26. est squama metallorum, cadens ab incude. sic Matth. Silvaticus apud Dufresnium. Nostri Hammerschlag.

ad Baulos piscina Hortensii, Varr. 3, 17. Bauli urbs Campaniæ, non procul Bajis. Nomen habet a stabulis boum Herculis, quasi βουύλια; unde & Herculeos Baulos dixit Silius 12, 156. villæ Hortensii ad Baulos meminit etiam Cic. Acad. 4. Schætig.

Bdellium, qui est succus vel resina arboris cognominis, reponi vult Morgag. pro depli, Veg. 3, 28. Arabicum, Veg. 4. 14. bis.

Bee, βῆ, vox ovium, Varr. 2, 1.

Bellissimi vini pars, Col. 12, 19.

Belo, belare, pro balare, Varr. 2, 1.

Bene oleum addere, Cat. 157. id bene faciet, Cat. 157. de effectu medicinæ. Sæpe ita Scribonius, indicante Rhodio.

Beneficium, h. e. bene factum, κατ'εὖρωμα, Cat. 5.

Bennæ emantur, Cat. 23. genus vehiculi esse Gallica lingua, docet Sex. Pompejus. Schefferus, qui toto c. 2, l. 21 de re vehic. de benna agit, ostendit, corbem esse (plauastro deinde impositam, vel cistam vitæ lem) qua significatione hodieque utuntur Belgæ: sed pro emantur vult legi vieantur; satis quidem ingeniose.

Bes jugeri, Col. 5, 1.

Bestiola, quæ vocatur buprestes, Veg. 3, 15.

Beta, literæ nomen apud Græcos, & herbæ apud Latinos, Col. 10, 251 & 254. Betæ pallentia robora, Col. 10, 326. fatio & cultura, Col. 11, 3. Pall. 3, 24.

Betacei pedes, Varr. 1, 2.

Betonica, pro Veronica, Veg. 4, 11.

Bias, de septem unus, Col. 1, 1.

Bibo. ut bibas quantum voles, Cat. 156. bibat terra fontes, Col. 10, 49. ne bibat oleum nova metreta, Cat. 100.

Bibulæ ollæ, Col. 12, 43.

Bicomis equus, Veg. 1, 56.

Bicorni ferro herbam pectere, Col. 10, 148.

Bidentes jactantur in opere rustico, Col. 4, 17. *vid. Popma de instr. fundi.* Cyprei, Pall. 8, 5. *add.* 1, 43.

Biennii tempus, Col. 3, 9.

Biferæ arbores, Varr. 1, 7. ficus, Col. 10, 403. Gr. δ'ἰσφορος.

Bifidæ ridicæ, Col. 4, 33.

Biformes Panas, Col. 10, 427.

Bifurcus, Col. 4, 24. pastini, Col. 3, 18. bifurcum, *de venarum conjunctione*, Veg. 2, 40.

Bigemmes refeces, Col. 5, 5.

Bigeneri muli atque hinni, Varr. 2, 8.

Bilibres singulas, Veg. 2, 6. *h. e. portiones binarum librarum.*

Bilis ut ejiciatur, Cat. 156. jumento si molesta est, Col. 6, 30. in ovibus ut curetur, Col. 7, 5. arida, Veg. 3, 51. biles, quæ coleræ appellantur, Veg. 3, 50. *ita & Scribon. comp.* 136.

ante Bimatum, Varr. 2, 5. post bimatum, Col. 7, 3. bimatu explecto, Col. 7, 4.

Bimus. a bima aut trima fructum ferre incipit vacca, Varr. 2, 1. bimæ plantæ, Pall. 3, 25. nuces, Cat. 17.

Bipalium, Cat. 6. *ligo ferramentum habens duo pedes longum.* Col. 11, 3: At ubi copia est rigandi, satis erit, non alto (*lego alte*) bipalio, id est, minus quam duos pedes ferramento novale converti. *Mentio Catoni etiam infra cap.* 151, & *Varroni lib.* 1, 37. *Meurs.*

Bipalmes tabulæ, Varr. 3, 7.

Bipartior. XI Kal. Majas ver bipartitur, Col. 11, 2. Bipartior *h. l. non usurpari deponentium more, sed passivum esse, putabat Pontedera. Sed quid si dies dicatur bipartiri ver? In participiis præteritorum facile admiserim passivam significationem: in aliis temporibus non item.* bipartita hiems, Col. 11, 2.

Bipedæ ferreis ancoris colligatæ, Pall. 1, 40. *h. e. bipedales tegulæ, ut Vitruvius explicat* 7, 1 *extr. Conf.* Pall. 6, 11. *add. Fabretii inscr. c.* 7, p. 511. in altum constituentur, Pall. 1, 40. bipedarum canales, Pall. 6, 11. bipedis aream sternis, Pall. 1, 40. stratum solum, Pall. 1, 19.

Bipedanea latitudine, Col. 11, 2. scrobe, Col. 4, 1. bipedaneis spatiis, Col. 4, 30. bipedanea humus, Col. 2, 2.

Bistruticius equus, Veg. 1, 25. *qui sit N. L. Al. dysentericus, sideratus.*

Bitumen Apollonium, Veg. 4, 14. *est Pissasphaltum Dioscor.* 1, 100. Judaicum, Veg. 1, 20. 2, 56. 3, 84. ejus pulvis, 2, 57.

L E X I C O N

Biturica vitis, Col. 3, 2, 7 & 9. Bituricæ fructibus opl-
mæ. Col. 3, 21.

Bivium ad culturam, Varr. 1, 18.

Blandimenta æstivi caloris, Pall. 10, 17. vesturæ, *h. e.*
vestura mollis, Veg. 1, 56.

Blandus. blanda pabula, Col. 7, 3.

Blattæ apibus inimicæ, Pall. 1, 37. lucifugæ, Col. 9, 7.

Blitus quando feratur, & quomodo colatur, Pall. 4, 9.

Paullus Festi: Blitum genus oleris a saporis stupore appel-
latum esse ex Græco putatur, quod ab his βλάξ dicitur stu-
pidus. *Isidorus Orig.* 17, 10: Blitum genus oleris saporis
evanidi, quasi vilis beta. *Vid. Taubm. ad Plaut. Truc.* 4, 4,
1. *Bap. Porta Villæ* 10, 61. *Schættg.*

Bolus. ut ad hunc bolum pervenias, Varr. 3, 2.

Bombum faciunt apes, Varr. 3, 16.

Bonus Eventus invocatur, Varr. 1, 1. *Hic & ipse Deus*
putabatur a Romanis, ut omnia, quæ agenda susciperent, eventus
prospero bearet. Occurrit ejus mentio aliquoties in Inscriptionibus
apud Gruterum p. Cl, 7 sqq. Simulacrum quoque illius Romæ fuit,
quod dextera pateram, sinistra spicam ac papaver tenuit. Pli-
nius 34, 8. *Schættg.* Plura de hoc *Hard. ad l. c. Plin. s. 19.*
n. 16. Lindenbr. & Valef. ad Ammian. XXIX extr. & dedita
opera Moravius de Malaturri (Moreau de Mautour) disserta-
tiuncula de hoc Deo & nummis ejus honori cufis, quæ habetur
in Hist. Acad. Inscript. T. IV, p. 78.

Bona salute, ἀγαθὴ τύχη, Cat. 4. Est εὐσημισμός & in-
vocatio salutis Deæ, ut quod omen Deus avertat, salvis re-
bus tuis &c.

Bonum est, prodest, Cat. 157. bonum fœcunditatis, Pall.
1, 7.

Βοῶπις, Varr. 2, 5. *Libanius Elogio pavonis tom. 2. p.*
713 edit. Morell. Ὅμηρος μὲν γὰρ πού κατὰ τὴν ποιήσιν
πολλάκις τὴν μὲν βασιλίδα τῶν θεῶν βοῶπιν προσονομάζει,
ὀφθαλμῶν τὸ κάλλος οὕτω τιμᾶν βουλευσάμενος. *Enimvero*
Homerus passim in sua poesi Reginam Deorum Boopin vocat,
cum oculorum bovinorum pulchritudinem hac voce honorare sta-
visset. Schættg.

Borea nubifugo, Col. 10, 288.

Bos intelligitur castratus, Col. 6, 20. cubitor, Col. 6, 2.
indigena, Col. 6, 2. boves perferi, Varr. 2, 1. honore ce-
teras pecudes superant, Varr. 2, 5. Col. 6, Præf. Veg. 3,
Præf. quales emendi, Varr. 2, 1 & 5. Col. 6, 1. Pall. 4,

11. qui agriculturæ idonei, Varr. 1, 20. conſepta & ſtabula qualia deſiderent, Col. 6, 23. Veg. 3, 1. quando & quomodo domandi, Varr. 1, 20. Col. 6, 2. Pall. 4, 12. ut tractandi & curandi, Cat. 54 & 60. Col. 6, 3. Pall. 4, 12. in opere ut jungendi, Pall. 2, 3. melius collo, quam capite, junguntur, *ibid.* in arando ut regendi, Col. 2, 2. poſt opus ut tractandi, Col. 2, 3. boum jugum unum quid præſtare poſſit, Col. 11, 2. boves admiſſuræ quando idonei, Col. 6, 24. annuo delectu inſtaurandi, Col. 6, 22. uti valeant, Cat. 103. quo voto ut valeant, procuretur, Cat. 83. quo medicamine curentur, Cat. 70 & 73. Col. 6, 4. niti-diores ut fiant, Pall. 1, 21. ne pedes ſubterant, Cat. 72. ægri ut curandi, Cat. 71. peſtilentiam ut contrahant, & ejus remedia, Col. 6, 5. a ſerpente morſi ut curentur, Cat. 102. ſi ſcabie, venenato morſu, coriagine laborent, Col. 6, 13. ſi oculorum vitio, Col. 6, 17. hirudinem ſi hauſerint, Col. 6, 18. ad pulmonis exulcerationes, palatique aut cervicis tumorem, Col. 6, 14. ad tuſſim, Col. 6, 10. ad dolo-rem ventris & inteſtinorum, Col. 6, 7. ad cruditatem, Col. 6, 6. febrientes ut curandi, Col. 6, 9. armo convulſo aut cornu præfracto, Col. 6, 16. talum aut ungulam ſi læſerint, Col. 6, 15. ſi claudicent, Col. 6, 12. bubus ci-baria, Cat. 54 & 60. medicamentum, Cat. 70 & 73.

Bofcides, anatis genus, ut alantur, Col. 8, 15. Boſca-des, βοσκάδας malit H. Steph. in Theſaur. h. v. Βοσκός enim nota Ariſtoteli, Boſcis nuſquam, credo.

Bofphori, Thracius & Cimmerius, Varr. 2, 1.

Botryodes Cadmia, Veg. 4, 11. botryitis eſt apud Scri-bon. comp. 4 & 24.

Botryones varii ut naſcantur, Pall. 3, 33. botryonibus illæſis, Pall. 12, 12. botryonum tenaces, Pall. 10, 17.

Bovile, Veg. 3, 1.

Brachiata vineæ, Col. 5, 5. opponuntur capitatæ.

Brachiola in equis quæ ſint, *it.* de brachiolis mittendus eſt ſanguis, Veg. 1, 25. *conf. de ſitu* 4, 1 & 2. 3, 28 & 71.

Brachiolares muſculi, Veg. 1, 25.

Brachium. brachia in arboribus dicuntur rami. brachia vitis, Cat. 95. ut tractanda, Col. 4, 24. prolata, Pall. 6, 2. fer-tilia quæ? Pall. 3, 9. *vid.* Manus fraxin.

Branchiæ ſcarorum, Col. 8, 17. Ambroſius in hexaem. Piſces branchias habent, quas nunc plicant & colligunt, nunc explicant atque aperiunt: in hac ergo collectione &

apertione dum fuscipitur aqua, & transmittitur ac penetrat, respirationis munus videntur implere. *Beroald.*

Brassicæ genera, natura, laudes, Cat. 156 & 157. *it.* Col. 10, 127. *ubi vid. Pompon.* facit ad stranguriam ex vermibus, Veg. 3, 15. vitibus inimica, Pall. 9, 5. brassicæ factio & translatio, Pall. 7, 4. 10, 13. Col. 11, 3. semen vetustum in rapam mutatur, Pall. 3, 24.

Brevis, *h. e. parvus.* breves insulæ, Pall. 1, 28. *ἡμισία χείρονα* vocat *Didymus Geop.* 14, 18. brevissimum vasculum, Pall. 5, 8. brevissimo spatio distantia sarmenta, Pall. 2, 10. brevissimæ offulæ, Pall. 1, 29. *Ita Plin.* 8, 23 Pantheris breves in candido macularum oculi.

Brevitas vineæ, Pall. 9, 3.

Brisam subactam prelo subjicere, Col. 12, 39. *Videtur brisa poni pro vinaceis. Nam Plinius hoc idem memorans de passo conficiendo sic inquit:* Quidam ex quacunque uva dulci dum percocta illa faciunt ficcantes sole, donec paulo amplius dimidium pondus superfit, tufasque leviter uvas exprimunt, deinde quantum expressere, adjiciunt vinaceis aquæ puteanæ, ut & secundarium passum faciant, diligentiores eodem modo ficcatis acinos eximunt, ac sine sarmentis madefactos vino excellenti, donec intumescant, exprimunt: & hoc genus ante cetera laudant. *Dispice an ex hac brisa deduci commodè possit Briseus, propter illud Persianum,* Est nunc brissei quem venosus liber Acci. *Quo in loco interpretes multi multa comminiscuntur, pauci pauca bene. Nihil decerno ut dogmatistes, sed opinor ut opinator. Scio, apud Macrobius cognominari Bacchum Brissea. Quidam autumant brissam uvam tunc dici, cum pedibus calcatur ad vinum exprimendum. Beroald. Videtur subbarbari quiddam in hoc verbo latere, quod conveniat cum Gallorum briser, frangere, comminuere.*

Brocchi dentes, Varr. 2, 7. directis opponuntur Varr. 2, 9. *ubi Crescentius interpretatur, brocchi, i. e. torti, & 2, 7 i. e. plicati. Urfinus ex Col.* 6, 29 *vult esse prominentes. Optime videtur illos explicare Veg.* 4, 5: Duodecimo (anno) nigredo in medietate dentium apparet.

Bruma confecta, Col. 8, 5. *vid. Confectus.* consumpta, Col. 11, 2. peracta, Col. 11, 3.

Brumalis oriens, Col. 1, 6. meridies, Col. 9, 5. *Potest hic brumalem meridiem spectare dici locus, cui nihil obstat, quo minus etiam brumæ tempore radiis meridiani solis collustrari queat: ita æstivum spectaret meridiem, cui oppositum quidem ali-*

R U S T I C U M.

quid, sed non ita altum, ut non in summo axe constitutus sol illud superet. Cf. Æquinoctialis.

in Brundisino restes pro jugis, Varr. 1, 8.

Brutia pix, Col. 12, 18. Veg. 4, 14, 15, 23 & 25. *Plin.* 16, 22: Pix in cortinas æreas conjecta aceto spissatur; & coagulata, Brutia cognomen accepit — lentore ab alia pice differens, item colore rutilante, & quod pinguior est reliqua. *Add. Dioscor.* 1, 69. Brutia tellus, Col. 10, 139. *Brutii servi & pastores Lucanorum fuere. Inde aufugerunt, & furtim in regione confederunt, ubi Consentia est, quæ fuit eorum metropolis, quam regionem prius Ausones habitaverunt. Brutii multo post tempore, & ab Hannibale, & a Rom. propter eorum perfidiam deleti pæne fuere; sine dignitate, sine honore ad servilia semper opera coacti. Pompon.*

in Brutiis pecuariæ nobiles, Varr. 2, 1.

Brutus orator, Col. 1, Præf.

Bryaxis, statuarius, Col. 1, Præf. *Vid. Plin.* 34, 7 & 8. *Schætig.*

Bryonias f. Bryonia, Col. 10, 250. *herba est, quæ pampinorum amœnitatem præstat: ideo in fenestris ponitur, luxurians semper, alligatque, quidquid obviam habet. Pompon.*

Bubilia ut ædificanda, Cat. 4. Varr. 1, 13. Col. 1, 6.

Bubulcus & armentarius differunt, Varr. 2, Præf. *Nimirum armentarius pascendi causa habetur; & armenta dicuntur Varroni de L. L. 4, p. 25 quasi aramenta, non quæ adhibentur ipsa ad arandum, sed unde eliguntur ad arandum: bubulcus autem inter arandum boves gubernat, quod v. g. Col. 1, 9 & 2, 13 apparet. Sed ipse Varro h. l. etiam, bovem & armentum satis distinguit, arator, Col. 2, 5 & 13. qualis esse debeat, Col. 1, 9. bubulci cella, Col. 1, 6. officium in arando, Col. 2, 2.*

Bubulina urina, Veg. 3, 4. bubulinum sebum, Veg. 3, 4.

Bubulum pecus, Varr. 2, 1.

Bucina inflata, Varr. 3, 13. ad bucinam omnia facere consuefaciendi sunt porci, Varr. 2, 4. *De bucina vel bucina pastoralis Broukh. ad Prop.* 4, 10, 29. ad buccinæ sonum, Col. 6, 23.

Bucinaturn est, Varr. 2, 4.

Bucolicon poema, Col. 7, 10.

Buculi juvenci, Col. 6, 2.

Βουβύλαι apes, Varr. 2, 5. *Cf. Ælian. περὶ ἰδιότητος τῶν ζώων, ultimo secundi libri capite, quo laudes boum explicat. Ce-*

L E X I C O N

terum Scal. non credit Græcis βουγόνας dictas, sed potius βουγενεῖς, & ita Varronem scripsisse; citatque Callimach. ἄρμενα παρ' Δαναοῦ γῆς ἐπὶ βουγενέων. βουγόνας autem orium putat ex eo, quod statim sequitur, bugoniam. Mentem Scaligeri confirmat Hesychius: Βουγενέων, τῶν μελισσῶν &c.

Bugoniæ auctor, Varr. 2, 5. Eumelus, ut ex Hieronymo adduxit Salmasius ad Solinum c. 40, p. 603, qui tamen postea mutavit sententiam. In notis enim ad Hieronymi chronicon, quod cum notitia Bibl. Vinar. edidit H. L. Schurzfleischius n. 1250 ista habet: Bugoniam Scaliger interpretatur opus de apibus agens. Sane βουγενεῖς apes sunt. Varro — Antigonus Carystius παραδόξων συναγωγῇ c. 33, p. 21 προσαγορεύει οὖν καὶ φιλήτας τὰς μελίσσας βουγενεῖς, λέγων, Βουγενεῖας φάμενος προσεθήσαστο μακρὰ μελίσσας. Hæc etli vera sint, vellem nihilo minus Scaligerum fatius probasse, quod Bugoniam, quæ Bugenogonia hoc modo potius esset dicenda, Eumelus scripserit. Equidem repono, invitis etiam omnibus libris, Theogoniam. Constat enim e Clementis Alexandr. στρωμ. 6. p. 629, Eumelum Corinthium Hesiodi Theogoniam, καταλογάδην expressam pro sua venditasse. Hæc adscripsi, quod in paucorum manibus est liber Salmasii.

Bulbi Megarici, Cat. 8. Col. 10, 106. Triâ bulborum genera conjungit Ovid. R. A. 797 sq. bulbi arundinum, al. oculi, Col. Arb. 29. it. 4, 32. Cor. Celsus in bulbis numerat allium & cepam: Plinius discriminat, docens quomodo ferendi sint. Megaricos bulbos laudat Cato. A poetis optimo epitheto falaces nominantur: quoniam stimulant venerem. Sunt præterea bulbi in radicibus arundinum, liliorum, aliarumque plantarum similitudine dicti. Hinc Plinius scribit, radicem lilii unam sæpe bulbos quiquagenos emittere. Item scribens de asphodelo herba sic refert: Radix ejus naxis modicis similis est, neque alia numerosior, octoginta simul acervatis sæpe bulbis: & mox radicem i. e. bulbos interpretatur. Idem Plin. scribens & ipse de arundine, enarrat quid sit apud Columellam bulbus in radice arundinis. Plinii verba sunt hæc: Seritur arundo bulbo radice, quam alii oculum appellant, dodrantali scrobe. Ab eodem Plinio bulbosæ & bulbaceæ radices appellantur, in quibus bulbi tales conspiciuntur, quales in radicibus arundinum. Beroaldus.

Βούλιμος, Varr. 2, 5. Sextus Pompejus: Bulimon Græci magnam famem dicunt, assueti magnis & amplis rebus præponere Bu. Hinc est, quod grandes pueros Bupædas appellant,

R U S T I C U M.

& *mariscam ficum* Busycon. *Vid.* bulimus si permanferit, Veg. 3, 38. bulimum faciunt bovem jejunia, Veg. 3, 35. sustinent animalia, Veg. 3, 38.

Bulla est homo, Varr. 1, 1.

Bullita, *h. e. leviter cocta*, Veg. 1, 45.

Bullo. bullabit vinum, Cat. 105.

Bumamma uva, Varr. 2, 5, *Vox hybrida*. Col. 3, 2. *græce bumaston uvam dixit.*

Bumasti vites, Col. 3, 2. *Plin.* 14, 1: Tument mammarum modo bumasti. *Μαστὸς nimirum mamma. De βοῦ αυ- gendi vid. Βούλιμος.*

Bunias, *rapi species*, Col. 10, 422.

Βούπαις, Varr. 2, 5. *vid. Βούλιμος.*

Buprestæ, Veg. 3, 15 & 78.

Bura fracta, Varr. 1, 19.

Burgundiones equi, Veg. 4, 6.

Burici equi, *vel burichi, manni, equi minores*, Veg. 4, 2.

Βούσυκον, Varr. 2, 5. *Vid. Βούλιμος.*

Butyrum, Col. 6, 12.

Buxæ formæ, Col. 7, 8.

Buzyges Athen. Varr. 2, 5. *Fuit hic Atheniensis, quem bovem & aratrum invenisse tradit Plinius 7, 56. Hesychius: Βουζύγης, ἦρος Ἀττικὸς, ὁ πρῶτος βοῦς ὑπὸ ἄροτρον ζεύ- ξας. ἐκαλεῖτο δὲ Ἐπιμενίδης. Schæwig.*

Byzacium Afr. Varr. 1, 44. *Conf. Plin.* 5, 4 & 17, 5 & 18, 10: Utpote cum e modio, si sit aptum solum, quale in Byzacio Africæ campo, centeni quinquageni modii reddantur. *Ursin. Salmasius ad Solinum c. 27 observat, videri Byzacium Varro nem pro urbe accipere, quæ tamen regio. Sed ex particula ad, quæ idem ac apud est, id concludere non licet. Dicunt enim ita & alii auctores, ut apud Orientem, pro in Oriente Tacit. Annal. 3, 12, 1. Schæwig.*

C.

Caballiones marini s. equulei, Veg. 1, 20. 4, 12. *vid. Fabri thes. in Hippocampus.*

Cacabus novus, Col. 12, 48. figuli, Col. 12, 41. caca-
bo æneo coquito, Col. 12, 46.

Cachinno plena, Col. 10, 280.

Cacumen fici ut ponatur, Pall. 4, 10. nucis quo diri-
gendum in positione, Pall. 2, 15. cacumina ficorum piro-

L E X I C O N

rumve & malorum depangere, Col. 3, 21. ficulnea obruuntur, Pall. 4, 35. oleastri, Veg. 3, 3. olivæ, Col. 5, 12. cacuminibus & talea feruntur cydonia, Pall. 3, 25. mora, *ib.* inverſis ziziphi grana, Pall. 5, 4. mentaſtrum, Col. 11, 3.

Cacus latro, Col. 1, 3.

Cadetum quid aratoribus, Col. 5, 1.

Cadmia botryodes, Veg. 4, 11.

Cado. ſi cadit fiſtula, Veg. 2, 13 & 26. cum uſta ceciderint, Veg. 2, 48. *In quibus omnibus ſignificat, vim morbi fraſtam.*

Caducus equus, Veg. 1, 25. * aqua, quæ abundat, per fiſtulam exit, *der Abfall*, Varr. 3, 5. *cf. Polenum ad Frontin. p. 166.* * olea, Cat. 23. Col. 12, 50. ſpica ſaturantur oves, Varr. 2, 2. ad caduca poma remedia, Pall. 3, 25. 12, 7.

Q. Cæcilius Atticus, qui ante T. Pomponius, Varr. 2, 2.

Cæcilia lactuca, Col. 10, 179, 182 & 190. *Conf. de ea Plin. 19, 8.*

Cæciliana eadem, Col. 11, 3.

Cæcilix morſus, Col. 6, 17. Veg. 3, 4. *Forte etiam pro cæcis muribus reſtituenda* Veg. 3, 77. *Serpentis nomen Cæciliam vult etiam Beroaldus.*

Cæco. cæcat oculum vitis humor deſluens, Col. 4, 9 & 24. *de eadem re Græci ἐκτυφλῆν, v. g. Geop. 5, 22.* cæcabitur ſpes, Pall. 1, 6. *Senſus totius loci, ſi demſeris allegoriam, hic eſt: ne immittatur vineæ florenti foſſor, cum facile nimis flores, vindemiæque ſpes decutiantur.*

Cæcubus ager, Col. 3, 8.

Cæcus. cæca reſectio, Col. 4, 32. cæci colubri, *h. e. lumbrici occulti*, Col. 10, 231. morbi, quorum cauſas ne medici quidem perſpicere queunt, Col. 1, 5. cæcæ foſſæ, Pall. 6, 3. Col. 2, 2.

Cædo. ne cædat frigus, Varr. 2, 1. cædere fœnum, Col. 2, 19. cædendæ ſilvæ modus, Pall. 6, 4. frondem, Col. 5, 8.

Cædua ſilva, Cat. 1. Varr. 1, 7. Col. 3, 3.

Cælius orator, Col. 1, Præf.

Cæmenticii parietes, Pall. 1, 10.

Cærefolii ſatio, Pall. 3, 24. *it.* 10, 13.

Cæſar Vopiſcus, Varr. 1, 7.

Cæſim facere, Col. 4, 25. petere, *ibid.* *Opponitur ductim. Synon. icſtu.*

Cæſio, Col. 4, 33.

Cæſonianum præceptum, Col. 1, 4.

Cæſpitis herbam vivacem, Col. 10, 88.

R U S T I C U M.

Cæsposo. litore Cumæ, Col. 10, 130. Cæsposo *Crenius explicat cæspite pleno. Sed Scaliger corrigi vult Thesproto. Ego verum puto ceposo, in quo consentiunt fere MSS. & editio antiquissima. Superest, ut aliunde constet, ceparum ferax fuisse illud litus, de quo nihil habeo dicere. Forte ut deinde Ariciam porri matrem laudat, ita hic ceposam Cumam. Convenit enim his oleribus, certe in olla.*

Cæsus. cæso lapide structum, Pall. 1, 31.

Cætabulum Melanthii, Cat. 102. *Hoc verbum nihili, quocunque modo in Victorii ed. venit. habetur quidem jam in edit. Gryphii 1541. Servatum deinde est propter auctoritatem viri summi. Acetabulum verum putamus.*

Calabræ oves, Col. 7, 2.

Calabriæ maritima, Col. 11, 3.

Calabrica oliva, Col. 12, 49.

Calabrici inferitur tuber, Pall. 10, 14. *Plin. 17, 10, s. 14: Tuberes melius inferuntur in pruno — & in calabrice: ea est spina silvestris.*

Calamitis liberare vineas, Col. 4, 27. *h. e. fragmentis calamorum, ex quibus formata sunt jugæ. Sed variat lectio.*

Calamitate afficere, Varr. 2, 1.

Calamitosus ager, Cat. 35. calamitosum, Cat. Præf. prædium, Cat. 1. *quod multis tempestatibus est subiectum.*

Calamus (cum schœno junctus) Cat. 105. aromaticus, Col. 12, 52. Veg. 4, 13. *Esse eum, qui inter nos Calmus dicitur, ostendit Wedelius Exercit. Cent. 2. Dec. 3, 5. Schættg. Syriacus, Veg. 4, 13. * Calamus defigitur, Col. 3, 15. calamo applicare vitem, Col. 4, 4. acuto interciderè olivas, Pall. 12, 22. calami fabaceæ messis, Pall. 12, 1.*

Calasticus, *vid. chalast.*

Calathio similis cinara, Col. 10, 240. calathis infusum lac, Col. 10, 397. *adde Col. 7, 8.*

Calcaribus cædere equos, Veg. 1, 56. calcaria gallinarum, Col. 8, 2. calcis aculeos *vocat ibid.*

Calcaria fornax uti facienda, Cat. 38.

Calcarius, Cat. 16.

Calcatorium, Pall. 1, 18.

Calcatu assiduo terra solidetur, Pall. 2, 13.

Calcetis battitura, Veg. 2, 26. *pro chalcitis puto. Conf. 4, 16 & 19.*

Calceamenta (calciamenta) utrique sexui convenientia, Col. 12, 3.

L E X I C O N

Calceatis pedibus, Veg. 2, 58.

Calceabis (calciabis) animal, Veg. 2, 55. calceantur solea, Pall. 1, 24.

Calcitrosus bos, Col. 2, 2.

Calco. si calcavit furculum, Col. 6, 15. calcant quædam gallinæ velut mares, Col. 8, 5. calcare manibus, Cat. 117. *Conf.* Cat. 52. fistucis vectibusque, Cat. 28. *add.* Pall. 2, 20. calcabis foramina, Veg. 2, 43.

Calculosus ager, Col. 3, 11. calculosum jumentum, Veg. 1, 46. calculosa loca, Col. 5, 10.

Calculo posito, videt conducere, Col. 3, 3. *h. e. subducta ratione.* calculi (*al.* talioli) inter partes & membra equi, Veg. 4, 2.

Caldorem & frigus, Varr. 3, 9. *add.* 1, 41 & 55.

Caldus ager, Cat. 6. caldo sole, Varr. 3, 2.

Calfacere dolium, *pro* calef. Cat. 69.

ad Calendas Octobr. primas, Cat. 147 & 148. ante Calend. Jan. primas, Cat. 148. *vid.* primus.

Cales. Calibus quæ emantur, Cat. 135.

in Caliculis obruta semina, Pall. 12, 7.

Calidaria maltha, Pall. 1, 41. *qua loca in balneis scissa & corrupta reficiebantur, Salmasius ad Solinum c. 52, p. 771. Schættg.*

Caligant amnes nebulis, Col. 1, 5.

Caligo æstuosa, Col. 11, 2. *quem æstum nebulosum vocat ibid.* inter caligines, Col. 3, 1. Pall. 3, 9. *h. e. nebuloso & frigido aere.*

Calix novus, Cat. 39. in calice aquam quærit vinum, Varr. 1, 8.

Callidissimus rerum naturæ, Col. 7, 3. callidissimi rei rusticæ, Col. 2, 2.

Calliope mea, Col. 10, 225.

Callis. calles silvestres longinqui ovium, Varr. 2, 9. *add.* 10. *viam pecudum callo iritam, ostendit ex Varrone præsertim Turneb. 3, 22.*

Callisto sidus occidit, Col. 11, 2.

Callistruthiæ fici, Col. 5, 10.

Callistruthis ficus, Col. 10, 416. *Plinio Callistruthiæ parum sapore præstantiores, ficorum omnium frigidissimæ. Italici vocantur Digitelle. Bodæus & Stapel ad Theophr. hist. plant. 4, 6, p. 385. Schættg.*

R U S T I C U M.

Callositas fistulæ, Veg. 2, 27. narium, Veg. 2, 21. *sunt oppositi utrinque septo parietes callosi in jumentis.*

Callosus cum molli jucunditate tactus, Pall. 10, 17.

Callum in ulmeis foliis, Pall. 4, 10.

Calor incipit, Col. 11, 2. ubi calor temporis cœperit, Pall. 4, 1. calore refrigerato, Pall. 7, 7. calores æstuum Col. 1, 5.

Caltha flammeola, Col. 10, 307.

Calvaria, equæ, asinæ, Pall. 1, 35.

Calvescunt colla, Col. 6, 14. Veg. 3, 4. castaneta, Col. 4, 33.

Calvitium loci, Col. 4, 29.

Calvus. calva a vite vinea, Cat. 33. calvæ nuces, Cat. 8.

Calvas *simpliciter vocat Petronius c. 66. ubi vid. Heinsf. Ratio nominis, quod undique putamine cinctæ circa verticem nudæ sunt. vid. Bodæus a Stapel ad Theophr. hist. plant. 3, 15. Schættg.*

Calx, *pedis pars.* calcis aculei in gallinis, Col. 8, 2. *h. e. calcaria.* calcibus proturbare, Col. 6, 37.

Calx partiario coquerela uti detur, Cat. 16. melior quæ, Pall. 1, 10. calce arenato, Cat. 18. *item* Pall. 3, 25, MS. Erf. calx vivus, *pro vulg. viva.*

Camaræ marmorato factæ, Varr. 1, 59. *h. e. tecti conclavium fornicata, vel structura simili.*

Cameleon, *vid. chamæleon.*

Camera tectus locus ut testudo, Varr. 3, 7. *add. 3, 8.* cameræ more juncti pampini, Col. 4, 17. supra cameram pulvis, Col. 11, 3. cameræ in balneis, Pall. 1, 40. in agrestis ædificio ut fiant, Pall. 1, 13. camerarum tectoria, Pall. 1, 10.

Cametris, *pro chamedrys,* Veg. 3, 52.

Cammarus, Col. 8, 15. cammari anatibus objiciuntur, Varr. 3, 11. alunt pisces majores, Col. 8, 17. *Inter cochlearum genera recensentur a Plinio H. N. 32, 11. Græce dicitur ἀστᾶκος. Apicius Art. Coq. 2, 1: Isicia fiunt marina de cammaris & astacis. Ubi recte notat Humelbergius, unam vocem per alteram ab Apicio explicari. Joannes Geometra Tetraſticho 12: Ἀστᾶκος οὐδείς ἐστὶν ἀνέστιος, οὐ λιπόπατρις. Vertit Fed. Morellus: Gammarus haud ædes proprias patriamque relinquit. Schættg.*

Camœnæ Græcæ, Col. 2, 2.

Campanam plerique appellant inulam, Veg. 3, 70.

L E X I C O N

tigatur arbor, Pall. 11, 12. canicularium, *Jensf.* canicularum ortu, Pall. 8, 6. *MS. Sylb.* canicularium.

Canicularis sol ardentior, Veg. 3, 36.

Caninum studium, Col. 1. *Præf. est caufidicorum & rabularum, qui id egerunt, ut homines eloquentia sua morderent. Talem caninam eloquentiam Ciceroni quoque tribuit Laſtantiuſ 6, 8, 26. Ovid. in Ibin v. 14: Jactat in toto verba canina foro. Pertinent huc, quæ exſtant apud Plaut. Menæchm. 5, 1, 14: Non tu ſciſ mulier, Hecubam quapropter canem Graji eſſe prædicabant? &c. Conſer præterea Cujacium Obſerv. 4, 40. Douzam fil. & Erhardum ad Petronii Fragm. p. 687. Crenium part. 10, p. 43. Schættg. Buchneruſ addit Prudent. hamartig. 402: Inde canina foro latrat ſacundia toto: & conjicit, caninum ſacundiaſ ſtudium. add. Hieron. ad Minerv. pr. Ciceroniana cum canibuſ & aſneribuſ comparatio in oratione pro Roſcio noſſima. add. Quintil. 12, 9, 9. canini dentes, Varr. 2, 7.*

Canis ſe veſpere celat, Col. 11, 2. canes in cœlo, Varr. 2, 1. canes trium generum ſunt, Col. 7, 12. idonei rei ruſticaſ qui? Varr. 1, 21. de canibuſ Varr. 2, 9. *int.* Col. 7, 12. canum nomina, Col. 7, 12. canes ut noctu acrioreſ & vigilantioreſ ſint, Cat. 124. ut medicandi ſint, Col. 7, 13.

Caniftris ſacriſ aptataſ Telluriſ comæ, Col. 10, 277. caniftroſ e ſaligniſ virgultis, Pall. 12, 17.

Canna vulgo degener arundo dicitur, Col. 7, 9. cannæ ſimiliſ arundo graciliſ, Col. 4, 32. canna viridi & radicata agitare dolium, Pall. 11, 14. ex canna agitare, Pall. 11, 17. ex canna canaleſ, Pall. 4, 15. ad inſtillandum unguentum, Veg. 2, 58. 3, 4. canna viridi ſcindere olivâſ, Col. 12, 48. cannæ factæ, Col. 12, 15. ad cameraſ, Pall. 1, 13. circa viteſ diſpoſitaſ, Pall. 3, 11. cannarum repoſitio, Pall. 1, 32. cannâſ ſpiſſe textâſ, Col. 12, 50.

Cannabina retiſ, Varr. 3, 5. cannabini funeſ, Col. 6, 2. 12, 50. cannabinæ tegeticulæ, Varr. 3, 8. Col. 8, 9.

Cannabiſ ſatio, Col. 2, 10.

Cannabum quando ſeratur & quomodo, Pall. 3, 5, 4, 5.

Canneæ tegeteſ, Col. 12, 50.

Canneta quomodo colantur, Pall. 3, 23.

Canopo hilari nata ſampſuca, Col. 10, 171. Canopum in *Ægypto urbeſ, haud procul ab Alexandria, (quam ſerunt condidiſſe Menelai aurigam Canobum; inde muſtata litera Canopum) quæ ideo hilaſ dicitur, quia homineſ ibi ſemper vò-*

R U S T I C U M.

luptatibus erant dediti. Vide quæ notat Cellarius ad Silium Italic. 11, 433, & Heinsf. ad Ovid. Am. 2, 13, 7. Schæwig.

Cantabricus succus, Veg. 3, 57. Forte est Cantabricæ herbæ, quam Vettonicæ genus faciunt: describit Plin. 25, 47. Visam sibi negat Harduinus, sed piellam esse docet in Clusii hist. rar. plantar. p. 49. Adoptavit hanc sententiam auctor versionis Anglicanæ, nulla Gesneri mentione facta.

Canteriatae vites, Col. 5, 4. Conf. 4, 12.

Canterinum hordeum, Col. 2, 9 & 11. Pall. 10, 4. 11, 1. a canteriis, quod ejusmodi animalia bene pascat. v. Bochart. Hier. 1, 2, 9.

Canteriolis interpositis, Col. 11, 3.

Canterius, equus castratus, Varr. 2, 7. * mons in Sabinis, Varr. 2, 1. * in vinea, Col. 4, 12 & 14. ex arundine, Col. 11, 3. * in canterio suspendendus equus, Veg. 2, 47. Secunda syllaba aspirationem interdum habet: recte an secus n.l.

Cantharides in rosis, Pall. 1, 35. ne vitibus noceant, *ibid.*

Cantio (*incantatio*) ad luxum, Cat. 160.

Canto. cantare, *incantare*, Cat. 160. Varr. 1, 2.

Cantrices aves, Varr. 3, 5.

Cantibus magicis sopitum anguem, Col. 10, 367.

Canus color equi, Pall. 4, 13.

Canusinus ager, Varr. 1, 8.

Capella quæ probetur, Col. 7, 6. Pall. 12, 13.

Caper qui probetur, *ibid.*

Capillamenta seminum, Col. 4, 11. supervacua radicum decidi debent, Pall. 11, 12. ex minimo capillamento (*vis*) potest fieri furunculus, *h. e. germine*, Col. 4, 22.

Capillus & barba magna in antiquorum statuis, Varr. 2, 11. muliebris remedium pullis a serpente afflatis, Col. 8, 5. plenior apum regibus in ventre, Col. 9, 10. Pall. 7, 7.

Capio. capere dulcedinem, Col. 11, 2. noxam, Col. 6, 2. radicem, Cat. 51 & 133. filiculam, Varr. 1, 23. * capiant oleum, Cat. 67. *i. e. novis subinde vasis labrijve excipiant, facibus in eo relictis, unde depletur.*

Capisterio expurgare fruges, Col. 2, 9. *Est species vanni, qua frumenta expurgantur.* Goffridus Vindocinensis Serm. 11: Nutrix vero illius (*Benedicti*) cum a vicinis mulieribus capisterium accepisset, quo modicum tritici, quod eis pro Dei amore collatum fuerat, purgare debuisset, vas ipsum super mensam non bene collocatum cecidit, & ita contractum est, ut in duas partes inveniretur divisum.

L E X I C O N

Cat. 36. *it.* Cat. 33, 41, 51, 95. capita castanearum, Col. 4, 33. *h. e.* quantum ex una castanea crescit. oleagina, Cat. 43. vitis, Col. 3, 10. 4, 2 & 24. 5, 6. Ita caput vitis fit virga Col. Arb. 7, postquam ex cacumine in scrobem demisso radices egit, & a matre amputatur, ein eigener besonderer Stock. * Sed caput malleoli est Col. 3, 18 & 19, qua matri abscissus est, servata metaphora mallei, cujus item caput est massa illa ferrea manubrio apta. * Ita trunci in vite caput est, ubi ille in plures palmites & quasi brachia spargitur, Col. 4, 17, 21, & inprimis 4, 24. * caput aquæ fons est, Pall. 9, 8. capita fossarum, principia, Pall. 6, 3. * pro sorte in re pecuniaria, capitis amissi jactura, Col. 11, 1. * præcipuum: caput disciplinæ, Col. 11, 1. caput est in omni negotio, Col. 1, 1. * principium sive extremum: ut de capitibus ungularum calcant, Veg. 2, 54. a capite, *h. e.* ab initio, da capo, Veg. 4, 8.

Carbones falsi pro sale adhibiti, Varr. 1, 7. *conf.* Plin. H. N. 31, 40: Quercus — per se cinere sincero vini salis reddit; alibi corylus laudatur: ita infuso liquore falso carbo etiam in salem vertitur. Sambuci, *s.* turiones, Garg. Mart. supra carbonem incidis pilulas cypressi, Veg. 3, 3 b.

Carbunculosus ager, Col. 3, 11.

Carbunculus quæ terra, Varr. 1, 9.

Carceres aperire & emittere equos, Varr. 2, 7. a quibus carceribus decurrat ad metas, Varr. 1, 3.

Carcharus piscis, Col. 8, 17.

Carcinoma ut fanetur, Cat. 157. carcinomata præcidit ustio, Veg. 1, 28.

Cardiacus equus, Veg. 1, 25. *it.* 2, 4. bos, Veg. 3, 52.

Cardo coeli, Varr. 1, 2. *polus arcticus*, qui centrum est circuli septentrionalis. *vid.* Gæf. ad Sic. Flacc. p. 134. a cardine ad orbem, Varr. 3, 5 *bis.* *h. e.* a centro ad peripheriam. * cardines mundi loco movendos credidit Hipparchus, Col. 1, 1. * cardinibus, quibus steterant, opponuntur arbores, Pall. 3, 19. *h. e.* plagis: de qua significatione Gæf. ad Scriptt. rei agrar. p. 134.

in Carduetis cati & mustelæ, Pall. 4, 9.

Cardui fatio & cultura, Pall. 4, 9. 11, 11. *Intelligitur nempe sativus Græcis καρτος & κινάρα.* Varr. Geop. 12, 39. ex quo pleraque noster hausit. Pluribus illum describunt Jo. Bapt. Porta Villæ 10, 57. Salmas. ad Solin. c. 19, p. 159, c. 33, p. 371; & ad Tertullianum de pallio c. 2. Schættg.

R U S T I C U M.

Carenariæ, Pall. 8, 7. *sunt vasa coquendo careno. Ita quoque Turn. 13, 23.*

Carenum vel carœnum, *it. Crescentio* carœnum, genus vini cocti, & dulcis, cum tertia perdita duæ partes remanserint, ut describitur Pall. 11, 18. e quo repetit Crescent. 4, 24 extr. Bern. Bonavall. Abb. l. 2. de vita S. Bernardi ap. Cangiium h. v. Panis ibi opicus pro simila, pro careno sapa, pro rhombis olera, pro quibuslibet deliciis legumina ponebantur. Ivo Carnot. Ep. 287 ap. eundem, Vinum quoque meum, cum sitio, non curo sapa sit an carenum. ubi aperte præstantius atque delicatius carenum sapa fuisse indicatur. cum tamen antiquioribus, quod infra ostendimus, sapa regnum vinorum dulcium fictorum obtinuerit. De etymologia Turneb. Advers. 13, 23, ubi a Caribus derivat inventoribus, cum Cassiodorus in tripartita historia Carenos vocet, qui in Græco sunt Κᾶρες. Juvat illius conjecturam Galenus de comp. medic. sec. locos apud Lud. Nonnium Diat. 4, 13: Verum Atticissantes ipsum (ἐἰν-μα) Siræum vocant, quemadmodum alii Caricarum decoctum Siræum appellandum censent. Laudat Nonius etiam Paulum Ægin. 3, 28, Σιραίων ἀπὸ ἰσχυρόων. Carœnum Apicio 1, 33, ubi cum defruto conjungitur, & alias restituit Humelbergius. De toto genere vinorum ita decoctorum vide Linden. sel. med. 10, 36 sqq. * Carenum in condimentis aridis quidam legunt Col. 12, 49. sed restit. carpum.

Carecta quando extirpentur, Pall. 9, 3.

Carex. caricis extirpatio, Col. 11, 2. caricibus aut genitis teguntur porticus gallinariæ, Pall. 1, 22.

Carica creta, Varr. 1, 57.

Caricæ (ficus) Pall. 1, 26 & 30.

Cariem vetustatis recipit vinum, Col. 3, 2.

Carina nucis, Pall. 2, 15. Nux navis quandam habet similitudinem, quæ tamen optime omnium in amygdala potest conspici, in qua pars ea, quæ inferius curvata est, carina dicitur a Plin. H. N. 17, 10. unde & ipsæ amygdalæ ibidem falcatæ dicuntur. Extremitates autem earum a Plinio mucrones, a nostro cacumina vocantur. Schættg.

Cariosa terra, Cat. 5. it. 34 & 37. Copiose quid esset cariosa terra, interpretatur Plin. 17, 5. sed ut paulo aliter hunc locum legat: Terram cariosam cave, neve plauastro, neve pecore impellas. Interpretatur autem cariosam ex ligni natura, aridam, fistulosam, scabram, canescentem, exesam & pu-

L E X I C O N

nicosam. *Sed paulo aliter accepit* Col. 2, 4, *qui conferendus est.* cariosior fit vetustate palmula, Varr. 1, 67.

Cariotta, *pro caryota*, Veg. 3, 64.

Carmen. carminis legibus implicare materiam hortensis rei, Col. 11, 1.

Carnarium *vulgo cellam accipiunt carni asservandæ, & fieri potest, ut id quoque significet. Sed sunt loca, ubi non potest cellam significare vel penu, verum instrumentum minus, in quo suspenditur caro. id cum obiter sit dictum in Fabro, & tamen ad nostros rusticos declarandos aliqua parte valeat, juvat paulo accuratius explicare. Igitur auctor moreti v. 56 de Simulo suo: Non illi suspenſa focum carnaria juxta Durati ſale terga ſuis, truncique vacabant: Trajectus medium ſparto ſed caſeus orbem, Et vetus adſtricti faſcis pendebat anethi. Hinc apparet 1) carnarium fuiſſe inſtrumentum ad focum ſuſpenſum. 2) in eodem pependiſſe caſeum atque anethum. quod poſterius obſervandum, ut lux inde accedat Plinio, qui 18, 60 in carnariis florere narrat pulegium. De eadem re idem 2, 41: floret ipſo brumali die ſuſpenſa in tectis florentis herba pulegii. Scilicet a potiori uſu carnarium vocabatur inſtrumentum uncis inſtructum pluribus, non procul a foco ſuſpenſum, unde porro ſuſpenderentur tum caro præſertim, tum alia, quæ ſicca ſervari, ope modici caloris cum ſumo a foco orti inſererat. Ita in carnario funes ſuſpenſi Cat. 68. Quæ ita in alto pendebant, ea promebantur inde furca. quod apparet ex Petronii diverſis locis, qui non modo furcæ de carnario raptæ meminit cap. 96: ſed etiam c. 135 quæ adhuc diximus confirmat omnia: Enothea — pannum de carnario detulit furca, in quo faba erat (quale quid de anetho & pulegio vidimus) ad uſum reſoſita, & ſincipitis vetuſtiſſima particula. Idem ſinciput Enothea c. 136 pr. in carnarium furca reponit. Altum hoc fuiſſe ſic ſatis, non furcæ tantum miniſterium indicat, ſed ſella etiam, quæ ſtaturæ anus altitudinem adjecerat. Nimirum etiam hinc apparet, non habuiſſe domus, pauperum certe, qualis hic deſcribitur, caminos ſumo excipiendo peculiareſ, ſed ſumo, non ita ut apud lautiores frequenti, liberos patuiſſe in tectum vel per ipſum tectum exitus. Sed de hiſ Burm. ad Petr. c. 135, p. 646 ſq. Adde Philandrum ad Vitruv. 7, 3, p. 132. qui multa cum aſſeveratione negat habuiſſe caminos cubicula ſeu conclavia veterum. Sed ad carnarium redeamus. Penſile quid fuiſſe apparet, non tantum ex vet. gl. κρεμάτρεα carnalium, ubi carnarium legendum, ſed etiam ex Plaut. Capt. 4, 4, 6: Adveniēſ*

R U S T I C U M.

deturbavit totum cum carne carnarium. *Id. Pseud. 1, 2, 64*: Nisi carnaria tria grandia tergoribus oneri uberi hodie Mihi erunt, — te stringam ad carnarium. Carnarium grande tergoribus *vix dici potest cella; sed bene potest instrumentum uncis pluribus instructum, qualia hodie videmus vulgo. Apparet etiam ratio ridicularum minarum, q. d. nisi datur mihi asatim porcinae fumo duratae, te pro porcina suspendam. In supellestili, quæ moveri potest, refertur a Varrone apud Non. 15, 16, p. 545. Merc. Hæc adventoribus accedunt, cellæ, claves, claustra, carnaria, dolia, tamen aut fellæ legendum, aut, quod expeditius, incisum tollendum post cellæ. Reliqua veterum loca, in quibus cellam aut penu forte significare possit, ita tamen sunt comparata, ut illam, quam explicavimus, interpretationem non excludant. Occurrit autem vox Cat. 13 & 14. Varr. 2, 4. Col. 12, 53. Periphrasis carnarii est ap. Sidon. Apoll. Epist. 8, 11.*

Καρύνη an καρύνη cytifus, Col. Arb. 28. *an quia τοῖς χάρποις, pecudibus, gratissima? Sylb.*

Caro. carnes olivarum, Pall. 12, 17. pirorum resolutæ, Pall. 3, 25. dura in carne & cute pira, Pall. 3, 25.

Carœnarium & Carœnum, *vid. Carenum.*

Carpathium pelagus, Col. 8, 16.

Carpenta stercoris, Pall. 10, 1. vehes vocat Col. 2, 5 & 6. carpenta sudant adminiculis in vinea advehendis, Veg. 3, Præf. h. e. boves juncti.

Carpinea manubria, Col. 11, 2.

Carpinus arbor, Col. 5, 7. atra, Cat. 31. *Carpinus atra ab agricolis hac ætate vocatur ostrea, ulmo similis; arbor in asperioribus montosisque locis frequens, cujus fructus plurimus, in racemum lupuli instar dispositus, calyce ceu vesica turgido obducitur, in quo semen. Quo calycis discrimine a carpino proprie dicta separatur; nam hæc de calyce multifido fructum producit. Amenta vero sive juli eadem fere sunt in utraque. Ponted. Cf. Plin. H. N. 16, 75, ubi tamen pro carpino legitur sapi-nus. utilissima fabricis, Pall. 12, 15.*

de compositis ex Carpo vid. quæ in spargo observamus.

Carptim, Col. 9, 15.

Carptura, de cibo apum, Varr. 3, 16.

Carpum, Col. 12, 49. Carpum vocari fœnum Græcum herbarii docent; carphos est apud Plinium 12, 120. Porro fœnum Græcum esse in condituris aridis, Index noster docet, & Apicius 5, 7.

L E X I C O N

Carfeolanus ager, Col. 3, 9.

Carthaginienſis ager, Varr. 1, 57.

Cartilago narium habet indicium epilepfias, Veg. 3, 33.
ſi corrupta ſit, Veg. 2, 34.

Caryotæ Syriacæ, Varr. 2, 1. Caryota *legendum etiam*
Veg. 3, 64, *pro* Cariotta.

Cafeale, Col. 2, 15. *locus, ubi lac affervabatur, & caſei*
conficiebantur. Schættg.

Cafeum omne, Cat. 76.

Cafeus recens & falſus, Col. 12, 57. Gallicus, *ibid.* caſei
quando fieri ſoleant, Varr. 2, 11. ut differant, *ibid.* ut
conficiantur & ſerventur, Col. 7, 8. Pall. 6, 9. domesticis
ut præparentur, Col. 12, 13. ut muſto condiantur, Col.
12, 42. caſei vitia, Pall. 6, 9. in caſeum lac cogitur, con-
ducitur, glaciatur, Col. 7, 8. concreſcit, *ibid.* conſpiſſa-
tur, condensatur, *ibid.* gelatur, *ibid.* congelatur, *ibid.*

Cafia, *vel* Caſſia, Col. 9, 5. *Cneorum hoc eſſe, κνέωρον,*
apibus propter odorem apprime utile, obſervat ad Geop. 15, 2
Needhamus. frondens pluribus locis Romæ, Col. 3, 8. cum
caſia neſtens baſama, Col. 10, 301. Caſſia fiſtula, Pall.
11, 14. nidaphantis, *ſ. potius* daphnitis, marmalitis, *ſ.*
potius muſylitis, nardina, Veg. 4, 13. nigra, *ibid.*

Cafinate agro, Cat. 136. in Caſinati, Varr. 2, 3.

Cafinia MSS. *ſere habent apud Vegetium, ubi editi* Cathi-
mia, *vel* Catimia, *pro* Cadmia, v. g. 4, 27. *Vid.* Cathimia.

Cafinum, *vel* Caſlinum, Col. 8, 16. ſub Caſino ornithon
Varronis, Varr. 3, 4 & 5.

Caſſiope, *ſidus*, Col. 11, 2.

in caſlum recidit omnis impenſa, Col. 4, 3.

Caſtaliis guttis rotantia antra, Col. 10, 267.

Caſtaneæ natura, ſatio, cultura, Col. 4, 33. 5, 10.
Pall. 3, 25. 12, 7. inſitio, Pall. Inf. 155 & 161. caſtaneæ
inſita pirus, Pall. Inf. 67. malus, Pall. Inf. 94. caſtaneæ
ad ponendum ut eligantur, Pall. 12, 7. ut ſerventur, *ibid.*
caſtaneæ materies ad quæ utilis, Pall. 12, 15.

Caſtaneti jugerum, Col. 4, 30. caſtaneta novella, Col.
4, 33. Pall. 12, 7.

Caſtigatores tot ſeculorum feri, Col. 8, 16.

Caſtimoniale liquamen de piris, Pall. 3, 25. *Palladii an*
ſit hæc vox, equidem dubito. Sed ſignificari arbitror potum, quo
ui illis licet, qui caſtimoniam, h. e. abſtinentiam a vino ex
voto vel alia quacunque de cauſa debent, ut de melitite Pli-

R U S T I C U M.

nus 22, 54 : solebat dari mulieribus vini abstemiis. Castimoniarum *superstitionem etiam de cibo & potu dici, ejusdem locus Plinii indicat obscurus alioquin* 31, 44, ubi genus vel gari vel halecis ait castimoniarum superstitioni sacrisque Judæis dicatum, quod fit e piscibus squama carentibus.

Castitas, *h. e. Minerva*, præsul olivæ, Pall. 1, 6.

Castoreum admiscetur clysteri, Veg. 3, 24. unguento, *ibid.* pulveri, *ibid.*

Castra ponere noctu, Varr. 3, 2. *h. e. pernoctare.* castra apium, Pall. 1, 37. stabularii, Col. 6, 23.

Castrationis vitulorum genera & præcepta, Col. 6, 26. Pall. 4, 13. 6, 7. duplex ratio in suis, Col. 7, 11. tempus idoneum, Col. 11, 2. castratio agnorum, Varr. 2, 2. gallorum, Varr. 3, 9. *Gallarum castrationem incognitam veteribus, usitatam hodie in Francia observat Menagius Menagian. Tom. 2, p. 108.* castratio arundineti, Col. 4, 32.

Castratoria ferramenta, Pall. 1, 43.

Castraturæ vulnera, Pall. 6, 7.

Castro. castrare caudas catulorum, Col. 7, 12. alvos apum, Col. 9, 15. alvearia, Pall. 7, 7. vites, Cat. 33.

Castrati ab igne (*vitiose, credo*) Veg. 3, 24. *f. cauteriati.*

Castus a rebus venereis, Col. 9, 14.

ad Catachlytum longanionis, Veg. 1, 42. *S. M. catochidem. Suspiciabar cataclitum, & intelligebam, ipsum sphinctera & sedem infimam. Probaviq; eam conjecturam Platnero, qui eam confirmavit ex Phavorin. κατάκλιτος, τελευτεία. Nimirum emendandum putat κατάκλειστος. Potest etiam κατακλείς, quæ ad os scapulæ alias pertinet, hanc rem significare, qua hic opus est.*

Cataclysmos, Varr. 3, 1.

Cataloticum medicamentum, *vid. catuloticum.*

Cataplasmata, *emplastrum*, Veg. 2, 14. cataplasmis utendum, Veg. 3, 3 b.

Cataplasmabis equum ex polline hordei, Veg. 2, 54.

Catastalticum, Veg. 4, 28. *vid. catastolicum.*

Catastematis recursum, Veg. 1, 17. *h. e. ejusdem constitutionis cæli ac siderum: eandem puto, quam κατάστασιν Hippocratis interpretatur apud Gorræum Galenus, τὴν παρὰ φύσιν ἐν τῷ περιέχοντι (æra intelligit) κρᾶσιν.*

Catastolicum medicamentum, Veg. 2, 22. *Quid sit, docet Dioscor. 2, 1, τὸ τοῦ ἐχίνου ὅστρακον καταστέλλει τὰ ὑπερ-*

L E X I C O N

σαρκοῦντα. *Saracenus* vertit, ea reprimit, quæ in ulceribus ipsis excrescunt. *vid.* Apostol.

Catellæ, *catenulæ*, Cat. 135.

Catenæ, Cat. 18. *sunt vincula lignea, quæ materiam arte compingunt, & præstant æqualem ac directam. Sic apud Vitruv. 7, 3: Alleres cum ad formam circinationis fuerint distributi, catenis dispositis, ad contignationes, sive tecta erunt, crebriter clavis ferreis fixi religentur: eæque catenæ ex ea materia comparentur, cui nec caries, nec vetustas, nec humor possit nocere, id est, buxo, junipero, olea, robore, cupressò, ceterisque similibus. Quem locum Palladius ita est imitatus 1, 13: Tunc eas catenis ligneis ex junipero, aut oliva, aut buxo, aut cupressò factis, ad contignationem suspendamus. Popma. catenis utilis ulmus & fraxinus, Pall. 12, 15.*

Catervatim & specialiter *oppon.* Col. 3, 19.

Cathimia, Veg. 4, 11, 19 & 27. & Catimia, Veg. 2, 22. *scribitur pro Cadmia.*

in Catillo composita mixtura, Col. 12, 57.

Catinos aquæ ponere oportet, Varr. 1, 63.

Catinum fictile, Cat. 84.

Cato Luculli tutor, Varr. 3, 2. Col. 8, 16. Catones, *h. e.* Cato, Col. 4, 11.

Catulire, id est, ostendere velle se maritali, Varr. 2, 9. *Σκυζῆν* hoc Græci appellant. *Verba*, id est, ostendere velle se maritali, nemo non videt glossema esse, & quidem satis inepti Grammatici. Plin. 16, 25: Catulitionem rustici vocant, gestiente natura semina accipere &c. Laberius Lacu Averno: scinde unam exoleta impatienti catulientem lupam. Plautus: Meam uxorem vidi catulientem. *Sed de canibus proprie dicitur. Ursin.*

Catuloticum restituimus Veg. 4, 28. *καταυλωτικόν*, quod esse dicitur apud Æginetam. Dioscoridi 5, 89: *ἀπουλωτική δύναμις* in squama æris est, quæ valet ad cicatricem vulneri obducendam.

Catulus orator, Col. 1, Præf.

Catuli ædes, Varr. 3, 5.

Catuli canum ut tractandi, Col. 7, 12. *catulus lactens in medicina equorum*, Veg. 1, 17. *catuli lactentis sanguine placatur rubigo*, Col. 10, 343. *catulo facere ante semen tem moris est*, Col. 2, 22. *Tradit Plin.* Catulos lactentes adeo pueros habitos esse apud priscos, ut placandis numinibus

R U S T I C U M.

hostiarum vice catulis uterentur. Genito mane catulo res divina fit. In canario sacrificio rutilæ canes immolabantur pro frugibus, ut ita deprecarentur propulsarentque sævitiam fideris caniculæ. *Beroald.*

Cati in carduetis habendi, Pall. 4, 9.

ad Cavaturam vulneris collyrium, Veg. 2, 26.

Caudæ catulorum ut castrandæ, Col. 7, 12. in Syria breves, in Italia prolixæ ovium *commendantur* Varr. 2, 2. boum profusæ &c. Varr. 2, 5. marinæ, Veg. 1, 20. 4, 12. *inter suffimenta quæ sint n. l.*

Caudinis faucibus horti, Col. 10, 132.

Cavea, in qua tauri pugnare solent, *amphitheatrum*, Varr. 3, 5. caveæ, *h. e. alvearia*, Col. 9, 15. caveæ, qua iter est in ornithonem, Varr. 3, 5. *introitus pergulati, similes caveis theatrorum.* caveis emunire arbores ab injuria pecoris, Col. 5, 6. *h. e. sepimento rotundo circumdare.* Sic caveis circummunire plantas, Col. 5, 9. munienda vitis, Pall. 3, 10.

Cavealis resina, Veg. 3, 54. 4, 14. *doliis picatis derasa: vel qualis condiendo vino adhibetur. Vulg. cabialis.*

Caveo. caveto scabiem pecori, Cat. 5.

Cauliculorum cibo sustinetur animal, Veg. 2, 6. *vid. Coliculus.*

Caulis. caulem cum fecit cepa, Col. 11, 3. in caulem cito erigi, Pall. 11, 11. * caules (*κατ' ἐξέχον διττι, brassicæ*) quando ferantur & quomodo, Pall. 3, 24. Hor. Sat. 2, 4: Caule suburbano, qui siccis crevit in agris, Dulcior. irriguo nihil est elutius horto, *deliciæ videntur hominis difficilia & ob id rara affectantis. Quamquam audiendus forte fuerit, si de Medicis viribus sermo sit.* Ut condiantur caules, Col. 12, 7. prototomi, Col. 10, 369. caulium offæ, Veg. 2, 6. *qui etiam feminino genere caules dixit 3, 3 & al.* * caules acanthini, Col. 9, 4. in vitibus, Cat. 33. Col. 4, 7. caulium teneræ laurus libra, Col. 6, 7. *Vid. Colis.*

Cauniæ ficus, Col. 10, 414.

Cavo. cavantur tempora equis, Pall. 4, 13.

Cauri, Col. 10, 75. *scribitur etiam Corus.*

cum Causa Musarum esse dicuntur apes, Varr. 3, 16. *h. e. merito.* eum cum causa sibi præesse, Varr. 1, 17. * *Pro morbo sæpe* Vegetius, *e. g.* partes, quæ in causa sunt, 2, 6. quibus totum corpus in causa est, 1, 25. locus causæ, 2, 30. in causa pulmonum, 3, 45. *add. 2, 22. 3, 5 & 65. 4, 27.*

Causatio, Pall. 1, 4. *de morto. vid. Schættg. ad h. l.*

L E X I C O N

Cauter, καυτήρ instrumentum ustorium, cujus usus tum in chirurgia, tum in ferruminando. Nostri a figura conii vocant einen Kolben. Hinc cauterere percurrere, Pall. 1, 41. cauterer in instrum. rustico, Pall. 1, 43. Cauter est etiam Tertull. de Pall. c. 5.

de Cauterii ratione, Veg. 1, 28. cauteriis rectis inurere, Veg. 1, 14.

Cauterizare subtiliter, Veg. 3, 2 b.

Cavus terebra factus obturatur, h. e. foramen, Col. 12, 8. cavi laxiores, Varr. 3, 15. cavis modicis forantur spatia, Col. 8, 3. cava ne faciant niures, Cat. 128. Plura Gæj. Ind. Agrar. & J. F. Gronov. ad Phædr. 2, 4. Schæting.

Cea insula, Col. 9, 2. add. Varr. 2. Præf.

Cedo. cedit pro stercore, Pall. 10, 1. pro pulmentario, Col. 12, 14. cedere binas pro singulis, Cat. 150. cedunt capris capellæ, Col. 7, 6.

Cedria perungere, Col. 6, 32. h. e. Cedrino liquore. Liquor picis, qui aquæ modo fluit, ex tæda dum coquitur, cedrinum vocatur, cui tanta vis est, ut in Ægypto corpora hominum defunctorum eo perfusa servantur. Est etiam oleum cedri, quo peruncta materies nec tineam, nec cariem sentit. Hinc illud Epigrammaticarii: cedro nunc licet ambules perunctus. Cedriam quoque accepimus appellari humorem manantem ex ambusta picea. Beroald. Cedria sæpe etiam apud Veg. v. g. 3, 71. ubi cedri an cedrinæ legendum sit, incertum. Sed κεδρίαν, quæ pix vel resina cedri, & κεδρίον, liquidius & magis oleosum confundi, jam Gorraus monuit. Add. Veg. 3, 82.

Cedrus durabilis, Pall. 12, 15. odorata, Col. 9, 4.

Celebris via, Cat. 1. celeberrimi auctores, Col. 3, 17.

Celebro. harum studia rerum majores nostri celebraverunt, Col. 8, 16. celebratur insitio, Pall. 3, 17. vinearum putatio, Pall. 4, 1. putatio autumnalis, Pall. 12, 4. celebrabitur opus (glandis legendæ) operis femineis, Pall. 12, 14. celebrari potest emplastratio, Pall. 8, 3. celebranda est ovium tonsura, Pall. 6, 8. vitium positio, Pall. 12, 2. vinearum positio, Pall. 4, 7. vindemia, Pall. 10, 11.

Celer, canis nomen, Col. 7, 12.

Celeritudo, Varr. 3, 12.

Celie Sardiniae, Varr. 1, 16. Caralim vult Ursinus. Pomponius Mela lib. II de Sardinia: in ea antiquissimi populorum sunt Ilienses. Plinius lib. III de eadem: Celeberrimi in ea populorum Ilienses, Balari, Corsi. Quibus in locis repo-

R U S T I C U M.

nendum cenſeo Jolienſes, & hic apud Varronem Joliem, nomen oppidi. Liv. lib. 50 eorſdem, opinor, vocat Jolenſes, infames latrociniiſ. Similiter Græci appellant Ἰολαεῖς & Ἰολάους. Conf. de eiſdem Strab. lib. V, & Diodor. lib. IV. Popma.

Cellæ anſerum, Col. 8, 14. balnei, Pall. 1, 40. Veg. 2, 6. columbarum, Col. 8, 8. familiæ, Cat. 14. *de hiſ Barth. 35, 19, p. 1600 & 1613.* in horreis diviſæ, *h. e. loculamentæ*, Pall. 1, 19. olearia, vinaria, Cat. 3. Col. 1, 6. Varr. 1, 11. in plano faciendæ, Varr. 1, 13. torcularia, defrutaria, Col. 1, 6. cella vinaria ut paranda, Col. 12, 18. Pall. 1, 18. cellæ villaticæ, Col. 1, 6. quæ cellæ quas fenestras poſtulent, Varr. 1, 13. cellas duas, Cat. 13. *Sed vix dubium mihi eſt, quin h. l. legendum ſit fellas. Quid enim ſibi volunt cellæ in cella?*

Cellares columbi, Col. 8, 8.

Cellarius, Col. 11, 1. 12, 3. de hujus diligentia qui ſcripſerit, Col. 12, 4.

Celo. celantur ſidera, *occidunt*, Col. 11, 2. celat ſe veſpere ſtella, *ibid.*

Celfus. celfi agri, Col. 1, 2. celfiſſimo Germano proceſſior Judæus, Col. 3, 8.

Cenſeo. cenſeo vitare, *h. e. vitandum*, Col. 1, 5. cenſemus pampinare, Col. 4, 6. inſtituere, Col. 8, 2. diducere, Col. 5, 6. præcipere, Col. 5, 8. pernoſcere, Col. 6, Præſ. cenſuerunt reſecare, Col. 4, 10. cenſeri numerus poſteſt, Col. 6, 23.

Cenſores cenſu admittunt populum, Varr. 3, 2. cenſu, *i. e. quando cenſus agitur. Sic Gronov. de Pecun. vet. 4, 1, p. 264. Sed poſſit etiam videri dativus antiquus, pro ad cenſum. apud cenſores cauſæ aguntur*, Varr. 1, 8.

Cenſoria lege committere, Varr. 2, 1. cenſorium opus ſulcipere, Col. 12, Præſ.

Cenſus. cenſibus pæne totis redimi, Col. 12, Præſ.

Centaurea, Veg. 3, 2. violacea, Veg. 1, 55.

Centaurus; Col. 11, 2.

Centenarii greges, Varr. 2, 4, 3, 6.

Cum Centeſimo redit ſemen in Sybaritano, Varr. 1, 44.

Centimalis fiſtula, Veg. 1, 43. 3, 25. *ἀπὸ τοῦ κεντεῖν nomen habere videtur: ad paracenteſin certe adhibetur. Conſentit Platnerus, & ἀκέντημα derivatum nomen putat. Oſtendit mihi etiam acum triquetram, qua acuta eſt, ceterum teretem, cum cannula, qua continetur, quod inſtrumentum trois quarts*

L E X I C O N

a Gallis hodie vocari me docuit. Nihil autem ea aptius ad paracentesin, cum impressa acus extrahi, & relinqui in vulnere canna argentea possit.

Centones sarcire, Cat. 2. *vid. Schættg. ad Juvenum* 2, 375. centones pueris, Cat. 10. e veteribus vestimentis, Cat. 59. equis imponuntur, Veg. 2, 59. centonibus confectis prohibetur frigus, Col. 1, 8.

Centum ex modio nascuntur in Byzacio, Varr. 1, 44.

Centumpondium incertum, Cat. 13. *Pondus suspicor una mole centum libras pendens: certis ponderibus opponitur, quæ distincta, partitaque sunt, non in unum pondus diffusa. Æquum centupondium apud Plaut. in Asin. Sc. Ubi ego nunc, æquum est, & iustum centum librarum pondus. Turn. 7, 24.*

Centumvirale iudicium cum vocatur, numerus non est ad amussim, Varr. 2, 1. *Nonnunquam enim CV, post Augusti vero ætatem ultra CLXXX fuisse centumviros ostendit Siccam de centumvirali iudicio* 1, 8. *Schættg.*

Centuria rusticis quæ, Varr. 1, 10. Col. 5, 1.

Centuriæ (*an centriæ?*) in equis, Veg. 1, 25. *Platnerus suspicatur esse ἀπὸ τοῦ κεντέιν dictas: loca, ubi stimulari solent equi calcaribus. Certe κεντρὶς ex Absyrto hippiatr. ita explicatur ab Henrico Stephano.*

Cepa Afcaloniam, Marficam, Pompejanam ut condiantur, Col. 12, 10. *de Afcaloniam etiam* Col. 11, 3. *Marficam simpliciter unionem vocant rustici, Col. 12, 10. germana, Veg. 3, 54. longior, Pall. 4, 10.*

Cephalargicus equus, Veg. 1, 25. *pro cephalalg.*

Cephalicum, quod facit ad omnia vulnera claudenda, Veg. 4, 28.

Cephalo, palmæ planta, Pall. 5, 5. *vid. Salmaf. p. 933. b. B.*

Cepheus exoritur, Col. 11, 2.

Cepinæ cultura, Col. 11, 3.

Cepullæ fatio & cultura, Pall. 3, 24. 11, 11.

Cera quando & quomodo fiat, Col. 9, 16. Pall. 7, 7. *cera Punica, Veg. 4, 14 & 23. ceræ discolors pictorum, Varr. 3, 17. cera communis, Veg. 4, 14. cerarum in alveis figura, Col. 9, 15.*

Cerasi fatio & cultura, Pall. 11, 12. *insitio, Pall. Inf. 143. inferuntur brumalibus diebus, Varr. 1, 39. agrestis cerasi fatio, Pall. 12, 7. insitio, Pall. 2, 15. cerasa ut sine osse nascantur, Pall. 11, 12. ut servantur, ibid.*

R U S T I C U M.

Κεράτιον, filiqua Græca, Col. 5, 10. *it. Arb.* 25.

Ceratum liquidum, Col. 7, 7. *a cera dictum, quod vulgo cerotum nuncupant. Plinius*, Non fecit, *inquit*, cerata, malagmata, emplastra, collyria, antidota, parens illa ac divina rerum artifex: officinarum, immo verius avaritiæ commenta sunt. *Beroald. Tenerum vocat Scrib. comp.* 173; liquidum *sape Celsus, observante Rhodio Lex. Scrib.*

Ceraturam pati, Col. 12, 50.

Cerauniæ vites, Col. 3, 2. *quod rubeant velut ignis, Isidor. Orig.* 17, 5. *Schættg.*

Cercitis olea, Col. 5, 8. *radius.*

Cereale papaver, Col. 10, 314. *Epitheton Virgilii Georg.* 1, 211; *ubi Servius*: Cereale papaver, vel quod est esui, sicut frumentum, vel quo Ceres usa est ad oblivionem doloris. *Plin.* 19, 8, *ubi de papavere*: Hoc & panis rustici crustæ inspergitur adfuso ovo inhærens, ubi inferiorem crustam apium githque cereali sapore condiunt. *Schættg.*

Cerebellare, Veg. 2, 12. 3, 33. *pulvillus capiti apponendus.*

Cerebellum *idem.* cerebello appposito caput munire, Veg. 2, 11. cerebellum de lanata pelle, Veg. 2, 7.

Cerebrofi boves, Col. 2, 11. *gravedinosos interpretatur Dalechampius ad Plin.* 18, 15. *Alias idem est, quod ὀξύχολος, ad iram facilis. Acron ad Horat. Serm.* 1, 5, 21: cerebrosus, αἰδέδης, iracundus. *Schættg.*

Cerebrum ubi commovetur, Veg. 2, 7. cerebro indita lana, Veg. 1, 10. *h. e. loco externo apposita.* ungitur cerebrum, Veg. 2, 12. puscam calidam cum spongia apponere, Veg. 3, 39. rutam supra cerebrum ponito, Veg. 3, 43.

Cerefolium, *vid. Cæref.*

Cereolæ ficus, *an prunæ, an utrumque?* Col. 10, 404.

Ceres eadem quæ Terra mater, Varr. 3, 1 & Liber invocati, Varr. 1, 1. in Cereris initiis porci immolantur, Varr. 2, 4. ejus minister bos, Varr. 2, 5. Col. 6, Præf. proles, Proserpina, Col. 10, 269.

Ceretanum suum laudat Col. 3, 3 & 9. Ceretani populi sunt citerioris Hispaniæ, qui Juliani cognominantur. De his intelligendum est apud Epigrammatistam scribentem, Ceretana mihi fiat, vel massa licebit. Namque ab his Ceretanis mittebantur pernæ optimæ: quod & Strabo memorat. Acud eosdem nascebantur vina generosa, quæ scriptores magna cum laude nominant. De quibus idem Epigrammatarius intellexit, scribens, Ceretana nepos ponat, Setina putabis. Male literati

Scriptt. R. R. Vol. IV.

F

L E X I C O N

enarratores Ceretana vina, & fassamenta falso existimant referenda esse ad Ceretes Etruriæ populos. Ego olim fuer in Pliniana recognitione annotavi quædam annotamenta non indigna cognitu super Ceretanis vinis, & pernis, quæ leguntur in calce Plinianorum codicum, qui impressi Parmæ fuerunt. Apud Columellam fit mentio vinorum Ceretanorum: & de Hispaniensibus est intelligendum. Beroaldus. Quam hic annatationem suam commemorat Beroaldus, ea relata est in Facis Gruterian. Tom. 1, p. 307 sq. De Ceretanis ex Pet. de Marca Cellarius p. 123.

Cerialis pompa, Varr. 1, 2. *Reflius puto cerealis, & unamquamque cœnam intelligo.*

Cerinthæ ignobile gramen, Col. 9, 8.

Cernere per cribrum quam minutissime, Cat. 107. cribello spisso, Pall. 7, 11. contundis pariter & cernis, Veg. 3, 28.

Cero. cerari dolium sexta quaque olivitate, Col. 12, 50.

Ceroti instar efficies, Pall. 1, 41.

Cerrea glans, Col. 9, 1.

Cerrus, Col. 7, 9. excisa, Pall. 3, 18. de cerro tabulata, Pall. 1, 9. *Inter arbores glandiferas est cerrus: ex glande cerrea, ut Nigidius tradit, porcina caro fit solidior. Autumat Plinius, cerrum ne Italiæ quidem majori ex parte notam esse. Beroaldus.*

Certaminum sacrorum studiosi, Col. 3, 9. ad certamina laborum patientissimi, Col. 6, 29.

Certum habeo, desideraturos, Col. 2, 22.

Cerva, nomen canis, Col. 7, 12.

Cervinus color equi, Pall. 4, 13. *Isidorus: Cervinus est, quem vulgo gauranem dicunt. Æranem idem vulgus vocat, quod in modum ærei sit coloris. Quid si cerinum legamus a cera? Nonius 16, 6: Cerinum a ceræ colore. Plautus Epidico 2, 2, 49: Plumatile aut cumatile, cerinum aut melinum. Schættig.*

Cervinum cornu, remedium pullis contra afflatum serpentis, Col. 8, 5.

Cervix ejecta, laxata, Veg. 2, 41. mota, dejecta, Veg. 3, 4. vitis, Col. 4, 7.

Cerussa plumbo creatur attrito, Pall. 9, 11.

Cervus ævi longioris vitam sortitus, Col. 9, 1.

Cæsposum litus, *vid. Cæsposum.*

Cessator, Col. 11, 1.

Cessim, *h. e. retrocedendo*, Veg. 3, 22.

R U S T I C U M.

Cestum quid, Varr. 1, 8.

Cetariorum officinæ, Col. 8, 17. Cetarius liber Matii, Col. 12, 44. Cellarius mavult, nec injuria sane, Turneb. 17, 13.

Cetero vino, Cat. 114.

Ceti unguine linitur, Col. 6, 32.

Cervæ, vaccæ Altinæ, Col. 6, 24. Fere coincidit hæc vox cum nostra Kühe, vel ut rustici pronuntiant, Küwe. inde argumentari licet, Alpinas (vid. Altin.) illas vaccas esse Helveticas, quibus id nomen sua lingua fuit. Vid. Bochartum Hieroz. 1, 2, 29. Schættg.

Chærephyllum, Col. 11, 3. ejus satio & cultura, ibid. Chærophylum (schærephilum) breve, Col. 10, 110. idem chærefolium Sylb. vid. Cærefolium. Lepidium esse ait Salmaf. hyl. iatr. c. 17.

Chalasticæ unctiones, quæ leniunt, & contorta atque emotæ restituunt. Ita certe legendum puto Veg. 1, 28. ubi colasticæ vel calasticæ adhuc editum est. Κελαστικὸν forte dici possit, quod cohibendi castigandique vim habeat: sed caret auctoritate, quod sciam. Chalastici ceroti mentio semel iterumque apud Marcellum de medicament. c. 25, p. 352, h. H. Steph. it. c. 35, p. 402, f.

Chalcidica creta, Varr. 1, 57. Chalcidici galli, Varr. 3, 9. Chalcidicæ gallinæ, Col. 8, 2. fici, Varr. 1, 41. Col. 5, 10. 10, 414.

Chalcis Euboica, Col. 1, 4.

Chalcis salibus exesa, Col. 8, 17. Harduin. ad Plin. 9, 47 sardellas esse statuit. Schættg.

Chalcitis, vid. calcetis. Chalcitem, Veg. 4, 28. Chalctidis, Veg. 4, 28.

Chaldæi solstitium brumale ubi statuunt, Col. 11, 2. polliceri solent improbiissime, Col. 11, 1. non consulendi, Cat. 5.

Chamedrys, vid. cametris.

Chamæleon, (cameleon editt.) herba ex carduorum genere, passim laudatur Vegetio, v. g. 1, 45.

Camæpitys, Veg. 3, 55.

Characatæ vites, Col. 5, 4 & 5. Legendum characatas, Est autem χάραξ feminino genere pedamentum vitis: unde vites characatæ dictæ pedaminibus annexæ. Proverbium Græcorum est, χάραξ τὸν ἀμπέλον, i. e. Palus vitem, ἐξηπάτησεν, decepit. Beroald. cujus nimirum liber habebat characatas.

L E X I C O N

Charactere signare pecus, Col. 11, 2. Pall. 2, 16. Luciano libelli, Varr. 3, 2.

Chelidoniæ, purpureæ ficus, Col. 10, 415. Hirundineam ficum vocat Macrobi. 2, 16. ita enim legendum pro vulgato harundinea. Chelidonia herba, Veg. 2, 16. vulg. celidonia. Ita celidonium Scribon. comp. 174.

Chelydri more depedens cucumis, Col. 10, 378.

Χηνοβοσκίον, Varr. 3, 10. chenoboscia ut constituentur, Col. 8, 14.

Χηνοτροφεῖα, nantium volucrum aviaria, Col. 8, 1.

Chia inf. Varr. 2, Præf. Chiæ ficus, Varr. 1, 41. Col. 10, 414.

Chirurgia quæ appelletur, Veg. 2, 13.

Chlora medicamentum, Veg. 4, 28.

Chœnix. mensura, quam Syri choenicam vocant, Pall. 11, 14. Χῳνίξ non Syrorum est, sed Græcorum mensura, eaque & aridorum & liquidorum. Est autem quatuor sextariorum, quod testatur Rhemnius Fannius de ponderibus & mensuris v. 69. Vide Eustathium ad Odyss. T. 28. Eduard. Bernardum de ponderibus & mens. lib. 1, p. 29. Terminationem primæ declinationis præter nostrum hic, & 12, 20, comprobatur etiam Paullus Ffesti abbreviator: Chœnica mensuræ genus. In chœnice non sedendum esse, Pythagoreorum est dogma, de quo Plutarchus περὶ παιδων ἀγωγῆς 17, 6; Eustathius l. c. Bapt. Pius ann. post. c. 36. chœnicas duas, Pall. 12, 20.

Χοῖπος, porcus, Varr. 2, 4. in virgine, Varr. 2, 4.

Cholera, vid. colera.

Chorda disponere, h. e. linea adhibita, Col. 5, 9.

Chordapfos, Veg. 1, 41 & 49.

Chordi agni, foetus, Varr. 2, 1. Chordus, vel etiam sine aspiratione, cordus, notat omne id, quod serius, quam alias, fit vel nascitur. Paullus Ffesti abbreviator: Corda frumenta, quæ sero maturescunt, ut fœnum cordum, quod nos hodie Grummet vocamus. Sic etiam de ovibus Plin. H. N. 8, 47: Cordos vocabant antiqui, post id tempus (ordinarium scil.) natos. An vero vox ista ἀπὸ τοῦ χορίου derivanda sit, merito dubitandum est. Χορίον enim est membrana illa, cui fœtus & animalium & hominum involutus est, non vero intima vulva. Aristoteles hist. anim. 9, 5 de cerva: καὶ ἔταν τέκη, ἐσθίσι τὸ χορίον πρῶτον; cum peperit involucrum prius comedit. Referenda ergo est hæc derivatio inter allusiones Varronis nostri, de quibus alias. Scaliger in Scaligeranis primis p. 55 cordum idem

R U S T I C U M.

esse vult ac condum, quod non sit verosimile. Schættg. Chordi agni duo annumerantur pro una ove, Varr. 2, 2.

Choreis intenta virgo, Col. 10, 269.

Choreusæ (χορεύουσας) Ludinorum insulæ, Varr. 3, 17. *Lege ex vestigiis veterum codicum* Ludianorum. Ludiani, ut Asiatici, Adriatici. *In Lydia νήσους χορεύουσας vocat, quas alii χορήτιδας, Plinius saltuares vocat lib. II, cum scribit:* Sunt & in Nymphæo parvæ, saltuares dictæ, quoniam in symphoniciæ cantu ad ictus modulantum pedum moventur. *Hunc locum habebat in animo Martianus Capella; ut L. IX, p. 314, cum scriberet,* In Lydia Nympharum insulas dicunt, quas etiam recentior asserentium Varro se vidisse testatur, quæ in medium stagnum a continenti procedentes cantu tibiæ primo in circulum motæ dehinc ad litora revertantur. *Scalig.*

Χορίον, volva intima, Varr. 2, 1. *vid. Chordus & volvæ.*

Chorus canentium, Col. 12, 2.

Chrysomeliana mala, Col. 5, 10. *Plin. 15, 1:* Chrysomela incisuris distincta, colore ad aurum inclinato. *Schættg.*

Cibarium oleum, Col. 12, 50. *opp. probum. conf. c. 52 extr. cibarius sapor, Col. 12, 11.*

Cibaria rusticorum adjuvat, *h. e. in cibos assumitur*, Col. 12, 14. condere, Varr. 3, 16. bubus, Cat. 60. diurna, Col. 8, 4. familiæ, Cat. 56. gallinacei generis, Col. 8, 4. cibariorum iusta fortius conficere, Col. 5, 6. cibariis leguminum sustineri, Col. 2, 10.

ad Cibatus usus far expedire, Varr. 1, 63 & 69. cibatui quod sit, Varr. 2, 8. cibatui positas offas, Varr. 3, 5. cibatu largiore sustentare, Varr. 2, 4.

Cibo. cibandis pullis utiles locustæ, Col. 8, 11.

Cibi appetentiam quæ restituant pecori, Col. 6, 8. majoris plantæ, Varr. 1, 23. *h. e. quæ plus succi & alimenti trahunt e terra. Ursin.* maximi casei bubuli, Varr. 2, 11. minimi ovilli, *ibid.* cibi conditivi, Col. 7, 9. contrectari a quibus debeant, Col. 12, 4. cibi digesti, Col. 8, 5 & 7. *h. e. excrementa.*

Cicatricosa putatio, Col. 4, 27. vitis, Col. Arb. 11.

Cicatrices oculorum ut sanentur, Col. 6, 33.

Cicer Punicum, vernaculum, Col. 9, 1. crudum, Veg. 4, 12, *si vera lectia.* ciceris genera, eorumque satio, Col. 2, 10. Pall. 4, 4.

Cicera, pabuli genus, Col. 2, 11. sed neque hominum

L E X I C O N

cibo inutilis, *ibid.* quid a cicercula differat, & ejus fatio, Pall. 4, 6.

Cicerculæ fatio, Col. 2, 10. Pall. 2, 5. *ubi MS. Erf.* cicercula.

Ciceronis eloquentia, Col. 1, Præf.

Ciconia, instrumentum, Col. 3, 13. *Isidorus Orig.* 20, 15, & *veteres glossæ*, tollenonis faciunt synonymum, cuius formam ignorare nos non passus est *Vegetius de re milit.* 4, 21: Quoties una trabes in terram præalte defigitur, cui in summo vertice alia transversa trabes longior dimensa medietate connectitur, ut si unum caput deprefferis, aliud erigatur &c.

Cicuta e fegetibus vellenda, & substernenda pecori, Cat. 37. cicutæ succus bovi infano, Veg. 3, 43.

Cilicia unde dicta, Varr. 2, 11. *add.* Col. 1, Præf. ciliis absterges equum, Veg. 1, 42.

in Cilicia & Pamphylia, Col. 11, 2.

si Cilium ruperit equus, Veg. 2, 22.

Cimex in medicina equorum, Veg. 1, 61. boum, Veg. 3, 15. cimicis nidor, Col. 6, 18. *Aliter Vegetius* 3, 4: Odor quoque cimini &c. *Sed is ex Columella emendandus. Vide & Apfyrtum Geop.* 16, 19. *Schættg.* remedium adv. cimices, Pall. 1, 35.

Ciminum Africanum, Alexandrinum, Veg. 1, 42. 3, 24. rusticum, 2, 12. 3, 2. *Ita vero scribitur pro cymino vel cumino.*

Ciminus lacus, Col. 8, 16.

Cimolia creta, Col. 6, 17. Veg. 2, 29 & 32. 3, 4. a Cimolo insula, *Cycladum una*, ut ostendit *Schættg. Antiquitt. fullon. p.* 56.

Cinara hispida, Col. 10, 235. *Bapt. Pius & Salmasius ad Solinum c.* 19, p. 159 sq. probant, cinaram esse carduum, de quo multis agit *Palladius*, nobis *Artischocken*. *Vide & Salmasium de homonymis hyles iatricæ c.* 59. *Idem quoque statuit Maiorides ad Maschet Kilaim c.* 5. *Schættg. add. Nonnus de re ciô.* 1, 13, p. 52. cinaræ fatio, Col. 11, 3.

Cineritia terra, Varr. 1, 9.

Cingere fasces apio & porro, Col. 10, 371. i. e. constringere.

Cinis ad stercorandum, Col. 2, 15. 11, 3. *conf.* Pall. 4, 10. contrahit piris argutos sapes, Pall. 3, 25. cinis lixivie, Col. 12, 22. ingerendus ad muscum necandum, Pall. 10, 10. cineris pulveres, Pall. 3, 25. cinere in modum gypsi temperato linitur dolium, Col. 12, 43. famentorum oblita dolia, Pall. 11, 14.

Cinyreia virgo, Col. 10, 172.

R U S T I C U M.

Cio. cit alvum, Col. 6, 5.

Circines locum acuto cuprino, Veg. 1, 12.

Circiter messem hordeaceam, Varr. 2, 11. 3, 8.

Circitis olea, Col. 5, 8. *rectius κερκίτις, radius*, Sylb.

Circum. circum binos pedes, Varr. 3, 10. *pro circiter, nisi etiam ita legendum.* circum orbem indere, Cat. 21.

Circumagere suovitaurlia fundum, Cat. 141.

Circumaggerare terram, Col. 5, 12.

Circumcalcere codicem, Col. 5, 6. *Siculus Flaccus p. 5 Gaf.* Adjectis etiam quibusdam saxorum fragminibus circumcalcabant *terminos*, quo firmitus starent. *Schættg. Vid.* Circumculc.

Circumcidere, Col. Arb. 26.

Circumcidaneum mustum, Cat. 23. *Conf. Plin. 14, 20. Varro 1, 54 circumcissum vocari ait. Rem ipsam interpretatur Col. 12, 36. Vinum ejusmodi Diis offerre, quod circum-*

cissis vinaceis profluxerit, *nefas habitum docet Plin. 14, 23.*

Circumcissum mustum, Varr. 1, 54. *vid. circumcidaneum.*

Circumcissorium (*instrumentum*) Veg. 1, 26.

Circumciso pede, Col. 12, 36. circumcissis, quæ huc non pertinent, Varr. 1, 1.

Circumculcari, Col. 5, 6.

Circumdare terram radices, Cat. 114. & *per tmesin*, circum vestimenta eam dato, Cat. 157.

Circumdant fissuram libro, Col. 4, 29. circumdatur murus, Col. 9, 1.

Circumcubo cubilia, Col. 8, 5. alvearia, Col. 9, 9. equis, Col. 1, 3.

Circumferre, Veg. 3, 74. *verbum lustricum. Virgilius:* ter pura socios circumtulit unda.

Circumfluxere lupum muli, Varr. 2, 9.

Circumfodere plantam, Col. 5, 6. Pall. 3, 20. circumfodi amat mespilus, Pall. 4, 10. circumfodiri, Col. 5, 9.

Circumfricare, Cat. 26.

Circumitus solis, Varr. 1, 5.

Circumliniendus oleo, Col. 6, 17.

Circummunire sæpe, maceria, fossa, Col. 5, 10.

Circumunitæ arundinibus, Col. 5, 4.

Circumplectito laminis, Cat. 21.

Circumplumbato modiolos, Cat. 20.

Circumscribere diffusum scriptorem epitomis, Col. 1, 1. subula, Col. 6, 5.

L E X I C O N

- Circumsecare ungulas, Col. 6, 6. radices, Cat. 114.
 Circumsignare arborem, Col. 5, 11. gemmam, Pall. 7, 5.
 Circumtinniendo ære, Varr. 3, 16.
 Circumvallare sulcis, Col. 11, 3.
 Circumvenerunt vincula truncum, Col. 4, 29. circum-
 venire manus ramum potest, Col. 5, 9. *v. de h. v. Burman.*
ad Virg. Æn. 6, 132.
 Circumventa vitibus arbor, Col. 5, 6.
 Circumversum focum, Cat. 143.
 Circensibus ludis, sublato ovo, Varr. 1, 2. apparatus
 pompæ eorum, Col. 3, 8.
 Circus maximus, Varr. 3, 13. in circo, Veg. 2, 47.
 Cirrus frontis *in equo*, Veg. 4, 2. ubi definit cervix,
ibid. cirri in articulis pedum, naturale ornamentum, non re-
 secandi, Veg. 1, 56. tibiales, proxime infra gambam, Veg.
 4, 1. de sub cirro, Veg. 1, 25. cirris, Veg. 4, 4.
 Cisorium ossis, Veg. 2, 22.
 Cista viminea quadrata, Col. 12, 54.
 Cisternæ sub tectis, lacus sub dio, Varr. 1, 11. ut fiant,
 & ut farciantur, Pall. 1, 17.
 Cisternina aqua, Col. 12, 43. Veg. 1, 56. 4, 8.
 Citatum bovem agere, Col. 6, 6.
 Citharœdi non sunt omnes qui habent citharam, Varr. 2, 1.
 Cito. citat fructum e duro, Pall. 3, 9. materiam planta,
 Col. Arb. 10. ex arcu, Col. 4, 15. *coll.* 20. radices vitis,
 Col. Arb. 7. virgam vitis, Col. 3, 6. citavit in summo ra-
 dices, Col. 5, 5. citare per nomina, Col. 11, 1. citatur
 alvus, Col. 7, 9. citantur stirpes e duro, Col. 3, 10.
 Cito, *h. e. jūsto citius, ut sero*, Pall. 1, 6.
 Citra satietatem vesci, Col. 9, 13. citra, *h. e. ante*, Kalen-
 das, Col. 2, 8. matris perniciem, Col. 7, 3. rustici ope-
 ram, Col. 11, 3. hoc experimentum, Col. 2, 2.
 Citrargo herba apibus grata, Pall. 1, 37. citreago *scribi-*
tur Pall. 5, 8. Melissam esse s. Melissophyllon notum est.
 Citreta tegumentis defenduntur a frigore, Pall. 3, 24.
 Citreum *int.* pomum, Pall. 4, 10.
 Citrius, *de arbore*, Pall. 8, 3.
 Citrus in luxu villarum, Varr. 3, 2. ejus fatio & cultura,
 Pall. 4, 10. insitio, Pall. Inf. 109. arbor ab Assyriis culta,
 Pall. 4, 10.
 Civis. civium nexu occupari, Col. 1, 3. *h. e. civibus ob æs*
alienum nexis, Schættg.

R U S T I C U M.

Civitate Romana donare agricolationem, Col. 1, 1. in civitatibus Græcis, Col. 12, 47.

Clabi semen, Veg. 3, 24. *vitiose videtur legi pro dauci.* *conf.* Veg. 3, 40.

Clamorisimæ mortes boum, Veg. 3, Præf. *forte calamitosissimæ.*

Clare occidere incipit, Col. 11, 2.

Classes operarum, Col. 1, 9.

Clatratas faliscas, Cat. 4.

Clatri marginibus infiguntur, qui super aquam emineant, Col. 8, 17.

Clatro. clatrare feris, Col. 9, 1.

Clava torcularii, Cat. 13.

Clava & talea ferere, Pall. 4, 10. Clavam, κορύνην, & πᾶσσαλον, taleam, ita distinguit Anatolius Geop. 10, 8, ut clava sit ramus ita in arcum incurvatus, ut duo extrema pangantur in terra, ipsumque germen erumpat ex summa flexura, quam fornicem, hæc enim est καμάρα, appellat: talea autem incurvari non potest, sed inversim κατὰ κεφαλῆς parte acutiore depangitur, unde πᾶσσαλον, h. e. clavi, nomen invenisse videtur. Noster deponi tantum transversam & jacentem jubet clavam, quo modo vites prosterni e Columella videmus, nulla curvaturæ mentione injecta. Clavolam, de qua f. l. eandem quam taleam docet Varro.

Claudicat fructus, Col. 4, 2. claudicanti bovi remedium, Col. 6, 12.

Claudigo, Veg. 1, 26.

Ap. Claudius augur, Varr. 3, 2.

Claudius Augustalis, Col. 11, 1.

Claudo. claudunt venationem voluptati suæ, Col. 9, 1. h. e. feras, quas animi causa venentur. clauserunt Neptunum, Col. 8, 16. clauduntur vulvæ cicatricibus.

Claviculæ vitium, Col. 4, 6. claviculis adminicula comprehendunt, *ibid.*

Clavis. sub clavi habere, Varr. 1, 22.

Clavola, eadem quæ talea, Varr. 1, 40. *vid.* Clava, & *Scheffer. de re vehic. 1, 7, p. 64 ubi de clabulari vehiculo.*

Claustra patitur mugil, Col. 8, 17.

Clausulam imponere disputationi, Col. 3, 19. clausula peracti operis, Col. 12, 57.

Clausum, sub uno clauso, Col. 7, 6.

Clausula animalia ostrea, Pall. 13, 6.

L E X I C O N

Clavuli capitati, Varr. 2, 9.

Clavus tedæ radicibus Punicarum arborum infigitur, Pall. 4, 10. *vid.* Cuneus. cuprinus vel ferreus amygdalorum radicibus imprimitur, Pall. 2, 15. clavo aneo purgandi vermes, Pall. 4, 10. clavi cornei, Cat. 18. * cervicem infestantes boum ut curentur, Col. 7, 5. quod si clavum fecerit, Veg. 2, 60. *h. e. durum callum in tumore.*

Clemens. clementior dies, Col. 11, 2. clementius genus columbarum, agrestibus oppositum, Varr. 3, 7.

Clementer agitant venti oleas, Pall. 12, 5. assurgens collis, Col. 2, 2.

Clementia diei suadet, Col. 9, 13. 11, 2. hiemis, Col. 5, 5. nascentis anni, Col. 11, 3.

Clibano similis scrobs, Col. 5, 10. *it.* Arb. 19. torrefactæ ficus, Col. 12, 15. subtili patet longanum, Veg. 1, 47.

Clima geometris quod? Col. 5, 1. climate medio ventris, Veg. 1, 43. *h. e. e regione.*

Clitellis aptior mulus, Col. 6, 37.

Clitellarii asini, Cat. 10. muli, Col. 2, 22.

Clivofus locus, Col. 2, 16.

Clivulo adverfo, Col. 6, 37.

Clivus. clivi graciles, Col. 2, 4.

Cloacarum cœnum, Col. 2, 15.

Clostra, Cat. 13. Romanica, Cat. 135.

Cludere, *pro* claudere, Col. 12, 44. *Plurima congestit Rhodius Lex. Scribon.*

Clusinum far, Col. 2, 6. *Forte dictum a Clusio Hetruriæ urbe. Schættg.*

Clystere per intestinum infundis, Veg. 1, 15.

Clysteriabis, Veg. 1, 42 & 45.

Cneci semen, *vid.* Gneci.

Coa *inf. nisi potius* Cea, Varr. 2, Præf.

Coacescit vinum, Varr. 1, 65.

Coactio, *passionis nomen in animalibus*, Veg. 1, 37, 38 & 43.

Coactor, Cat. 150. *vid.* relegere.

Coactura cujusque diei, *de oleo*, Col. 12, 50.

Coactus igne lento, Col. 7, 5. coacta materia, Col. 7, 8.

Coaddere cretam, Cat. 40.

Coadjicitur semuncia falis, Col. 12, 21.

Coæqualium grex, Col. 8, 14. *Primus est Columella, apud quem hæc vox reperitur, frequentata deinde a Petronio, Justino. &c. vid. Heinsf. & Burm. ad Petr. c. 136.*

R U S T I C U M.

Coæquare aream, Cat. 91. pastinatum, Col. 3, 16. fulcum, Col. 11, 3. arena & calce, Pall. 1, 13. cylindro, Cat. 129. crate inducta, Col. 2, 18.

Coaggerare faba fresa, Col. 8, 6.

Coagmenta Punicana, Cat. 18.

Coagmentat furculus fissuram, Col. 4, 29.

Coagula, Veg. 1, 44 & 45. &

Coagulare, Veg. 4, 10. *Collatis inter se locis vidit clarissimus Lipsiensium medicus Platnerus, esse colon intestinum, vel hujus principium, quod cæcum dicitur, cum ultra has partes clysmata non ascendant.*

Coagulum agni aut hœdi, Col. 7, 8. *πυτίξ, πυετίξ*, lac caseosum in ventriculo animalium lactentium concretum. coaguli genera, Varr. 2, 11. ejus vicem quæ suppleant, Pall. 6, 7.

Coalescit gramen, Col. 2, 18. sarmentum depresso, Col. 3, 18. semen, Col. 3, 5. furculus, Varr. 1, 41. triticum, Col. 2, 6.

Coangustare, Varr. 3, 16.

Coarctatæ in angustis caveis, Col. 8, 7.

Coarcto in strigam, Col. 2, 19.

Cochlea, (vel coclea, ut semper fere apud Varronem & Vegetium legitur) animal testaceum, de quo Varr. 3, 14. int. cochlearum testæ vacuæ, Pall. 1, 35. cochleæ germanæ, Veg. 1, 56. 4, 8. * in cochleam retorti recessus, Col. 8, 17. * cochlea in cavea, Varr. 3, 5. *januæ versatilis genus.* * in cochlea exprimis, Pall. 4, 10. *h. e. prelo, torculari.* cochleæ supposita sparta comprimitur, Pall. 11, 19.

Cochlear cumulatam, *mensura*, Col. 12, 21. ita Ligula.

Cochlearium, locus cochleis alendis, Varr. 3, 12 & 14.

Cocolubis vitis, Col. 3, 2. *Plin. cocolobim appellat.*

Coctica malagma, Veg. 4, 28. *vox hybrida, ut videtur, a coquo cum casu Græco.*

Coctura, Col. 11, 3. subsedit ad tertias, Col. 12, 20. coctura, *de doliis picandis*, Col. 12, 18. cocturam non difficilem habere, Pall. 12, 1.

Coculum ahenum, Cat. 11. Cocula dicebantur vasa, quæ coctionibus destinata. *Festus*: Cocula vasa ænea coctionibus apta. *Isidor. lib. 20, c. 8*: Omnia vasa, coquendi causa parata, cocula dicuntur. *Plautus*: Ex æneis coculis mihi excocta est omnis misericordia. *Sed & ligna tenuia, quæ flammam facile concipiebant, cocula vocabant.* *Festus*: Alii cocula dicunt ligna minuta, quibus facile decoquantur opsonia. *Ru-*

LEXICON

flici appellabant cremia a cremando. vid. Col. 12, 9. Meursf.

Cocus, liber Matii, Col. 12, 4 & 44.

Coda, *pro cauda*, Varr. 2, 7.

Codex feminis circumcalcandus, Col. 5, 6. codices & vastiora ligna, Col. 12, 19.

Codicilli oleaginei, Cat. 55 & 130.

Cœlestis aqua, Col. 3, 12. 7, 4. omnibus ad bibendum antefertur, Pall. 1, 17. cœlestium rerum studiosi, *h. e. astro-nomi*, Col. 3, 6.

Cœliacas fieri apes, Varr. 3, 16. cœliacis utile vinum, Cat. 125.

Cœlitibus rosa præbet honores, Col. 10, 261.

Cœlum bonum, Cat. 1. calidum, Pall. 12, 7. medio-cris qualitatis, Pall. 2, 13. cœli status s. qualitas an mutetur? Col. 1, 1. varietas & mutatio ut observanda rustico, Col. 11, 2. partes easdem spectare debent translata semina, Col. 5, 6. intemperantia, intemperies, Col. 1, Præf. de cœlo tacta villa, Cat. 14.

Cœnationes, Col. 1, 6.

Cœnum cloacarum, Col. 2, 15.

Cœo. coit vulnus ad cicatricem, Veg. 2, 27. coeunt defrutum & medicamentum, Col. 12, 20. ut coeat lac, Varr. 2, 11.

Coercere (*cohercere apud Varronem*) verberibus potius, quam verbis, Varr. 1, 17. angusta putatione vitem, Col. 3, 21. semina, Col. 4, 10. scabra rubigine incrementa virentium, Col. 3, 1. coercetur vitis juxta terram, Col. 4, 1. examen æris strepitu, Col. 9, 8. coercendi sacri ergo, Cat. 139. Sacrum *h. l. est lucus cuidam Deo vel Deæ sacer*. Coercere notat arborum luxuriam ferro amputare. Schœttg.

Coercita onere luctuca, Col. 11, 3.

male Cogitantes, Cat. Præf.

Cogo fructus, *h. e. colligo*, Varr. 1, 6. Col. 11, 2. 12, 3. *vid. Gronov. Obss. 4, 3, p. 33 sqq.* oleam, Cat. 64 & 144. pennis undam supernatantis olei, Pall. 2, 19. * cogit uligo stabuli scabras fieri ungulas ovium, Varr. 2, 2. macrescere boves alior & fames, Varr. 2, 5. se ambulare equus, Veg. 1, 43.

Cohors (*vel chors, sunt etiam qui cors scribant*) gallinaria, Col. 8, 3. quomodo ædificanda, Pall. 1, 22. exterior, Varr. 1, 13. clausa macerie pro ovibus, Col. 7, 3. cohortis colluvies, Col. 2, 15. cohortes ovium, Varr. 2,

R U S T I C U M.

2. duæ in magno fundo, Varr. 1, 13. ex retibus, Varr. 2,
2. in cohorte tecta esse debent plaustris, Varr. 1, 13.

Cohortalis gallina, Col. 8, 2. officina, ὀρνιθῶν, Col. 8,

3. ratio, ὀρνιθοτροφία, Col. 8, 2. cohortales aves, Col. 1,
- Præf. 6, 27. 8, 1.

Coinquinati stercore, Col. 8, 5 & 7.

Coinquinat totum gregum morbus, Col. 7, 5.

Coitus appetentia pecori ut moveatur, Col. 6, 24. velut coitu uberantur arbores, Pall. 11, 8. ad coitus feminarum revocantur tauri, Col. 6, 23.

Colasticæ unctiones, Veg. 1, 28. *vid. chalaft.*

Colatorii equi, Veg. 4, 6. *qui sint vid. in Guttonarii.*

Colatum cribro thymum, Col. 7, 8.

Coleræ appellantur biles, Veg. 3, 50.

ad Colicos compositio, Veg. 4, 28.

Coliculus betæ, brassicæ, Cat. 158. fabæ, Col. 11, 2. viteus, capreolus, Varr. 1, 31. coliculum agit arbor, Col. 5, 9. radix, Col. 12, 56. facit brassica, Col. 11, 3. coliculi vix enasci possunt e semine fici, Varr. 1, 41. ut condiantur, Col. 12, 7. *vid. Caulic.*

Colis tardius enascitur e nucleo olivæ, Varr. 1, 41. coles rapicii, Cat. 35. sarmenti in vite, Varr. 1, 31. vinearii, Col. 5, 6. agit planta, Col. Arb. 9. * a colibus & glandulis, Veg. 1, 38. *it. a colibus tussis*, Veg. 3, 64. *Sed legendum ibi est tolibus vel tollibus, i. e. tonsillis.*

Collaria canum, Varr. 2, 9.

Collecticii clysteres, Veg. 1, 46. *vitiose disti videntur pro collecticis*, κολλητικαῖς.

Collectio, Veg. 2, 44. *suppuratio, ulcus. Sic aliquoties Cælius. plura etiam habet Rhod. Lex. Scribon.*

Collectus. collectæ breviter mansiones, Pall. 1, 9.

Collegiorum cœnæ, Varr. 3, 2. *Varia fuerunt Romæ collegia tum artificum, tum opificum, de quibus peculiari diatribæ agit Pancirollus T. III thesauri Græviani insertus. Cœnas autem membra eorum post mortem integris collegiis instituebant, ut ex pluribus locis inscriptionum Gruterianarum constat. Schættg.*

Collibrato, Cat. 19.

si Collibuisset, Col. 11, 1.

Collidit altera alteram, Col. 12, 43.

Colligatum herbis solum, Col. 2, 18.

Colligit disputatio, Col. 3, 10. colligimus terram ad radices, Pall. 5, 2. colligendi ad stabula equi, Pall. 4, 13.

L E X I C O N

Collina aqua, Col. 1, 5. collinum genus agrorum, Varr. 1, 6. collinæ vineæ meliores, Varr. 1, 6. jucundius afferunt vinum, Col. 3, 2. *add.* Col. 12, 21. collina vina, Col. 12, 21.

Colliguescere in pice, Col. 12, 22.

in Colliquias derivemus, Col. 2, 8. *Videtur legendum*, in collicias. *Sunt autem colliciae sive colliquiae sulci majores amplioresque, & quasi loculamenta, quibus humor agrorum noxius ex minoribus sulcis derivatur extra segetes. Vitruvius appellat colluviaria, omnis colluviei, & purgamentorum receptacula. Plinius meminit colliciarum his verbis: In usu est, & collicias interponere, si ita locus poscat ampliore sulco, quæ in fossas aquam deducant. In Plinianis codicibus fere omnibus, legitur collectritas. Verum sive colliquias, sive collicias, sive collectritas legere libet, haud equidem in magno ponam discrimine, dum modo noverimus, vocabulum hoc ab humore colligendo, vel eliquando esse deductum. Fiunt autem in agris hujusmodi colliciae, ad colligendas aquas, atque educendas extra segetes, sicuti quoque sunt elices, sulci aquarii, ab elicienda aqua nominati. Cato cloacale flumen dixit, pro colluvie cloacarum. M. Varro collicias signare videtur, cum ait: Sulcant in fossas, quo pluvialis aqua dilabatur. Beroald.*

Collisiones in dorso jumentorum, Veg. 2, 59.

Collocare nuptui filiam in dimidia parte agri, Col. 4, 3.

Collucet auctumnus, Col. 3, 21. collucent foetibus horti, Col. 10, 293.

Colluco arborem, Cat. 139. Col. 2, 22. *Tria sunt priscorum verba ab eodem fonte derivata, collucare, sublucare, interlucare, quæ hoc discerniculo disparantur. Collucare, est arbores silvæ officientes lumini succidere, & succisis arboribus locum luce complere. Sublucare minus est, quam collucare, significat enim ramos arborum supputare, & veluti subius lucem immittere. Docet M. Cato, quemadmodum Romano more lucum collucare oporteat. Interlucare vero est in arboribus frugiferis per intervalla deputare ramos in densitate ramorum, qui sunt supervacui, unde nata interculatio est, cui in vitibus consimilis est pampinatio. Plinius: Interlucatio arboris prodest, sed omnium annorum trucidatio inutilissima. Beroald.*

Colluctandum cum agro, Col. 1, 3.

Colluo metretam novam, Cat. 100.

Colluvies cohortis & ædificii, Col. 2, 15.

Collyrium ad fistulam, Veg. 2, 13. fistulare describitur

R U S T I C U M.

Veg. 4, 16. opobalsamatum ad oculos, Veg. 2, 16 & 18. collyriorum compositiones, Veg. 4, 27. collyrium urinam ducens, Col. 6, 30. Veg. 3, 15. subjicere, quod ventrem moveat equi, Col. 6, 30. collyria immittuntur alvo, Col. 6, 6. Veg. 3, 3. ad ovi magnitudinem, Veg. 1, 62. *add.* 2, 26. *De hoc genere collyriorum, quæ glandes, turundæ, & globuli vocantur, Rhod. ad Scrib. comp. 142, p. 215. Gesn. Attende collyria dici non solum medicamenta oculorum, sed aliarum quoque rerum. Item Corn. Celsus collyria ponit pro medicamentis fistularum, docens, quo modo fieri debet collyrium ad fistulas curandas. Scribit Suidas, χολαία, i. e. collyria, esse pharmaca iatraca, i. e. medicinalia. Idem docet, panes quosdam quasi mutilos eodem nomine appellari. Beroald.*

Colminia olea, Varr. 1, 24. Culminia, Col. 12, 49. *reliius forte Cominia. Sylb. Colminiana, Cat. 6. culminea, Col. 12, 49. Culminiana, Col. 12, 52. nihil certi.*

Colo, *as.* colabis sporta palmea, Pall. 3, 27. ad colum, Veg. 1, 56. colatur cera per stramenta defusa, Col. 9, 16.

Colo, *is.* colit ulmus aliquot corbularum uvarum, Varr. 1, 15. qui colunt deorsum, *ii.* sursum, *h. e. humilia vel editiora loca incolunt*, Varr. 1, 6. colere terram quid? Col. 2, 11. est fermentare terram, Col. 2, 2. in colendo quæ spectentur, Varr. 1, 2.

Colocasîæ (colocasii *MS. Lugd.*) bulborum fatio & cultura, Pall. 3, 24. *Nomen est herbæ, de qua Martialis: Nilia cum ridebis olus lanasque sequaces. Plinius: In Ægypto nobilissima est colocasia, quam cyamon vocant. Aliqui hanc a Nilo metunt, caule cum coctus est arenoso, in mandendo spectabilis est, foliis latissimis, quibus implexis in variam speciem vasorum potare gratissimum habent. Beroald.*

Colocynthides suffusio contra mures, Pall. 1, 35. *coloquintidem vocat s. cucurbitam Ægyptiam, Veg. 1, 17.*

in Coloniam suos crebro emiserunt Sabini, Varr. 3, 16. ut colonias mittunt apes, Varr. 3, 16. coloniæ suæ terminos non debet egredi villicus, Col. 11, 1.

Colonicæ leges, Varr. 1, 17.

Colonus bonus, Cat. Præf. coloni ratio ac scientia, Varr. 2, Præf. Col. 1, 7.

Coloquintis, *vid.* colocynthis.

Color in sobolem propagatur, Col. 6, 37. 7, 2. coloris perspicui aqua, Pall. 1, 4. colores equorum, Pall. 4, 13.

Colostræ quæ, Col. 7, 3. Pall. 12, 13. *Dicitur colo-*

strum neutro, & colostrā feminino genere: quæ nil aliud est, quam spongiosa densitas lactis a partu. *Plinius*: Ex primo semper lacte a partu colostrā fiunt. Hinc colostrati infantes dicti, quibus perniciosum fuit gustasse id lac. *Plautus*: Mea colostrā, meus molliculus caseus. *Epigrammatista*: De primo matrum lacte colostrā damus. *Beroald. Vid. Serv. & Landin. ad Virg. Ecl. 2, 2. Scaligerana prima p. 52 colostram volunt cremam s. cremorem. Schættg.*

Colubri cæci, *h. e. lumbrici*, Col. 10, 231.

Colum, intestinum, Veg. 1, 40 & 50. 3, 52.

Colum, quo colatur. cola, Col. 11, 2 vitilia, Cat. 11. juncea & sparteā, Col. 12, 19.

de Columbis Varr. 3, 7. Col. 8, 8. Pall. 1, 24. a columinibus villarum dictæ, Varr. 3, 7.

Columbarius pastor, Varr. 3, 7. absolute, *ibid.*

Columbarium ut constituatur, Pall. 1, 24. columbaria singulis paribus, Varr. 3, 7. fictilia, Varr. 3, 7. Col. 8, 8. *Vulgo columbarium vocant stabulum columbarum, ipsum ædificium & locum columbis alendis accommodatum, & ita Palladius quoque appellat: verum Columella, & M. Varro columbaria capiunt pro nidis, & loculamentis, & cellis, in quibus singula paria satiscant. M. Varro sic refert: Columbaria singula esse oportet, ut os habeant, quo introire & exire possint. Beroald.*

Columbini pulli, Varr. 2, 7. columbinum faxum, Pall. 1, 10. a colore dictum videtur *Isidoro* 19, 10.

Columbus. columbi ut faginentur, Col. 8, 8.

Columella ferrea, Cat. 20 & 22.

M. Columella, patruus nostri, laudatur Col. 2, 16. 5, 5. 7, 2. 12, 21, 40 & 43.

Columellares dentes, Varr. 2, 7. *Vide quæ Rigaltius notat ad Artemidori Oneirocrit. 1, 33, p. 15. Schættg.*

Columen, Cat. 15. *Al. culmen. Sed columen vox casca, & Catone digna, pro qua postea colmen dixerunt, extrita littera, deinde o in u mutato, culmen. Varro etiam usurpavit de R. R. 3, 7. Terent. Phorm. Act. II, Sc. 1: Bone custos salve, columen vero familiæ, Cui commendavi filium hinc abiens menm. Quo loco Donatus: Columen, culmen, an columen, columna? Arnobius priscarum vocum mirus affectator lib. 7: Libertatem bis dedit, alios ad columen dominationis erexit. Meurs. Columina villæ, Varr. 3, 7.*

Colymbades olivæ ut fiant, Col. 12, 47 & 48. Pall. 12,

R U S T I C U M.

22. ita dicuntur olivæ conditiitæ, ἀπὸ τοῦ κολυμβῆν, quod in aceto & muria innatent. Plura Needham ad Geop. 29, 33. Schætzg.

Coma ovium varia, Col. 7, 3. comæ telluris, Col. 10, 277.

Combibit oleum testa, Col. 12, 50. caseus, Col. 12, 42. combiberunt uvæ, Col. 12, 39. Ita Pall. 4, 10. combibat metreta amurcam, Cat. 100. bacca sale, Col. 12, 47. combibere jus, Col. 12, 10.

Comedit, *h. e. mordet*, alia animalia, Veg. 2, 12. comesto, comedito, Cat. 156.

Comesa cœna venimus, Varr. 1, 2. comesæ sunt oleæ, Cat. 58.

Cominia olea, Pall. 3, 18. *vid.* Colmin.

Comitas adhibenda, Col. 1, 8.

e Comitio educere populum ad leges accipiendas, Varr. 1, 2. Comitii ædilitiis, Varr. 3, 2.

Commadebit bene, Cat. 156.

Commeatum liquidæ vocis fauces exercent, Pall. 1, 3.

Commendabile fructu arbustum, Col. 5, 6.

Commenta, ὑπομνήματα, Col. 7, 5.

Commentarii antiquorum serio scrutandi, Col. 1, 1.

Comneo. commeans & remeans examen, Pall. 1, 39.

Commetiri agros, Col. 5, 1.

Commi, *vel* commis, *vid.* Gummi.

Commiscis, *pro* commisces, Veg. 3, 10 & 15. *vid.* Misceo, admisceo.

Commisura, Cat. 135. qua nascitur materia nova, *in vite*, Col. 3, 17.

Commisuralia loca, Veg. 2, 13 & 51.

Committo. non committunt scamna facere, Col. 2, 4. committere lege censoria pecus inscriptum, Varr. 2, 1. labori equum, Col. 6, 29. committitur rixa, Col. 9, 15.

Commixti urna, Cat. 93.

Commixtura, Cat. 157.

Commode facere, *apte*, Col. 11, 1.

Commodat se stirpium natura, Col. 4, 22. commodare trapetum, *accommodare*, Cat. 135.

ex Commodo ferveat, *h. e. commode*, Col. 12, 19. mandere, Col. 6, 2.

Commolere grana minutissime, Col. 12, 28. olivam, Col. 12, 50.

Commortalis natura, Col. 3, 20.

Commovet perniciem, Col. 6, 17. *legitur, pro* summovet

Scriptt. R. R. Vol. IV.

G

L E X I C O N

vel submovet. commovere favos sedibus suis, Col. 9, 13.
colla, *idem fere quod luxare*, Col. 2, 2.

Commundanda vasa, Col. 12, 18. *Vid. Heinsf. ad Petron.*
c. 47. *ubi plures hujus verbi auctoritates affert. Schættg.*

Communis vulpibus & hominibus vinea, Varr. 1, 8.

Communiter pisere, Cat. 136. *h. e. collatis frugibus in idem pistrinum.*

Commutatio ventorum, Col. 11, 2.

Commutato are, Col. 12, 26. antequam se commutent, quædam vendenda, Varr. 1, 69. amurcam commutet, Cat. 67. *h. e. commutandis labris separet ab oleo.*

Compacta & torosa cervice, Pall. 4, 11. compacti boves Hetrusci, Col. 6, 1. compactis ac rectis cruribus, Col. 6, 1 & 37.

Comparationes discordantium, συζυγίαι ἐναντιότητων, Col. 2, 2.

Comparere, Cat. 2.

Comparo. comparare morbum, *h. e. nancisci*, Veg. 4, Præf. comparatur urbanæ vitæ villatica, *forte idem quod adjungitur, una paratur*, Col. 8, 16.

Compascere pabulum in fundo, Varr. 2, Præf. compasci oportet stipulam, Varr. 1, 53.

Compediti, servi, Cat. 56.

Compellendum agnos in gregem ovium, Varr. 2, 2.

Compendiosum fit in summa, quod per partes damnosum, Col. 1, 4.

Compendium temporis sequi, Col. 4, 22. compendia minuta etiam maximis personis, Pall. Inf. Præf. extr. *Obscurissima sunt ultima hujus proœmii verba. Sensus totius loci videtur: Quod tu, vir magnus, quæres & studio tuo dignum judicabis, illa ipsa re magnum erit, & dignitatem quandam assequetur. Illicet, cum primum honorifice de meis nugis senties, & ipse incipiam pretium illis statuere. Cum enim non sit viri magni asses querere, minuta compendia, seu lucra sectari: ipsa tua æstimatio indicabit, hunc libellum non ad asses, non ad minuta compendia referendum. Quod vir magnus humo tollit, id magnum esse debet, & opera dignum.*

Compescere umbras, Col. 4, 27. *de putatore, aut pampinante.* ramos propius ferro, Col. 5, 6. compescitur fructu vitis, Col. 4, 21. compescenda quasi pueritia feminum est.

si Competit, *h. e. convenit, wenn sichs schickt*, Col. 1, 6.
2, 8, 19 & 21. 4, 29. competit maturitas vitium, Col.

R U S T I C U M.

3, 21. si loci situs competit, Col. 8, 17. 9, 1 & 5. competit humor cœli, Col. 10, 50. vis sideris, Col. 11, 1. si ita competierit lunæ cursus, Col. 11, 2.

Competunt cacumina in unum, Col. 4, 17. cuncta voto, Col. 4, 19.

Compingitur solum roboreis axibus, Col. 6, 19.

Compitalibus sacris in compito, Cat. 5 & 57. *Compitalia feriae erant conceptivæ, de quibus plene Macrobius Saturn. lib. 1, cap. 7. Concipiebantur autem a prætore his verbis: DIE. NOVI. POPOLO. ROMANO. QUIRITIBUS. COMPITALIA. ERUNT. QUANDO. CONCEPTA. FOVERINT. N. ut docet idem Macrobius libro citato, cap. 4. Celebrabantur autem postridie Kalendas Majas. Dicebantur compita, loca quasi turres, constituta in quadriviis, in quibus rustici post agriculturam sacrificabant: atque hæc sacrificia innuit Cato. Aut etiam Compita erant viæ publicæ, ubi ædiculæ per quatuor partes patentes consecratæ erant, in quibus agricolæ in emeriti operis testimonium fracta juga collocabant. Persius Sat. IV: Hunc ais? hunc Diis iratis, genioque sinistro, Qui quandoque jugum pertusa ad compita figit, Seriolæ veterem metuens deradere limum, Ingemit: — Interpres ejus vetus: Compita sunt loca in quadriviis, quasi turres, ubi sacrificia finita agricultura rustici celebrabant. Merito pertusa, quia per omnes quatuor partes pateant, vel vetusta, vel compita non solum sunt in urbe loca, sed etiam viæ publicæ, ac diverticula aliquorum confinium, ubi ædiculæ consecrantur patentes. In his juga fracta ab agricolis ponuntur, emeriti & elaborati operis indicium. Meursf.*

Complanare, Cat. 151.

Complere ad medium, Col. Arb. 4. aquam, *h. e. haurire*, Pall. 11, 14. complentur jumenta, *h. e. inficiuntur*, legit MS. Veg. 1, 17 pro corrumpuntur. Verbum non malum ad contagium significandum. Ita impleri dixit Liv. 4, 30 ex Thucydidis ἀναπλήρωται. Etiam huc retulerim illud Liv. 1, 46: Adolescentem suæ temeritatis implet.

si Compluta est uva, remed. Pall. 11, 9 in lemma.

Compluviata jugatio, Varr. 1, 8. ubi quadrata in medio spatia relinquuntur.

Compluvium interius, Varr. 1, 13. compluvia jugorum vineaticorum, Col. 4, 24 & 26.

Componere ungulam, Veg. 1, 26. *h. e. curare.*

Componeto, Cat. 37. a componeo.

L E X I C O N

Componi & condiri *idem significant*, Col. 12, 9, 10 & 13. componi ea conditura potest oliva, Col. 12, 47.

Compos agricolationis, Col. 1, 1.

Composite ambulare, Col. 6, 2.

Compositio, *h. e. conditura*, Col. 12, 20. gleucini olei, Col. 12, 51. compositiones rerum auctumnalium, Col. 12.

44. compositiones, *de medicamentis*, Veg. 1, 17.

Compositus. compositas muria olivas, Pall. 12, 22. compositis hac conditura olivis, Col. 12, 47. *Sic nostri eingelegt.*

Compostura, Cat. 22.

Comprehendo. comprehendit stirps in valido solo celerius, Col. 3, 5. male comprehendit vitis, Col. 5, 6. omne insitum, Pall. 3, 17. planta in rubrica difficilior, Pall. 2, 13. melius malvæ planta, Pall. 11, 11. *Græci etiam κρατέειν de plantis terram matrem, vel arbusculam, cui sunt insitæ, fœctu fibrillarum, instar hirudinum apprehendentibus, e. g. Damog. Geop. 10, 65, καὶ ἐντιθεμένην κρατέειν.* * comprehendere modio nuces, Varr. 1, 7. * repetitis experimentis, *h. e. discere*, Pall. 2, 13. * ovem hieme, Col. 7, 3. *h. e. continere stabulo; nostri aufswintern.* * melle, *h. e. in unam massam redigere*, Veg. 4, 27. *Aliquoties ita Scribon.*

Comprehensus in nominando, Varr. 1, 9. * comprehensa porri planta, Pall. 11, 11. *Non necesse est deponentis more hic accepi comprehensa: nam cum ipsa comprehendit terram matrem, (vid. modo Comprehendo) tum ab ipsa comprehenditur.*

Comprimere, Col. 8, 11. *de pavonibus, h. e. inire.* * comprehendere significat, aut librarii culpa pro eo positum videtur, Col. 8, 14: comprimendæ sunt atque tentandæ. * comprimenda luxuria, Col. 4, 27.

Compugnans amaritudinem, Veg. 1, 13. *h. e. una impugnans.*

Compulsoris modum excedit bos, Pall. 7, 2.

Computatio dierum, Col. 2, 13.

Computo rationem operis, Col. 5, 1.

Computrescere, Col. 5, 10.

Concalesceri, Varr. 3, 9.

Concalescit fœnum, Col. 2, 19.

Concarnari si non potuerit os, Veg. 2, 22. donec concarnet *intransit. ibid.*

Concavatis nidis, Col. 8, 5.

Concentus chori, Col. 12, 2.

Conceptio e vento, Varr. 2, 1. Col. 6, 27.

R U S T I C U M.

Conceptum facere, Col. 7, 6. elidere, Col. 6, 23.

Conceptus, *a, um.* concepta publice existimatio, Col. 1, Præf. amaritudine, Col. 12, 19. conceptus imbribus torrens, Col. 1, 4.

Concessatio in itinere, Col. 11, 1. Concessare *Plautinum est. Videtur inde dictum, quod nunc huc, nunc illuc concedunt, & devertunt ignavi, de quibus agit Columella, viatores.*

Concessione, ut peculiare aliquid in fundo pascere liceat, Varr. 1, 17.

Conchæ majores & minores, in cellis oleariis, Cat. 13. ferreæ, Col. 12, 50. minutæ farinæ, Cat. 156.

Conchyliis quæ stagna apta, Col. 8, 17.

Conciliator suillæ carnis datus populo lanius, Varr. 2, 4.

Concinnatores capitum, capillorum, Col. 1, Præf.

Concinnitas deliciarum, Col. 1, 4.

Concinno trapetum, Cat. 135. vinum ad alvum movendam. Cat. 114 & 115. *Catonis verbum esse observavit Plin. 14, 19. n. 5. Schurzfleischii antiquit. deipnosophist. §. 11 laudat Schættg. concinnanda fabris tradere, quæ refectionem desiderant, Col. 12, 3.*

Concipio. concipit lac acorem, Col. 7, 8. concipiunt macræ melius, Varr. 2, 1. * imbres limumque vineæ, Col. Arb. 10. * concipere nuces sesquimodio, Varr. 1, 7. * amaritudinem, Col. 12, 19. cupidinem bibendi, Col. 7, 3. humorem, Col. 1, 6. morbum, Col. 7, 5. noxam veram, Col. 12, 3. saporem falis, Pall. 11, 10. teporem, Pall. 1, 22. * verba, *de formula precum*, Cat. 139 & 141.

Concisorium ferramentum, *ad ungulas equorum*, Veg. 1, 56.

Concitate agitur pecus, eo usque dum anhelet, Col. 6, 6.

Concitant boves tabani, Varr. 2, 5. concitare in cursum, Col. 6, 5. seditionibus familiam, Col. 1, 8.

Conclave excelsissimum, Col. 12, 2. conclavibus septæ aves, Col. 8, 1.

Conclausa & coarctata femina, Col. 3, 12.

ne Concludat pituita pavones, Pall. 1, 29. *h.e. corripiat & obstruat meatus &c.* fodientes ruina, Pall. 9, 9. concluditur ordo pariendi viginti ovis, Pall. 1, 29.

Concolor lanæ lingua, Col. 7, 3.

Concoquit mirifice brassica, Cat. 156. * tumida eadem; Cat. 157. concoqui in se, Col. 2, 19.

Concordat cum Novembri hic mensis, Pall. 3, 34.

Concordia' vocum, Col. 12, 2.

L E X I C O N

- Concreta materia, &
 Concrevit lac, Col. 7, 8. *h. e. coagulatum est.*
 Concubitus tempora, *de anatibus*, Col. 8, 15.
 Conculcare vinaceos, Cat. 25.
 Concutiunt requiem quiescentis examinis, Pall. 6, 10.
 Concuti exercitatione, Col. 6, 37.
 Condeliquescere, Cat. 23.
 Condemnabile studium, Pall. Inf. 11.
 Condensant se oves in locum unum, Varr. 2, 3. radices
 herbarum, Col. 2, 18. condensatur ponderibus, Col. 7, 8.
 Condepsere, Cat. 40 & 76.
 Condimenta viridia, Col. 12, 8.
 Condio. uno cyatho condire unam amphoram, Pall. 11,
 14. condiri herbæ quando & quomodo debeant, Col. 12,
 7 & 13. poma, Col. 12, 10.
 Condiscit fructum ferre, Col. 3, 10. condiscant agni fo-
 ris pasci, Col. 7, 3.
 Conditio amurcæ, Varr. 1, 61. prout conditio condituræ
 exegerit, Col. 12, 4. regionis si permittit, Col. 4, 12. rara
 conditio est hujus possessionis, *h. e. raro contingit possessio*,
 Col. 8, 11.
 Conditicia cibaria, Col. 8, 8.
 Conditiva mala, Cat. 7. pira, Varr. 1, 59. olea, Cat. 6.
 conditivis cibis sustinere pecus, Col. 7, 9.
 Coditura inulæ sic fiet, Col. 12, 46. condituram qualem-
 cunque recipere possunt, Col. 12, 47. hac conditura com-
 positis olivis, *ibid.* eadem potest componi, *ibid.* in condi-
 tura olivarum mella pro defruto, Col. 12, 11. quibus con-
 dituris mustum & vina adjuvari soleant, Col. 12, 19.
 Conditui olivas legere, Col. 2, 22.
 Conditus sapor vini emtores fugat, Col. 12, 20. condi-
 tum, Pall. 11, 19. *ænomeli.* absinthiatum, rosatum, viola-
 tum, Pall. 3, 32. *Vid. Morgag. Ep. 11, 19 & 20. conf. Plin.*
 14, 19. condita oportebit infundi, Veg. 1, 56. 3, 65.
 ex Conditis, *h. e. quæ ad usum reposita sunt*, Veg. 4, 11.
 Condo. condit odores Bacchus, Col. 10, 302. condere
 largius, *int. fruges*, Col. 1. Præf. vindemias, *ibid.* in ace-
 tum, Cat. 117. ficus in orcas, Col. 12, 15. conditur mu-
 stum in dolium, ut habeamus vinum, Varr. 1, 65.
 Conducere cisternis aquam tectorum, Pall. 1, 16. con-
 ducitur lac, Col. 7, 8. *h. e. cogitur.*
 Conducticiis operis, Varr. 1, 17.

R U S T I C U M.

Conductor ædificii, Cat. 14. agri, Col. 3, 13. pecoris, Cat. 150. *emtor*.

Conduplicare cibum, Varr. 2, 4.

Confectio prima olei, Pall. 12, 17. * in confectione olei fui quassabimus baccas, *h. e. baccas oleo conditas*, Pall. 13, 2. de medicamentis, Veg. 4, 10 & 11.

Confectura mellis, Col. 9, 14.

Confectus. confecta bruma, Col. 8, 5. 11, 3. consumtam *vocat* Col. 11, 2. confectum æquinoctium, Col. 11, 2, & 3. Sic bruma confecta *Plin.* 36, 15. sidus confectum, *h. e. solstitium*, *Plin.* 16, 36. * confecto palati tabulare, Veg. 2, 11. *Al.* usto, *quæ glossa videtur. Verum autem* conficto, pro confixo, ex configo. *vid.* Affictus & fictus.

Conferciunt se apes, Varr. 3, 16.

Conferre in fiscellam, Col. 12, 39. pestem, Col. 1, 5.

Conserveant urina & amurca, Pall. 1, 35.

Confervescat vinum, Col. 12, 23. *Plin.* 18, 73: Granum, si tegulis subiaceat, confervescere.

Confessa nec dubia signa, Col. 2, 2.

Confestim, Col. 2, 10.

Confibulæ lignæ, Cat. 12.

Conficere mel, Col. 9, 15. ligna, Cat. 16. Col. 11, 2. fundum fructuosum, bene colendo, Varr. 1, 1. confecisse sementem, Col. 11, 2. conficitur æquinoctium, Col. 2, 8. bruma, *ibid.* ii. 9, 14. messis, Col. 11, 2.

Configere inter se, Cat. 21.

Configurare ad similitudinem, Col. 4, 20.

Confines fundi, Varr. 1, 16.

Confinium spectandum in fundo, Varr. 1, 16. in confinio boni & mali, Col. 3, 5.

Confo. stercus, quod ex hominibus vel pecudibus confit, Col. 2, 15. confiat panis, Col. 1, 8. *vid. Heinsf. ad Virg. Æn.* 4, 116.

Confirmavit se vinea, Col. 4, 3.

Constitentur, *h. e. indicant, de rebus mutis*, Pall. 1, 3 & 28. ii. 7, 7.

Conflagrant colla, Col. 2, 2.

Confodere minute terram, Cat. 129. VIII jugera, Varr. 1, 18. vineta, Col. 4, 5.

Conformantur in volucrum speciem ova, Col. 8, 5.

Confragosus ager, Varr. 1, 18 & 20. lapidibus locus, Col. 2, 2. confragosæ viæ, Veg. 2, 54.

L E X I C O N

Confricato sale, Cat. 7. sale confricatae, Varr. 1, 60. *forte utroque loco magis placeat confriat. Videtur tamen confricare aliquanto plus esse, quam confriare. Hoc nimirum minutam rei, quæ inter manus friatur, asperionem notat. Illud autem, olivas, ut hoc utar, vel inter manus sale fricari, vel certe addito sale subigi & circumagi, ut ad omnes partes sal perveniat.*

Confrico. si confricaverit animal oculum, *h. e. perstrinxerit*, Veg. 2, 20. confricari sale, Col. 7, 10. a pluribus facies jumentum, Veg. 1, 43.

Confundit multitudo diligentiam monitoris, Col. 1, 9. non confusa membra in pullo equino, Varr. 2, 7. *int. capitii, cum satis eminent v. g. quæ eminere debent, & fines oculorum, nasi, aurium satis sunt distincti.*

Congelationes brumales, Col. 4, 8.

Congelatae radices, Col. 3, 12.

Congelo. congelare lac, Col. 7, 8. thymum tritum, *h. e. caseo, dum solidatur, adjicere*. Pall. 6, 9. * congelatur, *h. e. refrigeratur*, Pall. 4, 15. * congelabitur frigoribus oleum, Col. 12, 50. *Ita Scribon. comp. 271 extr. ubi se congelaverit adeps.*

Congenerati porculi, *h. e. eadem fœtura editi*, Varr. 2, 4. congeneratum parentis senium, Col. 7, 3.

Congerminascere Varroni restitutum a Salmasio 3, 16. *vid. Geminare.*

Congestio stercoreum, Pall. 1, 33.

Congestitia humus, Col. 2, 10. materia, Col. 2, 16. terra, Pall. 10, 7. 11, 11.

Conglutina germinantes oculos aliqua annexione, Pall. 4, 10.

Conglutinosus, *h. e. tenax, viscidus*, Veg. 1, 40.

Congruens. nulla parte corporis inter se non congruenti, Varr. 2, 7.

Congruus modus, *h. e. quantum satis est*. Pall. 11, 14.

Conjectura videre hoc licet ex aliquot rebus, Varr. 1, 7.

Conjicio apud Catonem in MS. Mediceo fere semper coicio, & ita in compositis reliquis. conjicitur mustum in vasa, Col. 12, 19.

Conjugalem gregem protegunt galli, Col. 8, 2.

Conjugium maritale a natura uti comparatum, Col. 12, Præf. conjugia admissariis submittenda, *h. e. equæ*, Pall. 4, 13.

Conjugulum murtum, Cat. 8 & 133. *conf. Plin. 15, 37.*

R U S T I C U M.

Conjunctio nuptialis, Varr. 2, 4. conjunctionis rimas obducere, Pall. 1, 41.

Conjunctas servas si habeant servi, conjunctiores sunt fundo, Varr. 1, 17.

Conjux mox facta tyranni, Col. 10, 271. vitis ulmus, Col. 5, 6.

Conlevata cum melle *pro conlinita libri quidam* Col. 6, 17.

Conliciaries tegulæ, Cat. 14. *Ita Victorius. V. C. deliciares, quæ e. p. binis integris p. Rectissime. Sunt autem deliciares tegulæ angulares, a delicia, quod tigni genus ad infimas angulares tegulas a culmine fastigium versus collocatur, unde & deliciatum testum. Festus: Delicia est tignum, quod a culmine ad tegulas angulares infimas versus fastigium collocatur, unde deliciatum, & tegulæ deliciares. Possunt tamen conliciaries dictæ videri a conliciis: nam veteribus conliciæ, sive colliquiæ dicebantur canales, qui aquam e stillicidio defluentem excipiebant. Vitruvius lib. 6, 3: Tuscanica sunt, in quibus trabes in atrii latitudine trajectæ habeant interpersiva, & colliquias, ab angulis parietum, ad angulos tignorum intercurrentes. In agris quoque colliciæ erant sulci ampliores, qui & porcæ, per quos aquam delibrabant. Plin. lib. 18, 19: In usu est, & collicias interponere, si ita locus poscat, ampliore sulco, quæ in fossas aquam deducant. Meurs. Meursianis simillima sunt, quæ habet H. Magius miscell. 3, 8 Lampadis Grut. T. II, p. 1380.*

Conlinita cum melle, Col. 6, 17.

Conlucare, *vid.* collucare.

Conniventes oculos, Col. 10, 259.

Conopea muliebria, Varr. 2, 10.

Conquadratæ perticæ, Col. 8, 3.

Conquassare calicem, Cat. 52.

Conquiescere non patiuntur gallinam pulices, Varr. 3, 9.

Conquirunt rapæ solum stercoreatum, Pall. 8, 2.

Confanat cicatricem furculus, Col. 4, 29. confanantur plagæ, Col. 4, 24.

Confanescit celeriter, Col. 4, 27. confanescunt ulcera, Col. 8, 2.

Confangunea sapientiæ res rustica, Col. 1, Præf.

Confarrire porcas, Cat. 48. confarriendi sulci omnes, Col.

11, 3.

Conseminales vineæ, Col. 12, 45. *ubi diversi generis vites promiscue posita. Eadem*

L E X I C O N

Confemineæ, Col. 3, 21. *licet Plinius 14, 4 n. 7 videatur speciem aliquam peculiarem hoc nomine appellare.* confemineæ silva, Col. 11, 2.

Consenescent columbæ inclusæ, Varr. 3, 7. *h. e. languidæ & mæslæ atque macræ fiunt.* conf. Varr. 3, 9. * ova incubata, Varr. 3, 9. *interpretatur Cresc. corrumpuntur.* consenuit vitis vitio soli, Col. 4, 22. *h. e. tristis ac sterilis facta est.* consenescere veterno, Col. 7, 5.

Consentes Dei XII, Varr. 1, 1. *De his multa G. Arnaldus de Diis πᾶσι ποιεῖ c. 6 & 7.*

Consentinus ager, Varr. 1, 7.

Consentire numeris magistri in choro canentium, Col. 12, 2.

Conseptum, *de aggere piscinæ*, Col. 8, 17. *ita septa eodem cap. * consepito universo (villæ) aptetur membrorum numerus*, Col. 1, 6. *add.* Varr. 1, 13. *consepita diffusiora*, Col. 1, 4. *bobus qualia facienda*, Col. 6, 23.

Consequenter, *h. e. deinde*, Veg. 1, 22 & 38.

Consequi non possunt oculi animalia quædam minuta, Varr. 1, 12. *opera superioribus diebus præterita*, Col. 11, 2. *i. e. revocare, repetere, nachholen.*

Conferi vineam malleolo, Col. 5, 5.

Conservæ, Varr. 1, 17.

Conservare stirpem rectam, Col. 4, 20.

Consideranter, Pall. 3, 17.

Considerare, *h. e. observare, videre simpliciter*, Col. 11, 2. 12, 2.

Confiligo herba, Col. 6, 5 & 14. 7, 5 & 10. Veg. 1, 12. 3, 2. *Laudat etiam Beroaldus duos Plinii locos, quorum alter habetur 25, 48; alter 26, 21. Veratrum album esse confiliginem suspicatur, sed suspicatur tantum, Dodonæus 2, 3, 19, p. 261 sq.*

Consistit alvus, Cat. 156. fructus turturum, Varr. 3, 8. mustum, Col. 12, 21. catenus plaga, Col. 4, 7. vitis in se, Col. Arb. 5. *add.* 4. *urina in stabulo*, Varr. 2, 2.

Consolidationem quæ faciunt, *styptica*, Veg. 3, 10.

Consolando restituere servi voluntatem in dominum, Varr. 1, 17.

Consonant vehementer apes, Varr. 3, 16.

in Consortium operum comparantur jumenta, Col. 6, Præf.

Conspergito vinum vetus, Col. 12, 39. *conspergitur aqua*

R U S T I C U M.

mulsa farinae triticeæ, Col. 6, 17. tanquam farina, Col. 12, 38.

Conspersio crebra falis, Pall. 12, 13.

Conspersus. conspersam fale carnem, Col. 12, 53. ervum, cicercula conspersa, Col. 6, 3. * conspersa polenta mulsa aqua, Col. 6, 17. & subacta farina aqua, Col. 8, 7. conspersum aqua nullâ semen detritum, *h. e. subactum*, Col. 6, 12. *ut conspersio Vulg. 1 Cor. 5, 7 est φύραμα.*

Conspicitur terribilior niger canis, Col. 7, 12. hirundo, Col. 11, 2. conspici numerosissimis fœtibus, Col. 3, 10.

Conspiratus sanguis, Veg. 2, 30. *videtur esse de sententia auctoris, ex arteria cum spiritu emissus. Notum, quid de arteria philosophati sint veteres. Cic. de N. D. 2, 55: Nam quæ spiritu in pulmones anima ducitur — pars concipitur cordis partē quadam, quam ventriculum cordis appellant: — eoque modo ex his partibus & sanguis per venas in omne corpus diffunditur, & spiritus per arterias.*

Conspissata vinacea, Col. 12, 43.

Conspurare cibos & aquam proluvie ventris, Col. 8, 3. ex Constipatione vitium, Veg. 1, 39.

Constituere villam, *h. e. de ea constituenda præcipere*, Col. 12, 2. de numero pastorum angustius vel laxius, Varr. 2, 10. ex mari reditum, Col. 8, 16.

ex Constitutione domini, Col. 1, 8.

ad Constitutum venire serius, Varr. 2, 5.

Consto. constat aqua, Cat. 155. dum constat serenitas, Pall. 10, 2. constat vilissime, Col. 9, 1. constabit parvo, si, Pall. 3, 9. constans viribus & forma equus, Pall. 4, 13.

Constrata culmis stabula, Col. 7, 3. filice area, Col. 1, 6.

Construções alternatæ, Pall. 12, 22. *h. e. strata.*

Construere armenta, *h. e. fœturæ operam dare*, Pall. 4, 11.

Consudascere in qualis, Col. 12, 48.

Consudant herbæ conditæ, Col. 12, 7. consudent oves, Cat. 96.

Consue quoque faciunt, Varr. 2, 9. * consuehant feri per mansuetos, *cicurantur, domantur*, Col. 8, 10.

Consuefcimus juvenum aratro, Col. 6, 2. consuevere libero victu, Col. 8, 13. consuefcant pulvere planta, Col. 10, 153. * consueverunt non magis humo quam stagno amphibia, *Græce εἰώδασι, sedes habent*, Col. 8, 13. * *Sed pro consuefciat, Col. 11, 1: consuefcatque rusticos. it. consuefcere vitem humori, Col. Arb. 1.*

L E X I C O N

Consuetudo ab antiquitate deflexit, Col. 3, 18. quæ magis in consuetudine est, Col. 4, 29. * consuetudini Latinæ tradidit Cicero Œconomicum Xenophontis, Col. 12, Præf. in consuetudine Græca, Col. 3, 2.

Consuetus otio, aleæ, Col. 1, 8. consuetæ una pecudes, Varr. 2, 3.

Consulere fructui, Col. 4, 24.

Consultus disciplinæ, Col. 11, 1.

Consummatio, *collectio in unam summam*, Col. 2, 13. susceptæ professionis, Col. 9, 2. consummationem habere minimam, Col. 1, Præf.

Consummato partu, incubare incipiunt gallinæ, Col. 8, 5. consummatis operibus cereis, Col. 9, 13. * consummata scientia, Col. 11, 1. * consummatum in assem pretium, Col. 3, 3. consummata jugera vinearum, Col. 3, 9. quæ consummata efficiunt duo millia &c. Col. 5, 2.

Consummo. consummat XXIV M. *h. e. in unam summam computatus facit*, Col. 3, 5. *conf.* 3, 3. consummare numerum, Col. 5, 3. * consummantur partibus suis pulli, Col. 8, 5.

Consumta bruma, Col. 11, 2. *est confecta, ubi vid.*

Consurgit limen in altitudinem, Col. 7, 9. consurgunt vineta, Col. 4, 1. consurgere, Col. 3, 11.

Contagio in pecore, Col. 7, 5.

Contagiosa passio, Veg. 1, 14. *est scabies*, Veg. 3, 71.

Contemperare, *h. e. commiscere medicamenta*, Veg. sæpe, v. 4, 9.

Contemplationem suam dirigere, Col. 3, 12.

Contenebravit, Varr. 2, 2. *Respondere hoc verbum Græco συσκοτάζειν, quo usi Demosthenes contra Cononem, & Xenophon Cyropæd. 4, observat Victor VV. L L. 35, 2.*

Conterminus, *vicinus*, Col. 1, 3.

Conterere orbem, Cat. 3.

Contextu rariore fiscellæ, Pall. 11, 19.

Contextus vimine faccus, Col. 9, 15. contexta crassa vimine, Col. 12, 54.

Contignationis ratio, Pall. 1, 9.

Continentia tria in spica, *h. e. connexa, cohærentia*, Varr. 1, 48.

Continet villicum mulier contubernalis, Col. 1, 8. continere sub tecto pecudem, Col. 7, 10. tecto prægnans

R U S T I C U M.

pecus, Col. 6, 27. continendi sunt cavea cum matre; Col. 8, 5.

Contingit palumbos pinguissimos facere, Col. 8, 8. contingunt nobis gratuita, Col. 9, 8. quæ dono vel aucupio contingunt, *ibid.* * contingere penora & contrectare, Col. 12, 4. apum terga festucis rubrica illitis, Col. 9, 8. *h. e. conspergere.* contingitur sale caseus, Col. 7, 8.

Continuati clunibus diversi assistunt tauri, Varr. 2, 9.

Contra hoc aviarium est aliud minus, Varr. 3, 5. septemtrionem pascere, Pall. 8, 4. ventum pascere, Col. 7, 3.

Contractu acinorum, Varr. 1, 68.

Contrahere noxam, Col. 6, 27. cum agricolatione, Col. 1, 1. contrahentibus rugis crispæ olivæ, Pall. 12, 22. contrahitur plus nummorum, Col. 12, 50.

id facere est Contrarium, *h. e. noxium*, Col. 8, 17. 9, 11. *coll. 2, 2 extr.*

Contribuere duas alveorum plebes in unum, Col. 9, 11. apibus examen novum, Col. 9, 13. femina, Col. 3, 1. viti adminiculum, Col. 5, 5. contribuerim leguminibus, Col. 2, 9. contribuitur nunc Piceno agro, Col. 3, 3. contribuuntur generibus species, Col. 2, 2. colores campis, *ibid.*

Contristatæ gravi servitio, Col. 8, 8. injuria, Col. 9, 14.

Contristat vina amaritudo, Pall. 2, 13. *h. e. injucunda reddit.* contristari æstu, caloribus, Col. 3, 2, 20 & 21.

Controversæ perticæ, Cat. 43. *contraversæ, l. contra obversæ.*

Contrudere in dolium, Varr. 1, 54.

Contubernalis, *servus eandem tabernam colens*, Col. 12, 1 & 3. mulier, Col. 1, 8.

Contubernium, Col. 12, 1.

Contueri pecus, Varr. 2, 5.

Contumacia pervicax, Col. 6, 2.

Contumax ad concubitum, Col. 8, 2. servitio, Col. 6, 37. contumaces boves, Col. 6, 2.

Contundere colla, Col. 6, 2 & 14. iras, Col. 6, 2.

Contusæ in (*h. e. cum*) lentisco oleæ, Cat. 7. Varr. 1, 60. *Pet. Victorius VV. LL. 32, 22 respondere his ait eas, quas cives sui vocent acciaccate; pro lentisco autem adhiberi sua ætate arborem Medicam.*

Convalescit caulis, *i. e. magnus & validus fit*, Pall. 3, 24. convalescunt femina facilius, *h. e. comprehendunt*, Col. 3, 3. 4, 16. convaluuit opinio inveterata, Col. 3, 7. cum convaluerunt arbores, Varr. 1, 23. quoad convaluerunt agni

L E X I C O N

recens nati, Varr. 2, 2. ubi convaluerint agni, Col. 7, 3.
conf. Pall. 8, 4.

Convallis cava, Varr. 1, 12.

Conveniunt se venæ, Veg. 2, 40. conveniat in columellam, Cat. 21. * conveniat semina spargi, Col. 11, 3.

Converrere stabulum, Col. 7, 6. converri & emundari debet locus, Col. 8, 8. *vid.* Conversus.

Conversatus equis asinus, Col. 6, 37.

Conversio, *h. e. pars in suppurationem conversa*, Col. 6, 17.

Converfor, conversantur apes cum parentibus, Col. 9, 11.

Conversus, a verro. conversa & munda villa, Cat. 143. conversum finum progerere, Col. 1, 6. *Priscianum* L. 10, p. 408 *laudat Schættg-nius.*

Convexare animal, Veg. 3, 18. ilia, Veg. 3, 65. *vid.* Conuxare.

Convictum cum domestico habere, Col. 1, 8. externum vitet, Col. 11, 1. *ubi ad epularum intemperantiam refertur.*

Convicia ranæ, Col. 10, 12.

Convivia lætis pratis virent, Col. 10, 281.

Convolves in melle, Veg. 3, 66.

Convolvulus in vinea ne fiet, Cat. 95. *Plaut: Cistell. 4, 2, 63: Involvolum, quæ in pampini folio intorta implicat* *sc.* Gr. *ἰουλος.* *Multa Pius annot. post. cap. 34 & 170. Schættg.*

Conus. coni cupressini, Col. 6, 7. Conus dicitur fructus cupressorum, unde coniferæ dictæ a poetis, *κονοειδὴς* Græce nominatur: quoniam rotunditate in acumen attollitur: *κόννοι*, auctore Suida, sunt strobuli: ubi strobulos accipere malo pro nucleis pineis, quam pro fructibus cupressi. Nam & Galen. in VII lib. qui *μέρη* inscribuntur, docet, conos antiquitus appellatos esse ab Atticis strobulos, i. e. fructus pineos. M. Varro galbulos nominat, pilas istas cupressorum cortinas (*sc.* corticias) in quibus inclusa sunt semina primigenia. *Beroald.*

Conuxet membra, Veg. 3, 4. *pro colluxet scriptum puto, vel convexet, ubi vid.*

Conyza herba, Pall. 1, 19. MS. Cnizæ. *sed κόνυζα etiam Hesychii Lexicon. Sylb. Restituenda etiam videtur hæc vox* Veg. 2, 6. *pro exorica. Certe laudat eam in re simili Cælius Aurel. acut. 2, 9, 40. Cunilago Plinii creditur: pulicariam Gaza appellat: officinæ ignorant.*

Cooperculis erosus, Pall. 7, 7.

Cooperit se multa fronde, Col. 5, 6. nutrix ova, Pall. 1, 29.

R U S T I C U M.

Coopertoriis involutum animal, Veg. 3, 77.

Copulare arbuſto vitem, Cat. 7. caput animalis ad pedem, Veg. 3, 49.

Cophinis indita terra ſtercorata, Col. 11, 3. *Mißbeeten.*

Coquit locum ſol, Varr. 3, 14. coquunt ſol ac luna arbores, Varr. 1, 7. coquuntur celerius uvæ, Varr. 1, 7 & 54.
* coquere calcem, Cat. 38 *aliquoties.* carbonem, Cat. 38.

Cor. cordi ſunt gregibus pabula, Varr. 2, 10.

Coracinus piſcis contra formicas *prodeſt*, Pall. 4, 10.
κορακῖνος Paxamo. Saperida aliis, Platiſtacus, Platax: *auſtoritates habet Needh. ad Geop. 13, 10.*

Coramble oculis inimica, Col. 10, 178. *Parrhaſius epist. 13, & Salmaſius de homonymis hyles jatricæ cap. 30,* coramblen crambes genus ſtatuunt. Suidas: *κράμβη, οἶον κοράμβλη τις οὔσα, ἢ ἀμβλύνουσα τὸ διορατικόν.* Schættg.

Corbicula, Pall. 3, 10.

Corbis. ad corbem venit frumentum ex area, Varr. 1, 52. corbis pabulatoria, Col. 6, 3. 11, 2. * corbis conſtricta, Veg. 2, 33. *vel gloſſatoris, capiftri genus, ein Maulkorb.*

Corbulæ aliquot uvarum, Varr. 1, 15. Amerinæ, Cat. 11. Col. 12, 50.

Corcyræ quid egerit Varro, Varr. 1, 4.

Cordiſcum ſuperimpones, Veg. 2, 60. *eandem habet vim, ac fascia conſtringes. Et videtur diminutivum Græca moneta percuffum a chorda. vid. Cordulæ.*

Cordubenfes lanæ, Col. 7, 2.

Cordulæ inteſtinorum, Veg. 1, 56. *Quid ſi chordulæ, parvæ chordæ, inteſtina tenuia, quæ chordis fidium adhibentur. Vel ſunt κορδύλα revolutiones inteſtinorum. Suidas Κορδύλη πᾶν τὸ συνεστραμμένον. Hæc Platnerus.*

Cordus Melanthius, Varr. 2, 3. Scribo, condus. Condus ὁ ταμίης. *Niſi adſcribamus veteri conſuetudini Romanorum, qui pro condolio dixerunt cordolium (non enim a corde) & pro contumione, cortumionem. non enim ne id quoque a corde, ut vult Varro. Eſt enim contumio ἐνατενιſμός. Unde & contumax. Plura & ejuſmodi paſſim apud veteres annotabis, ut genimen, germen. Scal.*

Cordum olus, Col. 12, 13. fœnum auctumnale, Cat. 5. Col. 7, 3. *Plinius: Rurſus rigari deſecta oportet, ut ſecetur auctumnale fœnum, quod vocant cordum. Antiqui cordum dixerunt ſerotinum, unde & frumenta corda, quæ ſero matureſcunt, & agnos cordos, qui ſeriùs nati forent. Et in ho-*

L E X I C O N

minibus dicti cordi sunt ultimo factu progeniti. Hoc est quod ait Quinctilianus, præceptorem subtilem & eruditum scrutaturum origines verborum, unde cordi nomen traxerint. *Legofuisse Cordos duos scriptores historiarum. Beroald. Veteres corda vocabant omnia tandem maturescentia. Festus: Corda frumenta, quæ sero maturescunt, ut fœnum cordum. Et nescio, an audeam dicere, hunc eum Catonis locum voluisse explicare. Bis autem anno fœnum secabant, ut etiam apud nos hodie intationibus campis, æstate, & autumno. Atque postremum illud cordum nominabatur. Col. 7, 3: Aluntur autem commodissime repositis ulmeis, vel ex fraxino frondibus, vel fœno, quod cordum vocatur. Plin. 18, 28: Rursus rigari defecta oportet, ut secetur autumnale fœnum, quod vocant cordum. Agni quoque cordi nuncupabantur, qui post X Kalend. Augusti nascerentur. Idem Plinius 8, 47: Coitus omnibus ab Arcturi occasu, id est. a tertio Idus Majas, ad Aquilæ occasum, X Kal. Augusti. Gerunt partum diebus CL. Postea concepti invalidi. Cordos antiqui vocabant post id tempus natos. Varro de R. R. 2, 2: Quidam enim pretio facto in singulas oves, ut agni cordi duo pro una ove annumerentur. Sic olus cordum etiam apud Columellam 12, 13. Meurs. Bonis ergo auctoribus etiam Cordiam gentem ex casu auctoris sero nascentis nomen invenisse putat Havercampius ad Ursiniana numismata p. 112.*

a Core (κόρη) pupilla oculi, dicuntur Stenocoriafis, Platycoriafis, Hypocoriafis, Veg. 2, 16.

Coriaginosi equi, Veg. 1, 38. a vermibus, Veg. 1, 44.

Coriago, Col. 6, 13. Veg. 3, 4 & 54.

Coriandrum, an inter magica? suadet Veg. 3, 74. coriandri viridis succus adv. profluvium narium, Col. 6, 33. coriandri facio & cultura, Col. 11, 3. coriandro emendatur odor horrendus olei, Pall. 12, 20. coriandrum viridem Veg. 2, 35. coriandra famosa, Col. 10, 244.

Coria depsta, Cat. 135. * corium si difficulter dimittant amygdala, Pall. 2, 15. mali cydonii, Pall. 11, 20. sine corio ervum, Veg. 3, 4. mali granati, Veg. 2, 56. * corium pavimenti, Cat. 18. corio simili obducti parietes, Pall. 1, 17. coria tria in parietis tectura, & quartum subtilius, Pall. 1, 15. conf. 1, 11. Vid. Guiland. de papyro, c. 3. Salmas. in Plin. p. 870. Corium etiam summæ partes in acervo granorum, Pall. 1, 19.

Cornelius Merula, collocutor, Varr. 3, 2.

R U S T I C U M.

Cornei clavi, Cat. 18. corneo solo, Varr. 2, 9.

per Corniculum infundere faucibus, Col. 7, 5.

Cornu caprinum in remediis, Veg. 3, 2 b. cornua infima, Cat. 72. in ariete & capro qualia probentur, Varr. 2, 2. Col. 7, 3. in bove nigrantia, Varr. 2, 1. cornibus præfactis remedium, Col. 6, 16. cornua arietina circa radices fici obruuntur pro caprificatione, Pall. 4, 10. * cornum cervinum incendendum, Varr. 3, 9. cornum etiam e MSS. notamus Col. 6, 2. 7, 10. add. Heinsf. ad Ovid. Metam. 2, 874. Sæpissime etiam cornum MS. Corbej. Vegetii, v. g. 3, 24. Multa item Rhodius Lex. Scrib. * Per cornu infundere, Col. 6, 2 & 10. dare, Col. 6, 27. demittere, Col. 7, 10. Vid. Ad cornu sub Ad. Cornu infundi medicamentum canibus jubet Nemesian. Cynege. 228. Fuit-ergo pro infundibulo vel strigili. * An etiam mensuræ nomen? Ita videtur Veg. 4, 9. * De cornu pro ungula vid. in Cornutum. Adde ista: donec obdurescat in cornu, Veg. 2, 56. donec cornu ungulam (forte ungula) faciat, Veg. 2, 57. it. 3, 4. cornua infima ungito, Cat. 72. cornua axungia linuntur, Col. 6, 15. cornu concavo, Pall. 4, 13. conf. Veg. 3, 3.

Cornum, fructus. corna ut condiantur, Col. 12, 10.

e Cornu arbore pastus apibus noxii, Varr. 3, 16.

Cornutorum ætas cognoscitur, Varr. 2, 7. Quid cornutorum nomine h. l. intelligat Varro, non ita perspicuum est; nam si de iis tantum animalibus, quæ in fronte gerunt cornua, suspicio sit, ut de bubus, cervis & similibus, hæc quidem ungulas minime indivisas habent, sed divisas; præterea oves, canes, sues, quorum ætas ex dentibus quoque cognoscitur, cur rejecit, quæ neque cornua ferunt, neque ungues dividunt? Quapropter ut hasce difficultates declinemus, proclive est credere, cornutorum dici de unguibus, nequaquam de cornubus proprie dictis, siquidem cornu etiam de ungue intelligitur. Equi vocantur cornipedes de unguibus. Virg. Æn. 7: Unde etiam templo triviæ lucisque sacratæ Cornipedes arcentur equi. Et Silius Italicus l. 7 cornipedis nomine equum indicat: Jam nullis cursibus instat Prendere cornipedis. Faunum quoque præscarum gentium nomen, quoniam pedes cornutos, caprinos nempe habere fabulantur, cornipedium appellavit Ovid. Fast. 1, 2. Item Virg. III Georg. de equo loquens planius significavit: Cavatque Tellurem, & solido graviter sonat ungula cornu. Neque a poetis solummodo id usurpatum invenio, sed etiam ab iis, qui prosæ oratione scripserunt. Vid. supra in cornu. Varro 2, 9. nescio quid non

Scriptt. R. R. Vol. IV.

H

L E X I C O N

valde abſimile protulit, de canum pedibus loquens: Solo nec ut corneo, nec nimium duro, ſed ut fermentato. Pall. 4, 13 de generoſi equi ſignis, Pes, aut, ſiccus & ſolidus, & cornu concavo, altius calciatus. Quem locum hiſce verbis accipit Iſidorus 12, 1: Pes ſiccus & cornu concavo ſolidatus. Hinc cornutorum voce fortaiſſe intellexiſſe Varro videtur animalia, quibus ungues diviſi ſunt, cujuſmodi ferunt boves, capræ, oves, cervi, quibus in cibis Hebræi utuntur. Nam in ſacris literis traditum habemus, omne, quod habet diviſam ungulam, & ruminat in pecoribus, comedetis. Quidquid autem ruminat quidem, & habet ungulam, ſed non dividit eam, ſicut camelus & cetera, non comedetis illud &c. Tales autem ungues cernuntur in equis, aſinis, mulis, de quibus primo membro eſt locutus Varro: Ætas cognoscitur equorum & fere omnium, quæ ungulas indiviſas habent. Sicut altero, & etiam cornutorum, bubus, ſubus, ovibus, capris, quæ ungulas diviſas habent. Ponted. Cornu pro ungula dici non eſt dubium. Videndum, an cornuta animalia, quæ Apſyrus Geop. 16, 1 κερυκοῦρα ex hoc ipſo loco videtur tranſtulſiſſe, pro hiſ dicta alias etiam ſint, quæ ungulas habent ſolidiores.

Coronam in focum indere, Cat. 143. coronæ in modum contorti coles, Col. 5, 6. in coronam religantur palmites, Col. 5, 5. * Coronæ cœleſtis ortus, Col. 11, 2. * Coronæ in parietibus prominentes, Pall. 1, 11. Sic coronæ Cat. 6 videntur loca aliquantulum edita, quibus termini agrorum ſignantur. Ita certe ſumitur vox apud Frontin. de colon. p. 114. it. p. 131. Gæſ. Similiter fere interpretatur Turnebus 25, 19. Varr. 1, 24, ubi refert Catonis locum cit. ſimpliciter circa fundum. Coronam igitur forte dixeris etiam aggerem exteriorẽ urbis. * coronæ mediocres ſuperpoſitæ ungulis (equorum), Col. 6, 29. Add. Col. 6, 15. Veg. 1, 13, 25 & 56. 2, 54. 3, 4. Ungulæ ortum vel exortum deſiniunt Apſyrus & Hierocles apud Ruell. Hippiatr. 1, 53.

Coronamenta omne genus, Cat. 8.

Coronulæ in pedibus equorum, eadem quæ coronæ, Veg. 2, 55.

Corporatio & ſtatura bovis, Col. 6, 2. al. incorporatio.

Corporatura pecoris operarii humilis & modica eſſe debet, Col. 6, 2.

Corpulentum pecus, Col. 6, 3.

Corporis animalium figura & habitus, Col. 3, 10. habitus pro regionis cœlique ſtatu variat, Col. 6, 1. parti ſuum cuique attributum officium, Col. 3, 10. * corpus ho-

R U S T I C U M.

minis per annos plurimos innoxium servat mel, Col. 12, 45. * corpus arboris totum, Pall. 12, 4. matris, ulmi, Col. 5, 6. vitis, Col. 5, 5. in corpus nudatur ulmus, Col. 5, 6. * corpus æquum vini & defruti.

Corpuscula habitatorum, Pall. 1, 3.

Correpperunt intra nūm patres fam. Varr. 2, Præf. Col. 1, Præf.

Corrigere perperam facta, Col. 11, 1. catenas clavis, Cat. 18.

Corripi morte, Col. 6, 34.

Corroborat se vinea, Col. 4, 12.

Corruda simillima filo asparagi, Col. 10, 375. ubi & quomodo ferenda, Cat. 6. Varr. 1, 24. Col. 11, 3. *Corruda est silvestris asparagus. Cato præcipit, corrudam feri debere eo in loco, in quo fuerint arundines, ut ita asparagi fiant. Nam convenit arundinetum cum corruda. Plinius, Silvestres, inquit, fecerat natura corrudas, ut quisque demeteret passim, ecce atiles spectantur asparagi. Item hortorum indicavimus corrudam, hunc intelligimus silvestrem asparagum, quem Græci orminon aut myachanton vocant, aliisve nominibus. Beroald.*

Corrugatur oliva, Col. 12, 50.

Corrumpunt rem dominorum, Col. 11, 1. corrumpere manibus glandulas, ut velut vanescendo fanentur, Veg. 2, 24. *h. e. tractare, subigere, elidere.*

Cortex. corticem ducunt ulcera, Veg. 1, 5. corticibus similes squamæ, Veg. 1, 9.

Corticata pars sarmenti, Pall. 4, 1. pix, Col. 12, 23.

Corticæ pilæ, Varr. 1, 40.

Corticulis baccæ resolutis, Col. 12, 47 & 50.

Cortina plumbea, Cat. 66.

Cortinale (*cella*) ubi fit defrutum, Col. 1, 6. *Non id est cortinale, quod glossematici opinantur, neque a mensa parieteque deducitur. Sed cortinale dicitur proprie locus, in quo sapa & defrutum coquuntur in cortinis. Sunt autem cortinæ scriptoribus agricolationis vasa defrutaria, h. e. defruto sapæque coquendæ accommodata, quæ magis plumbea, quam ærea esse debent. Plinio cortinæ sunt vasa, quibus vellera tinguntur sorbentia succum & medicamina infectoris, a quo cortina dicitur viridis & immatura, quando nondum lana ebibit ad plenum eximum illum colorem, qui expetitur in vestimentis. Idem ait, Vela pingi in cortina, & cum sit unus in cortina*

L E X I C O N

color, alium atque alium fieri in veste accipientibus medicaminis qualitate mutatum. *Alio significato apud ecclesiasticos scriptores, alio apud poetas cortina usurpatur, qua nihil notius est, vulgatiusque. Beroald.*

ad Cortyniam Cretæ, Varr. 1, 7.

Corus, *ventus*, *al.* Caurus, Col. 11, 2. Coro dies frigidus, *ibid.*

Corycius, Col. 9, 4.

Corycon flore croceo, Col. 3, 8. *Plin.* 21, 17: Prima nobilitas Cilicio croco & ibi in Coryco monte. *Plura dabit Ponted. ad h. l.*

Corydonis opes, Col. 10, 298.

Corymbo purpureo glomerata, Col. 10, 237. *conglobata, scapo pineato in similitudinem glomeris.* Corymbo, *scapo simili racemo hederaceo, qui peculiariter corymbus appellatur. Unde Bacchum corymbiferum appellamus. Ovid.* Festa corymbiferi celebrabat Græcia Bacchi. *Pius.* corymbos croceos, Col. 10, 301.

Cossinius, *collocutor*, Varr. 2, 1 & 10.

ad Cossos medicinæ, Veg. 1, 45 & 53. 4, 10.

Costatus bene bos, Varr. 2, 5.

Costum f. costus, Col. 12, 20.

Cotonea mala, Varr. 1, 59. Cat. 7. *vid.* Cydon.

Cotulæ duæ ciceris, Pall. 11, 14. *vid.* cotyla.

Coturnices advenæ, Varr. 3, 5.

Cotyla, *mensura*, Veg. 2, 6, & sæpissime.

Coum vinum facere, Cat. 112.

inter Coxas suas mittit caudam bos strophosus, Veg. 3, 57.

Coxendicibus crassibus boves, Varr. 1, 20.

Crabrones apibus infestæ, Pall. 9, 7.

Crassamen in imo aquæ requietæ, Col. 12, 25. donec crassamen in modum fæcis existat, Col. 12, 41.

Crassamentum in imo simile fæci, Col. 12, 12.

Crassè illinire mala, Col. 12, 44.

Crassescunt turtures milio, Col. 8, 9.

Crassitudo, Cat. 39. Col. 4, 30. crassitudine convalescunt, Col. 4, 6. ad crassitudinem oxymellis, Veg. 2, 48.

Cratellæ ex ligno, Veg. 3, 41. *al.* cretellæ l. critellæ. *Jam adnotavit Cangius, pro clitellis poni. Intellego machinam ad clitellarum similitudinem factam corrigendo collo animalis. Ita cephalargia pro cephalalgia &c.*

R U S T I C U M.

Crater, *fidus*, Col. 11, 2.

Crate inducta coequare glebas, Col. 2, 18. *hic occæ vicem præstat.* * in crate liccantur uvæ, Col. 12, 16. crates ficariæ, Cat. 48. pastorales, Col. 12, 15. stercorariæ, Cat. 10 & 11. *add. Scheff. de re vehic.* 2, 20. * crates favorum, Pall. 7, 7. * alternæ baccarum, *h. e. strata*, Pall. 12, 22. * cratem facit vitis, Col. 4, 2. crates prati, Pall. 10, 4.

Craticulæ lucernæ, Cat. 13. *h. e. craticulatae, si audiamus nescio quem in Fabriano thesauro. sed vid.* Lucernæ.

Craticulatim, Veg. 3, 3 b, *ex MS.*

Craticia podia, Pall. 1, 19.

Creciacus, *vel* Creticus, equi vitium, Veg. 1, 25.

Κρεμαστῆρες nervi, Col. 6, 26. Pall. 6, 7.

Cremia ligna, Col. 12, 19. *Nec dubito, quin verior sit lectio antiqua, Plin.* 12, 42. *med.* Dein forte cremia discerni, *præ altera Harduini, qui ex MSS. substituit-gemina.*

Cremo. cremare equum aut stigare, Veg. 1, 26.

Cremor, Cat. 86. ptisanæ, Veg. 3, 27. *Est autem cremor lac expressum ex grano aqua macerato. Georg. Alex.* Ita recte vocari *χυλὸν* sive succum ptisanæ notavit *Mursilius Cagnatus Var. observ.* 1, 30. *Scaligerana prima p. 52. 53:* Crema est vetustissimum verbum Galliæ, quæ est Romanis Cisalpina, unde Galli nomina fecerunt Cremonæ propter soli ubertatem. Inde cremor est vox Gallica vetustissima, quæ significat succum expressum ex aliquo grano aut semine &c. *Schættg.*

Creo, creare, *generare, parere*, Pall. 1, 29. 3, 26. quod creante asino nascetur, Pall. 4, 14. si creare mares volueris, Pall. 4, 11. *h. e. facere, ut taurus procreet.* si quem creare mulorum genus delectet, Pall. 4, 14. *Sed si creari mares volueris, Pall. 8, 4. * De vegetabilibus.* creare materiam, Col. 5, 6. creat uvas insitio, Col. Arb. 9. armentum non creat, quod in agro natum, Varr. 2, Præf. *h. e. labore suo producit.* creat minimum herbarum stercus asini, Col. 11, 3.

Crepant poma, *i. e. finduntur*, Pall. 4, 10. teneri pampini digitis stringentibus in pampinatione, Pall. 6, 2.

Crepidinis objectu; Col. 8, 17. *de margine dixit Varr.* 3, 11.

Crepitacula ærea, Col. 9, 12.

Crepitus creber in oppidis aut vicis, Varr. 1, 20. *e* motu frenorum, Varr. 2, 7.

Crepusculo, peractis operibus, Col. 12, 1.

Cresco. qui postea creverunt, *h. e. posterius*, Varr. 3, 1.

L E X I C O N

Creta *inf.* ad Cretæ Cortyniam, Varr. 1, 7. an mel ibi ortum? Col. 9, 2.

Creta *f.* argilla, Pall. 1, 34. cretæ pulvere radicibus misso, Pall. 3, 25. creta Carica & Chalcidica, Varr. 1, 57. Cimolia, Col. 6, 17. Veg. 2, 29. 3, 19. cretas Cimolias, Veg. 3, 8. cruda, Cat. 39. creta cruda *dicitur, quæ non est exsiccata purgataque, & majorem acrimoniam habet, quam costâ & pura.* De ea Plin. 35, 17. Popp. figuli, Pall. 3, 18. figulorum, figularis argilla, Col. 3, 11. 6, 17. 8, 2. Veg. 3, 4. qua fiunt amphoræ, Col. 12, 43. follicia, qua stercoreantur agri, Varr. 1, 7. nigra, Veg. 2, 29. Promethea, Col. 10, 59.

Cretenlibus vini conditura oraculo monstrata, Pall. 11, 14.

Creturæ sextarii tres, Pall. 1, 24. *h. e. excretarum fœdum frumenti.* Vid. Excreta tritici, *it.* Excrementa frugum.

Creti bene cineris, Pall. 12, 22.

Cretosus locus, Cat. 8.

Cribellato cineri, Pall. 1, 41.

Cribello spisso cernimus, Pall. 7, 11.

Cribrata aromata, Col. 12, 51.

Cribrum farinarium, Cat. 76. viciarium vel loliarium, Col. 8, 5. cribro excutiente in pulverem deducere, Pall. 11, 14. cribrum parare lecto retibus subtento, Cat. 25.

Criminosum est senatori, Col. 1, 3.

Cripa pampinacea, Col. 12, 20. *Hermol. Barbarus in Coroll. fertæ Campanicæ libram emendavit, mirumque est, hanc castigationem, cum optima judicetur, ab iis, qui inferiore tempore Columellam ediderunt, non receptam, præsertim cum apud Catonem c. 107 non absimile exemplum exslet: Sapæ, inquit, congios VI quam optimæ infundito in aheneum, aut in plumbeum, & iris aridæ contusæ heminam, & fertam Campanicam P. V. De hac fertula Campanica ita Plinius 21, 9: Meliloton, quod fertulam Campanam vocamus. Est enim in Campania laudatissima &c. Hæc Ponted. Ac certe cripam ignorant, quod sciam, herbarii.*

Crispetur tellus apio, Col. 10, 166.

Crispus subtili nebula aer, Pall. 9, 8. crispa brassica, apiacon, Cat. 157. crispæ frondis apium, Col. 11, 3. crispum, crispissimum folium, Col. 11, 3. crispæ, rugis contrahentibus, olivæ, Pall. 12, 22.

Cristulæ rutilæ, Col. 8, 2.

Critellæ, *vid.* Cratellæ.

¶ Crocinabuntur jumenta, Gargil. *quid sit, mihi non liquet.*

Crocodili pellis superstitiose adhibita, Pall. 1, 35.

Crocomagma, Pall. 11, 14.

Crocus Siculus, bulbus, Col. 9, 4. Veg. 4, 22, & *sape*.
croci satio, Varr. 1, 35. Pall. 3, 21. croco florere Tmolon
& Corycon, Col. 3, 8. florens hortus, *ibid.* croci manna,
vid. Manna.

Crotus equus cœlestis, Col. 10, 57. *vid. Hygin. fab.* 224.

Cruditas, *h. e. acerbitas, vel fructus acerbi*, Pall. 3, 9. *
cruditatis boum quæ signa, quæ cura, Col. 6, 6. Veg. 3, 3.

Crudus. crudo latere, Col. 9, 1. cruda muria, Col. 12, 6.
crudo sparto, *h. e. non malleato*. Col. 12, 19.

Crumena, *capistri genus, forte ein Maulkorb, legitur pro*
corbe constricta Veg. 2, 33.

Cruore obscœno, Col. 10, 360.

Crus fractum ut curetur, Col. 7, 5. * ab ipso arboris
crure, Col. Arb. 16. crura vitium, Pall. 1, 35. Sic Col. 3,
10 & 18. 4, 24.

Crusta, Pall. 12, 22. *est stratum illius massæ, quam ibi de-*
scribit; eadem fere, quam cratem dicit eodem cap.

Crustuminus ager, Varr. 1, 14. Crustumina pira, Col.
5, 10. 12, 10. *Nomen habent ab oppido Hetururiæ Crustumio,*
ut notat Servius ad Georg. 2, 87, ubi earum fit mentio. Notæ
earum nobilitas etiam Talmudistis. Cœlius Aurelianus Acut. 2,
206: Pyra concoquenda duracina, quæ Crustumina vocant.
Adde Harduinum ad Plinium H. N. 15, 15. Schættg. Vid.
etiam Jo. Rhodius ad Scrib. comp. 104, p. 175.

Crux. summum jus, summa crux, Col. 1, 7. crucibus
suspensæ volucres nocturnæ in hortis, Col. 10, 349. *conf.*
Pall. 1, 35.

Cubiculorum mensura, Pall. 1, 12.

Cubilia substernantur fronde, Varr. 2, 9. gallinarum,
Varr. 3, 9. Col. 8, 3. pavonum, Varr. 3, 6. talparum, Pall.
4, 9. *pro cavernis & speluncis.*

Cubitalis mensura, Pall. 3, 18.

Cubitantes humi pavones, Col. 8, 11.

Cubitorem bovem fame & siti emendare, Col. 6, 2.

Cuculiones farcire, Cat. 2.

Cuculli sagati, Col. 11, 1. cucullis sagis, Col. 1, 8.
forte utroque loco leg. saga cucullata. Est autem cucullus capitis
& humerorum tegmen, quales hodie gestant monachi, ut pluribus
ostendit Ferrarius de re vest. 2, 1, 20. Schættg. Cucullas voca-
vit posterior ætas Ennod. ep. 9, 14: Accepi cucullam &c.

L E X I C O N

Imaginem exhibet Pignorius de servis. Vide etiam Casaub. ad Capitolin. Verum p. 415. & eodem vol. p. 876.

Cucumis. ejus genera, satio, cultura, Col. 11, 3. 10, 234. *it.* 380 *sqq.* Pall. 4, 9. anguineus contra cimices &c. laudatur Varr. 1, 2. Col. 2, 9. 7, 10. *vid.* Anguineus. *Idem videtur agrestis, qui facit contra pulices, mures, locustas, Pall. 1, 35. contra talpas, Pall. 4, 9. contra animalia subterranea, Pall. 10, 3. Nec diversus, puto, asininus, cujus radices commendat Veg. 2, 6 & 28. ubi & silvaticum vocat.*

Cucurbita, Col. 10, 234 *sqq.* *it.* 380 *sqq.* & 11, 3. Pall. 4, 9. cucurbitæ juvant citrea in vicinia satæ, Pall. 4, 10. cucurbita Ægyptiaca, coloquinthis, Veg. 1, 17. viridis, Veg. 3, 4.

Curcubitina pira, Cat. 7.

Cudere frumenta in area, Col. 2, 10.

Cuferion, *vitium equi, qui cuferinus inde dicitur, Veg. 2, 37. quid sit non liquet.*

Culcita, Cat. 11. * culcitæ & columellæ in ornithone, Varr. 3, 5. culcitæ *h. l. sunt torosæ stylobatæ projecturæ, extra solidum procidentēs, ut est videre in peristylis monachorum, in quibus pulvinatæ coronæ stylobatarum extra perpendiculum præbent opportunas sedes fessis deambulando: quæ, quia pedibus calcari possunt, culcitæ dictæ: seu, quod verius puto, quia similes sunt culcitarum toris in lecto convolutis. Scal. Recte, & putarim ipsum lapidem pedem & dodrantem altum, de quo modo dixit Varro, in culcitas formatum, sedilium usum præbuisse. Esse enim hanc ipsam altitudinem assidere volentibus commodam, apertum est.*

Culex ne tenera folia consumat, Col. 11, 3. ne hortos infestet, Pall. 1, 35.

Culigna vini, Cat. 132.

Culina locus, Varr. 1, 13. in ea cibus capitur, Col. 1, 6. pascitur e culina, Varr. 2, 9. *Sed probatissimum Victorii exemplar habet e curia, quocum consentiunt Cæsen. & Venet. quæ optima est lectio. Curiam enim cœnaculum appellarunt Romani, ut refert Dionysius Halicarn. Antiq. Rom. l. 2. Ponted.*

Culleare labrum, Cat. 154.

Culleus. in culleos singulos quadragenæ & singulæ urnæ dandæ, Cat. 148. cullea dena vini, *ex Catone*, Varr. 1, 2. culleum pro culleorum, Cat. 11. *Ceterum uno l scribunt hoc nomen editi ante Victorium.*

Culminia olea, Col. 5, 8. 12, 49. bacca, Col. 12, 52.

R U S T I C U M.

Culmus. feges cum parte culmi demessa, Col. 2, 21. culmi fabæ, Col. 12, 16.

Culpa coloris, *h. e. vitium*, Pall. 4, 13. culpæ fuit non cepisse, Col. 5, 1,

Cultellus offeus, Col. 12, 14. *Plura de ejusmodi cultellis, non superstitione, sed cum causa adhibitis, Rhodius ad Scrib. comp. 83, p. 148.*

Culter offeus, Col. 12, 45. *vide modo dicta in cultellus.* culter falcis, Col. 4, 25. ad cultrum emere bovem, Varr. 2, 5.

Cultores alveorum, Col. 9, 3.

Cultura partis accuratior tantundem præstat, quantum universi fundi cultura minus accurata, Col. 4, 3. duabus viis utitur, Varr. 1, 18. cultura formæ, Varr. 1, 7. *studium venustatis.* culturam farritionis exigit, Col. 11, 3. culturæ ceteræ, Col. 11, 1. culturarum officia, Col. 11, 2.

Cultus agrorum, Col. 2, 10. vinearum, Col. 11, 2. hortorum, Col. 10, 1 & 424. arundinetis idem est, *h. e. eodem modo coluntur*, Col. 4, 32.

Cum eo præterea, *per pleonasmum*, Varr. 3, 5. cum eo, *h. e. ea conditione*, Col. 5, 1. cum decimo redit semen, *zehenfältig*, Varr. 1, 44. * cum loris ornata juga, Cat. 10. cum melle oblinito, Cat. 77. cum stercoreta terra completo, Col. Arb. 4. cum vino & oleo ungere, Veg. 1, 11. cum tabula verberare, Veg. 1, 27. cum passo potionabis, Veg. 1, 34 & 38. cum fibulis confuito, Veg. 2, 31. * cum subito, *h. e. simulatque*, Col. 9, 9. cum & — tum &, Col. 1, 8. *nisi alterutra particulæ glossæ sunt.*

Cumæ, Col. 10, 130.

Cumino grata (*similia*) melanthia, Col. 10, 245. *vid.* Ciminum, Cyminum.

Cummim, gummi, Cat. 69. *Gr. κόμμι.*

Cumulare, commissura renum, Veg. 4, 1 & 2.

Cumulata ligula falis, Col. 12, 21.

Cumulum addere fœnificiæ, Varr. 1, 49.

Cunctantur parere in servitute, Col. 8, 15. cunctans ad opera, Col. 11, 1.

Cuneati agri dimensio, Col. 5, 2. cuneata forma, *ibid.*

Cunela pro cunila scribitur, Col. 6, 8. 7, 5. Pall. 13, 3. *it. 3, 2. Cunela etiam vult Salmas. apud Jo. Rhod. ad Scrib. comp. 124, p. 198.*

Cuneolum præmittere, Pall. 3, 17.

Cuneus ferreus vel offeus in insitione, Col. 5, 11. Arb.

L E X I C O N

26. Pall. 3, 17. affigitur, Pall. 12, 7. premitur, *h. e. deprimitur vel imprimitur*, Pall. 11, 12. cuneus tedæ radicibus infertur, Pall. 2, 15. mergitur, *ibid.* imprimitur, *ibid.* figitur, Pall. 4, 10. *quæ sunt remedia feracitatis: ita etiam lapis*, Pall. 3, 25. 4, 8. *vid.* Clavus, Epiurus, Palus. Cunei, Cat. 10 & 11. cuneis salignis circumfigi oportet columellam, Cat. 20.

Cuniculus, *leporis species*, Varr. 3, 12. * rivi perducatur, Col. 8, 17. deductorius in stabulo, Veg. 1, 56.

Cunila bubula, Col. 6, 13. *ubi vid. Beroald.* Col. 6, 30. *Est origanum: bubula dicitur, quia in remediis boum adhibetur.* *Vid. Bodæus a Stapel ad Theophrast. hist. plant. 6, 2, p. 564, & Salmas. ad Solin. cap. 56, p. 900. Schæwig. nostras, rusticis fatureja*, Col. 4, 9. *Vid. Salm. ad Solin. p. 409. transmarina*, Col. 11, 3.

Cupa fieri ut debeat, Cat. 21. cupæ minuscule, Cat. 12. cupæ in cella vinaria, Pall. 1, 18.

in Cupellis condiuntur pira, Pall. 3, 25.

Cupidine perversa, Col. 12, Præf.

Cuprei bidentes, *vid.* Cyprei.

Cupresseta ut ferantur, Cat. 151.

Cupressini coni, Col. 6, 7.

Cupressi ad fines tuendos, Varr. 1, 15. vivæ pro ridicis, Varr. 1, 26. ut ferantur & propagentur, Cat. 28, 48 & 151. cupressi pilulæ, Veg. 3, 3 b. *it.* 3, 67.

Cuprinus clavus, Pall. 2, 15. cyprum *f.* cuprum *Palla. di. ætate æs appellatum, monet Salmasius ad Solin. c. 52, p. 770.* cuprinum acutum, Veg. 1, 12. 3, 2. cauterium efficacious, Veg. 1, 14 & 28. 2, 6 & 61. 3, 3 b.

Cupulæ minuscule, Cat. 21.

Curam statim sentiet, *h. e. se curari*, Veg. 1, 64. curæ fuit aquam inveterare, Col. 12, 12.

Curatio mancipiorum non putatur plebeja, Veg. Præf. vini odorator, Col. 12, 25.

Curator apum, Col. 9, 9 & 14. aviarii, Varr. 3, 5. galinarius, Varr. 3, 9. pavonini gregis, Col. 8, 11.

Curatus. sic curati, *h. e. saginati*, Varr. 3, 10. * curatum caput hœdinum, *h. e. purgatum*, Veg. 4, 8. *Vid. Rhodii Lex. Scrib.* * curatiores erunt corpore, Cat. 103.

Curculio, genus exitii, ne frumento noceat, Cat. 92. Col. 1, 6. ut necetur, Varr. 1, 63. non oritur, quo spiritus non pervenit, Varr. 1, 57. curculiones exesse inci-

R U S T I C U M.

piunt frumentum, Varr. 1, 63. Gurgulio *scribitur* Pall. 1, 19. & 7, 3.

Curcuma *pro* corbe constricta *leg.* Veg. 2, 33. *est capistri genus*; *vid.* Dufresnius. *Est etiam in L. Leonis L. un. Cod.* nulli licere in frænis (11, 11) *ubi recte ex Hesychio interpretatur Cujacius Obs.* 11, 20. *Is enim illud Psalmi ἐν κινύῳ interpretatur ἐν κούρκουμῳ.*

Curia, *pro cœnaculo*, *vid.* Culina.

Curiatia familia, Col. 3, 8.

Curiose factum sinapi, Col. 12, 55. curiosissime pangere vitaria, Col. 11, 2.

Curiosi pastores, Varr. 2, 3.

Curius Dentatus, Col. 1, Præf. *it.* 1, 3.

Curo. curant aquam prope ut sit, Varr. 3, 16. nec de foli qualitate curant colocasæ, Pall. 3, 24. curavi demonstrare, Pall. 11, 14, & *sæpe alias.* curabis interficere duces feditionum, Col. 9, 9. allinire, Pall. 3, 33. abradere, Pall. 11, 12. agitare, Pall. 11, 14. excoquere, Pall. 10, 16. ferre, Col. 12, 22. infundere, Pall. 6, 14. miscere, Pall. 7, 12. siccare, Pall. 11, 14. curantes ægrotis animalibus, Veg. 4, 5. *MS. pro vulg. curantes ægrotantis*; *non male, ut ad Fabrum ostensum est.* curandum ulcera medicamentis, Col. 7, 5.

Currere cogitur, Col. 6, 6. * currit humor de plaga, Veg. 3, 29, & *alias.* currentis aquæ agilitatem stans imitatur, Pall. 1, 17.

Curtatis etiam radicibus, Pall. 3, 10.

Curvabiles ulmus & fraxinus, Pall. 12, 15.

Curvatura dorsi, *de testudine*, Pall. 1, 35. in vite materiam exprimit, Col. 4, 20. *vid.* Exprimo, & *conf.* Col. 5, 6.

Curulia jumenta, Veg. 1, 56. 4, 7.

Cuspides, *tubulorum genus*, Varr. 1, 8.

Custodia nequissimi hominis amplissima quæ, Col. 11, 1. custodiæ tradere captas aves, Col. 8, 15. custodiam pastoris decipit volatile pecus, Col. 8, 4. sollertem præbet anser, Col. 8, 13.

Custodio. illud quoque custodies in hortis, *h. e. observabis*, Pall. 1, 34. custodire præcepta, Col. 1, 8. *Multa in hoc genere Rhodius Lex. Scrib.* ut custodiatur ordo, Col. 12, 4. custoditur ea ratio, Col. 4, 29. custodire ne, *i. e. cavere*, Col. 4, 24. hæc in villica custodienda sunt, Col. 12, 1. illud in perpetuum custodiendum habebit, Col. 12, 3. *

LEXICON

custodire poma in melle, *h. e. servare*, Col. 12, 45. * custodiri prata incipiunt, Pall. 3, 1. *h. e. defendi a pecore, submitti.*

Custos candidati deprehensus, Varr. 3, 5. Custodes ob-
servabant, ut suffragia & stella depromta in sui quodque candi-
dati loculamentum *s. loculum conjicerentur*: sed iidem etiam se
custodiebant invicem, ne, quod hic factum est, & quod facile
fuit homini non arduo, subiceret aliquis in suum loculum domo
allata, & intra cavum manus vel togæ plicam abscondita, pilu-
lariorum more, suffragia. Hæc enim tesserulas hic vocari, nescio
an aliquis dubitet. * in vite, quis, Col. 4, 21.

Cybelles Dindyma castra, Col. 10, 220. Dindymus, mons
Phrygiæ, in quo Cybeles sacra fiebant.

Cyclades insulæ, Col. 1, Præf. it. 9, 14.

Cyclus. cyclo curare equum, Veg. 2, 5 & 6. unde apparet,
cauterium esse, loco sinapi prius eroso adhibitum. vid. Semissis.

Cydonitæ vites, Col. 3, 2.

Cydonites ut fiat, Pall. 11, 20. Conditura crassior ex melle
est, ut Diacydonium, nostris Quittenlatwerge.

Cydonius (arbor, ut malus.) Cydonii amant locum fri-
gidum &c. Pall. 3, 25. arbores cydonii, *ibid.* cydonii in-
sitio, Pall. Inf. 99. cydoneo inferuntur tuberes, Pall. 2,
15. Cydoniæ satio & insitio, Pall. 4, 10. pirum insitione
admittit, Pall. 3, 25. & Inf. 65. Cydonia mala trium gene-
rum, Col. 5, 10. grandia, Col. 12, 41. ut servantur, Col.
12, 45. Pall. 3, 25. ex cydoniis conditura musti, Col. 12, 41.

Cyllenes juga, Col. 10, 266. Cyllene, mons Arcadiæ, ubi
enutritus Mercurius, Cyllenus dictus est.

Cylindrus, instrumentum rusticanum ad premendum solum terræ.
cylindro supervoluto, Col. 11, 3. gravibus densare cylin-
dri, Col. 10, 319. inculcare, Col. 11, 3.

Cylon. si cylon feceris. Veg. 3, 38. it. 3, 66. ubi editum
est quilon. Cum suspicarer in eo loco intelligendum esse jus ge-
latum, confirmavit eam opinionem Platnerus, & contulit cum
hoc cylo, zelum piscium (αζέω, unde & zenna) i. e. gelati-
nam vel zelatinam Italorum, gelée Gallorum, laudavitque
Valisnerii osservazioni varie T. III Opp. p. 167. Mire confirma-
tus sum deinde ab interprete Germanico Vegetii, qui l. c. ita
reddidit: dafs es ein Renne, oder eine zæhe Zusammen-
fließung werde. Videbam prioris vocabuli hodie quidem obsoleti,
vim adhuc superesse in verbo conjugato gerinnen, quo utimur
in lacte & similibus, cum gelantur. Sed tulit suppetias Vocabu-

R U S T I C U M.

Larius Germanico-Latinus, primus sui generis, si præfationi credimus, qui penes me est, Argentorati 1515, 4 editus. Hic enim diserte, Renn coagulum dicitur lactis contractio. Hic igitur si cylon feceris significat, cum coquendo panis molli cum vino jusculum crassiusculum, quod tamen facile adhuc fluit, effeceris &c.

Cymam faciunt rapa & napi, Col. 12, 54. in cymam profilit brassica, Col. 11, 3. cymæ tempus amisit brassica. Pall. 5, 3. cymæ conditura, Col. 12, 7. cyma producitur, Pall. 10, 13. * cymata pro cymas, Col. 10, 129. Ceterum cymam summitatem & tenerum cacumen plantarum significare, & a caille, ut partem a toto distingui, ostendit Reines. V. L. 2, 8, p. 195.

Cyminati falis adspersione, Pall. 12, 22.

Cymini satio & cultura, Pall. 3, 24. 4, 9. cyminum agreste contra pulices, Pall. 1, 35. vid. Cimin. Cumin.

Cymosa stirpe, Col. 10, 137.

Cyniola, pro tithymalo, Veg. 3, 4.

Cyperum, cyperus, Col. 12, 20. oleo condiendo adhibetur, Pall. 12, 18. Cyperus in Ægypto est arbor, semine coriandri, candido, odorato, quod coquitur in oleo, & inter odoratos frutices numeratur. Hieronymus in commentariis Cantici tradit, cypron esse genus virguli, quod fructum ferat odoratum in modum uvæ florentis, & cypros uvæ florens appellatur. Præterea cyperon vocant juncum quendam triangulum, quem multi non discernunt a cypiro vicinitate nominis. Plinius distinguit utrumque, aitque, cypirum esse gladiolum radice bulbosa, cyperum vero juncum angulosum, juxta terram candidum, cacumine nigrum, folia porraceis exiliora, radicem olivæ nigra similem cyperida vocari, magni in medicina usus. Beroald. Salmas. ad Solin. p. 702 ostendit, Græcos antiquiores hoc vocabulum scripsisse κύπερον, posteriores vero κύπερον, sine diphthongo, maleque fecisse Plinium, qui hæc tanquam duo distincta protulerit. Latine autem vocari gladiolum, ob similitudinem foliorum cum gladiolo. Melius tamen veritur juncus triangularis: hanc quippe formam habet, & junci odorati species est. Vide Bodæum a Stapel ad Theophrasti hist. plantar. 4, 11. Schættg.

Cyprei bidentes, Pall. 8, 5. pro cuprei.

Cyprica laurus, Cat. 8.

Cyprius. Cypria lactuca, Col. 10, 187. Cyprii generis brassica, Col. 11, 3.

in Cypro platanus folia non amittens, Varr. 1, 7.

Cyrenaicum laser, Veg. 3, 60, & sæpe.

L E X I C O N

Cytifus. ejus utilitas, natura, cultus, Col. 5, 12. *in Arb.* 28. non est ulla regio, in qua non possit hujus arbusculæ copia esse vel maxima, Col. 8, 4. inter majoris incrementi furculos refert cytisi genera duo Col. 9, 4. cytifus agrestis, Col. 7, 6. *Vid. Salmas. homon. hyl. jatr. cap. 75.* * cytifum pecori amicum, *neutro genere*, Varr. 2, 2.

D.

D jugulatum linea transversa notat numerum CCCC, Varr. 1, 10.

D in Lversum vulgi imperitia, Varr. 3, 9. Col. 8, 2.

Δάκρυον s. δάκρυς coaguli vicem subit, Varr. 2, 11.

Dactyli uvæ, Col. 3, 2. *Uvæ sunt prælongis acinis porrectæ, unde & nomen a digitorum longitudine sortiuntur: sicut & dactylides dictæ a digitorum gracilitate.* * Dactyli, palmulæ. Dactylorum ossa quomodo ponantur, Pall. 11, 12.

Dæmonas fugans suffimentum, Veg. 1, 20. 4, 12.

Dalmatæ equi, Veg. 4, 6.

Damascena pruna, Pall. 12, 7. *quæ*

Damasci pruna, Col. 10, 404.

Damnificum, Pall. 3, 9.

Damno. damnare ex emto vendito, *de astore*, Varr. 2, 2.

Damnum. damni dati lex, Cat. 149. ex tempestate, Cat. 3.

Daphnitis cassia, Veg. 4, 13.

Dapalis Juppiter, Cat. 132. *Sic dictus, quod amplis dapibus sacra illi fiebant cubanti in lectulo, cum Junone & Minerva, sedentibus in sellis, ut refert Arnobius lib. 5. Popma.*

Daps profanata comestaque ubi fuerit, Cat. 50. *vid.* Profanare. Jovi assaria pecunia, Cat. 132. pro bubus quando & quomodo fiat, Cat. 131 & 132.

Daptilis proventus, Col. 4, 27. musto vitis, Col. 3, 2. in Dardania boves feri, Varr. 2, 1.

Dardaniæ artes, Col. 10, 358. *i. e. magicæ, a Dardano, insigni, ut tradunt, mago. Conf. Plinium 30, 2.*

Darscus, Veg. 4, 28. *vox corrupta.*

Datio, Varr. 3, 9. *Eodem verbo utitur Cælius Aurelianus Acut. 2, 55: vini dationibus intemporalibus. Schættg.*

Dauci semen, Veg. 3, 40, 68 & 69. *restit.* Veg. 3, 24 *pro clabi. Pasinaca agrestis est, vel caucalis.*

De in argumenti significatione, ubi idem valet, quod quantum ad. Varr. 1, 59 & 60. 2, 2 & 9. * *Partem notat in his:*

R U S T I C U M.

De Aprili medio, Col. 2, 4. de clunibus pinnas habeant gallinæ, Varr. 3, 9. de ternis pedibus alii rami submittendi, Col. 5, 6. de capitibus ungularum calcant, Veg. 2, 54. *treten nur fornen mit der Spitzen auf.* de ramorum connexionē inferuntur Punica, Pall. 4, 10. * *Pro ex.* de muria exeunt, Col. 12, 47. de pavonibus greges, Varr. 3, 6. facto de arundinum foliis, Col. 12, 47. * *Pro ablativo instrumenti &c.* De cauterio adusta, Veg. 3, 17. de pollice, 2, 40. de fagis involvantur, 3, 15. de experimentis probatæ medicinæ, 4, 7, & *al.* * Desub massa, Col. 12, 34. desub pedibus raptum mustum, Pall. 11, 21. *idem esse puto, quod desub massa, utrumque medium inter lixivum & inter tortivum, quorum illud sponte ante pressuram fluit, hoc post primam pressuram circumciso pede exprimitur. Massam dici commode, qui alias pes est, vel usus auctorum nostrorum in ficibus similibusque ostendit. Compositionem præpositionum desub non esse indignam ævo Columellæ, Florus ostendit 2, 3, 2: desub ipsis faucibus Italiæ. Taceo agrimensores veteres, quorum pluscula id genus suppeditat in Indice Gæsius. Vid. desoris.*

Dea. his Diis, *de Musis*, Varr. 3, 16.

Deacinata dolia, Cat. 26.

Dealbatis parietibus, Pall. 1, 24.

Decacuminare, Col. 4, 7. 5, 6.

Decalvare psilothro inducto, Veg. 2, 48.

Decarnare syringotomio, Veg. 2, 27. *add.* 2, 42. 3, 6.

Decedere de nobilitate generis, *degenerare*, Pall. 3, 25.

Decembris opera, Col. 11, 2.

Decemmodiæ, Col. 12, 50. *decimodiæ scribe.* Col. 12, 18.

Decempedæ XVIII, Pall. 2, 12.

Decenni major asinus, Pall. 4, 14.

quod Decidit, *per semnologiam, stercus*, Col. 6, 5. decidet musti pars decima, *h. e. absunetur in coctura*, Col. 12, 20.

Decies & octies supputatæ, Pall. 2, 12.

Decimanis divisæ vites, Pall. 3, 9. *vid.* Decumanus. extremæ circa decimanum tabulæ, Pall. 3, 18. *h. e. viæ majori vineam dividenti contiguæ.*

Decimodiæ, *vid.* Decemmodiæ.

Decipit custodiam pastoris pecus, Col. 8, 4.

Declarantur maturo fructu foliisque vites, Col. 3, 20.

Declinata a metendo messis, *de etymologia*, Varr. 1, 50.

Declinatio mundi, *κλίμα*, Col. 1, Præf. ii. 1, 6. 3, 1. declinationes cœli, Col. 4, 24.

L E X I C O N

Decollat, *desit*, Varr. 1, 2.

Decoloratur ex albo, fitque luteola, Col. 12, 47. decolorantur aheno infervescens uvæ, Col. 12, 16. mala in fervidam demissa, Col. 12, 44. cum decolorari cœperit olea, nec tamen adhuc varia fuerit, Col. 12, 52.

Decoctum ad tertiam, Col. 12, 20.

Decoquunt usque in quartam partem, Col. 12, 12. usque quo ad tertiam partem decoxeris, Varr. 1, 2. decoquere ad tertias & ad quartas, Col. 12, 34. decoquenda in dimidiam partem aqua, Col. 12, 24. * non tibi decoquet ornithon, *h. e. damnosus erit*, Varr. 3, 2. *Hæc pertinet*, res ipsa decoxit, Col. 1, 8. 11, 1. * decoquitur pastinatio beneficio aloris aut solis, Pall. 1, 34. *ubi idem est, quod fermentare, ubi vid.*

Decorata amygdala, Pall. 2, 15.

Decumanus & semitæ in vinea. Col. 4, 20. in decumano proximo ignis fiat, Col. 12, 43. decumanis distinguendæ vites, Col. 3, 20. *vid.* Decimanus. *Paullus Festi epitomator*: Decumanus appellatur limes, qui fit ab ortu solis ad occasum. Alter, ex transverso currens, appellatur cardo. *Vid. Sic. Flacc. de condit. agror. p. 14. & Rigalt. in glossar. agrimens. Salmas. ad Solin. p. 475 sq. Schættg. Verbo*, decumanus limes, ut in colonia, sic in vinea est maximus. Ita etiam Turnebus 17, 13. *Locus classicus est apud Plin. 17, 22. * decumana pira*, Col. 12, 10. *etiam hæc magna interpretor.*

Decumbat qui vomere vult, Cat. 156. decumbere in herba, Col. 10, 283.

Decumus pro decimo. decuma pars, Col. 5, 2.

Decuriæ operarum, Col. 1, 9.

Decurrit terra, Col. 3, 19. Pall. 2, 13. decurrunt grana spicis lapsa, Pall. 7, 2. poma, Pall. 12, 7. *vid.* Excurro. decurrens rivus, Col. 1, 2.

post Decursionem sanguinis, Veg. 1, 27.

Decursus III diebus, Pall. 12, 18. *sed suspecta lectio.*

Decussa pluit arbore nimbus, Col. 10, 364.

Decussatim incidere rapa, Col. 12, 54. pulmunculum fecare, Veg. 2, 61. urere cervicem, Veg. 3, 24.

Decussare in speciem Græcæ literæ X, Col. 3, 13. jugum in stellam, Col. 4, 17.

Dedita opera, Col. 12, 4.

Dedolare pedamenta, Col. 4, 26. ridicas, Col. 11, 2.

Deducit humorem noxium sulcus aquarius, Pall. 10,

R U S T I C U M:

3. deducunt bilem collyria, Col. 6, 30. * deducite carmine Musæ, Col. 10, 40. *Translatio a texentibus, aut lanam in fila ducentibus. Sic Ausonius: Mollia subtili texunt mihi carmina filo Pierides. Columella infra: — gracili connectere carmina filo. Plura vid. ap. Barthium 1, 2. * deducet omnia de capite, Cat. 157. deducere de salario, Cat. 144. * in pulverem cribro aromata, Pall. 11, 14. * deducere sæpe scribitur pro diducere, ubi. vid.*

Deductoria liquoris, Pall. 12, 7. *fosiones, quibus humores commode deduci ac derivari possunt. Schættg.*

Deductorius cuniculus, Veg. 1, 56.

Deerrasse visu, Col. 2, 2. sic Col. 1, 4.

Defaecare aerem, Veg. 1, 20. *de suffimentis.*

Defatigatum & effœtum solum, Col. 1, Præf.

Defectionem si patietur animal, Veg. 3, 40.

Defectus. defecta senio arbor, Col. 5, 6. defectissimus annis & viribus, Col. 1, Præf. *Sic Plin. 2, 8: Obscura sidera defectis mortalibus attributa. Schættg.*

Defendere frigus & solem, Cat. 48. solem a vertice, Pall. 10, 18. prata, Cat. 50. Varr. 1, 20. *quod alias vocant* submittere. *Plene* defendere prata a passione, Varr. 1, 37. defendenda a pecore prata, Col. 11, 2.

Defero. deferte manipulos, Col. 10, 315. *h. e. in forum ferte vendendi causa. Vid. de hac nozione Salmas. ad Tertull. pall. p. 454. deferre ex arbore in terram, Varr. 1, 40. idem quod differere & demittere. * deferri pro differri legitur Col. 11, 3.*

Defervesacito bene, Cat. 157. defervesacito in plumbeo, Cat. 122.

Defervescit fœnum, Col. 2, 19. fructus, Col. 9, 15. defervescent aëstus, Varr. 2, 2. deferbuit mustum, Col. 12, 21 & 38. cum deferbuerit mustum, Col. 12, 20. aquam ubi lupinus deferberit, Cat. 96.

Deficitur species pondere, Col. 2, 6. si deficitur memoria, Col. 7, 9. defici segetibus, Col. 3, 8. stercore, Col. 2, 15. lacte, Col. 7, 12. rebus omnibus, Col. 2, 16.

Defigere sarmenta, Col. Arb. 3.

Defigere panes, Cat. 74 & 121.

Definire urbis ambitum, Varr. 2, 1.

Deflexu frangitur palmes, Col. 4, 26.

Deflo. deflare summum amurcæ, Varr. 1, 64.

Deflorescere, Col. 2, 10. 4, 19.

Scriptt. R. R. Vol. IV.

I

L E X I C O N

Defluunt ossa carne liquefacta, Veg. 4, 8. defluentes maturitate uvæ, Pall. 10, 17.

Deforis, *extrinsecus*, Veg. 1, 9 & 15. 2, 15.

Deformatus ad tabulæ speciem, Varr. 3, 5. *vid.* deformato.

Deformato. deformabis areas, Cat. 161. *Notanda infrequens verbi deformare notio, pro eo quod est delineare. Varro quoque ita usurpavit 3, 5. Vitruv. lib. 1, c. 1: Deinde graphidos scientiam habere (oportet) quo facilius exemplaribus pictis, quam velit operis speciem deformare valeat. Et lib. 5, c. 8: Horum autem ornatus sunt inter se dissimiles, disparique ratione, quod Tragicæ deformantur columnis, fastigiis & signis, reliquisque regalibus. Meursf.*

Defricata dolia, Col. 11, 2. *vid.* Defricatus.

Defricare radicem, Col. 12, 56. aqua frigida, Col. 6. 14. urina vulnera, Col. 6, 7. defricanda quotidie corpora pecudum ut hominum, Col. 6, 30.

Defricata redulceratur cutis, Col. 7, 5. defricato allio extenuatur scabies, Col. 6, 13.

Defrigescit coctura, Col. 12, 20. defrixit, Col. 12, 21.

Defringere collum, Cat. 88.

ne Defrudet segetem, Cat. 5. *An defruget, i. e. frugibus spoliaret, quod etiam excantare fruges Plin. 18, 2, & Virg. Ecl. 8 satas alio traducere messes. Sylb. cui nescio an aliquis assensurus sit. Multo melius Cl. Facciolatus probat segetem ne defrudet, h. e. ne quid de semine furetur. Defrudare vinum, Cat. 24. Usino legendum videbatur defrutare: cui conjecturæ, quamvis receptæ a Meursio & Popma, non ausing accedere. Neque enim hic de vinis defrutandis sermo est, nulla siquidem coctionis mentio. Crediderim potius defrudare vinum esse adulterare, καπηλεύειν, vel honestiore verbo & Catoniano concinnare, h. e. alienum ei saporem conciliare, & ita gustantes decipere & defraudare. Quidni defrudandi voce utatur Cato, cum sui seculi alter Cato Plinius 14, 20, post enumerata condituræ genera, Tot, inquit, beneficiis placere cogitur: & miramur noxium esse. Ceterum nescio quis, Popmam & Meursium secutus, in Fabriano thesauro adscripsit, rectius defrutabis. Malo hoc ipse monere, quam usu mihi venire, quod de Didymo Grammatico narratur, cum historiæ cuidam ut vanæ repugnaret, ex ipsius libro eam prolatam esse. Quamquam in minutis hoc genus observatiunculis non nobis modo, sed doctoribus etiam accidere facile potest, ut nobis ipsi contra-*

R U S T I C U M.

dicamus. Defrutare vero sine ulla dubitatione est Col. 2, 22.
h. e. decoquere vinum, ut defrutum fiat.

Defrutarium, *int. vas*, Col. 12, 20. & defrutaria vasa, Col. 12, 19. defrutaria cella, Col. 1, 6.

Defrutum, *vini dulcis & costii genus, a defervendo dictum, ut ex Pall. 11, 18 repetit Cresc. 4, 24 extr. A Columella 12, 20 & 21 ita describitur, ut a Plinio sapa, de qua s. l. nimirum ubi ad tertias mustum decoquitur, duabus adeo partibus pereuntibus. Contra Palladius & Crescentius l. c. generatim definiunt: defrutum, ubi mustum ad spissitudinem fortiter despumat, eodemque loco carenum, de quo s. l. ad hoc genus vinorum referunt. De etymologia & reliquis, quæ disputari hac de re possunt, multa Linden. Sel. Med. 10, 36 sq.*

non Defugio, quin dicam, Varr. 2, 4.

Defundito aquam, Cat. 156. defundat in labra, Col. 12, 50. defundere in nares, Veg. 3, 2 & 15. per os, Veg. 3, 33, 57 & 67. per nares dextram, Veg. 3, 51. in fauces, Veg. 2, 12. *conf. Diffundo.*

Defusa per stramenta cera, Col. 9, 16.

Degenerat furculus, Col. 3, 9. degenerant frumenta, Col. 2, 9. semina etiam lectissima, Col. 3, 10. * degenerat animos Venus teneris canum concessa, Col. 7, 12. *h. e. degeneres reddit.*

Degere farmenta de vineis, Cat. 37. *h. e. detrahere. Victor.*

Degero reposuimus ex MS. Veg. 1, 13 & 17. *vid. Digerō.*

Degravari pondere, mole, Col. 1, 5. 6, 2.

Dehorito amurcam, *pro dehaurito*, Cat. 66.

Dejecta & mota cervix, Col. 6, 14.

Dejicere vites de arbore, Cat. 32. oleam, Cat. 3. alvum superiorem, Cat. 156. *h. e. vomere. animal curandi causa, Veg. 2, 24. vid. Deponere, Elidere. dejicere per nares, infundere, Veg. 2, 3. 3, 67 & 68. coles vitis, h. e. refecare, Col. Arb. 9. facile dejiciuntur casei caprini (per alvum inferiorem) Varr. 2, 11.*

Deinceps constitutæ arbores, Varr. 1, 14. septimus deinceps Prætorius in gente nostra, Varr. 2, 4. deinceps movetur totum solum, Col. 2, 4. * ut deinceps præcipiemus, *h. e. statim*, Col. 2, 11.

Deintus, *a parte interiori*, Veg. 3, 4.

Dejungere boves, Veg. 3, 4.

Delacrimare, Col. 4, 9.

Delapidare agrum, Cat. 46.

L E X I C O N

- Delapsum aquæ non habet locus, Varr. 1, 6.
- Delectare oves, Cat. 30. *i. e. delectare & quasi deligare, ut fecunditatem agro concilient. Conf. Plin. 17, 6.*
- Delectus militum, Varr. 3, 2. quotannis habendus in gregibus, Varr. 2, 5.
- Delegare curam villicæ, Col. 11, 2. pecuniam, Cat. 149. *vid. Relegere.*
- Deletis radicibus, Col. 11, 3.
- Delevato plagam ferro, Col. Arb. 6. *ita levato*, Col. Arb. 8 & 26.
- Deliaci, & Deliacæ gallinæ, Varr. 3, 9. Col. 8, 2. *cf. Plin. 10, 71.*
- Delibatus, Col. 12, 1. *h. e. noxa qualicunque affectus, ut contra illibatum robur &c.*
- Delibo. ne delibent agni cursitantes aliquid membrorum, Varr. 2, 2. *Crescentius addit glossam, i. e. destruunt. ne bos extremo jugo truncum delibet, Col. 2, 2.*
- Delibratus cortex, Col. 12, 56. ramus, Pall. 3, 17. delibrata stirps, Col. 5, 11.
- Delibro. delibrare arborem, Col. 5, 11. radicem, Col. 5, 6. delibrandus cortex fissus, Col. 4, 24.
- Delibuto tergore medicamina perbiberit, Col. 7, 4.
- Deliciares tegulæ, *vid. Conliciares.*
- Deliciarum oblectamenta, Col. 8, 8.
- Deliculæ oves, Cat. 2. armenta delicula, *ibid. Turnebus 28, 47 delicula intelligit, quæ vel ætate vel morbo delinquant & deficiunt. Non dubito esse diminut. ex*
- Delicus. delici porci, Varr. 2, 4. *a lacte recens depulsi.*
- Deligere uvam, Cat. 112. oleam, Cat. 144. *ut nostri ablesen. fructum, Col. 5, 10. Arb. 21.*
- Deliquescent cum musto poma, Col. 12, 41.
- Deliquo vinum in alia vasa, Col. 12, 39.
- Delius Pæan, Col. 10, 224.
- Delphica laurus, Cat. 8. Col. 10, 217. *cf. Plin. 15, 39.*
- Delphinus exoritur, Col. 11, 2. Delphini exortu, Varr. 2, 5. occasus, Col. 11, 2.
- Delutare habitationem, Cat. 128.
- Dematricati nisi fuerint admiffarii, Veg. 4, 7. *h. e. sanguis emissus a matrice; ubi vid.*
- Demereri aliquem amœnitate, Col. 1, 4.
- Demergere, depangere, deponere furculum, *synonyma*, Col. 3, 18. demergere furculos, Pall. 3, 17. ungulas, Col. 2, 18.

- Demersus terræ ramus, Pall. 3, 17.
 Demeſſi favi, Col. 9, 15. 11, 2.
 Demetitidis flores, Col. 10, 304.
 Demissus sanguis in pedes, Col. 6, 12.
 Demittere taleam, Cat. 45. sanguinem, Col. 6, 30. per
 cornu, Col. 7, 10. *add.* 6, 9.
 Demosthenes orator, Col. 1, Præf.
 Demferis odorem, Cat. 110.
 Demutilare cacumina, Col. Arb. 11.
 Denarii argentei pondus, Col. 7, 8. pondus unius de-
 narii, Veg. 2, 6. *Est drachma Græca.*
 Denicalibus feriis, Col. 2, 22. *Festi Pompeji verba hæc sunt:*
 Denicales feriæ colebantur, cum hominis mortui causa fa-
 milia purgabatur. Græci enim νεκρὸν mortuum dicunt. *Tu*
dispice, an ex hisce doctissimi grammatici verbis scribendum sit
denicalibus feriis, tanquam ἀπὸ τοῦ νεκροῦ formato vocabu-
lo. possumus & denicales legere, ut a numero denario dictio
ducta sit, sicut novendiales dixere a numero IX dierum. Beroald.
 Denigrat terram amurca, Varr. 1, 55.
 Denotet quales sint nati, Col. 7, 9.
 Dens aratri, Col. 2, 4. dentes ætatis indices in equis;
 Varr. 2, 7. Col. 6, 29. Pall. 4, 13. Veg. 4, 5. dentium in
 animalibus numerus & genera, Veg. 4, 1. dentes brocchi,
 canini, columellares, Varr. 2, 7.
 Denticulatæ falces, Col. 2, 21.
 Denticuli recurvi, Pall. 7, 2. aperire nituntur gingivas
 tumentes, Pall. 1, 28.
 Dentitio prima pullorum, Veg. 2, 25.
 Dentix. denticies pisces, Col. 8, 16.
 Deorsum versus ibit (*de alvo purganda*) Cat. 156. curvan-
 tur palmæ, Col. 4, 20. spectantes ollæ, Col. 12, 43. deor-
 sum versum pressi lumbi, Varr. 2, 7. deorsum facias, *h. e.*
veritas, Pall. 3, 25. verso acumine, Pall. 12, 7.
 Depangere malleolum, Col. 3, 16. 11, 3. cacumina fi-
 corum, pirorum, Col. 3, 21.
 Depaverint herbas rosidas, Col. 7, 5.
 Depellere agnos, *a matre remove*, Varr. 2, 2. depellen-
 da soboles, Col. 7, 6. *vid.* Depulsus.
 Dependitur plus in operis avocandis &c. Col. 11, 1.
 merces, Col. 5, 1.
 Depereunt in usu, Col. 12, 50. deperit repente sanum
 animal, Veg. 1, Præf. *it.* 4, Præf.

LEXICON

Despernat opes Alexis, Col. 10, 298.

Despiciatur area, Col. 1, 6.

Despondent animum volucres & moriuntur, Varr. 3, 5. *Conf.* Varr. 3, 16. despondere simpliciter, omissio animum, Col. 8, 10. despondere sapientiam, h. e. spem amittere illius consequenda, Col. 11, 1.

Despumare, est spumam auferre, Sed illud apud nostros fere scribitur dispumare, ubi vid. * despumare est mittere sanguinem de palato equorum. Apparet hoc ex Veg. 2, 34. Hinc intelligimus, quid sit despumantur equi tertio gradu a dentibus, Veg. 1, 22. add. 2, 6 & 28. Ita Laur. Rufius in Hippia, cap. 129, sub titulo de spumaturis ungularum agis de sanguine inde emittendo.

Despuo, in superstitione, Varr. 1, 2.

Destillationi omnis humor præstat augmentum, Veg. 2, 44. destillationem patitur cervix equi, Veg. 2, 43.

Destinanti pullo præbet ubera equa, Col. 6, 37. h. e. appetenti. MS. Gæf. desideranti. quam glossam puto.

Destinati in ordinem sulci, Pall. 12, 7. directi,

Destituta humus, Col. 2, 1.

Destringere, vid. Distr.

Destruunt quæ contulerunt beneficia, Col. 4, 3.

Desub cirro, Veg. 2, 54. cirris, Veg. 4, 4. gamba, Veg. 3, 22. 4, 4. locis, Veg. 2, 53. massa, Col. 12, 34. oculo, Veg. 2, 19. pedibus, Pall. 11, 21. vid. De.

Desucto flore, Pall. 1, 37. de apibus.

Desuescunt minutatim catuli, Varr. 2, 9. h. e. separantur a matre. Nostri entwöhnen.

Desugunt pavimenta, quæ funduntur, Pall. 1, 9.

Desultor, Varr. 2, 7. Genus equitum, qui in ludis de uno equo in alium desiliebant. Copiose de illis Torrensius & Marc. Donatus ad Suet. Cæs. c. 39. Scaliger ad Manil. l. 5. p. 253. Dempster ad Rosi. 5, 24. Scheffer. de re vehic. 2, 11. Schæntg.

Desuo. desuere imbricibus cupam, Cat. 21.

Desuper calcato, Col. 12, 16. spillius terra calcatur, Pall. 2, 15. tectus gypso, ibid.

Detectæ a superiori parte haræ, Pall. 3, 26.

Detergeo. fastidium, Col. 8, 10. lanuginem pomis Cydoniis, Col. 12, 45. palmites, Col. 4, 27. 5, 5. se parietibus, h. e. adfricare, Col. 7, 5. deterget se lingua bos, Col. 6, 6. detergeri spongia, Col. 6, 9. 12, 48.

Deterius fit, Varr. 2, 4. pro damnosum est.

R U S T I C U M.

Detero. deteras herbam verbenam, Veg. 3, 1. *add.* 3, 2, 67 & 70. deteruntur frumenta, Col. 1, 6.

Detinent fabæ operas duas, Col. 2, 13.

Detondere, Cat. 96. Col. 4, 23. Varr. 2, 4.

Detrahere poma arbori, Col. 12, 44. matri (viti) flagellum, Col. 3, 17. viti furculos, Col. 4, 29. uvam, Col. 12, 43.

Detrita frumenta, Col. 2, 21. scilla, Col. 6, 27. detritum milium, Col. 6, 12. semen τοῦ ὑοσχυάμου, Col. 6, 38.

Detruncari superiora, Col. 5, 6.

Deturbare panipinos, Col. 4, 27.

Deucalionæ cautes, Col. 10, 67.

Devehere mulctram, Col. 7, 8. *h. e. ipsum lac in mulctra vel sino in forum deferre.*

Devexum leni clivo solum, Col. 1, 6.

Deunx jugeri, Col. 5, 1.

Devorat sumtu fructum vinea, Varr. 1, 8.

Deus Mæonius, *Homerus*, Col. 1, Præf. Deo majore; Col. 10, 217. *i. e. majore Apollinis ad poesin auxilio.* Schættg.

Dii rustici, Varr. 1, 1. facientes adjuvant, *ibid.*

Deussit urina genitalia, Col. 6, 30.

Deusti cimicis nidor, Col. 6, 18.

Dextans jugeri, Col. 5, 1.

Di & de frequentissime confundi in plerisque compositis, etiam apud nostros auctores observamus, v. g. diffundere, digerere.

* di & z in Glycyrrhiza, pro quo est Glycyrrhidia.

Diabetes, διαβήτης, siphon, Col. 3, 10.

Diæresin dabis, refecabis ulcus, Veg. 2, 43.

Diagridium, Veg. 3, 33. est succus Scammonia in cotoneo malo decoctus.

Diametros areæ, Col. 5, 2.

Diamoron ut fiat, Pall. 10, 16.

Dianaria radix, quam Artemisiam dicimus, Veg. 2, 6, 3, 33.

Diapente medicina, Veg. 1, 16. diapenten specierum numero nuncupant, quas nominat Veg. 1, 64. diapenten potionem, Veg. 1, 11, 12, 14, 15. diapenton, Veg. 1, 10 & 12. 4, 8. utrumque forte debetur ruditati librariorum.

per Diastema ut composito corpore sint, Veg. 1, 22. per intervallum cibi. Sic etiam placebat Platnero.

Dice, pro dic, Varr. 1, 9.

Dictator ab aratro, Col. 1, Præf.

LEXICON

Dicto. modus, quem dictabit humi lætitia, Col. 4, 24. forma, quam dictavit consuetudo, Pall. 1, 20.

Dicto audiens sit domino suo, Cat. 142.

Diducere cuneo, Col. 5, 11. lanam, Col. 7, 4. litem, Col. 3, 13. *Ita enim reposui ex Gæf. pro vulg. deducere. diducuntur lacinia*, Col. 7, 6.

Diem meridie dividere, Varr. 3, 2. in diem vivere (*abjesta futuri cura*) Col. 3, 3. die diutius non habere operarium, Cat. 5. diebus nonis modo res urbanæ usurpatæ, Varr. 2, Præf. dies brumales horarum IX, Col. 11, 2. civiles, Varr. 1, 28. interpositis diebus, aut singulis mensibus, Veg. 2, 58. * Die vendere, Cat. 150. *tempori. dies argento ex K. Nov. mensium X*, Cat. 146. *Hic in omnibus emissionibus, cum solutio non fit numerato, est dies X mensium. id ex eo opinor, quod primum fuit dies annua, cum essent in anno X menses: post ubi annus auxit, nihilominus in his contractibus ea dies remansit, sed nominatim expressi X menses. Similiter tempus lustrus Romulus anno definivit; & postea itidem X mensium fuit, ut annotavi ad Varronis Satyram Gerontodidase. Popm. in diebus pecuniarum*, Col. 1, 7. diem prægnationis idem bis habere non potest, Varr. 1, 44. * dies *pro sole. Schættg. Col. 7, 3: dum dies arvis gelicidia detrahat. in Dieta, Veg. 2, 9. forte in die.*

Differre plantam, *differere*, Varr. 1, 43. Col. 11, 3. distulerunt oculos suos plantæ per longa internodia, Pall. 4, 10.

Difficile nascitur, Pall. 2, 7.

Difficiliter, Col. 5, 3 & 7.

Diffindere meridiem somno, Varr. 1, 2.

Difformitas, *pro deformitas*, Veg. 3, 17.

Diffundere (*vinum in dolia aut serias, in quibus obturatis & picatis servetur*) Col. 12, 28. *add. 3, 2. * radices*, Varr. 1, 37. * si diffuderit se cupa, Pall. 1, 18. *h. e. vitium fecerit, & vinum effuderit: modo non legendum sit diffiderit. * diffundere per narem medicamentum*, Veg. 1, 45. in fauces, Veg. 2, 6. *ita 3, 15 pro defundere: quod etiam alicubi est in MS.*

Diffusus per multa volumina scriptor, Col. 1, 1. diffusa materia, Col. 11, 1.

Digerere semen, Cat. 161. mel liquefactum in formas, Pall. 7, 7. stercus in prata, Col. 11, 2. ut per ventrem digeratur humor infestus, Veg. 1, 14. digerere morbum, Veg. 1, 14. *add. 1, 24. In his divisionis & distributionis*

R U S T I C U M.

quædam notio inest. * tepefactam (portionem glutinosam) digeris, ut inspissetur, Veg. 3, 66. *h. e. caloris ope particulas fluidas dissipet.* * pro degerere scriptum a Vegetio an librariis? 1, 13 & 17. 2, 6 & 9. 3, 1, 2, 3, 4, 23 & 66. In quibusdam locis etiam MSS. degerere.

Digestionis auxilia concitat vinum scillites, Pall. 8, 6. per digestionem decoctus cibus, Veg. 1, 40.

cum Digitalibus legitur olea, Varr. 1, 55. *Vett. libr. digitabulis.*

Digitelli flos, Col. 12, 7. *Non habent herbarii. Cogitabam de Digitali, itemque de Digito veneris: sed neuter in condituris est.*

Digiti primores, Cat. 21. *Turnebus 25, 20 interpretatur tenuiores & graciliores.* * digiti impares gallinarum laudantur Varr. 3, 9. digitis quinis gallinæ, Col. 8, 2.

Dignitas amplitudinis & coloris in bobus, Varr. 2, 5. cum dignitate sunt asini, Varr. 2, 6. canes, Varr. 1, 21.

Dignor. non dignantur architecti comprehendere modum ædificiorum &c. Col. 5, 1.

Dignoscere suos & alienos non potest, Col. 8, 5. dignoscitur sapore, Col. 2, 2.

Dijuncti a matribus equuli, Varr. 2, 7. dijuncta ab agri utilitate, Varr. 1, 23.

Dijungere, disjungere, Varr. 1, 2 & 3. asinum ab opere, Varr. 2, 6. dijunguntur agni a mamma, Varr. 2, 1. catuli, Varr. 2, 9.

Dilabitur vestis situ, Col. 12, 3.

Dilapidans grandine labores hominum, Col. 10, 330.

Dilatio noxia in re rustica, Cat. 5. Col. 1, 8. 11, 1.

Dilecta vitis novella, *h. e. diligenter culta*, opponitur *neglecta*, Pall. 1, 6.

Diligentiæ inimicissima somnus & vinum, Col. 11, 1.

Diligunt crescere, *amant, solent*, Pall. 3, 25.

Diluere, Cat. 69. membra pecorum tonsa, Pall. 6, 8. maria olivas, Pall. 12, 22.

Dimicare aciem, Col. 9, 9.

Dimidio maturius, Col. 11, 1. dimidium acetabuli polenta grandis, Cat. 108.

Dimissus in nuce. cortex, Pall. 2, 15. sanguis in pedes, Col. 6, 12. *vid. Demissus.*

Dimitto. dimittunt ex se oleum baccae, Pall. 2, 19. dimittitur sanguis, *vena secta*, Varr. 2, 1. * dimittere pam-

- Discriminatim, Varr. 1, 7.
 Discutitur mentis error, Col. 6, 35.
 si Dishiatcent arbores, Cat. 12.
 Disiectos palos reponere, Col. 11, 2.
 Disiuncti opere boves, Col. 6, 15. *vid.* Dijun.
 Disiungitur ab opere bos, Col. 2, 3. 6, 14. Veg. 3, 4.
 Dispalatæ *forte leg. pro displicatæ*, Varr. 3, 16.
 Dispariles qualitate vites, Col. 3, 2. disparile pabulum,
 Varr. 2, 11. dispariliter habent momentum, Varr. 1, 6.
 Dispendiosa cunctatio, Col. 2, 21.
 Disperere. disperire solent fructus, Varr. 1, 11.
 Dispergunt se capræ, Varr. 2, 3. dispergere lactucam,
h. e. differere, disponere, Col. 11, 3. traducibus vitem, Col.
 5, 6.
 Dispersim scripserunt, Varr. 1, 1. 3, 2.
 Displicatæ apes, Varr. 3, 16. *forte dispalatæ.*
 ne Displodantur bobus ingredientibus pedes, Varr. 2, 5.
sed cani ingredienti, Varr. 2, 9.
 Disponere oculos arundinum, Cat. 47. brassicam, Col.
 11, 3. mentastrum inversis cacuminibus, Col. 11, 3. * in
 qua scrobe disponemus inferere, *h. e. volumus*, Pall. 5, 2.
 de quo semen legere disponis, Pall. 11, 11.
 Dispositio & ordo res pulcherrima, Col. 12, 2.
 Dispositus furculo, fegetibus, prato, fundus, Col. 2, 15.
 * mente, Col. 1, 1.
 Dispumare *pro despumare aliquoties etiam MSS. e. g.* Col.
 12, 38. Pall. 3, 25. 8, 7.
 Disfrarari & intercidi, Col. 4, 32. *vid.* Diradiare.
 Disslerere de materia, Col. 2, 1.
 Dissilit pix frigore, Pall. 10, 11.
 Dissimulatio, *negligentia*, Veg. 4, Præf. *Ita etiam de re mil.*
 1, 18 de salitione equorum, *h. e. arte insiliendi in equos*,
 quem usum usque ad hanc ætatem, licet jam cum dissi-
 mulatione pervenisse manifestum est.
 Dissimulare damnosam curationem, *h. e. intermittere*, Veg.
 1, Præf.
 Dissipare stercoris cumulos, Col. 2, 16. Pall. 10, 1. ut
 dissipetur late aqua, Varr. 3, 14. ne dissipetur fascia cor-
 sicis, Pall. 3, 17.
 Distabescit cum musto sal, Cat. 24. distabescat suspirium
 in aqua, Veg. 1, 17.

R U S T I C U M.

Distantia non est in ponendis piris, *h. e. differentia*, Pall. 3, 25. *add.* 4, 10. 11, 14.

Diltendat rosa junci stamina, *h. e. impleat, rumpat corbem*, Col. 10, 306. distendunt curam villicæ, Col. 12, 44. *add.* 8, 2. distenditur sedulitas villici, Col. 1, 6. distentum testimonibus corpus, Col. 6, 19.

Disterere caseum in mortariolo, Cat. 75.

Distichum hordeum, Col. 2, 9. *ut Hexastichon.*

Districta bacca, Col. 12, 50. uva districta *legitur etiam pro constricta*, Pall. 11, 22.

Distringere oleam, Col. 11, 2. baccam myrti, Col. 12, 38. muscum, Col. 4, 24. Destringere & *hic & ubique legi vult Cuperus Obsf.* 4, 5. *ubicunque nempe non significat in diversas partes trahere. Et sane Columellæ Codex Lipsiensis saepe destringere habet, ubi de olea sermo est.*

Disturbata restituere, Col. 11, 2.

Ditem Jovi præposuit Proserpina, Col. 10, 273.

Divaricatæ taleæ, Cat. 45.

ne Divaricent boum ungulæ, Varr. 2, 5.

Divertere humorem, Col. 7, 4.

Diverforiæ tabernæ, Varr. 1, 2.

Diverti ad aliquem, *de eo, qui ex via in ipsa urbe paulum deflestit*, Varr. 2, 11.

Dividere diem meridiæ, Varr. 3, 2.

Dividuum in domo nihil, Col. 12, Præf.

Divina si faverint, Pall. 1, 1.

Divini non consulendi, Cat. 5. Col. 11, 1.

Divisuræ laterum, Pall. 11, 12.

Divitiæ pecudes, Col. 6, Præf.

Divortium veris & hiemis, Col. 4, 27.

sub Divo, *an sub dio?* esse, Col. 6, 13. *it.* 12, Præf. sub divo certe Veg. 3, 4. & *MS. Lugd.* Pall. 4, 10.

Diureticæ potiones, Veg. 3, 72. diuretica vina, Pall. 11, 14.

Diutino sole vanescunt, Pall. 1, 10.

ad Diuturnitatem stirpis confert, Col. 3, 2.

Do. dare *an vendere est* Cat. 138? dato bibere, Cat. 89 & 103. dare materias, Col. Arb. 6.

Docenti & discenti opus est exemplo, Col. 11, 1.

Dociles ad agriculturam, Varr. 1, 17.

Docta & erudita palata, Col. 8, 16.

Documenta, *indicia*, Col. 6, 29.

L E X I C O N

Dodrans jugeri, Col. 5, 1.

Dodrantalis altitudo, Col. 11, 3. stirps, Col. 5, 6.

Dolabella expurgare si quid emortuum est, Col. 4, 24:
* terram dimovere, Col. 4, 24.

Dolabelliana pira, Col. 5, 10. 12, 10.

Dolabra acuta abradito, Col. Arb. 10. * dolabris circumfodiuntur rosaria, Pall. 3, 21. dissipandæ glebæ, Pall. 2, 3.

Dolabrata secures, Pall. 1, 43. *Earum imaginem, ni fallos, expressit Grævius ad Florum 4, 10, 10.*

Dolet cor, Cat. 157.

Doliolum vitreum, Veg. 4, 13.

Dolium fctile, Col. 12, 54. dolia, quæ figuli faciunt, Varr. 3, 15. patentissimi oris, Col. 12, 6. in dolii utero, Col. 12, 4. doliorum in modum formata vasa, Col. 12, 4. dolia demersa humi, Col. 12, 18. *in cellz, ut tolli & tractari pro arbitrio non possint. Talia fuisse dolia quædam, discimus ex Ulpiano l. 3. π. de tritico, vino, vel oleo leg. (33. 6)* In doliis non puto verum, ut vino legato & dolia debeantur, maxime si depressa in cella vinaria fuerint; aut ea sunt, quæ per magnitudinem difficile moventur. *Vid. ad h. l. Cujac. Obs. 2, 36, similiaque loca ICrorum laudata a Gothofredo ad l. 17. π. de actionibus emti & venditi. & add. Plin. 14, 27: Mitiores plagæ doliis condunt vina, infodiuntque terræ tota aut ad portionem situs, h. e. tanto profundius, quanto aer est calidior &c. Errat enim hic Harduinus. Vid. & Pall. 1, 18. doliorum opercula, Cat. 11. dolia acinaria & frumentaria, Varr. 1, 22. amurcaria, frumentaria, vinaria, Cat. 10 & 11. nova imbui ut debeant, Cat. 69. ut picari, Col. 12, 18. picata, defricata, lota, siccata, Col. 11, 2. odorata ut fiant, Cat. 105. vindemiæ ut parentur, Cat. 39. Col. 12, 18. ut olivitati, Col. 12, 50. dolia musto spumantia, Col. 10, 432.*

¹ Dolitantes partes, Cat. 157.

Dolo. dolantur in quadrum perticæ, Col. 8, 3.

Domesticus labor matronalis fuit, Col. 12, Præf. * domesticum factum e fero, Col. 8, 14. domesticæ pecudēs, Col. 10, Præf. aves, Col. 8, 15.

in Domicilium suum revolant aves, Col. 9, 9.

Dominatur unum in rusticatione, Col. 1, 8.

Dominicæ habitationes, Col. 9, Præf.

Dominus quæ observare debeat, Col. 1, 7. 2, 1. domini oculi & vestigia, Col. 3, 21. 4, 18. præsentia, Pall. 1, 6.

R U S T I C U M.

coll. Col. 1, 1. cum domino, quem villicus docet, male agitur, Col. 11, 1.

Domitura bouum, Col. 6, 2.

Domo. domare ad aliquid asinum, Varr. 2, 6. domandi expeditior tutiorque ratio, Col. 6, 2. Varr. 1, 20. ad domandum proni boves, Varr. 1, 20. *h. e. qui domentur. Talia gerundia, passive accepta, habet Cortius ad Sall. Jug. 62, 8.*

Domus. domo meæ, Cat. 134. hæc ubi domo nascuntur, Varr. 1, 8.

Donicum, donec, Cat. 146 & 149.

Dos. dotem vineis præparare, *i. e. pedamenta, vimina;* Col. 3, 3. dotibus magnis commendantur uvæ, Col. 3, 2.

Dossuarii aselli, Varr. 2, 6. *i. e. asini onus in dorso ferentes. Nam antiqui dicebant dorsum & dossium. Schæwig. dossuaria jumenta, Varr. 2, 10.*

Δραχμαὶ f. *δράχμης* in canibus, vestigiorum articuli & ungues, Col. 7, 12.

Draco, palmes emeritus, pluribusque induratus annis, Col. 5, 5. Sic Georgius Merula f. Alexandrinus. At Columellæ quidem locum non invenio; sed video verba hæc legi apud Plinium 17, 35, ubi, Nuper, inquit, repertum draconem ferere juxta arborem &c. Si est apud Columellam, miror, qui diligentiam & meam & aliorum effugerit, etiam Harduini, qui diligentissime cum Plinio Moderatum confert.

Dracontios vitis, Col. 3, 2.

Dragantum. ita sæpe est apud Vegetium, ut ab auctore ipso videatur profectum, v. g. 1, 56, 58, 59, 60. 3, 12. Est autem Tragacantha f. gummi hujus arbusculæ, teste Dodonæo p. 751. * cum dragante legitur Veg. 1, 33. * Dragantidis MS. Veg. 1, 59 & 60.

Dragmas VIII, Pall. 8, 8 etiam MS. Sylb. pro drachmas.

Dryadum choros, Col. 10, 264.

Dubito. eosque nemo dubitat quin optimi sint, Col. 6, 3.

Duco. duce, pro duc, Varr. 3, 2. ducere sulcum, Col. 2, 2. in propaginem virgulta, Pall. 12, 7. * ducat in se eodem sapor, Pall. 11, 10. ducitur e cælo ac terra salubritas, Varr. 1, 4. * pro inducere. supra ducenda est terra, Pall. 3, 25. calcem ducere, Pall. 1, 13. cicatricem, Col. 4, 22. * educere, evellere. fabam, Col. 11, 2. pilum, Col. 6, 32. * ducere peræque, Varr. 3, 16. *h. e. medio proportionali invento inæqualia prætia æquare. Nostri, eins in das andere rechnen.*

Ductim & cæsum opponuntur. Qui ductim putat vineam, Scriptt. R. R. Vol. IV.

K

L E X I C O N

prius applicat ferrum, & ita quæ destinavit præcidit, quæ
cæsim, hunc ictus frustratur interdum, Col. 4, 25.

Ductu falcis facta putatio, non ictu, Col. 4, 25. ducti-
bus fossarum siccetur ager, Pall. 6, 3.

Duceni quadragenæ pedes, Col. 5, 3.

Ducentum, *indeclin.* pro ducentos, Col. 5, 3.

Duis bonam salutem, Cat. 141.

Dulcedo foli, Col. 2, 2. fructus, Col. 3, 1. * pro prurigine
& titillatione, Veg. 3, 15. Hinc & pro morbo scabiei simili,
Veg. 2, 52.

Dum tamen, Col. 1, Præf.

Dumtaxat, Cat. 49.

Duo villici, Varr. 1. 18. duo libros, Varr. 3, 1.

Duodecima una pars, Col. 5, 1. Scribi jubet una cl. Pon-
tedera, hic & paulo post semel atque iterum, ideo credo, ut intel-
ligatur, una adverbium esse, non casum rectum ad pars rela-
tum: quod nobis quoque, fateamur enim, ita videbatur.

Duodequingagesimo die, Col. 9, 14.

Duodequingaginta, Col. 9, 14. 12, 5.

Duplicem relationem ejusdem vocis suspicamur in Ut. Ita
forte duas quasi personas sustinet præcipiemus, Col. 9, 14.
Amici in illo Cic. Læl. 13 extr. ut & bonis amici diffundan-
tur. Videmur idem nobis observasse in Herodot. 1, 27, ubi
opiat Cræsus, Αἱ γὰρ τοῦτο θεοὶ ποίησαι ἐπὶ νόον ἠγιστάτης
ΕΛΘΕΙΝ ἐπὶ Αὐδῶν παῖδας σὺν ἱπποῖσι. Quæ ad verbum ita
videntur transferenda: Utinam Dii faciant in mentem insula-
nis venire, venire contra Lydos &c. Operæ sane pretium vi-
detur, diligentius ad hæc talia attendere. vid. Cort. ad Plin. Ep.
p. 203. & nos ad 8, 6, 17 &c. * Duplex spina laudatur in
equo, Col. 6, 29. * Duplices novem ficus, h. e. XVIII,
Veg. 1, 38. si audias marginalem Samituci observationem. Sed
cum recurat 1, 56, & alius, ubi locum vix habet ea interpre-
tatio, aliunde illud epitheton esse videtur: auctore Schol. Ho-
ratii S. 2, 2, 122 est bifida. * Duplicia quam numerus exi-
git, h. e. alterum tantum, Col. 1, 8.

Duplicat pretio reditum, Col. 12, 50. duplicantur incre-
menta, quæ speraveras, Pall. 12, 7.

Duplicatæ pulpæ, Pall. 4, 10. h. e. compressæ & inculcatæ,
contractæque. Quæ interpretatio non absurda, credo, videbitur,
si quis cogitaverit, non modo duplices & duplicari dici, qui
vulnerati se contrahunt, (ἰδρωθέντας apud Homerum) ut ad
Virg. Æn. 11, 45, Ovid. Met. 6, 293, Val. Flacc. 6, 509,

R U S T I C U M.

Statium Theb. 3, 89, *viri docti observarunt : sed Maximo etiam Valerio* 5, 1 *extr.* 1 *duplicatum frigore corpus dici, defendente eam lectionem Gronov. Obs.* 4, 19, *cui hic Palladii locus suppetias ferre felices videtur.*

Dupondarius forte leg. pro dipond. ubi vid.

Dupondium, duo pedes, Col. 3, 15. 4, 1 & 32. dupondio & dodrante altus sulcus, Col. 3, 13. dupondium semissem, Col. 6, 19. vid. Dipond.

Durabilis liquor, Col. 12, 38. ficus, Pall. 4, 10. falsura, Col. 12, 53.

Durabilitas frumenti, Pall. 1, 36.

Duracinæ vites, Col. 3, 2. uvæ, Cat. 7. Duracina Persica, Pall. 3, 25. 12, 7. vid. quos laudat Needham. ad Geop. 10, 13. inprimis Casaub. ad Suet. Aug. 76. Duracinæ primo vites dictæ videntur a duris acinis : deinde translatum nomen ad ea Persica, quorum caro ossibus vehementius hæret : ita certe Plin. 14, 3. duracina a reliquis distinguit.

Duramenta s. duramina in vite, Col. 4, 21 & 22. Pall. 3, 12.

Duratus rusticis operibus, Col. 1, 8. cf. 11, 1. * durata salibus aqua, Col. 7, 4. ea dicitur, quæ dura facta est, i. e. salsa & acida, cui rei plurimum confert sol. In qua duri sales, id est, valde salsi liquefacti sunt, & dura dicitur aqua ac durata, ut dura muria. Inde & sale durati pisces, pro salitis. Schættg. Vid. Dura muria.

Duritia ætatis repugnante, Pall. 4, 12.

Duro. durare ungulas, Col. 6, 37. * siccitatem & ventos, Pall. 3, 9. Crescentius 4, 5 : quæ per siccitatem durat, & ventos non timeat. Ponted.

Durus. dura muria, Col. 6, 30. 12, 6 & 7. est eadem quæ matura, salissima, quæ durare proinde condita potest. Sic intellexit etiam Turneb. 17, 16. durum vinum suavi opponitur, Pall. 11, 14. Sic acetum durum Sammon. 40.

Dux. duces agricolarum Dei, Varr. 1, 1.

Dysenteria si jumentum apprehenderit, Veg. 3, 11.

Dysenterica passio, Pall. 3, 31.

Dyspepsia quo vino curetur, Cat. 127.

E.

Eadem. narra isti eadem, Varr. 2, 5. intell. opera, dum advocatus es.

L E X I C O N

Eapropter, Col. 8, 14.

Eatenus, qua, Col. 12. 9.

Eblandiatur lac igneam savitiam morbi, Col. 7, 5. *h. e. blando calore suo evocet, & hoc ipso mitiget igneam savitiam morbi.* eblanditus est mas superjectu (*de asini coitu*) Col. 6, 36. * eblandiantur solitudines ruris, Col. 8, 11. *passive, blandimento quodam vincantur, quo minus molestæ sint. Nisi tamen legendum eblandiatur.*

Ebrioso cum memoria cura officii subtrahitur, Col. 11, 1.

Ebulum ex segete vellito, Cat. 37. ebuli baccæ, Col. 10, 10.

Eccum recta candidatus, Varr. 3, 17.

Ecedermia, Veg. 3, 54. *Est sine dubio Gr. ἐκδερμία, licet ignota lexicis.* Cardiacam habet S. M. inde forte, quia cor laborare credit vulgus in hoc morbo. unde & Germanis vocatur das Herzgespann.

Echini falsi, Pall. 2, 16. marini condiuntur, Pall. 13, 6. * castaneæ, Pall. Insit. 155.

Echionii Bacchi palmes, Pall. Inf. 45. *Echion fuit unus ex iis quinque, qui reliqui fuerunt ex saitione dentium Cadmi.* Ovid. Met. 3, 126 : Quinque superstitibus, quorum fuit unus Echion, Is sua jecit humi monitu Tritonidis arma, Fraternæque fidem pacis petiitque, deditque. Hos operis comites habuit Sidonius hospes, Cum posuit jussam Phœbeis fortibus urbem, i. e. Thebus. Unde h. l. Echionius, h. e. Thebanus dictus est Bacchus, quia matrem habuit Semelen, Cadmi Thebanorum regis filiam. Hesiod. Theog. vers. 917. Schættg.

Ἠχοί, argutæ valles, Col. 9, 5. *alia descriptio* Pall. 1, 37.

Edaces multi cibi, Col. 6, 2.

Ederacea frons, Cat. 54. materia, Cat. 111. ederaceæ baccæ, Col. 8, 10. ederaceum vas vinum non continet, Cat. 111. Conf. Plin. 16, 63.

in Editiore silvæ fronde, Col. 9, 8. editissima ædificia, Col. 8, 8.

Edo, *priore corr.* Quod pecus libentius est, Varr. 1, 52. edit pro edat, Cat. 156. edent pro edant, Cat. 53. esto, Cat. 159. ubi & comesto. estur, Col. 2, 10. esse, Cat. 157.

Edo, *priore longa.* Edunt stercus volucres, Col. 2, 15. homines corporibus, Col. 2, 15. edere conceptos, Col. 6, 24.

Edolatæ lingulæ, Col. 8, 11. *Fabri nostri vocant Zapfen: pars est tenuior trabis, quæ in foramen alterius convenit, &*

plerumque clavo trajecto per utramque trabem figitur. Ita lingula vectis intelligenda & lingua apud Vitruv. 10, 8. Ita tubuli apud eundem 8, 7, lingulati ab una parte, ut alius in alium inire convenireque possint. In his omnibus nimirum lingua, lingula & ligula est pars tenuior, quæ recipi a cava alia possit.

Edomitus humor, Col. 1, 5. edomita pastinaca, sativa, agrestis oppos. Col. 9, 4. edomitam hoc reddit feritatem, Col. 11, 3.

Educatio (activa s. nutritio canis fætæ) aufert incrementum totius habitus, Col. 7, 12.

Educatrix pullorum gallina, Col. 8, 11.

Educo, as. educare mulum paleis, Varr. 2, 8.

Educo, is. educere radicem ex terra, Varr. 3, 10. evericulo pisces, Varr. 3, 17. fistulam, facere in fonte saliente, Varr. 3, 14. educit terra sulphur, Pall. 9, 9. ager calamos, Pall. 12, 1. educere alumnos, Col. 4, 27. pro educare. sic educi, Pall. 1, 28. * dono auferre significat Varr. 3, 17.

Eductione uberis pendent apes, h. e. ubere formato, Pall. 7, 7.

Eductus altricis uberibus, Col. 3, 10.

Eduro. edurandus rusticis operibus, Col. 11, 1.

Effectui sibi cessisse sensit, Pall. 4, 12. es sey ihm angengangen.

Effeminatorum gestus, Col. 1, Præf.

ubi satis Efferverit, Cat. 115. Ita in cunctis MSS. invenimus, sed accurati etiam Grammatici ostendunt, vetustissimos sæpe sic locutos esse. Virgilium etiam eadem ratione dixisse, Fervere Leucaten, manifestum est. Hoc multis locis ita conformatum tempus restituimus. Victor.

Efficacissima remedia, Col. 2, 18.

Efficiunt oleum factores, Cat. 64. efficere festeritios centenos, Col. 3, 3.

Effœtum & defatigatum solum, Col. 1, Præf. effœti fenio tauri, Col. 6, 24. * effœta simpliciter pro fœta, Col. 7, 5 & 12. 8, 5. 9, 1. * cum effœtus fuerit grex pullorum, Col. 8, 5. pro effotus, fotu exclusus. Sylb. Si de emendando ita loco cogitavit vir doctissimus, vereor ut feliciter. Neque enim alias, credo, occurrit verbum effotus: nisi forte præsidium illi petere aliquis velit a Vegetiano effovet, de quo statim. Ursino legendum videbatur effectus, ut 8, 11: donec quinque & viginti capitum grex efficiatur; & c. 14: longe major grex effici.

LEXICON

tur. Similiter ap. Virgil. Georg. 2, 417 effectus vitiose est pro effectus, quod MSS. habent.

Efforatur truncus, Col. 9, 1.

Effovet, Veg. 4, 28. si vera lesio est, significat blande & fovendo quasi aufert atque erodit, sive potius, comedendo supernascentem carnem, effovet vulnus & sanam carnem elicit.

Effugiunt somniculoso plurima, Col. 11, 1.

Effundit se magnus venter ad sustinendum foeturae onus, Pall. 3, 26. effunditur in materiam & frondem vitis, Col. 3, 2.

ad Effusionem deponitur vitis, Col. 3, 2.

Egelidum ver, Col. 10, 282. Egelidus utramque significationem habet, & minus gelatum, aut rigidum, & valde. Ovidius: Egelidum Borean, egelidumque Norum. Tepidum significat apud Columellam. Frigidissimum apud Auson. epist. XXIV: Egelidæ ut tepeant hiemes, rabidosque per æstus Aspirent tenues frigus subtile aquilones. Barth. 23, 21.

in Egeno esse, Col. 3, 10. 4, 31.

Egerminant oculi, Col. 4, 17, 27 & 32.

Egerit fructum vitis, Col. 3, 2. al. exigit. egeritur stercore columbariis, Col. 2, 15.

Egestionis foramen, Veg. 3, 15.

Egesto primo amne spumantis musti, Pall. 11, 14.

Egressus liber permittitur columbis, Col. 8, 8.

Ejectura leg. pro jectura, Veg. 2, 45. Vid. statim ejicere, h. e. luxare. Sic

Ejectus. ejecta locis suis restitues, Veg. 2, 46.

Ejicere ex se vitem, Varr. 1, 31. partem seminum, Col. 2, 11. in agrum pullos pascendos, Pall. 1, 28. * cervicem, luxare, Veg. 2, 41. armum, Veg. 2, 45.

Ejuncidum sarmentum, Varr. 1, 31. tenue, instar junci.

ejuncidæ mulieres Victor. & Scal. pro levuncidæ, Varr. 2, 10.

Elabatur succus lætaminis per totum pratum, Pall. 3, 1.

Elaborare ut, Col. 12, 1.

Elacata s. fusus piscis, Col. 8, 17.

Elegantium mensæ, Col. 7, 2.

Elementa sacra spiritus, Col. 3, 10.

Elephantiasis, Veg. 1, 9 & 16. elephantiosis boum, Veg. 3, 2.

ad Elephantinen neque ficus neque vites amittunt folia, Varr. 1, 7. Theophr. 1, 6: περὶ γὰρ Ἐλεφαντίνην οὐδὲ τὰς ἀμπέλους, οὐδὲ τὰς συκὰς φασὶ φιλλοβολεῖν. Urfin.

Elephanti intra mœnia nostra nati, Col. 3, 8.

Elevare serum fructum cum præcoque, Col. 3, 21. *h. e. capere, auferre. Sed non dissimulo videri mihi legendum levare, verbum usurpatum in tali re Palladio. Ita Ulpian. l. 4. π. de censibus § 3: Agri tributum in eam civitatem debet levare, in cuius territorio possidetur. Quam late patuerit vocis levare usus in provinciis, Italorum, Hispanorum, Gallorum, qui hodie sunt, consuetudo declarat.*

Elices qui? Col. 2, 8. elices facere, Col. 11, 2. *Festus: Elices fulci aquarii, per quos aqua educitur e litris. Eadem sunt fossæ, quas fulcant, quo pluvia aqua delabatur, Varr. 1, 29. vid. Salmas. ad Solin. p. 512. Add. Eustath. ad Iliad. μ. 294, p. 905, 46 edit. Rom. ἑλιξ ἢ ἀπλῶς συστροφή, ἐπὶ ὁδοῦ τυχεῖν, ἢ ὕδατος, ἢ καμπτήρος.*

Elidit vaccarum altera conceptum alterius, Col. 6, 23. add. 7, 9. eliditur rex apium, Col. 9, 9 & 11. elidendæ herbæ, Varr. 1, 47. * *In cura jumentorum utitur hoc verbo Veg. 1, 26. ii. 2, 27. ubi dejicere videtur significare, ut minus reluctans animal tanto facilius curari possit.*

Eligere manu herbas, Col. 4, 5. pedes e capite pullo-
rum, Varr. 3, 9.

Elimpidaveris, Veg. 1, 26. elimpidat omnia vulnera, Veg. 2, 27. vid. Elymp.

Eliquamina fassamentorum, Col. 9, 14. *Melius Lips. liquamina: nam ita garum, aut quævis alia fassamenta eo tempore vocabantur. Vid. Listerus ad Apicium Art. Coq. 7; 7. Schættg. Sed tamen eliquare etiam plus semel dixit Columella; vid. infr. h. v.*

Eliquatam aquam transfundere, Col. 12, 21. eliquatum mustum omni fæce careat, Col. 12, 19. a fæcibus vinum, Col. 12, 27.

Eliquescere, Varr. 1, 55.

Eliquo in secunda labra, Col. 12, 50. lixiviam, Col. 12, 22. mel, Col. 12, 12.

Ellipsis. Neque per eas quidquam ire intro possit (eorum) quæ nocere solent gallinis, Varr. 3, 9. *Vocum bene est? Col. 12, 7. post verba, deinde si tantum remiserint humoris, ut suo sibi jure ablui possint. τῆς quam, vid. Plus.*

Ellops ad Rhodon, Varr. 2, 6. alii helops; ut helops Pamphylius, Col. 8, 16. ubi al. elops.

Elocare boves, Col. 1, 7.

Eloquentiæ parens *Homerus*, Col. 1, Præf.

L E X I C O N

Elota oliva, Col. 12, 50. *vid.* Eluta.

Eluacrum labrum, Cat. 10 & 11.

Eluit imber perniciem venenati humoris, Col. 1, 5. eluantur baccæ immundæ, Col. 12, 50. * eluant (*helluando exhaustiant*) Ponticum Phasin, Col. 8, 8. *cf.* Petron. c. 119.

Elvenacæ vites, *vid.* Helvenacæ.

Eluta vinacia, Col. 6, 3. *vid.* Elota.

Eluvies balnearum, Pall. 1, 40.

Eluxuriabuntur vites pampinis, Col. Arb. 3.

Elympidanda omnia vulnera, Veg. 4, 28.

Em quin adsum, Varr. 1, 56. *In excusis antea en. antiqui libri em, ut Medicus Codex in Ep. Cic. ad Cæs. Diæt.* Em hic est ille. *Pronuntiata hæc sunt δεικτικῶς. Viæt.* Em ibi tu quidquam nasci putas posse? Varr. 1, 2.

Emaciatum armentum, Col. 2, 11. emaciatiss vineis, Col. 2, 10.

Emacio. emaciat densitas plantas, Col. 4, 33. emaciant stirpem, Col. 4, 24. emaciari flagellis, Col. 4, 6.

Emacitas in armentis, Col. 4, 3.

Emanat vis faniei, Col. 6, 32.

Emarcus vitis, Col. 3, 2. *cf.* Plin. 14, 4.

Ematites lapis, hæmatites, Veg. 1, 20. 4, 12.

Emax. emacem esse non oportet patrem fam. Cat. 2.

ad Embammata idoneum sinapi, Col. 12, 55. *vid.* Bambiata. *Plinius noster intinctus subinde vocat, quæ Græco vocabulo embammata nuncupantur. Sunt autem liquamina multiformia, quibus intingimus bucellas escarum, gulæ prorsus irritamenta, vulgo saporis appellant. Græci dicunt ἐμβάπτειν, intingere: unde & embammata, intinctus. Illud ex Evangelio, qui manum intinxerit in catino, Græce dicitur ἐμβάπτειν τὴν χεῖρα τῷ τρυβλίῳ. Beroald.*

Emblema in luxu villarum, Varr. 3, 2.

Ἐμβρύου ἄκος, s. ἔμβρυον ἀγειν, partum educere, Col. 7, 3. *Ita posuit in Indice suo Sylburgius. Sed legitur rectius ἐμβρυοσυλκεῖν.*

Emendare bovem cubitorem, Col. 6, 2. perperam factum, Col. 11, 1.

Emersus Caniculæ, *h. e. ortus*, Col. 7, 3.

Emicat a capite vitis, Col. 4, 24. in jugum materia, Col. 4, 20. nux posita celeriter, Col. 4, 33. sagitta in vite, Col. 3, 17. stilus, Col. 11, 3.

Emina, *vid.* Hemina.

R U S T I C U M.

Eminula genua bouum probantur, Varr. 2, 5. spina, Varr. 2, 9.

quod Emissum est, Col. 3, 13. *Ita ibi omnes, seu promissum ipse Columella posuerit, seu antiquissimus librarius.*

Emo. quæ emi, quibus in locis debeant, Cat. 135. in emendo quæ consideranda, Varr. 2, 1.

Emolire pituitam per nares, Col. 8, 5.

Emolere, Veg. 3, 68.

Emolumentum, *h. e. labor, difficultas*, Varr. 3, 14.

Emota terra, Col. 3, 13. *emota vel extorta vel ejecta de locis suis, Veg. 1, 28.

Emphragma, præoccupatio, Veg. 1, 40 & 47. *Apud Gorraum ἐμπραξις* est stipatio meatuum aut cavitatum naturalium ex abundantia aut vitiosa qualitate succorum.

Emplastratio, insicionis genus, Col. 5, 11. 11, 2. Arb. 26. Pall. 7, 5.

Emplastro arborem, Col. 5, 11. 11, 2. emplastrari, inoculari, Pall. 6, 6. 12, 7.

Emplastrum. uti crassitudo fiat, quasi emplastrum, Cat. 39. *aptare in nudatam arboris partem, Col. 5, 11. *add.* Arb. 26. Pall. 7, 5.

Emporium Heracleæ, Varr. 2, 9.

Emtio equina, Varr. 2, 7. emtionis formula, Varr. 2, 2; 3 & 4. lex, Varr. 2, 2. pretium onerat vitis rationem, Col. 4, 30. in emtionibus fervorum sex res legitimum dominum perficiunt, Varr. 2, 10.

Emticia falsamenta, Varr. 3, 17.

Emulgendum est exiguum, Col. 7, 3.

Emundata pastinatio, Col. 3, 15. torcularia, Col. 11, 2.

Emundant pennas gallinæ, Col. 8, 4. emundetur humus, Col. 6, 30. emudentur fæces, Col. 12, 50. emundare alveos, Col. 9, 14. bubilia, Col. 2, 15. fegetes, Col. 11, 2. vinum, Col. 12, 23.

Emunire arborem cavea, Col. 5, 6.

Emunita retibus cavea, Col. 8, 8. sola prohibent curculionem, Col. 1, 6.

Emuscantur oleæ, Col. 11, 2. *h. e. musco purgantur. vid. Cren. anim. 10, p. 15, 16. Schættg.*

Enallage, *vid. Synesis, quæ illius est fundamentum.*

Ἐναντιοτήτων συζυγίαι, Col. 2, 2.

donec Enascantur, *de seminibus cucurbitarum*, Col. 11, 3.

Enatare, humore tolli, innatare, Pall. 4, 10.

L E X I C O N

ab Enata stirpe, *h. e. a stirpe, e qua enatae sunt vites*, porriguntur, Col. 5, 4.

Encytum (Enchyttum) uti fiat, Cat. 80. *Est genus plantae, sic appellatum ab ἐγχύτειν, infundere, quia infundebatur in calicem pertusum in unguine positum. Meminit encyti Athenaeus lib. 14, & Hesychius. Popma.*

Enitescit mel optimae notae, Col. 9, 14.

Eniti spatium, Col. 2, 2. cum enixus est, Col. 1, 9.

Enixae vaccae, quae parere desierunt, Col. 6, 22.

Ennai æquoris lilia, Col. 10, 270.

Enodata vitis, Cat. 33.

Enodo virgas falce, Col. 5, 6. enodato, Cat. 44.

Enormitas onerum, Veg. 2, 54 & 59.

Enormiter ablatus sanguis, Veg. 1, 36 & 56.

Enucleata ex auctoribus collegi, Veg. 3, Præf.

Enula, pro inula, *edd.* Veg. 3, 70.

Enutriunt fata coloni, Col. 3, 3.

Eo, *is.* ire in semen, Cat. 161. *Sic nostri, in Saamen gehen.* alvus non it, Cat. 157.

Eo plumbum infundito, Cat. 18. indito, *ibid.* addito oleum, Cat. 156.

Eodem infundito, Cat. 108.

Eousque dum, Col. 4, 30.

Eoo Lucifer ortu, Col. 10, 291.

Epaphæresis. *Ita vid. leg. pro vulg.* Apoforesis, Veg. 3, 25. *est enim epaphæresis repetita evacuatio.*

Epar. epatis usus, Veg. 3, 55.

Epatica vel Epatice aloe, Pall. 11, 14.

Ephippium, Varr. 2, 7.

Epicaenorum nominum periphrasis, Varr. 3, 5.

Epidarmus, Veg. 2, 61. *Vitium esse videtur, cutis justo durior post vulnus enascens. Epidermis est ipsa cuticula, cuti hominum superintenta ordinarie.*

Epidromus in torculari oleario, Cat. 13. Epidromum virgam ferream intelligit, per quam cortinae annulis transjiciantur, *Vliti*us ad Grat. 26. Sed nescio, an ita delicate post velum dormire servos in torculari voluerit Cato. Quid si epidromus sit funis, aut lorum? in reti certe est funis epidromus. Funem, quo lectus subiendatur, intelligit etiam, nostramque adeo explicationem firmat Turn. 7, 24.

Epilepsia boum, Veg. 3, 33.

Epimelis, *vid.* Hypomelis.

R U S T I C U M.

Epiphora oculi, Col. 6, 17. ejus definitio, Veg. 3, 4: curatio, Veg. 2, 22.

Epirotæ equi, Veg. 4, 6.

Epirotici pecuarii athletæ, Varr. 2, 1. boves meliores, Varr. 2, 5. peculiarem formam habent, Col. 6, 1. canes laudati, Varr. 2, 9. Epiroticæ familiæ, Varr. 1, 17.

in Epiro (Epeiro) pecuariæ, Varr. 2, Præf.

Epistatæ villicæ, Cat. 56. *ita junxit cum plerisque Sylburgius.*

Epistomici equi, Veg. 1, 27 & 38. *videntur esse opisthotonici. Eadem lectionis varietas est Veg. 3, 24.*

Epistomium, *vid.* Epitonia.

Epistylum, Varr. 3, 5.

Epitonis sex circumscripta multa volumina, Col. 1, 1.

Epitonia, Varr. 3, 5. *ubi al. epistomia, quæ varietas etiam in aliis veterum locis occurrit, v. g. l. 17. π. de action. emt. venditi. ad quem locum Budæus Ann. pr. p. m. 216. b. Epistomium est æramentum, quo ora salientium obturantur & laxantur, cum opus est. Dum manu ducitur vertibulum illud pertusum, quod admittit vel arcet aquam, prout hoc, aut illo modo versatur. Epistomia dicta videntur ab usu, quod obturant os fistularum vel doliorum: epitonia, a similitudine eorum; quibus nervi intenduntur in instrumentis musicis. A figura nostri & Angli, itemque Itali gallos, cock, hahn, ab eadem Delphinos, nisi fallor, Kircherus in hydraulicis: quamquam non ignoro, aliter in eadem disciplina sumi apud Vitruvium.*

Epityrum ex olivis, Cat. 119. Col. 12, 47. *M. Varro lib. de lingua Latina tertio, enarrans illud Plautinum: Si unum epityrum estur. Epityrum (inquit) vocabulum est cibi, quo frequentius Sicilia, quam Italia, usa. Quidam, quia apud Græcos caseus dicitur τυρός, opinati sunt, epityrum dici cibum caseatum, quibus reclamationis auctoritas scriptorum classicorum, quos nominavimus. Videtur autem appellari epityrum a confracta oliva, quæ Græce dicitur πίτυρις. Beroald. Alii nomen inde derivant, quia ἐπὶ τὸν τυρόν, ad caseum apponebatur. vid. Taub. ad Plaut. Mil. 1, 1, 24. Schættg.*

Epiurus, paxillus, Pall. 12, 7.

Epulæ oves, *i. e. quæ epulis servire possunt, MSS. pro rejiculae Varr. 2, 1. Sic epulæ dapes, epulum prandium &c.*

Epulum quotidianum, Varr. 3, 2.

Equæ quæ probentur, Varr. 2, 7. ut tractentur, Varr. 2, 7. asinum ut admittant, Col. 6, 37. si rabiant, Col. 6, 35. * Olympionicæ, Col. 3, 9. * e vento concipientes, Varr.

L E X I C O N

2, 1. Col. 6, 27. *De hac & similibus fabulis feminarum sine mare concipientium* Jo. a Wower Polym. c. 11, p. 81 sq. * equis feminis, Col. 6, 37.

Equariæ grandes, Varr. 2, Præf.

Equiculus (Q. Modius) *f. Æquicolus*, Varr. 2, 7.

Equidem mihi videntur, Varr. 1, 5.

Equina emtio, *h. e. equorum*, Varr. 2, 7. equinum pecus tripartitum est, Col. 6, 27.

Equitii *unde dicti*, Varr. 2, 1.

Equuli, Varr. 2, 8. equulorum domitura, Varr. 2, 7.

Equus (*cælestis*) oritur, Col. 11, 2. * de equis quæ tenenda, Varr. 2, 7. Col. 6, 27 ad 30. Pall. 4, 13. equorum usus diversus, Varr. 2, 7. patriæ & ingenia, Veg. 4, 6. cura & medicina, Col. 6, 30. * equus, *pro equa*, Varr. 2, 7. diuturniores equos &c.

Eradere muscum, Col. 4, 24.

Erbas ternas herbæ Sabinæ, Garg. Mart. *Quid si herbas?* Stæcke.

Erecti pisces, Col. 8, 17.

Ergastularii, Col. 1, 8. *præfecti compeditis ad custodiam & opera exigenda.*

Ergastulum subterraneum, Col. 1, 6. ergastuli mancipia, Col. 1, 8. 11, 1. ergastula & nexus civium, Col. 1, 3.

Erichthonius, Col. 9, 2.

Erigones canis, Col. 10, 400. *Erigone fuit Icarii filia, cujus parens cum a rusticis Atheniensibus esset occisus, canis illius, Mara nomine, filia indicavit, ubi parentis corpus jaceret, quod ipsa sepelivit, seque in monte Hymetto suspendit. Deinde ex petito Bacchi Erigone & canis ejus inter sidera relata sunt. Erigone quippe dicitur virgo, canis autem Sirius. Scholiastes Germanici p. 128. Schættg.*

Ἐριδάκη, Varr. 3, 16. Hesych. Ἐριδάκη ἡ ὑπὸ τῶν μελισσῶν παρατιθεμένη τροφή. Schættg.

Erneum, Cat. 81. erneum & irneum propter affinitatem literarum e & i appellatur libum, quod in hirneam fictilem indebatur. Hirnea est vasculum planum, & ex parte concavum, referens formam manus ab hir hirnea, & detracta aspiratione irnea & irnella, cujus meminit Festus. Apud Plautum in Amphitruone est genus vasis vinarii: Hirneam implevi; etsi nonnulli libri habent herniam: quod non improbo. Popma ex Turnebo 23, 10.

Erratica brassica, Cat. 157. *De hac Plinius ex nostro, H. N. 20, 36.*

R U S T I C U M.

Erronem ducem retinere, Col. 9, 10. *Erraticum & fugitivum. Labeo jurisconsultus, ut scriptum legimus titulo ad adilitium editum, definit erronem esse pusillum fugitivum, & ex diverso, fugitivum magnum erronem esse: sed proprie erronem sic definiunt jurisconsulti eum, qui non quidem fugit, sed frequenter sine causa vagatur, & temporibus in res nugatorias consumtis ad dominum redit. De errone terno ait Horatius: Fugitivus & erro. Beroald. Quid sibi velit vox terno non intelligo, inspecto etiam Horatii loco Sat. 2, 7, 13.*

Erronei canes, Col. 7, 12.

Eruca falax, Col. 10, 372. Priapo vicina, Col. 10, 108.

* eruca *κάρνη* ut profligetur, Col. 11, 3. 10, 333. Pall. 1, 35.

Eructo, qui eructant aves Gangeticas, Col. 8, 8. * eructant aquam mammillæ in fontibus, Varr. 3, 14. * eructat humores ager uliginosus, Pall. 2, 13. virus, Col. 1, 5.

Eruderatum solum, Varr. 2, 2.

Erudire est difficile, Col. 11, 1.

Eruditus omni opere rustico, Col. 11, 3.

Ervila, *an* ervilia? Varr. 1, 32. *Eadem lectionis varietas occurrit* Col. 2, 14.

Eruendi pedes equorum, Veg. 1, 56. *f. eluendi? sed & ipsum eruere ad purgationem referri potest magie sollicitam.*

Erumpit tumida, *active pro* rumpit, Cat. 157.

Eruncare herbas, Col. 2, 11.

Eruptione facta profugere, Col. 9, 10.

Ervum fresum & aqua maceratum, Col. 6, 3. mollitum, Veg. 3, 48. ejus satio & cultura, Col. 2, 11. 11, 2. Pall. 2, 8.

Eryngii radices, Col. 6, 5. Veg. 3, 2 *describitur. Officinis Iringus, Germ. Manns - Treu.*

Erythræo ariete, Col. 7, 2. erythræis arietibus, Col. 7, 3. quos vocant *ἐρυθροὺς*, Col. 7, 2. *cf. Solin. c. 33.*

Escæ optima olea orchis, Col. Arb. 17. ad escam ferere faseolum, Col. 11, 2. vites, Col. 3, 2. ab escis remotissima villica, *h. e. quæ non liguriat*, Col. 12, 1. * *pro cibo medicato*, Veg. 3, 4.

Esculentæ merces, Col. 11, 3.

Esitare brassicam, Cat. 157.

Esui condere oleas, Varr. 1, 60.

Et etiam Græci, Varr. 2, 4. *conf. 1, 48 & 59. it. 2, Præf. it. 4 & 7. Add. nec non etiam f. l. & item, Varr. 2, 1. etiam*

L E X I C O N

item, Varr. 2, 1. & id etiam ignetilius quoque, Varr. 1, 1. & is non, *neque is*, Col. 2, 16.

Etesiae Kalendis Augustis, Col. 11, 2. flare desinunt III Kal. Sept. *ibid.*

Etiam nunc, Varr. 3, 1 & 2. etiam &, Col. 6, 3. neque scirent etiam, Varr. 1, 2. *h. e. nondum scirent.*

Etymologiae Varronis (*vid. de illis Scal. ad 3, 1.*) & verborum disputationes, alliterationesque. Alvi apum ab alimonio, 3, 16. Appius ab apibus, *ibid.* Arista, quod prima arefcit, 1, 48. Arvum, quod aratum nec dum satum, 1, 29. Balare, belare a sono vocis, 2, 1. ex *βέως* composita, 2, 5. Canterii, quod femine carent 2, 7. Caprae a carpendo, 2, 3. Capreolus a capiendo, 1, 31. Chordus ἀπὸ τοῦ χορδῶν, 2, 1. Columbæ a columinibus villæ, 3, 7. Cuniculus, quod cuniculos facit, 3, 12. Delici porci depulsi a mamma, 2, 4. Farrago, quod ferro cæsa, vel a farracia segete, 1, 31. Flagellum qu. flabellum, 1, 31. Gluma a glubendo 1, 48. Granum a gerendo, 1, 48. Hordicalia ab horda, 2, 5. Italia ἀπὸ τῶν ἰταλῶν, a vitulis, 2, 5. Legumina, quod leguntur, 1, 23 & 32. Lepus ab *λεπτοῖς*, 3, 12. Lirare quid? 1, 29. Lora, quod lota acina, 1, 54. Melicæ gallinæ, *pro* Medicæ, 3, 9. Messis a metendo, 1, 50. *sed p. p.* a medio. Nefriendes, quod nondum fabam frondere possunt, 2, 4. Novalis quis ager? 1, 29. Occare, quasi occæcare semen, 1, 31. Ocinum ab ὀκνέω 1, 31. Offringere quid? 1, 92. Oves, aves, 3, 2. Palea, quia discedit palam, 1, 50. Palma, qu. parilema 1, 31. e Pecuaria re appellationes multæ, 2, 1. etiam hominum, 2, 1. Porca, quod ea seges frumentum porricit, 1, 29. Porcus, 2, 4. Proscindere quid? 1, 29. Sacres porci, 2, 1 & 4. Seges, quod aratum satum est, 1, 29. Serpullum, quod serpit 1, 35. Sicilire a secando, 1, 49. Specæ rustici pro spica a spe, 1, 48. Stolonis cognomen, 1, 2. Stramentum a stando vel a stratu, 1, 50. Subrumis a ruma, 2, 1 & 11. Sucida lana a sudore, 2, 11. Sulcus quis? 1, 29. Terra quotupliciter dicatur, 1, 9. Thebarum nomen a teba, gleba, 3, 1. Turdi nomine mares, revera feminae quoque, 3, 5. Grammatici ἐπίκρουα. Vellera, velumina a vellendo, 2, 11. Vicia a vinciendo, 1, 31. Villæ a vehendo, 1, 24. *Huc pertinet, quod etiam collocutores in dialogis suis eos finxit Varro, quorum nomina cognationem habent cum rebus, de quibus agitur.* Fundanius, Agrasius, Agrius, de fundis & agris dispu-

R U S T I C U M.

tant; de porcis Tremellius Scrofa; Licinius Stolo de arboribus: Vaccius sibi de bubus loquendi partes vindicat 2, 4. *de Apibus, Appius, 3, 16. Cornelius Merula, Fircellius Pavō, Minucius Pica, M. Petronius Passer, loquuntur de avibus.*

Evadit apīs vestibulum, Col. 9, 12. evadere limen, Col. 7, 9.

Evagari se celsius patitur vitium lætitia, Col. 4, 19. *Videtur legendum Medicæ chartæ indicio evocari. Lælio evagari fecit, ut se omitterent editiones vetustæ, quo facto dissimulatum ulcus non est sanatum. Evocari verbum elegans, & Columellæ in tali re alias quoque usurpatum, Index h. v. ostendit.*

Evanesco. evanuit pruina, Varr. 2, 4.

Evanidæ oleæ, Col. Arb. 17.

Evannere foras, Varr. 1, 52. *ventilare, vel movere; a vanno, in quo legumina ventilantur. Nonius.*

Evehere, Cat. 5.

Evenit serius, *h. e. exit e terra*, Col. 4, 32. evenit mihi feliciter *insitio*, Pall. 11, 12.

Eventus rei, Col. 11, 1. * Bonus Eventus, *numen rusticum*, Varr. 1, 1. *vid. Bonus.*

Everrere stabula, Col. 7, 4. everruntur officinis, Col. 8, 17.

Everfis omnibus, *de vulnere purgando*, Veg. 2, 30.

Evertitur lupinum (*aratro*) Pall. 9, 2.

Eugeneum geminum, *genus vitium*, Cat. 6. Varr. 1, 25. Col. 3, 2. *quasi tu εὐγενὲς dicas, s. generosum, ut inter nostrates uvas sunt gut edel. Schœttg.*

Evincere campas, Pall. 1, 35. morbum, Col. 6, 5. delictum, Veg. 1, 11. 3, 2.

Evirat sanguis enormiter ablatas, Veg. 1, 36 & 38. *Similiter Cælius Tard. 1, 5, 178: Corpore evirato animæ quoque substantia turbatur. Præcessit de usu Veneris. Credo non a viro derivari, sed a viribus.*

Eviscus pro ibisco *s. hibisco videtur poni*, Veg. 3, 64. pro visco, Veg. 4, 14 & 28.

Evius, *Bacchus*, Col. 10, 424. Evie Evie Pæan, Col. 10, 224.

Eumæus subulcus Homericus, Varr. 2, 4.

Eumetria equi, Veg. 4, 2. *iusta proportio & magnitudo.*

Eunuchos raro vexat podagra, Veg. 2, 53.

Evocat tepor ea, quæ feruntur, Pall. 1, 6. evocare succum, Col. 5, 5. per siphonem, Col. 9, 14. evocatur in

L E X I C O N

latitudinem falix, Col. 4, 31. patitur se celsius evocari lætitia vitium, Col. 4, 19. *vid.* Evagari. *Ita Plin.* 17, 35: Vitis evocata ad fructum.

Evolutum furfure panicum, Col. 2, 9. *proprie & cum respectu ad volvulas, vel valvulas, ubi vid.* * evolutis universis auctoribus, Veg. 3, 61.

Evomit herbas solum stagni, Col. 8, 15.

Europam Phœnice exportavit amans Juppiter, Varr. 2, 5.

Eurinus ventus, Col. 11, 2.

Euronotus, Col. 11, 2.

Eurus, Vulturinus, Col. 5, 5. 11, 2.

Ex aceto coquere, Col. 12, 46. ex ossibus jus, Varr. 2, 9. ex furfure calidus faccellus, Veg. 3, 28. * ex fraxino frondes, Col. 7, 3. ex leguminibus paleæ, Col. 7, 3. * ex albo decoloratur, Col. 12, 47. ex aureolo varias, Col. 9, 3. ex rutilo albicantes, ex auro flavæ, Col. 8, 2. ex longo rotundum corpus, Col. 6, 29. * ex a. d. VII Id. Febr. &c. Varr. 1, 28. ex Kal. Mart. Col. 4, 5. * ex concitato nitissimus, Col. 6, 29. * ex commodo, Col. 12, 19. ex facili, Col. 4, 33. ex canna agitabis, *pro ablat. instrumenti*, Pall. 11, 17. * ex *omittitur in illo*, plenos sinus urbe reportet, Col. 10, 310.

Exacescere & exacuisse, Col. 12, 17.

Exactio operis, Col. 11, 1.

Exactor operis, Col. 11, 1. vigilans, Col. 3, 13.

Exactum & reliquum *oppon.* Cat. 2. * exactis messibus, Col. 12, 10. * mercibus, Col. 10, 317. Exigere merces, *est extrudere, ut in illo Horatii Ep.* 2, 2. 11: — Plenius æquo Laudat venales, qui vult extrudere merces.

Exacuere ridicas, Col. 11, 2. metas in angustissimos vertices, Col. 2, 19. * exacuit morbos, Col. 10, 392.

Exaggerandum stramentis aviarium, Col. 8, 11.

Exagitare facem, Col. 12, 19.

Exaltare fulcum, Col. 3, 13. in tres pedes, *ibid.* orbem ablaqueationis, Col. 4, 4.

Examina silvestria (apum) Col. 9, 8.

Examinato modo, Col. 3, 12. *h. e. suis quasi ponderibus librato ac diviso.*

Examinant alvi, Col. 9, 14. *h. e. examina exigunt, sic schwärmen; examen, ein Schwarm.*

Exanio, *vid.* exfanio.

Exarmatus aries, Col. 7, 3.

R U S T I C U M.

Exarare de integro locum frumenti causa, Col. 2, 18. exarari ager incipiat, Pall. 9, 1. exarari & effodi non desiderant mala, Pall. 3, 25. *h. e. terram, in qua stant, aratro vel bipalio moveri.*

Exasperatio faucium, Veg. 3, 62.

Excæcare, Col. 11, 3.

Excandefacere annonam, Varr. 3, 2. *ut incendere, ibid.*

Excande me fecerunt cupiditate, Varr. 3, 4.

Excandescere ad tactum, *de pusula*, Col. 7, 5. * *de liquido*, Cat. 95. * *in exteros, de cane*, Col. 7, 12.

Excedit bos modum compulsoris, Pall. 7, 2. * *formicæ non excedent imas vites*, Col. Arb. 14. *Quid si scripsit Columella, non escendent?*

Excernuntur flatu frumenta, Col. 2, 21.

Excipere, *h. e. nominatim cavere*, Varr. 2, 2, 3, 9 & 10.

Excilio plagæ, Pall. 3, 30. *pro plaga excisa.*

Excitat terebra lanuginem, Col. 4, 29. excitantur altiores pulvinuli, Col. Arb. 10. pascua in novalibus, Pall. 12, 13. incilia, Col. 5, 9.

Excludere extra limbum, Varr. 2, 3. ad excludendum apta ova, Col. 8, 5. *vid. Excudo.*

Exclusi pulli, Col. 8, 5 & 14.

Excodicare vites quid? Pall. 2, 1. *Isidor. Orig. 17, 5: Oblaqueare est circa codicem terram aperire, & velut lacus efficere. Hoc aliqui excodicare appellant. Schættg.*

Excolatur ager extirpatis arboribus, Pall. 6, 3. *ita silvas excoli præcipit Varro 1, 27. Præsidium hinc petere poterat Gruterus, cum Cic. Tusc. 5, 2 pro vulgato expultrix dubitat an non præferenda sit lectio altera excultrix. vid. Exsero.* * *excoluntur spatia per semina*, Col. 3, 5.

Excoquere dimidium, Cat. 107. *h. e. coquendo absumere.* ad dimidium, Col. 12, 19. * *excoquit terram frigus*, Col. 11, 3. *vid. Fermentare.*

Excrementa frugum, Pall. 3, 26. *vid. Cretura. tritici*, Col. 8, 5. *uvæ, quæ Græci γίγαστρα vocant*, Pall. 12, 20.

Excreti a farina furfures, Col. 8, 4. excreta tritici dantur gallinis, Col. 8, 4 & 8.

Excubitor vigilans, Col. 7, 12.

Excubo. excubandis ovis minus utiles gallinæ novellæ; Col. 8, 5. *Rectius excludendis ult. ed. vel incubandis. Sylb. Sed excubant eod. intellectu mox sequitur eod. cap. & excubandis in primis editt. legitur Col. 8, 14 pro excudendis.*

Scriptt. R. R. Vol. IV.

L

L E X I C O N

* Excudit mihi, ut componerem cultus hortorum, Col. 11, 1. *pro* extudit. * excudere ova, Varr. 3, 9. pullis formandis excudendisque, Col. 8, 14. *comparat* Græcum ἐκκολλαπτεῖν Sylb. *vid.* Excusus. * excudi debet canalis a summo trunco, Pall. 2, 15.

Excultæ oleæ, Col. 5, 9. exculta femina, Col. 11, 3. ut Excurrat humor, Pall. 12, 15. * excurrimus, *exsecuti sumus*, vulg. legitur Pall. 9, 7. *Sed nos adoptavimus* occurrimus, *magna consensione optimorum librorum comprobatum.*

Excusatæ matres ab incubatione, Pall. 1, 28. *de pavoribus.*

Excusent se invicem a calore, Pall. 12, 7. *pro* defendant. Sic excusant ne poma caduca nascantur, *ibid.*

Excusus. exculis anserculis, Col. 8, 14. excusos pullos, Varr. 3, 6 & 9.

Excuit gradus ambulantium tremorem fabricæ, Pall. 1, 9. excutiunt se jumenta post volutationem, Veg. 3, 42.

Exedra conclusæ aves, Varr. 3, 5.

sine Exemplo nec docetur recte, nec discitur, Col. 11, 1.

Exemtiles perticæ, Col. 8, 11.

Exentior favorum, Col. 9, 14. exemptionem difficilem præbet, Col. 3, 19.

Exemto anno, *i. e. exactio*, Pall. 3, 17. quarto mense, Pall. 3, 26. tempore, Pall. 3, 33. exemptis XL diebus, Pall. 11, 14 & 15. tribus diebus, Pall. 12, 20.

Exeo. exit e terra primum hordeum, Varr. 1, 45. vix ulla herba, Col. 2, 12. *conf.* Pall. 3, 4. exire nituntur oculi sarmentorum, Pall. 3, 32. exit melior arvis napus, Col. 2, 10. lupinus non exit solo limoso, *ibid.* exeat & grandescat lens sata, Pall. 3, 4. * exeunte mense, Pall. 3, 25. *i. e. finiente.* * unde optimi exeunt asini, Varr. 2, 6. *h. e. gignuntur.* * non exeunt novenæ partes ultra &c. Varr. 2, 1. *h. e. transferri, applicari non possunt.* * uti inde (*de prædio*) exiri possit, Cat. 1. *Locus relictus fere a viris doctis, cum tamen interpretatione, si quis alius egeat. Dicam quid putem, libenter audi unus meliora monentes. Respicere igitur videtur vir sapiens ad fabulam, quæ etiam apud Phædrum est 4, 8 de capro, qui non circumspexerat, uti exire posset e puteo, in quem a vulpecula invitatus, descenderat, quæ illum deinde clauso reliquit hærentem vado. Et multi majora copiis suis prædia emunt, ac iis se implicant negotiis, quorum facilius est initium, quam finem invenire. Cælius ad Cic. 8, 6 extr. ne te eo demittas, unde exitum vides nullum esse. Plane proba-*

rem hanc interpretationem, si ea, quæ præcedunt, & quæ proxime sequuntur, satis responderent. Quod tamen in Catonis hoc libello omnino esse necessarium, nemo, credo, qui totum legerit, dixerit. Possis tamen etiam referre ad salubritatem, ne sit pro agro sepulcrum, & domus illa, unde negant redire quemquam. Et ita conveniret cum his, quæ sequuntur. Vid. & quæ observamus ad *Theſaur. Fabrianum*.

Exerceo. cursu & opere, Col. 6, 27. agrum multis arationibus, Pall. 2, 13. fiduciam contumacem, Pall. 4, 11. imperia in tauros, Col. 6, 23. exercetur labor, Col. 9, 15. exercentur machinæ, Col. 12, 50. * exercet mares in-eundi cupiditas, Col. 8, 11.

Exesa salibus chalcis, Col. 8, 17. vermiculis oliva, Col. 12, 50. vinea, Pall. 3, 16. exesæ fruges, Col. 1, 6.

Exgruminantes cochleæ, Varr. 3, 14. *explicat Peyer. de rumin. Lichtenh. Puto blandissimum esse, si legamus ex se ruminantes, dicamusque, f & e in unam g coaluisse.*

Exhalationes noxiæ, Pall. 1, 7.

Exhalata pruina, Varr. 2, 2.

ne Exhalet odor, Veg. 3, 69.

Exhaustum animal, Veg. 3, 1. *h. e. macilentum.*

Exherbatur planta novella, Col. 4, 31. exherbandus erit locus, Col. 11, 3.

Exhercen, Veg. 2, 47. *leg. exherxin, ἐξερξιν, exclusio-nem, ab ἐξερξω excludo.*

Exhibeat domino fidem ac benevolentiam, Col. 11, 1. exhibere natis generositatem suam, Col. 6, 36. exhiberi hæc diligentia non potest, nisi per patrem familias, Col. 3, 20.

Exhilaratur jumentum, *h. e. recreatur*, Veg. 3, 39.

Exhorreat æstus siccos, Col. 10, 154.

Exhortantur ferneriplos, Col. 11, 1.

Exigere pastum, Varr. 2, 4. * exigit materiam furunculus, Col. 2, 24. vitis, Col. 5, 6. uvas complures vitis, Col. 3, 6. duplices, Col. 3, 2. * exigendum opus, Col. 3, 13. Sic exactor operis, *ibid.* * sagittam dari calibis (*forr. duri chalybis*) exiges, Veg. 1, 22: *h. e. adiges in venam. vid. Exact.*

Exigue prona planities, Col. 2, 2.

Exiguitas acinorum, Col. 3, 2. cibi, Col. 7, 5. culta fecundior, quam magnitudo neglecta, Pall. 1, 6.

Exiguum aceti, Col. 12, 47. laferis, Col. 5, 10. lafer, Col. Arb. 23. *i. e. laferis. Sic pulvis exiguus ap. Horat. 1*

L E X I C O N

Od. 28, & parvum lac *ap. Sedulium.* exiguius, Col. Arb. 28.

Exilis ager, Col. 1, 4. materia, Col. 10, Præf.

Eximie optimum, Col. 8, 17. *Ita forte eximie larga, ipid. extr.*

Eximitur scobes, Col. 4, 29.

Exinanire marsupium, Varr. 3, 17.

Exinanitæ alvi apum, Varr. 3, 16.

Exinde ut pabuli facultas est, *h. e. proinde ac*, Varr. 1, 20. *Eodem fere modo hac voce usus est c.* 24.

Exitii genus curculio, Col. 1, 6.

Exitus naturales, Col. 6, 30. exitum non habet alvus, Col. 8, 5.

Exolescit gratia pascui usu continuo, Col. 7, 3. exoleverunt longo situ vineta, Col. 3, 11. exolescere negligentia, Col. 2, 18.

Exordiri funem, Cat. 135.

Exordium de monte fumant aquæ, Pall. 9, 8. * exordium sequentis libri, Col. 4, 2. *ubi forte pro accessu ad ipsum argumentum possis accipere. Ita 7, 12, potest utcumque retinere consuetum significatum: refertur enim ad 6, 1. Sed alioquin * Columellæ exordium non est præmium libri vel initium, sed totus liber, aut argumentum certe majus & caput dicendorum. Ita verba, quæ priore tradidimus exordio 4, 4 respiciunt aperte partem parum a fine distantem. Dicturus exordio sequente, quæ de vineis arbutisque 2, 22 ad totum librum pertinet. Ita quamquam pars hæc exordii pæne tota jam exhausta sit, 7, 5. Quæ superiore exordio percensuimus, 7, 5. Ita sequenti exordio 8, 17 de totius libri argumento: & ne longiore exordio legentes fatigemus, h. e. producamus librum per se satis longum 5, 12. & Arb. 27. Aperitissime, prioribus subnecteretur exordiis 10, Præf. & prima parte hujus exordii 11, 3 extr. atque in fine adeo libri.*

Exorica purgabis caput equi, Veg. 2, 6. *quid si conyza?*

Exoriente Arcturo, Col. 2, 10. * ab exoriente, Col. Arb. 3. ad exorientem versus, Varr. 3, 9.

Exortus æquinoctialis, Varr. 1, 12. exortus hiberni, Varr. 2, 3.

Exollare carnem suis, Col. 12, 53.

Expandunt in sole, Col. 12, 15.

Expartæ, Varr. 2, 5. *effatæ. Veteres glossæ: Exparta, partu vacua. Quin & parta, ἡ τὸν ὄντος.* Col. 7, 4: Et parta nutritrici consociata minus laboret in educatione foetus sui. *Scalig.*

R U S T I C U M.

Exaufatum jumentum, Veg. 1, 38. *ausgeruhet.*

Expeditre agrum fationibus faciendis, Col. 2, 2. annonam multi, Col. 3, 21. cibaria pastoribus, Varr. 2, 10. far ad cibatum, Varr. 1, 69. ad usum cibatus, Varr. 1, 63. laqueos ad aves capiendas, Pall. 13, 6.

Expedita discentibus, Col. 11, 1.

Expellito uvas, Cat. 33. *h. e. soli exponito.*

Expendere uber soli feracis in degeneres furculos, Pall. 1, 7.

Experientia exercenda, Varr. 1, 18. rerum varia, Col. 10, 338.

Experimentum muriæ maturæ, Col. 12, 6. de experimento medicina est, Veg. 3, 3. experimentorum nusquam varietas omittenda, Col. 1, 4.

Experrectus vigor, Col. 1, Præf. experrectiores sunt apes, Col. 9, 7.

Expers frumenti natio, Col. 7, 2.

Experta terris tuis furculorum genera, Pall. 1, 6.

Expinsi far, Cat. 2.

Explantat pampinos vinitor, Col. 11, 2. arbusculam, Col. 5, 9. explantatur vento pampinus, Col. 4, 14 & 29. explantare suffraginem, Col. 4, 24 & 27.

Explicata valle, Pall. 9, 11.

Explorare gustu, Col. 2, 2. 11, 2. si regula exploraveris æquale, Pall. 1, 9. me explorante, *ita ad experientiam suam provocat* Pall. 8, 3.

Expolita frumenta, Col. 2, 21.

Exponitur planta seu semen, Pall. 3, 25. *ponitur.*

Expopulatio fructuum, Col. 3, 2.

Expostulavit usus, Col. 12, 2.

Expressi anguli, Col. 4, 4. *sunt recti, oppositi curvaturis oblique rotundis, quales in alveis.*

Exprimit materiam curvatura in vite, Col. 4, 20. *h. e. in loco, ubi curvata est vitis, germen facilius exit. vid. Flexura, & add. 4, 15 & 24.*

Expromisit nummos, Varr. 2, 2. Expromittere est pro se, vel pro alio solemnibus quibusdam interpositis valide promittere. Cum de eo nemo ambigat, quin pro alio promittere significet, ille alter autem intellectus, ubi pro nobis expromittere dicimur, fere negligatur, juvat illum non ex hoc tantum Varronis loco, verum etiam legum auctoritate confirmare. Igitur l. 19 § 4 de donatt. (39, 5.) Servus, cui pecunia credita fuerat, (quod

quidem per leges fieri non poterat, cum nihil suum habeat servus) liber factus eam expromittit. (*ut adeo nunc demum jure Romano valide exigi ab eo possit*) Non erit donatio, sed debiti (*jure naturali, non civili Romano*) solutio. Ita l. 110 de R. I. Nemo alienæ rei expromissor idoneus videtur. *Generatim sponsorem aut promissorem notat l. 104 § 1 de legat. & fideicom. (30, 1.)* Tabellas, quibus ei pecuniam expromisseram. *Apertius inprimis est l. 36 de jure dotium (23, 3) Ulpiani sermo, Debitor mulieris jussu ejus, pecuniam viro expromisit. Et denique l. 7 § 8 de dolo malo (4, 3) expromissor intelligitur simpliciter, qui plene promissu pro se, vel alio. Nimirum ñ ex complementi & perfectionis significationem habet, ut in exædifico, exaggero, exhilaro, exquiro, expio, expleo, expolio, exporrigo.*

Exputatos palos acuere, Col. 11, 2.

Exputare plantas, Col. 11, 2. vitem, Col. 3, 15. pampinum, Col. 5, 6. falices, Col. 4, 30.

Exradicata ut sint, Varr. 1, 27.

Exsaniare, *humore tetro vel crudo, quæ quasi quædam sanies est, liberare, e. g. baccam pressam, Col. 12, 47. cum exsaniaveris sinapi, Col. 12, 55. exsanietur caro salita, Col. 12, 53. * exsaniet aqua nitrata amaritudinem, Col. 12, 55. Guilandinum de papyro c. 16 p. 327 laudat Schætzg. Bernaldus comparat cum Apulejano examurcare. Met. 4 p. 73 ed. Pric. de pelle ursina, dum cœlestis vaporis flammis examurcatur.*

Exsecare ferra, Col. 5, 11. unde exsecaveris, Cat. 42.

Exsequantur ordines suos frutices sub maceris, Pall. 1, 37.

Exserito radicem, *h. e. evellito*, Col. 12, 56.

Exsiccati cum fuerint, Veg. 3, 4.

Existere *parum ab esse differt*: inutilia existunt, Varr. 2, 7. existunt steriles, Col. 7, 6. * *emergere*: quæ XL die vix existant, Varr. 1, 34. Sic Cic. de divin. 2, 23: Tages quidam dicitur in agro Tarquinienſi, cum terra araretur, existisse repente. *Victor.*

Exsolvit corpus uvarum vis contusionis, Pall. 11, 19.

Exspectare caritatem, Cat. 3.

Exstantia. sine ulla exstantia, *h. e. ulla re, quæ emineat, vel exſtet*, Col. 5, 5.

Exstat fertilior ager, Col. 5, 9.

Exstimulatæ libidinis signa, Col. 8, 11.

Exstimulari libidinis furis, Col. 6, 27.

R U S T I C U M.

Exstinguit stilla gemmam, Pall. 1, 6. exstingui veterno, Col. 7, 5.

Exstirpatæ frigoribus soboles, Col. Arb. 5.

Exstirpatur ager silvestris, Col. 11, 2. *stirpibus liberatur.* virgultis ager, Pall. 8, 1.

Exsucto sudore sitim quærimus, Col. 1, Præf. exsuctiores restibiles segetes, Varr. 2, 7.

Exsudat caseus acidum liquorem, Col. 7, 8. exsudavit amurcam omnem, Col. 12, 48. exsudent dolia musto, *quidam legunt pro exundant*, Col. 10, 432. *sed male. vid.* Exundant. ut virus exsudet, *an exsudent?* Veg. 3, 49. languor (*an languorem?*) exsudet, Veg. 3, 47.

Exsugeto succum in linteum, Cat. 156. *h. e. per linteum exprimito.* Turn. 10, 19 *monet non deesse, qui legant exurgeto, quod sane commodius, nec inusitatum Catoni.* exsugere segetem, Cat. 37. arena, quæ exsugat humorem, Varr. 2, 4. exsugitur vitis ab uno latere, Col. 4, 24.

Exsultatio puerilis, Col. 7, 3. *Sic Hannibalem juveniliter exsultantem dixit Cicero de Senect. 4. Plautus vitulari Persa 3, 2, 2. Schættg.*

Extalis reversatur, Veg. 3, 11. *h. e. longanum, extremum intestini recti. Est in vulgato interpr. 1 Reg. 5, 9, de Philistæis. Restituimus eam vocem etiam 3, 6, pro stalis. Auctoritates aliæ apud Dufresnium. In Gloss. Philox. & aliorum etiam est stalis ἀρχὴς, quod corr. extalis, ut etiam in lit. Editum est.*

Extensiones in ischuria, Veg. 3, 15.

Extenta vitis, Col. 4, 20.

Extenuare fructum sumtu, Varr. 1, 22. extenuatur scabies, Col. 6, 13.

Exter. exteris gentibus, Col. 9, 9.

Exterminare angentem herbam, Col. 10, 149. 11, 3.

Externarum gentium agricolæ, Col. 5, 4.

Extero e spicis grana, Varr. 1, 52. Col. 2, 9. exteruntur pecudibus spicæ, Col. 2, 21. *cf. Plin. 18, 72.*

Extollere onera in jumenta, Varr. 2, 10. * in majus voces, Pall. 7, 7. * pampinum, Col. 5, 6. *h. e. auferre, e medio tollere. Sed MS. Gæf. ex toto tolli.*

Extorqueo. si quis extorquet, Pall. 4, 10. *h. e. præter naturam rerum vult efficere.*

Extortus violenter saltus, Veg. 1, 17. * extorta, *h. e. luxata*, Veg. 1, 28.

Extracta puteis pocula, Col. 7, 10.

L E X I C O N

- Extrahitur humor, Col. 1, 6.
 Extranea exercitatio, *f. extra urbem*, Col. 12, Præf.
 Extraordinariæ species, Varr. 2, 1. extraordinarius pecudum fructus, Varr. 2, 11.
 Extricatur ager, Col. 3, 11.
 Extrinsecus, *i. e. loco non suo*, Col. 1, 6.
 Extrita litera, Varr. 2, 1.
 Extuberat frequens nodus, *eminet*, Pall. 4, 10. *Al. exuberat.*
 Extumida in medio arca, Varr. 1, 51.
 Exuberat annus nimis floribus, Pall. 4, 15. terra, Col. 1, Præf. vitis, Col. 3, 6. exuberant majore fructu, Col. 5, 7. exuberare cultu, Col. 2, 1. * exuberant herbæ favorum ceras, Col. 9, 4. *transitive, uberes reddunt. Ita etiam apud Tertullianum sumi, ostendit Salmas. ad Pall. p. 169.*
 Exulcerantur vulvæ ferro, Col. 7, 9. *Conf. Plin. H. N. 8, 51. * exulceranda vitis, Col. 4, 24.*
 Exundo, Col. 9, 9. exudent dolia musto, Col. 10, 432. *Al. exsudent, vel exudent. sed exundare multo plenius est & uberius, quam exsudare, vel exudare. Lucan. 9, 798: Spumeus accenso non sic exundat aheno Undarum cumulus: ut scilicet undans ahenum est ipsius Virgilii Æn. 7, 463. Val. Flacc. 4, 595: Acheron vasto exundat hiatu. Silio etiam amatum verbum docet Heins. ad 2, 631. Exudent & exundent similiter confundunt librarii apud Calpurn. 4, 104. ubi posterius etiam tuetur unus omnium optimus arbiter Burmannus, quod ubertatem & copiam notari apparet.*
 si Exungulaverit jumentum, Veg. 2, 57.
 Exuo. exuitur flore vitis, Col. 3, 2.
 Exurit semina eruca, Col. 10, 334. exurere ferri massas, ita ut ignis speciem habeant, Col. 12, 5.

F.

Fabæ satio, Cat. 35. Varr. 1, 44. Col. 2, 10. Pall. 12, 1. faba trimestris, Col. 2, 10. Marfica, Col. 2, 9. faba farrienda sit, necne? Col. 2, 12. bis farculanda, Pall. 2, 9. quomodo vellenda, Pall. 7, 3. fabæ corium, Veg. 2, 57. coctæ liquor, Col. 7, 12. collectio, Col. 2, 10. Fabam veterum *f. κβάρων* non esse eam, quæ hodie faba dicitur, sed legumen fructus rotundi, & multo Bonis omnibus nostris minoris, copiose ostendit Dodonaus, 4, 2, 1 p. 514. Eas autem;

R U S T I C U M.

quas nos vocamus fabas *f.* Bonas, majores quidem, & cauli suo quadrato insistentes, Phaselum majorem appellat: minores ad adminicula repere solitas Dolichos *f.* Phaseolos. Denique cum fabæ antiquæ, τοῦ κυάμου, notis, quæ a Theophrasto aliisque proditæ sunt, convenire inter hodie nota legumina nullum magis putat silvestri, quam ipse vocat, Bona *f.* nigra, cujus pictura & descriptio refert legumen, quod ipse me memini Vinaræ in hortulo domui adjuncto colere. Vocabant, qui mihi traderant, Spargelwicken, *al.* Spargelerbsen: & habebat saporem subamarum, asparagis non dissimilem. Tanto magis Dodonæi sententia acquiescimus, quod nihil postea monuerunt Nonnius de re cib. 1, 5; Salmasius, qui plane, credo, hic Pythagoræus est, licet multa de faba Ægyptia disputet; Harduinus ad Plinium 18, 30, ubi, Quæ faba, inquit, veterum fuerit, haud ita proclive est statuere &c.* *Mensuræ nomen est:* ad fabæ magnitudinem, Veg. 3, 12. quantum fabæ patitur magnitudo, Veg. 3, 67. Sæpissime ita Scribonius, indicante Rhodio. *Add. Salm. ad Solin. p. 688 sq.*

Fabaceus mucus, Veg. 2, 36. fabacea mēssis, Pall. 12, 1.

Fabaginum acus, Cat. 54.

Fabalia, Cat. 37. fabarum culmos Columella dicit; Varro de lingua Latina alas fabales. Popma. matura, Col. 2, 10. *cf.* Plin. 18, 12. pro stercore inarantur, Varr. 1, 23.

Faber piscis maris Atlantici, Col. 8, 16. *De eo vid. Plin. 9, 32. & ibi Harduin. Sed non solius Atlantici maris incolam esse, docet Hippolytus Salvian. de Hist. aquatilium p. 205. vid. & nos ad Quintil. 5, 10, 21.*

Fabrica agrestis, Pall. 1, 12. fabricæ planæ, Pall. 1, 9. totus fabricæ tractus, Pall. 1, 8. fabricæ villaticæ sedem parare, Pall. 1, 7. ad fabricam cædenda materies, Pall. 2, 22. 12, 15. Nimirum fabrica generale vocabulum ædificiorum omne genus comprehendit.

Fabricatis in hunc usum vasis, Col. 8, 3.

C. Fabricius, Col. 1, Præf.

Fabrico. jugum, Col. 6, 2. navigia, Col. 4, 3. fabricentur alvei, Pall. 1, 38. canales, Col. 7, 10.

Fabrilis libella, Col. 3, 13.

Fabulos albos III, Cat. 70.

Facio. facientes adjuvant Dii, Varr. 1, 1. *Vulgo, & recte quidem, si per se spectetur hoc adagium, interpretantur Erasmus scuti de eo, manus etiam esse admovendas precantibus. Et hanc sententiam etiam Varroni observatam dicerem, si post invoca-*

L E X I C O N

tionem eam posuisset, & ita opus ipsum esset aggressus. Nunc ante invocationem cum ponit, Varro forte hoc vult: Dii adiuvant sacra illis facientes. * facito infervere, Col. 12, 38. facies defervere succum, Pall. 10, 16. facient te pervenire ad. — Pall. 5, 8. quæ res eos faciet scissuris aperiri, Pall. 6, 12. * facito furculos sint longi, Cat. 41. partem digitos sex altam facito fiet, Cat. 18. reliquas canes facit ut sint in tuto, Varr. 2, 9. vitem, quam ponis, fac ut ad orientem spectet, Col. Arb. 4. add. Cat. 8: hæc facito uti ferantur. ubi vid. Gesner. Add. Cort. ad Sall. Jug. 14, 11. Ita. Gell. 14, 2: Ut & illud, in quo hærebam, & cetera faceret me ut earum rerum essem prudentior. * Librum ad librum vorsum facito, Cat. 40. per ellipsin ut sit. Ita certam diem facito, Cat. 149. facere pinguem gallinam, Col. 8, 7. faciendum alacriores præmiis, Varr. 1, 17. * faciet vino, quid volet, Cat. 147 & 148. * facito porco piaculo, Cat. 139. facere catulo, Col. 2, 22. vid. Fio. * Ex se producere, ejicere, eniti. Facit asinus sobolem, Col. 6, 37. faciunt volucres pullos, Varr. 3, 5, 9 & 10. stercora homines, Col. 2, 15. 11, 3. stercus, quod facit asinus, Col. 12, 15. facit urinam, Veg. 1, 51. facit grana malum, Col. 7, 5. frutices inula, Col. 11, 3. faciunt plantas cacumina ficulneâ, Pall. 4, 10. fructum, quæ e terra nascuntur, Varr. 2, Præf. caulenr spicæ, Col. 11, 3. vinum uvæ, Col. Arbor. 3. spinam facit asparagus, Col. 11, 3. stercus facit multam herbam, Varr. 1, 38. * Producere admotis ad se causis, quas secundas vocant. Qui facere vult bonum gregem asinorum, Varr. 2, 6. vinum, Col. 12, 40. frumentum, Varr. 1, 7. vitem, Cat. 52. oleam, Cat. 65. apium lati folii, Col. 11, 3. violam, Col. Arb. 30. * Parare. Faciendam oleam locare, Cat. 145. facere caseum, Col. 2, 22. * De medicamentorum viribus. Faciunt in hunc usum folia, Col. 4, 13. facit bene, Cat. 157. facit optime remedium, Col. 6, 15. add. 8, 17: facit ex pomis adaperta ficus. * Face pro fac, Cat. 23 & 26.

Facies ne deforment jumentum, Veg. 2, 11. *h. e. species. Pluralis est, ut in vulgato, Quid facies, facies Veneris cum veneris ante cet. * facies terna, h. e. genera tria diversa, Varr. 1, 9. conf. Col. 10, 189. * faciem literæ Græcæ obtinet stella, Col. 3, 13.*

Facile est, quod habeant, Varr. 2, 10. ex facili, *facile*, Col. 6, 1. 12, 44.

R U S T I C U M.

Facilitas cerasi, Pall. 11, 12.

Factores olei, Cat. 64 & 66. juranto, Cat. 145. doliorum cuparumque, Pall. 1, 6.

Factorii modus completus, Pall. 11, 10. *i. e. vasis, quod factum capit.*

Factus & factum. in singulos factus olei, Cat. 67. factum dicunt, quod uno tempore conficiunt. quem alii CLX ajunt esse modiorum &c. Varr. 1, 24. *Plinio 15, 6 sunt centeni modii.* Facti unius mensura, Col. 12, 50. cum expresserint facta, Col. 12, 50.

si Facultas sit alendis farmentis, Col. 4, 29. ne vagandi facultas detur, Col. 8, 14. si facultas non est refecis, *i. e. copia*, Col. 4, 24. si facultas ejus sit copiosior, *i. e. si major ejus copia suppetat*, Col. 12, 38. * facultates aliquas acquirere, Col. 12, Præf.

Fæcariæ sportæ, Cat. 11. *Viro docto videntur fiscinæ, de quibus c. 153. Ceterum fecarias legunt A. G. II. nec deesse, qui fecarias malint, e Lexico Fabriano didici.*

Fæcatum vinum, Cat. 153. *ex fæcibus expressum, quod inter secundaria vini genera recensetur a Plinio 14, 10. Schættg.*

Fæcinia vites, Col. 3, 2. *vid. Isidor. 17, 5. qui sua ex nostro hausit.*

Fæcinum vinum, Col. 12, 45. *Nescio an fæcinum alias occurrat: blanditur lectio Cod. Lips. Setinum. Sunt quidem 3, 2 fæcinia vites. Sed quid si etiam ibi vitium intercessit?*

Fæcula, collyrium ingreditur Veg. 4, 16. & *al. intelligo unctione paratam, de qua Diosc. 5, 132. Plura Rhod. Lex. Scrib.*

Fæculentum vinum ut limpidum reddatur, Pall. 11, 14. fæculentum mingit animal, Veg. 3, 4 b.

Fæles & mæles scribitur Varr. 3, 11 & 12. *vid. Feles.*

Fæx vel fex. fæcem reducere in summum, Col. 12, 19.

Faginea materia, Cat. 21. Col. 12, 45.

Fagus ad quæ utilis, Pall. 12, 15.

Falciculæ breves tribulatæ, Pall. 1, 43. *videntur tribulaticæ potius esse, ut vineaticæ; vel tribulariæ, ut ruscariæ; a tribulis refecandis. Nam quod in Fabriano thesauro exponebantur mallei pulsibus acutæ, gedengelt, illud nihil esse puto.*

Falculæ vineaticæ & ruscariæ, Cat. 11. vindemiatoriæ, Col. 12, 18.

Falere ornithonis, Varr. 3, 5. Falere vocat id, quod magis proprie esset pila: *χρῆλὴν vocat Thucydides, Virgilius faxeam pilam. Et verbum apud Lucretium oppilare — oppilare ostia*

LEXICON

contra. Sustinet autem falere totum peristylîi onus, & stagno oppositum & oppilatum est. Itaque pilæ litoribus immolitæ a veteribus propterea Faleria dicuntur, quia antea Haleria dicebantur, παρὰ τὴν ἅλῃ. Argumento, quod Falerii populi ita dicti sint, quia apud eos sal fieret, prius Halerii dicti, auctor Festus. Nisi sit, quod omnia alia φάληρα vocabant Græci. Scalig. Erat falere moles lapidea in orbem ducta, & opposita stagno; cuius usum in piscinis ostendit Col. lib. 8, 17. Origo nominis. a Græco φάλη, quod caput etiam significat, ut ab eodem φάληρα, phaleræ. nam prominent in altum projectæ istæ moles, & quasi caput efferunt aquis. Popma.

in Falerno perticæ pro jugis vinearum, Varr. 1, 8.

Falerno completa multo, Col. 10, 431. Falerna annosa, fructuosiora, Varr. 1, 65.

Faliscus ager, Varr. 3, 16. Faliscæ præsepes, Cat. 4 & 14. nempe optimum, ubique pro nomine proprio accipere.

Fallo. vide ne te fallat, int. animus, Varr. 2, 1.

Falx. falcem supponere, Col. 10, 328. falces sex generum, Varr. 1, 22. fœnariæ, stramentariæ, arborariæ, Cat. 10. vineaticæ, silvaticæ, Cat. 11. putatoriæ, messoriæ, fœnariæ, Pall. 1, 43. verriculatæ, rostratæ, denticulatæ, Col. 2, 21. lunatæ, Pall. 1, 43. vinitoriæ falcis figura, Col. 4, 25.

Fames, teterrima mortis comes, Col. 2, 11. famis impatientissimæ fues, Col. 7, 11.

ad Famices malagma, Veg. 4, 19. Garg. extr. Restituendum etiam videtur Col. 6, 12. e MS. Polit. pro sanien, ut & Pontederæ placet ep. 60.

Familia ut curanda, Cat. 51. Col. 11, 1. cibaria & vestimenta quæ requirat, Cat. 56 & 59. Col. 11, 1. familiæ numerus, Varr. 1, 18.

Familiaricæ sellæ, Varr. 1, 13. οἱ ἀφοδρῶνες. Et sellæ simpliciter. Marcellus Empiricus: Per vomitum & sellas. Idem ponit sedere pro niti. Unde verbum adsellare creberrimum apud Veg. in Comment. de Re veterinaria. hoc est ἀφοδεύειν. Scalig.

Familiaris lar, Cat. 2. it. 143. familiares bubulco fiant boves, Col. 6, 2. familiaria aquæ viridia, Col. 8, 15.

parum Familiariter nostro solo venit, Col. Arb. 1.

Famulatu miserrimo, Col. 1, Præf.

Far, frumenti genus plures species complexum. Princeps adorum, cuius & ipsius quatuor genera enumerat Col. 2, 6. Consideratis, quæ de illo Marsilius Cagnatus Var. Obs. 2, 23; (Tom. III Gruterianæ Lampadis) Remb. Dodonæus 4, 1, 10; Sal-

R U S T I C U M.

mas. in hyle jatr. & alii dederunt, confirmor in ea sententia, quam proposui ad Col. 2, 9, (vid. Adoreum) quamque Turnebus etiam firmat ad Cat. 2. Illud non habeo dicere, an ita inter se convenient appellationes Spelz, spelta, & Diinkel, ut plane pro eadem frumenti specie, quod vult Dodonaus, haberi debeant. Far promendum, Varr. 1, 63 & 69. far adoreum, Varr. 1, 9. Campanum præstantissimum, Varr. 1, 2. venuculum, vernaculum, forte vermiculum, Col. 2, 6. 11, 2. * Factitium etiam far est, a farina aliquantum diversum, quod utrumque apparet ex Cat. 143. Ita farre & sapa incrustatur olla cibo cochlearum, Varr. 3, 14. far hordei, Pall. 1, 28 & 29. hordeaceum, Col. 8, 11. triticeum, Col. 8, 5. add. Farriculum, it. Fistula farraria.

Farciminosus morbus equorum, Veg. 1, 7 & 14. boum, Veg. 3, 2. affecti farcimino, Veg. 1, 7.

Farciri aves ut debeant, Cat. 89 & 90. Varr. 3, 9. Col. 8, 7. boves, Varr. 2, 5.

Farctus fici plenior ac melior, Col. 5, 10. sed farctum speciosius & plenius, Col. Arb. 21. Farctum velut tomentum fructum interpretatur Barth. 8, 4.

Farinarium cribrum, Car. 76.

de Farno tabulata diutissime durant, Pall. 1, 9. Farnum quernæ arboris speciem esse testatur Philander ad Vitruvium, qui, ut & hoc moneamus, auctori nostro prorsus contradicit. Verba Vitruvii sunt: Namque de cerro, aut fago, seu farno nullus ad vetustatem potest permanere: & sic quoque Epitome. Schættg. Qualis arbor farnus, incertum. Veteres excusi: fraxino. Ita Joannes Cuba, libro, qui hortus sanitatis inscribitur, ex Palladii Codicibus transcripsit. Ponted. Mihi videbatur farni vox orta ex correptione quadam librarii, qui fraxinum cum nollet integre scribere, franum posuit, e quo deinde levi transpositione farnus ortus est. Vel, quod magis fere placet, labente ævo franum etiam dixere fraxinum, e quo Gallorum etiam Fresne s. frêne ortum est.

Farracia seges, Varr. 1, 31.

Farraginaría &c. Col. 11, 2. Locus corruptus & male commissus sanabitur, si legas: Farraginem quoque — futuram — viciam — conferito. Farraginaría nescio an quisquam dixerit.

Farrago, Varr. 1, 31. Col. 2, 7. feritur, Col. 2, 11. Pall. 10, 8. hordeacea, Col. 2, 11. 11, 2. datur purgandæ equino pecori, Varr. 2, 7. vid. Vlit. & Burm. ad Nemesia. Cyneq. 283. * ferragines scribitur Veg. 1, 56. Sed leg.

L E X I C O N

videtur farraginis, h. e. frugum viridum miscendarum, quarum jubet proportionem propositam observari.

Farrearia fistula, Cat. 10. pilum farrearium, *ibid.*

Farreus panis, Col. 7, 12.

Farriculum e novo tritico, Pall. 11, 21. *MS. Erf. farreolum.*

Farfura, *vid. Assura.*

Fattor, Col. 8, 7. *Vid. Pignor. de servis p. 559 sqq. Barth. 8, 4. Schæug.*

Fatura avium, Col. 8, 7. farturæ destinatur turtur, Col. 8, 9. * *fatura vel fartura in jumentis leg. Veg. 2, 59. pro tractura. vid. Tractura.*

Fatus semine circumis, Col. 10, 393.

Fascia corticis ne dissipetur, Pall. 3, 17. fasciis circumdantur pedes, Col. 6, 12.

Fasciculi leguminum, Col. 2, 10. fœniculi fustibus illigati, Col. 12, 19.

Fascio. fasciare fracturam, Veg. 2, 47.

Fascinatum animal, Veg. 3, 74.

Fasciolo superligabis, Veg. 2, 57.

Faselus *vel* Phaselus, φάσηλος. *Quid leguminis esse videatur, dictum est in Faba. Mei cives vocant Türkische, oder Sau Bohnen, Bonas Turcicas, vel porcinas. Ab his diversus Faseolus s. phaseolus, de quo statim. Nunc quædam loca, ubi faseli mentio est, indicabimus.* Col. 2, 10. Pall. 10, 12. 11, 1. *Fasellus scribitur* Col. 10, 377.

Faseolus, *vel* Phaseolus, ad escam feritur, Col. 11, 2. *Hæc est ea, quam vulgo fabam dicimus, legumen cum teneris siliquis coqui & edi solitum, tenero caule & ad longurios repente cet. vid. Faba.*

Fastidiosæ fiunt boves prægnantes, Varr. 2, 5.

Fastidium, *deliciæ gulæ*, Varr. 3, 9.

Fastigium habet fossa, ut exeat aqua, Varr. 1, 14. *h. e. declivitatem.* quo fastigio sit fundus, videndum, Varr. 1, 20. *h. e. quam altus vel declivis.* * fastigia tria, *h. e. summa genera*, Varr. 1, 6.

Fastus antiquorum astrologorum, Col. 9, 14. *In notis Servii annotavimus, Servium errasse, dum erroris arcessit Lucanum, qui scribit, fastus esse quartæ declinationis, quando significat superbiam. Secundæ vero, quando significat li-
brum, qui dierum habet computationem. Unde erravit (inquit) Lucanus dicendo: Nec meus Eudoxi vincetur fa-*

stibus annus. *Namque indiscriminatim dicimus fastos & fastus, in secundo & quarto ordine pro libris, quod & Priscianus iradit, & magnorum scriptorum confirmat auctoritas, quæ pro ratione est. Beroald, Silius Italicus 2, 10: Aufonios atavo ducebat consule fastus. Orientius Commonit. 2 dist. 56: Finge, age, mansuri signent tua nomina fastus, Atque tuo felix annus eat titulo. Adde, quæ notarunt Andr. Wilkii ad Prudentii Apotheosin v. 662 p. 530 sq. Barthius ad Claudian. p. 968. Schættg.*

Fatetur vetustatem semen sinapi, Pall. 11, 11. fatentur maturitatem amygdala, Pall. 2, 15.

Fatigata vitis dapili proventu, Col. 4, 27. fatigatus libidine aries, Col. 7, 3.

Fatigat sævientem contumacia pervicax, Col. 6, 2. fatigantur semina multo foli pressa pondere, Col. 4, 1.

Fatiscit segetibus solum, Col. 2, 14.

Faventia & Faventinus ager, Varr. 1, 2. Col. 3, 3.

Favilla pro stercore, Col. 2, 15. *Hinc favilla nigra satiare, Col. 10, 354.*

Favoniana pira, Col. 5, 10.

Favonius eximius ad ventilandas fruges, Col. 2, 21. Favonii exortus, Varr. 1, 28. cum Favonii spirare cœperunt, Col. 8, 11.

Favorabiliter sentire, Pall. Inf. Præf.

Faustulus pastor Romuli & Remi nutricius, Varr. 2, 1. *per ludum Atticus ita appellatur, Varr. 2, 3.*

Fautores competitorum, Varr. 3, 5.

Favus apum, Varr. 3, 16. venit in altaria, Varr. 3, 16. favi melliti, *ibid.* favorum exemptio, *ibid.* duo genera, ubi duo examina, Col. 9, 15.

Fax. facem libidinis auget voluptatis dilatio, Pall. 8, 4.

Febricitans pecus ut curetur, Col. 6, 9. 7, 5.

Febricosi equi, Veg. 1, 38.

Februarii opera, Col. 11, 2.

Fecinum vinum, *vid.* Fæc.

Fecla, Veg. 3, 22. *est fæcula. Dodonæus, 3, 3, 36 ex Ægimeta σφέκην dici ait fæcem ustam, eandemque officinis Tartarum ustum & calcinatum appellari. Vid. Rhodius Lex. Scribon. voc. Fecula, ubi de σέκλη Græcorum & hoc ipso Vegetii loco.*

Feles & melis (fælis & mælis) Varr. 3, 11 & 12. *cum viverra jungitur Col. 8, 15. conf. Col. 8, 14. Feles ani-*

L E X I C O N

aut fervura potius, φλεγμονή, ut ostendit Dufresnius. feruta autem est plaga a cauterio facta, fervura, vulnus ex ustione.

Fervore vini ruptæ orcæ aut dolia, Varr. 1, 13. * fervores æstivi, Col. 4, 24.

Ferus, a, um. ferus Juppiter, Col. 10, 329. feri arietes, Col. 7, 2. feri per maniuetos consuefiunt, Col. 8, 10. feræ pecudes ab hominibus mansuefactæ, Varr. 2, 2. ferarum pecudum genera, Varr. 2, 1. feræ arbores, Col. 3, 1.

Felli opere, frigore, aut calore, Varr. 1, 13. sic Varr. 2, 1. ii. 3, 16.

Festinantius demetere, Col. 2, 9.

Festinabimus emundare, Col. 4, 27.

Festi dies ut agendi villico, Col. 11, 1. festis exercere diebus quæ licitum, Col. 2, 22. vid. Feriæ.

Fibram rapi mediam gustato, Col. 12, 54. fibras emittunt spicæ utpici, Col. 11, 3. fibræ tritici, adarei, Col. 2, 12. teneris frondens lactuca fibris, Col. 10, 111. fibrarum summæ partes, Col. 11, 3. cum fibrarum quatuor esse cœperunt frumenta, Col. 11, 2. Nimirum fibræ sunt folia angusta, oblonga, & in mucronem fastigiata, atque, ut posteriores vocant, graminea. vid. Ponted. ad Cat. 70. vid. & Thef. L. L. in fibra.

Fibulæ in apparatu trapeti, Cat. 3. fibulæ iligneæ, ulmeæ, nuceæ, ficulneæ, Cat. 31. vid. Turn. 25, 20, & Baldus Lex. Vitruv. Nimirum sunt lignei clavi, copulæ, subscudes, ancoræ, securiculæ, quacunque figura denique ligna, quibus colligantur & firmanitur ligna majora. Hæc architectonica fibula. Sed * in usu chirurgorum etiam est. Sic Col. 6, 5 forte legenda fibula pro subula. Sic fibulæ ad palpebras, Veg. 2, 15. ad vulnus linguæ, Veg. 2, 31. add. Veg. 1, 22, & 2, 22, ubi pro fistula restituendum videtur fibula. Vid. Regula. De omni autem genere fibulæ Jo. Rhodius de acia Celsi: sed fac, ut posteriorem editionem legas multum auctiorem.

Fibulantur pulvinis testaceis juncturæ, Col. 1, 6.

Fictæ tabulæ, h. e. fixæ, Varr. 3, 7. vid. Afficta.

Ficariæ crates, Cat. 48. describit Col. 12, 15. * interficarias (ficta) caprifici arbor suspenditur, Pall. 4, 10.

Ficetum, Varr. 1, 41.

Ficulneæ arboris, Col. 5, 11. 11, 2. ficulnea cacumina, Pall. 4, 10. folia, Col. 6, 3.

Ficulnas insitiones, Varr. 1, 18. ficulneas al.

Fici arbor, Col. 5, 11. fici ut serantur, Cat. 8. ii. 28.

R U S T I C U M.

Varr. 1, 41. Col. 5, 10. *ii.* Arb. 21. feri, coli, & curari ut foleant, Pall. 3, 25. 4, 10. ut inferantur, Cat. 42. Col. 5, 11. Pall. 5, 5. Inf. 119. fici planta, Pall. 4, 10. cacumina, Col. 5, 10. fici ut grossos teneant, Cat. 94. ficus ad Divæ Rumix facellum, Varr. 2, 11. * fici, quas edimus, Varr. 1, 41. quæ genera in Italiam translata, *ibid.* genera præcipua, Col. 5, 10. *Conf. catalogum Macrobiani* 2, 16. *Apud nostros occurrunt, quas suis locis commemoramus*, Africanæ, albæ, atræ, biferæ, callistruthiæ, Cauniæ, cereolæ, Chalcidicæ, Chelidoniæ, Chiæ, Libycæ, Libyscæ, vel Libysæ, Livix (*an* Livianæ?) Lydiæ, Mariscæ, Rhodiæ, Saguntinæ, Sulcæ, Telanæ, Topiæ. Fici ut siccentur, Col. 12, 15. aridæ, Col. 11, 2. 12, 5 & 14. ut integræ maneant, Cat. 99. ut ferventur, Pall. 4, 10. earum coria siccentur, *ibid.* fici conculcatæ massa in offas divisa siccatur, Col. 12, 15. ut promendæ, Varr. 1, 67. ficum ad malthas *adhiberi jubet* Pall. 1, 41. ex fico acetum, Col. 12, 18. * ficus duplices, Veg. 1, 38 & 56. 3, 21. 4, 8. *vid. supra in duplex.* ficus maturissimas, Col. 12, 17.

Fidelia fictilis & vitrea, Col. 12, 38 & 56. *add.* 12, 7 & 10.

Fide bona solvere, Cat. 14. cum certa fide, Col. 3, 2. fidem habere certam, Col. 11, 3.

Fidicula, fidus, Col. 11, 2. *eadem*

Fidis, Col. 11, 2. Fidem nostri vocant, quam *λύπην* Græci, Varr. 2, 5.

Figlina creta, Varr. 3, 9. figlinam (*artem*) exercere, Varr. 1, 2.

Figularis certa, Col. 6, 17. figularibus tritis, Col. 7, 5. *fort.* figularis triti.

Figuli faciunt dolia, Varr. 3, 15.

Figuræ inæqualitas in doliis, Col. 12, 4.

Figurati e lateribus parietes, Pall. 1, 34.

Figuro. figurare in speciem cunei, Col. 4, 29. figuratur manu caseus, Col. 7, 8. simile angustæ ollæ, Col. 9, 15. vinea, Col. 4, 21. figurantur duo temones, Pall. 7, 2. femina principiis agilioribus, *de conceptu animalis*, Col. 6, 37. mos fingendi & figurandi ceras, Col. 9, 15. * figurantes cupiditate sibi ipsæ Venerem, Col. 6, 27.

Filecta extirpantur, Pall. 9, 3.

Filix ut extirpetur, Col. 2, 2. 11, 2. Pall. 6, 3. ejus usus in substernendis tabulatis, Pall. 1, 9.

Filicæ, Col. 2, 2.

L E X I C O N

Fillicula trita, Col. 6, 27. *vid.* Felicula.

Filius læsiffe dicitur a mulomedicis, Veg. 3, 18.

Filum, *nervus*, Veg. 4, 3. * filo gracili connectere carmina, Col. 10, 227. *De hac significatione fili egisse monet Schætgenius Barthium ad Nemes.* 2, 11.

Fimi bubuli fumus aptus apibus, Col. 9, 14 & 15. fimus leporis in medicina bouum, Veg. 3, 57.

Fingitur ex parentibus proles, Col. 6, 36 & 37. mos fingendi & figurandi ceras, Col. 9, 15.

Finio. arbuſto nihil poteſt apte finire, *h. e. definiri, determinari, ut nunc loquuntur*, Col. Arb. 5.

Finis dicito, qua vendas, Cat. 149. *Turnebus legit fini, & interpretatur quouſque, ad quod uſque tempus. Sed quid ſi finis eſt quartus caſus pluralis numeri, dicito fines, qua vendas, h. e. quo uſque, vel intra quos fines vendas. Fines arboribus ſatis tuendi, Varr. 1, 15. Addere poſſis, quæ de olea in finibus poſita intelligimus ex Varr. 1, 16. unde proverbium Extra oleas. Viſtor. V. L. 31, 10. * fini qua in modiolos erit, Cat. 21. radicibus fini, Cat. 28. Eſt, opinor, mutatio caſus, pro radicum fini, i. e. ad finem uſque radicum. Popma. Mihi videtur vox finis ita uſurpata fuiſſe, ut tenus, quod etiam ex τέλος derivat Voſſius. Quemadmodum igitur tenus utrique caſui junctum reperitur, fluctuante forte conſuetudine inter Græcam rationem & Romanam, ut in his, quæ copiam vel inopiam ſignificant, & aliis: ita finis etiam, vel ſexto caſu, fini, nunc, & frequentius quidem, genitivum ſibi ad junctum habet, alias, ut hic apud Catonem noſtrum, eumque forte ſolum, ablativum. Cum taceant adhuc Lexica, hac opportunitate oblata congeremus loca veterum, quibus hoc oſtenditur. Ac primo quidem Gellius, in hac certe verborum diſputatione minime ex ætate ſua æſtimandus, clariffime hunc uſum vocis declarat 1, 3, ubi conjungit QUATENUS, QUÆQUE FINI dari amicitiae venia debeat, & eodem cap. extr. HAC FINI ames, tanquam forte fortuna oſurus, HAC itidem TENUS oderis, tanquam fortasſe poſt amaturus. Salluſtius fragm. hiſt. 3, p. 979 Cort. fine inguinum ingrediuntur mare, ubi cl. editor advocat Auſt. B. Afr. c. 85: Atque ita per mare umbilici fine ingreſſi terram petebant; itemque Juſtin. 30, 4, 6, ubi ex MSS. pariter ac optimis per integrum, & quod excurrit, ſeculum editionibus, ſenſu commodiſſimo legitur, orientis ſine, h. e. uſque ad Orientem: ut adeo intempeſtive a recentioribus mutatum ſit. Porro Bentlejus ad Horat. 2 Od. 18,*

30 illud Ovidii Pont. 1, 4, 18, Qui vix *Theſſaliae* fine timendus erat, interpretatur, *Theſſalia* tenus, itemque alterum Ovidii *Haliect.* 102, Scopulorum fine, explicat scopulorum tenus. Ita antiquitatis affectator Hyginus *Aſtron.* 272 f. L. 3 extr. Quæ ad figurationem ſiderum pertinent, ad hunc finem nobis erunt dicta, i. e. *hæſſenus*. Idem fab. 82 *Tantalum* dicit ſtare in aqua media fine corporis, ubi malit legere *Sanctius* in *Min.* 4, 4 medii. Maneat igitur, fine vel fini eandem plane vim habere, quam habet tenus; illud peculiare huic loco *Catonis*, quod junxit Latino caſui, numero præſertim plurali, ubi tenus etiam frequentius genitivum habet. anſarum fini, Cat. 113. ea fine, qua adraſeris, quouſque, Col. 5, 11. Arb. 26.

Finitio ab antiquis lege ſancita, Col. 5, 11,

Fio. fieri oportet porcam, *ſacrificari*, Cat. 134. * fiunt hædi maximi in Capraſia, Varr. 2, 3. * fit deterius, *damnoſum eſt*, Varr. 2, 4.

Fircellina LX millia, Varr. 3, 4.

Fircellius Pavo, *collocutor*, Varr. 3, 2 & 6.

Firmarunt, poſſe inferi, *conſirmarunt*, Pall. 11, 12. firmatur a Græcis, Pall. 3, 26. firmantur, *aſſeverantur*, Pall. 10, 3. * donec firmentur agni, Pall. 12, 13. firmandæ largo paſcuo equæ, Col. 6, 27.

Firmus. eo erunt firmiores, *ſideliores*, Varr. 1, 17.

Fiſcella cum ſale populari, Cat. 88. in fiſcellam conſerre uvas & prelo premere, Col. 12, 39. fiſcellæ texendæ & picandæ, Col. 12, 18. junco factæ rariore contextu, Pall. 11, 19. * fiſcellæ boum, Cat. 54. *capiftra*. vid. *Scheffer. de re vehiculari* p. 166 ſq.

Fiſcello ligneo incluſas baccas exprimito, Col. 12, 38.

in Fiſcina nova uvas premito, Col. 12, 39. fiſcinæ Campanicæ, Romanicæ, Cat. 135. oleariæ Campanicæ, Cat. 153. ſportæque ex palma & ſparto, Col. 11, 2. Cat. 13. Col. 10, 397. in fiſcinis novis includi, Col. 12, 50.

Fiſcus. in fiſco novo premere, Col. 12, 52. fiſco incluſa olea prelo ſupponitur, Col. 12, 47. per fiſcum lineum exprimere, Col. 12, 38. fiſcis novis premi oleum, Col. 12, 50.

Fiſſile adminiculum, Col. 4, 33.

Fiſſum rimofumque, *de ædificio*, Col. 1, 5.

Fiſſuram cuneo adigere, Col. 5, 10.

Fiſtucis veſtibuſque calcato, Cat. 28.

Fiſtuco. fiſtucato fundamenta, Cat. 18. *Eſt autem fiſtuca*

L E X I C O N

& fistucatio duplex. Interdum fistuca Philandrum audis a Baldo advocatum in *Lexico Vitruv.* ansatum & capitibus ferratum instrumentum, quo pali publicæque in terram panguntur. Interdum (quod e Budæo additur) funibus attollitur, & pondere suo remissa alliditur. Sed est etiam minoris molis fistuca & fistucatio, cum pavimenta manubriatis assiculis aut trabeculis pulsata coire ad firmitatem coguntur.

Fistula urinalis, Veg. 3, 15. * per fistulam venit aqua in ornithonem, Varr. 3, 5. fistulæ plumbeæ in aquæductibus, Pall. 9, 11 & 12. per fistulam vento naribus inferere, Veg. 1, 10. * fistulam subdito labro uti obturari possit, Cat. 154. fistula frigidaria in balneo, Pall. 1, 40. *Hic epistomium intelligi apertum est. De Centimali fistula vid. h. v.* * fistula perforata, Veg. 3, 4. Ergo sunt fistulæ non perviæ. Ita est: fistulæ laxioris, quam sunt reliqua foramina, regia apum, Col. 9, 11. Quin * in morbis quoque talis est fistula, in quam turundam intrudi jubet Cat. 157. Add. Veg. 2, 13, 23, 26 & 27. * fistula farraria in ferramentis rusticis commemoratur Cat. 10. Vox nondum satis explicata *Lexicis*, cui ex Plinio aliquantum lucis affundere studebimus. Is enim non tantum 17, 24 fistulæ meminit futoriæ similis, qua utantur ad inoculationem, ubi haud dubie scalprum aliquod acutum intelligitur; sed ubi de pistura agit 15, 23, Etruria, inquit, spicam farris tosti pisente pilo præferrato, fistula ferrata, & stella intus denticulata. Igitur fistula hæc farraria videtur eadem serrata intelligi, in cujus cavum quadratus, arbitror, pistillus inseritur præferratus, atque hujus ope ipsa fistula intra stellam denticulatam, ut cochlea in matrice, quam vulgo vocant, vel in tympano axis, circumagitur, quo facto interjecta inter fistulam ferratam & stellam denticulatam grana elidi & comminui necesse est. Familiare hodie id genus pisendi est, ubi piper & similia, faba præsertim Turcica (Coffea) tosta, comminuenda est, ita ut paucae jam sint apud nos familiæ paulo lautiores, in quibus non sit hujus supellestilis videndæ copia. Neque tamen hic dissimulandum, esse, qui legant fistulam farrariam: quæ lectio si teneatur, generalius forte nomen fuerit hic fistula. Possit etiam aliquis suspicari, legendum hic esse, ut apud Plinium, serratam. qua ratione superior descriptio confirmaretur. Sed farrariam probo, quia nihil commodius est ad far subtile faciendum Cat. 143. Inspice reliqua loca, quæ de farre faciticio laudamus s. l. * fistula porro ferrea cavum aliquid est, intus in columellam, extrinsecus autem in cupam conveniens,

R U S T I C U M.

apud Cat. 21, in trapezi, i. e. preli descriptione, quod & ipsum molæ genus est. * fistula pro fibula videtur posita Veg. 2, 22.

Fistulosi lapides, Pall. 1, 10. fistulosus caseus, Col. 7, 8. cancer, Cat. 157.

Flabellum, Varr. 1, 31.

Flaccescat fœniculum, Col. 12, 7.

Flaccidæ aures, Col. 6, 30. 7, 6.

Flaccus. flaccæ aures in canibus laudantur Varr. 2, 9.

Flacuit timus, Varr. 1, 13. *sed vera lætio est confracuit.*

Flagellum in vite minus palma, Varr. 1, 31. primi anni, Col. 3, 6. 4, 10. flagellis prolixis incitare vitem, Col. 3,

21. ultimum flagellum, Col. 3, 10. *sive summum, sive imum.*

* flagello excitandum jumentum lethargicum, Veg. 3, 48.

Flammata cupidine Tellus, Col. 10, 208.

Flammeola caltha, Col. 10, 307.

Flammeus halitus, Col. 5, 5.

Flatum æs, Varr. 2, 1.

Flatus aquilonis, Col. 11, 2. aprici, Col. 1, 5.

Flavebit messis aristis, Col. 10, 311. flaventes segetes, Col. 2, 21. flaventia poma, Col. 3, 21.

Flebotomia uti, Veg. 1, 14.

Flebotomo. flebotomare admissarios, Veg. 1, 24.

in Flebotomo quæ facienda, Veg. 1, 19. de observatione flebotomi, Veg. 2, 40. post flebotomum, Veg. 1, 22.

Flegma dissolvit vinum scillites, Pall. 8, 6. flegmatis multum ex ore profundit equus infaniens, Veg. 2, 12.

flegma in genibus, Veg. 3, 19. *ubi forte leg. phlegmonen, de qua Veg. 2, 48.*

Flexo frequentat. ex flecto. flexato, Cat. 49.

Flexo die ardor infringitur, Pall. 12, 13.

Flexuosa radicum, Pall. 12, 9.

Flexura (*in vite*) profundit materias, Col. 5, 6. *vid. Curvatura.*

Flexus pali, Col. 4, 13.

Flocci substrati pomis, Varr. 1, 59. *pannorum scil. & lanarum. Plin. 15, 17: nec non alii in floccis capsisque, quas luto paleato illinunt, mala servant. Schættg.*

Flora &

Floralia, Varr. 1, 1. * floralia, *horti pars*, Varr. 1, 23.

Florere fata quando & quomodo soleant, Pall. 6, 1. * florere vinum incipit, Col. 12, 30. *vid. Flos vini.*

Flos fœni, Veg. 1, 53. florem afferunt furculi, Col. 11,

L E X I C O N

2. flore exuitur vitis, Col. 3, 2. si florem non continet arbor Punica, Pall. 4, 10. in floribus laborant (*ποσειδι*) arbores, Pall. 3, 25. flores ut condiantur, Col. 12, 7. * *Quod optimum est in unaquaque re*, calcis, Pall. 1, 41. Veg. 2, 62. gari, Veg. 4, 28. liquaminis, Veg. 3, 47. marmoris vel gyphi, Col. 12, 20, 21 & 43. nitri, Veg. 4, 21. olei, Veg. 4, 11. Sic Plin. 15, 6: quod post molam (*intelligo, post primum circumactum molæ*) primum est, prima unda preli. falis, Cat. 88. Ita Livius poeta: florem anculabant Liberi ex carchesiis. Favorinus orator apud Gellium: is flos cœnæ habetur inter istos. Lucretio: flos nardi & flos Bacchi. * flos vini, est ejus vitium, Cat. 11. quid sit, optime discernimus ex Plinio 14, 27, ubi de collecti in cella vini differentia & cura agit. Flos, inquit, vini candidus probatur, rubens triste signum est, si non is vini colos sit. Et statim, quod celeriter florere cœperit — non fore diutinum. Col. 12, 30: Si vinum florere incipiet, sæpius curare oportebit, ne flos ejus pessum eat, & saporem vitiet. Est igitur flos, quod Harduino ad Plin. l. c. etiam observatum est, tenuis spuma in summo innatans, ad quam demendam, demi autem quantocius oportet, quin coli subtilis usus sit, non est dubitandum. Germ. Kahn vel Kohn. * flos æris, chalcanthus, Veg. 4, 28. chalcitis, *ibid.*

Flosculi pomorum, umbilicati vertex, floris reliquæ, Col. 12, 45. An etiam ficus primum erumpentis cyma, Col. 5, 10?

Fluidum salivis os, Col. 6, 9. fluidum oppon. terreno, Col. 8, 16.

Flumen facundiæ, Col. 1, Præf. flumina maritima, Varr. 3, 17.

Flumentana porta, Varr. 3, 2.

Flumineæ salices, Pall. Inf. 161.

Fluo. fuit gustus nobilis pretiosusque in loco boni vini ferace, Col. 3, 2. fluunt minus uvarum raritate vites, Col. 3, 2.

Fluorem ventris adstringere, Pall. 3, 31.

Flutæ murænæ, Varr. 2, 6. Col. 8, 17. Macrobius Sat. 2, 11: Arcessiebantur autem murænæ ad piscinas nostræ urbis ab usque freto Siculo, quod Rhegium a Messana respicit. illic enim optimæ a prodigiis esse creduntur: tam hercules, quam anguillæ: & utræque ex illo loco Græcæ *πλωται* vocantur, Latine flutæ: quod in summo supernantes sole torrefactæ curvare se posse, & in aquam mergere de-

R U S T I C U M.

finunt, atque ita faciles captu fiunt. Et, si enumerare velim, quam multi magnique auctores murænas e freto Siculo nobilitarint, longum fiat. Sed dicam, quid Varro in libro, qui inscribitur Gallus, de admirandis dixerit his verbis: *In Sicilia quoque*, inquit, *Papirius manu capi murænas flutas, quod hæ in summa aqua præ pinguedine flutentur.* Hæc Varro. *Optimas autem in Siculo mari fuisse testatur etiam Plinius 9, 54, & Martialis 13, 80. Græcis sequiorum temporum muræna fluta dicebatur ἐξορμισθὸν, ἀπὸ τοῦ ἐξορμίζεισθαι, quod notat litus relinquere & altum capeffere, Vide quæ in hanc rem notavit Salmasius ad Tertullianum de Pallio c. 5, p. 444. Schættg.*

Fluviales arenæ, Pall. 1, 10.

Fluviatica animalia, Col. 8, 15.

Fluviatile negotium, Col. 8, 17.

Fluxe perpurgare, Varr. 2, 11. *Locus corruptus. Antiquus liber pro fluxe habet si usæ: unde Urfinus conj. si usæ; Popma hibisci.*

Fluxura, mustum, quod fluit ex uvis, Col. 3, 2. amnem hoc sensu dixit Pall. 11, 14. undam in oleo Plin. 15, 2. Sic

Fluxus idem. fluxum meliorem olei reddit oliva, Pall. 11, 10.

Fluxum corpus, Col. 1, Præf.

Focaneus palmes, Col. 4, 24. 5, 6. Pall. 3, 12.

Foculi duo, Cat. 10 & 11. *instrumentum ferreum, in quo ignis accenditur. Talis est focus Attinii tribuni pl. in rostris positus apud Cic. pro domo. Turneb. 7, 22.*

Focus circumversus quotidie, Cat. 143. circa focum familiarem epulari, Col. 11, 1. focum ornato, Cat. 76. *Pluribus hunc locum in nostris epistolis complexi sumus, quo clarius ostenderemus, focum instrumentum etiam esse coquinarium, sed magnum; at minus foculum. Id nos vernacula consuetudine retinemus, qui Focclare & ignis locum, & vas, in quo cibi assantur, vocamus. Quod idem Latinis in consuetudine fuisse dum libenarios fugit, Catonis monitum sæde inquinarent. Ideoque de primo temperatoque vel leve aut lene pruna temperataque fuit, ut cap. 113; vel, lene igni temperatoque; vel quid item. Ponted. vid. ejusd. ep. 66. in foco rem divinam facere, Cat. 5. in focum corona indita, Cat. 143. * foco curare, h. e. cauterio, Veg. 1, 28. 2, 11.*

Fodina argenti, Varr. 1, 2.

L E X I C O N

Fodiri hortum, Cat. 2. possunt seminaria, Col. 11, 2.
it. Arb. 30. Sic circumfodiri, Col. 5, 9.

Fœcunditas cibis elicienda, Col. 8, 5. ejus parem legem natura dixit plantis & animalibus, Col. 3, 8.

Fœcundat aquilo vites, Pall. 12, 16. fœcundatur terra, Pall. 12, 1. ut fœcundentur loca exilia, Pall. 10, 9.

Fœcunda fruticis regio, Col. 9, 4.

Fœnariæ falces, Cat. 10. Pall. 2, 43.

Fœneratio, Col. 1, Præf.

Fœnerator fure pejor, Cat. Præf.

Fœniculi fatio, Pall. 3, 24.

Fœnilia, Col. 1, 6.

Fœnifecæ ferramentum, Col. 2, 18. *al. fœnifecis. fœnifeca mellor, ibid.*

Fœnifeces, Varr. 1, 49.

ad Fœnificiæ spem nata herba, Varr. 1, 47. fœnificiæ cumulum addere, Varr. 1, 49. fœnificiæ instituendæ, Col. 11, 2. ut condantur, Varr. 1, 56. *nimirum pro fœno hic ponitur, ut mellis, vindemia &c.*

Fœnificia administrant, Varr. 1, 17. ante fœnificia, Varr. 2, 11. fœnificia arida in tabulato, Varr. 3, 2. post fœnificia, Col. 2, 19.

Fœnum quando & quomodo secandum, Varr. 1, 49. cum fœnum cecidimus, Col. 2, 19. succisum tractari & condi ut debeat, Col. 2, 19. Varr. 1, 56. cum concaluit, ignem creat & incendium, Col. 2, 19. quod melius, Col. 2, 17. auctumnale, Col. 7, 3. fœni sectio, Pall. 6, 1. sector, Col. 11, 1. repositio *f. fœnile*, Pall. 1, 32. semina, Col. 2, 18. quado spargantur, Pall. 10, 8.

Fœnum Græcum, rusticis filiqua, Col. 2, 11. 11, 2. ejus fatio, Col. 2, 11. Pall. 2, 7. 10, 8. in defruti condituram adhibetur, Col. 12, 20, 21 & 28. & gleucini olei, Col. 12, 51. addito fœnigræco, Veg. 4, 9. ex fœnigræco, Veg. 4, 9 & *al.*

in Fœnus dare, Varr. 3, 5.

Fœtæ capræ nocet frigus, quia conceptum vitiat, Col. 7, 6. *Sic fœta pavo, que concepit, nondum peperit*, Col. 8, 11. * fœtas puerperas liberas & stolatas adeo vocat Varr. 2, 10. fœtas, fere semper idonei scriptores appellant puerperas, hoc est, eas, quæ perpererunt. Inclitus tamen poeta dixit, loca fœta furentibus austris, pro plena. Idem ait: Non in-fueta graves tentabunt pabula fœtas, pro prægnautes. Verum

R U S T I C U M.

alio in loco posuit foetam pro ea, quæ jam perperisset. Sic enim inquit in aspidæ poeta: Fecerat, & viridi foetam Mavortis in antro Procubuisse lupam. Plinius noster foetam semper usurpat pro ea, quæ a partu cubat. Beroald. * foetis palmitibus, Col. 3, 21.

Fœto. non fœtant in servitute gallinæ rusticæ, Col. 8, 12. fœtant rarius, Col. 8, 8. in paludibus anates, Col. 8, 15.

Fœtura a conceptu ad partum, Varr. 2, 1. ad sustinendum fœturæ onus, *de porcis*, Pall. 3; 26. fœtura humana, Varr. 2, 10.

Fœtus. fœtum edant, *h. e. ova pariant*, Col. 8, 11 & 14. integri fœtus plur. Col. 8, 11. fœtus mularum, Col. 6, 37. fœtibus inutiles vaccæ, Col. 6, 21. * *collectivum nomen est in istis*, fœtibus singulis pariunt ova quina &c. Col. 8, 14. *it. novissimo fœtu. Ita secundi fœtus pecudes signantur* Col. 11, 2. * *De fructibus aliis.* fœtibus terrenis & arboreis abundantes saltus, Col. 9, 20. fœtuum pauperies, Pall. 12, 9. *de proventu uvarum.*

Foliatis ramis, Pall. 4, 10.

Folia unde arboribus maneant hieme, Varr. 1, 7. quæ indicent anni tempora, Varr. 1, 46. folii lati apium, Col. 11, 3. folia subdito in libo, Cat. 75. *ut in mustaceo.* * folium, *malobathrum*, Pall. 2, 18.

Follicent, Veg. 3, 76, *restituimus ex MS. pro follientes.* Follicantes *est etiam Apul. Met. 9, p. 185, 16 Pric. ubi sunt muli fenes, cantherii debiles, circa præsepium capita demersi — follicantes nares languidas assiduo pulsu tussedinis hiulci: ubi folles narium ex Prudentio laudat Pricæus.* Genas *f. buccas debebat dicere, si respexit, ut videtur, Perisleph. 10, 553.* Perforari enim folles *imperat tyrannus: deinde implet jubentis dicta liCTOR impius Charaxat ambas ungulis scribentibus Genas rel. Huc enim convenit Tertulliani illud de Pallio, qui de chamæleonte, follicans, inquit, ruminat, h. e. reciprocante spiritu inflans se & contrahens instar folliis, qui follex etiam est in glossis, quas laudat Salmas. ad l. c. p. 199.* Neque follicantes caligæ aliud volunt, quam ita laxas esse & flaccidas, ut inter eundem nunc concipere ventum & inflari possint, nunc expresso spiritu contrahi. Denique ex glossis eidem Salmasio laudatis Follico *διασαλακωνεύω non tam ad incessum mollem & fluctuantem cum summo viro, quam ad illam narium, pectoris & ventris inflatorum superbam reciprocationem retulerim.*

L E X I C O N

Folliculus fici, Varr. 1, 48. folliculi acinorum, Varr. 1, 54. folliculis vestiuntur grana tritici, Pall. 7, 2. * folliculus & anus in equo jungunt C. S. M. Veg. 3, 17 pr.

Fomentabis eum calida, Veg. 1, 53. eodem sensu & forte vitiose fumentando, Veg. 2, 8. add. 2, 17. it. 2, 46.

Fomenta frigori adhibentur, Col. 6, 30.

Fons putealis, Col. 11, 3. arguto gramine fontes, Col. 10, 284. fontium vires quando explorentur, Col. 11, 3.

Fonticulorum amœnitas, Col. 11, 3.

Foramina naturæ, Varr. 3, 12. cf. Plin. 8, 55.

Forati parietes, Col. 8, 3. foratis cornibus, Col. 7, 3. perticis, Col. 8, 11.

Forda bos post coitum non admittit taurum, Col. 6, 24. ne operis & uteri simul gravetur onere, Col. 6, 24. Vacca prægnans dicitur forda a sætu. Ovidius: Forda ferens bos est. Ab aliis horda appellatur quadam cognatione literarum, ut hædus, fœdus. Inde in fastis dies hordicalia, sive fordicalia nominantur, quæ nonnulli appellant fordicia, quibus hordæ sive fordæ, id est, gravidæ vaccæ immolabantur. Beroald.

Forensia vestimenta, Col. 12, 45.

Forficibus amputant vitiosa, Col. 12, 43. De forficis & forpiciis differentia Rhodius ad Scribon. c. 53, p. 93 sq.

Fori in horto, Col. 10, 92. fori proprie sunt scamna aut subsellia navium & theatrorum. Ergo per metaphoram h. l. illud, quod est inter duos sulcos eminens vel elatum, fori dicuntur, non ipsi sulci, ut quidam volunt. Schættg. Mihi tamen ex etymo fororum, quos non minus, quam fores a forando dictos arbitror, commodius videntur intelligi cava sulcorum. Sed neutro opus proprie est; fori, trames, sunt, quos Columella gradus alias vocat, spatium, quantum uno nisu effoditur. Angustos foros & parvum tramitem jubet esse, ut tanto fieri queant profundiores.

Foria, suum morbus, Varr. 2, 4. Reinesius ad Inscr. 20, 148 p. 932 foriam legi vult pro suria. Suriam autem suum febrinarum affectum dicit, quæ cum id patiuntur, dicuntur *ἰσχυρὴ* & *κνῆσθαι*. Certe foria pro morbo pecudis non minus, quam illud suria vel foria, *ἀπαξ λεγόμενον*. Nonius laudatus hic ab Ursino, quid sint foria explicat, a quibus dicuntur forioli.

Foriculæ, Varr. 1, 59. videntur valvulæ ad fenestras occludendas.

Forinfecus, Col. 8, 3.

Forma agri, quam natura dat, & quam sationes impo-

R U S T I C U M.

nunt, Varr. 1, 6. in arborum formam redigere, Col. 2, 2. formæ hominum legendæ, *de pastoribus*, Varr. 2, 10. * *pro statura & incremento*, Varr. 2, 3. 3, 6. formæ altissimæ vaccæ, Col. 6, 21. minoris formæ equæ, Col. 6, 34. formæ amplissimæ ac pulcherrimæ equæ, Col. 6, 36. forma altissima vaccas eligemus, Pall. 4, 11. forma egregia equa, Pall. 4, 13. &c. * formis buxeis exprimitur caseus, Col. 7, 8. *vid.* Formula. lutum inter formas clausum, Pall. 1, 34. forma lateri similis, Pall. 6, 12. *vid. Hard. ad Plin.* 35, 48. *Tales sunt* formæ parietum, Varr. 1, 14. *a quibus formacei dicuntur* parietes. *vid.* Lutum Punicum, & Struatile.

Formator agricolæ, Pall. 1, 1. *qui vulgo nunc informator.* præceptorque virtutis, Col. 1, Præf.

Formatus artibus agrestium, Col. 11, 1.

Formica rapax populatur femina, Col. 10, 322. ut abigatur, Pall. 1, 35. 4, 10. 11, 12. ne vitem excedat, Col. Arb. 14. ut necetur, Pall. 4, 10. formicæ ova pascendis pullis, Pall. 1, 29.

Formidat attactum, Pall. 4, 9. si formides animalia, Pall. 1, 28. si formidantur pecora, Pall. 3, 18.

Formidolosi ad ingredienda flumina boves, Col. 6, 2.

Formula caseorum, Pall. 6, 9. *pro ipsis caseis formatis, ut videtur.* * disponendorum feminum, Col. 5, 3. conscripta velut formula vinearum, Col. 3, 12. fervorum & operarum, Varr. 1, 18. instrumenti rustici, Varr. 1, 22. * formula, *h. e. verbis concepta*, locandi villam ædificandam, Cat. 14, 15 & 16. politionis dandæ, 136. vineæ curandæ, 137. oleam legendam locandi, 144. oleam faciendam locandi, 145. oleam pendentem vendendi, 146. vinum pendens vendendi, 147. vinum in doliis vendendi, 148. pabuli hiberni vendendi, 149. fructus ovium vendendi, 150. luci collucandi, 139. agri lustrandi, 141. porcæ præcidaneæ immol. 134. *Varronis formulæ istæ nobis observatæ*: ovium emendarum, 2, 2. caprarum, 2, 3. suum, 2, 4. bovis stipulandi, 2, 5. servi emendi, 2, 10. in lege locationis fundi excipitur, ne colonus capra natum in fundo pascat, 2, 3. *vid.* Lex.

Fornax calcaria uti facienda, Cat. 38. *forma ejus intelligitur etiam ex* Col. 5, 10. & Arb. 19. * fornax, *h. e. præfurnium hypocausti, ubi excitatur ignis*, Pall. 1, 40.

Foro. forantur spatia modicis cavis, Col. 8, 3. forari, Col. 9, 7.

L E X I C O N

Forpices, an forcipes? Cat. 10 & 11. *In instrumento rustico cum censeantur, videntur neque sartorum esse, neque tororum; sed illud, quo apprehendi, extrahi, intorqueri possunt clavi ferrei, eine Zange. ad ignem in foco tractandum cum ruitulo refert Turn. 7, 22. fuerit itaque eine Feuerzange.*

Fortasse an, *forsan*, Varr. 3, 6 & 16. Sic Apul. apol. 1: Et fortasse an peracute vobis reperisse videbamini. & apol. 2: Fortasse an vidua antequam domi defedisset. *Sisenna lib. 3 ap. Non.* Quod fortasse an ex voluntate sua summa cum claritudine celeriter confecisset. & *Accius in Antenoridis ap. eundem Nonium*: Fortasse an sint, & quos hic non meret metus. *Agell. 11, 9*: Legatos venisse Athenas fortasse an de quadrigis veterum auctoritati concessero. *Tertull. 5 adversus Marcionem*: Fortasse an & mystice factum sit, & alibi. *Ursin.*

Fortax fornacis, Cat. 38. *ut a fornice fornax, ita a fortitudine fortax dici videtur: quo verbo censetur totus imus camini pyrus, & soli tegumentum pavimentatum & saxeum. Ἰαφρὸς a Græcis vocari videtur. Hesychius: Ἰαφρὸς λίθος ὁ κατὰ τιθέμενος ἐν τῷ ἱπνῶ ἐν τοῖς μεταλλεύσιν.* Turn. 11, 13. Forte in nostris fornacibus fortax fuerit crates fornicata lateritia, satis illa fortis ad sustinendum onus, & ignem tamen transmittens.

Fors. Fortis fortunæ laudes, Col. 10, 316.

Fortis in operibus administrandis, Col. 1, 8. fortes ad opera boves, Col. 6, 1.

Fortiter agitare, Pall. 11, 14. commovere mustum, *ibid.* triti mellis, Pall. 9, 13. verberantur virgis, Pall. 11, 19.

Fortuito facere aut ut libet, Col. 4, 16.

Fortuitus. fortuita corporis vitia, Col. 11, 1.

Fortunæ laudes dictæ post merces exactas, Col. 10, 316.

Forum in torculari, Cat. 18. *est pars torcularis, quæ continet uvas, vel oleas destinatus prelo: dictum, quod ibi feriat ur uva, vel propterea, quod ibi teratur. Poppa. Conf. Plin. 15, 6, & Harduin. no. 23. Loca Tertulliani duo habet Turneb. 27, 17. Fora & torcularia diligenter emundata, Col. 11, 2. 12, 18. Isidor. Orig. 15, 6: Forus est locus, ubi uva calcatur, unde & calcatorium dicitur. Hinc igitur planum est, quid sit Varr. 1, 54 forum vinarium. Nimirum alveus videtur, in quo calcatis uvis mustum destuit. Ita fori in navibus, ubi eunt nautæ; forus alexæ apud Suet. in Aug. 71. ipsum*

R U S T I C U M.

forum urbis, *ubi frequenter eunt, feruntur, homines &c.* Augusti fori, Col. 10, 92, *sunt sulci.*

Fossas veteres tergere licet per ferias, Col. 2, 22. fossa quæ idonea, Varr. 1, 14. fossæ inciles, Cat. 155. duum generum, Col. 2, 2. cæcæ ut fiant, Pall. 6, 3. fossa præcipiti munire, Col. 5, 10. fossarum capita, Pall. 6, 3. * fossa in curatione cervicis ejectæ, Veg. 2, 41.

Fossato circumveniente, Pall. 10, 13.

Fossiciæ arenæ genera, Pall. 1, 10.

Fossilis arena, Pall. 1, 10. sal, Col. 6, 33.

Fossio danda vineis, Col. 11, 2. fossionibus concitare vineas, Col. 4, 28.

Fossura vitium, Col. Arb. 12. quoties opus sit, Col. 4, 28. plana, Col. 4, 14. hiberna in Hispania, *ibid.* solum leniter scalpens teneritudini robur inducit, Pall. 10, 14. fossuræ regula, Pall. 1, 6.

Fovet ova gallina incubans, Varr. 3, 9. fovenda calido aceto, Col. 6, 12. humore planta, Pall. 11, 12.

Fraces olei, Cat. 66 & 67. quam diutissime in fracibus erit oleum, tam deterrimum erit, Cat. 64. Carnes *vocat Plin.* 15, 6, & ex iis *fræces esse monet. Dictas puto a frangendo: quod etiam probabile sit, si fracesco verbi usum spectes: quod autem frages & fragesco propterea scribas, nihil est. C & G permutari sexcenties, constat.*

Fracescere debet terra lutosa, *h. e. mollescere & quasi fermentare*, Cat. 128. ubi bene fracuerit, *ibid.* fracescet oleum, *h. e. respiciet fraces*, Col. 1, 6. *Sed fracescere mediocriter debet olea*, Varr. 1, 55. *h. e. mollescere. Cf. Cat. 64. Interim vitium est, si fracescat caldore*, Varr. 1, 55. * *apud Non.* 1, 308, p. 62, 3 *Merceri fracescere scribitur.*

Fracida olea facilius efficitur a factoribus, Cat. 64.

Fractum triticum, Pall. 1, 29. fracta pecudum quomodo sanentur, Col. 7, 5.

Fractura ut sanetur, Cat. 160. ossis si extra cutem eruperit, Veg. 2, 47.

Frangitur deflexu palmes, Col. 4, 26. franguntur frumenta molis aquariis, Pall. 1, 42. *vid. Fractum triticum.* * *fregerunt se calores aut frigora*, Varr. 2, 2. *Cic. de astu meridiano eadem voce usus est Orat. 1 ad exir. dum se calor frangat. Frangere & frangere se est mitigare, quod exemplis probavit Burmannus ad Petron. c. 75. Schættg.*

Fraudare, privare, Col. 3, 9.

L E X I C O N

Fraudulenter infestare, Col. 1, 8.

Fraxinea frons, Col. 6, 3. bubus præbetur, Col. 11, 2. manubria, Col. 11, 2.

Fraxini satio, Col. 5, 6. cacumina, Col. 6, 17. Veg. 3, 4. fraxino inseritur pirus, Pall. 3, 25. fraxinus catenis utilis, Pall. 12, 15. * fraxini silvestres sunt orni, Col. Arb. 16.

Fregellana nigra vitis, Col. 3, 2.

Fremitus canis, Col. 7, 12.

Frendere, frangere, Varr. 2, 4.

Frendorem patitur bos hydrophobus, Veg. 3, 31.

Freneticus equus, Veg. 2, 3.

Frequens piscibus vivarium, Col. 8, 16.

Frequentatæ supplementis juventutis apes, Col. 9, 13.

Frequentat fœtus columba, Pall. 1, 24. frequentet prole nova mundum, Col. 10, 213. frequentare piscinas, Col. 8, 16. *h. e. seminibus implere, besetzen.* vineam, Col. 4, 15. *novis stirpibus augere.* frequentatur inductio, Pall. 1, 15. *calx frequenter inducitur.*

Fresa cicera, Col. 2, 11. 11, 2. faba, Col. 2, 12. 6, 3. ad mensuram modii propemodum sicut integra respondet, Pall. 2, 9. fesium ervum, Col. 6, 3.

Fretum recens, Col. 8, 17.

Fricatio assidua, Col. 6, 12. quam ea utilis sit jumentis, Col. 6, 30. Veg. 1, 43 & 56. 2, 53. 3, 2, 55 & 58.

Frico. fricare pavementum, Cat. 18. *cf. Vitruv. 7, 1.*

Frictum triticum, crudo *opponitur*, Varr. 2, 4. cuminum Cat. 156. *trita intelligo. Sed * frictus pro frixus. fricti sales,* Pall. 12, 21. Veg. 3, 66 & 70. *ut fictus pro fixus. fricta resina sæpius apud Scribon.*

Frigidaria fistula in balneo, Pall. 1, 40. maltha, Pall. 1, 41.

Frigisci equi, Veg. 4, 6. Phrygiine, *an Frisii? Phrygios laudat Claudian. 29, 192.*

Friigo. frigito salem, Cat. 106. friget semen coriandri, Veg. 1, 45.

Frio. facile frietur terra, Varr. 1, 9.

Frit *quid esset*, Varr. 1, 48.

Frixus in capite sanguis, Veg. 2, 1. *a frigeo videtur dictus, qui refrixit, vel simpliciter qui constitit, & fluidus esse desit, ut gelare, congelare.*

in Frondatione quid cavendum, Col. 5, 6. *vid. Serv. ad Virg. Eclog. 1, 57.*

R U S T I C U M.

Frondens multa materie, Col. 3, 1.

Frons, *frondis*. ilignea, querneæ, putida, Cat. 37. quæ melior? Col. 6, 3. prima fraxinea, tum ornea, tertia ilignea, bubus præbenda, Col. 11, 2. querneæ, populnea, *ibid.* ex illice vel lauro, *ibid.* frondem vel folia ficulnea, *ibid.* frons in vite, Pall. 10, 18. frondis crispæ apium, Col. 11, 3. frondes bubus & pecori, Cat. 30. supervacuæ decerpendæ, Col. 4, 27. luto Punico illinitæ, Col. 9, 7. * tenerrimum quemque frondem, Veg. 3, 4.

Frons, *frontis*. occipitio prior est, Cat. 4. i. e. ut interpretatur Turn. 14, 2 & 29, 27, præsentia potior est absentia. Multis verbis hunc locum illustrat Jo. Bapt. Pius annot. prior. T. 1, p. 430 Fac. Gruter. Columella 3, 21 huc trahit illud Maronis de numine, Et quocunque Deus circum caput egit honestum &c. Add. id. 1, 1 & 4, 18, ubi oculos & vestigia domini rem agro saluberrimam dicit. Plin. 18, 6 hoc ipsum Catonis, ut vocare solet, oraculum profert, & c. 8 fertilissimum in agro oculum domini, majores dixisse refert. Pall. 1, 6: domini præsentia provectus est agri. Add. Camerarius. jun. opusc. de R. R. p. 26, 27, & Phædr. fab. 2, 9. * frons fossæ vel scrobis, latus interius, & quidem si oblonga est, brevius. vid. Col. 3, 15 & 4, 4.

Fructiferæ arbores, Col. 11, 2. materiæ, Col. 4, 21. fructiferum sarmentum, Pall. 3, 29.

Fructuarius palmes quis, Col. 5, 6. fructuarii oculi, Col. 3, 18. palmites, Col. 4, 24. 5, 6. rami, Col. 5, 9. fructuaria scrofa, Varr. 2, 4. villa, Col. 1, 6. flagella, Col. 5, 5. sarmenta, Col. 4, 24. in Arb. 8 & 10.

Fructuosiora vina Falerna, Varr. 1, 65.

Fructus fundi, qui ex eo satus nascitur, utilis ad aliquam rem, Varr. 1, 23. omnis quinto gradu ad perfectum pervenit, Varr. 1, 37. ceræ, Col. 9, 16. aviariorum, ova & pulli, Varr. 3, 3. ovium qua lege venire solitus, Cat. 150. fructum ferre incipit vacca, Varr. 2, 1. fructus aridi & liquidi, Varr. 1, 13. fructuum venturorum experimenta, Pall. 7, 9. * fructus libidinis, Col. 11, 1. h. e. fruitio. * fructi plus capies, Cat. 4. fructuis venenum, Varr. 1, 2.

Frugalitas antiqua, Varr. 3, 3. ejus exemplum domesticis sit villicus, Col. 11, 1.

Fruges roburneæ, Col. 9, 1. frugibus idonea pars vitis, Col. 3, 17. fruges pro fructibus etiam Col. 10, 39.

Frugifero loco natus palmes, Col. 3, 10.

Script. R. R. Vol. IV.

N

L E X I C O N

Frumentarius ager, Cat. 6. Varr. 2, 11. campus, Cat. 1. frumentarium solum, Col. 5, 9.

Frumentorum nomina frustra est præcipere, quæ aut loco subinde, aut ætate mutantur, Pall. 1, 6. quid frumentum? Varr. 1, 48. frumenta quale solum expetant, Col. 2, 9. Pall. 1, 6. quando serantur, Col. 11, 2. quæ, ubi? Cat. 35. Col. 3, 8. florere & grandescere quot diebus soleant, Pall. 6, 1. quot gradibus ad maturitatem veniant, Varr. 1, 32. quomodo terenda, expurganda, condenda, Col. 2, 21. ut custodiantur, Pall. 1, 19. ubi melius servantur, Col. 1, 6. contra curculiones & mures, Cat. 92. ut promanantur, Varr. 1, 63. ne degenerent, Col. 2, 9.

Fruor. frui pabulum, Cat. 149.

Frustratio, non cultura, Varr. 1, 1. cupiditatis, Col. 11, 1.

Frustrari impensas, Col. 1, 1. frustrantur opera diuturna cessatione, Col. 12, 1.

Frutectosus tractus, Col. 2, 2.

Frutectis obsessus ager, Col. 3, 11.

nec Frutex, nec arbor est vitis, Col. Arb. 1. frutices olerum, Col. 11, 3. fruticibus buxeis aut myrteis, Col. 8, 15.

Fruticat seges ante hiemem, Col. 2, 11 & 12. e trunco salix, Col. 4, 31. fruticavit pluribus culmis ex uno semine, Col. 2, 9. cum fruticaverit lupinum, Col. 11, 2.

Fuci, *apum genus*, Varr. 3, 16. Col. 9, 15. Pall. 7, 7.

Fuga temporis, Col. 11, 1. fugarum signa, *h. e. fugitivorum*, Col. 10, 125.

Fugientes fontes, Col. 10, 284.

Fugitivarius, Varr. 3, 14. *Ulpianus*: Non enim ambo pecuniam, ego & fugitivarius deposuimus. *Erat is, qui mercede fugitivos-e fuga retrahebat. Scalig. Flor. 3, 19, 7*: Itaque qui per fugitivarios retrahi debuissent, prætorios duces, profugos prælio, ipsi sequebantur. *Adde Cujacium observ. 5, 9 & 21, 11. Freinshemium ad l. c. Flori. Schættg. Adde Barth. Adv. 5, 8, p. 229.*

Fugitivæ fiunt apes, Varr. 3, 16.

Fugat emtores conditus vini sapor, Col. 12, 20.

Fuligo supra focos tectis inhærens, Col. 11, 3. ærei vasis, Veg. 2, 62. infriatur cornu præfacto, Col. 6, 16. Veg. 3, 4. cum fuligine tritus marrubii succus, Col. 6, 13.

Fullonnica pila, Cat. 10 & 14.

R U S T I C U M:

Fulmenta, Cat. 14. *intelligo tigilla quadrata, qualia pedibus lectorum vulgarium, (qui & ipsi fulmenta vel fulmentæ a fulciendo dicuntur) mensarum item e. i. g. a. adhibentur.*

Fulmina ut prohibuerit Tarchon, Col. 10, 346. * fulmina Ciceronis, Col. 1, Præf.

Fulta cibus bos, *roborata*, Col. 6, 24.

Q. Fulvius Lippinus, *an* Lupinus? Varr. 3, 12.

Fumarium, Col. 1, 6.

Fumigare leniter apes, Varr. 3, 16. alvos, Col. 9, 14. gallinaria, Col. 8, 5. fumigantur pulli furculis pulegii, Col. 8, 5.

Fumosa ne sint ligna, Cat. 130. *Veteres exsiccabant ligna, purgabantque, ne fumum facerent. Unde cocta ligna nominat Ulpianus tit. de verborum signific. & tit. de legat. 3. Coctilia Trebellius Pollio; arida Ovid. l. 4 Fast. Martialis Græca voce ἀκαπνα. Homerus Odyss. 6 ἀγχανα, Pollux καύσιμα. Popma. Tanto magis necessaria erant illa ἀκαπνα, quod caminos vulgo non haberent, qua de re disputamus in Carnarium.*

Fumus afflat granaria, Pall. 7, 3. apibus qui aptus, Col. 9, 14. gallinis salutaris, Col. 8, 3. adversus spiritus nocentes, Pall. 1, 35. fumo vetustescunt vina, Col. 1, 6. culmi coloratus caseus, Col. 7, 8. in fumo suspensæ perennæ, Cat. 162.

Fundamenta rustici ædificii, Pall. 1, 8. * fundamentum femitæ solum hominis, Varr. 1, 47. omnis pecuniæ pæcus, Varr. 2, 1.

C. Fundanius Varronis socer, Varr. 1, 2. *nam* Fundania Varronis uxor, Varr. 1, 1.

L. Fundilius, Varr. 1, 2.

Fundo, *as.* fundare radices altius, Pall. 3, 10.

Fundo, *is.* fundere pampinum, Col. 4, 22.

Fundus. fundi appellatione omne ædificium & omnis ager continetur. Sed in usu urbana ædificia, ædes; rustica, villæ dicuntur. Locus vero sine ædificio in urbe area, rure autem ager appellatur: idemque ager cum ædificio fundus dicitur. *Hæc L. 211 π. de V. S.* Fundus probari qui soleat, Col. 1, 2. de fundi solo quæ videnda, Varr. 1, 6. fundi oram sterilem quæ faciant, Varr. 1, 16. extra fundum quæ commoda & incommoda, Varr. 1, 16. fundus suburbanus ut instruendus, Cat. 7. fundi locatio frequens res mala, Col. 1, 7.

Fungentur pro sultura & substructione, Col. 1, 5.

L E X I C O N

Fungosæ sunt radices a lætamine, Pall. 9, 5. *nostræ pelizigi.*

Fungos exsiccans remedium, Veg. 4, 28.

Funiculus, Cat. 63.

Funis effici non potest ex parvitate arenæ, Col. 10, Præf. *Proverbium est, aliis notatum de re prorsus impossibili, quam quis tamen conficere laboret. Suidas: ἐξ ἁμμου σχοινίον πλέκεις. ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων. Nilus de primatu Papæ lib. II: ἐκεῖνός τε ἀπὸ τοιούτων ἑαυτὸν ἐλπίζων ἐξαίρειν, οὐδὲν ἄλλο ποιεῖ, ἢ ἐκ ψάμμου σχοινίον πλέκειν ἐπιχειρεῖ. Barth. Adversf. 50, 10. Funes qui, quales, Cat. 135. lorei, Cat. 3, 12 & 63. mediponti, Cat. 12. spartei, Cat. 3. subductarii, Cat. 12 & 68. torculi, Cat. 63 & 68.*

in Funus prodire defuncto, Varr. 1, 69.

Fur dupli condemnatur, Cat. Præf. * fur, *fucus*, Varr. 3, 16.

in Furcas destitutas colla boum includere, Varr. 1, 20. *Putaverim furcas majores in terram defixas esse in hunc modum A, qua ratione caput bovis domandi in terram deprimitur, & nisu vehementiori adempto jactare jugum dediscit. Felices, qui ferre incommoda vitæ, Nec jactare jugum vita didicere magistra. Neque tamen non hoc etiam observandum, destinata, quod habent aliæ editiones, & ad colla referunt, verbum esse & ipsum elegans & ad hanc rem apprime aptum, atque significare deligata, adstricta. Neque opus est exemplis id probare, cum in Fabriano thesauro quivis reperire, quantum satis est, possit.*

Furcillæ bipedales e furculis, Varr. 1, 8. furcillis versare herbam, Varr. 1, 49. contundere fasciculos fabarum, Col. 2, 10.

Furfures hordeacei, Col. 12, 43. a farina excreti, Col. 8, 4.

Furiis libidinis exstimulatur, Col. 6, 27.

in Furno siccantur ficus, Pall. 4, 10. furno torrefactæ fici, Col. 12, 15. in furnum reponitur mustum lixivum, Col. 12, 41. *sed melius Urfin. fumum.*

Furtiva ruta melius provenit, Pall. 4, 9. *Etiam hoc habet Plin. 19, 37: Rutam furtivam tantum provenire fertilius putant, sicut apes furtivas pessime.*

Furunculus verrucæ similis in vite, Col. 4, 24. ut submitendus, Col. 4, 24. 5, 5. in furunculum germen submititur, Col. 4, 22. *add. Plin. 17, 35. * ulcus in equis, Veg. 1, 31. add. 3, 45.*

R U S T I C U M:

Fusci anseres, Pall. 1, 30. fuscus color lanæ, Col. 7, 2. partus ex albo sæpe editur, *ibid.* * fuscum vinum, Pall. 11, 14. non fusci coloris, sed corruptum, cujus indicium est color fuscus, ut existimat Barthius Adv. 23, 13, qui ibidem ex multis auctoribus probat, τὸ fuscum & fuscare pro corrupto & corrumpere frequenter adhiberi. Schættg.

Fusoria cisternæ, Pall. 1, 17. coquinæ, Pall. 1, 37. *vid.* Fusura.

Fusticuli allii, Pall. 1, 35. fasciculos legit Ruellius apud Mixaldum de secretis hortor. 1, 9, p. 15 a.

Fustibus tunduntur spicæ, Col. 2, 21. *vid.* Baculus.

Fusura (f. fusoria) balnearum, Pall. 1, 42. *add.* 1, 17.

Futurus villicus, h. e. qui villicus esse volet, Col. 11, 1.

G.

Gaberius eques Rom. Varr. 2, 3.

Gades & Gaditana lactuca, Col. 10, 185. Gaditanum municipium, Col. 7, 2. Gaditani municipii brassica, Col. 11, 3. Gadium municipium, Col. 8, 16.

Gagates lapis masculus & femina, Veg. 1, 20. 4, 12.

Γαλακτοπόται qui populi, Col. 7, 2.

Galaticum hordeum, Col. 2, 9. Pall. 2, 4. 3, 8.

Galbano servantur pulli a serpentibus afflati, Col. 8, 5. fugantur culices, Pall. 1, 35. galbana noxia succo, Col. 10, 17.

Galbuli qui? Varr. 1, 40. Cupressi pilulas vocat Plin. 17, 10. Schættg.

Gallæ pulvis in remediis apum, Col. 9, 13. Pall. 4, 15. gallæ Syriacæ, Veg. 2, 62.

Gallia maxima donat mala, Col. 10, 41. Galliæ transalpinae quædam singularia, Varr. 1, 7.

Gallicanum vocabulum, Varr. 1, 32. Col. 5, 1 & 5.

Gallicus ager Romanus, Varr. 1, 2 & 14. 2, 3. nunc Piceno contribuitur, Col. 3, 3. caseus, Col. 12, 57. (Nemausensem ex Plin. 11 hic commendat Beroaldus.) Gallicæ oves, Col. 7, 2. regiones, Col. 1, Præf. vites, Col. 3, 2. uvæ, Col. 12, 43. Gallica salix, Col. 4, 30. terebra, Col. Arb. 8. ulmus f. Atinia, Col. 5, 6. Gallici arbuti ratio, Col. 5, 7. cultus, Col. 4, 33. ligni afferes, Pall. 1, 13. *vid.* Philandr. ad Vitruv. 7, 3.

de Gallinis, Varr. 3, 9. Col. 8, 2. Pall. 1, 27. ne uvas

L E X I C O N

& ficus tangant, Col. 8, 5. ut farciantur, Cat. 89. silvestres vel rusticæ, Col. 8, 12. quædam vento concipiunt, Varr. 2, 1. earum iterus bubus pestilens, Col. 6, 5. Veg. 3, 2 & 85.

Gallinaceus pyctes, Col. 8, 2. gallinacei pulli, Varr. 3, 9. Col. 8, 11. mares, Col. 8, 2. gallinaceum genus, Col. 8, 5.

Gallinarius curator, Varr. 3, 9. Gallinaria insula, Varr. 3, 9. Col. 8, 2. vasa, Col. 8, 8 & 10. gallinaria, *subst.* constituenda, Col. 8, 3.

Gallioni nostro, Col. 9, 16.

Gallulæ minutæ, Veg. 2, 49.

Gallus. Galli appositissimi ad jumenta, Varr. 2, 10. succidias optimas & maximas faciunt, Varr. 2, 8. messem quo compendio faciant, Pall. 7, 2.

Gallus, *maritus gallinacei generis*, Varr. 3, 9. Col. 8, 2. galli rixosi procacitas ut impediatur, Col. 8, 2.

Gamba equi. supra gambam, Veg. 2, 47 & 49. 3, 19. sub gamba cirri, Veg. 4, 1. gambarum inflexione molliter vehit equus, Veg. 1, 56. in gambis laccæ, Veg. 1, 27. *Notavit antiqua manus ad exemplum Vegetii, quod a Kromayero accepi, Hermolaum Barbarum a κάμπτειν derivasse gambam.*

Ganearium triclinium, Varr. 3, 9. genianum, a genio, *malit Scaliger.*

Gangeticæ aves, Col. 8, 8.

Ganglion, Veg. 2, 30. *add. Gorraus Definit. med.*

Garada Syriæ, Varr. 1, 44. *Non succurrit aliqua regio vel urbs hujus nominis, nisi forte legendum sit Gadara, quæ in Syria quondam duplex fuit. Schættg. Recte. Viderat idem Bochartus Geogr. 1, 24, p. 525 A.*

Gari floris sextarium, Veg. 4, 28. Flos gari est γάρβον πρωτέιον *Æginetæ*; vel optimum Columellæ 6, 38. Dioscor. 2, 34: γάρβον νομῆς ἐρίστῳ. *Æginetæ etiam est καθαρτικόν.*

Garum per nares infundendum jumento, Col. 6, 34 & 38.

Gaudet parum ulmus, Col. 5, 6. *h. e. læta est.*

Gelatus caseus, Col. 7, 8. gelato lacte mollior, Col. 10, 397.

Gelicidia si erunt, Cat. 65. ad gelicidium resecti rami, Varr. 1, 55. gelicidia nocturna, Col. 11, 2. gelicidiis infestari, Col. 2, 8. peruri, Col. 11, 3. mitescunt acini duriores, Col. 3, 1.

Gelo. cum gelaverit, Col. 9, 13. *h. e. refrigera & consili*

terit. *vid.* Gelatus. gelantur hiemis frigoribus fictilia vasa, Col. 9, 6.

Gelum, *pro* gelu, Varr. 1, 45.

Gelus, Cat. 40.

Gemellæ vites, Col. 3, 2.

Gemellar structile, Col. 12, 50. *Quid structile esset, non patiuntur nos ignorare ipsi rustici nostri, & Vitruv. 8, 7, nimirum ex lapidibus vel lateribus constructum. Sed utrum gemellar oleo excipiendo ita strui solitum aut consultum sit, (gypso quidem poliri intus potuisse video) non habeo dicere, non magis quam illud, quid proprie geminum fuerit in gemellari, unde nomen invenerit; nisi quod suspicor, totum vas fuisse geminum, aut duo plurave cava habuisse, e quorum uno in alterum transiens oleum ipsum se quodammodo depleverit. Tale gemellar structile ideo etiam damnare noster videtur, quod exhauriendo deplendum esset, neque defundi posset, qua causa etiam plumbeæ quadrata minus commoda sunt; omnium aptissima labra rotunda, aheneorum vulgarium instar, in quorum fundum amurca facile confluat, ibique defuso oleo relinquatur.*

Gemini partus familiares, Col. 3, 8. geminæ vites duum generum, Col. 3, 2. geminas vites ex eodem capite diducere, Col. 4, 1. * Gemini in cœlo Apollo & Hercules, Varr. 2, 1. *vid. Hygin. Poet. Astron. p. 215 ed. Commelin.* geminum astrum vocat Col. 10, 312.

Gemmas & corticem movere, Col. 4, 29.

Gemmafcere, Col. 5, 10. *it. Arb. 22.*

Gemmata matre, *de arbore Punica, pro* gemmante, Pall. 4, 10.

Gemmo. gemmare incipit planta, Varr. 1, 40. *add. Col. 4, 27. gemmant rosaria, Col. 10, 37. florent, in gemmæ modum splendent. gemmantes furculi rosarum, Pall. 12, 11. gemmantia farmenta, Pall. 3, 32. gemmantes pinnæ, Col. 8, 11. gemmantis caudæ (pavonis) amictus, Pall. 1, 28. gemmantia lumina loti, Col. 10, 258.*

Genæ rescinduntur gallinis pituita laborantibus, Col. 8, 5. *ita genæ pro palpebris, Veg. 2, 16.*

Generale præceptum, Pall. 1, 43. Sic generalia, Pall. 2, 13. generales partes, Varr. 2, 1.

Generatim, *h. e. separatis generibus*, Col. 2, 15. 5, 10. 12, 7 & 10. Arb. 18. Pall. 3, 9. * generatim & specialiter *oppon.* Col. 3, 9. 12, 2.

Generositas natis exhibita, Col. 6, 36. furculorum, Pall. 11, 3. virentium, Col. 3, 6. vitium, Col. Arb. 2.

L E X I C O N

Genesta, *pro* genista, *scribunt omnes* Pall. 3, 23. 12, 8. *non esse* spartum Græcorum, *ostendit Salm. ad Solin. p. 168. an hastilibus apta sit? disputat Burm. ad Grat. 130.* genestæ succus, Veg. 3, 13. *vid.* Genista.

Geniculorum & gambarum inflexio, Veg. 1, 56. cum geniculis suis furculi rosarum, Pall. 12, 11.

Genistæ satio, Col. 4, 31. Arb. 29. Col. 1, Præf. genista & caricibus teguntur porticus gallinariæ, Pall. 1, 22. *describit illam Guilandi. de papyro c. 9 p. 263. Schættg. vid.* Genesta.

Genitali loco nata, Col. 3, 10. genitalia loca, Col. 6, 36. membra, Col. 3, 10. semina, Col. 10, 106. genitales partes, Col. 6, 26. ex genitalibus (*vitium*) partibus sumendi trunci, Col. 3, 6. ne genitales sint vulvæ, Col. 7, 9. genitalia tempora mundi, Col. 10, 196. *Ita* genitabilis aura Favoni, *Lucr. 1, 11.*

Genitor universi, Col. 3, 10.

Geno, *pro* gigno. antequam genat filiquas, Varr. 1, 31. principium genendi, & *paul. p. ad* genendum, Varr. 1, 40. genit lac, Varr. 2, 2. genuntur similes parentum, Varr. 2, 6.

Gens universa totius alvei, *de apibus*, Col. 9, 3. gentis totius exitio, *de iisdem*, Pall. 4, 15. * gentes solum nonnunquam mutant, Col. 1, 3.

ad Gentiles & agnatos deducendus, Varr. 1, 2. *cf.* Col. 1, 3. *Respicit ad legem XII tabularum: SI QUIS FURIOSUS SIET, AGNATORUM GENTILIUMQUE ENDO EO PECUNIAQUE EJUS POTESTAS ESTOD.* *Urfinus. Horat. 2 Sat. 3, 218: Huic adimat jus Prætor & ad sanos abeat tutela propinquos. Schættg.*

Genu. genibus rectis, Varr. 2, 5. Col. 6, 1.

Genus. hortum, coronamenta omne genus, *pro omnis generis*, Cat. 8. seminaria omne genus, Varr. 1, 29. omne genus frumento pascuntur, Varr. 3, 6. omne genus avibus oppletæ, Varr. 3, 5. quod genus pastores habendi, Varr. 2, 10. hoc genus rebus, Varr. 2, 1. * genera habent plures species, Varr. 3, 3. * hoc genere, *h. e. hoc modo*, Col. 5, 11. Pall. 1, 13 & 35. 2, 15. 5, 8. 11, 10. *maiores auctoritates dabit Rhodius Lex. Scrib.*

Geometrarum opus, Col. 5, 1.

Georgicum carmen, Col. 7, 5. *it.* 10. Præf. Georgicon appellat librum suum Democritus, Col. 11, 3.

Germania fecunda proçero milite, Col. 3, 8.

R U S T I C U M.

Germanæ cepæ, Veg. 3, 54. cochleæ, Veg. 1, 56. 4, 8. vites, Col. 3, 2.

Germen. in principio germinis, Pall. 4, 10.

per Germinationem, Col. 11, 2. *h. e. cum germinant.*

Germino. germinant nova fronde silvæ, Col. 7, 6. germinans ex singulis gemmis materiis compluribus cum fructu vitis, Col. 3, 6.

Gerulus, *bajulus*, Col. 10, 310.

Gerundia in dum cum casu verbi constructa: Videndum hæc quatuor, Varr. 1, 6. ferendum viciam, Varr. 1, 32. corticem integrum fervandum, Varr. 1, 41. faciendum umbra-cula, Varr. 1, 51. faciendum alacriores præmiis, Varr. 1, 17. faciendum septa, Varr. 2, 2. fecernendum arietes, & explendum pabulo, Varr. 2, 2. deliniendum agnos pabuli bonitate, Varr. 2, 2. compellendum in gregem, *ibid.* ad aquam appellendum (boves) Varr. 2, 5. prodigendum (pullos) in pabulum, Varr. 2, 7. objiciendum farinam, *ibid.* dandum panes ordeaceos, Varr. 2, 9. immittendum columbas, Varr. 3, 7. excusos pullos subducendum, Varr. 3, 9. notandum ova, Varr. 3, 10. animadvertendum tempora, & providendum loca, Varr. 3, 16. * *etiam in DO.* Varr. 3, 9. In supponendo ova. *add. Drakenb. ad Sil. 15, 105.*

Gesticulator corporis, Col. 1, Præf.

Gestiant aves apricitate diei, Col. 8, 15. gestientes post vernam pinguedinem vaccæ, Pall. 8, 4.

Getæ γαλακτοπόται, Col. 7, 2.

Gibberi spina, Varr. 2, 5. *Forte totus hic locus ita constituendus*: sublimis, ne gibberis, pinna leviter remissa apertis naribus. Nimirum gibberæ nares opponuntur sublimis; porro apertas vult easdem pinna (quamquam nec de spina acriter contenderim) leviter remissa, *h. e. aliquantum retorta versus superiora.* Porro pinnam, sive spina est, intelligo septum illud narium, quod Polluce auctore 2, 79, κίων, διάφραγμα, στυλὶς item appellatur, cujus levi reflexione, s. remissione patulus magis fieri nares, & simul totum nasum, apertum est. Fundum hujus interpretationis habeo Florentinum Geop. 17, 2, qui Varronem interpretatus videtur, ita plane cum eo convenit: Δαμάλεις ἐκλεκτέον εὐπαγείς, τοῖς σώμασι περιμήκεις, εὐμεγέδεις, εὐκέρωτας, πλατυμετώπους, μελανοφάλμους, γνάθους συνεσταλμένες ἔχούσας, ἐνσίμους, μὴ κυρτάς, ἀρεπτυγμένες τὰς ῥίνας ἔχούσας. Hic dubium non est, quin κυρταὶ ῥίνες sint gibberæ, & ἀρεπτυγμέναι apertæ. Quomodo

LEXICON

apertæ sint, pluribus verbis Varro declarat, quod Græca felicitas uno satis explicat. Nihil fere dubitarem de lectione, quam proposui, modo illum vel pinnæ vel spinæ intellectum invenire apud alium daretur. Gibberæ gallinæ, Varr. 3, 9.

Γίγαστα uvæ excrementa, Pall. 12, 20. *Legitur hoc verbum bis Geop. 9, 25. ubi Cornarius reddit vinacea, quamvis appareat ex his Palladii verbis γίγαστα plura & majora esse excrementa, quam sola vinacea. Schættg.*

Gilbus color equi, Pall. 4, 13.

Gingivas tumentes aperire nituntur denticuli, Pall. 1, 28. gingivæ loculamenta dentium, Veg. 2, 32.

Gingivula in oculi osse, Veg. 2, 22.

Gisni, Veg. 3, 2. 4, 8. *Quid si γίσις sit, cassiæ species apud Dioscor. 1, 12. Platnerus suspicatur compositionem fuisse pastillorum hodie incognitam. Fateatur sibi aquam hære Morgag. IV, 27.*

Git semen, Col. 6, 34. vel Gith, Pall. 10, 13. Melanthium, Nigellam etiam dici, quin piper olim ita vocatum, observat Rhodius ad Scribon. c. 69, p. 128.

Glaber. Glabrum si quem facere velis, Varr. 1, 2. glabrum pecus, Col. 7, 9. glabra fiunt colla, Col. 6, 14. Veg. 3, 4.

Glabrentia loca, Col. 2, 9. Glabrentia loca dicuntur quasi calventia, quæ & glabreta nuncupantur, sine stirpe, sine stipula, sine frondibus, ut hominis calvitium sine capillo est. Græci consimiliter loca nudata fruticibus phalacras vocant, a quibus φαλακρός dicitur calvus. Unde phalacrocoraces dicti corvi aquatici calvitio monstrabiles. Calvescere de arboribus quoque usurpatur. Infra ait Columella: Sæpe novella castaneta calvescunt. Vineæ calvata dicitur Catoni, Plinioque, in qua raræ sunt vites. Beroald.

Glabrescit area, Col. 2, 20.

Glabreta, Col. 2, 9.

Glabro. glabrantur fues, Col. 12, 53.

Glacialis regio, Col. 3, 1. flatus, Pall. 4, 11. glaciale cælum, Col. 3, 1.

Glaciatus caseus, coagulatus, Col. 7, 8.

Gladiolus, iris, Pall. 1, 37. narcissi, Col. 9, 4.

Gladium conditum latet vagina, Varr. 1, 48. *Neutra genere ab antiquis gladium appellatum esse, Nonius docet, & exemplo Lucilii confirmat. Idem etiam Quinilianus ostendit, cujus hæc sunt verba e primo libro: Et gladia qui dixerunt,*

R U S T I C U M.

genere exciderunt. *Sed etiam ipse M. Varro hujus rei testis est in IX lib. de lingua Latina: Quod dicitur a multis duobus modis, hic Dupondius, & hoc Dupondium: ut hoc Gladium, & hic Gladius. Victor.*

Glæba uberi ager, Col. 1, 2. glæbæ probatio, Col. 2, 2. *De orthographia hac Victor. ad Varr. 1, 27. quam tanto magis servamus. cum placeat etiam Manutius.*

Glæbula, Col. 1, 6.

Glandaria silva, Cat. 1. Varr. 1, 7.

Glandifera robora, Col. 9, 4.

Glandulis spissa cervix verris, Pall. 3, 26. * glandulæ animalibus molestæ, Veg. 2, 24.

Glandulosa cervix, Col. 7, 9.

Glans. Glandes quernæ, ilignæ, cerreæ, Col. 9, 1. quando colligendæ, Pall. 12, 14. cisternis in aquam recondendæ, Col. 7, 9. citra satietatem data glans nocet, non item si affatim præbeatur, Col. 7, 6. ne scabiosos reddat boves, Col. 6, 3. 11, 2.

Glante ferreo, Veg. 3, 18. *pro solea.*

Glarea terreno carens & nuda, Col. 4, 22.

Glareosa loca, Col. 2, 10.

Glaucæa succo salubri, Col. 10, 103.

Glaucinum oleum, Veg. 3, 28. 4, 22. *est potius Gleucinum, de quo statim.*

ad Glaucumata vetera collyria, Veg. 4, 27.

Glechonites vinum, Col. 12, 35. *ex pulegio, quod Græci γλήχωνα vocant. Vide Geoponicos 8, 7. Schættig.*

Gleucinum oleum, Col. 12, 51. *Ita etiam legendum pro Glaucino Vegetii. Ad Fabrum sententiam diximus contra Scriverium, qui ad Martial. 9, 26, p. 796; Glaucinum legi vult etiam apud Plin. 15, 7, & 23, 46.*

Glicium, Veg. 4, 28. *quid sit, non liquet. suspicatus tamen sum Lycium, quod vide.*

Glis. de gliribus & glirario, Varr. 3, 15. glirium greges, Varr. 3, 2.

Gliscit stercore quasi pabulo terra, Col. 2, 5. paleis asinus, Col. 7, 7. difficulter, Col. 8, 9. *in quibus omnibus est pinguescere. Glires inde dictas, & glisceras mensas, opimas & lautas, observat Beroald.*

Globosi corporis, Col. 10, 383.

Globuli ut fant, Cat. 79.

Globus. globi apium, Pall. 7, 7.

L E X I C O N

Glocientes gallinæ, Col. 8, 5.

Glomerata corymbo, Col. 10, 237. *vid.* Corymb.

Glomerosæ apes, Col. 9, 3.

Glubit ramos oleæ durities digitalium, Varr. 1, 55. glubere salictum, Cat. 33. cum glubet materia, tempestiva est, Cat. 31. cum glubebit, Cat. 17. salictum glubito, Cat. 33.

Gluma, *folliculus grani, it. fici*, Varr. 1, 48.

Glus. glutis taurinæ semunc. Veg. 3, 66. 4, 14. *h. e. glutinis. Vid. Auson. Idyll. 12, 8, p. 489 Toll. Unde apparet, non esse opus emendatione Jo. Rhodii, qui in glutinis mutari vult Lex. Scribon. h. v. Ταυροκόλλα apud Diosc. 3, 101 vocatur, celebratur etiam ab Ægineta.*

Glutino. glutinare vicia tuborum, Pall. 9, 11. *ut glutinetur vena*, Veg. 3, 10. rupta, Veg. 3, 42. glutinare vulvis creditur, Veg. 3, 66.

Glutinosa terra, Col. 3, 11. potio, Veg. 3, 10. glutinosi cibi, Veg. 3, 42.

Glutus fiet locus, Cat. 45. *Glutus est tener, mollis & subælius, auctore Festo. Glossæ Isidori. Glux, glutis, limus tenax. Popma.*

Glycyrrhiza, glycyrridia scribitur in *Jens. & Polit.* Pall. 11, 14.

Gnarus vinitor, Col. 4, 25.

Gneci vel Cneci semen, *legendum pro gneti*, Col. 7, 8. *Sic & MS. San Germ. Gr. κνίκος vel κνίκος, Plinio cnicum. nostris wilder Safran.*

Gnosius ardor Bacchi (*expectetur*,) Col. 10, 52. *Per ardorem Gnosium intelligit ardentem coronam, quam Bacchus Ariadnæ Cretensi dono dedit: hoc est, expectetur coronæ emersus, qui est in Octobri. Corona existimatur Ariadnæ fuisse, a Libero Patre inter sidera collocata. Dicitur enim in insula Dia cum Aradne Libero nuberet, hanc primam coronam muneri accepisse a Venere, cum omnes Dii in ejus nuptiis dona conferrent. Sed ut ait, qui Cretica conscripsit, quo tempore Liber ad Minoa venit cogitans Ariadnen comprimere, hanc ei coronam muneri dedit, qua delectata non recusavit conditionem stupri. Hæc Hyginus. Gnosus est oppidum Cretæ. Ovidius: Illam Gnosiadefque Cydoniadefque juvencæ. Idque dicitur ex imitatione Virgiliana: Gnosiaque ardentis decedat stella coronæ. Manilius lib. 1: Gnosia desertæ fulgent monumenta puellæ. Nec de tota co-*

R U S T I C U M.

rona intelligendum: sed de peculiari stella coronæ infixæ fulgentiore, de qua multa Manilius. & Plin. lib. 18 scribit, VIII Idus Octobris Cæsari refulgentem in Corona stellam exoriri. Pius.

Gobio exiguus, Col. 8, 17.

Gongylis, *rapa*, Col. 10, 421.

Gortynia platanus, Varr. 1, 7.

Gracilis locus, Pall. 12, 7. *interpretor arenosum, quia sic Apulejus Geop. 2, 18: πῖτος δὲ καὶ ἐν ἀμμόδεσι θάλλει. Schættg.*

Gradatim, Varr. 1, 7. 2, 1.

Gradu inferiore ætatis, Varr. 1, 2. per gradus quosdam sibi poma succedunt, Pall. 4, 10. gradus tres ascendunt terræ, Varr. 1, 9. descendere gradus, Varr. 2, 1. * cominus & in gradu, Col. 7, 12. *a gladiatoribus translata ad canes formula. * de insitorum quasi genealogia & successione, Pall. Inf. 98 coll. 30. * Gradus, Col. 3, 13, it. 11, 3, est altitudo s. profunditas, quantum uno nisu fossor palam imprimit. Ita Col. 4, 1, gradus soli crudi est tantundem humi non motæ, quantum alias effodi uno gradu possit. Quod in fossore est gradus, illud in putatore vestigium, ubi vide. * Gradus sunt rugæ in palato equi, quos XII numerat Vegetius 4, 2. despumentur equi tertio gratu a dentibus caninis, Veg. 1, 2. gradu tertio de palato, Veg. 1, 32.*

Græcanicæ trochleæ, Cat. 3. *vid. Trochleæ.*

Græculæ vites, Col. 3, 2.

Græcus. Græca fides, Pall. 11, 14. salix, Cat. 6. Col. 4, 30. siliqua, Col. 5, 10. Græcum vinum, Cat. 105. ei simile, Col. 12, 37. pecus, Tarentinum, Col. 7, 4. pro-verbium, Col. 10, Præf. Græcæ oves, Col. 7, 4. Pall. 12, 13. nuces, Cat. 8. Græca vocabula in villæ partibus usurpata, Varr. 2, Præf.

Gramina extirpanda e vineis novellis, Col. 4, 5. quomodo, Col. 2, 2. Pall. 4, 7. ne renascantur, Pall. 8, 5. graminum radices in medicina equorum, Veg. 1, 56.

Graminosus ager, Col. 7, 9. graminosum solum, Col. 6, Præf.

Grandescunt frumenta, Col. 2, 21. Pall. 7, 2.

Grandinosa cœli qualitas, Col. 3, 1.

Grandire finas virgulta, Cat. 141.

Grando ut averruncetur, Col. 10, 340. Pall. 1, 35.

Granaria ubi & quomodo ædificanda, Varr. 1, 57. Col.

L E X I C O N

1, 6. sub terris, Varr. 1, 57. ut distinguenda, Pall. 1, 19.
Granata mala, quæ Punica vocantur, Col. 12, 41. ut
serventur, Col. 12, 44.

Granea triticea ut fiat, Cat. 86.

Granum in spica, quod est intimum solidum, Varr. 1,
48. rutilum & albidum, Col. 2, 9. grana interiora uvæ,
vinacea, Pall. 3, 29. sine his ut nascatur uva, *ibid.* * gra-
num marmoreum, Pall. 1, 15. *h. e. marmor non in pulve-*
rem levigatum, sed majoribus granis & arenis asperum, cui
deinde subtilius corium impositum asperitatem tollat.

Gratia pascui non exolefcit, Col. 7, 3. gratiam refert
ager, Col. 2, 2. reddit cum fœnore vinea, Col. 4, 3.

Gratuita contingunt examina, Col. 9, 8.

Gravari ruris cura, Col. 12, Præf.

non Gravate, Varr. 3, 2. *in petitione, ut nostri unbeschwert.*

Gravedinem creat pruinosa herba, Col. 7, 3.

Gravis ære, Col. 10, 310. *Virg. Eclog. 1, 36: Non un-*
quam gravis ære domum mihi dextra redibat. Graviora
quæ sunt, ea diligentia leviora facere possumus, Varr. 1,
4. gravissima opera, Col. 6, 2. * gravia loca, insalubria, Varr.
1, 17. gravior ventus, Varr. 1, 12.

Gravitas cœli, Col. 1, 7.

Gregales equi, *eodem grege pascetes*, Varr. 2, 7.

Gregarii pastores, Col. 6, Præf.

Gregatim laborant pecora, Col. 6, 5.

Grex reparandus quotannis, Col. 7, 3. greges pavonum,
Varr. 3, 6.

Grossulos decutito, Col. 5, 10.

Grossi subrubere incipiunt, Pall. 4, 10. ut ne cadant,
Cat. 94. fici grossos tenent, Cat. 94. grossi ex caprifico,
Pall. 4, 10.

Grumos in pratis dissipare, Col. 2, 18.

Guarcenum Campaniæ, Col. 1, 5. Guarcenum *nemo,*
credo, facile dixerit, quid fuerit. Quid si legamus Gauranum?
Plin. 3, 9 Gauranos montes inter Massicos Surrentinosque
in Campania omnes collocat. De montanis sermonem esse, appa-
ret. Hæc ita scripseram, cum postea deprehendi, ad editionem,
quæ penes me est, Regiensem an. 1496, ab antiqua manu, ne-
scio qua, adscriptum Gauranum: utrum ex conjectura, an ex
libro, non habeo dicere. Meum fuit, cum fide illud indicare.

Gulæ subtilitas, Col. 8, 16.

R U S T I C U M.

Gumen lacrimare, Pall. 12, 7. MS. gummine. Syll. gumen pini frugiferi, Pall. 11, 14. *sed hic etiam V. L.*

Gumma effluit, Pall. 11, 12. *sed & hic variat lectio: gumen, germen, gummi.*

Gummatæ arbores, Pall. 11, 12.

Gummi liquida perluere, Col. 12, 50. crassa linerunt, Col. 12, 50. Commis *malit Rhodius ad Scrib. c. 72, p. 134. neque Græci aliter, puto, quam κόμμι. Sed in Plinii etiam MSS. commin sapissime & constantissime invenisse se testatur Harduin. ad 13, 20, & alias.*

Gumminat prunus, Pall. 2, 15.

Gummitione una contenti, Col. 12, 50. gummitionem alteram non recipit, *ibid.*

Gurgures montes, Varr. 2, 1.

Gurgulio longior in hircis probatur, Varr. 2, 3. ne gurgulionem rumpas in vena secanda, Veg. 1, 22. * *pro Curculione etiam scribitur, ubi videt.*

Gustu panis bonitatem explorare, Col. 1, 8. * *pro sapore.* sint pretiosi saporis, velut Aminei, vel certe non procul ab eo gustu, Col. 3, 7. gustus cuiusque generis ut merus, non mixtus, condatur, Col. 3, 21. gustus nobilis pretiosusque fluit, Col. 3, 2. sordidus, vilis, Col. 3, 2. pretiosus, Col. 3, 2. magis aut minus probus, Col. 3, 2.

Gutta Armeniaca, *an Ammoniaca?* Veg. 3, 68. Armoniacæ, Veg. 4, 14. guttæ storacis, Veg. 4, 14.

Guttatus color equi, Pall. 4, 13.

Guttonarii equi, *pro Tottonariis, qui parum abeunt a cottonariis*, Veg. 1, 56. 4, 6. *restituuntur a Salmasio ad Capitolini Maxim. c. 3, p. 13 b. Hack. Sunt autem Trepidarii, vel Tripedarii, minuto & celeri gressu quasi guttatim procedentes. Confert Gr. σακκάζειν & ὑποσακκίζειν, & laudat Glossas, ubi Gutturium est σακκός, προκοπή. Etiam colatorii, a colandis liquidis dicti illi videntur, qui tardiores & molliores adhuc, & Asturconico gradu ambulant. Denique κάλπα, qua Græci gradum tripedariorum appellant, nomen habet a κάλπη, vase, gutturnio.*

Guttur, *pro ingluvie avium*, Kropf. Col. 8, 5 & 7. gutteris exasperatio, Veg. 3, 66. *pro gutturis.*

Gynalia urbana Græcorum, eorumque partes, Varr. 2, Præf. (*in*) Gymnasium dominum sequitur oleum, Varr. 1, 55.

Gypfata lagœna, Col. 12, 12. gypfatum vas, Col. 2, 10. 12, 16 & 41. Pall. 4, 10.

LEXICON

Gypso. gypfare vinum, Col. 12, 36. *i. e. lagœnas vel do-
lia vini. Moris enim erat, ut vasa gypso picarentur. Vid. Di-
dymum Geop. 6, 18, & interpp. Petronii ad c. 34. Schœtzg.*
opercula, Col. 12, 10 & 39. lagoenam, Col. 12, 41.

Gypsum. gypso crasso linire opercula, Col. 12, 16 & 43.
medicata vina, Pall. 11, 14. in sextarios VII musti hemi-
nam gypsi miscueris, Col. 12, 26. gypsi flos, Col. 12, 20
& 21. flore sicco uvas obruunt, Col. 12, 43.

Gyrabit se difficile equus, *convertet*, Veg. 2, 5.

Gyro parvo decurrere, Col. 10, 226. * gyris altis abla-
queare, Col. 5, 9. *vid. Ablaqueatio.*

H.

Habeo. cum eum numerum habet exclusum, Varr. 3,
5. vineam novellam ante brumam ablaqueatam habeto,
Col. Arb. 10. pampinatam habeto, Col. Arb. 11. * habe-
bis in solo opertam muriam, Col. 12, 6 & 12. habent oves
triduo jejunas, Varr. 2, 11. habeantur tepide, Col. 8, 5. si
minus pure habitâ est apis, Col. 9, 5. * habebit vitandum,
Col. 11, 1. custodiendum, Col. 12, 3. illud præcipiendum
habeo, Col. 2, 15. 12, 50. * habeo dicere, Col. 5, 8. * ha-
bendum canes paucos, Varr. 1, 21. * habere urbem, *habi-
tare*, Varr. 3, 1. prædia, Varr. 1, 16.

Habilis arbori & jugo, Col. 3, 2.

Habitacula avium, Pall. 1, 23.

Habitatio ut delutetur, Cat. 128. habitationis mansio-
nes ut constituendæ, Pall. 1, 9.

Habitus totius incrementum aufert educatio, Col. 7, 12.
fœdi mulier, Col. 12, 1.

de Hædis, Varr. 2, 3. maximi & pulcherrimi fiunt in
media Caprasia, Varr. 2, 3. ut alendi, Pall. 12, 13. * cœ-
lestes, Varr. 2, 1 & 3. oriuntur, Col. 11, 2.

Halcyonii dies, Col. 11, 2.

Halec & acetum, Cat. 58. halecem *vel* allecem *etiam*
lego pro alliccem, Veg. 2, 49.

Haleculæ tabentes, Col. 8, 17. hallecula tunfa, Col. 6,
8. allecula rivalis, Col. 8, 15.

Halesi Sicaniæ flores, Col. 10, 268. *Halesus fluvius &
mons non longe ab Ætna, ubi Proserpina flores legit cum aliis
virginibus.*

Halicastrum far, Col. 2, 6 & 9. *Isidor. 17, 3: Alicastrum*

R U S T I C U M.

simile est alicæ, pondere & bonitate præcipuum. *Quæ si vera est, ut videtur, etymologia, legendum potius Alicastrum: nisi etiam malis halicam. Vid. Alicastrum.*

Halitus septemtrionis eligendus, Pall. 8, 4. halitu calor vivido, Col. 9, 13. malorum corrumpuntur acini, Col. 12, 43. folis torrer, Col. 4, 22.

Hallucinantem (*f. melius alucin.*) pastorem decipit fur, Col. 7, 3. somnulosum, stupentem, incuriosum. Allucinari est errare, allucinatio, erratio. Cloatius docet, lucum dici tarditatem quandam animi, & stuporem, qui allucinantibus plerumque usu venit. M. Cicero inquit, Epicurum in rebus naturalibus allucinari. Beroald.

Hamæ, Cat. 135. Vasa aquaria, quæ & in usu quotidiano erant, & ad restinguenda incendia iisdem aqua ferebatur. Col. 10. 387, aut habilem lymphis hamulam. Plin. lib. 10, ep. 42: Et alioquin nullus usquam in publico siphon, nulla hama, nullum denique instrumentum ad incendia compescenda. Plura Budæus in Pandectas, & Turneb. 19, 33. Popma.

Hamulam lymphis habilem, Col. 10, 387.

Hara suum, Varr. 2, 4. Col. 7, 9. Pall. 3, 26. anserum, Varr. 3, 10. Col. 8, 13 & 14. Pall. 1, 30.

Haris satio, Col. 10, 244. Forte, aris, i. e. aro & arisaro. Sylb. Hæc non intelligo, sive aris legas, sive haris; nisi de ea radice agat, quæ aron vel arum dicitur, & officinis non est incognita.

Harundo & Harundulatio, vid. Arund.

Haruspex, vid. Arusp.

Haud facile dixerim, Col. 11, 1.

Havena agrestis, Veg. 3, 15. ita vulgo legitur pro avena.

Hauriunt cibos integros pisces, Col. 8, 17. haurienda ubera agnis permittere, Pall. 12, 13.

Hautus profundi puteus, Col. 1, 5.

Hebetata humus torpet, Col. 3, 11.

Hebetes voluptate admiffarii, Col. 6, 36.

Heleoselinon, apii genus, Pall. 5, 3.

Heliotropiorum natura, Varr. 1, 46. heliotropium vocamus intubum agreste, Veg. 3, 42.

Helle. Phryxi nec portitor Helles, Col. 10, 155. hoc est, aries, qui Phryxum gestavit, sed Hellen pavidulam in mare dejecit, quod a casu puellæ Hellepontus vocatur; ideo h. l. nec portitor Helles dicitur, quod eam non transvexit. Pius,

Helleboro nigro necantur mures, Pall. 1, 35.

Scriptt. R. R. Vol. IV.

O

L E X I C O N

Helops, *vid.* Ellops.

Helvenaciæ vites, Col. 3, 2. *vid.* Harduin. *ad* Plin. 14, 1.

Helvenaci generis palmites, Col. 5, 5.

Helveolum minusculum, Cat. 6. Varr. 1, 25. vinum ut fiat, Cat. 24. *a colore nomen habet, vulgo nunc Blieckært. est enim helvus color Catoni & Festo medius inter rufum & album, Columellæ inter purpureum & nigrum. Similiter helvella olera a colore, quæ nos Bastærdt. Titinnius, lenti calido helvella, rapula, rumices. Popp.*

Helvolæ vites, Col. 3, 2. Bituricis fructuum opimitate respondent, Col. 3, 21. *vid.* Helvus.

Helvus. helvo colore boves, Varr. 2, 5. *ab hoc vocatæ* Helvolæ vites Col. 3, 2.

Hemisphærium, Varr. 3, 5.

Ἡὺν καὶ νέαν luna, Varr. 1, 37. *cf.* Varr. *de* L. L. lib. 5: Luna quod Græce olim dicta *μήνην*, unde illorum *μήνες*: ab eo nostri menses, a mensibus intermentrua dicta, quod putabant inter mensis senescentis extremos dies, & novam lunam esse diem, quem diligentius Attici *Ἡὺν καὶ νέαν* appellarunt, ab eo, quod ea die potest videri extrema & prima luna. *Sic videtur legendus Varronis locus. Ursin.*

Heracleæ emporium, Varr. 2, 9.

Herba fatis noxia, Col. 2, 12. herbarum conditura, Col. 12, 7 & 13. herba rubia, Veg. 3, 16. *inter adstringentia. nostris Ræce, Crap. sanguinalis πολύγονον*, Col. 6, 12.

Herbidi campi, Varr. 2, 1. Col. 6, 27. herbidæ segetes, Col. 1, 6.

Herbum, ervum, *ἔρπος*, Pall. 1, 24 & 34. *it.* 2, 8. *Jenso. ubi al. ervum it. 3, 7. ita* Veg. 2, 13.

Herculanæ ficus, Cat. 8.

Hercules aurea mala ex Africa in Græciam exportavit, Varr. 2, 1.

Herediolum, Col. 1, Præf.

Heredium, Varr. 1, 10.

Helperia, Col. 1, 3.

Hesperidum mala, Varr. 2, 1.

Hesperus ore corrusco, Col. 10, 290. in ornithone, Varr. 3, 5.

Hetruricæ ager pinguis, Varr. 1, 9. boves, Col. 6, 1.

Ἐξάγονον, Varr. 3, 16. Col. 5, 2.

Hexastichum hordeum, Col. 2, 9. *secale, ut vocant posteriores, esse suspicor, non hordeum aliquod. nam secale post tri-*

icum bonitate secundum locum tenet, deinde fragili culmo constat, ipsiusque grana ab inferiore tantum parte glumis excipiuntur, ut commemorat Colum. At enim: fragili culmo, & nulla vestitum palea, granum ejus celeriter decidit. Adde, secale celerius ad maturitatem perducitur, maturius, ne grana decedant, meti, semenque nullo negotio in area excuti, secale quoque segete macra arva reddi, quæ omnia hexasticho hordeo attribuit Columella. Quapropter, cum inter cereales stirpes nullum aliud plantæ genus habeamus, quod propius ad hoc hexastichum hordeum accedat, facile adducor, ut credam, id esse secale, quod una voce recentiores ignotum fuisse veteribus tradunt. Illud tamen prætereundum non est, secales spicas hexastichas nequaquam esse, quoniam intermediæ ordines non explicantur. Sciendum quoque est, id, quod hac ætate hordeum appellatur, glumis arte grana amplectentibus constare, quibus eadem per triturationem non evolvuntur, sed cum suis involucribus a culmo distincti solent, & recondi, ac iisdem vestita feri. Cujus generis apud veteres far adorem fuisse accepimus, de quo ita Col. c. 8 loquitur: Magis apte tamen in hujusmodi agris adorem, quam triticum, feritur; quoniam folliculum, quo continetur, firmum & durabilem adversus longioris temporis humorem habet. Probatum etiam ex satione: farris, quoniam folliculis ipsius grana inclusa majus spatium occupant, major modus ad ferendum exigitur, ut in hordeo nostrate contingit; at hordei hexastichi, cujus grana nuda sunt, minor. Afferit quippe Col. quinque modios (ejus) jugerum occupare; at adorei modios novem, si est lætum solum; si mediocre, decem. Ponted. Vid. Pall. 10, 4 & 11, 1. Illud video, secalem pariter cl. viri & hordeum hoc hexastichon convenire illi, quod κατ' ἑξοχὴν nostri Korn s. Roggen appellant. Far adorem autem veterum non cum hordeo nostro, Gerste, sed cum eo, quem Dinkel vocant, qui habent, Franci & Suevi, convenire, apparet eo, quod flos est frumenti generum, & eo etiam, quem Waitzen vocant, qui triticum, credo, est veterum, candidior; tum quod folliculis & gluma non exuitur in trituratione, sed peculiari mola suspensis lapidibus, & vento per stabellam immisso, iis liberatur, qui actus das gerben appellatur. vid. Adorem. Ceterum non falsa sorte vox est Conr. Heresbachii, docti hominis & boni ejusdem agricolæ, querentis l. 1, p. 102, ne fruges quidem, quibus quotidie vescimur, suo certo nomine nobis appellare licere. Vid. & Far.

Hiascentes nuces, Cat. 172. sic dehiascent arbores, Cat. 12.

L E X I C O N

Hiberi solum mutarunt, Col. 1, 3. Hiberi *f.* Iberi, *Asid-rica gens Ponti accola, quam cum Persis ac Phœnicibus Cel-tisque ac Pœnis in Hispaniam venisse, Varro tradit apud Plin. 3, 3. Iberiam Celtiberiamque inde dictam Hispaniam, apertum est.*

Hibernant greges in Apulia, Varr. 2, 2. hibernatum re-ducit furcillas, Varr. 1, 8.

Hibernus oriens, Col. 1, 6. hibernæ fici, Cat. 8. Col. 5, 10. hiberno servantur mella, Pall. 12, 8. *ut verno.*

Hic. hæ rei, Cat. 14. *Similiter vetustissimi scriptores eæ pro ei, solæ pro foli, unæ pro uni. Differit de hac veterum con-suetudine in libro 6 accurate Priscianus. Vislor. Hoc aliter, Varr. 2, 3. formula solemnis, qua in sententiis dicendis utebantur, hoc aliter, hoc amplius, cum alter alteri assentiebatur, & ali-quid addebat, vel demebat, vel aliquo modo mutabat. Ursin. Hi antiquis opponuntur, Varr. 1, 13. Hæc ad ea, quæ præcedunt, refertur, illa ad ea, quæ sequuntur, Col. 6, 35. 7, 5 & 13. Hæc ad remotius, illa ad propinquius, Col. 4, 27. ita Hic ad re-motius, Col. 6, 20. Hæc complectitur plura præcedentia, Cat. 8. Hisdem diebus, Pall. 10, 13. & perpetuo fere hi & ii, his & iis, &c. miscentur in MSS.*

Hiemales dies, Col. 11, 1. hiemalia loca, Pall. 1, 9.

Hiemat (*cælum*) Col. 11, 2.

Hiematio, Varr. 3, 16.

Hiems quod initium, quot dies habeat, Varr. 1, 28. Col. 11, 2. bipartita, Col. 11, 2. placida, violenta, præ-frigida, Pall. 11, 2. hieme quæ facienda, Cat. 37. Varr. 1, 34 & 37. demunt columbis cibum medium, Varr. 3, 7. hiemi, Col. 5, 9.

Hilaris vitis, Col. 3, 2. fagina admissarius, Col. 6, 27. hilares horti, Col. 10, 293.

Hilaritas diei, Col. 9, 14.

Hilarius pullulant vineæ, Col. 4, 27.

Hilaro. hilarat mansiones cursus solis, Pall. 1, 9.

Hinnus ex equo & asina nascitur, Varr. 2, 8. Col. 6, 37. *ita etiam Plin. 8, 69.*

Hio. hiat rimis, Col. 9, 8. hiant semina æstibus, Col. 2, 9.

Ἱππιατρὸι medici pecorum potissimum (κατ' ἐξοχὴν) appellati, Varr. 2, 7.

Ἱππιον Ἀργος, Varr. 2, 1. *vid. Argos.*

Hippocentaurum *festive videtur dixisse* Veg. 1, 46, *perens*

R U S T I C U M.

f. taurum equi, qua parte intus latet. Hoc apparet coll. 1, 51.

Hippocrates multa oppida in pestilentia servavit, Varr. 1, 4.

Ἱπποκράτης venenum, Col. 6, 27. Præter Bælianam de eo dissertationem, qui nihil fere inditum prætermisit, vid. Rendorf. ad Democr. de Sympathiis in Fabricii B. Græc. 4, 26, p. 346 sq.

Hippofelinon apii genus, Pall. 5, 3. atrum olus, Col.

11, 3.

Hipri, an Hirpi? Lucilii mentio, Varr. 2, 1.

de Hircis, Varr. 2, 3. hirci singuli quot capris sufficiant? Varr. 2, 3. Libero immolati, Varr. 1, 2. admittendi quales & quando? Pall. 12, 13.

Hirnea fictilis, Cat. 81. vid. Erneum.

Hirrus prætor, Varr. 2, 5. ejus piscinæ, Varr. 3, 17.

Hirsuta rusco, Col. 10, 374. hirsutum pecus, Col. 7, 2.

Hirta plumis femora, Col. 8, 2. hirtæ oves pellitis operon. Varr. 2, 2 & 11. hirtum pecus, Col. 1, Præf. hirtæ fepes, Col. 10, 27.

Hirudini haustæ remedium, Col. 6, 18.

Hirundinis adventus, Col. 11, 2 & 3.

Hispania, Varr. 1, 13 & 14. Bætica, Col. 2, 11. ulterior, Varr. 2, 4. Hispaniæ sacer mons, Col. 6, 27. in Hispania citeriore putei pro granariis, Varr. 1, 57.

Hispanica vitis, Col. 3, 2.

Hispaniensis Attilius, Varr. 2, 4. Hispanienses molæ, Cat. 10.

Hispanus sal, Col. 6, 17. Hispanum oleum, Pall. 8, 9.

Hispani equi, Veg. 4, 6.

Hispida cinara, Col. 10, 235. vid. Cinara.

Histones, Varr. 1, 2. *textrina, loca ubi sunt ἱστοί. Non habet, quod sciam, alium auctorem hæc vox: sed formata est ad analogiam aliorum collectivorum, quæ substantivorum tertiæ declinationis terminationem in ὄν mutant, ut παρθεῶν, δειδρῶν, πλατανῶν, κοπρῶν, præsertim οἰνῶν, πιτῶν pro apostheca. Polluc. 6, 15 & 9, 14. Igitur probare non possum conjecturam viri, quem nominare malo, ubi laudo, quam proposui jam in thesauro Fabriano, qui malit histotonos vel histotonas.*

Historiæ loquuntur, Col. 1, 4.

Ἱστορικῶς demonstrare, Varr. 3, 16.

Holus, pro olus, sæpe libri Columellæ & Varronis.

Homericus Melanthius, Varr. 2, 3.

L E X I C O N

Homerus est Maenius ille Deus, Col. 1, Præf.

Homo bulla, Varr. 1, 1. in homines singulos, Cat. 57. homines XVI, Cat. 11. homines, servi aut liberi, Varr. 1, 17.

Honesti animi in equo documenta, Col. 8, 29. * honesti omnibus partibus asini, Varr. 2, 6. honestior cultura ager, Varr. 1, 4. * honestum facito encytum, Cat. 80.

Horda *f.* forda, Varr. 2, 5.

Hordeacea pira, Col. 5, 10. hordearia *Plin.* 15, 15, quod cum hordeo maturescant. *Schættg.*

Hordeum ubi serendum, Cat. 35. Col. 2, 9. ejus genera, Col. 2, 9. cantherinum, Col. 2, 11. Pall. 10, 4 & 8. 11, 1. Galaticum, Col. 2, 9. Pall. 2, 4. 3, 8. hexastichum, Col. 2, 9. maturum, Pall. 12, 1. hordeo puro aluntur equi, Col. 6, 30.

Hordiacalia, *festum.* Varr. 2, 5. *vid.* Forda.

Hornotinæ nuces, Cat. 17. plantæ, Col. Arb. 30. virgæ, Col. 5, 6. *sed utroque loco al.* annotinæ.

Horologium Athenis, Varr. 3, 5. *Salmasius ad Solin. c.* 56, p. 881, opinatur, fortasse Varronem scripsisse aurologium, quia ille orbis ventorum, de quo Varro loquitur, revera fuit aurologium, unde librarii, rem non satis intelligentes, scripserunt horologium. *Schættg.*

si Horreat animal apertis dentibus, Veg. 2, 33. horrendi odoris, Pall. 1, 18. 12, 20.

Horreum, quo conferatur omne rusticum instrumentum, Col. 1, 6. Pall. 1, 19. *de vini cella, itemque supellestili servandæ*, Col. 12, 2. horreum pensile, Col. 12, 50.

Hortamen clamoris ac verberis timentes, Pall. 4, 11.

Hortensis lira, Col. 9, 4.

Q. Hortensius pavones primus posuit, Varr. 3, 6 & 13. ejus piscinæ, Varr. 3, 17.

Hortus ubi faciendus, Col. 10, 6. 11, 2. Pall. 1, 34. muniri ut debeat, Col. 11, 3. ut dividi, *ibid.* Quod totum caput hortorum disciplinam habet. Pall. 1, 34. quibus plantis conferendus in suburbano, Cat. 7. quando coli incipiat & quomodo, Pall. 4, 9. Col. 10, 35. quando pastinari, Pall. 10, 13. horti in collibus ut tractandi, Col. 10, 150. medicinæ hortorum, Col. 10, 337. Pall. 1, 35. * in hortos distinctæ vineæ, Col. 4, 18.

Hospite gemma, Pall. Inf. 33.

Hospitales aves tuas adhuc ructor, Varr. 3, 2.

R U S T I C U M.

Hospitiis infestare rem familiarem, Col. 1, 5. * hospitia apium, Pall. 5, 8. * hospitium aquæ præbetur in cisterna, Pall. 1, 17. cancri sol tenet, Pall. 8, 6. virgulta quæ quibus præsent, Pall. Inf. 19. *conf.* 100.

Hostiæ sanitatem non stipulantur emtores, Varr. 2, 5.

Hosticus, Col. 1, Præf.

Hostus quid? Varr. 1, 24. *Ab hauriendo derivat vocabulum Turn. 25, 19, & a Gallis hostam etiam vocari ait vas vimineum, quo vinum gestatur.* hostus nequam, Cat. 6.

Humanitate aliqua literis imbuti, Varr. 1, 17.

Humectare os diductum agni pressis papillis, Col. 7, 3.

Humectus locus, Cat. 6. campus, Pall. 3, 10. humecti saporis vinum, Pall. 11, 14. humecta qualitas æstatis, Pall. 1, 6. humectum cœlum, Pall. 10, 6.

Humerosi loci, Col. 3, 10.

ab Humeris decerpenda semina arborum, Col. Arb. 20: *add.* 3.

Humescit solum, Pall. 10, 10.

Humidus malleus s. morbus, Veg. 1, 3 & 10. 3, 2.

Humilis positio. Col. 4, 1. *profundæ opponitur, & eadem est, quæ suspensa. Scilicet alta & profunda eadem: altæ autem opponitur humilis. Sic Plin. 8, 20 humili radice descendere. humiliores paulo in altitudine, Varr. 3, 9.*

Humo. humantur talææ, *h. e. totæ immerguntur terra superveniente*, Col. 5, 9.

Humor concipitur, Col. 1, 6. extrahitur, *ibid.* falsus in agris ut corrigatur, Pall. 10, 3.

Humus destituta, Col. 2, 1. humi natura, *h. e. terræ*, Col. 1, Præf.

Hunnici equi, Veg. 4, 7.

Hunnisci equi, Veg. 4, 6.

Hunnorum equi neglecti, duri tamen, Veg. 2, Præf.

Hyacinthus cœlestis numinis, Col. 9, 4. *Nominis malit Schættg. Sed nihil fere dubito, quin legendum sit luminis, h. e. coloris: cærulei coloris eam esse commendationem apparet. Et video idem placere Morg. 1, 45. qui iris vel gladiolus dicitur, similitudine foliorum, Pall. 1, 37. hyacinthos cæruleos & niveos, Col. 10, 100. ferrugineos, Col. 10, 305.*

Hyænæ pellis superstitiose adhibita, Col. 2, 9. Pall. 1, 35. 10, 3. *vid. etiam Jo. Rhod. ad Scribon. c. 172, p. 260.*

Hybla Siciliæ, Col. 9, 14. 10, 170.

Hydromellis confectio, Pall. 8, 7.

L E X I C O N

Hydrophoba animalia , Veg. 3, 31. hydrophobos facit
 morsus canis rabidi , Veg. 3, 84.

Hydropicus bos , Veg. 3, 27.

Hydrops , Col. 7, 7. animalium , Veg. 3, 25.

Hymettus mons Atticæ , Col. 9, 2. Hymetti Actæi mel-
 la,, Col. 10, 386.

Ῥοσκύαμος , ejus semen , Col. 6, 38.

Ῥυπνέμια ova , Varr. 2 , 1. *quasi a vento concepta. Plin.*
H. N. 10, 80: Irrita ova , quæ hypenemia diximus , aut
 mutua feminæ inter se libidinis imaginatione concipiunt,
 aut pulvere: nec columbæ tantum , sed & gallinæ , per-
 dices , pavones , anseres , chenalopeces. Sunt autem ste-
 rilia & minora , ac minus jucundi saporis , & magis hu-
 mida. Quidam & vento putant ea generari: qua de causa
 etiam zephyria appellantur. Hæc autem vere tantum. *Con-*
fer Aristotelem de generatione animalium 3, 1, & hist. animal.
5, 1. 6, 2. Ponted. Add. Hard. ad Plin. 8, 67. Cerda ad
Virg. Ge. 2, 273, qui diligentissime collegit omnia.

Hyperionis æstu flagrans , Col. 10, 400.

Hypochysis (*ita enim leg. ὑπόχυσις*) ad verbum suffusio
 oculi , Veg. 2, 17. *est ὑπόχυμα , ut a Gorrao definitur. Se-*
des enim inter corneam & crystallinum.

Hypocoriasis , Veg. 2, 16. *vid. Core.*

Hipomelidum descriptio , satio , cultura , Pall. 13, 4.
 Hypomelis quæ sit , nemo , credo , docet. Tacent certe Pli-
 nius , Geoponici , tum barbari Crescentius de commodis rerum
 rural. & Barthol. de Pisis , ac recentiores , Bruyerinus & Non-
 nius de re cibaria. Vix dubito , quin rectius sit Epimelis , quam
 Dioscorides 1, 170 mespili genus esse ait. Certe etiam Bau-
 hinus in Πίνωσι p. 454 ad Mespilum apii folio silvestrem
 non spinosam s. sorbum torminalem refert , cum subjicit ,
 Hypomelides Palladii quibusdam. Et tamen antiquum esse
 errorem , vel corruptionem oportet , si eadem est , quod mihi sit
 probabile , de qua Isidor. 17, 7. Pomelida sorbo similis , me-
 diocris arbor , & flore candidulo , dicta , quod dulcedine
 sit ejus fructus , & acuto sapore commixtus. *Add. Porta*
Villæ 3, 14.

Ῥομνήματα Boli Mendesi , Col. 7, 5.

Ῥς , sus , Varr. 2, 4.

Hyssopites vinum , Col. 12, 35.

R U S T I C U M.

I.

I. S. i. e. unum & semis. *Al.* 15 f. XV. *Cat.* 18 & 150. *Sed nostris certe rationibus magis convenit I. S.*

Jacca, crates, e qua fœnum carpunt equi, *Veg.* 1, 56, *interprete Dufresnio.*

Jacche dulcis, *Col.* 10, 426. Jaccho potanti gratum, *Col.* 10, 235. multo madefactus, *Col.* 10, 305.

Jacencia animalia, (*de piscibus*) *Col.* 8, 17.

a Jacio composita uno tantum i scribuntur in *MS. Lips. Columell.* ut eicit, abicere rel.

Jactare ventilabris, *Col.* 2, 10. jactando ventilare oleam, *Varr.* 1, 55.

Jacturam pati, *Col.* 1, *Præf.* restituere, *Col.* 11, 1.

Jactus. jacta frumenta, *Col.* 2, 2.

Jaculatur Juppiter imbres, *Col.* 10, 329. quo ventilator eam jaculabitur, *Col.* 2, 10.

Jaculus. jaculi funes, *Col.* 6, 2. ut rete jaculum.

Jana, luna, *Varr.* 1, 37. *Macrobi. Sat.* 1, 9: Pronuntiavit Nigidius, Apollinem Janum esse, Dianamque Janam; apposita d litera, quæ sæpius i literæ decoris causa apponitur. *Schættg. vid. Scal. Emend. tempor. L.* 2, p. 174.

Janitor catenatus, *Col.* 1, *Præf.* Janitores servi catenis erant ligati, ne noctu a custodia possent aufugere. *Ovid. Am.* 1, 6, 1: Janitor (indignum) dura religate catena, Difficilem moto cardine pande forem. *Vid. Pignorium de Servis p.* 447, 448; *Titum Popmam de operis servorum p.* 133, 134. *Schættg.*

Januarii mensis descriptio & opera, *Col.* 11, 2.

Janus. Jano strues commovetur, *Cat.* 134.

Ibericum mare, *Col.* 8, 16.

Ibero gurgite merfit, *Col.* 10, 295. Iberi solum mutant, *Col.* 1, 3.

Ibi complectitur plures locos, *Cat.* 9. ibi mittes, pro eo, *Pall.* 5, 8.

Ibiscus, althea, *Pall.* 11, 14.

Ἰχθυοτροφεῖα, aquatiliū animalium receptacula, *Col.* 8, 1.

Ictერი jumentū signa, *Veg.* 3, 56.

Ictus & ductus opponuntur, *Col.* 4, 25. ad ictum intumescere, *Col.* 6, 14.

Id, pro ejus, *Cat.* 122 & 123.

Idem agrum quod hominem, *Cat.* 1. Singulare dicendi

LEXICON

genus, quod non memini, alias me observare: forte Graecismus τῶσιν ὅσων. Al us dixisset item agrum, ut hominem &c. nisi sic legendum. Amicus aliquis nosler putabat, intelligendum facere, vel efficere.

Jectura, pro ejectione, Veg. 2, 45.

Jecur anseribus ut tenerescat, Pall. 1, 30.

Jejunium hiemis, Col. 7, 3. jejuni laborans terra, Col. 3, 12. jejunia terrae saturare, Col. 10, 82.

Jejunus tofus, Pall. 1, 5. jejuna glareæ, *ibid.* jejuna macies corticis, Pall. 4, 10. jejunior pars omnis humi, Col. 2, 4.

non Ignava ut non resistat, Varr. 3, 16.

Ignescit amor, Col. 10, 211.

Igneus. ignea sævitia, *de morbo*, Col. 7, 5.

Ignem adolere corpus. Col. 12, 31. * quando minus ignis habet hoc astrum, *de luce luna*, Varr. 1, 37. * ignis sacer, *ovium morbus*, Col. 7, 5.

Ile. ilia ducere spissis pulvis, lentis. Veg. 3, 65.

Ileos morbus unde dictus? Veg. 1, 42. neum pati, Veg. 1, 48.

Ilex spinosa, Col. 6, 3. minor, Col. 9, 4.

Iligneam frondem legere, Cat. 5. Col. 11, 2. ilignei frutices, Col. 7, 6. iligneæ frondes, Col. 6, 3. iligneæ folia, Col. 6, 3. manubria ferramentorum, Col. 11, 2.

Illacrimat fons, Col. 10, 25.

Ille ad propinquius relatum, hic ad remotius, Col. 4, 27.

* illæ rei, Cat. 154.

Illecebræ ciborum, Pall. 4, 12.

Illectus nimio favore priscorum, Col. 2, 1.

Illobatum robur, Col. 12, 1.

Illiciendi vis in erithace, Varr. 3, 16.

propter Illicium, Varr. 3, 7. *h. e. ut emissæ columbæ, redeuntes, illectas ducant secum plures.* illicium apibus apiastrum, Varr. 3, 16.

Illigatus fusti fasciculus, Col. 12, 19. illigata sparto mala, Col. 12, 44. viti vasa, Col. 12, 43.

Illigo. illigant se capreolis pampini, Col. 4, 14.

Illinire creta figulari, Col. 12, 44.

Illinitum & mixtum aqua ciminum, Col. 7, 13. illinitæ luto Punico frondes, Col. 9, 7. illinitis, *ibid.* Talia multa apud Plin. vid. Linio.

Illis cruribus pinguiore sunt columbæ, Varr. 3, 7.

R U S T I C U M.

Illiterati villici commodum, Col. 1, 8.

Illotus sudor, Col. 7, 3. *ex Virgilio. vid.* Illutus.

Illuminari fenestellis, Col. 8, 3.

Illustres agricola, Col. 7, 2. celeberrima fama, Col. 3, 3. illustre horreum, Col. 12, 2. illustrissimus quisque de antiquis pastor, Varr. 2, 1.

Illutos vinaceos, Cat. 147. *i. e. e quibus non est facta lora. Turn.*

Illuvies obesa, Col. 7, 10.

Illyricæ mulieres robustæ, Varr. 2, 10. Illyricæ iridis uncia, Veg. 1, 11. *vid.* Iris.

Imago aurea, Varr. 1, 2. imaginem suam in aqua videntes equæ inani amore capiuntur, Col. 6, 35. * imago, *i. e. echo*, Varr. 3, 16.

Imbecilla arbor, Col. 5, 10.

Imber vini aspergitur farri, Pall. 1, 29. *conf.* 1, 35. primus vespertini rosis, Pall. 12, 13.

Imbrex. in imbrice ponitur succus, Pall. 4, 15. imbricibus desuere cupam, Cat. 21.

Imbridum cœlum, Pall. 2, 13. *Utitur hac voce etiam Solinus c. 4: Homo Særdus opem plurimam de imbrido cœlo habet. Schættg.*

Imbrifer cœli status, Col. 5, 5. 7, 6.

Imbuere dolia, Cat. 69.

Imitatio aliorum nova quoque tentare debet experimenta, Varr. 1, 18.

Immanis numerus annorum, Varr. 3, 1.

Immature nimium, Col. 11, 2.

Immensum est, *h. e. nimis longum*, Pall. 4, 27. immensis temporibus permanere, Col. 11, 3.

Immeo. immeat aqua cisternis, Pall. 1, 17.

Immergere terræ de vite, Col. 5, 6. immergeri, Col. 5, 9.

Immidius Casinas, Varr. 3, 3. *Sed leg.* Ummidius.

Immittitur vitæ palmes, *h. e. submittitur*, Varr. 1, 31.

Immolare, *θύειν*, Varr. 2, 4. immolandi initium a fuillo pecore, Varr. 2, 4.

Immota femina, Col. 5, 5.

Immunda mulier, *menstruata*, Pall. 4, 9.

Impares trapeti, Cat. 3, 5. *h. e. supervacanei, præter illos; quorum quotidie usus est, ut si in illis quotidianis aliquid fructum sit, aut aliquid reficiendum sit, ea præsto sint, quæ in illorum locum sufficiantur. Paria enim vocari debent, quæ ha-*

L E X I C O N

bentur quotidiana usioni: imparia ergo, quæ præter illa adhibentur. Scalig. * impari numero ova, Pall. 1, 27. *Eandem superstitionem vid. ap. Col. 8, 5. Sic in medicina impar numerus.* Marcellus c. 1: Baccæ lauri impari numero contritæ fronti impositæ profunt. *Ex Plin. Valeriano 1, 2: Baccæ quoque lauri impari numero in oleo contritæ capiti instillantur. Plin. Valerian. 3, 32: Muscæ impari numero infricantur. Ad furunculos, novem aut septem raphanis utendum præcipit 2, 40. Cochleæ marinæ eduntur impari numero. Idem 2, 15. Serenus c. 12: Allia tum septem numero septemque lupinos Cretaceam dabis in testam. Barthius, 39, 8.*

Impasci prato, Col. 2, 18. 6, 5.

Impatiens vetustatis vinum, Col. 3, 21. famis sus, Col. 7, 11. impatientissimum frigoris animal ovis, Col. 7, 3.

Impedatio, Col. 4, 13.

Impedo. impedanda statuminibus vitis est, Col. 4, 16.

Impensam vitare, Col. 12, 57. reficere, Varr. 1, 2. fere nullam poscit olea, Col. 5, 8. impensas amplissimas poscunt vineæ, Col. 3, 3. frustrari, Col. 1, 1. * impensam testaceam subter inducis, Pall. 1, 40. *Ita Pall. 1, 9 & 13. significat, quod apparet, materiam, quæ calcis arenatæ vel luti instar induci potest. Apud Plin. 36, 163, & Jul. Obseq. c. 87, impensæ navis interprete Burmanno ad Ovid. Her. 7, 188 sunt armamenta navis. Heinsius ad l. c. Ovidii etiam funeris impensas pro marmore &c. capiebat, sed invito Burmanno.*

Imperator appellatus Prætor propter Quæstoris sui victoriam, Varr. 2, 4.

Imperata aliarum rerum, Varr. 1, 17.

Imperare crudeliter, Col. 1, 8. imperandi parum prudentes, Col. 11, 1. * imperare vitibus, Col. 3, 3. 4, 24 & 29. ubi Casaubonum ad Optat. Milevit. L. 5, p. 107 laudat Almelovenius. *Nempe significat imperare plures submittere palmites & plus adeo laboris matri imponere. Contrarium est parcere, h. e. putare angustius.*

Impetiginis remedia, Col. 6, 31. Veg. 2, 51. *Pustulæ sunt infestantes corpora, quarum, ut docet Corn. Celsus, species sunt quatuor. ab impetu inditum nomen, ut ostendit Quintus Serenus illo versu, Si vero vitium est, quod ducit ab impete nomen. Vulgo volaticam dici autumant. Impetiginem Plinius lichenas esse sentit, hæc memorans: Arida cum resina impetiginem & scabiem, quam pforam & lichenas vo-*

R U S T I C U M.

cant. *Nam* ὥρῃ, Græce scabies, *relinquitur ut lichen sit impetigo.* Beroald.

Impicare amphoram, Col. 12, 29 & 43.

Implastratio pro empl. sæpe MS. Lugd. Palladii.

Implecticus bos, Veg. 3, 29. *videtur, qui riget, & flectit se difficulter.* Platnero placebat ἐμπληκτος.

Implecticum medicamentum, Veg. 4, 28. impletorium *potius esse videtur*, anapleroticum.

Impleo. implent napi & rapa rutticos, Col. 2, 10. *saturis faciunt, famem explent.* tres modii seminis jugerum, Col. 2, 10. *vid.* Occupo. se uvæ, Col. 12, 39. implente utero, Col. 6, 1. *Ursinus conj.* inciente. impletur tota messis, *h. c. perficitur*, Pall. 7, 2. implendis feminis idoneus, Col. 6, 27. 7, 6. 8, 5.

Implicare carminis legibus, Col. 11, 1.

Imponunt, *interponunt*, Varr. 1, 26. imponere alteri formam sui coloris, Pall. 11, 14. imponi potest loco gracili forma prati, Pall. 10, 10. * imponitur equus, Col. 6, 27. equæ admissarius, Col. 6, 36.

Imporcare solum, Col. 2, 10.

Importunius fluere, *celeriter, motu valido*, Veg. 1, 56.

Impositi ovibus arietes, Col. 7, 2. *vid.* Imponere.

Impræsentiarum, Cat. 144. *Summam eorum, quæ de hoc verbo disputantur, exhibet ad Sanctii Minervam Perizonius.*

Impressionem facere in caltra, Varr. 2, 4.

Impressæ solo piscinæ, Pall. 1, 31. impressum foramen, Pall. 3, 17. 11, 8. falce vulnus, Col. 4, 7. impressis vulneribus, Col. 7, 11.

Imprimit cæcilia morsum, Col. 6, 17. imprimere puteum, Pali. 1, 34. radici palum de buxo, Pall. 2, 15. falicis, Pall. 12, 7. ne imprimatur jacentibus molibus solum, Col. 3, 13.

Improbe, *intempestive, sero*, Col. 2, 10. 11, 2. non improbe concipit, Col. 7, 9.

non Improbis genibus, *enormiter magnis*, Col. 6, 1.

Improsperè cessit, Col. 1, 1.

Imprudens antiquitatis, *imperitus*, Col. 3, 18. negotii, Col. 1, Præf.

ne Impugnè abeat, *de persona*, Varr. 1, 16.

Imputant longe plus feminis jacti, quam quod severint, Col. 1, 7.

Imputruit oleo mus, Col. 6, 17.

L E X I C O N

Imus & unus confunduntur a librariis, Col. 4, 24. 5, 6, 9 & 11. Pall. 3, 12. 4, 10. 12, 7.

In adolescentia, Varr. 3, 16. in decem diebus secundum partum, Varr. 2, 7. in decem annos pariunt boves, Varr. 2, 5. in ortu caniculæ, Col. 4, 8. * in Turanii sc. ædes, Varr. 2, 11. ut Gr. *eis didασκαλειον φοιτᾶν*. Sylb. * in pabulo est ocimum, farrago &c. Varr. 1, 23. in quo genere sunt, *h. e. exempli gratia*, Varr. 1, 7. cf. 2, 1. genera sunt vini, in quo Falerna, Varr. 1, 65. * in hoc nunc denique est, ut dici possit, *nun ist es an dem*, Varr. 3, 1. * in hoc, *propterea*, Varr. 3, 1. in quantum, Col. 3, 13. * in dimidia parte agri collocare filiam nuptui, *doti ei dare partem agri*, Col. 4, 3. * in *omissum* ante balneas & gymnasium, Varr. 1, 55. * in *sæpe motum cum ablativo*, & *cum accusativo quietem significat*. Coquito in fornacem, Cat. 39. in villam, *ibid. ubi bene observavit Popma*, Catonem in hoc libro sine discrimine præpositioni in vel accusandi vel auferendi casum junxisse. in arborem relinquito, Cat. 52. in hominem, Varr. 2, 1. in parietes stantes, Varr. 3, 14. Contra in afferculo alligata, Cat. 152. in fundo illata, Cat. 146. in quibus solent equas abigere, Varr. 2, 10. in agris redigere cives, Varr. 3, 1. conjicitur in urceo, Col. 12, 21. in naribus infundere, Col. 6, 4. in naso introit polypus, Cat. 157. introitum facit in Cancro, Col. 11, 2. mittuntur in vasculo, Pall. 3, 25. pro quo mittunt vasculis, Pall. 3, 25. mittis in linteo, Pall. 3, 31. in vasculo, Pall. 8, 8. 11, 14. in dolio, Pall. 11, 14. in metreta demittis, Pall. 11, 14. ita Pall. 12, 19. in aqua missum, Veg. 1, 17. De hac confusione multa Barthius ad Calpurn. ecl. 2, 59. add. Morgag. IV, 2. Librariis etiam quædam hic tribuenda esse, non negarim, cum interdum Lugdunense MS. Palladii alterum casum substituat.

Inacto grege, inducto, Varr. 1, 52.

Inædificare parietes, Col. 6, 37.

Inæquabiles greges, Varr. 2, 4.

Inæquabiliter maturescunt ova, Varr. 3, 9.

Inania plaustra, Varr. 1, 20.

Inarescit arbor ardore solis, Pall. 12, 7. vulnus, Col. 4, 7. inarescere patieris botryones in vite, Pall. 11, 22. inaruerunt radices, Col. 2, 14. inarrescentes fici, Col. 12, 15.

Inaro. inarare fabalia pro stercore, Varr. 1, 23. arbores, Col. 2, 2.

R U S T I C U M.

- Inaugurantis regis somnium, Col. 1, Præf.
 Incullat carnem, Veg. 2, 27.
 Incantationes, *vid.* Superstitiones.
 Incanæ barbæ, Col. 8, 2.
 Incassum *legunt quidam pro in cassum*, Col. 4, 3.
 Incavare, *cavum facere, excavare*, Col. 4, 25.
 Incendia ætatis, Pall. 1, 4.
 Incendere ammoniam, excandefacere, Varr. 3, 2. * agros, Pall. 1, 6, 9, 4.
 Incentiva tibia, Varr. 1, 2.
 Incerniculum, Cat. 13.
 Incernere terram cribro, Cat. 48. Col. 5, 6.
 Incertus dies, Col. 11, 2. cœli status, *ibid.*
 Incessit crepusculum, Col. 11, 1. hominibus sterilitas arenæ, Col. 2, 10. tempestas, Col. 12, 2. inceserunt frigora, Col. 12, 50. siccitates, Col. 5, 9. regionibus noxia animalia, Col. 11, 3.
 ab Inchoato domos exstruunt, Col. 4, 3. *de novo.*
 Inchoo. inchoamus fodere pastina, Pall. 13, 2. inchoante mense, Pall. 3, 25. inchoantibus canicularibus diebus, Pall. 8, 7. inchoatur prima pampinatio, Col. 11, 2.
 Incidunt fentes corpus ovium, Pall. 8, 4.
 Incientes oves, *h. e. gravidae, partui vicinæ*, Varr. 2, 2.
 Inciente etiam leg. videbatur *Ursino* Col. 6, 1 *pro vulg.* im-
 plente, & 8, 11 incientes *pro* enitentes. *Restituerat hanc vo-*
cem Plinio 11, 84 Turnebus Adv. 20, 23, & confirmavit ad l. c.
Harduinus. Arnobii exempla Faber noster suppeditat.
 Inciles fossæ, Cat. 155. incile est *inseulptum aut excavatum*, a verbo cælo. *Vide Nonium 2, 430. Glossæ apud Barthium Adv. 28 19: Incilla fossa, quæ fit ad aquam derivandam in via. Schættg. Eadem nota signatum nomen, quæ ancile, de quo Varro de L. L. 6, Ancilia dicta ab ancisu.*
 Incilia aperire, Cat. 155. excitare, Col. 5, 9.
 Incipiunt, Pall. 3, 26. *Utrum Palladius ipse posuit incipiunt, pro concipiunt, ut mulieres apud nos dicunt, sie fængt mit dem Kinde an: an, cum illud insolitum sit, fecit vox proxima, ut librarius scriberet incipiunt pro concipiunt? Ita puto. incipientes grossos decutere, Pall. 4, 10.*
 Incisiones interiorum, Veg. 1, 39. *torminz ventris, ut nostri Schneider in Labe. * Incisio pro inlitione sæpe est in MS. Col. Lips. v. g. 3, 11, rel.*

LEXICON

dormiat, *h. e. torpescat*, Veg. 3, 47. *ut nostri einschlafen. vid. Obdorm.*

Inducere fontem, Col. 1, 5. novellam vitem, Pall. 2, 13. inducit olea frondem, Col. 5, 9. *sed f. legendum induit. inducentes in panno*, Veg. 2, 49. *auffstreichen.* inducitur tectorium iterum & tertio, Pall. 1, 15. stracta in armos equi, Veg. 2, 45. *add. 48.*

Inductio calcis & tectorii marmorati, Pall. 1, 15.

Inductus. inducta testaceo, Pall. 1, 38.

Induo. induit se *vel* induitur vitis majore fructu, Col. 4, 27. 5, 6, 8 & 9. induit se floribus arbor, Col. 10, 242. induunt se uvis vites, Col. 4, 24. cum se non induit arbor *fructu*, Col. 5, 8. induere arundinibus velut pileis, Col. 5, 10. induitur pes solea sparteae, Col. 6, 12.

Induruit vitulus, Col. 6, 26. induerere virgæ, Col. 4, 6. vehementius, Col. 4, 7. * cum induraverit, *intransiue*, Veg. 3, 82.

Industriæ rusticantis quæ tenenda, Pall. 1, 6.

Indutilis vomis, Cat. 135. indutilis, *modo Catonis sit, quid sit, nimis obscuram esse non potest, nimirum ferrum illud, quod indui potest vel inferi lignæ aratri parti, quam ἔλυμα Græcis dici patet ex Poll. 1, 252. benene furcam vocaverit interpres, non habeo dicere.*

Ineantur matrices, Col. 7, 3. inire debent feminas veræ, Pall. 3, 26. * inire mensuras agrorum, Col. 5, 3.

Iners ad venerem admissarius, Col. 6, 27. inertes ad incubandum, Col. 8, 2.

Inerticula vitis, Col. 3, 2. Gr. ἀμείδυστος. *forte eadem Argitis, ἀργός. Est etiam Plin. 14, 2.*

Inexpugnabilis acerbitas, Pall. 10, 17.

Inexputabilis numerus, Col. 9, 4.

Infamant generosas degeneres apes, Col. 9, 8. infamare terræ ubertatem, Pall. 1, 6. infamatur ager, Col. 1, 7.

Infantia feminis, Col. 5, 5.

Infarcire falem in carnes, Col. 12, 53.

Infer vicinus, Cat. 149. *inferior. Sic autem veteres loquebantur Super, Infer, Exter, Citer. Cato de agna musta pascenda: Citer ager alligatus ad sacra erit. L. cret. lib. 1: Naturam, quam totus habet super ignis, haberet. Papinius: Exter honos, pro extrarius. P. pma.*

Inferio vino mactæ esto, Cat. 132 & 134.

Inferno potitur regno, Col. 10, 274.

R U S T I C U M.

Inferre rationibus, Col. 1, 7. tributum, Col. 1, 1. quæ domum inferuntur, Col. 12, 1. si quod adversarium inferatur, Varr. 1, 12.

Infervescere, Cat. 123 & 156. Col. 12, 17.

Infervescæta victili vase, Col. 9, 13.

Infervescere, Cat. 90.

Infesto. infestat salix saporem vini, Col. 5, 7. infestant cervicem bovis clavi, Col. 6, 14. animos superstitione, Col. 11, 1, infestare rem familiarem, Col. 1, 5. infestari carie, Col. 11, 2. procellis, Col. 1, 5.

Infestus. infesta regio, Varr. 1, 16. infestus feminibus ager, Col. 2, 14. gelu & nebulis loca, Pall. 2, 13.

Inficientes, Varr. 3, 16. *nihil facientes.*

Infidibula, Cat. 10 & 11. *Turneb. 7, 22: Infidibula ab infidendo nomen sunt adepta, quibus tanquam infunduntur vasa angusti oris, ut urcei vel dolia per tectorium, ut humor aut vinum infundatur. ea melius censeo infundibula vel infudibula appellari.*

Infimo, Varr. 3, 5. *h. e. in infimo; forte quoque ita legendum:*

Infinitivus pro imperativo, Varr. 1, 31 sæpius. it. 32. Varr. 3, 9. Col. 12, 39. * Infinit. fut. act. indeclinabilis, Pensilia ad abjiciendum descensurum se minantur, Varr. 1, 68.

Infirmitas, *infidelitas*, Col. 3, 10. *Sic*

Infirmissimi, *ibid.*

Inflationem stomachi facit, Col. 12, 11. *vid. & Insolatio.*

Inflato in alveos spiritu, Col. 9, 8. * inflata morbo animalia, *affluta*, Veg. 3, 23.

Inflo. inflare aquam in os palumbi, Cat. 90. inflaverat medicamenta cupiditas mulomedicorum, Veg. 4, 7.

Infœcunditas agri, Col. 1, Præf.

Infœcundior materia, Col. 2, 4.

Informatur funis, Col. 2, 2. informandæ aræ, Col. 11, 3.

Infossio totius corporis, Pall. 3, 16.

Infossi lacus, *depressi*, Col. 9, 1.

Infractus diligenter tofus, Pall. 12, 7. infracto mola sale; Col. 12, 53. infractæ digitis nuces, Col. 8, 17.

Infractus clivosarum viarum, *MS. anfractus*, Veg. 3, 5.

Infreno cursu volitare, Col. 10, 215.

Infrequens alveus, Col. 9, 11. infrequentes paucitate plebis alvos, Col. 9, 14.

Infrico. infricare *f. infriare* musteos vino, Col. 12, 30. *add. Col. 6, 32.*

L E X I C O N

- Infrigidatio subita sudoris, Veg. 1, 29.
 Infringere hordeum mola, Pall. 7, 12. infringitur ardor
 folis, Pall. 12, 13.
 Infrio. infriare papaver, Cat. 79, 84 & 95. in aquam;
 Cat. 156. infriatur vulneribus sal, Col. 7, 5. 8, 5.
 Infructuosa cultura, Col. 11, 2.
 Infudibulum, Cat. 10 & 11. *vid.* Infidib.
 Infundibulum, Cat. 13. Col. 3, 18. infundibuli angusto
 ore, Pall. 7, 7. *Sed ubique fere fluctuat lectio.*
 Infundo. infundere pullis robur copiosi & puri lactis,
 Pall. 4, 13. si infuderit uvam nimius imber, Pall. 11, 9. in
 piscinam infundere, *injacere*, Pall. 1, 31. infundito sinapi
 & aceto, *perfundito*, Col. 12, 54. infundi oleo, Veg. 3, 4.
 si pluviis infusa fuerint fœna, Pall. 6, 1.
 Infuscata vinacea, Col. 11, 2.
 Infuscatur naturalis sapor, Col. 12, 19.
 Infusci coloris apes, Col. 9, 3 & 10.
 Infusio cœlestis, *imber*, Pall. 3, 25.
 Infusus mediocriter ager, infusa leniter terra, Pall. 2, 3:
 vehementer infusus in pluvia, *madefactus*, Veg. 3, 4. in-
 fusa vino offula panis, Veg. 3, 4.
 Ingaunum, *vid.* Albium, Varr. 3, 9:
 Ingenerare, Col. 10, 196.
 Ingenium animi pro regionis cœlique statu variat, Col.
 6, 1. ingenii bona, *de equa*, Col. 6, 36. ingenii sui semina
 ferunt *silvestres arbores*, Col. 3, 1. ingenia silvestria depo-
 nunt pulli, Col. 8, 15.
 Ingerere cibum, Pall. 1, 30. vitibus stercus, Col. 2, 16.
 arbori lac, Pall. 12, 7.
 Ingluvies vacua cibum concoctum esse significat, Col.
 8, 5. *Albertus Magnus, doctior, quam eloquentior, Pappam*
vocat in avibus, quam Columella vocat ingluviem. Idem
Virgilius illo versu, Improbis ingluviem ranisque loquaci-
bus implet. A Plinio dicitur sinus gutturis. Est autem ca-
pacitas gula patentior, qua merguntur recentia cibaria. Beroald.
 Ingrandescunt sata, Col. 2, 10. difficulter acini, Col.
 3, 6. ingranduit porrum, Col. 11, 3.
 Ingrate impenditur succus pomis vitiosis, *h. e. inuili-*
ter, tanquam ingratis, Pall. 7, 5.
 de Inguibus solvendæ venæ, *f. inguinibus*, Veg. 3, 3 b:
 Inhabiles labori, Col. 6, 1.
 Inhibere boves, Col. 2, 2.

R U S T I C U M.

Inibi, *in eo*, Cat. 18 & 38.

Injecti sensus, Col. 3, 10.

Inigere in arcem, Varr. 1, 2, in stabula, Varr. 2, 2. *cf.* Varr. 3, 10. Sextus Pompejus: *Inigere pecus, est agere.*

Injicere voluptatem præfecturæ, Varr. 1, 17. aquam, Col. 12, 22.

Inimicum ad corpus alendum, Varr. 2, 2. inimici factionis dentes caprarum, Varr. 2, 3. inimicissima diligentiae vitia, Col. 11, 1.

Iniquis exclusus spatiis, Col. 10, 2. angustis *ex Æneide interpretatur Servius.* iniquissimus locus, Col. 3, 3.

Initiante pluvia, *incipiente*, Pall. 7, 4.

Initia, *Cereris præsertim*, Varr. 3, 1. initiis Cereris porci immolantur, Varr. 2, 4. initiis pacis, foedus cum feritur, Varr. 2, 4.

Initus, *a, um.* inita arbor, Col. 5, 9.

Injungitur pondus, Col. 6, 2. mas feminæ, Col. 6, 37. injungantur fenestellis scandulæ, Col. 8, 3. * pollinem injungas, *h. e. addas*, Veg. 3, 1. * injungere, *plantare*, Pall. 1, 6. injecta est arbor scrobi, Pall. 3, 10. * injungere samenta, *servare, non rescindere*, Pall. 1, 6.

Injuria ignis, Col. 11, 3. sine injuria, Col. 3, 18. injuria pluviarum, Col. 9, 1. *Sæpe ita, h. e. pro unaquaque læsione, Vegetius.*

Injussum, *sponte natum*, Col. 10, 16.

Innare fluviis, Col. 10, 388.

Innatantes radices summo solo destituit, Col. 4, 1. *ἐπιπολαζούσας. vid. ad Quintilianum 3, 1, 45.*

Innexa compedibus, Col. 11, 1.

Innocentia fumi graveolentis, Pall. 1, 35.

Innovabis calefactionem tamdiu, Veg. 1, 52.

Innoxius pluribus annis permanet frutex, Col. 11, 3. *conf. 12, 38 & 45.* innoxia a curculionibus faba, Col. 2, 10. custodire poma, Col. 12, 44. *Add. Wasse ad Sallust. Catil. 40.*

Inobservantes deprehensi, Pall. 1, 35.

Inoccata pastinatio, Col. 3, 15.

Inoccare semen, Col. 2, 8. 11, 2. lupinum, Col. 11, 2.

Inoculatio arborum, Col. 5, 11. 11, 2. fici, Pall. 4, 10.

Perfici, Pall. 5, 5.

Inoculari quod emplastrari dicitur, Pall. 12, 7. *conf. Col. 11, 2.* inoculatur Perficus, Pall. 7, 5. inoculari ficus potest, Pall. 8, 3.

L E X I C O N

- Inodorat mandentium halitus allium, Col. 11, 3.
 Inoffensum lumen oculorum, Pall. 1, 3.
 Inolescere, Col. 4, 22 & 29.
 Inopacant avium receptacula, Col. 8, 15.
 Inopia lactis premi, Col. 5, 12. leguminum, Col. 6, 3.
 Inordinandi foli tempora, Col. 11, 3. *Vereor, ut proba vox sit, certe ὁπᾶξ λεγόμενν videtur, Lexicis propterea omissa. Sapit Germanicisimū, anordnen.*
 Inquit continuandæ ejusdem personæ orationi non interruptæ inservit, Varr. 1, 9. 2, 8 & 11. 3, 2.
 Inquietari ab aliis, Col. 8, 5.
 Inradito silphium, Cat. 157.
 Inrasum laserpitium, Cat. 157. *h. e. rasum & injectum: quam vim hujus participii etiam apud Plautum Rud. 5, 2, 16, & Sil. 8, 585 obtinere, ostendit Facciolatus, cujus verba damus in præfatione Fabri.*
 Infalubris fundus, Col. 1, 4.
 Insanabile vulnus, Col. 7, 5.
 Insanus ut pietur, Varr. 2, 4.
 Inscendat supra pilam, Cat. 127.
 Inscius pastor; imperitus, Col. 6, Præf.
 Inscriptum pecus (non scriptum) qui pascunt, committunt lege Cenforia, Varr. 2, 1.
 Inseco, incido, Col. 4, 15. 9, 15. infecant olivas arundine, Col. 12, 47. infecat corticem vimen, Col. 4, 29.
 Insecti napi, incisi, Col. 12, 54.
 Inferi vites, Cat. 40. inferi posse omne genus furculi omni generi arboris, Col. 5, 11. Arb. 27. * inferere axungiam faucibus ovis, Col. 7, 5. inferito, admisceto reliquis medicamentis, Col. 12, 57.
 Inservient operibus fortiter, Col. 9, 14.
 Infidat cervicibus jugum, Col. 2, 2. infidit limus aquæ, Pall. 1, 4.
 Insigne cristarum pavonibus, Pall. 1, 28.
 Insigniter neglectus hortorum cultus, Col. 10, Præf.
 Insipere in aulam novam, Cat. 85. far, Cat. 90. *Antiquum verbum fuit sipare, quod Festus explicat jacere. Inde composita habemus dissipare, disjicere, obsipare, objicere. apud Plaut. Cistell. 2, 3, 37, Obsipat aquulam, i. e. aspergit: & h. l. insipare, & antique mutata conjugatione, insipere, injicere. Gifanius Ind. Lucret. in Dissipare, Becmannus Orig. p. 769. Schæug.*

R U S T I C U M.

Insistere atriensibus, Col. 12, 3. * insistant, Col. 3, 13, *est ad exemplum primæ lineæ reliquas peragunt. Sic in hoc me instituisse argumentari, Col. 3, 10. ab illo exemplo argumentum petiisse.*

Insitio vitium, Col. 4, 29. insitionibus ad maximum numerum perducitur vitis, Col. 3, 9. * insitionem nutriemus, Pall. 5, 2. *h. e. quod insitum est.*

Insititii & bigeneri muli, Varr. 2, 8. *vid.* Insitus. * insititius somnus, Varr. 1, 2. *qui inter mediam vigiliam meridie inseritur.*

Insiturus eris ramum, Cat. 40.

Insitus. insita utero stirps alieni generis, *de mulis*, Col. 6, 36. insitum, *furculus*, Col. 5, 11. * insita radix per fistulam vento, *inflata*, Veg. 1, 10.

Insolatio *restit.* Veg. 3, 22. *pro inflatio.*

Insolatus. insolatæ uvæ, Col. 4, 27. *etiam pendentes*, Col. 12, 43. insolati dies, Col. 11, 3. insolata vasa, Col. 12, 18.

Insolens & incustodita regio, *infrequens ab incolis*, Pall. 12, 4.

Insolenter vagatur oratio, Col. 3, 10.

Insolo. insolare uvas, Col. 12, 39. insolatur humus, Col. 4, 17.

Insomniosus ut fanetur, Cat. 157.

Inspectus experimentis, Col. 1, 8.

Inspicere, inspectio *de emturiensibus*, Col. 1, 3 & 4.

Inspirata per fistulam oculo testa trita, Col. 6, 17.

Instar juris crassi, Col. 12, 38. librarum VIII, Varr. 1, 1. pondo quincuncem, Col. 12, 28. heminae, Col. 6, 14 & 38. 7, 5. trium cyathorum, Col. 6, 30. sextariorum trium, Col. 12, 41. duarum partium, Col. 8, 15. quinque modiorum, Col. 2, 5. unius digiti spatium, Col. 4, 8. Arb. 5.

Instaurent omne genus operis, Col. 11, 2.

Instigante quasi numine, Col. 10, Præf.

Instillatio descendit ad radices, Pall. 12, 10.

Instipato, Cat. 113.

Instituere a se villicum, Col. 11, 1. instituat bovem in arando, Col. 6, 2. instituantur ad aratrum, *ibid.*

Instragula, Cat. 10 & 11.

Instrata asinis, Cat. 10 & 11.

Instrumentum rusticum, Varr. 1, 13. Col. 11, 1. trium generum, vocale, semivocale & mutum, Varr. 1, 17. *instrumenti rustici catalogus*, Cat. 10. Pall. 1, 43. numerus seu

LEXICON

Interquiescere, Cat. 158.

Interradere, Col. Arb. 19. *Hard. ad Plin. 15, 2 recte explicat ramos intermedios succidere, ubi densitas officit. vid. Intervello.*

post Interrogationem obliquam indicativus, ubi aucupare, Varr. 1, 3. *sic*, quod præcipuum est, non facile dictu, Col. 3, 1.

Interrumpit nos medici adventus, Varr. 2, 1. interrumpere ordinem, Col. 11, 2.

Interferi trunco arboris, Pall. 1, 43. malleolis, Col. 3; 9. interferit se vallis, Pall. 9, 11.

Interfritis fruticibus, Col. 8, 15.

Interspirare, Cat. 112.

Intersum. quod interest nimium explere, Cat. 22. clatros interesse oportet pede, *h. e. regulas eorum inter se distare pede*, Cat. 4.

Intertrigini remedium, Cat. 159. Col. 6, 32. 7, 5. Intertrigo corporis vitium est. fit autem id malum, quando femina, i. e. coxæ interiores equitatu aliaye de causa atteruntur. *Græci dicunt paratrinima. Docet M. Varro*, intertriginem & intertrimentum ab eodem verbo derivari, *cujus verba sunt hæc*: Intertrimentum ab eo, quod duo, quæ inter se trita, & diminuta, a quo etiam intertrigo dicta. *Beroald.*

Intervacantibus spatiis, Col. 4, 32.

sine Intervallo, continuo, Varr. 2, 1. intervallum faciunt a bruma ad æquinoctium, Varr. 2, 7. *Crescentius*, intervallant.

Intervello. intervulferis, Col. 5, 10. intervelli, Col. 4, 33. intervelluntur rapa, Pall. 8, 2. *vid. Interrado.*

Intervenire & rimæ in puteis, Pall. 9, 8. *Vox intervenire legitur etiam apud Viruvium, & notat rimas seu venas saxorum. Schættg.*

Interveniente lanugine, Col. 4, 29. intervenientibus spatiis, Col. 9, 1.

Interventu domini, Col. 4, 29. 9, 5.

Intervolando allectant, Col. 8, 10.

Intestinum opus, Varr. 3, 1.

Intingere in acetum, Cat. 156.

Intolerabiliter horrere frigoribus, Col. 1, 4.

Intondere fibrarum summas partes, Col. 11, 3.

Intransitive sumta activa Mitigaverit, Volutare.

Intrinfecus & extrinfecus, Cat. 21. Col. 8, 3. *intrinfecus, intra stabulum, bibat.*

R U S T I C U M.

Intritus in aquam panis triticeus, Varr. 3, 9. intrita aqua facta, Varr. 3, 9. intritam macerari finito, Col. 12, 40. (*ubi pro sæce vini poni putat Beroaldus.*) totam ad medium mortarium contrahito, Col. 12, 55. intrita folliculorum resoluta, Col. 12, 43. intritum hordeum in aqua, Varr. 3, 10. *multa de eo verbo Rhod. Lex. Scrib.* * intrita oliva, *non trita*, Col. 12, 49.

Intro, *intus*, Cat. 157. Pall. 1, 40.

Introit polypus in naso, Cat. 157. introire aqua possit, Col. 12, 29. introeatur in cellam, Cat. 66.

Introitum & exitum præbeant avibus, Col. 8, 3. 9, 7. introitum facit in geminos, Col. 11, 2. in cancro, *ibid.*

Introtrudere, Cat. 157.

Intuba, *vid.* Intyba.

Intumescit per gemmas spes futuri germinis, Pall. 4, 10. intumescens locus, Col. 1, 4.

Intus ad Rhenum, Varr. 1, 7.

Intyba, Col. 10, 111. intybi *vel* intubi genus σέπης, Col. 8, 14. intubi eadem ratio quæ lactucæ, Col. 11, 3. intuborum satio & cultura, Pall. 11, 11. secunda satio, Pall. 5, 3. * intubum agrestem vocamus heliotropion, Veg. 3, 42. intyba agrestia, Pall. 1, 30.

Invadit vehementer canis appropinquantem, Col. 7, 12.

Invasæ comæ, Pall. Inf. 120. *h. e. arbor insita.*

Invectos opportunos, Varr. 1, 16.

Investes pueros, Pall. 8, 7. 11, 14.

Inveterato jam codice, Col. 4, 8.

Inveterare aquam cœlestem, Col. 12, 12.

ne Invicem tangantur, Pall. 12, 7. a tactu invicem separata, Pall. 4, 10. * ad invicem amyli, *h. e. ad modum, ad instar*, Veg. 2, 7.

Inviolata terra ultro quædam fert, Varr. 2, 1.

Invisos, *non visos*, Cat. 141.

Inulæ tristes, Col. 10, 118. inulæ satio & cultus, Col. 11, 3. Pall. 3, 24. conditura, Col. 12, 46. inula Campana, Veg. 3, 70. *Ceterum inula, ἐλέγιον, est nostrum Alant. vid. Salm. hyl. iatr. c. 15. Schættg.*

Inulcerare pellem, Veg. 2, 59.

Inuncata hamis lana, Col. 7, 3.

Inunctio succi, Col. 6, 33.

Involvi poma argilla, Pall. 3, 25.

Involutus succo ptisanæ & passo, Veg. 1, 11.

LEXICON

Ithyphallus in hortis, Col. 10, 32. τὸ ἐντεταμένον αἰ-
δοῖν, γ. δ. φάλλος ἰσθῦς, h. e. εὐθῦς.

Itus ac reditus paucos, Pall. 7, 2.

Juba equorum qualis esse debeat, Varr. 2, 7. * jubæ gal-
lorum, Col. 8, 2.

Jubare exorto, Col. 10, 294.

Judæa pretiosis odoribus illustris, Col. 3, 8. in Judæa
caryotæ, Varr. 2, 1.

Judæus Germano procerior, Col. 3, 8.

Judaicum bitumen, Veg. 1, 20. 2, 56 & 57. 3, 84.

Jugamenta, *vid.* Jugumenta.

Jugarius, *bubulcus*, Col. 1, 6. *vid.* Scheffer. *de re vehicu-*
lar. 1, 17 *extr.*

Jugationis species duæ, Varr. 1, 8.

Jugatorii boves, Varr. 2, 5. *vid.* Nugatorii.

Jugata vinea, Col. Arb. 4. Varr. 1, 18.

Jugeralis tabula, Pall. 2, 12. 3, 9. *vid.* Tabula.

Jugeratim, Col. 3, 3.

Jugerum quid, Varr. 1, 10. Col. 5, 1. jugeri modus non
semper quadrat, Col. 5, 1. forma quæque ut dimetienda,
Col. 5, 2. jugerum quot modios cujusque grani recipiat,
Col. 11, 2. jugera forensia, Varr. 1, 2. Liciniana, Col.
1, 3. quingentis plura possidere non licebat civi Rom.
Varr. 1, 2.

Juglandis satio & cultura, Col. 5, 10. juglandes magnæ
& crebræ viciniam faciunt sterilem, Varr. 1, 16.

Jugo. jugare furcas perticis, Col. 12, 39. palos, Col.
12, 15. jugari vinea ut debeat, Col. 4, 26.

Jugum asinarium, plostrarium, vinarium, Cat. 11. cor-
nibus an cervicibus inferendum, Col. 2, 2. quo tres jun-
gantur boves, Col. 6, 2. * agri jugum quid? Varr. 1, 10.
* juga vineæ quatuor generum, Varr. 1, 18. vineaticum
describitur Col. 4, 17. sub jugum mittitur vinea, Col. 4,
22. *Paxamus Geop.* 5, 19: ζυγὸς δὲ καλεῖται ἡ τῆς ἀμπέλους
πρὸς τὴν χάρακα συζυγία, vitis ad perticam conjugatio.
Schættg. * A jugo igitur vineatico nomen habere videtur mi-
litare illud, de quo *Auson. Id.* 12, Hostilis quæ forma jugi
est, hanc efficiet Π.

Jugumenta *f.* jugamenta, Cat. 14. Jugumenta etiam pro-
bantur viris doctis ad *Vitruv.* 2, 1, ubi est jugumentantes, in-
telliguntque trabes transversim impositas arreclariis, ut superli-
minaria in januis rel.

R U S T I C U M.

Jugus, *a, um.* juga vasa olearia instructa, Cat. 10. *Nemo veterum, vel recentiorum, quod sciam, quid sint vasa juga satis explicat. Putabam primo, esse juncta vasa, forte jugo etiam quodam instructa, qualia apud nos aquæ ferendæ passim adhiberi videas, situlas nimirum duas a jugo, humeris hominis imponendo, aptas atque suspensas, quo referebam etiam gemellaris appellationem, quod est inter vasa olearia, v. c. Col. 12, 50: sed jam magis probo, esse vasa olearia quinque juga, quinque generum vasa conjuncta, quæ unam synthesein efficiunt, & quasi corpus instrumentorum. Et sane quinque enumerat Cato, ahenum, operculum aheni, uncus, urceus, infudibula. Ita hic Vinariæ, ubi ista commentabar, decet in familia esse vasa cerevisiaria juga quinque, quæ vulgaribus appellationibus exprimemus, eine Butte, portandæ ex coquina cerevisiæ, ein grosser Stutz, colligendæ, antequam diffundatur in dolia, ein Trichter, infudibulum, etliche Fässer, dolia, kleine Stütze, excipiendis binorum doliorum facibus. Confirmat hanc sententiam Varr. 1, 22. Is enim, cum dixisset, Cato scribit — ut faceret vasa olearia quinque, subjicit, quæ membratim enumerat. Ita Col. 12, 50 tricena labra in uno ordine componi vult; e quorum uno in alterum transfundatur oleum: hæc dixeris tricena juga labra. Jugus, *a, um,* adjectivum nomen est, pro quo posterior ætas jugis dixit, scilicet ut hilarus, sterilis, & alia, quæ laudat Auson. Popma de usu antiq. locut. 1, 8. Ab antiqua hac forma est Juno Juga apud Festum, ubi de jugario vico: ita bijugus, trijugus, quadrijugus, conjugus &c. Sex jugis vasis opus erit. Cat. 145.*

Julii mensis descriptio & opera, Col. 11, 2.

Jumenta unde dicta, Col. 6, Præf. pro bubus, Col. 6; 3. ubi tamen a jumentis distingui videntur. jumentis curandis machina, Col. 6, 19. vid. Juvamentum.

Juncetum, Varr. 1, 8.

Junceus. juncea porta, Col. 12, 6.

Junctura boum, Col. 2, 2.

Juncus. junci contorti stamina, Col. 10, 306.

e Junipero ridicæ, Varr. 1, 8. *Majuscula igitur arbor.*

Junii mensis descriptio & opera, Col. 11, 2.

Junonis lucus Sami, Varr. 3, 6.

Juppiter pater, Varr. 1, 1. Olympius, Col. 1, Præf. dapalis, Cat. 132.

Jurisdictione assidua, Col. 12, 3.

L E X I C O N

Laconica vini decoctio, Pall. 11, 14.

Laconicis excoquere cruditatem, Col. 1, Præf. *Balneæ ardentis*, ne dicam calentes, fuerunt in usu quotidiano priscorum, quibus persuasissimum habebant in corporibus cibos coqui, & cruditatem digerere. In balneis erant tepidaria, caldaria, frigida: erant & sudatoria, quo ex genere est laconicum, ubi sudando, exercendoque corpus, cruditatem digerebant, & appetentiam edendi provocabant. Scribit Vitruvius, Laconicum, sudationesque conjungendas esse tepidario, qui saturitate epularum immodica crudi erant, & cacos stomachi cruditateque laborabant: hi ad balneas confugebant, & in sudatoriis, laconicisque sudorem evocabant: ita stomachi cruditatem digerentes, quam epulæ copiosiores afferunt. Corn. Celsus docet, sudorem elici duobus modis, aut sicco calore, aut balneo: siccum calorem esse Laconicorum, quæ utilis sunt, quoties humor intus roret, isque digerendus est. Consimiliter Seneca in epistolis moralibus carpens hinc ventricularum in rem sic refert: Quid mihi cum istis calentibus stagnis? quid cum sudatoriis? in quæ siccus vapor corpora exhausturus includitur: omnis sudor per laborem exeat. Poetæ satyrici consono ore carpentes ingluviem helluonum, quorum Deus venter est, consimiles sententias numeris poeticis complexi sunt. Horatius: Crudi tumidique lavemur. Persius: Turgidus hic epulis atque albo ventre lavatur. Juvenalis: Crudum pavonem in balnea portas. Igitur Columella satyrico morsu, & canina facundia involtus in delicias luxuriosorum ait, Romanos saturos cibo, potuque dissentos, excoquere digerereque quotidianam epularum cruditatem in laconicis, h. e. sudatoriis, ubi sudores digerebant, & ita apti rursus ad ganeata cibaria, cœnasque esculentiores revertebantur. Laconicum autem, ut Dion tradit, a Laconibus dictum est inventoribus: quoniam nudi, unctique ante alios in hisce sudatoriis exercebantur. Plinius autumat, id genus instrumenta pessumdasse mores bonos, & debellasse corpora Romanæ juventutis. Beroald.

Lacrima medica panace, Col. 10, 103. lacrimarum nimietate tabescunt vites, Pall. 3, 30.

Lacrimant vites, Pall. 6, 1. lacrimare gumen, Pall. 12, 7. Lactariis bibas Medica danda, Varr. 2, 1.

Lactent novella videntia, h. e. succo abundanti turgent, Pall. 3, 26. cf. Col. 7, 9. lactentes fœtus, Varr. 2, 11. porculi, Varr. 2, 4. catuli, Col. 10, 343. lactentes etiam dentes maxillæ Veg. 4, 5, quam a Lacto lactantes.

R U S T I C U M.

Lactucæ *disciplina & nomen*, Pall. 2, 14. 3, 24. genera & cultus, Col. 10, 179. 11, 3. lactucam ponere, pangere, diffundere, disponere, deprimere, dispergere, Col. 11, 3. ut condiatur, Col. 12, 9. marina *τιθύμαλλος*, Col. 6, 15.

Lactucula teneris fibris, Col. 10, 111. lactuculæ, Pall. 1, 30.

Lacuna formetur anseribus educandis, Pall. 1, 30. lacunæ cisternarum ut farciantur, Pall. 1, 17. lacunam striam facit aratrum vomere, *per appositionem*, Varr. 1, 29. * lacunam explere, *de numero deficiente*, Varr. 2, 1.

Lacus in villa, Varr. 1, 11. lacus positio, Col. 9, 17. lacus marinis seminibus repleti, Col. 8, 16. * lacubus distincta granaria, Col. 1, 6. lacus vinarius, Cat. 25. vinarii & torcularii, Col. 12, 18. duo in cella vinaria, Pall. 1, 18. falsuræ, Col. 12, 53. lacus vel dolia, Col. 12, 50.

Lacusculi, Col. 4, 8. Arb. 10. olivis exprimendis, Col. 12, 50.

M. Lænius Strabo, inventor ornithonis, Varr. 3, 5.

Lætamen anserum satis inimicum, Pall. 1, 23. in vineis saporem vini viciat, Pall. 9, 2. 10, 1. lætamine saturantur prata, Pall. 3, 1. quando & quomodo excitandæ arbores, Pall. 3, 20. *add.* Pall. 1, 6. *Barth.* 39, 8. *it.* Lætus.

Lætitia trunci, Col. 4, 22.

Læto. lætantur beneficio incendii loca sterilia, Pall. 1, 6. lætandis arboribus, *stercorandis*, Pall. 1, 6. *vid.* Lætamen. * lætor. lætatur vitis tepore, Col. 3, 9.

Lætus ager, Cat. 6. *Ager lætus est bene stercoratus & pinguis. Stercus enim, quod agris ingerebant rustici, lætamen appellabant Servius Georg. 1: Fimus, qui per agros jacitur, vulgo lætamen appellatur. Isidorus lib. 17, cap. 11: Fimus est, qui per agros jacitur, & dictus fimus, quod fiat imus: i. e. stercus, quod vulgo lætamen appellatur. Fulgentius Mytholog. lib. 11: Quod detrimenta ejus & augmenta non solum terra, sed & lapides, vel cerebra animantium, & (quod magis incredibile fit) etiam lætamina sentiant, quæ in lunæ clementis ejecta vermiculos parturiunt. Mewsf. vid.* Lætamen. * Læta sarmenta videntur latis substituta aliquoties, e. g. Pall. 3, 12. * lætus ramus, Pall. 1, 6. *qui nimius est in proferendis fructibus. Schættg.*

Lævigare, lævis, lævare, *scribi vult Morg. I, 75.*

Læva manu legenda radix, Col. 6, 5.

Lagœna patentissimi oris, Col. 12, 45. lagœnam Baccho

L E X I C O N

habilem, Col. 10, 387. in lagoenam diffundere, Col. 12, 12. in lagoenam indito, Cat. 122. lagoenæ gypsatæ, Col. 12, 12 & 41. picatæ, CCl. 12, 11. MS. Palat. passim lagu-
na, ut Gr. λεγυρος, observante Sylburgio, quod indicium
est, non male scribi lagoenam, cum œ & u sexcenties permu-
tentur. Et nota est Græcorum contractio τῶν œ in ου, itemque
Belgarum pronuntiatio literarum oe. Lagona etiam multi MSS.
teste Victorio ad Cat. 122. Laguena MS. Lugd. Palladii sæpe,
v. g. 11, 14. Idem indicat diminutivum

Lagunculæ picatæ, Col. 12, 38.

Λαγοτροχέια, pecudum silvestrium vivaria, Col. 8, 1.
ut Leporaria.

Lamina, Col. 6, 17. Veg. 3, 4. Hinc etiam restituta pro
lana, Veg. 2, 55. 3, 4.

Lampada tibi trado, Varr. 3, 16. Respexit ad Græcum
proverbium, cujus meminit Aristophanes Ranis: Λαμπάδα δὲ
οὐδείς οἷός τε φέρειν ὑπ' ἀγρυπνίας. & Persius: Qui prior
es, cur me in decursu lampada poscis? Urfin. lampades
ferreæ ardentes, Col. 12, 18.

Lanæ quæ laudatiores, Col. 7, 2. Atticæ & Tarentinæ,
Varr. 2, 2. * lana madida ad vulnera passim laudatur Vege-
tio, v. g. 2, 48 & 49. succida, 2, 41, 46 & 54. 3, 4. lana-
rum munimenta, de eadem re, Veg. 2, 47.

Lanamentum ex oleo & aceto & sale, Veg. 2, 56.

Lanare pecus, Varr. 2, 9.

Lanaria radix, Col. 11, 2. Plin. 19, 18: Quæ vocatur ra-
dicula, lavandis lanis succum habet, mirum quantum con-
ferens candori mollitiæque. Struthion Græci vocant &c.
Saponariam vocari, itemque herbam fullonum, observat Hard.
ad h. l. qui eandem esse ait, quam lanariam herbam vocat
idem Plin. 24, 104. Est itaque ea, quam saponariam vocant
officinæ, nostri Seiffenkraut. Add. Jo. Rhod. ad Scribon p. 40.

Lanatæ pelles, Col. 6, 2. hinc restitut. Veg. 2, 7. pro vulg.
lavata. conf. 3, 43. non nisi lanatas (intonsas) oves emi
oportet, Col. 7, 3. * lanata vitis, Col. 3, 2.

Languida arbor, Pall. 3, 25. 12, 7.

Languorem simulantes in valetudinarium deducuntur,
Col. 12, 3. languoris remedium, Col. 6, 38.

Laniarium macellum, Varr. 2, 4.

ab Laniario succidia, Varr. 2, 4.

Lanificii cura, Col. 12, Præf.

Lanigeræ pecudes, Col. 7, 6.

R U S T I C U M.

Lanistæ rixosarum avium, Col. 8, 2. *Sicut lanista comparat familias gladiatorum, easque edocet armorum disciplinam, ut mox vendat munerariis, ita per translationem hic dicuntur lanistæ avium, qui gallinas parant, instruuntque ad certamen, qui mos hodieque durat apud Boemos: ubi primores præparant gallos gallinaceos pugnae quasi gladiatoria, fiuntque sponsores pretii non parvi, dum unusquisque pecuniam largam deponit, quam aufert dominus victoris gallinacei. Beroald. qui laudat etiam locum Plinii. Exstat ille 10, 24: Pergami omnibus annis spectaculum gallorum publice editur ceu gladiatorum. Adscripsimus jam in Chrestomathia Pliniana originem similis spectaculi apud Athenienses ex Æliano V. H. 2, 28.*

Lanitium si curæ sit, Col. 7, 3.

ad Lanium pervenit verres, Varr. 2, 4. a laniis canes non emendi pastoribus, Varr. 2, 9.

Lanugo inest pomis cydoniis, Col. 12, 45. in furculis cerasi, Pall. 11, 12. lanugine canescit vitis, Col. 3, 2. * lanuginem excitat terebra, scobem, Col. 4, 29.

Lapathos lubrica, Col. 10, 373. *Lapathum alii dixerunt ramicem, & ejus generis silvestrem Oscalidum dicunt. alii oxylapathon, alii hydrolapathon & hippolapathon. Vis lapathi est ciere urinam, & large sumtum ventrem solvit, caliginem oculorum discutit. Pompon.*

Lapicidinæ, Varr. 1, 2.

Lapideus suggestus, Col. 9, 7.

Lapidosa macies aurosi pulveris, Pall. 1, 5. * lapidosi generis pira, Pall. 3, 25. *remedium ejus rei, Pall. 3, 25. lapidosa pruni poma, Col. 10, 15. quæ intus habent nucleos, quæ alias Latinis lapides dicuntur. Sic lapidosa corna dixit etiam Virgilius Georg. 2, 34, cujus bacca etiam habuere duos nucleos. Schættg.*

Lapis. lapides calci coquendæ qui apti, Pall. 1, 10. juxta vitium radices ponuntur, Col. Arb. 4. lapis fissæ radici injectus medicinæ causa, Pall. 3, 25. Col. 5, 10. *vil.* Cuneus. * lapides molares, Veg. 2, 28. *non nimis magnos fuisse oportet. * de lapide noxium comparare, Col. 3, 3. Servi dicuntur de lapide emti, propterea quod venales servi adstabant in lapide, foro Romano, ubi præco venales proclamabat. Hinc illud Plautinum: In eo adstas lapide, ubi venales præco prædicat. M. Tullius in oratione contra Pisorem, non minus scienter, quam eleganter, tribunos duos dixit esse de lapide emtos, quia mercede redempti fuerant, ut faverent Clodio. Sicur*

L E X I C O N

servi de lapide pecunia comparantur. Labitur Merula errore manifestario, qui errans hunc locum Columellæ existimavit, id totum referendum esse ad eos, qui de Capitolino lapide deiciebantur, quod quam ridiculum sit interpretamentum, penitusque ab intellectu scriptoris dissentiens, quivis vel mediocriter eruditus intelligit. Beroald. Merula, quem tangit, est Georg. Alexandrinus in Indice, cujus paucissima talia sunt, quæ huc derivare licuerit. * ad quartum & vicesimum lapidem via salaria a Roma, Varr. 3, 2.

Lapsana, Varr. 3, 16. lapsanæ vulgares, Col. 9, 4. lapsanæ flos, Col. 12, 7 *add. Plin. 19, 41. Eadem videtur, quæ alis Lampfana, silvestris olis genus.*

Lapsu pigro repit aqua, Col. 1, 5.

Laqueatum corpus, Col. 6, 19. *laqueis constructum.*

Laquei fetis pendentibus ponuntur talpis, Pall. 4, 9. laqueos expedire ad aves capiendas, Pall. 13, 6.

Lar familiaris, Cat. 2 & 143. circa larem epulari, Col. 11, 1.

Lardum quando fiat, Pall. 13, 6.

Largæ ponendæ sunt arbores, Pall. 3, 25. *spatiis interjectis.*

Large bibendi potestas, Col. 8, 14. vagandi licentia, Pall. 1, 30.

Largiemur aliquantum stercoreis circa viticularum vestigia, Pall. 11, 5.

Largitatem indulgere radicibus, Pall. 12, 7.

Largitionibus prosequi. Col. 11, 1.

Larix utilis fabricæ, Pall. 12, 15.

Larvas abigit suffimentum, Veg. 4, 12.

Lasciviæ lususque causa emittuntur catuli, Col. 7, 12.

Lafer, *σίλαριον*, Col. 12, 7 & 57. exiguum laferis, Col. 5, 10. modicum arbori Punicæ infunditur, Pall. 4, 10. Cyrenaicum, Col. Arb. 23. *cf. Spanhemium de usu & præst. num. diff. 6 § 1, a quo felicius petentur omnia, tum quæ Beroaldus hic docuit, tum quæ nos possemus.* Veg. 3, 60. *restit. etiam 3, 65. lafare, per a in syllaba media,* Veg. 2, 48. lafer Syriacum, Veg. 3, 15, *putant esse Asiam fœtidam.*

Laferpitiato aceto lens spargitur, ut servetur, Cat. 116.

Laferpitium, *σίλαριον*, ad oculos, Col. 6, 17. Veg. 3, 4. inrasum ad articulorum morbum, Cat. 157.

Lassatus siti ac fame, Pall. 4, 12.

Lassitudinis remedia, Col. 6, 30.

Lassus. lassæ mulæ curatio, Col. 6, 38.

R U S T I C U M.

Latebræ vermium, Pall. 4, 10.

Later. lateres coctiles, crudi, Varr. 1, 14. Col. 9, 1. quando & quomodo fiant, Pall. 6, 12. 7, 8.

Laterculi, Cat. 109. *genus dulciarii, vocatum a forma, qua defingitur. Popm.*

Lateritiana pira, Col. 5, 10. 12, 10. Lateriana Plin. 15, 15. Schattg.

Lateritii parietes ut fiant, Pall. 1, 11. lateritio opere structa, Col. 9, 6.

non Latescunt in ventrem napi, Col. 2, 10.

Latinae consuetudini tradidit, Col. 12, Præf.

Latius. Latii boves, Col. 6, 1. Latia Musæ, Col. 1, Præf.

Latonia Phœbe, Col. 10, 288.

Latratus vasti canis, Col. 7, 12.

Latrocinium concessum intra mœnia & in ipso foro, Col. 1, Præf.

Latus, *eris*. lateris dolori aptum vinum, Cat. 125. * *mediam partem significat Columellæ. Nam v. g. 3, 13 juxta latera fossarum interpretatur 3, 15 a media scrobe. Ita juxta diversa latera fossarum dispositi lapides, 3, 15 sunt quasi transversus per mediam fossam paries. Add. 3, 13.*

Latus, *a, um*. latus pedum duorum, Col. 5, 6. duobus pedibus, Pall. 2, 10. latos viros exigunt vineæ, Col. 1, 9.

* lata sarmenta, vitioja & resecanda, Pall. 3, 12. *Sed restituendum læta (np. quæ sterilia, vel supra modum exuberantia, ut succum vitamque aliis intercipient) ex Crescentio arbitror.*

Latiores tamen herbæ & solidæ e prato extirpandæ, Pall. 10, 10.

Laudabiliter faciunt camaras, Varr. 1, 59. *Ita quidem habet vetus scriptura. Sed illud laudabiliter ex litera L margini adscripta, in textum irrepsisse, docet Scaliger ad h. l. nota L nihil aliud est, quam studiosi lectoris admonitio, qui in usum suum sententias, quas vellet, ex hoc auctore annotabat. cf. Ursin. ad Varr. 1, 11, 18 & 55.*

Laudatus amplissime, Cat. Præf.

Laus. laudes dicite Fortunæ, Col. 10, 316.

Lavinienfes Albam condiderunt, Varr. 2, 4.

Lavinii sus XXX porcos peperit, Varr. 2, 4.

Lavo. lavis, *pro lavas*, Varr. 2, 44 & 49. lavito, Cat. 25, 65 & 96.

Laurens ager Q. Hortensii, Varr. 3, 13.

Laureus. laurea folia, Cat. 76. pira, Col. 12, 10.

LEXICON

Laurinum oleum, Pall. 2, 19.

Laurus ut propagetur, Cat. 133. trium generum, Cat. 8 & 133. lauri feminaria, Pall. 3, 23. lauri baccæ oleo faciendo, Pall. 11, 10. lauro subtrato, *de foliis*, Pall. 12, 22.

Laxus. laxa rura, *non confuta furculis*, Col. 7, 12. jugatio ministeria, Col. 1, 6. * laxus pro lasso MS. Vegetii 1, 38.

Lectio lapidum, Col. 2, 2.

Lectores an plurium numero compellent veteres? videndum ad Col. 5, 8. De poetis non laboro; neque de declamatoribus, aut dialogorum scriptoribus adeo. Colurellam quidem id fecisse arbitror, nec absurde. Quis præterea? jam non invenio.

Lectus. lecti loris subteni, Cat. 10. retibus, *an restibus?* Cat. 25.

Legaria Gallicani quidam vocant legumina, Varr. 1, 32.

Legitima fatio, Pall. 12, 1.

Lego. legere oleam, Cat. 3 & 144.

Leguli olearum, Cat. 64 & 144.

Legumina unde dicta, Varr. 1, 23 & 32. quæ eorum genera, Col. 2, 7. quæ arvis noceant, quæ profint, Col. 2, 14. ubi ferenda, Varr. 1, 23. *add.* Col. 2, 10. florere & grandescere quando soleant, Pall. 6, 1. diu servari ut possint, Varr. 1, 58.

Lemniscos inducis, Veg. 2, 14. *linamentum in oblongum convolutum, imponendum in vulnera, ein Meißel, eine Wicke.* *add.* Veg. 2, 48. 3, 18.

Lenæus pater, Col. 10, 430.

Lenas *f.* Lænas, Varr. 2, 11.

Lenis brassica, Cat. 157.

Lenito fervore, Varr. 2, 4.

Lens Alexandrina, *Vid.* Alexandr. Lentis fatio, Col. 2, 10. lentim, Cat. 35 & 116. * lentes, quæ supra aquam nant, Veg. 3, 19. *Nostri Meerlinsen.*

Lentescit in aqua, Col. 2, 11. salix obruta, Col. 11, 2.

Lenticulæ fatio & cultura, Pall. 3, 4. servandi ratio, Pall. 7, 3.

Lentiscinum oleum, Pall. 2, 20.

in Lentisco contusæ oleæ conduntur, Cat. 7. Varr. 1, 60. lentisci taleæ ad tineas, Col. 5, 10. cacumina hædis præbenda, Pall. 12, 13.

Lentorem malagmatis habere, Col. 6, 17. lentore misso facilius resolvitur, Col. 12, 23.

Lentus. lentissimum vinculum, Col. 4, 32.

R U S T I C U M.

Leoninus cuneus, Pall. 3, 17. *ex offe leonis*. leonina adeps;
Veg. 4, 22.

Lepida, *vid.* Lepis.

Lepidii satio & cultura, Col. 11, 3. silvestris herba, Col.
12, 8. *add.* 10, 125.

Lepinus mons, Col. 10, 131.

Lepis, *idis*, Veg. 4, 27, *restituta etiam* 4, 28. *squama æris*,
de cujus usu medico & ad hinc rem apto Diosc. 5, 89.

Leporarium a parte quadam appellatum, Varr. 2, Præf.
3, 3 & 12.

Λέπος, lepus, Varr. 3, 12.

Leptiperifis, *vid.* Lexipyretos.

Lepus. *de hoc animali* Varr. 3, 12.

Lernæi brachia canceri, Col. 10, 313.

Lethæus tyrannus, *Pluto*, Col. 10, 271.

Lethargicum jumentum, Veg. 3, 48.

Letifer morbus huic generi, Col. 7, 12.

Levata tectorio cubilia, *h. e. polita*, Varr. 3, 6.

Leucoja candida, Col. 10, 97 & 9, 4. *Florum vere pri-
ma: viola leucoja, i. e. alba, tepidioribus vero locis etiam hieme
micat. Pompon.*

Levigata albario opere, Pall. 1, 38. levigatis parietibus,
Pall. 1, 24. Col. 8, 8. * levigatus, *contusus, comminutus*, Col.
6, 16 & 17. levigata cum vino galla, Col. 7, 5. in unum,
Col. 9, 13. simul omnia levigata, Pall. 4, 15.

Levigat sentes insitio, Pall. Inf. 81. *h. e. facit, ut spinas
& aculeos amittant.* levigare parietes tectorio, Varr. 3, 11.
levigari opere tectorio, Col. 9, 7. * *terendo minuere.* levi-
gare offulas oleo adsperso, Pall. 1, 29. diligenter contrita
levigantur, Col. 12, 41. *Ita Gr. λεαίνειν sæpe apud Aetium
de terendis medicamentis: ita συλλεῖσθαι Geop. 17, 6. & λεῖος
significat tritum, ut de radicibus graminis s. agrostis Diosc. 4,
30: ἡ ῥίζα καταπλαττωμένη λεῖα (levigata) τραύματα κολ-
λᾷ. Sic Plin. 33, 42: qui minium poliunt in officinis, fa-
ciem laxis vesicis illigant, ne in respirando pernicialena
pulverem trahant, & tamen ut per illas spectent.*

Levis brassica, Cat. 157. plagæ leves fiunt, Col. Arb. 20:
leve per pluvias frequentes mustum, *dilutum*, Pall. 11, 14. *
leviora loca oppon. gravioribus, Varr. 1, 4. *conf.* 1, 6.

Levisticum, *vox ex Ligustico corrupta, cui substituant of-
ficinæ.* & Veg. 3, 52. *vid.* Libysticum.

Leviter, Cat. 111.

L E X I C O N.

Levo, *as, priore correpta*. levat se apīs sublimius, Col. 9, 12. levandæ matres, *h. e. pastu reficiendæ*, Varr. 2, 5. * *aufero*. levare corticem scalpro, Pall. 7, 5. terram ab extremis radicibus, Pall. 3, 25. mustum ex lacu, Pall. 11, 17. *Q* *am late patuerit vocis* levare *usus in provinciis, Itolorum, Hispanorum, Gallorum, qui hodie sunt, consuetudo declarat.*

Levo. *priore producta*. levigo. levare plagam ferro, Col. Arb. 8. leventur falce plagæ, Col. 5, 9 & 11. Arb. 26.

Levuncidæ mulieres, Varr. 2, 10. *Sed leg.* ejuncidæ.

Lex, *formula contritus*, Cat. 14, 145, 146, 147, 149 & 150. Varr. 2, 1 & 2. * *legem fecunditatis dicere eam* Col. 3, 8. lege quadam divina & æterna, Col. 4, 10. * *legibus iustis juventæ operata mulier, menstrua*, Col. 10, 360.

Lexipyretos *legendum pro* Leptiperisis, Veg. 2, 36.

Lexivum. *vid.* Lixivium.

Libella fabrilis, Col. 3, 13. ad libellam æquus locus; Varr. 1, 6.

Liber & Ceres, *Dii rusticis*, Varr. 1, 1. Libero patri cur immolentur hirci, Varr. 1, 2. Libero favente, Col. 3, 21. Libero Liberæque sacrificia in vindemia, Col. 12, 18.

Liber, *a, um*. liberi pedes, Col. 8, 3. *im Lichten*. liberæ putaminibus nuces, Pall. 2, 15. * *Liberi disciplinis excolendi*, Col. 4, 3.

Liber, *correx*. sese vertit, Cat. 45. arundines aliquot libris colligatæ, Varr. 1, 8. librum remittit arbor, Col. 11, 2. demittit ulmus, Col. 5, 6. * *librum uxori feci de agricultura*, Varr. 2, Præf. liber falso nomine proditus, Col. 7, 5.

Liberat hæc res impensam terreni, Col. 3, 3.

Libo. libandum præbere apibus, Col. 9, 13. * *libabimus de pluribus pauca*, Veg. 1, 62.

Libidinosa dapes, Col. 10, Præf.

Libido. libidinem concitant cibi, Col. 8, 11. libidinis rixosa mas, Col. 8, 2. * *si libido veniat nausæ*, Cat. 156. *Imitatus est Plin. Valer. 2, 30. ubi libido intestini est tensus. Hoc & plura Rhod. Lex. Scribon. h. v.*

Libra pondo, Col. 12, 20. * *libra pari est cum æquore maris*, Col. 8, 17. infra libram maris, *ibid. vid.* Libella. *it.* Libro.

Librales offæ, Col. 6, 2. Pall. 4, 12.

Libramentum aquæ, Pall. 9, 9. ventorum, Col. 1, 5.

Librarium foramen ferreum, Cat. 21. *Intelligenda forte*

R U S T I C U M.

pyxis, fistula, vel modiolus recipiendo clavo. Aliter certe non intelligo, quomodo vel ferreum dici possit, vel librarium foramen. Mensuram & capacitatem foraminis non intelligi, adjecta 6 digitum mensura satis indicat. Superest itaque, ut librarium vel totius foraminis, h. e. pyxidis pondus noet, vel genus laminæ, e quo perficitur, ut rovimus in fistulis plumbeis ad aquaeductus esse centenarias, octogenarias &c. quæ de re Pall. 9, 12. in libraria frustra conciditur, Col. 12, 53.* Librarius scriba libertus, Varr. 3, 2. librarii manus segnior, Pall. Inf. Præf.

Libratum pari momento temperamentum, Col. 3, 12.

Libro. librare pavementum, Cat. 18. *æquare planitiem. Vid. Keuchen. ad Frontin. de Aquæductibus p. 375. Schættg. cum sol paribus libraverit orbem horis, Col. 10. 42.*

Libum uti fiat, Cat. 75. liba absoluta, & res divina parata, Varr. 2, 8.

in Liburnia mulieres robustæ ac duræ, Varr. 2, 10.

Liburnico simile ut fiat oleum, Pall. 12, 18.

Libya frumenti ferax, Col. 3, 8. in Libya Hesperides, Varr. 2, 1.

Libycis ramis, *Punicis*, Pall. Inf. 71. Libycæ vites, Col. 3, 2. fici, Col. 5, 10. eadem videntur

Libyscæ/. Libyscæ, Col. 10, 418.

Libysticum, Veg. 3, 52. *quod al. Ligusticum. Sed. λιβυ-στικὸν etiam Galeno herba, quæ panaces alias vocatur. Siler montanum Dodonæo, a Levistico vulgari, Gall. Liveche, Liebstæckel, quod illi substituunt officinæ, diversum.*

Licet videre, Varr. 2, 10. videri, Varr. 1, 6. liceto, Cat 83.

Licinia olea, Col. 5, 8. 12, 49 & 52. Pall. 3, 18.

Liciniana olea, Cat. 6. Col. 5, 8. Arb. 17. jugera, Col. 1, 3.

Licinium, Veg. 2, 22 & 48. Factum licinium ex decem filis *affert Rhodius de Acia Celsi p. 141 ex Albuensis Chirurg. P. 2, c. 64.*

C. Licinius Stolo, collocutor, & alius Trib. pl. Varr. 1, 2. hic sua lege damnatus, Col. 1, 3.* Licinius Murena unde dictus, Col. 8, 16.* Nerva, Varr. 2, 4.

Lienes turgent, Cat. 157.

Lienosi boves, Veg. 3, 28.

Ligamine papyri inhibetur, Col. 6, 6. ligamina vitium, Col. 11, 2. herbarum & fasciculi, Col. 12, 8.

Ligatura in vitibus locum mutare debet, Pall. 1, 6.

L E X I C O N

Ligatæ & palatæ vineæ, Col. 11, 2. * ligati sunt armī bovis, *duri, rigidi*, Veg. 3, 44.

Ligna domino, Cat. 55. ne fumosa sint, & bene ardeant, Cat. 130. picata, Col. 11, 2. cremia, Col. 12, 9. *sunt tenuissima & arida, a cremando, quia cremari facile possunt.* Schættg. lignorum repositio, Pall. 1, 32.

Ligula cumulata salis, Col. 12, 21. *ita* Cochlear. * ligula purgandus fructus musteus, *de melle*, Col. 9, 15. *vid.* Lingula.

Liguriæ armenta, Col. 3, 8. in Liguria conficitur pix Nemeturica, Col. 12, 24.

Liguriunt muscæ, Varr. 3, 16.

Ligustici uncia, Col. 12, 57. *vid.* Libysticum. Levisticum.

Ligusticus ager montanus, Varr. 1, 18.

Ligustro nigro, Col. 10, 300. *Quidquid arbusculæ sit ligustrum, album certe est, quod evincunt loca a Lud. Cerda ad Virg. ecl. 2, 18 conducta. Itaque placet Parrhasii correctio hujus loci a diligentissimo Cerda laudata, niveo ligustro.*

Lilieta nova formare, Pall. 3, 21.

Liliorum satio, Pall. 3, 21.

Limax implicitus conchæ, Col. 10, 324. ne hortos infestet, Pall. 1, 35. limacis os, Veg. 1, 62. officulam vocat Plin. 29, 36. ubi laudat Harduinus Marcellum. *Locus est T. 2, p. 252 h. H. Steph. Limacis, inquit, calculum, quem in capite habet, tolle, quod non facile facies, nisi ei, dum in via repit, caput subito abscideris.*

Limbus XII signorum, *Zodiacus*, Varr. 2, 3.

Limes. limites lutosi, *viæ*, Varr. 2, 4.

Limitatio terræ vinealis, Col. 3, 12.

Limito. limitare quæstionem, Varr. 2, 2.

Limosa aqua, Pall. 9, 9. regio, Col. 8, 16.

Limpidus, *vid.* Lympid.

Limpis Cypria, Veg. 2, 22.

Limus dysentericæ passionis, Pall. 3, 31.

Linamenta pice imbuta, Col. 6, 11. sale atque aceto; Col. 6, 12. Veg. 3, 4.

Linea, *h. e. funiculus*, Varr. 1, 23. Col. 3, 13 & 15. linea longa ligatus pes gallinæ, Col. 8, 11. * in eadem linea, *perpendiculari*, Col. 5, 6.

Lingua bubula, Cat. 40. lingua se deterget bos, Col. 6, 6. linguae color in arietibus spectatur ob sobolem, Varr. 2, 2. Pall. 8, 4. *vid.* Palpebræ. vitiosa incrementa in pecore ut curanda, Col. 6, 8.

R U S T I C U M.

Lingula torcularii, Cat. 18. ut facienda, Cat. 19. *add.* Cat. 84. lingulae edolatae, Col. 8, 11. *nostris Zapfen.*

Linimentum dolii, Pall. 11, 14.

Linio. linibis vas, *lines*, Pall. 3, 31. liniunt pomum creta figulari, Col. 12, 44. calcem latebris vermium, Pall. 4, 10. linire, Col. 4, 24. pice, Col. 6, 26. liniuntur adipe, Col. 6, 30. liniendae aures, Col. 7, 13. *P. Burmannus ad Quintil. decl. 13, 5, p. 277, verbum linire nos inferioris aevi & indoctis librariorum calamis debere putat, legendumque ubique linere. idem videtur Oudendorpio ad Suet. Othon. extr. Sed vid. Allinio.*

Lino. linunt, Col. 12, 16. liverunt gummi, Col. 12, 50. gypso linito, Col. 12, 16. liveris, Cat. 69.

Lintres, Cat. 11. *sunt vindemiae usui, alias naviae apud Feslum, a similitudine nomen habent. Tur. 7, 23.*

Linum agris noxium; & quomodo ferendum, Col. 2, 10. lina exilia laudantur Pall. 3, 22. *add. Pall. 11, 2.*

Lipare, (*ita enim scribi debet, non Lypare, ut Veg. 2, 14; aut lyppara 2, 60 & 3, 6; aut lipparia 4, 28*) λιπαρὴ *intell. ἐμπλαστros. lenia vocat Celsus 5, 19. sunt enim ἀλίπαντα quoque, de quibus idem Celsus 5, 19 pr. Recte igitur Ruellius Lipara posuit aliquoties Hippia. 2, 122.*

Liquamen de piris, Pall. 3, 25. contra tussim, Veg. 3, 68. liquamina dulcia, Col. 9, 14.

Liquamentum, Veg. 3, 65.

Liquatus per colum, Col. 12, 38. liquatum acetum, Col. 12, 17.

Liquentium maxime alibile lac, Varr. 2, 11.

Liquidum & sine faece vinum, Col. 12, 38. *vid. Barth. ad Claudian. Mamert. 1, 3, p. 275. Schættg. liquida vox, Pall. 1, 3. clara & sine raucedine prolata.*

Liquiritiae unc. 4, Veg. 4, 9. *verum est glycyrrhizæ.*

Liquo. liquatur mel & vinum qualo vel sacco, Col. 9, 15.

Liquor ovorum albus, Col. 6, 38.

Lira in agro, Col. 2, 4 in fin. Liram vocat hic, quæ porca est, inter duos sulcos exstans terræ dorsum. Exsuccam & effætam humum, non in porca, quæ ficcior arati pars est, sed in sulco ipso seminari vult, ubi uligo residet, & pluvia aqua delabitur. Ergo porcæ sive liræ factæ, priusquam semen jactetur. Ergo & diversa liratio, qua terra ipsa aratro in liram redigebatur, ab ea liratione, qua semen in liris & porcis operiebatur. *Salmas. Mirum, liræ vocabulo ita abusos veteres, ut nunc eminentem par-*

LEXICON

tem, nunc depressam notet; nunc cum porca, nunc cum sulco alius conveniat. Liram inter eam esse cavam partem, aperte indicat Col. 2, 8, ubi patentes liras crebrosque sulcos aquarios σφαιρικούς conjungit. *add.* Non. 1, 62, & vet. Gromat. apud Rigaltium p. 298. Rursus eminere liram non hoc tantum loco significat, cui forte σφῆρι φέρμαρον adhibere aliquis possit, & liram intelligere latiore atque minus profundam, sulcum autem depressiorem angustiori (vid. Col. 11, 2.) sed clarissime paulo ante hoc ipso cap. itemque 11, 3. Quid igitur? admittemusne intellectus unus vocis duos contrarios? Quidni. Lira est linea recta in arationibus, ea & in sulcis est & in dorsis scilicet eorum. Cum delirant rustici, & sulci & dorsa fiunt obliqua. Lira in hortis quæ, Col. 11, 3. in liram redigi, Col. 2, 4. liræ patentes, Col. 2, 8.

┐ Liratum feri, Col. 11, 3.

Lirare quid? Varr. 1, 29. *Vid.* Isidor. Orig. 15, 15, & Salmas. ad Solin. p. 511 sq. *Plin.* 18, 20, pr. Aratione per transversum iterata, occatio sequitur, ubi res poscit, crate vel rastro: & sato femine iteratio. Hæc quoque ubi consuetudo patitur crate dentata, vel tabula aratro annexa, quod vocant lirare, operiente femina, unde primum appellata deliratio. Lirantur jugera, Col. 11, 2.

Lis pro mercede reddita, Col. 1, 7. litem diducere, *dirimere*, Col. 3, 13.

sine Literis idoneus non est magister pastorum, Varr. 2, 10.

Lithostrota pavimenta, Varr. 3, 1 & 2.

Litus & ripa *synonima*, Col. 1, 5.

Livia ficus, Col. 10, 414. *Eadem*

Livianæ fici, Col. 5, 10.

Lixivius, vel lixivus, videtur nomen adjectivum fuisse initio, sub quo aqua, mustum, oleum posset intelligi. Lixivia cineris sarmenti, item e fabæ culmis exustis, Col. 12, 16. cineris lixivie congius, Col. 12, 22. lixiviam eluantur vasa, Col. 12, 50. lixiva *vet. ed. Sylb.* lixiviam eliquato, Col. 12, 22. quasi lixivum defluens oleum, Col. 12, 50: *al.* lixivium. lixivum oleum, Veg. 3, 13. lixivio maceranda semina, Pall. 12, 7. lexibo *al. add.* Pall. 2, 15. lixivium an lixivum mustum, Cat. 23. Col. 12, 27 & 36. *Plin.* 14, 7 & 9 protropum, οἶνος πρότροπος, *observante Rhodio ad Scrib. cap. 74. p. 137.*

Locatio fundi frequens, malum, Col. 1, 7.

Loculamentum novum apibus præparare, Col. 9, 12.

R U S T I C U M.

loculamenta nidis faciendis, Col. 8, 8 & 9. dentium gingivæ, Veg. 2, 32.

Locularis resina, Pall. 3, 25. *Nescio quis primus in Fabiano Lexico exposuerit in loco factam, unde etiam in Calepinum demigrasse videtur. Mihi videbatur locus suspectus, augurabaturque animus laricinam, vel larignam, vel forte loricalem resinam, pici liquida convenientem, quod & ipsa liquida semper manet, docente Plinio 24, 22.*

Loculatae arculae, piscinae, Varr. 3, 17.

Loculi, *arca loculata*, Pall. 4, 10. marimore, lapide, ligno, facti, unde equi hordeum edunt, Veg. 1, 56.

Locupletari celeriter ut possis, Col. 6, Præf.

Locus crassus, nebulosus, Cat. 6. loco natus pampinus, *int. bono*, Col. 5, 6 *lis.* loca æstivosa, Col. 5, 8. * naturalia, Col. 8, 7. genitalia, Col. 7, 3 & 7. feminae, Col. 6, 27. * loci mulieris virosi ne fiant, Cat. 157.

Locustæ cibandis pullis utiles, Col. 8, 11. Pall. 1, 28 & 29. ut propullentur, Pall. 1, 35.

Loliacia farina, Varr. 3, 9.

Loliarium cribrum, Col. 8, 5.

Lomentum ex faba &c. Pall. 11, 14. fabæ, Veg. 1, 56. subtilissimo lomento, *farina fabacea*, Veg. 3, 63. *add. 2, 57. 4, 8.*

Longanon intestinum, per quod stercus egeritur, Veg. 1, 42, 49, 50, §2. *rel.* longanonem porci pinguis falsum, Veg. 1, 56. 4, 8.

Longe. longius meare, Col. 9, 8.

Longicia, Veg. 4, 2.

Longinqui fundi, Col. 1, 7. longinquæ regionis pascua, Col. 7, 3. longinqua rura, Col. 1, 1. pascua, Col. 6, 27.

Longurios interdicere inter equas a præsepibus, Varr. 2, 7. longuriis per foramina palorum trajectis, Varr. 1, 14.

Longus pedum sex, Col. 5, 6. longas tribus pedibus, Pall. 1, 40. 2, 10. 3, 6. longa vitis, Col. 3, 2.

Loquuntur historiarum, Col. 1, 4.

Lora *quid & unde dicta*, Varr. 1, 54. optima ut fiat, Col. 12, 40. *de loræ generibus & usu Lindanus Sel. med. 10, 199 sq. vid. inprimis Dioscorid. 5, 13. Hard. ad Plin. 4, 12.*

Lorea, *pro lora*, Cat. 25.

Lorei funes, Cat. 3, 12, 63 & 135. lorea retinacula, Cat. 63.

Loricare solum granarii opere tectorio, Varr. 1, 57.

Lorum, lora, Cat. 135.

L E X I C O N

Lotium ejus, qui brassicam esitarit, quas vires accipiat, Cat. 157. facere, Cat. 127 & 156. difficilior si transeat, quo vino ciendum, Cat. 122. si ægre eat, & substillum sit, Cat. 156. suillum, Cat. 7. per anum emittit, Veg. 1, 46. lotii vapor salutaris, Veg. 2, 28. 3, 7.

Lotos, Col. 7, 9. loti Phrygiæ, Col. 10, 258. Lotus arbor est Ægypti & Africae, cum herba cognomine non confundenda. De utraque agit Theophr. hist. plant. 4, 4, & Plin. 13, 17 & 18. Videatur autem istius herbae magnus in Phrygia fuisse proventus, unde a nostro Phrygiæ loti. Flos ejus lilio fere similis est, & conspicitur in imaguncula Harpocratis apud Cuperum in Harpocrate, Sponium Misc. p. 16, 17 s. Lome'rum Genial. diar. decad. 1. diff. 3, p. 114. Schættig. De loto flore Ægyptio, omnium, ut solebat, industriam superavit Spanhemius de Usu & Præst. numis. Tom. 1, p. 301 sqq. Caterum Phrygiæ epitheton ad arborem, seu potius ad tibus, ex ejus arboris cortice factas, melius videtur convenire. Ita certe Silius loton Phrygiam & Mygdoniam dixit 11, 432 & 8, 505. Sed hæc & plura de loto herba, flore, arbore, in Fabriano thesauro videri possunt, hic non repetenda.

Lucanum vinum, Cat. 6. Varr. 1, 25.

Lucernæ craticulæ, Cat. 13. in quibus ligna ardentia conjiciuntur quales etiam hodiernum ad ædes videmus pensiles. Schættig. Mihi in mentem venit has res separare, & legere primum lacernas, vestis partem, ad tegenda corpora seu vigilantium seu dormientium aptam, deinde craticulas intelligere carnario cognatas, in quibus servari cibaria possint, quibus perflante aere opus sit, sed cavendum a manibus prætereuntium, & a bestiarum repacitate.

Q. Lucienus, collocutor, Varr. 2, 5 & 7.

Lucifer eo remeat ortu, Col. 10, 291. interdiu, noctu Hesperus in ornithone Varronis 3, 5.

Lucifugæ blattæ, Col. 9, 7.

Luciliano charactere libelli, Varr. 3, 2.

C. Lucilii Hipri mentio, Varr. 2, 1.

Lucrifecerunt hoc nomen, Varr. 3, 4.

sine Luctamine alterius generis vina melius servant sapores, Pall. 3, 9.

Lucubratione per hiemem quæ facienda, Cat. 37. Col. 11, 2. Rustici duas habent lucubrationes, easque maxime noctibus hibernis: alteram vespertinam, alteram matutinam, quam anielucanam vocant: quia ante lucem evigilant. Litera-

R U S T I C U M.

tis quoque consimiles sunt lucubrationes, magna tamen dissimilitudine disparata. Siquidem rustici lucubrant rusticana opera efficiunt, & vilia, literati vero divina & immortalia: illi corpus, hi ingenium exercent; illi manus movent in cannabe, & ligro, & materia, hi inter chartas & calamos scriptorios sunt occupati, qua occupatione nihil honestius, nihil potest esse præstantius. Beroald.

Luculli Varro tutor, Col. 8, 16. villa, Varr. 1, 2. pefsimò publico ædificata, Varr. 1, 13. Col. 1, 4. aviarium, Varr. 3, 2 & 3. piscinæ, Varr. 3, 2 & 3. M. Luculli, Varr. 3, 17. L. Luculli, Varr. 3, 17.

Lucus ut collucetur, Cat. 139.

Ludinorum insulæ, Varr. 3, 17. *vid. Choreus.*

Ludo. ne ludat vena, *forte*, ne eludat, Veg. 2, 40. *cf.* 1, 22. *ubi de eadem re agitur.*

Lumbrici medicina suibus, Col. 7, 9. * vino quo pellantur, Cat. 126. pecus si vexent, Col. 6, 25 & 30. *add. Veg.* 1, 44. *it.* 45 & 52.

Lumbus. a lumbis in vite habentur optima semina, Col. Arb. 3. *Membra hominis & partes ad alias quoque res decenti translatione transferuntur. Nam montibus poetæ persape dant caput, humeros, pedes. Nec Columella in vitibus lumbos & humeros indecenter appellat eas partes, quæ si vitem metiaris, ut hominem, obtinent vicem lumborum, & humerorum. Cum similiter Plinius dat vitibus digitos, pollices, caput, crines, a ia quoque humani corporis membra. Idem tradit, ab humeris arborum furculos petendos esse ad insitionem. Beroald.*

Lumen, *h. e. pupilla, s. potius humor crystallinus.* Veg. 2, 16. * lumen animi, Col. 1, Præf. flaventia lumina calthæ, Col. 10, 97. loti gemmantia, Col. 10, 258.

Luna silenti, Cat. 29 & 50. Col. 2, 10. dimidiata, Cat. 37. extrema & prima *ἐν καὶ νέῃ*, Varr. 1, 37. procedit, *crefcit*, Pall. 7, 3. minuyente, Pall. 3, 24. 7, 3. ab luna exorta ad novam, Varr. 3, 17. quadripartita, Varr. 1, 37. quarta decima, adhuc crescente lumine, Col. 2, 10. quinta decima, Col. 2, 10. vicesima quinta, Col. 2, 11. tricessima, quæ est fere nova, Col. 8, 11. * *Lunæ observatio maximam partem superstitionis, certe inanis: derivata forte a divinitate ejus credita, de qua Varr. 1, 1. qui etiam generatim eam observari docet* 1, 37. *it.* 1, 7. *add. Plin.* 18, 75. *Gell.* 20, 7. *speciatim* * in stercorendis agris luna decrefcente, Col. 2, 5 & 16. Pall. 10, 1. *item hortis*, Pall. 10, 13. & oleis, Pall. 3, 20. pratis autem, crescente, Col. 2, 15 & 18. *add. Pall.* 3,

Scriptt. R. R. Vol. IV.

R

L E X I C O N

2 & 10, 9. * in agris exstirpandis, Col. 11, 2. Pall. 8, 1.
 * in ferendo, Pall. 1, 8 & 34. lente, Col. 2, 10. Pall. 3,
 4. vicia, Col. 2, 11. Pall. 2, 6. faba, Col. 2, 10. Pall. 12,
 1. allio & ulpico, Col. 11, 3. Pall. 12, 6. in cepis, Pall. 3,
 24. in carduis, Pall. 4, 9. * in inferendis arboribus, Col. Arb.
 26. Col. 5, 11. Pall. 3, 17. feminibus vitium pangendis,
 Col. Arb. 3. * in faba vellenda & condenda, Col. 2, 10.
 legendis uvis ollaribus, Col. 12, 43. malis citreis, Pall. 4,
 10. cydoniis, Col. 12, 45. piris condendis, Pall. 3, 25.
 sapa coquenda, Col. 12, 19. in lignis ad ædificia succi-
 dendis, Col. 11, 2. cædenda materia ad fabricam, Pall. 2,
 22. 12, 15. *conf. Plin. 16, 74.* * in remedio vitium contra
 forices, Col. Arb. 15. ne remedium (*arboris*) luna depre-
 hendat, Pall. 11, 12. * in ovis supponendis, Col. 8, 5 & 11.
 gallinis faginandis, Col. 8, 7. castrandis vitulis, Col. 6, 26.
 Pall. 6, 7. falsura carnis, Col. 12, 53. * luna plena turge-
 scunt maria, Pall. 13, 6. decresciente luna capillum tondens
 calvus fieri metuit, Varr. 1, 37.

Lunares dies ut divisi, Varr. 1, 37. lunari ratione cor-
 ruunt animalia, *tanquam essent lunatica*, Veg. 3, 33.

Lunaticus oculus quis? Veg. 2, 18.

Lunatum ferramentum, Col. 12, 54. lunatis cornibus;
 Pall. 4, 11.

Lupa, *nomen canis*, Col. 7, 12.

Lupercus, Col. 10, 191.

Lupinarium labrum, Cat. 10 & 11.

Lupini laus ad agros, Col. 2, 10. satio, Cat. 34. Pall. 10,
 5 & 9. stercoris vicem supplet, Col. 2, 16. 11, 2. Pall. 6,
 4. agros ut fœcundos & steriles reddat, Pall. 1, 6. lupinum
 herbas perimit, Col. 2, 12. *add.* Pall. 2, 9. quando colli-
 gatur & quomodo fervetur, Pall. 7, 3. lupini amari aqua
 adversus locustas, Pall. 1, 35. * lupino madido sociata ra-
 dix, Col. 10, 115. *h. e.* lupulo, *ut vult Baccius de vinis L.*
 7, *indice Rittershusio.*

Lupinus *a, um.* lupini morsus vulnus, Veg. 3, 4.

Lupus. lupi morsus, Col. 6, 13. * lupus piscis rapax va-
 rius & sine macula, Col. 9, 17. fluvialis fastiditus, Varr. 3,
 3. Col. 8, 16. * Lupi, *ferræ manubriatæ*, Pall. 1, 43.

Lurco Aufidius, Varr. 3, 6.

Lurida rana, Varr. 1, 2. brassica, Col. 10, 325.

prope Lusitaniam in Hispania, Varr. 1, 16. 2, 1.

Lustratio populi Rom. Varr. 2, 1. Col. 2, 22.

R U S T I C U M.

Lustro. lustratur ager, Cat. 141. animal suffimento, Veg. 4, 12. lustravit gradiens, Col. 10, 363.

Lustrum. lustrī faciendi ergo, Cat. 141. * lustra in quibus volutantur sues, Varr. 2, 4.

Lusus causa emittuntur catuli, Col. 7, 12.

Lutamenta ne se scindant, Cat. 128.

Luteolæ olivæ, Col. 12, 47. violæ, Col. 9, 4.

Lutescunt limo cœnoque *loca*, Col. 8, 17.

Luteus frutex amelli, Col. 9, 13.

Luto. lutare granaria, Cat. 92.

Lutum paleatum, Col. 12, 21 & 43. Punicum, Col. 9, 7.

11, 3.

Luxuria notatur Varr. 3, 2 & 3. Col. 8, 8, 10 & 16.

Luxuriantes fronde vites, Pall. 12, 9.

Luxuriosa vitis, Col. 4, 21.

Luxus, *a, um.* luxa ut fanentur, Cat. 157 & 160.

Lyæus pater, Col. 10, 429.

in Lycaonia asini feri, Varr. 2, 1 & 6.

Lycei opaci rura, Col. 10, 266. in Lyceo platanus, Varr.

1, 37.

Lycium, *non* licium, *ut vulg. scribitur* Veg. 2, 25, 60 & 61.

succus Lycii arboris *f.* pyxacanthæ: *de quo Dioscorides* 1, 132.

Lydiæ fici, Varr. 1, 41. Col. 5, 10. 10, 418. *Ludia est* Macr. 2, 16.

Lympha invocatur Varr. 1, 1.

Lympido. ut interdum lympidet oculum passio, Veg. 2, 18.

Lympidum vinum (*ita scribitur a lympha*) ex austero, Pall. 11, 14. *rectius* fæculento *opponitur ibid.* Sed limpidissimum habet Col. 12, 28. si lympidum videris collyrium, Veg. 2, 13. *h. e. purum, nihil saniei habens.* lympidum vulnus, Veg. 2, 22. lympidus mucus, Veg. 2, 36.

Lypare, *vel* Lippara. *vid.* Lipare.

Lyra sidus, quod fidem nostri vocant, Varr. 2, 5.

Lyssippus, Col. 1, Præf. Lyssippi vestigium in villa nulum, Varr. 3, 2.

M.

Macellarius differt a lanio, Varr. 3, 2. habent macellarii ornithones turdorum, Varr. 3, 4.

Macellum cetariorum, Varr. 3, 17. macelli annona, Varr. 3, 2.

L E X I C O N

Macer. Macri campi, Varr. 2, Præf. Col. 7, 2. Macra, δ *Μάκρως* Straboni *Liguria fluvius*, ad quem *Luna opp. de quo Plin.* 3, 7 sq. vid. *Casaub. ad Strab. p. 216.* macræ vineæ, Col. 8, 1. macræ boves facilius concipiunt, Varr. 2, 5. macerrimæ stirpes, Col. 3, 10. macerrimis vineis, Col. 8, 1.

Macerefcatur bene, Cat. 92.

Maceriæ ut ædificentur, Cat. 15. quatuor generum, Varr. 1, 14. maceriis altis septa, Varr. 3, 5.

Macero. macerare in aquam, Cat. 156. macerat *arborem* situ & veterno muscus, Col. 4, 24. macerare lupinum, vimina, virgas, Col. 1, 6. lacte semen, Col. 11, 3. macerantur sole & pluvia scrobes, Col. Arb. 19. macerari affiduo liquore, Col. 1, 6.

Macescit olla, quæ vapulavit, Varr. 1, 55. macescunt apes propter laborem, Varr. 3, 16. macescentes boves melius concipere dicuntur Varr. 2, 1. *add.* 2, 5.

Macies foli, Col. 1, 4. lapidosa aurosi pulveris, Pall. 1, 5. jejuna corticis, Pall. 4, 10. subita in pecore ut curetur, Col. 3, 4. maciei remedium, Col. 6, 38. ex macie exordium sumit omnis ægritudo, Veg. 3, 1.

Macilentum solum, Pall. 4, 10.

Machina rustica, Col. 3, 13. equabus ad coitum adigendis, Col. 6, 37. jumentis curandis, Col. 6, 19.

Macrescit pecus, Col. 6, 3. macrescunt animalia, Veg. 1, 7. macrescere facit volucres inclusas desiderium, Varr. 3, 5.

Macritas foli, Pall. 11, 1.

Maſte hac illace dape pollucenda eſto, Cat. 132. fercto eſto, Cat. 134. hoc porco eſto, Cat. 139.

Maculis grandibus rete, *i. e. foraminibus*, Varr. 3, 11. Col. 8, 15. *vid. Schættg. ad Juven.* 1, 433.

Maculoſus color equi, Col. 6, 37. Pall. 4, 13.

Maſceſcat celerius in coctura, *i. e. molleſcat*, Col. 11, 3. maſceſcit cucumis, *molleſcit*, Col. 10, 398.

Mæandri more intercifa, Col. 8, 17.

Mælis & fælis, Varr. 3, 12.

Mælium *f. millus*, Varr. 2, 9. *De millis canum vid. quæ diſputantur a viris doctis ad Græci Cynege.* 401 ſq.

Mæna arida, Cat. 88. *vid. de hoc piſce Jo. Rhod. ad Scribon. cap. 71 pag. 132 ſq.*

Mænalius pater, Col. 10, 429. Mænaliū Dryadum chori, Col. 10, 264.

R U S T I C U M.

Mænas, *vid.* Menas.

Mæonius Deus, *Homerus*, Col. 1, Præf.

Mæotidis Scythica stagna, Col. 8, 8.

Magicis sopitum cantibus, Col. 10, 367.

Magis utilius, Pall. 4, 11. Col. 8, 5.

Magister vocis, Col. 1, Præf. chori canentium, Col. 12, 2. usus, Col. 10, 339. magistri rerum rusticarum, Col. 4, 28. operum, Col. 1, 8. *iidem qui* singulorum officiorum, Col. 1, 8 & 9. 11, 1. operariorum, Col. 11, 1. pecoris, Varr. 2, 2. * Magister Varro *lepide MS. Lips.* Colum. 5, 1, & Magister Cato, Col. 6 Præf. *pro* Marcus.

Magisterium docentis illuminat rectam viam, Col. 1, 1. magisterio præceptoris egere, Col. 1, Præf. in magisterio villici quid potissimum, Col. 11, 1.

Magnitudine minor, Varr. 3, 16.

Magnæ rei quantulumcunque adeptum esse, non minima est gloria, Col. 11, 1. * magna vina conficies, *bona*, Pall. 11, 14.

Majales, Varr. 2, 4 & 7.

Majestas boum, Varr. 2, 5.

Maji descriptio & opera, Col. 11, 2.

Majorem trima ovem, Col. 7, 3. majores decem annorum, Varr. 2, 7. quam XII annorum, Col. 6, 24.

Malache, Col. 10, 247. *malva*.

Malagmatis more, Col. 6, 17. lentorem habeat, Col. 6, 17. malagma crudum, Veg. 2, 49. * Malagma basilica, Veg. 4, 20 *lemma*. coctica, Veg. 4, 28. cruda, Veg. 3, 20 & 21. 4, 17 & 23. cupressina, Veg. 2, 48. tetrapharmaci, Veg. 3, 21. quæ dicitur meliacinus, Veg. 3, 21. malagmis, Veg. 1, 28. compositiones diversæ sunt, Veg. 4, 15, 20-28. Malandria pustulæ cervicem equorum infestantes, Veg. 2, 42.

Male nata & malis locis nata, Pall. 3, 12.

Male dicta in rutæ satione, Pall. 4, 9.

a Maledo pastores, Varr. 2, 2.

Maleficiis ne operam det familia, Col. 11, 1.

Maleficum animal, *noxium*, Varr. 3, 7 & 16.

Malignitas naturalis, Col. 3, 10.

Malini ligni fumo, Col. 7, 8. *Cum Baticæ provinciæ hoc vocabulum esse, quamquam de alia re (de prunis malo arbori insitis) usurpatum, testetur Plinius 15, 12: tanto facilius arbitrarî licet, etiam malina ligna dixisse Columellam nostrum*

L E X I C O N

Gaditanum. Sed nec absurdum fuerit legere maligno ligni vel culmi fumo, *h. e. parco, ut Martialis* 10, 96, tepet igne maligno Hic focus, ingenti lumine lucet ibi. *Nimirum auget gratiam casei fumus, quod Plinius idem docet* 11, 97, & *Martialis* 13, 32. *Eadem de re* ICii l. 8 § 5 π *si servitius vindic.* (8, 5) Aristo Cerellio Vitali respondit, non putare se, ex taberna casearia fumum in superiora ædificia jure immitti posse &c. & *p. p.* eum, qui tabernam caseariam a Minturnensibus conduxit, a superiore prohiberi posse fumum immittere. Fumo autem opus fuisse videtur ad eam rem maligno, aut levi flamma, ut *Martialis de caseis Trebulanis*: Trebula nos genuit, commendat gratia duplex, Sive levi flamma, sive domamur aqua.

Malitia terræ falsæ hibernis imbribus eluitur, Pall. 1, 6. arboris durante, Pall. 11, 8. viæ, Pall. 1, 6.

Malleatum spartum, Col. 12, 19.

Malleolaris virga, Col. Arb. 3.

Malleolus qui & unde dictus, Col. 3, 6. *Sic. Plin.* 17, 35: Capitulatus utrinque e duro furculus: eoque argumento malleolus vocatur etiam nunc *rel.* qualis & unde legendus, Col. 3, 6. quam longus, Col. 3, 19. ut refecandus, Col. 4, 11. ut demergendus, Col. 3, 18. Col. Arb. 3. *add.* Col. 3, 17. malleolos deponere, Col. 3, 3. pangere, *ibid.* ut transferendus, Col. 4, 15. ut pampinandus, Col. 4, 6. malleolum serere præstetne an viviradicem, Col. 3, 14.

Malleo cogatur ramus ad inferiora defigi, Pall. 4, 10. * Malleus generale nomen morborum septem, Veg. 1, 2, 5 & 10. 3, 2. morbus execrabilis, Veg. 1, 17. ejus causæ, *ibid.* etiam boum, Veg. 3, 2. *add.* 3, 23. Malis, idis, vocatur a Ruellio in *versione Hippiatr.* Gr. μάλις, εως.

Mallo ceparum, Veg. 1, 63. in *Calepino* sumitur pro *ut-nica*. Sed Veg. 2, 60 mallonem ipse interpretatur calamos ficos, unde fascēs dependent. Et sane apud nos etiam sertæ ceparum (*Raspeln*) stilis siccatis inter se colligantur: & convenit cum significatione cirrorum, comarum, τοῦ μαλλοῦ.

Maltha calidaria & frigidaria ut fiat, Pall. 1, 41. frigidaria, Pall. 1, 17. Est etiam maltha nativa, de qua *Plin.* 2, 104. *Schættg.*

Malvæ fatio & cultura, Pall. 3, 24. 11, 11.

Malum. genera malorum celebria, Col. 12, 45. Occurrunt apud nostros, & suis locis indicantur, Amerina, Cæsiana, Citrea, Cotonea s. Cydonia, eaque (Col. 5, 10.) Stru-

thea, Chrysomeliana, mustea: Matiana, Melimela, Orbiculata, Pelusiana, Persica, Præcoqua, Punica, Quiriniana, Scandiana, Sestiana *vel* Sextiana, Syriaca *an* Syrica? *conferri potest enumeratio Macrobianæ Saturn. 2, 15.* quæ inprimis sint exquirenda, Col. 5, 10. semen malorum serito, Cat. 48. mala seramus, Pall. 3, 25. *add.* Col. Arb. 25. ut propagentur, Cat. 133. ut innoxia ferventur, Cat. 7. Varr. 1, 59. Col. 12, 44 *sq.* in sole ut siccantur, Col. 12, 14. ut condiantur, Col. 12, 10 & 45. uvas halitu suo corrumpunt, Col. 12, 43. Vid. *Μήλα* *f.* mela. * Mala granata *f.* Punica ut ferantur & colantur, Col. 5, 10. Arb. 23. Pall. 4, 10. ut sine granis nascantur, Pall. 3, 29. uti magna fiant, Pall. 6, 6. 7, 5. ut ferventur, Col. 12, 44. Pall. 4, 10. * Mala aurea Hesperidium, *μῆλα* *f.* oves, Varr. 2, 1. * Malum terrenum, Veg. 4, 13.

Malus bifera, Varr. 1, 7. ut inferenda, Varr. 1, 40. Pall. Inf. 78.

Manilii, *an* Manilii, formula stipulandi capras, Varr. 2, 3. *vid.* Cic. *de Orat.* 1, 58 *extr.* cum notis Gruteri. actiones, Varr. 2, 5 & 7.

Manimillæ tenues fistulis impositæ in fontibus salientibus, Varr. 3, 14.

Mammosæ canes laudantur Varr. 2, 9.

Manimulæ pensiles sub rostris caprarum, Varr. 2, 3.

Mancipia ergastuli, Col. 1, 8. qualia, qualesque, qui eis præsent, esse debeant, Varr. 1, 17. vilioribus pretiis venduntur, quam equi aut muli, Veg. Præf. mancipiorum modus, Varr. 1, 18.

Mando tibi Mani, Cat. 141. Manius *servile nomen hic esse putat Turnebus: Popma villicum accipit. Sed cum L. Manilii nomine utatur ἀντωνυμικῶς* Cato c. 144, (*cf.* c. 152) *quid si hic etiam haruspitem nobilem, aut sacerdotem intelligat Manium, cui paterfamilias lustrationem mandat?* mandare posteritati, Col. 6 Præf.

Mandere ex commodo, Col. 6, 2. mandunt scrofæ foetus suos, Col. 7, 11.

Mandragoræ semihominis, Col. 10, 20. *Ita vocatur Mandragora, quia radix ejus inferiorem partem hominis repræsentat, crura scilicet & pedes.* Schættg.

Manducato pane farcire, Varr. 2, 7.

Manduco *pro edo passim* Vegetius, e. g. 2, 6. 3, 55.

Mane obscuro, Col. 7, 12. a primo mane, Col. 11, 1. a mane & vespere, Varr. 3, 9.

L E X I C O N

- Mania boum morbus, Veg. 3, 2.
 Manicæ de pellibus, Pall. 1, 43. *Has, & quæ sunt*
 Manicatæ pelles, Col. 1, 8. 11, 1. *intelligit Rhodius ad*
Scribon. pag. 53 eas chirothecas, quas nostri Müsse, Germani
ad superiorem Rhenum Danubiumque Schlupffer, Belgæ Moffæ,
Galli Mouffes vocant.
 Manifestat, *h. e. docet*, Pall. 11, 12.
 Manipuli de herba facti vehuntur in villam, Varr. 1, 49.
 manipulos obligare, Col. 11, 2. vincere, Col. 2, 19. ne-
 xos deferre maniplos, Col. 10, 315.
 L. Manlii arbitratu, Cat. 144.
 Manna croci, Veg. 2, 39. 3, 24. 4, 13. succari, Veg.
 3, 23 & 28. *De hac videndus peculiaris Salmasii libellus, vel*
hyle potius latrica: quæ de altera croci manna plane, quan-
tum observo, tacet. Notior est manna turis, Veg. 3, 22. i. e.
fragmina minora corticis ramentis permixta, ut vult Gorraeus.
Multa etiam de hac Salmas. l. c.
 Mano. manans aqua, Col. 1, 5. manantia loca, Col. 2, 9.
 Mansiones æstivæ, Pall. 1, 9. hibernæ, æstivæ, vernæ,
 auctumnales, Pall. 1, 12.
 Mansuefacti arietes feri, Col. 2, 7.
 Mansuescere silvestria, *transitive*, Varr. 2, 1.
 Mansueti erunt, Varr. 1, 20.
 Manubriatæ ferrulæ, Pall. 1, 43.
 Manubria ferramentorum optima, Col. 11, 2. bidentum,
 Col. 5, 10. manubrii foramen, Pall. 3, 17. crassitudine,
 Col. 5, 9. Pall. 4, 10.
 Manus utraque quantum gestabit, Pall. 12, 22. *eine Gi-*
spel. ad manus accedere consuecunt equuli, Varr. 2, 7. de
manu dare, Col. 7, 9. manu pressus caseus, Col. 7, 8.
manu datur aqua, Col. 9, 5. illata aqua, Col. 11, 3. fata
filva, Varr. 3, 5. sic ὑπὸ τῆς χειρὸς γενομένης Geop. 14, 18.
vid. Rigalt. & Gæf. in Ind. Agrar. Schættg. * Manus fraxineæ
s. brachia, Pall. Inf. 60.
 Marathrites vinum, Col. 12, 35.
 Marcentia vino brachia, Col. 10, 428.
 Marcescit languore capra, Col. 7, 7.
 L. Marcius præfectus fabrum, Varr. 1, 2.
 Mareoticæ vites, Col. 3, 2.
 Margines lapidei in flumine, Varr. 3, 5. *Masculino gene-*
re a Varrone dici marginem, etiam annotavit Barth. 21, 1, p.
1013.

R U S T I C U M.

Marini caballiones, ungues, caudæ, uvæ, Veg. 1, 20.
stellæ, pallæ, Veg. 4, 12. lactuca τισύμαλλος, Col. 6, 15.
forte pro transmarina, ut passer marinus, & nostris Meerka-
17e, Meerrettich &c.

Marifcas ficos, Cat. 8. pingues mariscæ, Col. 10, 415.

Maritale conjugium, Col. 12, Præf.

Marito. se maritali velle ostendunt canes, *catuliunt*,
Varr. 2, 9. maritali debet femina, Col. 7, 3. maritan-
tur singulis ternæ gallinæ, Col. 8, 2. * maritalare statumina,
Col. 4, 22. palum flagello feminis, Col. 4, 2. maritantur
vitibus ulni, Col. 11, 2. maritali arbores ut debeant,
Col. 5, 6. maritalandæ arbores, Col. 4, 1.

Maritus. mariti gregum, Col. 7, 6. * bene maritalæ arbo-
res, Cat. 32. Col. 11, 2. maritalum olivetum, Col. 3, 11.

Marmalitis cassia, Veg. 4, 13. *videtur corrupta ex* Musylitis.

Marmor musto inditum, Cat. 23. * tuber durius in ar-
ticulis equorum, Veg. 2, 48. *juxta coronam oriri docet Ap-*
syrus Hipp. 1, 53. Ruell.

Marmoratum opus tectorium, Varr. 1, 57. levissimum,
Varr. 3, 7. marmorato factæ camaræ, Varr. 1, 59.

Marmoreo grano cooperitur tectura, Pall. 1, 15.

Marra, Col. 10, 72 & 89. *instrumentum rusticum, idem quod*
ligo. Juven. 3, 311 ne marræ & sarcula desint. Add. Plin.
17, 21 & 18, 16. Hesych. μαρρόν ἐργαλεῖον σιδηροῦν. Gallis
etiam, Italis, & Hispanis vox hodieque frequentata. Schættg.

Marrubii succus, Col. 6, 13. amarus latices, Col. 10,
356. vinum, Col. 12, 32. marrubium ferro aperta sanat,
Veg. 3, 4.

Marrucini, *pop. Italia*, Col. 10, 131.

Mars pater, Cat. 141. Silvanus, Cat. 83.

Marfica cepa, Col. 12, 10. faba, Col. 2, 9.

Marfupium exinaniunt, implent, Varr. 3, 17.

Marfus. Marfi montes, Col. 6, 5.

L. Martius præfectus fabrum, Varr. 1, 2.

Martii mensis descriptio & opera, Col. 11, 2.

in Martio campo villa, Varr. 3, 2.

Mas cum femina cur conjunctus, Col. 12, Præf.

Masculus unus duabus feminis sufficit, Pall. 1, 29. ma-
sculo uni tres feminæ sufficiunt, Pall. 1, 30.

Massæ ferri ignitæ, Col. 12, 5. massa fici comminutæ
Col. 12, 15. desub massa, Col. 12, 34. *vid. De.*

Massicus ager, Col. 3, 8.

LEXICON

Massulæ e farina conspersa, Col. 12, 38. massulis salis admixtis, Col. 12, 48.

Mastici optimi unciam, Pall. 11, 14. *Al. libri*, masticis optimæ; *alii*, masticis optimi.

Mastichino oleo imbuta, Pall. 4, 9.

Matella, Cat. 10 & 11.

Matellio, Cat. 10 & 11.

Mateola adigere, Cat. 45 & 46. *Aut fuslem esse putat mateolam Turneb. 11, 13, aut legendum materiola, h. e. ligneo fusle: certe intelligendum mateolam, quasi materiola esset, quod posterius etiam probat in ommissis Popma. Mateolam interpretatur Harduin. ad Plin. l. c. manubrium bipalii.*

Mater. ut matrem saliat, adigi non potest equus, Varr. 2, 7. * matres mellis apes, Varr. 2, 5. * vitis vel arbor, unde virga propagatur, Col. 3, 17. Arb. 7 & al.

Materia, vel materies, Cat. 17. *de lignis minoribus ad ridicas. Utitur hoc loco Gæsius in Ind. Agrar. contra Salmasium. Sed is non dissimulaverat, etiam minora ligna materiæ nomine comprehendendi. Schættg. effodienda quando, Cat. 31 & 37. quando cædenda, Col. 11, 2. ad fabricam quando cædenda & quæ, Pall. 2, 22. 12, 15. 13, 2. Etiam Ictis ad ædificiorum usum refertur. vid. l. 62 & 67 π de V. S. * materiæ magis aptum quoddam genus furculorum, Col. Arb. 1. ubi & ignis alimentum & ædificiorum materia comprehenditur. * materia in vite, quidquid ligneum est, Col. 3, 17. de materiæ submittendæ longitudine, Col. 4, 24. materiis compluribus e singulis gemmis germinans vitis, Col. 3, 6. materias plures an pauciores in vite submittas, Col. 3, 21. materiarum modus in vite qui esse debeat, Col. 4, 24. add. Col. Arb. 5. Pall. 6, 2. * Specialiter genus palmitis, quod de novello nascitur, & in tenero alligatum dependet, materiam vocamus, Col. 5, 6. * Matéries generosa in equino pecore, Col. 6, 27. mularis, vulgaris, *ibid.* quod ex vetere materie nascitur, *de ovibus*, Col. 7, 3. * Materia pro pure dicta videtur Veg. 1, 46.*

Materina, Cat. 34. *Turneb. 21, 5 intelligit terram duram, solidam, & prope ligneam; observatque, fuisse, qui macerina legere voluerint, h. e. macram. Mihi synonyma videntur materina & rudeta, ubi fuit materies, & rudus ædificiorum.*

Matiana mala, Col. 5, 10. 12, 45. *Laudat etiam Macrobi. Sat. 2, 15. a Matio dicta auctore vult Plin. 15, 15. vid. Harduin. ad 12. 2. Iis delectabatur Domitianus apud Suetonium cap.*

R U S T I C U M.

21. *De eodem, ut credibile est, C. Matio, vid. Indicem Auctor.*

Matricalis vena in cervice equi, Veg. 1, 10 & 13. *vid. Matrix.*

Matrix, *pars, qua matres fiunt.* ad matricis dolorem medicamen, Veg. 1, 45. * matrices, *h. e. matres*, ineantur, *de ovibus*, Col. 7, 3. Pall. 12, 13. boves, Varr. 2, 5. gallinæ, Col. 8, 2 & 11. incubantes, Col. 8, 5. * Matricis in cervicibus equorum venæ duæ, Veg. 4, 4. *etiam in spadonibus & admistrariis*, Veg. 4, 7. de matrice detrahendus sanguis, Veg. 1, 16, 25, 34, 55 & 56. 2, 5 & 6. 3, 4 b. 39 & 72. *Idem videtur de cervice sanguinem demere*, Veg. 1, 22 & 25. *vid. Dematricare.*

Matronalis labor, Col. 12, Præf. sedulitas, *ibid.*

Maturitas naturalis quæ? Col. 11, 2. si legatur maturitas cum acerbitate, *maturæ uvæ cum acerbis*, Pall. 3, 9. maturitatis seræ fructus, Col. 3, 6. maturitates seras expectare, Pall. 3, 9. maturitatem capere, Col. 4, 23. suam habet muria, Col. 12, 6.

Maturo, *intransit.* ea quæ sero maturant, præcoquis *oppon.* Pall. 4, 10. tardius maturat, Pall. 12, 7. olivas maturare muria, Pall. 12, 22.

Maturus. matura ovis, Col. 7, 3. *ætæ an seræ? oppos.* matura animalia, Veg. 1, 22. *sunt equi adulti.* maturi agni, Col. 11, 2, *sub finem Januarii signantur.* matura faba serotinæ *opponitur* Col. 2, 10. & maturum fœnum, Col. 7, 3, cordo. *it.* matura satio, Col. 2, 10, seriori. maturissimas ficus, Col. 12, 17. maturissima semina, Col. 11, 3.

Matutinus dies, Col. 9, 15. matutinum eligito a tempestatibus liberum, Col. 6, 2.

Maxillæ equo si dolent, Col. 6, 30.

Maxime pessima est, Col. 9, 3.

Mazonomum, Varr. 3, 4.

Me, *pro mihi*, Varr. 3, 16: hereditate me cessa.

Meatus minctionis, Veg. 3, 15.

Mechanicum vocabulum, Col. 3, 10.

in Media boves perferi, Varr. 2, 1.

Medianus digitus, Veg. 2, 40.

Mediastinus, Col. 1, 9. *Significat servum ministerio rustico privatim attributum, quod sane erat laboriosum. Sed quod in agricolatione sit id officium mediastini, non satis liquet, nisi accipias pro eo, qui balnea curat & domum. Quidam etymon mediastini deducunt a medio astu, i. e. civitate, quasi in me-*

L E X I C O N

dia civitate versetur, & mediæ urbis incola sit, quæ significatio plane convenit cum illo Horatiano carmine: Tu mediastinus tacita prece rura petebas. Quidam mediastinum a medio stando vocari memorant: non pauci mediastinos tradunt dici vilissima quæque mancipia, qui abjectissima quæque officia tam in agro, quam in urbe inter servos peragunt, ut omnibus pareant, nullius imperium detrectantes, quasi in medio, ac propatulo ad omnium domesticorum jussa præsto sint. De mediastinis Nonius, Porphyrio, Priscianus. Ego, re sollerter curiosoque perpensa, video apud Columellam mediastinos proprie intelligi eos operarios, qui in studio agricolationis versantur, quales sunt occatores, sarriores, runcatores, messores: hoc signat ipse Columella, scribens in secundo, posse ducentorum agrum jugerum subigi duobus jugis boum, totidemque bubulcis, & sex mediastinis. Nam præter bubulcos mediastini sex, qui alii intelligi possunt, quam hi, qui reliqua opera præter arationem in agricolatione conficiunt, ut est sarrire, runcare, occare, metere, & cetera hoc genus? sunt autem quasi hi in medio aratorum & vinitorum consistentes. Beroaldus.

Medica herba. ejus fatio, Varr. 1, 42. Pall. 3, 6. laus, Col. 2, 11. Pall. 5, 1. *vid. Salmas. ad Solin. cap. 21, p. 172. Bochart. Hierozoic. 1, 2, 31. Schættg.*

Medicabilis ligni succus, Col. 7, 10. medicabile ita fieri mel, Pall. 2, 15.

Medicabiliter asperat, Pall. 3, 31.

Medicamen, Col. 6, 5. de coagulo casei, Col. 7, 8. theriacæ, Pall. 3, 28. medicaminis fapor vitiatur, Col. 12, 20.

Medicamentosior brassica, Cat. 157.

Medicamentum in dolium indere, Cat. 39. *Ita Col. 12, 20 medicamen & medicamentum de iis rebus dicuntur, quæ adjiciuntur defruto, ut ætatem ferat.*

Medicatus cibus, Col. 9, 13. medicatis feminibus nihil nocet eruca, Col. 11, 3.

Medicina pecoris scientiam requirit, Col. 11, 1. medicinæ pecudum ab Epicharmo conscriptæ, Col. 7, 3. medicinæ partes tres, Varr. 2, 1.

Medico. medicare aquam thymo pinfito, Col. 11, 3. femina fedi succo, Col. 11, 3. medicemus oves tonsas hoc unguine, Pall. 6, 8. medicatur aqua exigua amurcæ portione, Col. 6, 4. ut medicentur galbani odore apes, Col. 9, 13.

R U S T I C U M.

Medicus. Medici galli, Varr. 3, 9. *In antiquis libris Melici, corrupte: quem errorem in suâ etiam ætatis imperitis hominibus refellit Columella. cum enim & ipse de diversis generibus gallinarum ageret, inquit, Et Medicum, quod ab imperito vulgo, litera mutata, Melicum appellatur. Hoc etiam ante illum fecerat Varro. nam infra & ipse falso gallinas ita appellatas ostendit. Sex. tamen Pompejus multitudinis consuetudinem non contempsit, & verbum id suo loco agnovit. Melicæ, inquit, gallinæ, quod in Media id genus avium corporis amplissimi fiat, L litera pro D substituta. Quemadmodum etiam in Gallia nunc cisalpina Melica pro Medica appellatur, qua ad boves faginandos utuntur: unde etiam apud nos id genus frugis Sagina appellatum est. Aliam tamen ab hac Medicam veterum fuisse, manifestum est. nomen tantum ipsius in Italia conservatum, ipsa perit: & id etiam aliæ frugis attributum, quæ & nova in hac terra est, & defectum illius supplet. non tamen omni pecori, cui antiqua, utilis est. nam equi etiam illa alebantur, ut Aristophanes Equitibus ostendit: cum enim equos ipsorum laudaret, inquit, alio genere cibi illos uti, ac ceteri equi faciant, ἡσδίων δὲ παγούρουσιν ἀπὲρ πόντος Μηδικῆς. Victor. cf. Col. 8, 2.*

Medietas, dimidia pars, Pall. 1, 12. ad medietatem decoquere, Pall. 4, 10. usque ad medietatem, Pall. 6, 3. 7, 10.

Medio, *as.* mediante Junio, Pall. 4, 10.

Mediocrates coronæ, Col. 6, 29.

Mediolanensium mos in vitibus & arboribus, Varr. 1, 8.

Mediponti, Cat. 3, & Meliponti, *ut* gallinæ Melicæ & Medicæ. Erant in instrumento funario, & Medi, *h. e.* Xerxis, pontem imitabantur, quo Hellepontum ille conjunxerat. Crassissimi funes ad vehementissime premendum. Turneb. 8, 6. *Libri veteres. quod probo magis, quam* Medipontos. Sunt enim Meliponti funes lorei crassissimi, qui prelum vehementissime deprimunt. unde illis nomen. contra Subductarii, qui per trochleas trajecti, adhibita succula, prælum subducunt & tollunt. *A. Popma. Dispungo, medipontos privos. Quod autem doctissimus vir Auf. Popma malle ait se melipontos ex libris veteribus, non probo. Primum nunquam vidi illos libros veteres, & mei Basil. & Coloniens. habent medipontos. Deinde Melipontus & Medipontus idem valent. Nam veteres L & D sæpe inter se commutabant, ut in Impelimenta, Impedimenta. Fidius, Filius. Odor, Olor.*

L E X I C O N

Delicare, Dedicare. *Quin etiam R & D commutabant.* Meridies, Medidies. *unde Melidialis hostia, quæ meridiæ immolabatur.* *Festus:* Medialem appellabant hostiam atram, quam meridiæ immolabant. *Lego, Medidiale a.* Sic Feretrius, Fedetrius. *In lege Numæ:* JOVEL. FEDETRIO. BOVEM. CAIDITO. Sic Lingua, Dingua. Lacrymæ, Dacrymæ. Novensiles, Novensides, & similia. *Meursius.*

Medius cibus, *dimidius*, Varr. 3, 7. medius occidit, *p. p.* totus apparet, Col. 11, 2. *vid. Barth. 54, 10.* Sic medium croci scrupulum, Pall. 2, 18. * Sic medium substant. ut medium scillæ, *scilla dimidia*, Varr. 2, 7. ad medium complere, Col. Arb. 4. * media sua fide, *interposita*, Pall. 11, 14. * in medio, *in publico, sub dio*, Pall. 13, 5. * media, *remedia, medicamenta*, Pall. 11, 14.

ad Medullas pervenit nullum alimentum, Veg. 3, 55. * medulla vitis, Col. 3, 18. tædæ pineæ, Veg. 4, 12. usque ad medullam recisæ arbores, Pall. 12, 15.

Mee, *μῆ*, vox caprarum, Varr. 2, 1.

Megarici bulbi, Cat. 8. Col. 10, 106.

Mejere, *mingere*, Col. 7, 5.

Mel quando & quomodo fiat, Col. 9, 15. Pall. 7, 7: mellis vires in condituris, Col. 12, 45. ejus natura coercescunt vitia, Col. 12, 45. discrimina, Varr. 3, 16. quod optimæ notæ? Col. 9, 4. Pall. 7, 7. mel acetum, Col. 12, 5. *vid. Acet. Afrum*, Veg. 1, 42. Atticum, Col. 6, 33. nemorense, villaticum, Col. 9, 4. rusticum, Pall. 1, 37. Siculum fert palmam, Varr. 3, 16.

Μῆλα, oves, & capræ, Varr. 2, 1. * Mela pro mala semper fere MS. Leid. Palladii. v. g. 3, 28.

Melanthia grata cumino, Col. 10, 245. *miminit etiam* Cat. 102. *est autem cumini species al. gith.*

Melanuri pisces, Col. 8, 16.

Melas colpos, *μέλας κόλπος*, Thraciæ, Varr. 2, 5.

Meleagrides, *μελεαγρίδες*, gallinæ, Varr. 3, 9. Col. 8, 2.

Meliacinus malagma, Veg. 3, 21. N. L.

Melicæ gallinæ, pro Medicæ, Varr. 3, 9. Col. 8, 2.

Meliceris, Veg. 2, 30. *μελικηρίς*, *apostema humorem mellei coloris continens.* *vid. Gorræus.*

Melicratum (Mellicratum fere scribitur) Veg. 3, 15. *est malsa recens & ex tempore parata, vel cruda, vel decocta: hydromeli autem reposita.* *Gorræus.*

Meliloti uncia una, Pall. 11, 14. Veg. 3, 6. *herba, quæ*

R U S T I C U M.

ferta Campana Romanis dicitur. *vid. Plin. 21, 9, & Salmas. ad Selin. p. 687.*

Melimela, *mustea f. mulsea mala*, Varr. 1, 59. Col. 5, 10. 12, 45. *Isid. Orig. 17, 7*: Melimelum a dulcedine appellatum, quod fructus ejus mellis saporem habeat, vel quod in melle fervetur: unde & quidam, Si tibi Cecropio faturata Cydonia melle Ponantur, dices hæc melimela placent. *Schættg.*

Μέλινον & μελίφυλλον *vel μελισσόφυλλον*, apiastrum, Varr. 3, 16. *Falsum ait Varronem, & qui eum secuti sunt, Cerda ad Georg. 4, 63.* Meliphyllum esse, quæ citrargo Latinis, melissa Gallis, Hispanis torongil dicatur. Meliphylla, Col. 9, 8. *vid. Melisph.*

Meliponti, *vid. Mediponti.*

Melisphyllum, Pall. 1, 37.

Melissa in apem a Jove versa, Col. 9, 2.

Μελισσῶνες, apiaria, arum cubilia, Col. 8, 1.

Μελισσόφυλλον, (μελισσόφυλον) apiastrum, Varr. 3, 16. Col. 9, 9.

Μελιτροφεῖα, *rectius fort. μελιττοτροφεῖα*, alvearia, Varr. 3, 16.

Μελιττὸν, alvearium, Varr. 3, 16.

Μελιττοῦργοι *f. Melitturgi*, Varr. 3, 16.

qui ut Melius, *sc. faciunt*, Varr. 2, 2. eo melius (*fuerit*) *fi rel.* Varr. 2, 5.

Meliusculi coloris apes, Col. 9, 3. *Forte melleusculi legendum sit. Plinius certe in hoc argumento 11, 16 mellei coloris regem vocat.*

Mella, Col. 12, 11. ea condiuntur olivæ, Col. 12, 47.

Mellarium, alvearium, Varr. 3, 16.

Mellarius, Varr. 3, 16.

Mellatio, Col. 11, 2.

Mellificium, Varr. 3, 16. mellificiis student apes, Col. 9, 13.

Mellifici saltus, Col. 9, 8. mellificum opus, Col. 9, 13.

mellifica loca, Pall. 5, 8. Col. 9, 8.

Melliti favi, Varr. 3, 16.

Mellum, *i. e. millus. vid. Mælium.*

Melomeli, Col. 12, 45.

Melonum satio & cultura, Pall. 4, 9.

Melum *pro malo sæpe MS. Leid. Palladii.*

Membrana ovi sub testa, Veg. 3, 64. * membranam

L E X I C O N

menti sanitatique restituere, *de equo rabioso*, Veg. 2, 11. nimirum meninga ita vocat, qua cerebrum involvitur, quam saepe Calius ita appellat; etiam mentem, *Acut.* 2, 9, 41.

Membranula quæ continet lumen, Veg. 2, 16.

Membratim enumerare, Varr. 1, 22.

Membrum. membris duobus genitalibus, *testiculis*, Col. 7, 11. * membra, *pro partibus*, Col. 10, Præf. totius vineæ, *vites*, Pall. 1, 35. villæ varia tecta, Col. 1, 6. villæ, rustica vasa, torcula *rel.* Varr. 3, 2.

Memorabiles auctores, Col. 1, 1.

Memoria tenacissima, Col. 1, 8. memoria tradit, Col. 1, 3. prodidit, Col. 1, 4. memoriæ traduntur necessaria, Col. 12, 57. memoriam meam refugiunt, Col. 12, 50.

e Menalippa filii Neptuni, Varr. 2, 5.

Menam Ticinium adduxisse tonfores Romam, Varr. 2, 11.

Menas *f.* Menates, *collocutor*, Varr. 2, 1. Menatis liber-tus, Varr. 2, 8.

Mens *pro* meninge, *vid.* Membrana.

Mensæ adhibeat fortissimum quemque, Col. 11, 1. de mensis instruendis scripsit C. Matius, Col. 12, 44.

quo Mense quid faciendum, Col. 11, 2.

Mensores agrorum, Col. 5, 1.

Menstruans mulier, Col. 11, 3. Pall. 1, 35.

Menstruus cursus lunæ, Varr. 1, 5. menstruum tempus, Varr. 1, 27. menstrui officii monitio, Col. 11, 1. * men-strua mulierum plantis exitialia, Col. 11, 3. quæ in men-struis est, Col. 11, 3.

Mensuras agrorum inire, Col. 5, 3. mensurarum præ-cepta, Col. 5, 1. in mensuram quadratam constituta pars horti, Pall. 1, 37.

Mentæ satio & cultura, Col. 11, 3. Pall. 3, 24. serpen-tia gramina mentæ, Col. 10, 119.

Mentastrum silvestre, Col. 11, 3.

Mentigo, pastoribus ostigo, *morbus ovium*, Col. 7, 5. *eam esse, quæ mentagra in hominibus vocatur, suspicio est Beroaldi.*

Meo. foramen, quo meat urina, Col. 6, 30.

Mercatorem admittere tempore suo potius, quam cele-rius alieno, Varr. 3, 16.

ad Mercatum proficisci, Varr. 2, Præf.

Mercenarii, Varr. 1, 17.

Merqor. mercari oves, Col. 7, 3. mercantibus tradere, Col. 7, 6.

R U S T I C U M.

Mercurialis herba, Cat. 158.

Mercurius in membris equi, Veg. 4, 2. *N. L.*

Merda bubula, Veg. 2, 8.

Meretricandi potestas, Col. 11, 1. *Videtur legendum meridiandi. Urfin. Sed meridiandi potestas negari vix potest operis: optima lectio videtur Medicea* tricandi. Meretricandi verbum barbarum & Guil. Britone dignum (1, 141, ubi plures, sed male Columellam, laudat Barthius) credo fratrem aliquem bonum substituisse, qui melius, quid meretricari esset, intelligeret, quam quid tricari? Auxit suspicionem illius, quod veneris amoribus præcessit.

Merga. mergis spicam legere, Col. 2, 21. Furculam interpretatur Fessus, qua acervi frugum fiunt. Adhibet etiam in messis mentione Plaut. Pæn. 5, 2, 58, & Rud. 3, 4, 58. Mergites vocare videtur Plin. 18, 72, i. e. fascies culmorum merga collectorum.

Mergo. mergere sarmenta pastinis, Pall. 1, 43.

Mergus in vite qui sit, & quomodo tractandus, Col. 4, 15. *Vide Palladium* 3, 16. mergus, propaginis curvatura, Pall. 3, 16. 12, 2. in provincialibus vineis, Col. 5, 5. mergum attrahere, Col. 4, 15. amputare, Col. 4, 15. mergis propagare veteres vineas, Col. 4, 2. propagata vinea, Col. 4, 22. mergis propagare salices, Col. 4, 30. *Ab hoc genere mergi Agrarius mergus dictus est, de sententia Rigaltii ad Agrim. p. 226 extr. Pertinax Imperator apud Capitolin. c. 9. Sed in alia omnia eunt Casaub. & Salmas.*

Merica vitis, Col. 3, 2.

Meridianus æquinoctialis, Col. 1, 6. meridiano tempore, Varr. 1, 51. meridianis objecta-partibus, Pall. 1, 20. meridiana orbis pars minus salubrior, quam septentrionalis, Varr. 1, 2.

Meritum admissarii, virtus, præstantia, Pall. 4, 13. pro agri merito, Pall. 1, 8. pro atatis merito, Pall. 4, 13. secundi meriti ager, Pall. 1, 5. sequentis, arena, Pall. 1, 10. 4, 13. secundi ac tertii meriti mella, Pall. 1, 37. i. e. pretii. cf. Pall. 3, 9.

Merulæ albæ, raræ aves, Varr. 3, 9. * merulæ pisces, Col. 8, 16 & 17. *Inter saxatiles etiam laudat Plin. 32, 11.** L. Cornel. Merula collocutor, Varr. 3, 2.

Merus vere gustus, non mixtus, Col. 3, 21. mero Bacchi spargere, Col. 10, 302. * meræ agnæ, nondum ætatem agnorum egressæ, Varr. 2, 2. nostri, ein pures Kind, in re simili,

Scriptt. R. R. Vol. IV.

S

L E X I C O N

Merx effulenta, Col. 11, 3. mercibus exactis, Col. 10, 317. *vid.* Exact.

Mespili satio & cura, Pall. 4, 10. insitio, Pall. 3, 25. Inf. 69 & 105. ut servantur mespila, Pall. 4, 10.

Messala orator, Col. 1, Præf.

Messionis frum. tria genera, Varr. 1, 50.

Mellis unde dicta, & quot modis fiat, Varr. 1, 50. melli præmittuntur sacra, Cat. 134. quando & quomodo facienda, Col. 2, 21. Pall. 7, 2. messim videt granarium, Varr. 3, 2. messibus exactis, Col. 12, 10. messes sex singulis annis Medicæ, Pall. 5, 1.

Messorem fœnificam inducere, Col. 2, 18.

Messoria opera, Col. 2, 13. messoria faldes, Pall. 1, 43.

Messus. mellæ spicæ, Varr. 1, 50.

Metas facere, Cat. 55. in metas exstructum fœnum, Col. 2, 19. meta inversa, Col. 9, 15. * ad metas dirigere, Varr. 1, 4. *Vid. quæ de meta congeffit P. Angelius Bargæus de Obelisco ap. Græv. Thes. Tom. 4, p. 1908. Schættg.*

Metalla in agro, Varr. 1, 2.

Metaphoræ Varronis exstantiores. vinea ministrat acratophoro vinum, 1, 8. dominus furcillas e vinea reducit hibernatum in tecta, 1, 8. vinum in partu & alimonio non ut in calice quærit aquam, sed solem: itaque ideo e vinea in arbores ascendit, 1, 8. cohors fit ministra fundo, 1, 13. *sic* quod horum inopiæ subsidio misit arundinetum, 1, 8. *vid.* quæro. colit ulmus aliquot corbularum uvarum, 1, 15. instrumentum rusticum dividitur (*ex Grammatica*) in vocale, semivocale, & mutum 1, 17. quæ res quotidie videntur, minus metuunt furem, 1, 22. annus prospiciens, 1, 23. fructus videt in villa dolium ac modium, & prodit ad usum, 1, 37. *add.* Pall. 1, 6. femina adulta concipiunt, prægnantia cum sunt, pariunt, 1, 44. aere frigidiore ringuntur radices, 1, 45. herbæ rixantur ac celerius rumpuntur, quam sequuntur, 1, 47. ostia aperire muribus ac formicis, 1, 51. frumentum purum veniat ad corbem, 1, 52. uva descendit de vite, 1, 54. descendit in piscinam, in amphoram picatam, 1, 54. olea per idem bivium redit in villam, 1, 55. prodit vinum, 1, 65. ad abjiciendum descensurum se minitantur pensilia, 1, 68. Epirotici pecuarii athletæ, 2, 1. verres it retro, *h. e. deterior fit ad fœturam*, quoad perveniat ad Janium, 2, 4. ut omnia sequantur instrumenta, *h. e. una afferantur*, 2, 10. villa videt fœnificia

R U S T I C U M.

in tabulato, vindemiam in cella, in granario messum, 3, 2. membra villæ, vasa torcula *rel.* 3, 2. parentes eorum, *de columbis*, 3, 7. racemari licebit, 3, 9. emittunt apes progeniem in coloniam, 3, 16. ancoras tollere, *sermonem desinere*, 3, 17. in jus vocat pisces cocus, *ibid.*

Metapontini saltus, Varr. 2, 9.

Metelli villa pessimo publico ædificata, Varr. 1, 13. Metellus Cæcilius, Col. 10, 182. Metellus anserum greges aluit, Varr. 3, 10.

Metior. metiri rura alii aliis modis solent, Varr. 1, 10. metiendorum agrorum ratio, Col. 5, 1. ad metendum idoneæ crates favorum, Pall. 7, 7.

Metreta nova ne oleum bibat, & firmior ut fiat, Cat. 100. picis liquidæ, Col. 12, 22. metretæ oleariæ, Col. 12, 47 & 51.

Μέτρον ἀρίστων, Col. 1, 3. metris, *versibus*, Col. 3, 10.

Metuo. metuunt res furem, Varr. 1, 22.

Metus plurimum confert ad diligentiam custodiendi, Col. 12, Præf.

Mevaniæ armenta, Col. 3, 8.

Mica salis quasi ervum, Cat. 156.

Mico. micuit ac profiluit sagitta, Col. 3, 17. *sed leg.* emicuit. micantes & vagi oculi, Veg. 3, 72.

Milesiæ oves, Col. 7, 2. *Multa de his* Bochart. *Phaleg.* 1, 6, pag. 50.

Miliarius clivus, Varr. 3, 1. * miliariæ aves, Varr. 3, 5. *Varr. de L. L.* 4: ficedulæ & miliariæ dictæ a cibo; quod alteræ fico, alteræ milio fiant pingues. * miliarium plumbeum, Pall. 1, 40. *vas calefaciendæ aquæ. formam ejus colligas* ex Pall. 5, 8. Col. 9, 14. in miliario stat columella, Cat. 20. *add.* 22. *vid. nos ad Popmam de I. F. in fin. Vol. III.*

Militare sepimentum, Varr. 1, 14. militaria signa moventes, Col. 9, 9.

Militiam belli facile sustinere, Col. 1, Præf.

Milium ad centum annos ut duret, Varr. 1, 57. ex milio panis, Col. 2, 9. ejus satio & cultura, Col. 2, 9. Pall. 4, 3.

Mille. intra mille annorum, Varr. 3, 1. mille jugerum, caprarum, Varr. 2, 3. quatuor millia pedes, Col. 5, 1. *mile scribit in Indice Sylburgius.*

Milliarii greges, Varr. 2, 10.

Millus, *vid.* Mælium.

LEXICON

Milvini pedis flos, Col. 12, 7. *eam herbam cornu cervi repens alio nomine dici suspicatur Ruellius 2, 64 & 134, referente Dodonæo 1, 4, 25.*

Mina ovis, Varr. 2, 2. Turn. 6, 9 inde derivat, quia minus habet lanæ. *vid. Scalig. & Muretus ad Plaut. Trucul. 3, 1, 9.*

Minaciter levare secures contra cœlum, Pall. 1, 35.

ad Minctionis conamen se extendere, Veg. 1, 50. minctionem impedit pullinum stercus, Varr. 3, 15.

Mincturam & naturam simul dimittere, Veg. 1, 33.

Minerva Phidiaca, Col. 1, Præf. ejus est procuratio oliveti, Varr. 1, 1. caprini generis cur nihil ei immoletur, Varr. 1, 2. * Minerva subtilissima, pinguis, Col. 1, Præf.

Minerval, Varr. 3, 2.

Minime, *pro* minimum. vel minime novem, Col. 1, 6. minime bis anno, Col. 5, 9. tribus pedibus, Col. 5, 10. palmo, *ibid.* & Arb. 22. dies XXV, Col. 5, 10. duobus mensibus, Col. Arb. 16.

Minimum herbarum creat stercus asini, Col. 11, 3.

Ministerium lactis præbet pullo mater, Varr. 2, 8. simplex, duplex, triplex præbetur apibus ex diversis nerbis, Varr. 3, 16.

Ministra fundo fit cohors, Varr. 1, 13.

Ministrare sumtibus multa poscentibus, Varr. 2, Præf. rigationem, Col. 11, 3. ministrant fructum spongiæ asparagi, Pall. 4, 9. vinum usibus, Pall. 11, 14. ministrat succum colibus farmentum, Varr. 1, 31. * ut is quam commodissime ministretur, *de agrote*, Col. 12, 1.

Minores quadrimis, Col. 6, 24. non minor quinque mensium agnus, Varr. 2, 2. ne sint minores trimæ, Varr. 2, 7. minores bimæ, Varr. 3, 6. * minoris, *minori pretio*, Col. 1, 3. * minus *vid. p. p.*

Minturnæ, Cat. 135.

Minucius Pica, Varr. 3, 2.

Minuere. minuunt quinta parte subjectis ignibus, *decoquant.* Col. 7, 5. * *secare venam*, Veg. 1, 22. minuendus est sanguis de palato, Veg. 1, 16. *vid. Minutio.* * *intransitive.* aliis minuentibus, Veg. 1, 14. minuente luna, Pall. 3, 24. 7, 3.

Minus dimidio, Varr. 1, 22. minus XXV parte, Col. 5, 2. ne minus, Col. Arb. 1, 5 & 6. ne minus habeamus in centenas oves singulos homines, Varr. 2, 2. minus dena milia, Varr. 3, 2. ne minus triduum, Col. 12, 38. minus

R U S T I C U M.

quatuor millibus, Col. 3, 3. *cum relatione ad alium numerum, vid. plus. minus multum & minus bonum, Varr. 1, 7. nicht so viel, und nicht so gut.*

Minusculæ cupæ, Cat. 12.

Minutatim concidere, Col. 12, 57. confectum, Varr. 3, 10. Col. 8, 14. adjicere, Varr. 2, 17. assuefacere, Varr. 1, 20. desuefieri, Varr. 2, 9.

Minute concidere, Col. 12, 22 & 47. tritus sal, Col. 6, 17. molita lens, Col. 6, 10 & 31. minutissime commolere, Col. 12, 28.

Minutum concidere, Cat. 123. * ambulans equus, Veg. 1, 56. deambulare, Veg. 2, 53.

Minutio sanguinis, Veg. 1, 28. minutionis observantiæ, *h. e. venæ sectionis*, Veg. 1, 17.

Minutus. minuti rapi, Col. 12, 54. minutæ aves, Col. 8, 5.

Mirabilissima foboles, Col. 6, 36.

Miratur ficus se grandescere, Pall. Infit. 121 & 156.

Miscellæ vites, Cat. 6. Varr. 1, 25. uvæ, Varr. 1, 54. miscellas uvas ad vinum præliganeum legere, Cat. 23.

Miscere oletum, Cat. 61. * *Misces futuris adjunctum, quasi esset ex tertia conjugatione, sape apud Vegetium. ita admisces, 3, 22 & 28. commisces, 3, 66 & 70. rel. quin commiscis, 3, 10 & 15.*

Misera interdum fit coxa, Veg. 3, 18. *h. e. agra. inferior vinea, maior*, Pall. 9, 2.

Misy libra, Veg. 4, 16 & 19.

Mistio, *massa*, Pall. 1, 34.

Mistura, Col. 12, 10 & 57.

Mitescat labore asinus, Pall. 4, 14. mitescunt uvæ, Col. Arb. 8. forba, Pall. 2, 15. *Vid. Mitis.*

Mitigata feritate, Col. 7, 2. mitigatum pecus ferum, Col. 8, 14.

Mitigaverit, *intransitive*, Veg. 1, 52. ad mitigandum canalem faucium, Veg. 3, 24. mitigare querimonias, Col. 1, Præf.

Mitis & mitescere, Varr. 1, 68 & *alias non maturitatem tantum significare videtur, sed aliquid ultra, quod in quibusdam pomorum generibus, piris v. g. mespilis, sorbis, inter maturitatem & putredinem medium est: nostri vocant teig, ut teige Birne, teige Mispeln. Id non solum Varronis hic locus indicare videtur, sed illæ etiam formulæ, ubi v. g. Plaut. Mil.*

L E X I C O N

5, 31, fustibus aliquis mitis dicitur. qui Aul. 3, 2, 8, mollis fustibus est: item ubi committigari sandalio caput Herculisco Thrasoni optat parasitus Ter. Eun. 5, 7, 4. quibus geminas antiquorum formulas habet Nonius 4, 293. Mitem esse mollem, etiam illa docent loca, ubi mitigandi verbum de cibis coquendis adhibetur, v. g. Cic. Nat. D. 260. conf. Lucet. 5, 1101 sq.

Mitto. mittunt radículas plantæ, Pall. 3, 20. mittis in linteo, Pall. 3, 31. in palmea fiscella, Pall. 4, 10. mittuntur in vasculo, Pall. 3, 25. vid. In. cui ad medium aqua mittatur, in quam, Pall. 4, 10.

Mobili manu, suspensa, & sollerter, Veg. 2, 13.

Modeste. modestius completa cochlearia, Pall. 11, 14. add. Pall. 12, 7. Sic

Modestæ rigationes, modicæ, Pall. 3, 25.

Modium falis unicuique in anno fatis est, Cat. 58.

Q. Modius Equiculus, Varr. 2, 7.

Modius, Pall. 6, 4. add. 7, 2. Est tertia pars jugeri, cuius mensura secundum Fragmenta Agrar. p. 264 est pedum LXXX in longitudine, & XL in latitudine. Verba ibi sunt: Jugerum unum pedes CCXL long. & in latitudine ped. CXX faciunt terram modiorum III. Schættg.

Modo nominatis provinciis, Col. 11, 2. * modo ut, pro dummodo, Col. 5, 6. * omnis materia, quæ modo potest præcipitari, Col. 4, 26. ulla regio, in qua modo frumenta gignantur, Col. 6, Præf.

Modulator cantus, Col. 1, Præf.

Modus & mensura rebus adhibenda, Col. 1, 3. modus in assumenda cultura tenendus, Pall. 1, 6. modus altitudinis & latitudinis bipedaneus, Col. 11, 3. modus fundi, justa magnitudo, Varr. 1, 11. modi, quibus metimur rura, Varr. 1, 10. modus amplus, Col. 11, 3. in eundem modum multi tantundem, Col. 12, 23. modum jugeri continens clivus, Col. Arb. 1. ad modum sextarii, i. e. circiter sextarium, Pall. 8, 9. modis æqualibus, Pall. 11, 14. h. e. mensuris. * bono modo, Cat. 5. Formulæ solemnem vim habet, quæ moderatio suadetur, & ἐπιείκεια quædam a summo rigore & contentione pro temporis & hominum ratione aliquid remittens.

Mœstitia frigorum, Col. 7, 3.

Mœstitudinem novæ captivitatis consolari, Pall. 1, 26.

Molæ asinariæ, trufatiles, Hispanienses, Cat. 10 & 11. oleariæ e duro & aspero lapide, Varr. 1, 55. aquariæ,

R U S T I C U M.

Pall. 1, 42. & submitti & elevari possunt, Col. 12, 50. mola suspensa infracta sal, Col. 12, 52. 2, 11. mola primo oleo leviter esse debet suspensa, Pall. 12, 17.

Molaris lapis, Veg. 3, 49. *ii.* Veg. 2, 28. *ubi, modicos admodum fuisse, apparet.* * molares dentes, Col. 6, 29.

Molarius asinus, Cat. 11. Varr. 1, 19. *sed molendarius etiam, vel molendinarius legitur.*

Moles. molibus ferarum India mirabilis, Col. 3, 8.

Molestiora loca, *ventosa, procellosa*, placidis. *oppon.* Pall. 1, 6.

Molile rusticum, Cat. 10 & 11. *scapus vel manubrium, quo movetur mola, ut a libra librile: vel potius a moliendo. Itaque tria hic molilia sunt, ut & molæ.* Turn. 7, 22.

Molior. moliri terram, Col. 1, Præf. 11, 2. *idem quod terram ferro commovere*, Col. 11, 2. moliri opera, Col. 11, 2. aliquid sub divo, Col. 1, 8. * molitur morsus tumorem, Col. 6, 17.

Molitio agrorum solique, Col. 1, Præf. molitionem terrenam differre, Col. 11, 2.

Moliturum ervum, Col. 11, 3.

Mollis tempestas, Varr. 3, 9. mollioris generis bos, Col. 6, 2. mollissimus annus, Col. 10, 282. molle pecus, Col. 7, 3. *h. e. testum, pellitum, Græcum, Tarentinum, de quo c. 4.*

Molliter affurgens collis, Col. 2, 2. mollissime devexus ager, Col. 1, 2.

Molybdæna, Veg. 4, 28.

Monitio cujusque officii, Col. 11, 1.

Mons Sacer in Hispania, Col. 6, 27. montes qui probentur *ad agricult.* Col. 2, 2.

Monstra noxia quo fumo prohibeantur, Pall. 1, 35. *vid. Portentum.*

Montani agri, Varr. 1, 6.

Monumenta scriptorum a me prius edita, Col. 10, Præf.

Mos non denegavit, ut, Varr. 2, 10. non exolevit tantum, sed occidit, Col. 12, Præf. mores occalluere, Col. 8, 16. cœli & anni, Col. 1, Præf. salivati more, Col. 6, 9. *sæpe ita Scribon. hoc more, pro hoc modo*, Pall. 7, 2. morem præfationis recidere, Pall. 1, 1.

Moratae bene civitates, Col. 12, 3.

Morbofus servus, Cat. 2. morbosum pecus, Varr. 2, 1.

Morbus. morbi visi invisque, Cat. 141. morborum causæ, signa, curatio, Varr. 2, 1.

LEXICON

Mordacitas ex melle germen nucum exstinguit, Pall. 2, 15.

Mordicus interfecit peroriam equus, Varr. 2, 7.

(Moretum) oxyporum, *vid. lemma antiquum* Col. 12, 57. & *convenit Virgilio vel cujuscunque moreti descriptio. vid. Scal. ad finem illius poematis.*

Moritur hordeum, si in lutofo spargatur, Pall. 1, 6.

Mors. mortibus & pœnis afficere, Col. 9, 11. mortem facere, *pro mortem asserere vel parere*, Col. 2, 2. *Magnis copiis hanc formulam defendit ad Ovid. in Ibis v. 148 Burmannus.*

Morsui venenato remedia, Col. 6, 13 & 17. ab angulo unde cœperit morsus, Veg. 4, 5. morsum claudere, Veg. 2, 33.

Mortarium ad farinam subigendam, Cat. 74. *fuisse hoc genus suppellectilis planum, fundum certe planum ac latum habuisse, apparet ex Col. 12, 55. Hinc confirmatur observatio Jo. Rhodii ad Scrib. c. 111, p. 183, res in pilo tulas, tritas in mortario: quod Scribonii & aliorum auctoritate ait confici. Idem apparet ex locis, ubi ad alia ea vox transfertur, v. g. ad orbem cavum instar phialæ circa arborem, Pall. 4, 8. Ita mortarium est ille alveus, in quo calx cum arena vel marmore minuto subigitur apud Plin. 36, 55 & Vitr. 7, 3. Mortarium in trapeto, Cat. 22. & ipsum mediocriter excavatum videtur.*

Morticinæ oves, Varr. 2, 9. volucres, Varr. 3, 2.

Mortifer ictus, Col. 6, 17. spiritus, Pall. 9, 9. mortifera quadrupedi scabies, Col. 6, 32. * mortiferus, Veg. 3, 4.

Morus. mori sanguineo cruore, Col. 10, 402. mori satio & cultura, Col. 5, 10. insitio, Pall. Inf. 127. diamoron, Pall. 10, 16.

Movent se gemmæ, Col. 11, 2. movere gemmas & corticem, Col. 4, 29. alvum, Cat. 114.

Mox proposueram, Col. 3, 20. *de tempore proxime superiore.*

si Muceat vinum, Cat. 148.

Mucorem situ contrahunt penora, Col. 12, 4.

Mucosa proluviæ, Col. 6, 7.

Mucro falcis, Col. 4, 25. * mucro magistri, Col. 10, 252. *stilus, graphium.*

Mucus. muci, Veg. 1, 3 & 10. mucorum qualitates convenit nosse, Veg. 2, 36. mucos per nares emittere desperate tympanitici bovis signum, Veg. 3, 27.

R U S T I C U M.

Mugil iners, Col. 8, 17.

Mula rhedaria, Varr. 3, 17. peperit, Varr. 2, 1. Col. 6, 37.

Mularis materies, Col. 6, 27.

Mulcantur boves iniquitate operis, Col. 2, 4.

Mulctra ut tractanda, Col. 7, 8. mulctra prohibere vacas, Col. 6, 21. e mulctra recens caseus, Col. 8, 17.

a Mulctu discrimen lactis, Varr. 2, 11.

Mulier a re divina excluditur, Cat. 83. mulieris officium & natura, Col. 12, Præf. mulieres firmæ, Varr. 2, 10. quarundam durities circa partum, *ibid.*

Mulinum genus ut creetur, Pall. 4, 14. mulini pecoris medicinæ, Col. 6, 38.

Mullus barbatus, Varr. 3, 17. muli quidam scribunt Col. 8, 17.

Mulomedicinæ doctrina, Veg. 1, Præf. ars collapsa, Veg. 2, Præf.

Mulomedicus mutilus sine diapente, Veg. 1, 16. mulo medicis adhibitis, Veg. 1, Præf.

Mulfei saporis liquor, Col. 12, 45. mulsea aqua, Col. 8, 7.

Mulfus, *a, um.* mulfus (*aqua*) dulcior austeriorve ut fiat, Col. 12, 12. mulfum (*vinum*) in convivio datum, Varr. 3, 16. mulfus pira, Col. 5, 10.

Multicavatus favus, Varr. 3, 16.

Multiformes nuces, Col. 7, 9.

Multinumi asini, Varr. 3, 17.

ex Multiplicatione effecta summa, Col. 5, 2. multiplicatio frugum, Col. 3, 2.

Multiplicata octies, Col. 5, 1. multiplicatæ inter se summae, *ibid.*

Multiplicabis latitudinis pedes cum longitudinis pedibus, Col. 5, 2. multiplicantur inter se duo latera, Col. 5, 2.

Mulus clitellarius, Col. 2, 22. de mulis Col. 6, 36. Varr. 2, 8. Pall. 4, 14. muli lupum occidunt, Varr. 2, 9. * mulus piscis, Col. 8, 17. *vid.* Mullus.

Mundata bacca, Col. 12, 50.

Munditias fieri, Cat. 2 & 39.

Mundus, *pro caelo.* declinationum mundi non ignarus, Col. 1, Præf. *add.* Col. 3, 1.

Munerarii, Col. 7, 2. qui munera, ludos, spectacula parant populo.

L E X I C O N

- Munia sua exsequuntur, Col. 11, 1.
 Municipium Gadium, Col. 8, 16.
 Munimen ad imbres, Col. 3, 15. hortorum, Pall. 3, 24.
 Munimenta hortis exstruere, Col. 11, 3. lanarum conjunges, Veg. 2, 47.
 Muniri viam, Cat. 2. munibis, Veg. 1, 10.
 Munitionis genera plura, Pall. 1, 34.
 Murænae flutæ, Siculæ, Varr. 2, 6. *add.* Col. 8, 16. rabiei obnoxæ, Col. 8, 17. * Muræna Liciniorum cognomen, Varr. 3, 3. Col. 8, 16.
 Murex. murices, Cat. 135. *ita definivit in omiffis Popma:* frena ferrata asperrima, & clavi eminentes in collaribus canum.
 Murgentina vitis, Col. 3, 2. Murgentinum vinum, Cat. 6. *a Murgentia Siciliæ an Samnii?*
 Muria dura, matura, cruda, Col. 12, 6. ea mustum ut condiatur, Col. 12, 25. in muria conduntur oleæ contusæ, Cat. 7. muria dura lavare alvum, Col. 6, 30. * *de vulgari sale,* Cat. 105. * muries, Cat. 88.
 Murinus color in asinis vulgaris, Col. 6, 37. in equis, Pall. 4, 13.
 Murra *pro myrrha fere semper apud Vegetium,* c. g. 1, 42.
 Murrius collocutor, Varr. 2, 1, 3 & 8.
 Murta nigra, Cat. 125.
 Murteus color equi, Pall. 4, 13. murtea olea, Col. 5, 8. murteum vinum, Cat. 125. murteæ virgæ, Cat. 101. *vid.* Myrt.
 Murtus conjugulus Cat. 8 & 133.
 Murus, *pro aggere,* Varr. 1, 14.
 Mus araneus, *μυγαλῆς*, Col. 6, 17. pestis venenata, Veg. 3, 82. *add.* 3, 4. & Col. 6, 17. mures agrestes s. rustici ut necentur, Pall. 1, 35. ne vineam lædant, Col. Arb. 15. ex hortis ut profligentur, Pall. 1, 5. mures parit humus, Varr. 1, 8. * muribus cæcis, *pro cæciliis,* Veg. 3, 77.
 Musæ a poetis invocantur, Varr. 1, 1. Latæ, Col. 1, Præf. Musis amicâ silentia, Col. 10, 222. Musa modulante, Col. 10, 228.
 Muscæ ne vulnere infestent, Col. 6, 17 & 33. ne canum aures, Col. 7, 13.
 Muscarium, *pars setosa in cauda equi, Ruellius ind. Hippiatr. Sed pro ipsa cauda* Veg. 4, 1, 2, 3 & 4.
 Muscipulis opplere vineas, Varr. 1, 8.

R U S T I C U M.

Musco. muscantur arbores, *vid.* Emusc.

Muscosa prata, Varr. 1, 9.

Musculosa pectora, Col. 8, 2.

Musculorum tori, Col. 6, 29.

Musculus ruber, Cat. 6. musco obducta prata, Col. 2, 18. ad muscum necandum cinis, Col. 2, 18. Pall. 10, 10. muscus eradendus, Col. 4, 24. Pall. 3, 12. superponitur taleæ depactæ, Col. 11, 2. amputatis, Pall. 3, 18. *add.* Col. 4, 29. crura vitium devincta comprimit, Col. 4, 22. * muscus de vitice, Veg. 2, 47. * *an pro pure* Veg. 2, 48? *non puto: sed leg. mucus.*

Museum in villa, Varr. 3, 5.

Mustacei ut fiant, Cat. 121. Mustaceus *sive* mustaceum est libi genus, quod fit e farina siliginea musto confersa, & decoquitur suppositis lauri foliis. Unde natum proverbium, lauream quærere in mustaceo, id est, ex rebus minimis capere famam. Cic. ad Attic. 5, 20: Cœpit laureolam in mustaceo quærere. Juvenal. 6, 203: Cœnam & mustacea perdas. Popm. *vid.* Mustei, & Bodeus a Stapel ad Theophrast. *hist. plant.* 3, 11. Schættg.

Mustarii urcei, Cat. 11.

Mustelæ vel Mustellæ ut arceantur, Pall. 1, 24. mansuetæ in carduetis, Pall. 4, 9. * pisces, Col. 8, 17.

Musteus fructus, Col. 9, 15. mustei, mustacei, Col. 12, 33. Pall. 11, 21. mustea mala, Cat. 7. Varr. 1, 59. Col. 5, 10. a celeritate mitescendi dicta eadem, quæ a sapore melimela, *vult* Plin. 15, 15. pira, Cat. 7. *

Mustum toto anno ut duret, Cat. 120. ut semper dulce tanquam recens permaneat, Col. 12, 29. quibus condituris adjuvetur, Col. 12, 19. aqua marina s. muria conditur, Col. 12, 25. ut curetur si uva nimio imbri compluta, Pall. 11, 9 *it.* 14. ne animalis immortui odore vitietur, Col. 12, 31. lixivum (lixivium), Cat. 23. Col. 12, 27. circumcidaneum, Cat. 23. tortivum, *ibid.* Col. 12, 36. * cum vinum mustum dixit Cato 115, *adjective videtur accepisse.*

Mutica spica, Varr. 1, 48.

Mutilus aries, Col. 7, 3. caper, mutila capra, Col. 7, 6. *h. e. sine cornibus.*

Mutina, Col. 7, 2.

Muto. mutat grex dominum, de plena venditione, Varr. 2, 2. neque ab hoc, quod mutaret Cossinius, Varr. 2, 11. mutetur tegula, Cat. 155. mutantur ære, *vendantur*, Col.

LEXICON

7, 9. 8, 5. 9, 1. pretio, Pall. 8, 4. * hoc mutant, Varr. 2, 2. i. e. differunt.

Mutuli, Cat. 158. *Sic libri veteres, optime. Nam μυτῦλοι voce Græca appellantur pisces mollis testæ, qui sponte natura in arenosis proveniunt, quorum jus alvum subducit. Similiter censeo scribentium mytyli vel mutuli apud Plin. 9, 51 & 32, 9. Popma. * per parietem defixi, Col. 8, 9. columnis impositi, Varr. 3, 5. vid. Philandr. ad Vitruv. 3, 2. Schættg.*

Mutum instrumentum agri, Varr. 1, 17.

Μυγάλη, mus araneus, Col. 6, 17. Veg. 3, 4.

Myrappia pira, Col. 12, 10.

Myrrha Achaica, Col. 10, 173. *f. Smyrnion, quod Dodonæo est hipposelinon, officinis Petroselinum Macedonicum: sed Fuchsio Ligusticum, vulgo Levisticum, in quo illi contradicitur a Dodonæo. Myrrha florescentes horti Romani, Col. 3, 8. Troglodytis, Veg. 2, 22. restituta etiam 3, 70. secundaria, Veg. 4, 14.*

Myrteolo crine virens, Col. 10, 238.

Myrtinum oleum, Pall. 2, 17.

Myrtites vinum, Col. 12, 38. myrtite, Pall. 2, 18. 3, 27 & 31. 13, 2.

Myrtus conjugulus albus, & niger, Cat. 8. ejus species tres, Cat. 133. genera duo, Col. 12, 38. seminaria, Pall. 3, 23. in baccis legendis quid observ. Col. 12, 38. ex baccis myrti oleum, Pall. 2, 17.

Myfia frugifera, Col. 3, 8. terra in ea densa, Col. 1; Præf.

Μύθος de Actæone, Varr. 2, 9.

Myxa feri & inferi quando soleat, Pall. 3, 25. *Prunorum genus est in Syriæ Damasco monte nata, familiare Italiæ tempore Plinii, quem vide 13, 5. Ad lumbricos commendat ad Scribon. Rhodius p. 214. Add. Porta villæ 5, 22. Schættg.*

N.

N. S. i. e. numi singuli, Cat. 14. *Sed forte leg. IIS. h. e. numi duo cum dimidio, qui est ipse sesterius.*

Nævia olea, Col. 5, 8. 12, 48.

Næviana pira, Col. 5, 10. 12, 10.

Nævius Pollio pede longior, quam quisquam longissimus; Col. 3, 8.

Nais formosa, Col. 10, 299.

R U S T I C U M.

Nantes, *vid.* No.

Napææ nymphæ, Col. 10, 264.

Napinæ, Col. 11, 2.

Napi satio & cultus, Col. 2, 10. 11, 3. Pall. 8, 2. 9, 5. napus ut condiatur, Col. 12, 54. in rapum vertitur, & *vice versa*, Col. 2, 10. Pall. 8, 2.

Narcissi comæ, Col. 10, 297. gladiolus, Col. 9, 4.

Nardinum oleum, Pall. 4, 9.

Nardum Gallicum, Col. 12, 20. nardi Celtici tantundem, Pall. 11, 14. folium, Col. 12, 20.

Nares. per eas medicina infunditur, Col. 6, 5. Veg. 1, 17. * velut nares foramina in puteo, Pall. 9, 9.

Naryciæ picis, Col. 10, 386. Narycium *Locrorum oppidum* Plin. 4, 7, ubi *pix optima a piceis arboribus colligebatur; unde Virgil. Georg. 2, 438, Naryciæ picis lucos laudat. Adde & Plin. 14, 20. Schættig.*

Nascor. nascens annus, Col. 11, 3. nascituri regis signum, Pall. 7, 7.

Nassiterna, Cat. 10 & 11. Varr. 1, 22. Turnebo 7, 22 *vas aquarium, inde nomen invenit, quod tres nasos habeat: alii a nassa deducere malunt. Sed haud paulo melius Jac. Perizonius nassiternam comparat cum Nassica, quem in veteri numo observavit: cui adjicimus Nasson in libris Livii pro Naso, Insula, Syracusarum parte. Porro docet Perizonius, a nalisus vel nasutus nassiternam formari, ut a cista cisternam, ac simpliciter nasatum vas, sive ansatum significari. Locus est Animadvers. histor. c. 9, p. 373. Bene reliqua: sed nasum non de ansa intellexerim in hac re, verum de canali vel tubulo adeo affixo, cujus ope effundi commodius liquor, vel transfundi potius, queat.*

Natturtii semen pullis datur, Varr. 3, 9. satio & cultus, Pall. 2, 14. natturtia dira, Col. 10, 231.

Nasus. in naso introit polypus, Cat. 157.

Natalis & ingenta sterilitas, Col. 3, 7.

Natio, quod nascitur, Varr. 2, 6.

Nato. natant radices summa parte terræ, Col. Arb. 6. natantes, *pisces*, Col. 10, 203.

Natura divina, *Deus*, Varr. 3, 1. suas dotes dedit regionibus, Col. 3, 8 & 9. naturam novam ab arte fieri, Pall. Inf. 26. natura hæc vivax, *h. e. animal*, Varr. 3, 14. naturæ orgia, Col. 10, 219. * natura qua feminæ sunt, Varr. 2, 4. naturæ foramina habet lepus alio alius plura, Varr. 3, 12. * natura submissa erit, *penis flaccidus*, Veg. 2, 53.

L E X I C O N

si natura jumento excedit, Veg. 3, 9. natura, qua min-
gunt, Veg. 1, 61. 3, 15.

Naturali saxo, Col. 7, 6. naturalium rerum latebras scru-
tantes, *Physici*, Col. 9, 2. naturalia desideria, Col. 6, 24 &
27. naturales exitus, Col. 6, 30. * naturalia, *naturales exi-*
tus, præcludere, Col. 8, 5. loca naturalia, *eadem*, Col. 8,
7. * naturalia equæ, Col. 6, 27. capræ, Col. 7, 7.

Natus alius ager male, alius bene, Varr. 1, 6. male na-
ta sarmenta, Col. 4, 24. Pall. 3, 25. nati, *de agnis*, Pall.
8, 4. ne capra natum pascat, Varr. 1, 2. natorum amore
noxam trahit equa, Col. 6, 27.

Navalia avium, Varr. 3, 5.

Navigabile flumen, Col. 1, 2.

Nausea ut discutiatur, Col. 6, 34. nausæ libido veniet,
Cat. 156.

Nauseantibus suis remedium, Col. 7, 10.

Ne. utique ne minores, *pro non*, Varr. 2, 4. * quod ne,
Col. 5, 11. * ne *separatum & præpositum interrogat*. ne quid
præterisset, Varr. 2, 9. tentandi, ne quid hesterni ha-
beant in gutture, Col. 8, 5. ne omne januas suas egredia-
tur examen, Pall. 1, 39. inspicias, ne aliquam fracturam ha-
beat, Veg. 2, 55. ne complurium generum? *MS. Lips.*
Col. 3, 19. Dolia multa ne fient Cat. 1. ac ne de iis aliqua
significetur, Col. 3, 7. *Cum videam, viris non indoctis inso-*
lens videri, ut ne separatim positum interrogationi serviat, adeo
quidem, ut de emendandis illis auctorum locis cogitent, ubi ita
ponitur, juvat uno loco proponere, quæ adhuc observari ejus
formæ exempla. Plautus igitur Aul. prol. vers. ult. Credo au-
rum inspicere vult, ne surreptum sit, h. e. sine surreptum.
Id. Capt. 1, 2, 24: Visam, ne nocte hac quidpiam turbave-
rint, h. e. turbaverintne. Id. Pseud. 1, 2, 71: Ne illi audeant id
facere, h. e. illine audeant. Terent. Andr. 4, 4, 45 ex fide ca-
stigatissimarum editionum, quam deferere nobis non videbatur de-
buisse Bentlejus: Audivi jam omnia. Ah ne tu omnia? h. e.
tunc omnia audisses. Adjiciendum illud Cic. Tusc. 5, 15:
Videamus, ne ut acervus ex sui generis granis, sic beata
vita ex sui similibus partibus effici debeat? itemque pro do-
mo sua ad Pontiff. c. 53 ex Scto, ne id sacrum esset? Ho-
rat. Sat. 1, 2, 102, 103. Quintil. 5, 7, 13 &c.

Neapolis Sardiniae, Pall. 4, 10. Sardiniae etiam alias me-
minit 12, 15.

R U S T I C U M.

Nebulæ ut discutiantur, Pall. 1, 35. nebularum noctes, Pall. 1, 3.

Nebulosus ager, Cat. 6.

Nec dum, *nondum*, Pall. 4, 10. Col. 12, 55. nec non nihil est etiam, Col. 1, 3. nec minus, Col. 8, 4. 12, 47 & 51. nec non *concessivæ vim intendit* Varr. 1, 4. nec non etiam, *itemque*, Varr. 2, 1. 2, 10. 3, 16. Sic Et etiam. ut urina nec ubi consistat, Varr. 2, 2. *add.* Col. 2, 2.

Necessaria fœturæ, *utilis*, Pall. 8, 4.

contra Necessitatem, *pro vulgari illo*, in casu necessitatis, Pall. 1, 34. in qua necessitate, Veg. 2, 47. *ut nostri, in welcher Noth.* ex aliqua necessitate, morbo, Veg. 3, 4, 32 & 85.

Nefrendes porculi, Varr. 2, 4.

Negligit siccitates hortus, Pall. 1, 34.

Negotiosi agricolæ, Col. 9, 2.

Negotiatio pecuaria, Col. 8, 1.

Nemeturica pix, Col. 12, 20, 22 & 24. *ubi in Liguria confici traditur. Et sane inter Alpinos populos, in inscriptione tropæi Alpium Plin. 3, 24, commemorantur NEMENTURICI: ab his, puto, nomen, ut Bruticæ, Naryciæ. Diosc. 1, 92 laudat inter resinas τὴν ἀπὸ Γαλατίας τῆς πρὸς Ἀλπεσι.* Nementuricorum, seu Nemeturici potius dicendi sunt, non habeo, qui præterea mentionem faciat.

Nemorense mel, Col. 9, 4.

Nemorosus arboribus locus, Col. 2, 2.

Nepæ occasus, Col. 11, 2. frons exoritur, Col. 11, 2. nepa medius occidit, Col. 11, 2. spicula dira nepæ, Col. 10, 57. *recte de scorpione interpretatur Pius. ipse hoc ordo postulat. cancrum plane non significare, confirmat Bochartius Hieroz. 2, 4. Sed ad cancrum nimis aperte videtur pertinere Sammo. 199: Viventisque nepæ sumatur lumen amicum, h. e. oculus cancri.*

Nepeta silvestris, Col. 7, 5. 12, 7. *quæ*

Nepita, Veg. 1, 42. *vocant botanici calamintham, (quasi tu pulchram mentham dicas) pulegii odore.*

Nepotes in vite, *palmitum novi palmites*, Col. 4, 10 & 28. nepotum fructu gravis vitis, Col. 3, 6. nepotes fundere, enatos decerpere, adimere, Col. 4, 6. nepotibus liberare palmites, Col. 4, 24. orbandus pampinus, Col. 4, 29.

Neptuni filii e Menalippa, Varr. 2, 5. Neptunum clauferunt, Col. 8, 16. Neptuno non cedit de piscatu Lucullus, Varr. 3, 17.

LEXICON

Nequam hostus, Varr. 1, 24. *ex* Cat. 6. frugifero *oppon.* Col. 3, 10. * nequissima passio, Veg. 3, 23.

Neque non, Varr. 1, 9. neque non-præterea, Varr. 2, 5. neque non etiam, Varr. 3, 3. vaso aheneo neque nucleis ad oleum non utatur, Cat. 6. neque adjuvant & mel consumunt, Varr. 3, 16. * neque satis factum est, *pro* non, Cat. 141. * neque, *pro* ne quidem, Col. 3, 21.

Neria olea, *vid.* Nævia.

Nerva Licinius, Varr. 2, 4.

Nervorum intentio signum cruditatis in bubus, Col. 6, 6.

Nescitur vis pruinarum, Pall. 11, 4, nesciat facere, Col. 11, 1. *h. e. ne faciat.*

Νησσοτροφέιον, nēstotropheum, Varr. 3, 11. Col. 8, 15.

Neutrum *relativi relatum* ad res. Varr. 1, 1: Rebus, quæ non arbitror pertinere &c. Ita alias quoque Varro. 2, 1, ex iis rebus, quæ inviolata ultro fert terra. *add.* 1, 31. 2, 2 & 9. 3, 3. de hoc ornithone, quod, 3, 5. *vid.* Res & Synelīs. Plura id genus dabit Perizon. ad Sanct. Minerv. 2, 9, 4. 4, 4, 80 & 84. itemque Cortius ad. Sall. Jug. 41.

Nexu civium occupari, Col. 1, 3. *vid.* Civ.

Ni, *pro* ne *prohibendi*. Rem divinam ni faciat, Cat. 143. ni calvus fiam, Varr. 1, 37. *it.* 2, 1 *in quibusdam edit.*

Nidor deusti cimicis, Col. 6, 18. *de* fæore animalis in oleum delapsi, Pall. 12, 20.

Nidus, *h. e. unius scrofæ progenies*, Col. 7, 9.

Niger Turranius, Varr. 2, Præf. *sed tamen* Niger in Turrani (hortos ad villam) abit, Varr. 2, 11.

Nigrantes oculi, Col. 8, 2. Pall. 4, 9. nigrantia cornua, Varr. 2, 5. Col. 6, 1.

Nigruerunt baccæ, Col. 12, 48.

Nihil agendo male agere discunt homines, Col. 11, 7. nihil enim aliud (*agitur*) quam objicitur esca, Col. 8, 9. nihil dubium est sæpius translatum esse, Col. 3, 14. 6, 18. nihil dubium est, quin, Col. 3, 9. 5, 3 & 5. 12, 2.

Nimbus arbore decussa pluens, Col. 10, 364.

Nimietati siccitatis debet aliquid humoris opponi, Pall. 4, 10. nimietatem sanguinis prohibet, Pall. 6, 7. nimietate pabuli lasciviunt, Col. 6, 24. inter omnes nimietates temperamentum tenere, Pall. 2, 13.

Nimius. nimia admodum ubertas, Col. 4, 21.

Nisi, *pro* sed. nisi tanquam allium, Cat. 48. Ita nisi prius

R U S T I C U M.

dato bibere, Cat. 89. *add.* Col. 2, 22. eadem omnia facito, nisi alio modo fingito, Cat. 77. nisi calicem pertusum cavum habeat, Cat. 81. ita, uti spiram, nisi sic fingito, Cat. 83. *Similiter Plautus Stichus*: Miror quid fiet, nisi ut periculum fiat: visam, quid velit. *Terent. Hecyra*: Quid egerint inter se, nondum etiam scio, nisi sane curæ est, quorsum eventurum hoc fiet. *Cic. lib. 13 Epist.* De re nihil possum iudicare, nisi illud mihi certe persuadeo, te talem virum nihil temere fecisse. *Popma.* * nisi si, Varr. 2, 9. Col. 2, 18. 4, 29 & 33. *Plura Heinſ. ad Ovid. Her.* 4, 111.

Nitere, Cat. 1. *sanum, pinguem esse.*

Nitidare ferramenta deterſa, Col. 12, 3.

Nitrata aqua, Col. 12, 55. Pall. 12, 1.

Nitrum caulibus adſperſum virorem ſervat coctis, Col. 11, 3. Pall. 3, 24. *Hinc exiit illud epigrammatiſtæ*: Ne tibi pallentes moveant faſtidia caules, Nitrata viridis braſſica fiat aqua. *Plinius*: In coquenda braſſica nitrum viriditatem cultodit. *Apitius quoque inquit*, ut omne olus ſmaragdinum fiat, cum nitro coquatur. *Olus autem ſmaragdinum pro virenti poſitum eſt, a virore ſmaragdi, qua gemma nihil eſt viridius.* *Beroald.* Alexandrinum, Veg. 2, 28. * nitri ſ. nitrii an ſemen? Veg. 3, 59.

No. nandi velocitas, Col. 8, 15. nantes volucres, Varr. 1, 38. Col. 2, 15. nantium greges, Col. 8, 14. *h. e. anſerum.* nantium viſu ſedatur dolor inteſtinorum, Col. 6, 7. Veg. 3, 3.

Nobilitat auſter vites, Pall. 1, 6. *h. e. guſtum illis nobilem conciliat.*

Nocenter armata gallorum crura, Col. 8, 2.

Noceo. nihil nocebitur ei nocturnis roribus, Col. 2, 10. * ne noceantur ova, Pall. 1, 30. *h. e. lædantur.* Sic noceri gelu, Pall. 1, 35. femina fabæ non noceri herbis, Pall. 12, 1. nullum fructum noceri, Pall. 1, 35. *ut quidem vult ex MS. Barthius.*

Noctu ponere caſtra, *h. e. pernoſtare*, Varr. 3, 2.

Noctua ſuſpenderit contra grandinem, Pall. 1, 35. noctuæ aucupium, Pall. 10, 12. cor remedium adverſus formicas, Pall. 1, 35. *Eadem*

Nocturnæ volucres crucifixæ, Col. 10, 349. *Servat hunc morem noſtra ætate Germania, ubi videas paſſim portis venatorum affixas paſſis alis vel nocturnas aves val rapaces.*

Nodare vites, Cat. 32.

Scriptt. R. R. Vol. IV.

T

L E X I C O N

Nodosum corpus musculorum densitate, Pall. 4, 13.

Nodus vitis, *radices*, Pall. 4, 7. * *pro geniculo ponitur is, unde internodia dicuntur*, Col. 4, 29.

Nola ad Rufri maceriam, Cat. 135.

Nomades γαλακτοπόται, Col. 7, 2.

Nomen perdit vinum, Cat. 25. i. e. *cum bonitate famam quoque*. nomina multa Romanis ab utroque pecore imposita, Varr. 2, 1. nomina breviter imponenda canibus, & quæ sint usitata, Col. 7, 12. * *nomen foenerator cum debitore facit*, Col. 3, 3. nomina vel optima non appellando fiunt mala, Col. 1, 7.

Nomenclationis aucupio studiosos demorari, Col. 3, 2.

Nomentana regio illustris, Col. 3, 3. Nomentanæ vites, Col. 3, 2.

Νομοφύλακες, *magistratus*, Col. 12, 3. *Postellus de Republica Athen. c. 6. Sigonius de Republ. Athen. 4, 3. Alias dicebantur ἐπίσκοποι, s. morum inspectores, de quibus vide Raphaelium annot. ex Xenoph. ad 1 Petr. 2, 12. Schættg. Νομοφύλακας vocare possis, quos sapienti consilio videmus in quibusdam civitatibus const. tutores Fiscalium nomine, quorum illud princeps munus est, ut videant, pareaturne vel legibus vel edictis principis. Laudat Cicero Græcos, de Leg. 3, 20, apud quos νομοφύλακες creantur: nec hi solum literas (tabulas legum) sed etiam facta hominum observabant, ad legesque revocabant.*

Non nemo, Varr. 2, 11. non nihil, Col. 1, 3. non solum (*non*) Col. Arb. 18. non spernendus auctor, Col. 1, 1. si id non, Varr. 3, 11.

Noningenti, *nongenti*, Col. 5, 2.

Nonis modo diebus — reliquis septem, Varr. 2, Præf. ad Normam adstringat cervicem jumentum, Veg. 2, 40.

Normata ciconia, Col. 3, 13.

Nostri urina. *humana*, Col. 5, 9.

Nostrates gallinæ, Col. 8, 2. nostras ulmus, Col. 5, 6: nostratis cunilæ, Col. 9, 4.

Notam pecori pice liquida imponere, Col. 7, 9. * *quæcunque vini nota*, Col. 12, 19. huic notæ vini, Col. 12, 23. *opponitur omne genus vindemiæ. vini nota parum firma*, Col. 12, 37. optima, Col. 12, 19. diversæ notæ stirpes, Col. 3, 21. secundæ notæ vitis, Col. 3, 2. tertiæ vel quartæ, Col. 3, 20. tres aut quatuor notas condituræ totidem musti amphoris experietur, Col. 12, 21. nota gle-

R U S T I C U M:

chonites vini, Col. 12, 35. notæ myrtæ compositio, Col. 12, 38. Sic de conditura olivæ, Col. 12, 47. notæ viridis oleum, Col. 12, 50. primæ notæ (*pressuræ*) oleum, Col. 12, 50. secundæ notæ mel, Col. 9, 15. primæ notæ acerrimum acetum, Col. 12, 17. cujuscunque notæ caseum, Col. 12, 57. alterius notæ pisces, Col. 8, 17. faxatilis notæ, Col. 8, 17.

Nothi pulli, *e diversi generis parentibus nati*, Col. 8, 2.

Notitia. quæcunque in notitia sunt, Veg. 4, 28. notitia *quid sibi hic velit, notitiam equidem non habeo.*

Noto. notabimus candidis signis, Pall. 3, 9. notanda est atramento, Col. 8, 11.

Novacula decerpito summam cutem raporum, Col. 12, 54.

Novalis, ubi fatum fuit ante, quam secunda aratione renovetur, Varr. 1, 29. in novali pabulum nascitur, Varr. 2, Præf. novale, *non aratum, graminosum*, Col. 6, Præf. novales mundæ, Pall. 2, 10. puras reddas loca pingua, Pall. 1, 6. novalia culta, Col. 2, 2. *vid. Restibilis.*

Novelli juveni, Varr. 1, 20. Col. 6, 1. novellæ vineæ, Varr. 1, 31. vites, Pall. 6, 2. 12, 2.

Novembris descriptio & opera, Col. 11, 2.

Novenarius numerus, Varr. 2, 1.

Novenæ partes, Varr. 2, 1.

Novissime post postremum, Pall. 12, 22.

Novus locus, Col. 11, 2. post novam pluviam ferantur rapæ, *h. e. paulo post pluviam*, Pall. 9, 5. novum ver, Col. 1, 2. *incipiens.*

Nox. noctes nebularum, Pall. 1, 3. noctu *vid. suo loco.*

Noxæ dedere, Col. 1, Præf. noxam contrahere, Col. 6, 27. capere, Col. 6, 2. cepit in opere, Col. 11, 1. concipere nimio labore pressum, Col. 12, 3. *h. e. morbum.*

Nube nova feritur, Col. 10, 420. nubis imago speculo excepta eam fugat, & quomodo, Pall. 1, 35.

Nubifugo borea, Col. 10, 288.

Nubigenæ Phryxi, Col. 10, 155. Nubigenæ *interpretare, non, geniti ex nube, sed ex Νεφέλης, (matre Nephele) quæ Latine sonat nubem. Ex significato diſſionis Græcæ vox Latina composita. Hinc Ovidius Helles Nepheleidos dixit. Athamas filius Æoli, frater Crethæi, genuit Phryxum & Hellen, ex Nephele uxore. Pius.*

LEXICON

- Nubilarium, Varr. 1, 13. Col. 1, 6. 2, 21. Pall. 1, 36.
 Nubilare si cœperit, Varr. 1, 13. nubilatur (*aër*) Cat. 88.
 Nubere se cupiet plantis, Col. 10, 158.
 Nuceæ fibulæ, Cat. 31.
 Nucleis seruntur tuberes, Pall. 10, 14.
 Nugatorii boves, Varr. 2, 5. *abjecti & viles. Al. jugato-*
rii. Sed nugatorios confirmat Col. 3, 8, cum Liguriam par-
vis jumentis insignem ostendit.
 Nullus melior cibus, quam, Pall. 4, 11.
 Num. haud facile dixerim, num illa expeditiora sint?
 Col. 11, 1.
 Numæ rustica progenies, Col. 8, 16.
 Numantinus, Col. 8, 16.
 Numelli (*al. numellæ*) *tigna utrinque cavata vel excisa*
constringendæ cervici, Col. 6, 19. numellis induere pecus,
 Col. 7, 8. *A Græco νομήν*, pascua, *dictum suspicatur Beroaldus.*
 Numen. de Numine sacro poeta, Col. 3, 21.
 Numeratio æris exigitur, Col. 1, 8. 11, 1.
 Numero, *statim*, Varr. 3, 16.
 Numerosus hortus, Col. 10, 6. *amplus, laxus, in mul-*
tas areas definitus. numerosum pectus equi, Col. 6, 29.
 numerosa femina equi, Col. 6, 29.
 Numerus vertendi soli, Col. 4, 5. numerum unius ca-
 nis obtinent bini catuli, Varr. 2, 9. *vid. Procedo.* nume-
 rum reddit domino curator avium, Varr. 3, 5. in eo nu-
 mero, *h. e. in hoc genere*, Varr. 1, 19. numero aliquo ha-
 beri a domino, Varr. 1, 17.
 Numidia fervens provincia, Col. 3, 12. Africa, Col. 1,
 Præf. Numidiæ solum, Col. 2, 2.
 Numidicæ gallinæ, Col. 8, 2 & 12.
 Numisianæ vites, Col. 3, 2. 12, 43. uvæ, Col. 12, 43.
In Lips. MS. aliquando Numitianæ, aliquando Numisianæ.
 Nuncubi, *num alicubi*, Varr. 3, 2. & *ut vult Urfinus*
etiam 2, 5.
 Nundinæ, Col. 1, Præf. ut frequentandæ, Col. 11, 1.
 Nutricationes feminum, Varr. 1, 44.
 Nutricatus herbæ, Varr. 1, 47 & 49. de nutricatu peco-
 ris, Varr. 2, 1.
 Nutricius Romuli & Remi Faustulus, Varr. 2, 1. nutri-
 cio sinu recipere, Col. 3, 13.
 Nutrico. nutrire fœtum, Varr. 2, 4. nutricantur agni,
 Varr. 2, 2. sole, Varr. 1, 23.

R U S T I C U M.

Nutritum vinum, Col. 12, 21 & 30.

Nutrix. nutrices bonæ, Col. 6, 24. 8, 5.

Nux. nuces calvas, Avellanas, Prænestinas, Græcas, Cat. 8. hornotinæ, Cat. 17. ardentes, Col. 12, 5. nucis infitio, Pall. Inf. 163. nuces ut servantur, Pall. 2, 15. ad Avellanæ nucis magnitudinem, Veg. 3, 52. *add.* 3, 66. *sæpe ita Scribon. vid. Rhodius.* Græcæ fatio & cultura, Col. 5, 10. Arb. 22. usus ejus adversus muscas in canibus, Varr. 2, 9. flos nocet apibus, Varr. 3, 16. nux Græca *f.* Tarentina ut fiat, Col. 5, 10. Arb. 22. nucis juglandis fatio & cultura, Pall. 2, 15. 3, 25. nuces sapineæ, Col. 12, 5.

Nymphis insidiæ hic nullæ, Col. 10, 278.

Nysæa per juga Bacchi, Col. 10, 221.

Nysie Bacche, Col. 10, 248.

O.

O literæ orbiculus, Col. 6, 5. *Beroaldus conjiciebat, tanquam lituræ ductus &c.*

Obærat, Varr. 1, 17.

Obcæcatus cupidine, Col. 6, 36. obcæcata ignorantiae tenebris ratio, Col. 3, 7. *h. e. argumentum, quod non intel- ligitur, ut passim cæcus, furdus.*

Obcæco, obcæcantur fossæ, Col. 2, 2.

si Obdormierint frigore maxillæ, Veg. 3, 47. *vid. In- dormio.*

Obducere, Pall. 1, 11. *est trulliffare, corium, loricam in- ducere. Ita Vitruv. 7, 3: parietes quam asperrime trullif- sentur — subarescente iterum ac tertio inducatur.*

Obdurescere, Cat. 50.

Obeo. obibit hoc opus, Col. 4, 24. 12, 3.

Obefant avem, Col. 8, 7. *Edit. primæ, obescant: quas probat Berooldus.*

Obesus adipibus bos, Col. 6, 2. obesa illuvies, Col. 7, 10. *de porcis, sine respectu ad pinguedinem. Hinc naris obesa homines forte dicti.*

Objectaculum, Varr. 3, 17.

Objectu montis, Pall. 1, 5 & 17. crepidinis, Col. 8, 17. nisi objectu aliquo defendantur, Pall. 12, 7.

Objicere cibum porcis, Varr. 2, 4.

Oblaqueato oleam, Cat. 29 *vett. edit. ubi alii ablaquea-*

L E X I C O N

to: itemque, Col. 2, 15. Ita etiam Isidorus 17, 5 in ipsa definitione. Et possit sane alicui in mentem venire, an non oblaqueare sit verius. Significat enim lacum circum vel versus radices facere, quæ potius præpositionis ob, quam trans ab, vis est. Oblaqu. habent MSS. Col. Arb. 5 ter. ii. cap. 6 aliquoties. it. c. 10. ubi etiam lacusculi mentio fit, a quo oblaqueatio dicta videtur. Denique oblaqueatio etiam est in Kalendar. Rustico Farnesiano Mens. Sept.

Oblectamenta deliciarum, Col. 8, 8.

Oblidere fœtus, Col. 7, 3.

Obligare manipulos, Col. 11, 2.

Oblinio. oblinire luto, Col. 12, 44. taleas, Col. 5, 9. vasa, Col. 12, 15.

Oblinitis vasis includere, Col. 12, 39. vid. Lino. Allino.

Oblino. obleverunt se visco accipitres, Varr. 3, 7. ne oblinantur septa capræ, virgultis oportet substerni, Varr. 2, 3. ita catulis cavet Varr. 2, 9. Hinc

Oblita ora urceolorum, Col. 12, 16. Sed

Oblita nocendi Persica, Col. 10, 408.

Obluctari herbis pertinaciter, Col. 8, 14.

Obmovere, Cat. 141.

Obnoxia falcibus, noxia, Col. 2, 18. * obnoxia est vitis procellis, Col. 3, 1. h. e. noxam ab illis sentit.

Obolus, pondus hippiatricum, Veg. 3, 12.

Obriguit frigore, Col. 4, 32.

Obroboratio, Veg. 3, 85. vid. Robur, Roborosus.

Obrumpi rimis verbum videtur non contemnendum in MS. Leid. pro abrumpi, Pall. 1, 19. quin etiam Varroni restitutum velim, 3, 10, ubi legitur, abrumpunt collum.

Obruere, ferere, Col. 11, 2 & 3. obruitur beta semine, Col. 11, 3. * obruit olivam oleum, Col. 12, 47.

Obscœnus cruor, Col. 10, 360. de sanguine menstruo.

Obsequium tentare, Col. 6, 27. obsequia feminæ sollicitat, Col. 6, 37. venereum verbum.

Obsequor. obsequitor bubulcis, Cat. 5. obsequentissima curæ mortalium Italia, Col. 3, 8.

Obserere campum octo modiis, Col. 2, 9. obferitur iugerum V modiis, Col. 2, 11.

Obferi virgultis, Varr. 1, 14. obferunt exitus ferarum ramices, Col. 9, 1.

ex Observatu, Varr. 2, 7.

Obsessus frutetis ager, Col. 3, 12.

Obsidiantur prodeuntibus apibus, *insidiantur*, Col. 9, 14.

Obsidio curatoris excipiuntur apes protinus, Col. 9, 9.
obsidia pestis, Col. 9, 7. ne obsidiis hominum aut insidioforum animalium diripiantur, Col. 8, 2.

Obsoleti purpurei coloris salix, Col. 4, 30. obsoletior color, Col. 2, 11.

Obstipæ suæ transversa capita ferunt, Col. 7, 10. obliquum iis caput in incessu a Plinio tribui, hic observat Beroald.

Obstrigillare, Varr. 1, 2.

Obstringere viminibus, Col. 4, 29.

Obstupescunt potantes apes, Varr. 3, 16.

Obterit infantem bos, Varr. 2, 5.

Obtinebit, *h. e. apertum & vulgo creditum erit*, Varr. 2, 1.

Obtruncatio totius vitis, Col. 4, 49. *de eadem re*

Obtruncatur superficies vitis, Col. 4, 29.

Obturare, *de spissamento*, Col. 12, 48. * obturato, oblinito, Veg. 3, 62. * obturariet, Cat. 154.

Obviare grandini, Pall. 1, 35. vermibus, Pall. 4, 10.

Obumbrata glebis germina adversus gelicidia, Pall. 12, 1.

Obvolutatus, Veg. 3, 4. *pro Columellæ obluatus*.

Occalluere mores, Col. 8, 16.

Occatio, rusticis pulveratio, Col. 11, 2.

Occator, Col. 2, 13.

Occatoria opera, Col. 2, 13.

Occidens æstivus, Col. 1, 6.

Occidionem gregis prohibens, Col. 7, 5. ad occidionem perducere, Col. 4, 17. interimere, Col. 9, 15.

Occipit fervere, Cat. 156.

Occipitium vindemiatoris videre, Varr. 1, 8. occipitio frons prior est, Cat. 4. *vid. Frons*.

Occo. occare, Varr. 1, 29 & 31. per farritores, Varr. 1, 29. occare, *h. e. operire*, Pall. 6, 4. *vid. Pet. Victor. V. L. 2, 24 & 34, 12.*

Occulcare, Cat. 49. Varr. 1, 13.

Occupare pecuniam, Col. 1, 8. 11, 1. occupant jugerum seminis modii quinque, Col. 2, 9, 10, 11 & 17. *vid. Impleo, Obsero, Satisfacio.*

Occurrere ante imbres, *de præcoquis ficis*, Pall. 4, 10. quæ non occurrimus [facere], *occupavimus*, ἐφθάσαμεν, Pall. 9, 7.

Ocini, plantæ, satio & cultura, Col. 11, 3. mira natura, Pall. 5, 3. 11, 11.

LEXICON

Ocinum pabulum bubus, Cat. 27. *it.* 54. ocinum pabulum, & ocinum hortense unde dicta? Varr. 1, 31. Ocinus ut ταχινός. Sed Græci etiam ὠκινός. Ocimum esse pabuli genus, ocinum plantam odoratam, vult Bodæus ad Theophr. 7, 3, p. 75. (laudante etiam Burm. ad Samon. 441.) Ocimum pabulum, & ozimum plantam odoratam placet Pio ad Col. 10, 391. frustra, credo, ambo; certe contra Varronem. Herba odorata, ὠκινός Græcis, vulgo Basilicum. Certe Dioscorides 2, 171, ὠκινόν suum scribit.

Octingenarii greges, Varr. 2, 10.

Octobris descriptio & opera, Col. 11, 2.

Octogenaria fistula; Pall. 9, 12.

Octogenæ oves, Varr. 2, 10. iugera, Varr. 1, 19.

Octogesimus annus, Varr. 1, 1. octogesima pars, Pall. 11, 14.

Octoginta modios, Col. 11, 2. pondo, Col. 12, 51.

Octonaria fistula, Pall. 9, 12.

Octonos porcos, Varr. 2, 4. culleos, Col. 3, 3.

Oculati gemmis pluribus furculi, Pall. 4, 1.

Oculus. sub oculis domini esse, Col. 9, 5. oculi præsentis domini, Col. 3, 21. oculorum vitia in bubus ut curentur, Col. 6, 17. cicatrices ut fanentur, Col. 6, 33. oculi tenfi in morbo equorum, Veg. 1, 4. * oculis mentis velut acrioribus intueri, Col. 3, 8. * oculi conniventes *florum*, Col. 10, 259. * oculus gemmans, Col. 4, 24. oculi vitium fructuarii, Col. 3, 18. prorepentes digito decutiuntur, Col. 11, 2. oculis inferitur ficus. *Hi oculi supra terram. Jam * radicem etiam quarundam sunt oculi.* Oculos germinationis suæ aperit asparagus vulsus, Pall. 4, 9. *add.* Col. 11, 3. Pall. 3, 23. *ubi gignendi oculos vocat.* harundinis oculos disponito, Cat. 47. *Sic* Cat. 6. Varr. 1, 24. Col. 4, 32. *it.* Arb. 29. *Plin.* 17, 33: Seritur bulbo radice, quem alii oculum vocant.

Ocimum, Ocynum, *vid.* Ocimum.

Odoribus quibus condiri defrutum soleat, Col. 12, 20.

Odoramenta condiendis vinis, Col. 11, 2.

Odorat & colorat mella crocus, Col. 9, 4. * odorantur advenientem canes, Col. 7, 12.

Oenanthe, in *lemmate* Pall. 7, 11. *conditura mellis ex flore labruscæ, quæ & ipsa Oenanthe dicitur. vid. Geop. 5, 17, & ibi Nædh. Plin. H. N. 23 pr. Salmas. de homon. hyl. Jatr. 6. 29. Schætz.*

R U S T I C U M.

Cœnomeli ut fiat, Pall. 11, 17.

Ofellæ Puteolanae, *lemma ad Cat.* 162.

Offiæ fordidi panis, Col. 8, 17. ex massa fici proculcata, Col. 12, 15. quibus aves saginantur, Col. 8, 7. turundas *vocat Varro.* in offas volutantur exiguas caricæ tunfæ, Pall. 1, 30. offas librales adipis, Pall. 4, 12. de passio facies *farinæ*, Veg. 1, 36.

Offendere. columba quid offendit, Varr. 3, 7. *h. e. laborat morbo, vulnere e. i. g. a.*

Offensa, offensio *proprie*, Pall. 4, 12.

Offensæ guttis apes, Varr. 3, 16.

Offerre partes fabricæ congruis partibus, *h. e. plagis cœli obvertere*, Pall. 1, 12.

Officina cohortalis, ὀρνιθῶν, Col. 8, 3, 4 & 5. officinæ ceteriorum, Col. 8, 17.

Officio. officere alteri absole ac luna & vento, Varr. 1, 7.

Officium istarum rerum suscepit, Col. 12, 4. cum officio, Col. 2, 15. officiis singulis sui præpositi magistri, Col. 1, 8 & 9. 11, 1.

Offigere furcas circumquaque, Cat. 48.

Offringere est iterare, Varr. 1, 29 & 32. glebas, Col. 2, 11.

Offula carnis, Varr. 2, 4. Col. 12, 53. panis, Veg. 3, 5. in offulas brevissimas redacta farina, Pall. 1, 29. *add.* Veg. 3, 45.

Ogyges rex Thebas ædificavit, Varr. 3, 1. cataclysmos Ogygi, *ibid.* Ogygium *quidquid antiquum.* Eustathius *ad Dionysii periegesin* v. 417 — Ὠγύγιος ἦτοι παλαιός. Scholiastes Sophoclis *ad Philocteten* v. 141, κράτος Ὠγύγιον, τὸ ἐξ ἀρχῆς τιθέμενον κράτος. Δρυὶς Ὠγυγίης κοιλὰς, antiqua quercus excavata est apud Phocyliden v. 161, Ὠγύγιος ἀνδρῶπος, homo priscae staturæ, apud Heliodorum *Æthiop.* 10, 25. Plura dabunt Tzetzes *ad Lycophr.* v. 1220, *Etymologicum magnum*, Barth. *ad Stat. Theb.* 5, 510, & Spanh. *ad Callim. hymn. Jov.* v. 14. Schættg.

Οἶστροι apum, Col. 9, 14. Pall. 6, 10.

Olea prima omnium arborum, Col. 5, 8. quali agro ferenda, Varr. 1, 24. Col. Arb. 17. Pall. 12, 5. quando & quomodo, Cat. 61. *coll.* 28. Varr. 1, 41. Col. 5, 8 *sq.* quercus viciniam ferre nequit, Varr. 1, 16. Col. Arb. 17. cito ut crescat, Cat. 43. quando ablaqueanda, Pall. 11, 8. ut inferenda, Cat. 42. Pall. 5, 2. Infit. 51. ut putanda, Pall. 12, 4. fructum si non ferat, ut curanda, Cat. 93. Col. 5,

L E X I C O N

9. laborans ut tractanda, Col. 11, 2. Pall. 4, 8. olearum
feminaria, Pall. 11, 8. *Hucusque olea arbor est.* * *Pro bacca.*
Genera octo, Cat. 6 & 7. genera X, Col. 5, 8. *conf.* Pall. 3,
18, & *Macrobius* 2, 16. *Nos apud nostros hæc nomina deprehen-*
dimus; loca ipsa sub suis cujusque literis indicavimus: Albiceria,
Algiana, Cercitis vel Circitis, Colminia vel Cominia seu Cul-
minia est, seu denique Culminiana vel Colminiana. Licinia vel
Liciniana, Lureola, Murtea, Nævia al. Neria, Orchitis s.
Orchis aut Orchas ideo, Pausea vel Posea, Radiolus, Ra-
dius, Regia, Rhodia, Sabina, Sallentina, Sergia vel Ser-
giana, Conditiva, Cat. 6, non peculiare & unum genus, sed
quæcunque condiri servarique possunt, quod monuit etiam Turn.
25, 19. dilectus, quæ optima, Col. Arb. 17. tempestivæ
oleæ, & caducæ conduntur, Cat. 58. albæ ut condian-
tur, Cat. 117. ex alba olea acerbum fit oleum, Col. 11,
2. olea pendens venire qua lege solita, Cat. 146. ut le-
gatur, Cat. 144. oleam cogere, stringere, verberare, Cat.
141. cogendæ oleæ quæ paranda, Cat. 31. add. 64. quo-
modo legenda, Varr. 1, 55. oleam faciundam locare, Cat.
145. olea esui ut condatur, Varr. 1, 60. promenda ut sit,
Varr. 1, 66. ex olea fructus duplex, Varr. 1, 55.

Oleagineum seminarium uti fiat, Cat. 48. oleaginea fe-
mina, Varr. 1, 40. vitis, Col. 3, 12.

Oleaginæ taleæ, Cat. 45. oleagino colore, mucosimilis,
Veg. 2, 17.

Olearis cellæ descriptio, Pall. 1, 20. taleæ novissima po-
sitio, Col. 11, 2.

Olearius modius, Cat. 144 & 146. olearii diligentes, pe-
ritissimi, Col. 12, 50. oleariæ rei quæ prospicienda, Cat.
3. cellæ quæ opus sint, Cat. 13. add. Col. 1, 6. 12, 50.
olearia vasa, Col. 12, 50.

Oleastellus, Calabrica oliva, Col. 12, 49.

Oleaster, Col. 8, 10. infelix ne renascatur ex oliveto
incenso, Pall. 5, 2. sterilis fœcundat olivas, Pall. Inf. 53.

Oleitas, Cat. 144. ubi facta est, Cat. 68. *utuntur eodem*
verbo Minut. Felix 17, 9, & *Mamertinus in Grat. act. Juliani*
c. 22.

Oletum, Cat. 1. quali agro conferendum, Cat. 6. ut in-
structum esse debeat, Cat. 3 & 10. Varr. 1, 18 & 22. oletum
altissime miscere, Cat. 61. *vid. Olivetum.*

Oleum in tabulato an crescat, Cat. 64. Col. 12, 50. ut
fiat, Col. 12, 50. Pall. 12, 17. ubi servetur melius, Pall.

R U S T I C U M.

12, 21. ut purgetur sordidum, Pall. 12, 19. rancidum ut curetur, Pall. 12, 21. ne animalis immortui olore vitietur, Pall. 12, 20. odoris horrendi ut emendetur, Pall. 12, 20. primum quando fiat, Pall. 12, 4. acerbum / æstivum, viride, maturum, Col. 12, 50. acerbum & viride, Col. 11, 2. viride ut fiat, Cat. 65. Pall. 11, 10. majoris pretii est, Col. 12, 50. *Add. Plin. 13, 27. 23, 4. Suet. Caesar. 53. quos laudat Rhod. ad Scrib. 244, p. 319. oleum cibarium, Col. 12, 50 & 52. ad unguenta, Col. 12, 52. Chamæmeli, Pall. 7, 10. olei floris 3 unc. Veg. 4, 11. oleum glencinum, Col. 12, 51. Hispanum, Pall. 8, 9. Liburnico simile, Pall. 12, 18. irinum, Veg. 3, 24. laurinum, Pall. 2, 19. 12, 5. lentiscinum, Pall. 2, 20. liliaceum, Pall. 7, 14. myrtinum, Pall. 2, 17. e lauro, myrto, lentisco, Pall. 13, 2. nardinum, Pall. 4, 9. ordinarium, cibarium, Col. 12, 50. Romanicum, Cat. 146. vulgare interpretatur Turneb. 10, 18, ex olea caduca & matura. rosaceum, Pall. 7, 15. Veg. 3, 45. A roseo distinguit Fortu. Scacchus elæochrysm. c. 25, quod illud additis aromatibus componatur, hoc ex solis rosis ad solem. Verum subtilitati reclamare usum, ait Rhod. ad Scribon. 227, p. 303. Sabinum, Pall. 4, 9. Venafrum præstantissimum, Varr. 1, 2. violaceum, Pall. 5, 6.*

Olfacere labra lacte, *h. e. adspargere, & sapore illo quasi imbuere*, Varr. 2, 2. *quemadmodum contra sapere de odore adhibet Plaut. Pseud. 2, 4, 47: Quid sapit? Resp. Hircum ab alis. Quem locum jam contulimus cum Plin. 17, 5, ubi crocum & terram sapiunt unguenta, & contra terra unguenta sapit, idque pro redolere a se poni ipse docet Plinius, qui etiam 17, 36 olfactricem vocat vitem, quæ saporem inimicum raphani fugiat. Quintil. 3, 1, 4, locum Lucretii 1, 934, 4, 11, ita habet: adspirant mellis dulci flavoque liquore, pro vulgato contingunt. Illud quoque Gifanius testatur esse in libris quibusdam. Nolo hic populares meos laudare, in quos jocantur vicini, cum, eos quatuor tantum sensus habere, dicant, qui odoratorum florum fasciculum nominent eine Schmecke. Sed illud observasse non injucundum fuerit, etiam apud LXX ὁσπερ αἰνῶναι de levi accessu fili ad ignem adhiberi.*

Olida bene vasa, Col. 12, 17. bene olidæ amphoræ, Col. 12, 38.

Olitor viridantibus hortis, Col. 10, 229. olitoris cura, Col. 11, 1.

Oliva plantari & legi a quibus debeat, Pall. 1, 6. condiri

L E X I C O N

quando & quomodo soleat, Pall. 12, 22. Col. 12, 47. varia, Col. 11, 2. nigra ut condiatur, Col. 12, 48 & 49. olivas conditui legere, Col. 2, 22.

Olivetum maritum, Col. 3, 11. oliveto seminarium ut paretur, Col. 5, 9. oliveta quando & quomodo instituantur, Pall. 3, 18. 11, 8. quando putanda, Cat. 44. sterco-randa, Pall. 11, 8. quibus instructa esse debeant, Varr. 1, 22.

Olivitas, Col. 12, 47. olivitatibus largissimis exuberare, Col. 1, 1. olivitate curantur dolia, Col. 12, 50. ante olivitatem preparanda, Col. 12, 50. olivitas media initium Decembris, Col. 12, 50.

Ollæ bibulæ aut male coctæ, Col. 12, 43.

Ollares uvæ, *vid.* Uva.

Olus atriplicis, Col. 11, 3. olusatrum, Col. 12, 7. olusatri *genit.* *Scrib. 195. it. Plin. 19, 62. & 12, 34. sed oleris atri,* Col. 11, 3. olus pullum, Col. 10, 123. * olus κατ' ἐξοχήν, *brassica*, Varr. 1, 16. * de rapis, Col. 2, 10. *sive ipsas radices intelligas, f. viride inde enascens.* olera ne a bestiolis infestentur, Pall. 1, 35. * oleris *dat. pl.* Cat. 149. *Sic sirpiculique olerorum Lucilius, laudatus Scaligero ad Varr. 2, 2.*

Olympionicæ equæ, Col. 3, 9.

Olympus Deorum, Varr. 3, 16.

Olynthiæ fertilitas, Varr. 1, 44.

Olyssippo oppidum Hispaniæ, Varr. 2, 1.

Omphacomellis confectio, Pall. 9, 13.

Onager, ferus asinus, Col. 6, 37. Varr. 2, 6. ex onagro & asina muli, Pall. 4, 14.

Oncomata, ὄγκωματα, Veg. 2, 30. *h. e. tumores, ab ὄγκωμαι.*

Onerant viviradices rationem cultoris, Col. 4, 2. *add. 2, 9.*

Ὀνόγυρος nobilitatus Argis, Varr. 2, 5.

Onus cibi hærentis exstinguit phasianas, Pall. 1, 29.

Onychina pruna, Col. 12, 10. *a colore unguium dicta, vid. Dalech. ad Plin. 15, 15. Schættg.*

Operæ pretium si sit, Col. 11, 3. operam justam reddentia jumenta, Col. 6, 3. operæ conducticiæ liberorum, Varr. 1, 17. operas plures conducere, Col. 3, 21. operarum ratio alibi alia, Pall. 1, 6. ut dividendæ, Col. 1, 9. opera una, duæ, decem, Col. 2, 13. 6, 3. proscinditur operis tribus, iteratur duabus, tertiatur una, Col. 11, 2. *ubi semper ad diem unum refertur. conf.* Col. 11, 2. opera una messoris experti, Pall. 7, 2. una opera puerilis, *h. e. unus puer opus faciens*

R U S T I C U M.

uno die, Col. 11, 2. operis femineis aut puerilibus celebrabitur opus glandis legendæ, Pall. 12, 14. operæ quaternæ, Varr. 1, 18. operæ quot pro agri cuiusque modo deliderentur, Varr. 1, 18. Col. 2, 13.

Operaria vacca, Col. 6, 24. *aratro adhibita*.

Operarium diutius die eundem non habendum, Cat. 5. operarii quales parandi, Varr. 1, 17. ut excitandi, Varr. 1, 17. pro portione addendi vel demendi, Varr. 1, 18.

Operatus rebus venereis, Col. 12, 4. operata legibus juvenæ, *menstruata*, Col. 10, 359.

Opercula, Col. 8, 8.

Operculati favi, Col. 11, 2.

Operculare dolia, Col. 12, 30. vasa, Col. 12, 15.

Operimenta decem, Cat. 10 & 11.

Operor. operari aliquid in falsa terra, Pall. 1, 6. * frequenter operatur flebotomia, *an passive?* Veg. 2, 40.

in Opertis quæcunque vexata sunt, Veg. 1, 56.

Ὀπίουχος, Anguifer, Col. 11, 2.

Opifex rerum æternus, Col. 3, 10. opifices nobiles, Col. 1, Præf. apes silvestres magis opifices, Varr. 3, 16.

Opilio diligens, Col. 11, 1.

Opimare aves, Col. 8, 7 & 9. *it. obefare*.

Opimi boves altiles ad sacrificia publica saginati, Varr. 2, 1.

Opinionis nostræ sermonem habeto, Varr. 3, 17. opinionis ejus est Celsus, Col. 2, 12.

Opisthotonici, *vid. Epistomici*.

Opium Syrenicum, *ita vulg.* Veg. 3, 65. *h. e. ἐπὶς Cyrenaicus, laser.* opium Hispanum, Veg. 4, 23.

Opobalsamatum collyrium, Veg. 2, 16.

Opobalsamum, Pall. 4, 9.

Opopanatum collyrium, Veg. 2, 16. *Sed leg. opopanaxatum.*

Opopanax, *succus panaces, sæpe laudatur* Vegetio, v. g. 1, 45.

Oporothecæ, Varr. 1, 2. in oporothecen, Varr. 1, 59. Ὀπὸς κυρνωαῖος, Pall. 3, 29. *silphium.* * ὀπὸς pro coagulo, Varr. 2, 11.

Opperiri, *expectare*, Col. 2, 21. opperiri fortunam, Col. 3, 20.

Oppicare corticem, Cat. 120.

Opponere tritam brassicam, Cat. 157.

LEXICON

Optimates civitatis, Col. 12, 3.

Opto. optat vitis operiri, Pall. 1, 6.

Opulentant mensam dapibus, Col. 8, 1.

Opulus arbor, *aceris genus*, Varr. 1, 8. Col. Arb. 16. corno similis, Col. 5, 7. alit vitem, Col. 5, 6. Arb. 16. ejus fatio, Col. 5, 6. *Glossario κισσόφυλλος. Sylb. Quo nomine apud nos appellari debeat, atque adeo, num apud nos vivat, disceptant herbarii. vid. Hard. ad Plin. 14, 1. no. maj. 3.*

Opus quæ sunt, Cat. 14. cum opus sunt, Varr. 3, 5. opus sunt minus multi boves, Varr. 1, 18. opus erit tibi epulum, Varr. 3, 2. quæ opus sunt pecori, Varr. 2, 10. opus est iis parvus cibus, Varr. 3, 14. * Opera nova plerique fortius auspicantur, quam tuentur perfecta, Col. 4, 3. opera rustica accommodanda sunt ad statum cœli, Col. 11, 2. operibus terrenis quibus diebus abstineant religiosiores agricolæ, Col. 11, 2. opus ubi maturius & ubi serius inchoandum, Pall. 1, 6. opera omnia mature conficienda, Cat. 5.

Orabus morbus, Veg. 3, 23. *non liquet.*

Oraculum Cretensis datum, Pall. 11, 14. Catonis, Col. 11, 1.

Orata Sergius unde cognominatus, Varr. 3, 3. Col. 8, 16.

Oratores primarii, Col. 1, Præf.

Orbiculata mala, *rotunda*, Pall. 3, 25. Col. 5, 10. 12, 45. *a figura orbis in rotunditatem circumacti dicta vult etiam Plin. 15, 15. add. Jo. Rhod. ad Scrib. comp. 104, p. 174 sq. delicata fuisse apparet ex joco Cœlii ad Cic. Epist. 8, 15 pr. Malis orbiculatis pasti videntur.*

Orbiculi, Cat. 3. olearii, Cat. 18. orbiculus dupondiarus, Col. 4, 30. *videtur in ponderibus fuisse massa ferrea vel plumbea orbis vel cylindri brevissimi formam habens. Sed totus ille locus est admodum obscurus.*

Orbile acutum, Varr. 3, 5. *Præclare ostendit Schefferus de Re vehic. lib. 1, cap. 6, orbile intelligendum esse externam partem rotæ s. peripherian. Illud orbile solet esse aliquantum extenuatum & acutum, quod usus hodiernus declarat. Possit tamen etiam legi arcuatum, h. e. ex pluribus arcubus compositum, quas absides Græca voce vocamus, quibus cantii imponuntur ferrei.*

Orbis ablaqueationis, Col. 4, 4. *vid. Gyrus.* * orbem diversum petere, Col. 1, 3. orbem quandam continuæ fecunditatis sibi ministrat natura, Pall. 4, 10. * orbes ahe-

R U S T I C U M.

neos II cum mensis II conjungit Cat. 10; qui & II orbem athenicum unum refert. Videntur ad mensæ apparatus referendi. Certe Martialis atas orbes in mensa habuit, aut forte ipsas mensas orbes vocavit. Vid. 2, 43. * orbes in trapeti instrumento, Cat. 135.

Orcae picatæ, Col. 12, 15. musti in Hispania fervore ruptæ, Varr. 1, 13.

Orchis olea, Col. 5, 8. Arb. 17. Pall. 3, 18. eadem

Orchita, ut condiatur, Col. 12, 47 & 48.

Orchitis, Cat. 6. a similitudine testiculorum (Gr. ὄρχις) dictam vult Serv. ad Georg. 2, 85. Male Orchades scribitur. Vid. Bodæus a Stapel ad Theophr. hist. plant. 4, 3, pag. 315. Schætzg. Orchites ut condantur, Cat. 7. nigræ, Varr. 1, 60. in Orulam calcare manibus, Cat. 117.

cum Orco ratio habetur, Varr. 1, 4. ponitur, Col. 1, 3.

Ordeum, vid. Hordeum.

Ordinarie vites, Col. 3, 16. femina, Col. 3, 13. ordinarium oleum, cibarium, Col. 12, 50.

Ordinatio instituta conservanda est, Col. 12, 3. sic Col. 4, 29 eam significat, quæ Palladio disciplina est.

Ordinata vineta, Col. 4, 27.

Ordino. ordinare locum vitibus, Col. 5, 3. ordinant vineam paribus intervallis, Col. 3, 13. ordinandi soli hortensis tempora, Col. 11, 3.

Ordo res pulcherrima, Col. 12, 2. quanta illius vis in arboribus disponendis, Varr. 1, 7. in ordines colitur plantata, h. e. ornatum devota, Pall. 3, 9.

Organum compositum, Col. 3, 13. * organum erectæ tribulæ simile, Col. 12, 50. Hoc organum intelligi puto ex eo machinarum genere, quo utuntur hodie ad aromata quædam comminenda, frequentissime autem ad fabam Turcicam (Casseam) terendam, qui conus truncatus est, vel meta, striis helices imitantibus sulcata, matriçi cylindrica, & sulcis ad perpendicularitatem descendentibus striatæ inserta, ut grana, qua coni angustior pars spatium facit, injecta, circumactis illo rapiantur deorsum, & inter strias strigæque eluantur, ac demum, qua artissimum iter habet, se præbet, expellantur.

Orgia natura, Col. 10, 219.

Oriens aquilonis, Col. 1, 5. brumalis, Col. 1, 6. hiemalis, Col. 1, 7.

Orientali arborum parte, Pall. 3, 17.

Onga j. aung. Varr. 2, 6.

L E X I C O N

ludis Circensibus & Cereali pompa, Varr. 1, 2. *Vid. Salmf. ad Solin. p. 640, & Tertull. de Spectac. c. 8.*

Oxygala, Col. 12, 8. *Laudat Beroaldus Plin. 28, 9, & Galeni caseum oxygalacticum.*

Oxygarum, Col. 12, 57.

ex Oxymelli, Cat. 157. oxymelli superfunde, Col. 12, 56. ad oxymellis crassitudinem, Veg. 2, 48.

Oxyporum pretiosius, Col. 12, 57. *Condimentum ex aceto. vid. Comm. ad Apic. 1, 32, & 3, 18, ubi similis compositio habetur.*

Ozænæ asperiores, Veg. 1, 9. *Etiam 2, 49. 3, 22. ad pedes pertinere videntur. Et Hippiatr. Ruell. p. 113 a. proponitur quidem initio remedium Absyrti foedis narium ulceribus, quas vocant ozænas: sed deinde Eumeli medicamentum sub eodem titulo haud dubie ad pedes pertinet.*

P.

P. notat pondo. Sic casei P. II. S. h. e. pondo duo semis, Cat. 84. & P. — h. e. pondo quadrantem, ibid. olei p. l. Cat. 22. h. e. pondo libram. casei recentis P. III, pondo tria, & paulo post P. S. pondo semis, Cat. 85. Ita etiam Cat. 158. vid. Pondo.

Pabularis vicia, Col. 2, 14. Pall. 1, 6.

in Pabulationem spurce versantur fues, Col. 7, 9.

Pabulatoria corbis, Col. 6, 3. 11, 2.

Pabulor. pabulantur aves, *cibum capiunt*, Col. 8, 15. * pabulandæ sunt fimo oleæ, Col. 5, 9.

Pabulum bubus ut parari darique debeat, Cat. 54 & 60. pabulorum genera & satio, Col. 2, 7 & 11. Varr. 1, 23 & 31. in pabulum conferitur vicia, Col. 11, 2. pabula viridia, Col. 7, 9. pabulum aridum, Cat. 30. hibernum, Cat. 149. ovibus, Cat. 5. * ut pabulum malorum fiat *leg.* Cat. 7, *pro uti stabilia mala fiant: quam veram esse lectionem facilius credet, qui usum nostrorum hic recognoscet. Igitur præter illud, pabulandæ sunt fimo oleæ, Col. 5, 9. nam eo quasi pabulo gliscit terra, Col. 2, 5. ut stercore velut pabulo absumtas vires refoveas, Col. 2, 14. saginata largioribus pabulis terra, Col. 2, 1. satiatum stercore solum, Col. 2, 10. add. 2, 14. vid. infra Saturo. pabula præbere novali, Col. 10, 84. ut humus alimento (fimi) pinguescat, Col. 2, 5. add. 2, 14. sic cibum arborum dixere Lucret. 1, 354, & Plin.*

R U S T I C U M.

17, 2. τροφήν *Theophrast. de caus. plant. 3, 26. quin cibi majoris plantæ quædam*, Varr. 1, 23.

Pactæ plantæ, a pangendo, Pall. 2, 14.

Pæan Delie, & Evie, Evie Pæan, Col. 10, 224:

Pædagogi agriculturæ, Col. 1, 1.

Pæminosa area, an grana? Varr. 1, 51. *A pædore derivat pæminosum Nonius. Jam pædor ἀρχμὸς est in vet. glossar. Porro in Lexico Græco Latino veteri ἀρχμὸς est ἢ ἐν τῇ γῇ ξηρότης. Hinc, credo, apparet vis nominis in hoc loco referenda, si quid video, ad aream h. m. ne æstu pæminosa sit, in rimis ejus grana oblitescant, & rimæ recipiant aquam &c. Pæminosa potest etiam esse ablativus absolutus.*

Pæsti rosaria, Col. 10, 37. Pæstum urbs est Lucaniæ ad mare, circa quam bis in anno rosæ nascebantur, unde — biferique rosaria Pæsti ap. Virg. Georg. 4, 119. Nominat Pæstanum sinum & Pæstum oppidum Pomp. Mela 2, 4. Inde Pæstanæ rosæ pro optimis, seu κατ' ἐξοχήν pro rosis. Ennodius *Dictione 8, p. 489*: Indultria fecit, quod Pæstaneas rosas dumeta pepererunt. Rosaria & roseta Pæstana. Ovid. Met. 15, 708, — tepidique rosaria Pæsti. Ennodius Carm. 9, 146: Pæstani pariter depingit terga rosetis. Et ars Pæstana pro hortorum & florum cultura apud Strabum Gal'um in Hortulo præf. v. 2: — si quis Pæstanæ deditus arti. Schættg.

Paginæ marmoreæ pavimentis impressæ, Pall. 6, 11. *Paginæ sunt lapides quadrati, quibus pavimentum tegitur. Sic paginæ fundorum sunt partes, in quas agri dividuntur, apud Innocentium de casis per literas p. 222 ed. Gæssii. Schættg. Vid. L. Pignorii Symb. epist. 18. Almel.*

Πέγυροι, cancri marini, Pall. 1, 35.

Pala, Cat. 10. ferrato robore, Col. 10, 45.

Παλαίστρα, Varr. 2, Præf.

Palatini, qui montem illum incolunt, Col. 1, 3.

Palatum suave domini paravit ornithonas, Varr. 3, 3. palato torpenti, Col. 10, 110. palata docta & erudita, Col. 8, 16.

Palatus, a, um. palatæ & ligatæ vineæ, Col. 11, 2.

Palea unde dicta, Varr. 1, 50. palea vestitum granum, Col. 2, 9. paleæ a frumento ut separentur, Col. 2, 21. quæ optimæ, Col. 6, 2. hortis noxiæ, Pall. 1, 36. pælearum repositio, Pall. 1, 32. paleæ ex leguminibus, Col. 7, 3. * palea subrubra subalbicans gallorum laudatur, Varr. 3, 9. paleæ ex rutilo albicantes, velut incanæ barbæ depen-

L E X I C O N

centes gallinaceis, Col. 8, 2. * *palea pro solea videtur posita a librario* Varr. 1, 23.

Palearia, *ut fœnilia*, Col. 1, 6.

Palearibus boum a collo demissis, Varr. 2, 5. Col. 6, 1. *larga & circa genua fluentia*, Pall. 4, 11.

Paleatum lutum, *cum palea subactum*, Col. 5, 6. 12, 43. Arb. 26. *item* 12, 21.

Pales magna, Col. 10, 4.

Palilibus assēs solvere, Varr. 2, 5.

Paliurus, Col. 7, 9. 11, 3.

Palladii rami, *oleæ*, Pall. Inf. 51. Palladia amurca, Col. 10, 353. *a Pallade oleæ inventrice.*

Pallidior fit ficus vetustate, *situm contrahit*, Varr. 1, 67.

Pallorem trahere, Col. 12, 41. capere, Col. 12, 50. *exsaniare*, Col. 12, 55. *Ita Vitruv. 6, 7 de bibliotheca*, Venti infundentes humidus spiritus pallore volumina corrumpunt.

Palmae plantatio & cultura, Pall. 5, 5. 11, 12. *cum cannabi, lino, junco conjuncta*, Varr. 1, 22. *cf.* Col. 5, 5. * *palma unguentariorum*, Cat. 113. *ad vinum odoratum.* * *palma campestris*, Col. 3, 1. * *palmam fert mel Siculum*, Varr. 3, 16. * *palma in vite major flagello*, unde etiam *uvæ nascuntur*, Varr. 1, 31. *add.* Col. 3, 17. 4, 15 & 24. *in palmam pendere discit vitis*, Varr. 1, 8. *Est igitur palma hæc palmes, ubi vid.* * *Palmas de cauterio accipit bos paralyticus*, Veg. 3, 41. *Notat vestigium formæ cauterii, ut postea stella, virgulæ. vid. Palmula. Compara illud Quintil. Decl. 1: Manus palmare vestigium potest. Et paries sanguine palmatus.*

Palmare, *i. e. materias alligare*, Col. 11, 2.

Palmares scrobes, Pall. 3, 24. 4, 10. *palmaria spatia*, Col. 8, 3. 11, 3.

Palmaria insula, Varr. 3, 5.

Palmes qui fœcundus, Col. 3, 10. *focaneus*, Col. 4, 24. *ultimus plurimum fructum affert rel.* Col. 5, 6. *ad pangendum qualis eligendus*, Pall. 3, 9. *palmitum duo genera*, Col. 5, 6.

Palmeus. palmea sporta, Pall. 3, 27. *palmeæ tegetes*, Col. 5, 5. *cf.* Varr. 1, 22.

Palmipedale limen, Varr. 2, 4. *h. e. Crescentio interprete*, *palmi unius supra pedem. Sic palmipedalis malleolus*, Col. 3, 19. *quem eodem modo interpretatur Beroaldus.*

velut Palmulæ fiunt cauterio, Veg. 1, 28. *vid. Palma.*

Palo. palare & ligare vineas, Col. 11, 2. palandus humidus locus ad fundamenta, Pall. 12, 15.

in Palpebris aut auribus asinorum pili colorem sobolis variant, Pall. 4, 14. *de Linguae nâculis h. v.*

Palumbus ut farciatur, Cat. 90. Col. 8, 8.

Palus oleastri, pini, querci, radicibus arborum infigitur fœcunditatis augendæ causa, Pall. 4, 8. 12, 7. palus de buxo, Pall. 2, 15. *vid.* Cuneus. palus e pertica, Varr. 1, 8. palo locum facere plantæ, Pall. 3, 25.

Palustris ager, Col. 8, 14. palustres vineæ, Col. 12, 21.

Pamphylia, Col. 11, 2.

Pamphylia profundo pascitur helops, Col. 8, 16.

Pampinacea cripa, Col. 12, 20. *vid.* Cripa.

Pampinariûs palmes quis, Col. 5, 6. pro frugifero ponendus non est, Pall. 3, 9. pampinaria virga, Col. 3, 10. pampinarium sarmentum, Col. 3, 10. pampinariæ materiæ, Col. 4, 24. pampinaria sarmenta, Pall. 3, 15. Col. Arb. 3. Col. 4, 11.

Pampinatione frequenti detrahenda supervacua, Col. 4, 6. quæ ejus tempestivitas, Col. 4, 6, 7 & 28. Pall. 6, 2. prima, Col. 11, 2.

Pampinator, Col. 4, 10 & 27. 5, 5.

Pampino. pampinare quid, Cat. 33. Varr. 1, 31. pampinatur salix, Col. 4, 31. velut pampinare *de aliis arbusculis*, Col. 5, 10. pampinandi modus, Col. 5, 5. regula, Col. Arb. 11.

Pampinus qua parte ferax, Col. 3, 17. pampinis vitem spoliant, Col. 11, 2. pampini racemarii, Col. 3, 18.

Panas bifformes, Col. 10, 427.

Panax ut feratur & colatur, Col. 11, 3. panacis radices, Col. 6, 5. panacem medica lacrima, Col. 10, 103. (*ille est opopanax*) *add.* Col. 11, 3. panacis Syriaci, Veg. 3, 56. *Quid fuerit disputantem vid. Salmas. ad Solin. p. 899 sqq.*

Pancturus furculos, Pall. 3, 9.

Pandataria insula muribus infesta, Varr. 1, 8. turturum & coturnicum ferax, Varr. 3, 5.

Pando, *as.* ne pendentur onere perticæ, Col. 4, 16.

Pandere. ficos & poma, Col. 2, 22. uvas in sole, Col. 12, 39.

Pangere, & depangere, Col. 11, 3. malleolos, Col. 3, 3. pangitur litera in cera mucrone calami, & herba in terra cuspidis farculi, Col. 10, 252. ad pangendum qui eligendi

L E X I C O N

palmites, Pall. 3, 9. panguntur vetere farmento, Col. Arb. 3. pangenda vitiaria maleolis quam recentissimis, Col. 11, 2. panguntur in seminario ipsa poma, Pall. 2, 15. cum panxeris taleam, Col. 11, 2.

Panici satio & cultura, Col. 2, 9. Pall. 4, 3. panicum pinfitum, Col. 2, 9.

Pantulejus Parra, Varr. 3, 5.

Papaveris satio & cultus, Col. 11, 3. Pall. 10, 13. papaver anetho *jung.* Col. 10, 314. cereale papaver, *ibid. vid. Cereale.*

Paphie lactuca, Col. 10, 193. Paphios thyrsos, Col. 10, 370.

Papiliones ut enecentur in alvearibus, Col. 9, 14. Pall. 4, 15. 5, 8.

Papilla uberis, Col. 9, 11. * papillæ fontibus forte melius conveniunt, quam mammillæ, Varr. 3, 14.

Papulæ in pecore ut curentur, Col. 6, 31. papulis æstuans prurigo, Veg. 3, 71.

Papyri ligamen, Col. 6, 6. Veg. 3, 3. papyro faciendum vinculum, Pall. 3, 29. *cf.* Pall. 3, 33. papyri usus ad fistulas, Veg. 2, 13, 23 & 26. papyrus candelarum purgata, Veg. 2, 57.

Par. pari pondere, Col. 12, 51. pari libra cum æquore maris, Col. 8, 17. paria facere cum rationibus domini, Col. 1, 8. 11, 1.

Paracenterium, Veg. 2, 17.

Paracentesis, παρακέντησις, Veg. 1, 43. in cura oculi, Veg. 2, 17.

Paralyſin ex frigore sustinet stomachus, Veg. 3, 34. patiuntur jumenta, Veg. 3, 41.

Parastaticæ, Veg. 4, 1. *inter ossa equi.*

Parata messis, *matura*, Pall. 7, 2.

Parcere opera, Cat. 1, 1.

Paridius Veterensis, Col. 4, 3.

Paries. parietum tectura fortis & nitida ut fiat, Pall. 1, 15. intra parietes continere, Col. 12, 1.

pro Parietaria herba scribitur Paritaria aliquoties apud Veg. v. g. 3, 65 & 67.

Parilia, *festus dies*, Varr. 2, 1. Col. 7, 3.

Pario. pariunt non omnia, Varr. 2, 1. peperere poma ficus, Pall. 4, 10. pariunt ficus obrutæ in seminario, Varr. 1, 41. in pariendis colibus vires habet farmentum, Varr. 1, 32.

Parma, Col. 7, 2.

Paro. parare prædium, Cat. 1.

Parotides, Veg. 2, 23.

Parra Pantulejus, Varr. 3, 5.

Parrhasius, Col. 1, Præf.

Pars & species *synonyma*, Varr. 3, 3. a qua parte bonus appellatur, i. e. *qua de causa*, Varr. 1, 7. parti, *pro parte*, Varr. 3, 3. * partes priores agit, quod utile est, Varr. 1, 4. ad partes alium vocare, Varr. 2, 9. ad partes paratum venire, Varr. 2, 5. * partibus & paulatim præbere cibum, Col. 2, 3.

Parta, *quæ peperit*, Col. 7, 4. *add. Scal. ad Varr. p. 225.*

Parthenope docta, Col. 10, 134.

Parthorum consuetudo in equis domandis, Veg. 1, 56.

Partiario, Cat. 16 & 137. *Videtur h. l. adverbium esse, per ellipsin τὸν jure ortum, ut apud Apulej. Met. 9, p. 229: Cum uxore mea partiario tractabo, nec eriscundæ familiæ, sed communi dividundo formula dimicabo.*

Participes agrestium operum, Col. 1, Præf.

Particulatim mercari gregem, Col. 7, 6. vocare loca; Varr. 2, Præf.

Partim *solitarium pro præsertim propter compendium aut notam librariorum poni videtur* Cat. 5 & 6.

ad Partiones aptæ gallinæ, Varr. 3, 9.

Partita in sex, Varr. 1, 37.

Partura, *partus*, Varr. 2, 1.

Parturit gramine solum, Col. 10, 10.

Partus feminis appropinquat, Col. 8, 11. pecoris custodiri & adjuvari ut debeat, Col. 7, 3. a partu statim genitus asellus, Col. 6, 37. partu fructus utilis non est mulus, Varr. 2, 8. * partus sui desiderio laborat equa, Col. 6, 27. gemini familiares Afris & Ægyptiis, Col. 3, 8. * *partus de vite*, Varr. 1, 8. Col. 3, 10.

Parum bonæ nutrices sunt, Col. 8, 5.

Pascitant apes, Varr. 3, 16.

Pasco. pascendi ratio triplex, Varr. 2, 1.

Pascua uri quando soleant, Pall. 9, 4.

Passer Petronius, Varr. 3, 2. * Passer piscis, Col. 8, 16. *vid. Rhombus.*

Passionis dyfentéricæ limus, Pall. 3, 31. hæc passionum genera, Veg. 1, 38 & *sæpe pro morbo.*

Passus, pedes quinque, Col. 5, 1.

L E X I C O N

Passus, *a, um.* passæ uvæ ut fiant, Col. 12, 39. * passum (*vinum*) ut fiat, Col. 12, 39. eo uti licet ad conditum, Pall. 11, 19. de passo offæ, Veg. 1, 36.

Pastinacæ satio & cultus, Col. 11, 3. Pall. 3, 24. genera duo, Col. 9, 4. pastinacæ agrestis semina, Col. 6, 17. Veg. 3, 4.

Pastinationis ratio, Col. 3, 13. modus & mensura, Col. 11, 2. reditus, *h. e. viviradices, quæ venduntur*, Col. 3, 3. pastinatio emundata, inoccata, & æquata, Col. 3, 15.

Pastinator, Col. 3, 13.

Pastinatum suspensissimum, Col. 3, 13. de pastinato eximuntur viviradices, Col. 3, 3.

Pastino. pastinandi foli hortensis duo tempora, Col. 11, 3. mensura quæ sufficiat vineis, Col. 3, 16. pastinandus locus quomodo præparandus, Pall. 2, 13.

Pastinum, instrumentum bifurcum angustis faucibus; Col. 3, 18. * terra pastino & seminibus accipiendis parata: quando & quot generibus fiat, Pall. 2, 10. *Sed 3, 9 a scrobe & sulco distinguitur, estque fossum continuum.* effodi quando incipiat, Pall. 13, 2. pastini mensura, Pall. 2, 12. pastinorum latitudini studere, Pall. 1, 7. pastinum vineaticum ut conferendum, Pall. 3, 9. ad pastini similitudinem fodies hortum, Pall. 1, 34.

Pastio vel villatica vel agrestis, Varr. 3, 1 & 2. villatica & pecuaria, Col. 8, 1. pastiones laxæ, Varr. 1, 12. mutantur, Varr. 2, 2.

Pastores quot & quod genus habendi, Varr. 2, 10. pastor pavonum, Varr. 3, 6. columbarius, Varr. 3, 7. diligens, Col. 11, 1. pastorum cellæ, Col. 1, 6.

Pastoralis res, Varr. 2, Præf. scientia, Col. 1, Præf. ejus partes novem, Varr. 2, 1. vita, Varr. 2, 1. canis qualis, Col. 7, 12.

Pastoriciæ rei origo, dignitas, ars, Varr. 2, 1. pastoria vita, Varr. 1, 2, *male legi pro pastoria vult Barth. ad Calpurn. ecl. 5, 105.*

Pastum exire, Varr. 2, 2.

nondum Patefactæ rosæ, Pall. 6, 17.

Paterfamilias in villa observare quæ debeat, Cat. 2. Col. 1, 7.

Paternæ notæ plerumque natis inhærent, Col. 7, 3.

Patescere, Pall. 12, 7. *de nucibus*, antequam patescant. *Varians lectio est putrescant. Nempe rumpuntur, cum putrescunt.*

R U S T I C U M.

Patibula in torculari, Cat. 26. *vid. Popma de instrum. fundi c. 11. Apud Apulej. Met. 4, p. 146 sq. explicant seram s. vestem ligneum ostio occludendo. Schævitg. Sed Turneb. 6, 23, binas scalas interpretatur, in axiculum unum capitibus suis conjunctas, divaricatis ad imum cruribus, qualibus hodieque usus est, ubi simplices scalæ applicari non possunt.*

Patientia præstantes vites, Col. 3, 2.

Patina ærea, Pall. 1, 40. patinas fictiles, Col. 12, 43.

Patior. patitur hortus inimicum pulverem palearum, Pall. 1, 34. formicas arbor, Pall. 11, 12. vermes Persicus, Pall. 12, 7. marem femina, Col. 6, 24. * patimur horis tribus (*in eo statu esse,*) Col. 12, 47. * quantum fabæ patitur magnitudo, *h. e. quam magna est faba*, Veg. 3, 67. * *Passive usurpari (ut sinor) hoc verbum, Pall. 3, 24. observat Barth. sed non invenio in illo titulo nisi sect. 6, ubi consuetam significationem retinet. Interim ita accepisse hoc verbum recorder Lentulum ad Cic. fam. 12, 14: Quorum improbitatem aliquando retundi, & non pati impunitate augeri, utile est reipubl.*

ex Patriis locis similibus, Col. 6, 2.

Patrare sementim, Cat. 54.

Pavescere ad tactum, Col. 6, 2.

Paviculis verberare, Cat. 91. condensare, Col. 1, 6. inculcare, expolire, Col. 1, 6. 11, 3. æquata area, Col. 2, 20.

Pavidi auditu, visu, boves, *h. e. ad audita, visa*, Col. 6, 2.

Pavimenta ædificii, Pall. 1, 9. ut fiant, Cat. 18. in solariis, Pall. 6, 11. 7, 8. 10, 15. testacea, marmorea, tessellata, scutulata, nigra, Pall. 1, 9. testacea superfundere, Pall. 1, 40. pavimento testaceo suffuso, Pall. 1, 19.

Pavio. pavito, Cat. 18.

Pavita solida terra area, Varr. 1, 51.

Paulula pila, Cat. 14. paululo sale, Pall. 12, 22.

Paulum filiculæ, Cat. 158. triti salis, Col. 8, 5.

de Pavonibus Varr. 3, 6. Col. 8, 11. Pall. 1, 28. * Fir-cellus Pavo, Varr. 3, 2.

Pavonini pulli, Col. 8, 11. pavonina ova, Varr. 3, 9.

Pauperies terræ, Pall. 1, 19. foetuum ubertate foliorum compensata, Pall. 12, 9.

Paupertas certissima, Col. 12, 2.

Pausatum & requietum, Veg. 1, 38.

Pauseæ oleæ, Varr. 1, 60. jucundissimæ, Col. 5, 8. *vid.*

L E X I C O N

Serv. ad Georg. 2, 85. ut condiantur, Col. 12, 47. ut epulis præparentur, Col. 12, 48. *pausca acerba*, Col. 12, 47. alba ut condiantur, Col. 12, 47.

Paulia eadem scribitur Pall. 3, 18. Col. 5, 8. Arb. 17.

Paulias pictor, Varr. 3, 17. *de eo Plin. 35, 11. 21, 2.*

Paxillo perforatum solum, Col. 4, 16.

Peccat vinum, Pall. 11, 14. peccando discere, Col. 1, 1.

Pectinibus spicam legere, Col. 2, 2.

Pectitæ lanæ, Col. 12, 3. *pectita tellus*, Col. 10, 94. *vid. Discrimen.*

Pecto. pectere ferro bicorni herbam, Col. 10, 148.

Pectorosæ aves, Col. 8, 2.

Pectunculi pisces, Col. 8, 16. *h. e. parvi pectines, quos in concharum genere numerat Plin. 9, 33.*

Pecua & homines, Varr. 2, 1. *pecua salva*, Cat. 141.

Pecuarium, a, um. Pecuarii Appuli, Varr. 3, 17. *athletæ*, Varr. 2, 1. *pecuarium canis*, Col. 7, 12. *pecuarii greges*, Varr. 2, 5. *pecuaria res*, Varr. 2, Præf. *quæstio*, Varr. 2, 2. *negotiatio*, Col. 8, 1. *pastio*, Varr. 3, 1 & 2. Col. 8, 1. * *pecuariæ grandes oviariæ & equariæ*, Varr. 2, Præf. *nobiles*, Varr. 2, 1.

Pecuina assaria Jovi daps, Cat. 132.

Peculiare aliquid in fundo pascere liceat præfectis, Varr. 1, 17.

Peculium unde dictum, Varr. 1, 2. Col. 6, Præf. *danda opera ut præfecti habeant*, Varr. 1, 17.

Pecunia unde dicta, Col. 6, Præf.

Pecus, oris. pecoris majoris & minoris species trinæ; Varr. 2, 1. *pecorum atque agrorum cultus*, Col. 6, Præf. *in pecore parando & pascendo quæ observanda*, Varr. 2, 1. *pecus ut curandum villico*, Cat. 5. *charactere signatur*, Pall. 2, 16. *annuo delectu reparatur*, Col. 6, 22. *magistros quales desideret*, Col. 1, 9. *in pecore mactando quæ observanda*, Col. 12, 53. * *pecus Græcum, de ovibus*, Col. 7, 4. *ovillum, Tarentinum, hirtum, caprinum, mutilum, cornutum, raripilum, fetosum*, Col. 1, Præf. *volatile*, Col. 4, 8. *aquatile*, Col. 8, 17. *malum, mediocre, de apibus*, Col. 9, 8.

Pecus, udis. pecudis genus, de equis, Col. 6, 27, 30 & 34. *pecudes pro regionis cœlique statu variant*, Col. 6, 1. *quædam culturis inimicæ*, Varr. 1, 2. *pecudum ferarum genera*, Varr. 2, 1.

R U S T I C U M.

Pedali spatium, Col. 4, 16. Col. Arb. 16. pedalis longitudo, Col. 4, 7.

Pedamen teres, Col. 4, 26. pedaminum prospiciendorum ratio, Col. 4, 30. pedaminibus annexæ vites, Col. 5, 4.

Pedamenta, quibus stat rectis vinea, Varr. 1, 8. quatuor generum, Varr. 1, 8. vestire, Col. 4, 1. in pedamentis fructus claudicat, Col. 4, 2.

Pedaneum rudus, Pall. 6, 11. i. e. *pedis crassitudinem habens.*

Pedestri sermone, Veg. 3, Præf.

Pedicino, & pedicinis duobus, Cat. 18. *vid. Popma de insub. find. c. 18. eodem modo interpretatur Turneb. 7, 25.*

Pedicularis herba, Col. 6, 30.

Pediculi uvarum impicantur, Col. 12, 43. pediculis maiorum pice ferventi mersis, Pall. 3, 25. picatis, Pall. 4, 10. pediculos Punicorum intorquent, Col. 12, 44.

Pedissequorum turba, Col. 1, Præf.

Pegalidum comites, Col. 10, 263.

Pelagici pisces, Col. 8, 17.

Pelagii pisces, Varr. 3, 3. Col. 8, 16. greges piscium; Col. 8, 17.

Pelamis, Col. 8, 17. *Ex thynno nascitur cordyla, quæ a limo (πῆλός) Pelamis incipit vocari, quasi lutaria, ac limosa: ubi annum tempus excessit, appellatur thynnus. Beroald.*

Pelasgi solum mutarunt, Col. 1, 3. e Græcia in Sabinos venerunt, Varr. 3, 1.

Pellectus vitiis animus, Col. 11, 1.

Pellicio, Col. 12, Præf.

Pellicius. pelliciae tunica, Pall. 1, 43.

Pelliculant vas operculatum, Col. 12, 46. pelliculare opercula, Col. 12, 39. pelliculetur vas contextum, Col. 12, 46 & 56.

Pellis corpori adhæret in coriagine, Col. 6, 13. pellibus manicatis prohibentur rigora, Col. 1, 8. 11, 1. vestitæ nationes, Varr. 2, 11. pelles aureæ unde dictæ, Varr. 2, 1.

Pellitæ oves quæ, Varr. 2, 2.

Peloponnesii, Varr. 2, 6.

Peloponnesos, Varr. 2, 5.

Pelufiana mala, Col. 5, 10.

Penates Deos adorare, Col. 1, 8.

Pendens olea qua lege veneat, Cat. 146. vinum, Cat. 147.

Pendigines, Veg. 2, 44 & 55. *Pendigo est collectio puris & corruptæ carnis inter nervos & commissuras. Sed apud Arno-*

L E X I C O N

bium contra gentes lib. 6, p. 201 Mair. redditur per compagem & commissuras. Ego vero puto, etiam ibi virium intestinum & occultum significari: o utinam liceret in simulacri alicujus medias introire pendigines! idem dicit ac paulo post, ubi non videtis, inquit, spirantia hæc signa — putredinis modo carie relaxari — sub istorum simulacrorum cavis, stelliones, forices, mures, blattasque lucifugas nidamenta ponere atque habitare. Spurcitias huc omnes — conducere &c. Sunt igitur, ut dixi, pendigines cava occulta & vitiosa, ut in vivo corpore apud Vegetium, ita apud Arnobium in statuis.

Pendulus arbuſtis, Col. 10, 229. pendula loca, Col. 2, 18.

Penetrabili luce splendida grana, Pall. 10, 17.

Penetrabit ad medullam, Col. 4, 8.

Penicillo detergitur, Col. 12, 18. *Sed* penicello calido vaporare oculum, Veg. 2, 17. *add.* 3, 71. *vid.* Pinnicillus.

Penitus radices agere, Col. 3, 11.

Pennæ rigentes mundationi aptæ, Pall. 12, 8.

Pensata iis portionibus, *i. e. appensa*, Col. 12, 51.

Pensilia promi ut debeant, Varr. 1, 68. in pensilibus junctis servantur quædam poma, *h. e. tanquam pensilia*, Varr. 1, 59. *Nimirum substantive ponitur utroque loco, ut in Priapejis. Conf. quæ disputamus de Carnario.* pensile horreum,* Col. 1, 6. 12, 50.

Pensione ut exigendæ, Col. 1, 7.

Pensuncula fœnoris reliqua, Col. 10, Præf.

Pensum operis sui peragere, Col. 3, 10. pensum absolvimus, Varr. 2, 2.

Penus. penoribus loca & vasa quæ ac qualia comparanda, Col. 12, 4. ne situ mucorem contrahant, Col. 12, 4. ut conserventur innoxia, Col. 12, 4. *Sunt igitur ipsa Salgama, & quæ in penuaria cella servantur.*

Penuria ubi est arborum, Col. 7, 9. pabuli, Col. 6, 24. acetii, Col. 12, 17. penuriam temporum sustinere, Col. 9, 14. penuria operarum, Col. 4, 6.

Per distributive sumtum, ut per amphoram vini, Pall. 3, 31. binos per arborem qualos, Pall. 4, 8. * per nomina citare, Col. 11, 1. * per ortum caniculæ, Col. 2, 21.

Peracta bruma, Col. 11, 3.

Perædificatæ domus, Col. 4, 3.

Peræquare culleos septenos, Col. 3, 3. jugera, Col. 3, 3. denas amphoras, Col. 3, 9.

Peragitare mustum, ne quid subsederit, Col. 12, 19. va-

R U S T I C U M.

fa spatha, Col. 12, 20 & 24. rutabulo, Col. 12, 24. lignea rudicula, Col. 12, 46.

Perambulare multas terras, Varr. 1, 2.

quoad Perarefcit herba, Varr. 1, 49. peraruit folis af-
flatu, Col. 4, 24.

Peraridum solum, Col. 5, 11.

Perbibere, Cat. 130. medicamina, Col. 7, 4.

M'. Percennius Nolanus monftravit, quo pacto cypreffeta
feri oporteat, Cat. 151.

Percenfere, *unum poft alterum in manus fumere*, Varr. 1, 50.

Percipiunt diligenter lanas villici, Col. 12, 3. percipere
fegetum ufum, Col. 1, Præf. fuccum, Col. 11, 3. iufta,
Col. 1, 8. percipit omnia iufta vinea, Col. 4, 3. percipere,
in cibo, Veg. 1, 10.

Percoctum bene vinum, Cat. 25.

Percolare ferum, Col. 7, 8. in faccis, Col. 12, 17. Veg.
3, 55.

Percoquantur uvæ, Col. 4, 27. 11, 2.

Percruda pruna, Col. 12, 10.

Percuderint ova roftellis, Col. 8, 5.

Percurabitur morbus, Col. 6, 12.

Percurritur hortus fontano humore, Pall. 1, 6.

Percuffus cultello concidit, Varr. 1, 69. a venenatis beftiis,
Veg. 3, 85.

Percutio. fi percufferit jumentum fphalangius, Veg. 3,
81. fcorpius, Veg. 3, 83.

Perdenfa humus, Col. 3, 12.

Perdices audita voce maris concipere, Varr. 3, 11.

Perducit ad perniciem peftilentia gregem, Varr. 2, 3.

Peream ni, Varr. 3, 3. Col. 8, 16. periit annus, Col. 11, 1.

Peregrinæ plebis reges, *de apibus*, Col. 9, 13.

Perenne vinum, Col. 3, 2. perenne *adverb.* (*i. e. per de-
curfum anni*) fabricandæ decimodiæ, Col. 12, 18. perenne
durabilis abies, Pall. 12, 15. perennis aqua, Veg. 1, 56.

Perennitatis fidem ut habeat puteus, Col. 11, 3. peren-
nitatem longiffimam ftirpi acquirere, Col. 4, 24.

Perennat ficus, Col. 12, 15. fi non perennat in totum,
certe ufque in alteram vindemiam faporem fervat, Col. 12,
20. perennare diu, Col. 1, 9. 2, 9. *cf.* Col. 11, 3. * peren-
nari valet vinum fine condimento, Col. 12, 19.

Perexilis vitis, Col. 11, 2.

Perfecte mustum deferbuit, Col. 12, 21.

L E X I C O N

ad Perfectum pervenire, Varr. 1, 37. *h. e. ad perfectionem.*
 Perferunt segetes animalia noxia, Pall. 10, 3. *h. e. iis infestantur.* perferunt ventrem vaccæ, Col. 6, 24. succum, an fructum? uvæ, Col. Arb. 8.

Perferveſcit, Varr. 1, 9.

Perſervidus cœli ſtatus, Col. 5, 8. *al. præſ. perſervida æſtas,* Col. 5, 5. *al. præſervid.*

Perſerus. perſeri boves, Varr. 2, 1.

Perſici ſexagena millia poſſunt, *h. e. redigi,* Varr. 3, 6.

Perſtabilis locus, Pall. 1, 36.

Perforare ſolum paxillo, Col. 4, 16.

Perſtriato baccas myrti, Col. 12, 38.

Perſtrictionis injuria, Veg. 1, 22 & 29. *ita enim legendum pro vulg. perſtricat. it. 1, 35. pro perſtrict. & 1, 40. pro præſtr. Sed diſerte perſtrictio eſt in eadem materia, 1, 42 & 56. 2, 36. 3, 15, 24, 34 & 63. vid. Morgag. IV, 8.*

Perſruxerit, Veg. 1, 56.

Perſunctæ a feбри ſues, Varr. 2, 4.

Perfundere boves, Varr. 1, 13.

Pergamidis paſtores, Varr. 2, 2.

Pergliſcit avis ſaginari cœpta, Col. 8, 7. *vid. Gliſcit.*

Pergulæ figuram obtinens vinea, Col. 4, 21. vitium generoſarum, Col. 11, 2.

Pergulana vitis, Col. 3, 2.

Perhiemare, Col. 11, 3.

Periclitari exiguo numero, Col. 4, 29.

Perimbecillum collum anſerum, Varr. 3, 10.

Perimit herba Medicam, Col. 2, 11. herbas lupinum, Col. 2, 12.

Perinde ac ſi, Col. 2, 8.

Perinungunt oleo, Varr. 2, 11.

per Periodos ſingulas, Veg. 3, 55.

Περιπετάσματα, Varr. 3, 5.

Peripleumonici, Veg. 1, 38. *pro peripneumonici. Sed nihil mutandum. Ita enim etiam apud Marcellum.*

Peristereæ, vel peristeriæ herbæ ſuccus, Veg. 4, 13. *videtur περιστερεὸν, quæ alias verbena, ferraria, Eiſenkraut.*

Περιστερεὸν villæ, Varr. 2, Præf. 3, 7. Col. 8, 1. περιστερεὸνες, Varr. 3, 7.

Περιστεροτροφεῖον, Varr. 3, 7.

Περίστυλον villæ, Varr. 2, Præf. 3, 5. ex hedera, Varr. 3, 5.

Peritiſſimus de agricultura, Varr. 1, 2.

R U S T I C U M.

Peritonæum, membrana, quæ omnia intestina continet,
Veg. 1, 43. 3, 25.

Perjurium, Col. 8, 16. *est vana cum exsecratione asseveratio.*

Perlibrata planities, Col. 2, 2. perlibratum opus, Col.
3, 13.

Perlucidæ uvæ, Col. 11, 2.

Perluere aqua marina, Col. 12, 20. pura, Col. 12, 50.

perluitur os vino, Col. 6, 8. perlui aqua dulci, Col. 12, 53.

Perluti favi, Col. 9, 16.

Perlustrant ova sulphure, Col. 8, 5.

Permaduit imbris, Col. 5, 6. quasi pluviis permadue-
rit terra, Col. 2, 4. cum permaduerit cytisus, Col. Arb. 28.

h. e. maceratus fuerit.

cum Permaturuerit, Col. 2, 10.

Permaturæ baccae, Col. 12, 48.

Permensum opus, Col. 3, 13.

Permeo. permeant extra lacum, Col. 8, 15. permeabit
sine cessationibus, Col. 11, 1.

Permissio, *massa mixtorum*, Pall. 11, 20.

Permitia sorba, Col. 12, 41.

Permittunt fenestellæ columbas ad introitum exitumque,
Pall. 1, 24. permittere trans maria, Col. 7, 8. permitten-
dæ feminæ maribus, Col. 6, 24.

Permodice findito, Col. 5, 11.

Permovere, Pall. 11, 14. *diligenter movere. terram*, Col.
2, 12.

Perpicet cera picem lenitate, Pall. 10, 11.

Pernæ saliri ut soleant, Cat. 162. quando condiantur,
Pall. 2, 16. 13, 6. Tomacinæ & Taniacæ, Varr. 2, 4.

Pernicies pituitæ, Col. 8, 5. perniciem eluere, Col. 1, 5.

Pernix canis, Col. 7, 12.

Pernoctet cum salibus oliva, Pall. 11, 10.

Pernoscere, Col. 1, Præf. mores avium, Col. 8, 5.

Peroriga qui, Varr. 2, 7. *prurigam legi vult apud Varro-
nem Turneb. 24, 19.*

Perosa est apis immundæ segnitæ, Col. 9, 5.

Perparum, Veg. 3, 3.

Perpaucissimi, Col. 3, 20.

ad Perpendiculum fabricata, Cat. 20. Col. 3, 13. diri-
gere, Col. 4, 4.

Perperam administrare, Col. 1, 1. fecisse, Varr. 1, 69.

LEXICON

i. e. per errorem. facta corrigere, Col. 11, 1. emendare, Col. 11, 1.

Perpetuus canaliculus, Col. 8, 15. fossa, Col. 3, 13. ex una parte perpetuum, Cat. 52. *i. e. ab uno extremo ad alterum.*

Perpluat, Cat. 155. *vide, si tantum est, quæ ad Lex. Fabri in Perfluo, adversus R. Benileji sententiam disputavimus, nisi perpluatur, pro perluatur, MS. Leid. Pall. 12, 15.*

Perpurgare corpus, Varr. 2, 11.

Perquadrata, *i. e. exquisite vel ad unguem quadrata, materies, conjunct. leg. videtur* Col. 11, 2.

Perrepere ad præsepia, Col. 6, 5.

Perruptæ rastris radices herbarum, Col. 2, 1.

Persecuto gramine, *pass.* Pall. 3, 26.

Persequi pecus, *agere*, Col. 7, 5.

Perferunt resticulas per ficos, Varr. 1, 41.

Perseverantissimum studium, Col. 1, Præf.

Perseveranter, Col. 1, Præf.

Perfica poma, Col. 10, 405. Perfici arbores, Col. 9, 4. ejus genera, Col. 10, 410. Pall. 12, 7. sine ossibus ut nascantur, Pall. 3, 17. satio & cultura, Col. 5, 10. Pall. 2, 15. 5, 5. 6, 6. 12, 7. Infit. 89 & 95.

Perfis regio barbara, Col. 10, 405. equos præstat, Veg. 4, 6.

Perolvere debitum, *plane solve*, Col. 10, Præf.

Personam, cui præcepturus sis, æstimare prudentiæ est, Pall. 1, 1.

Personata herba, Col. 6, 17. personatia *scrib.* Veg. 3, 4. *scribitur etiam* Persolata, Gr. ἀπριον. *vid. Plin. 25, 9. Schættg.*

Perspergere amurca, Cat. 130.

Perspirare non possunt venæ, Cat. 157.

Perstrictio, *pro perfrictio*, Veg. 1, 35 & 38.

Perstrictus nimio rigore stomachus, Veg. 3, 55.

Perstringere vitem, Cat. 32.

Pertædescere, Cat. 156.

Pertergere vasa spongiis, Col. 12, 9.

Perterrere baccas, Col. 12, 38.

Pertica declinata propagatur, Col. 4, 33.

Perticalis salix, Col. 4, 31.

id Pertinet, quo facilius &c. Varr. 2, 1.

Pertractet terga naresque, Pall. 4, 12.

Pertrita uva, Col. 8, 5.

R U S T I C U M:

Pertundere cupam, Cat. 21. calicem per fundum, Cat:
52. terebra, Cat. 41.

Pertuso a vermibus aqualiculo, Veg. 3, 23.

Pervenit, *pro perventum est*, Varr. 1, 23.

Perurere, Cat. 161. vulnera, Col. 4, 8. ne perurantur
uvæ, Col. Arb. 11.

Pes. adducunt te pedes, Varr. 2, Præf. pedes dolentes
ut sanentur, Varr. 1, 2. * pes *geometricus*, Col. 5, 1. pedes
quadrati, Col. 5, 1 & 2. * pes *vinaceorum* bene prelo ex-
pressus proruitur, Col. 12, 43. antequam prelo pes exima-
tur, Col. 12, 19. pede circumciso tortivum mustum expri-
mitur, Col. 12, 36. *Pes igitur est massa vinaceorum, quæ
sub prelo est. Plane hoc apertum ex Plin. 15, 2. nec assentior
Lindano, qui Sel. med. 10, 192, pedem hic exponit, quidquid in-
ter acinos & sarmenta ramosum & ligneum est. Magna sane pars
hujus pedis sunt pediculi illi & petioli: sed æque fere magna
folliculi acinorum & grana s. vinacea. Huc igitur etiam referi-
mus mustum de sub pedibus raptum, Pall. 11, 21. * pedes
betacei, Varr. 1, 2. * pes milvi s. milvinus, herba, Col.
12, 7. * pedes, h. e. pediculi, eligendi e capite pullorum,
Varr. 3, 9.*

Pessum ire & innatare oppon. Col. 12, 6. pessum it flos
vini, Col. 12, 30.

Pesti rosaria, *vid. Pæsti*.

Pestifer irrorat Juppiter, Col. 10, 331. pestifera lues;
Col. 1, 4. pestiferæ labis in pecore curatio, Col. 3, 34.

Pestilens fundus arte correctus, Varr. 1, 4. vendendus
aut deferendus, Varr. 1, 12.

Pestilentia hujus ægritudinis transit, Veg. 3, 23. pesti-
lentiam facere, Col. 6, 5. facientia & propulsantia, Col. 6, 5.

Pestis, *de pituita gallinarum*, Col. 8, 5. de scabie, Col.
7, 13. de serpentibus, Col. 8, 5. *ita* Col. 9, 7. serpentium,
natricum, Col. 1, 5. pestis aliqua segetem enecat, Col. 2,
9. pestes quædam subterraneæ, Col. 2, 9. de papilionibus
& tineis, Col. 9, 14. per aliquam pestem multitudo sub-
ducta de apibus, Pall. 7, 7.

Peta, Varr. 2, 1. *Videtur legendum Pætum, quod est Pa-
piriæ familiæ cognomen. Urfin.*

Petastiones, Varr. 2, 4.

Petigo ut sanetur, Cat. 157.

ita Petit asparagus, Varr. 1, 23.

Petronius Passer, Varr. 3, 2.

Scriptt. R. R. Vol. IV.

X

L E X I C O N

Petroselinon apii genus, Pall. 5, 3. Macedonicum, Veg. 3, 68. petrosilinon sæpe scribitur in Vegetio.

Petulus aries aut caper ut repellatur, Col. 7, 3.

Peucedanum, Veg. 3, 2. nostris Haarstrang, Saufenchel.

Pexum folium Cappadociæ lactucæ, Col. 11, 3. lanugine quadam obsitum.

Φαγέδαινα in alvearibus, Col. 9, 13. Plin. 11, 19 cleron vel scleron vocat, obscuræ originis voce, ut existimat Harduin. Idem Plin. 20, 7, phagedænan inter morbos recenset, unde conjicio, putrefactionem esse vel corruptionem, quæ latius serpere solet & reliqua etiam consumere. Hesychius: φαγαίνα, φαγέδαινα, νόσος ἐκκῶδες νεμόμενον. Schætzg.

Phalangii morsus, Varr. 3, 77, 79 & 81.

Phalarides aves, Varr. 3, 11. Phalerides, Col. 8, 15. & Plin. 10, 67. Eandem secundæ vocalis apud Græcos diversitatem observes. Aristoph. Acharn. 857 φαλαρίδας appellat, sed φαληρίδας Avib. 566. Ceterum a Gallis piettes appellari has aves, ex Bellonio narrat Harduinus.

Phaselus, vid. Fas.

Phasis Ponticus, Col. 8, 8.

de Phasianis Pall. 1, 29.

Phasianina ovā, Pall. 1, 29. sed MS. Erf. habet phasiania: quod verum videtur.

Phidiaca Minerva, Col. 1, Præf.

M. Philippi deliciæ circa pisces, Varr. 3, 3. Col. 8, 16.

Philogræci, Varr. 3, 10.

Phlebotomia, vid. Flebot.

Phlegma s. flegma, Veg. 3, 19.

Phlegmon s. phlegmone, φλεγμονή, inflammatum tuber, Veg. 2, 48. sed phlegmon spargere, ibid. effundere, ibid.

Phœbe Latonia, Col. 10, 288.

Phradmonis arte, Col. 10, 30.

Phragmaticum jumentum, Veg. 3, 30. si medicinam consideres, videtur laborans ex impedita & obsepta transpiratione.

Phreneticus equus, Veg. 2, 3.

Phrygia ἀμπελίσσα, Varr. 1, 2. in Phrygia ex ovibus feris greges, Varr. 2, 1. asini feri, ibid. & 2, 6. capræ magnis villis, Varr. 2, 11. * Phrygia lotus, Col. 10, 258. vid. Lot.

Phryxoe vellere, Col. 10, 368.

Phryxonides nymphæ, Col. 9, 2.

Phryxus nubigena, Col. 10, 155. vid. Nub.

R U S T I C U M.

Phthisis, Col. 6, 14. Veg. 3, 4.

Phyllis, *amygdalus*, Pall. Inf. 61, 97 & 149.

Physicam addiscere, Varr. 3, 16.

Physicorum periphrasis poet. Col. 10, 218.

Physicum & annuum remedium, Veg. 1, 18 & 39. viatorium & physicum, Veg. 1, 61. *ubi nihil superstitionis observet. ita & 1, 62. 3, 8 & 15. ex MS. 3, 85, ubi physicum & salutare synonyma. Sic Anatol. Geop. 12, 7, φυσικώτερον ποιοῦντες, de remedio non superstizioso. Hinc vulgo Medici vocantur Phylici.*

Piaculo te hisce suovitautilibus *rel.* Cat. 141.

Piaculo porco facere, Cat. 139.

Pica Minucius, Varr. 3, 2.

Picati vini gustus ne possit intelligi, Col. 12, 23.

Picentium ager, Varr. 1, 2.

Piceno agro contributus Gallicus, Col. 3, 3.

Picula, Veg. 1, 11. 2, 24 & 46. 3, 16, 70 & 71.

Pierii nemoris silentia, Col. 10, 223.

inter Pigmentarios diversi odores, Veg. 3, 26.

Pigmentum pro medicamento, Pall. 6, 9. Veg. 4, 13. & 3, 79 MS. *Vid. Rhodii Lex. Scrib.*

Pignus aleæ totum patrimonium victor gallinaceus pignus abstulit, Col. 8, 2. pignerii funto, Cat. 149. * pignora pro filiis, & hi pro ramis adoptivis, Pall. Inf. 110.

Pigro humore defluere, Col. 7. 8. pigra remedia, Col. 2, 18.

Pila, ubi triticum pinsant, Cat. 14. fullonica, *ibid.* lignea, Cat. 10. *plures, qui pilæ lignæ mentionem fecere, laudat Rhodius ad Scribon. c. 75, p. 138. pilis subigere corium, Cat. 18. pilæ ex lapide angulari, Cat. 14.*

Pila, *h. e. terra, quæ cum radicibus arbusculæ eximitur*, Col. 5, 9. * marina, Veg. 4, 12.

Pilosus venter ovis, Varr. 2, 2.

Pilulæ cupressi, Pall. 11, 14. Veg. 2, 62. 3, 3, b. * squibala equi minuta, Veg. 1, 47. * collyria ad ovi magnitudinem, Veg. 1, 62. ad similitudinem pilularum majores glandulæ, Veg. 2, 24.

Pilum fabarium, farrearium, seminarium, Cat. 10. pilo tundere, Pall. 1, 41. contundere, *ibid.* *Ab inventore Pilumno dictum vult Serv. Æn. 1, 183, & 9, 3. it. Isid. 15, 6.*

Pilus caprarum, Varr. 2, 11. pili color variat pro regionis cœlique statu, Col. 6, 1. pilum ducit vulnus, Col. 6,

L E X I C O N

32. si pili tardius crescunt, Veg. 2, 63. contra pilum fricare, Veg. 1, 10 & 11. 3, 4, 25 & 85.

Pinacothecæ, Varr. 1, 2.

Pinea vertice pungit, Col. 10, 239. pineæ fatio & cultura, Col. 5, 10. pineæ nuces ut ferendæ, Cat. 48. quando legantur, & ut servantur, Pall. 12, 7.

Pineti fatio, Pall. 3, 25.

Pineus. pinei nuclei virides, Pall. 6, 9.

Pinguedo soli, Col. 4, 24. * ad pinguedinem sapæ resolutus ὁπὸς κυρνωίνος, Pall. 3, 29. excoquere ad pinguedinem mellis, Pall. 11, 20. Sic

Pinguescat fervendo succus, Veg. 1, 56. *h. e. crassescat.*

Pinguis. pinguem facere gallinam, Col. 8, 7. pingues fici, Varr. 3, 16. * pingui Minerva, Col. 1, Præf. Col. 11, 1. pinguiorum rusticorum literis, *h. e. crassiori disciplina*, Col. 9, 14.

Pinguitudo olei, Col. 12, 50. palmitis, Pall. 3, 12. terræ, Col. 2, 2. suum, Varr. 2, 4. mira, Varr. 2, 4. pinguitudine crescere, *ibid. Male igitur damnat hoc verbum Serv. ad Georg. 3, 123. Schættg.*

Pinnæ frequentes gallorum laudantur Varr. 3, 9. pinnæ prominentes in cauda, Col. 8, 2. pinnis aquilæ emundare, Col. 9, 14. *nostri, mit einem Flederwisch.*

Pinnicillus, *pro* penicillo, Pall. 4, 1.

Q. Pinnio inscriptus Varronis liber tertius, Varr. 3, 1.

Pinnula per nares trajecta, Col. 8, 5.

Pinfita iris, Col. 12, 27. lens, Col. 6, 31. allium, Col. 6, 6 & 8. hordeum, Col. 8, 4. panicum, Col. 2, 9.

Pinfo. pinferunt ficum, Varr. 3, 16.

Pinus ad fines tuendos feritur, Varr. 1, 15. ejus fatio, Cat. 28. Pall. 4, 10. pini oleum non damnaverim, Veg. 3, 24. *al. irinum.* ejus fatio & cultura, Pall. 12, 7. ad quæ utilis, Pall. 12, 15. pinus semper virens, Col. 9, 4. casiaæ atque pini, Col. 9, 5. *A Salmastio ad Col. 9, 4, pinus damnatur, & tinus substituitur: non recte arbitror, sive cum P. Victorio V. L. 25, 5 herbam intelligas χαμαίπικτον dictam Græcis, quasi tu humilem pinum appelles; sive, quod magis placet, pinum ipsam arborem in hortis etiam poni solitam, quam sententiam tuetur ad Ge. 4, 112 doctissimus la Cerda. Nam poeta etiam non uno loco pinum commendat ut gratam apibus. Conf. Heins. ad Ovid. A. A. 3, 692, & ad Virg. Ecl. 7, 65.*

R U S T I C U M.

Piperis albi, si sit; si minus, nigri unciae tres, Col. 12, 57. semuncia, Veg. 3, 24. nigrum, Veg. 4, 13. longum, *ibid.*

Piperatum acetum, Col. 12, 47 & 57.

Pipiunt pulli, Col. 8, 5. *vid. Barth. 46, 10, p. 2145. de sono pullorum intra ova delitescantium usurparsi ostendit.*

Piratico bello classibus Græciæ præest Varro, Varr. 2, Præf.

Pirus (*ita semper etiam* Pall. Lugd.) Col. 5, 10. Arb. 24.

Pall. 3, 25. ejus infitio, Varr. 1, 40. Pall. 4, 10. Inf. 55.

piri silvestres, Col. 3, 11. achrades, Col. 7, 9. pisorum

femen ut ferendum, Cat. 48. piro florente, *veris indicium*,

Cat. 149. Varr. 1, 37.

Pira ut condantur, Varr. 1, 59. ut servantur, Cat. 7. Pall.

3, 25. in sole ut siccentur, Col. 12, 14. ut condiantur,

Col. 2, 10. Pall. 3, 25. *Species generosiores* Aniciana, Cru-

stumina, Cucurbitina, Decumana, Dolabelliana, Favonia-

na, Hordeacea, Lateriana, Lateritana, Laurea, Mulla,

Myrappia, Næviana, Præcocia, Regia, Sementiva, Super-

ba, Syria, Tarentina, Turrana, Veneria, Volema, *quæ*

vide suis locis. conf. Plin. 15, 15. Macrobr. 2, 15.

ex Pisa Afra lomentum, Pall. 11, 14.

Piscatorium forum, Col. 8, 17.

Piscinæ, Varr. 3, 17. quæ piscinæ? Varr. 3, 3. villati-

cæ duæ, Col. 1, 6. Pall. 1, 31. ejus positio, Col. 8, 17.

piscinæ dulces, Varr. 3, 3. nobiles ad mare prolatae,

Varr. 3, 3. piscinarum rimæ ut farciantur, Pall. 1, 17. *

piscinæ pecorum, Col. 1, 5.

Piscinales cellæ in balneis, Pall. 1, 40.

Piscis planus, Col. 8, 16. peream nî piscem esse puta-

vi, Varr. 3, 3. Col. 8, 16. pisces escam alii aliam desi-

derant, Col. 8, 17. marini dulcibus aquis clausi, Col. 8,

16. sacri in Lydia, Varr. 3, 17. prostrati & erecti, Col. 8,

17. jacentes & saxatiles, Col. 8, 17. * Piscis aquilonius

Col. 11, 2. austrinus, *ibid.*

Piso *as.* pisare far, Varr. 1, 63.

Piso, *is.* si communiter pisunt, Cat. 136.

Piso Pupius, Varr. 3, 13. * Piso Italiam a vitulis dictam

tradit, Varr. 2, 1. M. Pisonis pavones, Varr. 3, 6.

Pistaciæ satio, Pall. 3, 25.

Pistaciorum satio; cultura, sexus, Pall. 11, 12. infitio;

Pall. 4, 10. Inf. 157.

Pistillis conterito, Col. 12, 55.

Pisto. pistabis in pila lignea, Veg. 1, 32.

LEXICON

de Pistoris diligentia liber, Col. 12, 4. Pistorum ab initio dicti molitores, qui piserent vel pinserent frumentum. Vid. Cujac. obs. 16, 5. Wower. ad Min. Felic. p. 18 sq. Ursinus ad Ciaccon. de triclin. p. 317 sq. Postea vero Pistorum Gl. ἀποτοκοποι καὶ σιτοποιοί.

Pistrinale pecus, Col. 7, 9. Ita etiam Beroaldus legit. nam & Plautus, inquit, pistorum vocat scrophipascos.

Pistrinum, mola aquaria, Pall. 1, 42. in pistrino pisatur ac torretur far, Varr. 1, 63. torretur, Varr. 1, 69. Sed postea pistrinum in Gl. Hadr. Jun. ἀποτοκοπέϊον. Vid. Parei Electa Plauti, p. 500. Gatak. de stilo N. T. c. 3. Est nuper editus de pistrinis veterum liber multae diligentiae a Frid. Lebr. Gertzio, Cygneae 1730, 8vo. eam partem in pistrinum politor, Cat. 136. h. e. ad pisendi vel pinsendi impensas confert.

Pisum, ejus cultus, Col. 2, 10.

Pituina resina, de pity s. pinu πίτυϊν, Veg. 4, 28. Laudat etiam Scribon. comp. 202, 205 rel.

Pituuta ut ejiciatur e corpore humano, Cat. 156. ut ducatur in equis, Col. 6, 34. si ovi molesta est, Col. 7, 6. Iacessita decidit bubus, Col. 6, 8. circumvenit oculos gallinarum, Col. 8, 5. in avibus, quæ, & quomodo curetur, Pall. 1, 27, 28 & 29.

Pius quæstus, Cat. Præf. legitimis & bonis artibus quæstus.

Pix Brutia, Col. 12, 18. vid. quos laudat Burm. ad Samon. 455. Plin. 16, 11. Reines. V. L. 2, 8 p. 182 sq. corticata, Col. 12, 23. Nescio, an quisquam interpretatus sit hoc nomen, neque adeo, an alio in loco occurrat. Forte cognata est corticea cera & arenosa Plinii 11, 24 ex emendatione quidem Harduini; itemque tus corticosum apud eundem 12, 32. In his omnibus videtur signari natura, quæ cum alioquin glutine suo cohæreat, friabilis & pluribus quasi squamis, corticis instar, constans. dura, Col. 6, 15. Veg. 3, 4. Narycia, Col. 10, 386. Nemeturica, Col. 12, 20 & 24. vetustior melior, Col. 12, 20 & 23. liquida ad mustum condiendum, Col. 12, 22. pice liquida oblinuntur plagæ ovium in tonsura acceptæ, Varr. 2, 11. ejus odor & sapor ut temperetur, Pall. 10, 11.

Placenta uti fiat, Cat. 76.

Placere corpore, Col. 1, 8. cf. Pall. 1, 6.

Placiditas ovium, Varr. 2, 1.

Placidus. placida hiems, Pall. 11, 5.

Plagam accepit in tonsura ovium, Varr. 2, 11. plagam in

R U S T I C U M.

vite vel arbore, Col. Arb. 10 & sæpe. Pall. 11, 5. plaga fissuræ, Col. 4, 29. hiat, Col. 4, 29.

Plagijs, rigidus bos, Veg. 3, 46 lem.

Plancae roboreæ, Pall. 1, 21. *Tabulas planas interpretatur Festi corruptior Barth. 39, 8. Ex Aldhelmo & alijs profert Gron. obsf. eccl. c. 20, p. 221. Schættg. Respondet Gallorum planche, & nostrum Planke.*

Plantæ cum animalibus similitudinem habent, Col. 3, 10. proprie sunt, quæ cum radicibus transferuntur, Pall. 5, 2. ne a diris animalibus carpantur, Col. 10, 351. *Sed* * plantam de ramulo secum defert olea de percussione adversa, Varr. 1, 55. *Ita* pro ramo minore, Col. 5, 10. *it.* plantæ & rami *sunt synonyma*, Col. Arb. 20. *vid.* De plantare.

Plantaria ut facienda, Col. Arb. 3. cerasi, Pall. 11, 123. cardui donec solidentur, Pall. 4, 9.

Plantantur vel feruntur caules, Pall. 4, 9.

Platanina folia, Col. 12, 16.

Platanus folia hieme non amittens, Varr. 1, 7. in Lyeceo, Varr. 1, 37. platano inseritur malus, Pall. Inf. 87.

Platycorialis, *vid.* Core.

Plebeji feminis pulli, Col. 9, 11.

Plebs, *de apibus*, Col. 9, 9. *vid.* *Heinsf. ad Virg. Georg. 4, 95.*

Plenitudo modica, *i. e. crassitudo*, Col. 4, 30.

Plenus. plena foetu bos, Col. 6, 24. usque ad plenum, Pall. 2, 15. pleni ex furfure facelli, Veg. 1, 52. * pleniores facio tauros, *oppon. macris*, Varr. 2, 5. plenior *etiam est* *crassior*, Col. 4, 29. *vid.* Plenitudo.

PLEONASMI *Varronis*. Si videt eos fore ut pestilentia dispareant 1, 2. cum easdem si fregeris, 1, 7. atque ea, quæ ex iis nasci debent, earum rerum feracia, 1, 9. cum eo præterea, 3, 5. villam ædificandum, ut intra septa villæ habeat aquam, 1, 11. adminicula hominum, sine quibus rebus, 1, 17. numerus non est ut sit ad animum, 2, 1. rursus vos reddite nobis, 2, 2. cum sciam mulorum gregem cum pasceretur, eoque venisset lupus, ultro mulos circumfluxisse, 2, 9. majorem natu potius quam alios, & peritiorem quam reliquos, 2, 10. nisi si, 2, 9. 3, 2. nam in hoc nunc denique est, ut, 3, 1. *vid.* & etiam, etiam item, nec non etiam.

a Pletura febricitare, Veg. 1, 35. *h. e. plethora. Ita 1,*

LEXICON

56. 3, 12 & 44. *Nihil tamen mutaverim, cum Latinam etymologiam forte cogitaverit Vegetius.*

Plostellum Pœnicum, Varr. 1, 52. *diligenter explicat Schætzgenius antiquit. rituræ §. 13, p. 34 sq.*

Plostrarii asini, Cat. 11. *Asinos etiam plaustra traxisse, testatur Col. 7, 1. Vid. Scheff. de re veh. 1, 8. Schætzg.*

Plostrum, Cat. 2. quot requirantur, Cat. 62. majora, Cat. 10. Varr. 1, 22. *interpretatur Schefferus de re vehic. 2, 19 ea, quæ quatuor rotas haberent, easque non radiatas, sed tabulis contextas. Schætzg.*

Pluma jam sunt tecti pulli, Varr. 3, 7.

Plumbeum sc. vas, Cat. 105. Col. 12, 19. quadratum, Col. 12, 50. plumbea bene fricari, Col. 12, 19.

circum Plumbati modiolis, Cat. 20. *potesť compositum esse: ita adplumbatum vas Scrib. 271, h. e. ferruminatum. Possis etiam ita vocare ærea vel ferrea vasa, quorum vel utraque vel certe interior facies plumbo obducta est.*

Plumbo. plumbet modiolos, Cat. 21.

Plumbum. plumbo vincire dolia, Cat. 39. attrito creatur cerusa, Pall. 9, 11.

Plurima XV, paucissima VII supponuntur ova, Col. 8, 14.

Plus quatuor millibus, Col. 3, 16. *cum relatione ad XVI M. h. e. XX M. Ita etiam minus, Col. 3, 3. Plus annos centum, Varr. 1, 57. vicena millia, Varr. 3, 2. non plus vicens pullos, Varr. 3, 10. non plus triennium vivunt, Varr. 2, 1. non plus quater in anno pariunt, Varr. 3, 10. * pluris pretii, Varr. 1, 7.*

Plusculum mellis aut mulsi, Col. 12, 47. plusculo sale, Col. 12, 50 & 54.

Pluvia. ut parietem non possint stillicidia penetrare per pluviam, Pall. 1, 11. *MS. membr. Bibliothecæ Leidensis: ut parietem non possint penetrare perpluvia, omisso τῶ stillicidia. Quæ vera est lectio. Perpluvia sunt pluviae perfluentes, a perpluo, ut a diluo diluvium, ab eluo eluvies.*

Pluvialis dies, Col. 2, 13. aqua, Col. 1, 5.

Pluviatilis aqua, Col. 9, 1.

Pluviis diebus quæ fieri queant, Col. 2, 15. pluvius cœli status, Col. 2, 10. pluviae tempestates, Cat. 2.

Pocillum fictile, Cat. 156.

Pocula contrectari a quibus debeant, Col. 12, 4. * puteis extracta & canalibus immissa præbenda porcis, Col. 7, 19.

R U S T I C U M.

Podagra gallinarum, Col. 8, 3. jumentorum, Veg. 2, 53. raro vexat eunuchos, *ibid. extr.*

Podia, quibus imponuntur alvearia, Pall. 1, 38. *Colu mella vocantur suggestus.* * in cella vinaria craticia, Pall. 1, 18 & 19. *Sunt eminens quiddam de solo excitatum, quo illud in lacus quosdam s. cellas dividitur.*

Pœnice scripserunt, Varr. 1, 2.

Pœnica lingua, Varr. 1, 1.

Pœnicum plostellum, Varr. 1, 52. dictum, Col. 1, 3. *vid.* Punic.

Pœnus auctor Mago, Col. 3, 15. Pœni gens acutissima, Col. 1, 1. ex Africa scriptores, Col. 1, 1.

Pœtæ primarii, Col. 1, Præf. veteres, Varr. 2, 1.

Ποιμένα λαῶν, Varronem, Varr. 2, 5.

Polenta grandis, Cat. 108. ex hordeo mulsa aqua confersa, Col. 6, 17. Veg. 3, 4.

Polio. poliuntur cellæ tectorio, Col. 8, 8.

Politionem dare, Cat. 136. *Turnebus 30, 6 interpretatur politionem contractus speciem, cum ager colendus locatur pastione certæ partis frugum, qui etiam huc refert l. 52 π. §. 2 pro socio (17, 2) Si in coeunda societate artem operamve pollicitus est alter, veluti cum pecus in commune pascendum, aut agrum politori damus in commune quærendis fructibus.*

Politor, Cat. 136. *qui certa parte fructuum pacta alterius agrum polit, h. e. colit. Add. Cat. 5: operarium mercenarium, politorem diutius eundem ne habeat die. Ubi tamen alii pollintorem: quod verius videtur; certe de alio homine hic sermo est, de mercenaria nempe opera in unum diem conducta. Ac nescio, an operarius mercenarius pollintor sint unius modo hominis nomina. De omnibus enim operariis, mercenariis, accipere nimis durum videtur & a negotiorum rusticorum ratione alienum. An hoc vult, diutius ne habeat die dicta, v. g. si in dies X conducta sit illius opera, ne quid addat. Alioquin enim metus est, ne studio opus trahant, atque ducant mercenarii, quod inutile ipsis est, si non producat ipsis conditio, sed aliis conductis deludantur hiantes corvi. add. Ex-politus. Repolio.*

Politus omnibus virtutibus, Varr. 1, 2. polita regie ædificia, Varr. 1, 2. opere tectorio villa, Varr. 3, 2. *ita Gell. 2, 20 ex oratione Scipionis, villa expolitissima.* * politus cultura fundus, Varr. 3, 2. *Ita impolitæ crimen, de quo Cato*

L E X I C O N

apud Gell. 4, 12, etiam ad agrum incultum referri videtur. vid. Politio.

Pollen polentæ, Cat. 156 & 157. pollinis hordeacei cyathus, Pall. 11, 14. pollen turis, Col. 6, 30. & Veg. *sæpe est, quæ alias manna turis, tus minutum, λιβανωτὸς λεπτός. Salin. in Solin. p. 360, b, F.*

Pollentiæ vellera, Col. 7, 2. *Hinc illud Siliî, fuscique ferax Pollentia villi. Epigrammatista quoque celebrat lanas Pollentinas. Beroald.*

Pollex. digitum pollicem laxamenti facere, Cat. 19. pollice demeritis florem, Col. 10, 303. * *in vite. in pollicem tondere palmam, Col. 4, 21. refecare, Col. 4, 24. add. 4, 11 & 22. 5, 5. Nimirum pollex, custos, refex, præfidiarius, vel subsidiarius palmes, ejusdem rei nomina sunt, quod aperte indicat Col. 4, 21. Pollex dicitur, ut crus, caput, brachium. Ita ex pollice citata materies formatur in brachium, Col. 4, 24.*

Pollicentur vino ætatem afferre, Pall. 11, 14.

Polliciti nostri memores, Col. 11, 3.

Pollucere dapem, Cat. 132. culignam Jovi dapali, *ibid.*

Pollutionis omni labe aliena, Pall. 9, 10.

Polulum labellum, Cat. 10. polulæ laminæ, Cat. 21.

Πολύαρνες & πολυβοῦται Varr. 2, 1. πολύαρνα *Thyesten vocat Hom. Iliad. β', 104. posterius est Il. 1, 153. Schæwtg.*

Polychreston antidoton, Veg. 2, 6. *ubi vitiose Polygr.*

Polycletea arte, Col. 10, 30.

Polycletus, Col. 1, Præf.

Polygonon, sanguinalis herba, Col. 6, 12. palagonon *vulg. scribitur Veg. 3, 4.*

Polygreston, *vid. Polychr.*

Πολύμηλοι, Varr. 2, 1. *est apud Hesiod. Oper. 306.*

Polypus in naso ut fanetur, Cat. 157. Veg. 2, 38. excidit, Cat. 157.

Πολύπυρον Ἄργος, Varr. 1, 2.

Pomarium tota Italia, Varr. 1, 2. pomarium constitui ut debeat, Cel. Arb. 8. Col. 5, 10. seminarium ut fiat, Cat. 48. pomaria, horti, Varr. 1, 23. protecta, Col. 9, Præf.

Pometa, Pall. 1, 36.

Pomiferæ arbores, Pall. 3, 19.

Pomœrio minore finire, Varr. 1, 2.

Pomosi Tiburis arva, Col. 10, 138. *vid. Broukh. ad Prop. 4, 7, 81.*

R U S T I C U M.

Pompejana vitis, Col. 3, 2. cepa, Col. 12, 10.

Pompeja palus, Col. 10, 135.

Pompeji, Cat. 22.

T. Pompejus, Varr. 3, 12.

T. Pomponius Atticus, Varr. 2, 2.

Pomponii Vituli, Varr. 2, 1.

Pomum. poma, mala, Cat. 7. Poma arbori fructus omnes edules, quin tubera etiam; quamquam ficus interdum, itemque baccæ excipiuntur. (Sed baccæ conversim nomen nonnunquam latius etiam quam pomum patet.) vid. Salmas. ad Solin. p. 421, b. add. Bodæus a Stapel ad Theophr. hist. plant. 4, 6, p. 383. Senfileb. de nuc. Saturnal. c. 2. Blancard. ad Arrian. Ind. p. 581 sq. Cren. anim. part. 10 p. 46 sq. Schættig. poma unde dicta, Varr. 1, 31. interlegi quando soleant, Pall. 3, 25. 7, 5. 8, 3. ut servantur in arbore, Pall. 12, 12. ut condantur, Varr. 1, 59. ut servantur innoxia, Col. 12, 45. Pall. 3, 25. ut condiantur, Col. 12, 44 sq. * poma cum seres, de arbore, Cat. 28. pomorum propagatio, Cat. 51 & 133.

Pondero. quantum utræque ponderantur, Veg. 3, 3. h. e. pendunt.

Ponderosum frumentum, Varr. 1, 52.

Pondo libra, pondo quadrans, Col. 12, 12, 20 & 22. pondo medicaminis uncia, Col. 12, 28. * olei pondo octoginta, Col. 12, 51. cordi fœni septena pondo, Col. 7, 4. Gronov. de Pecun. vet. 1, 7, p. 32, ita explicat, ut intelligat pondera librarum.

Pondus. ponderibus æquis, Pall. 1, 41. * pondera duo, Veg. 3, 52. tria, Veg. 1, 20. 4, 13. quatuor, Veg. 3, 3. quinque, Veg. 3, 49.

Pondusculo faxi, Col. 12, 51.

Ponere castaneas, serere, Pall. 12, 7. plantas pirorum, Pall. 12, 7. vineam, Col. Arb. 4. ponitur lactuca, Col. 11, 3. posuerunt pauca ova, Col. 8, 2. * ponito, Cat. 79 & 81. i. e. apponito in mensa convivis. vid. Schættig. ad Juven. 3, 80. * posiverunt, Cat. Præf. posiveris, Cat. 4. * pro reponere, recondere, Pall. 2, 15. sorba lecta & posita.

Pons. pontibus roboreis consternantur equi, Veg. 2, 58.

Pontianus Aufidii cognomen, Varr. 2, 9.

Pontifices negant &c. Col. 2, 22.

Pontilis stratus, Veg. 1, 56. in pontili strato, ibid.

Pontius. Pontiae insulæ, Varr. 3, 5. Vid. Plinius 3, 6, & Mela 2, 7, 170. Schættig.

L E X I C O N

Popinales deliciæ, Col. 8, 16.

Popularis notæ pulli, Col. 9, 11. sal, Cat. 88.

Populationes prætereuntium viatorum, Col. 1, 5. volu-
crum, Col. 3, 21. murium & formicarum, Col. 2, 20.

Populneam frondem cædere, Cat. 5. *add.* Col. 6, 3.
scobis, Col. 12, 43.

*Populus arbor substituitur in antiquis editionibus nonnun-
quam opulo, ubi vid. e.g. Col. 5, 6.*

Populi duo (*apum*) conjunguntur, Col. 9, 13. spica-
rum, Pall. 7, 2. *ita turba.*

Porca præcidanea, Cat. 134. porcæ ut tractandæ, Pall.
3, 26. * *in agro*, Varr. 1, 29. Col. 5, 1. *Vet. aust. de limit.
ap. Gæf. p. 292*: Sed porca est, quod in arando existat;
quod defossus est, lira. *Adde Salmas. ad Solin. c. 37, p. 511,
512. Apertissime etiam elatam partem notat. sulcus depressam,*
Col. 11, 3. porcæ sulcantur latiores, Col. 11, 2.

Porcellus ne a matre opprimatur, Varr. 2, 4.

Porcii unde dicti, Varr. 2, 1.

Porcia, Veg. 4, 28. *videtur comprehendium vocis portulaca.*

Porculatio, nutritus suum, Varr. 2, 4.

Proculatoris & subulci diversa professio, Col. 1, Præf.
*ii. 7, 9. Quantum ex posteriori loco intelligitur, porculator
proprie est is, qui fœturam hujus generis curat.*

Porculus, pro parvo porco, non memini quemquem nostrum
dicere: sed est apud Plin. & docent porcellus & porculatio.
* porculus in fucula, Cat. 19. *Erat batillus aut uncus, qui
figebatur, ut teneret funem, quo dum versabatur torcular, fu-
cula circumplicabatur. Vid. Turneb. Advers. 7, 25. Meurs.*

Porcus Græcum nomen antiquum, Varr. 2, 4. *Idem 4
de L. L. Quod Athenis in libris sacrorum scriptum est πρῶ
καὶ πρόρκω. Ursin. Vid. p. 25, 36 Dordr. & Scal. ad h.
l.* Porco piaculo facere, Cat. 139. porco femina, Cat. 134.
porcus ingens, Varr. 2, 4. porci ferarii, Cat. 150. *qui sero
pascuntur. Meurs. de porcis Varr. 2, 4. Col. 7, 9. Pall. 3,
26. porcos suos alat unaquæque scrofa, Varr. 2, 4. porcus
lactens, Col. 7, 9. porcis anima data perinde ut sal, Varr.
2, 4. * porcus qua feminæ sunt, Varr. 2, 4.*

Porricere exta, frumentum, Varr. 1, 29.

Porriigo legi jubet *Ursin.* Col. 7, 5, pro prurigo. morbus:
*Ita etiam apud Celsum. in optimis MSS. esse, testatur Rhod. ad
Scribon. 243, p. 319.*

male Porrecta radicum, Pall. 3, 23.

R U S T I C U M.

Porriguntur per humum, Col. 5, 4. in tabulas uvæ sic-
candæ, Col. 12, 16.

Porrinam inferere, Cat. 47.

Porro, Col. 8, 5.

Porrum sectivum feri & coli ut debeat, Col. 11, 3. ca-
pitatum, *ibid.* Tarentinum, Col. 8, 11. ejus radices discu-
tiunt ruffim boum, Col. 6, 10. porro secto (*sectivo*) fasces
cingere, Col. 10, 371.

Porrus capitatus, sectilis f. sectivus, Pall. 3, 24. gran-
dis ut nascatur, Pall. 3, 24. 5, 3. *add.* 11, 11.

Porta itineri longissima, Varr. 1, 2. *Comparat huic pro-
verbio Viêt. V. L. 33, 9, illud Italorum: Il più duro passo è
quel della foglia, & Gr. ἀρχὴ ἡμῖν τοῦ παντός.* Porta
Flumentana, Varr. 3, 2.

ob Portenta cicer ferendum inter olera, Pall. 1, 35. *vid.*
Monstra. *Plin.* 19, 58: Naporum medicina est, siliquas una
feri, sicut olerum cicer: arcet enim erucas. *Similia remedia
suppedtat Anatolius Geop.* 12, 7.

Porticus similitudinem imitemur, Pall. 12, 8. porticus
protectæ, Col. 9, Præf. porticibus alvearia supermunire,
Col. 9, 7. *ubi tantum illud testis parietibus affixi genus notat,
quod nostri Wetter-Dacher. add.* 9, 14.

pro Portione facere, Cat. 106. *sic* Col. 1, 4. Varr. 1, 18.
2, 3. Col. 5, 12. 12, 41. pro portione ac — eadem ratione,
Varr. 3, 9. hac portione, Col. 2, 9. 3, 2. 12, 12. portio-
ne servata pro magnitudine, Col. 8, 11. 11, 2. his portio-
nibus, Col. 12, 12. supra portionem respondere, Col. 7, 1.
portionem exiguam in valvulis habere, Col. 2, 12.

Portitor Helles, Col. 10, 155. *vid.* Hell.

ut Portare se possit equus, *h. e. incedere*, Veg. 1, 26.

Portulacæ succus adversus formicas, Pall. 11, 12.

Posca, Veg. 1, 38. pusca *scribitur* 1, 56. 2, 15. posca
acris ad vulnera, Veg. 2, 48. 3, 32.

Posca, *vel* posia olea, *ead.* pausea, Cat. 6 & 7. Varr. 1, 24.
Col. 12, 47 & 49. posca olivæ ut colymbades fiant, Col.
12, 47.

Positio agri, *situs*, Pall. 1, 7. Col. 1, Præf. 1, 2, 4 & 6.
3, 3. cœli locique, Col. 3, 4. pro situ & positione locorum,
Col. 3, 21. * *institutio & cultus* vinearum, Col. 3, 3. furculi,
Col. 3, 17. brassicæ, Col. 11, 3.

Possessio, *prædium*, *pascua*, Veg. 3, 2.

pro Possibilitate vitis, Pall. 3, 14. Possibilitas *alicujus rei*

L E X I C O N

vel hominis est, quod quæque & quisque extremum sufferre valet. Barth. 41, 6.

Possum. possis transferre, *δύνατο ἐν*, Col. 11, 3. * possitur, Cat. 154. *Veteres nonnullos in locutos esse, ostendit Nonius de mutatis conjugationibus in* Possetur, poteratur, & potestur, 10, 30, 33 & 34.

Post odorem ingressæ apes, *odorem secutæ*, Pall. 5, 8. post trimum, *h. e. postquam trimus fuit*. Varr. 2, 7.

quod Posteravit speciei merito, compensat ubertate fundendi olea, Pall. 12, 4. *est igitur* *ὑστερεῖσθαι*.

Postremo *posterius*, novissime, Pall. 12, 22.

Postridie ejus diei, Cat. 2.

Postulo. uti quæque virga postulaverit, Col. Arb. 7.

Potentia medicaminis, Pall. 3, 28.

Potestas fiat large bibendi, Col. 8, 14. si potestas reliquorum non sit, Col. 12, 57.

Potionabis cum passo, Veg. 1, 34. cum oleo, Veg. 1, 38. potione aquæ, Veg. 3, 59.

Potior. potitur regno inferno, Col. 10, 274.

Potius *cum comparat. abundare videtur* Varr. 2, 10.

Potis, pote. Potis sunt, Varr. 2, 2. ubi id pote, Varr. 1, 15. emtor pote damnare, Varr. 2, 2.

Potniades equæ, Col. 6, 27.

Potatum dabitur pecori, Col. 12, 51. potandum medicamen præbent, Col. 6, 7.

Potui data staphis agria, Col. 8, 5.

Præacuere surculum, Cat. 40.

Præbent potandum medicamen, Col. 6, 7. præbent sibi cibaria canes, Varr. 2, 9. vituli, quibus non satis præbent matres, Varr. 2, 5.

Præbito sale, Col. 7, 3. præbita, *χορηγία*, Col. 1, 8.

Præcantationes anicularum, Veg. 1, 39. *h. e. incantationes. conf.* 3, 44.

Præceps palmes, Col. 5, 6.

Præceptum undecimum, *i. e. liber*, Col. 11, 1. præceptum generale, Pall. 1, 43. *est liber primus auctoris.*

Præcidanea porca, Cat. 134. *Festus*: Præcidanea agna vocabatur, quæ ante alias cædebatur, item porca, quæ Cereri mactabatur ab eo, qui mortuo iusta non fecisset, id est, glebam non objecisset: quod mos erat eis facere prius, quam novas fruges gustarent. *Add. Gell. 4, 6. Sca-*

R U S T I C U M.

liger ad Festum a præcedendo s. præcundo dictas hostias disputat adversus Gellium.

Præcinxit suas sedes sepe, Col. 10, 347. *Male edd. percinxit. Pall. 1, 35: omne horti spatium alba vite præcingitur. Add. Plin. 23, 16.*

Præcipere diligenter, Col. 5, 8. *it. 10, Præf.*

Præcipitata per jugum materia, Col. 4, 24. palmitis pars, Col. 5, 6.

Præcipitare vitem, Cat. 32. *h. e. deorsum intorquendo frangere. vindemiam, Col. 3, 21. præcipitari palmes debet, Col. 5, 6.*

Præcisa stramenta, Col. 11, 2.

Præcludere naturalia, Col. 8, 5.

ex Præclusione vulneris solet fistula fieri, Veg. 2, 23.

Præcoquam uvam, Col. 12, 39. præcoquas uvas, Col. 12, 37. præcoqua Persica, Pall. 12, 7 & Col. 10, 410. *ex emendat. Salmasii.*

Præcox maturitas, Col. 1, 6. præcocem vitem, Col. 3, 2. præcoquis fructus *genit.* Col. 3, 2. præcoques vites, Col. 3, 1 & 2. fici, Col. 5, 10.

Prædicat furem, bestiam, canis latratu, Col. 7, 12.

Prædictas querimonias, Col. 1, Præf.

Prædium emi pararique ut debeat, Cat. 1. suburbanum commodissimum, Col. 1, 1.

Prædonum vis, Col. 1, 7.

Præductoria lora, Cat. 135.

Prædura ætas, Col. 6, 2.

Præfatio Junoni fruges, Cat. 134. *quasi esset activum. præfamino vino, Cat. 141. videtur esse singularis numeri, licet ad pluralem referant Grammatici.*

Præfecturæ voluptas excitanda, Varr. 1, 17.

Præfectos alacriores faciendum præmiis, Varr. 1, 17.

Præferratus modius, Cat. 11. *ferro munitus, ut facilius ducet incorruptus.*

Præfervida regio, Col. 3, 1.

Præfestinatum opus, nimium immature factum, Col. 11, 2.

Præfigantur foraminibus ænei cancelli, Col. 8, 17.

Præfractas stirpes refodere, Col. 2, 2.

Præfurnium fornacis, Cat. 38. *est os hypocausti s. fornacis, quo ligna in fornacem induntur. vid. Philander ad Vitruv. 5, 10.*

L E X I C O N

- Prægelida frigora, Col. 4, 8. loca, Col. 2, 9. 3, 12.
 Prægnantis bestię morsus acerbior, Veg. 3, 79 & 82. præ-
 gnantes fiunt, Varr. 2, 2. * prægnans cucurbita, Col. 10, 380.
 Prægnationis fines, Varr. 2, 1. modus, Varr. 1, 44.
 Prægravantibus auribus, Col. 7, 6.
 Prægravato capite, Col. 6, 7.
 Præjaciuntur moles, Col. 8, 17.
 Prælabentis temporis fuga, Col. 11, 1. *h. e. præterlaben-
 tis. vid. Weitz. & Burm. ad Petron. c. 99.*
 Præliganeum vinum, Cat. 23. *h. e. ante justam vindemiam
 legendum, premendumque.*
 Præmonitus varietatem, Col. 11, 2.
 Prænestinæ nuces, Cat. 8.
 Præoccupatio, emphragma, Veg. 1, 40.
 Præparare frumentis arva, Col. 2, 16. præparandum li-
 quida rubrica, Col. 9, 8.
 Præpotentes, Col. 1, 3.
 Præripiuntur æstu uvæ, Col. Arb. 2.
 Prærumpi, Col. 3, 18.
 Præsciscere fugam, Col. 9, 9.
 Præsecare cultello, Varr. 3, 16.
 Præsentia fructus ipsius facilem se præstat castaneæ, Pall.
 12, 7.
 in Præsentiarum, *vid. Impræsent.*
 Præsepēs bubus, Cat. 14. bonæ, Cat. 4. *add. Non. 3,
 160. * præsepia laxæ, Varr. 1, 13. * præsepia ovium, Varr.
 2, 2. in præsepiis, Varr. 2, 5.*
 Præsidarii malleoli, Col. 4, 15. præsidarius palmes,
 Col. 4, 21.
 Præsidii causa positi malleoli, Col. 3, 16. præsidio fu-
 tura pecori, Col. 11, 2. ad præsidium aquæ calidæ de-
 curritur, Col. 12, 50.
 Præstat ex se pullos atque plumam, Col. 8, 13. *add. Pall.
 1, 30. præstant agricolæ urbanos immani numero anno-
 rum, Varr. 3, 1. add. Varr. 2, 2. noxis præstare, Varr. 2,
 4. it. 2, 5. * præstari, præberi, Col. 11, 2.*
 Præsto esse candidato, Varr. 3, 2. præsto est consuli
 comitia habenti augur, Varr. 3, 2.
 Præstrictio pro perfrictio, Veg. 1, 40.
 Præsul agri, *villicus*, Pall. 1, 6. olivæ Castitas, *f. Mi-
 nerva*, Pall. 1, 6.
 Præfulsæ adipis, Col. 6, 2. Pall. 4, 12.

R U S T I C U M.

qui Præfunt quales esse debeant, Varr. 1, 17.

Præsumitur, *putatur*, Pall. 3, 9.

Prætentis retibus, Col. 8, 9.

Præter illud — tum etiam, Col. 4, 18. * præter auxilium cultoris, Pall. 2, 9. hominum labores, Pall. 7, 2. *h. e. sine.* * pro præterquam, Varr. 1, 41.

Præterit me, Col. 1, 6. quæ præterita sunt superioribus diebus, Col. 11, 2.

Præteritis X diebus, *post X dies*, Varr. 2, 4. * PRÆTERITA *tertia conjugationis a præsentī formata archaice.* discedimus omnes, Varr. 1, 69. *pro discessimus.* *Add. Comment. ad Varr.* 1, 65. 2, 9. 3, 2. *Pluscula id genus etiam sunt in Columella Lipsiensi, v. g. 12, 54 recipisse. it. 2, 10 corroderunt. it. Cat. 66. ubi pro prement al. premerint. Ita Sall. Jug. 40, 1 negligisset. vid. Cortius.* * PRÆTERITA *conjunctioni archaica.* intromisit, Varr. 3, 12. accessit, Varr. 3, 16.

Prætexit amaracus umbras, Col. 10, 296.

Prætorium villaticum, Pall. 1, 8, 11, 24 & 33. *Ita Sueton. Aug. 72. Nero. 39. Calig. 37.*

Prætorio capite, Col. 3, 18.

Prævenit fœcunditate, Col. 3, 2.

Præverti, Col. 3, 7. *active, de occupatione rhetorica vel dialctica.*

Πρασκοουρίδες bestiolæ, Pall. 1, 35. *Ant. Mizaldus de secretis hortorum 1, 9, p. 16, Palladius, inquit, Latino aptoque vocabulo herbicidas, Ruellius vero porricidas appellavit. Sed illum Palladii locum non inveni.*

Pratense fœnum, Col. 6, 3.

Pratum unde dictum, Varr. 1, 7. ex arvo ut fiat, Col. 2, 17. prata ex segetibus facere contra leges, Varr. 2, Præf. factum ut colatur, Col. 2, 18. quando purgandum, Pall. 2, 2. 4, 2. custodiendum & stercorandum, Pall. 3, 1. stercorari ut debeat, Cat. 50. prata duum generum, Col. 2, 17. irrigua & sicca, Cat. 8 & 9. vetera ut excolantur, novella formentur, Pall. 10, 10.

Pravitas curvaturæ, Pall. 4, 11.

Praxiteles, Col. 1, Præf.

Preciæ vites, *vid. Pretiæ.*

Precor bonas preces, Cat. 134 & 139.

cum Prehenderint, inferantur, Pall. 3, 25. *sine ambiguitateprehendendi, Pall. 3, 10. sine metu ne non comprehendant.*

Scriptt. R. R. Vol. IV.

Y

LEXICON

Prelo premere, Col. 12, 39.

Premi Medicam herba, *angit*, Pall. 5, 1. premi oportet cuneum, *deprimi*, Pall. 11, 12.

Pressius putare vitem, Pall. 12, 9. radere colla equorum, Veg. 1, 56. *Recte. nam Poeta Georg. 1, 157: ruris opaci Falce premes umbras.*

Pressoria vasa, Col. 12, 18.

Pressura vinaceorum prima, Col. 12, 36. primæ, secundæ, tertiæ pressuræ oleum, Col. 12, 50.

Pressus color, Pall. 4, 13. *Servius ad Georg. 3, 82, honesti spadices: quos phœniciatos vocant, pressos, myrteos. Ipsi sunt badii. Copiosissime de hoc presso colore disputat Salmasius ad Terull. de pallio p. 179 sqq. Indicium debemus Vlitio ad Grat. 532.*

Pretiæ vites, Col. 3, 2. *Existimat Servius dici precias quasi præcoquas, ex eo, quod cito maturescunt, & ante alias sole coquuntur. Beroald.*

Pretium facere in oves, *constituere*, Varr. 2, 2. efferre, *augere*, Varr. 3, 6.

Priapo vicina eruca, Col. 10, 108.

Primatum dant pratis, Varr. 1, 7.

Primigenia pecuaria, Varr. 2, 2. femina, Varr. 1, 40.

Primitias vitis refecare, Col. 4, 19. plantæ, Col. 10, 147.

Primitivi anni, Col. Arb. 23. *qui primi*, Col. 5, 10.

Primitus cum exit vitis, Varr. 1, 31. spica cum oritur, Varr. 1, 48. oritur herba, Varr. 2, 2.

Primo. molis primo, Pall. 11, 10. *prius, vel ante.*

Primogenitus vitulus, Pall. 1, 39.

Primordium scriptorum, Col. 1, 1. primordia terrena, Col. 3, 10. in primordiis, Pall. 4, 12. * *adjectiv.* primordium semen, Col. 6, 37.

Primorem furculum, duos primores digitos, Cat. 40. primores tres digitos, Cat. 21. imbres, Varr. 2, 2. civitatis, Col. 12, 3.

Primus. prima vindemia, *h. e. ineunte*, Col. 12, 21. ad Kal. Octobr. primas, Cat. 147. primas (*partes*) tribuere, Col. 2, 17.

Princeps. principes *magister pecoris & villicus*, Varr. 1, 2.

Principalia hæc duo, Col. 1, 3.

Principium, *i. e. (principio)* Gr. τὴν ἀρχὴν, Cat. 157. post principia, ut ajunt in castris, Varr. 3, 4.

Priores, Col. 1, 4.

R U S T I C U M:

Pristinale pecus, *vid.* Pistrinale.

Pristinum nomen possident, Col. 5, 1. *Sed*

Pristinum, *pen. prod.* sidus, Col. 11, 2. *Est autem pristis, vel pistrinx notum sidus, quod alias cetum vocant, unde noster formavit adjectivum pristinus media longa, ad differentiam tōū pristinus, quod antiquum denotat. Schættg.*

Privignæ proles, Col. 10, 163. *Tales plantæ, quæ non sponte nascuntur in terra, sed humana opera inde eliciuntur. Schættg.*

Privus. privi trapeti, Cat. 3. privæ scopulæ, Cat. 26. priva opercula doliis, feriis, Cat. 10. tectoria, Cat. 11.

Pro majori parte, Pall. 1, 4. pro modo semipedis, Col. 5, 10. pro temporibus anni, Col. 11, 1. *comparabat huic loco Schættgenius Gruter. p. CCCVIII, 1: PRO TEMPORE VEL FACULTATE.* pro æquis ponderibus, Veg. 2, 39. * pro agricola minime est, Col. 3, 5.

Probabilis aqua, Pall. 9, 10. gustus, Col. 3, 2. maxime probabilis cœli & foli qualitas, Col. 3, 1. pars vitis, Col. 3, 10. probabiles mores, Col. 6, 2. animis æque ac corporibus boves Umbriæ, Col. 6, 1.

Probatio quadrupedum, Varr. 1, 20.

Probatissimi auctores, Col. 1, 1. artifices, Col. 11, 1. sicut Probavi ipse, *expertus sum*, Pall. 12, 7.

Procacitas galli rixosi, Col. 8, 2.

Procedit dies emtori, Cat. 148. procedunt binæ oves vetulæ pro singulis, Varr. 2, 2. *vid.* Numerum obtinere: & *add. Gronov. ad Liv. 5, 49. * De incrementis plantarum:* Procedit germen de cicatrice, Col. 4, 22. *add.* Pall. 4, 10. sarmentum, Pall. 4, 1. gemma quæ appareat bene processura, Pall. 7, 5. 8, 3. procedunt radices amplius, Varr. 1, 23. femina, Pall. 12, 7 & 4, 10. poma in Punico, Pall. 4, 10. velut quæque matura processerint, Pall. 11, 12. *Hinc * antequam luna procedat, crescat,* Pall. 7, 3. processit medicina, *prospere evenit*, Col. 6, 6. in tantum nostra cura, Col. 3, 3.

Procellosus cœli status, Col. 9, 4.

Procerum seditione plebs in partes diducitur, Col. 9, 9:

Proceritas incitatur, Col. 4, 33.

Proceris cornibus, Col. 6, 1. procerior cellissimo Germano Judæus, Col. 3, 8.

Proclivum solum, Varr. 2, 2.

Procludere, *concludere*, Pall. 3, 26.

LEXICON

Προκιστὸν, Varr. 2, Præf. *Locus ante cubiculum, in quo plerumque servi degebant. Talis quoque fuit in Laurentina Plinii villa, sicut ipse testatur ep. 2, 17, 10: Post hanc cœnationem cubiculum cum procœtone, altitudine æstivum, munimentis hibernum. Schættg.*

Procreare pullos e seminio asinorum, *de domino dictum*, Varr. 2, 6.

Procul a tumultu, Col. 9, 5. vero, Col. 1, Præf. igne constituenda mulctra, Col. 7, 8.

Proculcatis uvis, Col. 12, 19.

Proculcantur ficus in modum farinæ, Col. 12, 15. proculcetur ingressu, Col. 3, 13.

Procuratio templi, Varr. 1, 2.

Procurator aviarii, Varr. 3, 6. a procuratore (*apum*) assignata sedes, Col. 9, 9. procuratoris villæ habitatio, Col. 1, 6.

Procurare femina, Pall. 7, 9. plantas (*plantis MS. Lugd.*) Pall. 12, 7.

Procyon exoritur, Col. 11, 2.

Prodeunt femina, Pall. 1, 6. Col. 11, 3. prodit feges, Varr. 1, 45.

Prodigialiter accidit, Col. 3, 3.

Prodigii simile est, Col. 1, Præf.

Prodigo. Prodigunt fues in lutum, Varr. 2, 4. pullos equorum in pabulum, Varr. 2, 7. pullos gallinaceos in solem, Varr. 3, 9.

Prodromi flare incipiunt, Col. 11, 2.

Producere cunctantem, Col. 6, 2. folia incipiunt fici, Pall. 4, 10.

Producto nomine, Col. 8, 2. productior canis status, Col. 7, 12. productissimum flagellum, Col. 3, 10.

Proeliantur cum exteris *apes*, Col. 9, 9.

Profanare dapem, Cat. 50 & 132. *consecrare. cf. Varr. de L. L. lib. V, c. 7.*

Profectus, *utilitas*, Varr. 1, 2. Pall. 3, 28. sine profectu ager colitur, Col. 1, 4.

Professione vitiorum suorum, *h. e. propter aperta vitia*, Pall. 3, 9. professio suscepta, Col. 9, 2. ad professionem nostram non pertinet, Col. 7, 12.

Professor astrologiæ consultissimus, Hipparchus, Col. 1, 1. *de eo*, qui villicam doceat, Col. 11, 1. *Ita aliquoties Professores sapientiæ apud Cels. 1, Præf.*

R U S T I C U M.

Profestis diebus, Varr. 1, 16.

Proficit non suo sed communi officio *servus*, qui *communem pluribus laborem exsequitur*, Col. 1, 9. mirabiliter furculus, Pall. 10, 14. proficiet res in durabilitate frumentorum, Pall. 1, 36. ut proficiat incremento, Pall. 3, 18. proficere humore, Col. 3, 20.

Profiteri ad publicanum, Varr. 2, 1.

Profluvio sanguinis interit, Col. 6, 26.* profluvium Atticum, Veg. 1, 3 & 17. *Profluvium Atticum, dum meliora quis doceat, interpretor simile illi, quo per pestilentiam Atticam celebrem illam laboratum est, in qua etiam post παραμὺν καὶ βράγχον commemorantur a Thucydide 2, 49 ἀποκαθάρσεις χολῆς πᾶσαι, ὅσαι ὑπὸ ἰατρῶν ὀνομασμέναι εἰσίν. Biliofas excretiones hic intelligi, colaris vocabula declarant. Pallidum enim & ipsum ad subviridem colorem pertinere, vel Palladii usus docet. Profluvius Atticus est Veg. 1, 38.*

Proflus recessus, Col. 8, 17.

Profugere sedes suas, Col. 1, 3.

Profundit se supra modum numerus palmitum, Col. 7, 24. profundunt se nova examina, Col. 9, 3.

Profundo Pamphylio nascitur helops, Col. 8, 16.

Profusa cauda in bubus probatur, Varr. 2, 5. profusior coma & cauda equi, Pall. 4, 13.

Progemmantibus palmis, Col. 4, 27.

Progenerare marem, Col. 3, 10. 6, 28. 7, 3. progenerari apes juvenco peremto, Col. 9, 14.

Progenies rustica Romuli, Col. 8, 16. suilli pecoris, Col. 7, 9. progeniem totam coinquinare, Col. 7, 5.

Progerere stabulis conversum *finum*, Col. 1, 6. progeritur oleum urceis, Col. 12, 50.

Progerminare, Col. 4, 13.

Prohibeßis intemperias, Cat. 141. prohibere humum ab humore, Varr. 2, 7. prohibetur large vagandi licentia, Pall. 1, 30. prohibendus erit potione, Col. 6, 7.

Projectum jacere, Col. 12, 2. projectæ in terram vites, & humi projectæ, Col. Arb. 4.

Projicit arbor fructus velut ægra, Pall. 4, 10. se jumentum, Veg. 2, 53.

Proinde æstimarent, sive dulcis esset sapor uvæ, sive acidus, Col. 11, 2. proinde ut non dicatur, *pro* quasi non, *in reprehensione*, Varr. 2, 1. proinde magnus locus, ac multitudinem alere velis, Varr. 3, 8.

L E X I C O N

Prolatare rem rusticam, Col. 1, Præf. *vid. Waff. ad Salust. Catil. 44. Schættg.*

Prolixare aciem ferramenti, Col. 4, 24. *h. e. longam reddere.*

Prolixa statura, Col. 1, 9. cervix, Col. 7, 3. prolixæ arbores, Varr. 1, 9. caudæ & breves, Varr. 2, 2. materiæ, Col. 3, 15. proluxiora quædam nascuntur, Varr. 1, 6.

Proluit ventrem pruinosa herba, Col. 7, 3.

Proluvia ventri cruenta & mucosa, Col. 6, 7. citata resistit, Col. 6, 7. ad proluviem alvi, Col. 12, 38.

Promercales res, Col. 1, 8. 11, 1.

Promethea creta, Col. 10, 59.

Promisso ventre fus, Col. 7, 9. promissis ad genua palaribus, Col. 6, 1.

Promo. promunt se vites, Col. 3, 12. ulmi fameram, Col. 9, 13.

Promovere onera & portare, Col. 11, 1.

Promptuarium armarium, Cat. 11. *vid. Arm.*

Promus fructus, Col. 3, 2. *Sed maxime mihi probatur lectio pomum. Ut pira, mala, pruna, venduntur mercantibus, ita etiam uvæ, quæ hætenus poma sunt & ipsæ. Si placeat retinere promum, non ad fructum retulerim, quod in Fabriano Lexico factum est, sed ad dominum, qui sit veluti promus. Sed magis, quod dixi, aridet pomum.* Promo de fundo exire licet, Varr. 1, 16. promi & cellarii, Col. 12, 3. pueri promi, Col. 12, 4.

Pronum orienti solum, Col. 1, 5. prona aquiloni, Col. 3, 2. proni ad domandum boves, Varr. 1, 20.

Propagatio pomorum &c. Cat. 51 & 133. tria genera maxime usitata, Col. Arb. 7.

Propago, *as.* propagatur castanea pertica declinata, Col. 4, 33. virga, Col. Arb. 7. propagari ficus ramis potest, Pall. 4, 10.

Propago. propagines vitium, Col. 4, 6.

Prope. propius stirpem recisæ taleæ, Col. 4, 33.

Propellere oves in pabulum, Varr. 2, 2.

nihil Propinat stomachus epati, Veg. 3, 55.

ad Propalam exgruminantes cocleæ, Varr. 3, 14.

Propolis apum, Varr. 3, 16. *etiam restituenda videtur; certe intelligenda,* Veg. 3, 55. 4, 14, 23 & 28.

Propomata ut sponte nascantur, lemma forte satis antiquum Pall. 3, 32.

R U S T I C U M.

Proportione uti, Varr. 1, 18. ex proportione, Varr. 1, 41. *vid.* Portio.

Proprie, Col. 3, 9. *pro eo, quod vulgo dicitur* in specie. *it.* Col. 11, 2.

Propriis momentis, Col. 11, 1.

Propter amnes feri, *i. e. juxta*, Cat. 9. * propter arboris noxam, *ne noceatur*, Pall. 4, 10. Sic propter injuriam gravidarum, Pall. 4, 11. propter injuriam tuta cubilia, Pall. 12, 13. propter serpentes, Pall. 12, 13. * propter oves aut aves fructum capere, *h. e. ex ovibus*, Varr. 3, 1.

Propugnare pro gallinis, Varr. 3, 9.

Propulsare radicibus aquas hiemis, Col. 3, 15.

Prorepunt radices, Col. 3, 13. soboles, Col. 4, 29. femina, Col. 11, 3. per quod prorepant, Col. 4, 6. prorepere lente, Col. 2, 17. e tenero, Col. 3, 10. prorepentes oculi, Col. 11, 2. pampini, Col. 4, 17.

Proriga *vel* pruriga, *vid.* Peroriga.

Proritat pretium, Col. 2, 10.

Prorumpentes caules, Col. 4, 22.

Prosa oratione componere, Col. 11, 1.

Proscindere terram quid? Varr. 1, 29. *servant hoc v. g.* Varr. 1, 27. Col. 11, 2. & *credo, nunquam non.*

Prosecta exta, Cat. 134. *Al. porrecta: quæ lectio huc non satis apte quadrat.* Profecare est sacrificantium verbum, quod notat exta dividere, earumque partem Deo apponere, partem vero alteram sacerdotibus, tertiam populo distribuere. Plautus Pæn. 2, 1, 8: vetui exta profecarier. Sueton. Aug. 1: femicruda exta rapta foco profecuit. Inde prosecta, quæ vox notat particulas talium extorum minutas. Cf. Ovid. Met. 12, 152; Fast. 6, 163; Val. Flacc. 3, 439. Plura dabunt Nonius 3, 179; Meursius ad Lycophr. p. 307; Weizius ad Val. Flacc. p. 227; Salmas. ad Solin. c. 5, p. 90 sq. Barthius ad Stat. Theb. 5, 641. Schættg.

Proserpina rapta, Col. 10, 274.

Profilite, *de plantis*, Col. 2, 11 & 18. 3, 3 & 5. 7, 6. Pall. 2, 14. profiliunt in arborem adminicula ex cerafo, Pall. 11, 12.

Prospere adnatæ sunt apes, Varr. 3, 16.

Prostrati pisces, Col. 8, 17.

Prosum. profuit, *h. e. prodesse solet*, Col. 7, 9.

Protectæ porticus, Col. 9, Præf. protectum in alvo apum; Varr. 3, 16.

LEXICON

- Protegit se vitis ipsa a gelicidiis, Col. 4, 24. *add.* Col. 3, 10.
 Protendere & contrahere, *de modo agri eligendo*, Pall. 3, 10.
 Proterere, Col. 2, 21.
 Protinus illata de agro bacca, Col. 12, 50.
 sub Protocomio ipso tempora equi inuris, Veg. 2, 11.
 Protogenes, Col. 1, Præf.
 Prototomos decidere caules, Col. 10, 369.
 Provectus agri, Pall. 1, 6. *nisi leg.* profectus. præsentia domini provectus agri est.
 Provenit *imperf. es gehet an*, Col. 4, 29. provenit melius, Col. 3, 18. *Sed* * provenit ulmus a positione bene, Col. 5, 6. *kommt fort.* proveniunt panicum & milium, Pall. 4, 3. *cf.* 4, 11. *it.* Col. 1, 2. prospere, Col. 4, 30. * *Hinc* proveniunt poma majora, *davon werden die Äpfel größer*, Pall. 4, 10. *sic* Col. 11, 3. *sic* neque fistulosus — provenit caesus, Col. 7, 8.

PROVERBIA.

- Æstimator bonus esse non potest, nisi fuerit etiam peritus, Col. 11, 1.
 Ad agnatos & gentiles deducendus, Varr. 1, 2.
 Ex incomprehensibili parvitate arenæ funis effici non potest, Col. 10, Præf.
 Coena comesta venire, *i. e.* post festum, Varr. 1, 2.
 Si divina faverint, Pall. 1, 1.
 Male agitur cum domino, quem villicus docet, Cato apud Col. 11, 1.
 Malum consilium consultori est pessimum, Varr. 3, 2. *Μέτρον ἀρίστον*, Col. 1, 3.
 Minerva subtilissima, pingui, Col. 1, Præf.
 Pingui Minerva, Col. 11, 1.
 In re familiari laboriosior est negligentia quam diligentia, Col. 12, 2.
 Nemo potest omnia scire, Varr. 2, 1.
 Optima nomina non appellando fiunt mala, Col. 1, 7.
 Non omnes, qui citharam habent, sunt citharædi, Varr. 2, 1.
 Non satis est reprehendisse peccantem, si non doceat recti (*forte rectam*) viam, Col. 11, 1.
 Nulla regni societas, Col. 9, 9.

R U S T I C U M.

Occipitio frons prior, Cat. 4.

Veteris proverbii meminisse convenit, cum qui aret oli-
vetum, rogare fructum; qui stercoret, exorare; qui
cædat, cogere, Col. 5, 9.

Οὐδ' ἂν βοῦς ἀπόλοιτ' εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη, Col. 1, 3.

Paupertas certissima est, cum alicujus indigeas, uti eo
non posse, quia ignoretur, ubi projectum jaceat, quod
desideratur, Col. 12, 2.

Pomœrio minore finire, Varr. 1, 2.

Porta itineri longissima, Varr. 1, 2.

Post principia in castris, Varr. 3, 4.

Romanus sedendo vincit, Varr. 1, 2.

Ad te rudis est, Varr. 1, 2.

Matura ratio sæpe decipere solet, fera nunquam, quin
mala sit, Col. 11, 2.

Summum jus, summa crux, Col. 1, 7.

Provident eas cellas, ne habeant humorem, Varr. 3,
10. futuro tempori, Col. 3, 3.

Provincialis ager, Col. 3, 3. agri & vinearum cultura,
Col. 5, 4.

Provocare & elicere radículas, Col. 3, 15. provocantur
in libidinem, Pall. 1, 28.

Prout cuique mos est, Col. 3, 13. rei conditio exegerit,
Col. 12, 4.

Proximum raro, quam denso, Pall. 2, 13.

Prudens medicinæ, *peritus*, Col. 7, 3. universæ naturæ,
Col. 2, 2. prudentiores rerum rusticarum, Col. 4, 2.

Prudentia rei, Col. 1, 1. cunctarum rerum, Col. 12, 57.

Pruina & sol putres faciunt scrobes, Col. 5, 9. *conf.*
Col. 5, 10.

Pruinosa herba morbos creat pecori, Pall. 12, 13.

Pruni ratio & cultura, Pall. 3, 25. 12, 7. insitio, Pall.
2, 15. Inf. 113. pruno insita malus, Pall. Inf. 81.

Pruna ut servantur, Pall. 12, 7. Armenia, Cereola;
Damasci, Col. 10, 404. Damascena, Pall. 12, 7. Onychi-
na & silvestria ut condiantur, Col. 12, 10. præcoqua,
quæ Col. 10, 410 *restituit Salmasius*, ipse *Hyl. jatr. ho-*
mon. c. 68, p. 89 a. E & G ea esse ait, a quorum deflexo no-
mine Abricots hodie appellant Galli: nisi quod Columella de
præcoquis Persicis agit; quæ autem nunc vocantur Abrico-
tia, sunt Armenia potius. Persica præcoqua vult hodie An-

L E X I C O N

tepersica dici, in quo genere sint Alberica. purpurea pruna, Col. 12, 10.

P. S. Cat. 185. pondo semis.

Pfilotro inducto decalvas, Veg. 2, 48.

Pfithiæ vites, Col. 3, 2.

Ptifanæ cremor, Veg. 3, 27.

Pubescunt vineæ, Col. 4, 3 & 28. vid. Bodæus ad Theophr. 3, 6. Schættg.

in Publico Ardeæ scriptum, Varr. 2, 11.

Puella non nimium, Col. 12, 1.

Puer pusillus, Cat. 157.

Puerilis una opera, Col. 11, 2.

Puerperio quodam æterno læta tellus, Col. 3, 21.

Pugillus lentis, Cat. 158.

Pugnax aries, Col. 7, 3.

Pulchre meministi, Col. 3, 9.

Pulchritudo rei trahit, Col. 3, 20.

Pulejata posca, Veg. 3, 76. videtur, in qua pulejum s. pulegium decoctum est.

Pulejum viride, Col. 12, 57. aridum, Col. 12, 35 & 57. puleji flos, Col. 12, 7. pulejum ad olivas condien-
das, Pall. 12, 22. Non modo in MS. Sylb. & nostris ita
scribitur: sed etiam in Cicerone, Martiali, aliis, ita scribi docet
Rhodius Lex. Scrib.

Pulex irrepens dente laceffat ocima, Col. 10, 321. pu-
licibus infestantur gallinæ, Col. 8, 5. ut profligentur,
Pall. 1, 35.

Pulicosæ cani remedia, Col. 7, 13.

Pullaria, morbus pullorum equinorum, Veg. 2, 25.

Pullastræ, Varr. 3, 9.

Pullatio, pullorum educatio, Col. 8, 5.

Pullities tenerrima, pulli, Col. 8, 14. in alveari nata,
Col. 9, 11. confirmata, Col. 8, 9.

Pullula terra, Col. 2, 2.

Pullulascit vitis, h. e. juvenescit, Col. 4, 21.

Pullulant hilarius vineæ, Col. 4, 27.

Pullus asinus, Varr. 2, 8. pulli equini, Col. 6, 29.
Pall. 4, 13. gallinacei & pavonini, Col. 8, 5. Pall. 1, 28.
glirium, Varr. 3, 14. apum, Col. 9, 13. * arborum, qui
nascuntur abs terra, Cat. 51 & 133. h. e. teneri surculi,
stolones, quos Plinius 17, 10 pullulos vocat. Hinc pullu-
lare & pullulascere. Schættg. Quin

R U S T I C U M.

Pullus, *a, um*, videtur hanc ipsam significationem habere. certe pulla terra, tenerrima, Cat. 151. & Plin. 17, 5 ex *Catione*, terram teneram, quæ vocetur pulla. Pullum solum Campanis putre (*i. e. solum, tenerum & ipsum*) Col. 2, 10. *add.* 3, 11. *Sed* * pulla etiam nigra, Col. 1, Præf. pullæ lanæ, Col. 7, 2. pulla superior pars tergoris in leporibus, Varr. 3, 12.

Pulmentarium familiæ, Cat. 58. pulmentaria coniunguntur satureja, Col. 11, 3. * *pro vase vid.* Plutar.

Pulmonis exulcerationi ut occurratur, Col. 6, 14.

Pulmonaria ovis & fus ut curentur, Col. 7, 5. ne fiant pulmonariæ fues, Col. 7, 10.

Pulmunculus, Veg. 2, 56 *in pede: sed in dorso* 2, 61. *fistulosum, ut puto, urobique ulcus, pulmonis instar.* Solin. c. 49 camelis Bactrianis *in laude hoc tribuit*: Hi nunquam pedes atterunt, sunt enim illis reciprocis quibusdam pulmunculis vestigia carnulenta, *rel.*

Pulpa, Cat. 83.

Puls Punica ut fiat, Cat. 85.

Pultarium infudibuli inversi figura, Pall. 7, 7. *quidam pulmentarium. ollam vocat* Col. 9, 15.

in Pultarios condi uvas, Col. 12, 43. *intell. forte urceos: sunt certe vasa oblonga, laxè recipientia uvam.*

Pulticula e frumento, Col. 8, 11.

Pulveratio novellæ vineæ, Pall. 4, 7. rustici vocant occasionem, Col. 11, 2. pulverationes vitium, Col. 4, 28. *h. e. fossiones sicco solo factæ, quibus pulvis excitatur. vid. Serv. ad illud Georg. 2, 418, Sollicitanda tamen tellus, pulvisque movendus; & Salmas. ad Solin. c. 33, p. 363. Apud Græcos tamen pulverationem a fossione distingui, ex Bodæo ad Theophr. 2, 8 monet, qui etiam Salmasii locum indicavit Cl. Schættgenius. Verum extra controversiam rem ponit* Col. Arb. 12.

Pulverare vites, Pall. 8, 1. vineas, Col. 11, 2.

Pulvinuli, Col. Arb. 10. &

Pulvini fiunt e terra ad violaria obruenda, Varr. 1, 35. ad lineam excitati, Pall. 3, 24. * pulvinis testaceis fibulantur juncturæ parietum, Col. 1, 6. *Pulvini isti, sive tori, sunt partes cylindrorum in longitudinem quadrifariam sectorum, ut arcus nonaginta graduum in horreum pateat, reliquis autem superficiibus angulus rectus, quem includit paries cum solo, expleatur, ut locus ille rimis abas & cavis animalium opportunus,*

LEXICON

vitium tanto minus facere possit. * pulvinus in torculo oleario, Cat. 13.

Pulvis palearum, Pall. 1, 34. *Sed* * pulvis quadrigarius, medicamentum, Veg. 1, 56. 4, 8.

Pumex. pumices unguæ a similitudine videntur dicta ossa, quibus ea adnata est, fistulosa & porosa, Veg. 4, 1.

Pumiliones aves, Col. 8, 2.

Punicana coagmenta, Cat. 18. Punicanæ fenestræ, Varr. 3, 7. *Viles, opinor, ut lecti Punicani ap. Cic. Mur. 36.*

Punica arbor, Col. 10, 243. ejus insitio, Pall. Inf. 73. Punica mala, ead. granata, Cat. 7. Col. 12, 41. ejus mali fatio & cultura, Pall. 4, 10 integr. acidiora ut emendentur, Col. 5, 10. & Arb. 23. ne in arbore rumpantur, Col. 5, 10. & Arb. 23. ut ferventur, Varr. 1, 59. Col. 12, 44. Pall. 4, 10. * Punica puls, Cat. 85. Punicum cicer, Col. 9, 1. 2, 10. lutum, Col. 9, 7. 11, 3. quæ eadem impensa Punica, Pall. 1, 13. allium, ἀρροσκόπεδον, ulpicum, Col. 11, 3. rosæ, Col. 9, 4. * Punica, Veg. 4, 8. cera opinor, ut 4, 14 & 23. * Punicæ, piscis genus, Col. 8, 16.

Pupinia regio, Varr. 1, 9. Col. 1, 4.

M. Pupius Piso, Varr. 3, 13.

Purgamenta & paleæ, Pall. 1, 35. chortis, Col. 2, 15: falfamentorum, Col. 8, 17.

Purgata granis pira, Pall. 3, 25. * purgatis lapidibus, h. e. ejectis, Pall. 3, 6. Sic purgandi vermes clavo æneo, Pall. 4, 10.

Purgo. cum ulcus purgaverit, intransitive, ut videtur, pro purgatum fuerit, Veg. 2, 57 & 60. purganda sunt sordibus, Pall. 5, 8.

Puritatem sumit vinum, Pall. 11, 14.

Puriter componere, Cat. 76. transfundere, Cat. 112.

Purpureæ vites, Col. 3, 2. pira, Col. 5, 10. pruna, Col. 12, 10. purpureo radiat vultu Phœbe, Col. 10, 289. purpureum ver, Col. 10, 256. h. e. splendidum, pulchrum. vid. Gorall. ad Albinov. 2, 62. Barth. 21, 2. Majus obff. sacr. 2, p. 8. Schættg.

Purpurat frondens auro, Col. 10, 101.

Pusca vere semper Vegetius pro Posca, ubi vid.

Pusillos pueros, Cat. 157. pusilla arbor, Col. 5, 11.

Pustulæ (MS. pustellæ) Veg. 3, 82.

Pusula, Col. 7, 5.

Pusulosa pecus, Col. 7, 5.

R U S T I C U M

Putatio arborum utilis, Pall. 12, 4 & 7. quando & quomodo facienda, Cat. 32. Col. 4, 9. Arb. 10. Pall. 3, 12 & 13. auctumnalis, Pall. 12, 4. qualibus ferramentis peragenda, Col. 4, 24.

Putatoris officium, Col. 4, 24. putator pendulus arbutis, Col. 10, 228.

Putatoriæ falces, Pall. 1, 43.

Putealis fons, Col. 11, 3.

Puteana aqua, Col. 12, 26.

Puter palus, Varr. 1, 8. *vid.* Putris.

Putescit olea longiore situ, Cat. 3. putescere solent femina, Varr. 1, 34.

Putei ubi & quomodo fodiendi, Pall. 9, 9. perennitatis fidem ut habeant, Col. 11, 3. puteis condita grana, Varr. 1, 57. puteorum rimæ ut sarciantur, Pall. 1, 17.

Putida ulcera, Cat. 157.

Puto. putare rationes, Cat. 2 & 5. * putare arborem latius, strictius, Pall. 1. 6. * putabuntur pro binis, *h. e. numerabuntur.*

Putorem adimere, Cat. 157. putor & putredo, Veg. 2, 44.

Putrefacit humor deposita femina, Col. 3, 12. fata putrescent, Pall. 3, 10. *add.* Pall. 10, 9. *Sed* * ut putrescant femina, *de necessaria illa ad germinandum mutatione*, Pall. 1, 33. ne Putrescat malus, Pall. 3, 25. *Sed* * putrescit terra, *h. e. dissolutis per frigora, pluvias, solem, glebis, tenera fit ac mollis*, Col. 2, 11. 3, 11. 11, 2 & 3. *Ex eadem significatione*

Putris. putre solum, Col. 2, 2 & 11. 5, 9 & 10. gleba putris, Pall. 1, 5. *Virgilius Georgic. 1, 43*: Vere novo gelidus canis cum montibus humor Liquitur, & Zephyro putris se gleba resolvit. *Ubi Probus*: Putris, *i. e.* humecta, mollificata & solubilis. Venti enim occidentales mollificant & humectant. *Schættg.* putres arenæ, Col. 1, Præf.

Putus, *h. e. purus.* puto sole exorto, Varr. 2, 2.

Pyctes gallinaceus, Col. 8, 2.

Pyrois rutilus, Col. 10, 290.

Pyrum, *vid.* Pirum.

Pythagoras Samius negat principium mundi, Varr. 2, 1. ejus sagacitas, Col. 1, Præf.

Q.

Quadragenarium dolium, Cat. 105.

L E X I C O N

Quadragenos octonos sextarios, Col. 12, 20. quadragenæ & singulæ urnæ, Cat. 148.

Quadrantis *nota* — Cat. 18. *vid. Gron. de P. V. c. 6, p. 27, Eifenschm. in tabula notarum ponderalium ad p. 150.* quadrans pondo, Col. 12, 20. jugeri, Col. 5, 1. medicaminis, Col. 6, 30. 12, 20.

Quadrantalia V capiens ahenum, Cat. 10. quadrantalia X, Cat. 57. *Est autem quadrantale congius.*

Quadraria vasa, Cat. 18.

per Quadrata ab uno fabro dolari materies debet, Col. 11, 2. *Quid si rectum sit perquadrata conjunctim scriptum, significetque exquisite, vel ad unguem quadratam?*

Quadrati agri mensura, Col. 5, 2. boves, Col. 6, 1. oves, Col. 7, 2.

Quadridentes rastri, Cat. 10 & 11.

Quadrifidas ridicas, Col. 4, 33.

Quadrigæ perniciosissimæ, Col. 3, 8.

Quadrigarius eques, Varr. 2, 7. pulvis, Veg. 1, 56. 4, 8. *describitur 4, 13, & Hippiatr. Ruell. p. 113 a. (add. p. 107 a. it. 117 a.) ubi apparet, non a numero specierum dici, sed ab usu Circensium equorum.*

Quadrimum agentes sues, Col. 7, 9. ultra quadrimum senescit, Col. 9, 1.

Quadrini boves, Varr. 1, 20. quadrima vitis, Col. 4, 16. Pall. 3, 15. ad quadrimos usque, *ad quadrimum*, Pall. 3, 26. in Quadrum dolantur perticæ, Col. 8, 3.

Quadrupes a serpente morfa ut curetur, Cat. 102. quadrupedum genera duo, Col. 6, Præf. quadrupedia majora, Col. 11, 2. Pall. 4, 13.

Quærere rem mercaturis, Cat. Præf. quærat villa fundum, Cat. 3. *h. e. desideret. ita & Varr. 3, 13.* quærit vinum in calice aquam, Varr. 1, 8. sedem anser, Col. 8, 14. terra succum, Varr. 1, 13. vasa quæ cultura quærit, Varr. 1, 13. quærit fructus æra, *ib.* quærunť limites judicem litibus, Varr. 1, 15. quærit gravior plaga medicum, Varr. 1, 55. * Quæsito, *pro* quærito, Col. Arb. 26.

Quæstuosus ager, Cat. 1.

Qualitas cujusque rei consideranda est, Col. 11, 1. cœli, Col. 3, 1. aeris, Col. 4, 29. terræ, Col. 3, 11. qualitate & colore fallunt terræ, Col. 1, Præf. qualitates agrorum, Col. 2, 2. mixtæ inter se vicibus & alternatæ, Col. 2, 2.

R U S T I C U M.

Qualiter ædificanda villa, Col. 1, 4. gallinæ tuendæ, Col. 8, 2.

Qualitercunque obruatur, Col. 2, 10.

Qualus vino liquando, Col. 9, 15. pertusus, Cat. 52. qualo desuper muniendi furculi, Pall. 4, 10. quala satoria, Cat. 11. mundissima, Col. 7, 3.

Quamdiu oleum conficitur, *h. e. tantisper dum*, Col. 12, 50. *ita* Veg. quamdiu limpidum vulnus, curetur. *Sic Lamprid. Elag. c. 29*: Si quis inventor novi cibi displicuisset, jubebat, ut semper id comesset, quamdiu tamen melius invenisset. *Add. Veg. 3, 3 b.* * quam pluribus signis, Pall. 7, 7. quam optimum acetum, Col. 12, 16. * quam optime poteris, Cat. 28. * duplicia quam, Col. 1, 8. * non aliter quam si, Col. 4, 2. * quam plurimum — tam citissime, Cat. 157. quam citissime — tam maxime, Cat. 64. quam diutissime — tam deterrimum, *ibid.* quam paucissimos — tam optimi, Varr. 2, 9.

Quamvis humanus homo, *h. e. humanissimus*, Varr. 2, 5. quamvis mundissimæ tabulæ, Col. 7, 8.

Quandoque, quandocunque, Col. 2, 4 & 10. 4, 24. & MS. *Lips.* 7, 4. *Sic* quotiesque, *de quo suo loco.* * *pro interdum*, Col. 7, 3.

Quanto sæpius — tanto liquidius, Col. 12, 50. quanto fecundior est, (*om. tanto*) celerius senescit, Col. 7, 9.

Quanta, *pro quot.* semina asparagi quanta tribus digitis comprehendere possis, Pall. 4, 9. quantum plurimum, Col. 12, 21. quantum (*int. opus est*) ut, Col. 2, 11.

Quantalibet sævitia, Col. 8, 17.

Quartanaria tabula, Pall. 2, 11.

Quartarius sulfuris, Cat. 95. mellis, Col. 12, 5.

cum Quarto quando responderint frumenta, Col. 3, 2. quartæ tres, Col. 5, 1. quarta decima pars, Col. 5, 2. quarto decimo Kal. Dec. Col. 11, 2.

Quali ervum mica salis, Cat. 156.

Quassaturæ, Veg. 1, 28.

Quassari mola fortiore, *h. e. frangi*, Pall. 12, 17. 13, 2.

Quatenus, *pro quia*, Col. 4, 32. *apud Vegetium fere scribitur* quatinus. * *pro ut, viz.*, Veg. 1, 22. 2, 13 & 14. 3, 1.

Quaternarii scrobes, Col. 11, 2.

Que prius, quam poscit ratio, positum in illo Col. 6, 29, si neque conspectu novæque rei auditu, *pro* neque conspectu novæ rei audituque *rel.*

L E X I C O N

ad Quercetum ferere oleam inutile est, Varr. 1, 16.

Quercus quæ folia non amittit, *semper foliata*, Varr. 1,

7. ejus satio & cæsis, Col. 4, 33. invisa oleæ, Col. Arb.

17. ad quæ utilis, Pall. 12, 15. * querci cineres, Pall. 4,

7. palos, Pall. 4, 8. *sed Ms. Erf. quercus.*

Querimonias mitigare, Col. 1, Præf.

Quernei frutices, Col. 7, 6. querneam frondem cædere,

Cat. 5. querneæ frondes, Col. 6, 3. querneæ folia, Col.

6, 3.

Querquedulæ aves, Varr. 3, 3 & 11. Col. 8, 15. *vid.*

Scal. conjectin. Varr. p. 36. Schættg.

Qui, *vid. Quis.*

noveris Quia palmes *rel. pro accusativo cum infinitivo*,

Pall. 3, 13.

Quieta bacca, quæ aliquamdiu in tabulato jacuit, Col.

12, 50.

ut Qulon fiat, Veg. 3, 66. *pro cylon. ubi vid.*

Quincunx jugeri, Col. 5, 1. schœni, Col. 12, 28. in

quincuncem disposita, Col. 3, 13. vinearum metatio, Col.

3, 15.

Quini. quina pariunt ova, Col. 8, 14. quinum pedum,

Col. 4, 30.

Quinquagenarius grex, Varr. 2, 10. urna, Cat. 10. do-

lium, Cat. 69 & 112. *h. e. L congiorum f. quatrantalium.*

Quinquatrus, *festus Minervæ dies mense Martio*, Col.

11, 2 & 3.

Quinque & quinquaginta, Col. 12, 23.

Quinquelibrale pondus, Col. 3, 15.

Quinquemestres pulli, Varr. 2, 7.

Quinquennis aries, Col. 7, 3. caper, Col. 7, 6. vinea,

Col. 4, 21.

Quinques quinque numerare, Cat. 156. quinques & vi-

cies duceni, Col. 5, 3.

Quintius Cincinnatus. Col. 1, Præf.

Quinto decimo Kal. Dec. Col. 11, 2. quinto & XXX die,

Col. 8, 11. quinta decima luna, Col. 8, 5.

Quis *relat. pro qui*, Cat. 145. *contra*, quem qui esset

animadvertere non potuisse, Varr. 1, 69. quid aliud, *ἐλ-*

λο τι, Varr. 3, 13. quid, *pro quod, vel aliquod*, Varr. 3,

7. quid ita, Col. 1, Præf. quod fieri oportere, Col. 2, 12.

quod genus, *i. e. cujus generis*, Cat. 42. fiseellis, aut alia re,

quod alligant, Varr. 2, 2. Quod tamen si, *pro quod si*, Col.

R U S T I C U M.

6, 27. *add.* Varr. 1, 18. quod ubi, Varr. 1, 15. quod ne, Col. 5, 11. *Huc enim referimus, quia est vere relativum, q. d. qua in re si &c. unde neque ab initio orationis vel argumenti ponitur.* Quojus rei ergo, Cat. 141. quo, *dativo casu*, Varr. 2, 1. qua sub latent herba, Varr. 1, 48. quo (*om. magis*) temperandum iis, Varr. 3, 10. quo minus, Col. 3, 8. *pro de quo*, Col. Arb. 5. amicum quiddam & dulce, Col. 12, 2. * suum quidquid genus, Cat. 48. * quidquid putridi aut arentis inventum fuerit, Pall. 3, 18. * tertio quoque aut quarto die, Col. 12, 48. cujusque disciplinæ, Col. 3, 21. sexta quaque olivitate, Col. 12, 50. * quidvis anni, *pro quovis anni tempore*, Cat. 17. quod genus vis, Cat. 52.

Quo, *pro quod*, Varr. 1, 31. * *pro in quæ*, Cat. 10. Sic fossas, quo aqua delabatur, Varr. 1, 29. * quoquoque septem pedum, Col. 8, 3. 11, 2. *sic etiam* Col. Arb. 4 & 27. *in quibus omnibus locis exclusa videtur altitudo.* quoquoque P. X, Cat. 15.

Quoad ejus poteris, Cat. 32. quoad eliciatur sanguis, Col. 6, 31.

Quod enim, ὅτε δὴ, Varr. 1, 13. * quod ubi, *positum ut quod si*, Varr. 1, 15. * opinantes quod tangatur, Pall. 3, 24. affirmat quod pariat, Pall. 5, 3.

Quojum, *pro cujum*, Cat. 139.

Quoniam, *pro quamquam librarii culpa videtur positum in hoc* Col. 5, 4: quoniam vicinum ex nobis capere potest exemplum.

Quoque etiam, Pall. 11, 11.

Quoquoque, *vid. sub Quo*.

Quot mensibus, *pro singulis mensibus*, Cat. 43. quotquot mensibus, Varr. 3, 7.

R.

Rabies ex inani amore, Col. 6, 35.

Rabiosus equus, Veg. 2, 5.

Racemarii pampini, Col. 3, 18. *V. Gl. ἐπισυλλῆς*, pampinus racemarius.

Racemari licebit, *metaph.* Varr. 3, 9.

Radiata rota, Varr. 3, 5.

Radicata planta, Pall. 3, 10, 18 & 19. vitis, Pall. 3, 10. sarmentum, Pall. 3, 10.

Radicitus conciditur rosa ferenda, Varr. 1, 35. exime-

Scriptt. R. R. Vol. IV.

Z

L E X I C O N

re, Col. 4, 33. interire, Col. 6, 3. *vid. Heinsf. ad Virg. Æn.* 5, 449.

Radicor. radican- tur facile, Col. 4, 2. * de bubus radican- dis, *lemma MS. Corb. Veg.* 3, 2. *h. e. radice consilignis curandis.*

Radiculæ æstivæ, Col. 11, 2. 4, 8.

Radiolus ut condiatur, Col. 12, 47. *eadem oliva, quæ Cercitis. Ipsa &*

Radius, olea, Col. 5, 8. Arb. 17. major, Cat. 6. *A for- ma oblonga dictam censet Servius ad Georg.* 2, 85. *Schæug.*

Radix Syriaca, Col. 11, 3. *Hinc faciunt, quæ de Radi- cula ῥιζίω, συριακὸν ἄνθος dicta, quæ etiam φύκος, χρῶμα item, a Græcis vocetur, disputat Salmasf. ad Solin. p. 817, b. F? Non puto, agit enim de esculentis Columella. Succurrit igitur Plinius, qui 19, 26 raphani generibus ponit alterum, rapi figura, quod vocant Syriacum, suavissimum fere ac tenerrimum: & ne miremur, tam raram esse illius mentionem, subjicit, e Syria non pridem advectum apparet, quoniam apud auctores non reperitur: id autem tota hieme durat. Nimirum radix κατ' ἐξοχὴν n. stris est raphanus, ut Col. 11, 3. Pall. 1, 35. 2, 14. 6, 5. 8, 2. 9, 5. Veg. 1, 44. 3, 25. * Generali intellectu, radices aliter ab aliis diffunduntur, Varr. 1, 37. in arboribus uti capiant (furculi) Cat. 133. ne implicentur in vitibus, Col. 3, 15. * e radicibus trinis sunt, quæ scribit Varr. 1, 1.*

Rado. radatur area, Col. 2, 20. terra, Pall. 7, 1. *de au- ferendis ex futura area, quæ nata sunt.*

Radula ferrea curvata, Col. 12, 18. *Hinc radulanam pi- cem apud Plinium dici non rabulanam, vult Beroald.*

Rafanus, pro raphan. Veg. 1, 45.

Ragadio simile vulnus, Veg. 2, 51. rhagadia apud Cel- sum 7, 18 ani vitium est, ubi pluribus locis cutis exciditur. Cognatæ rhagades, fissuræ a ῥηγνυμαι.

Ragulæ an regulæ in armis equorum, Veg. 4, 1. it. 4, 2. *Platnerus confert locum Ruffi Ephesii, apud quem ῥάγες sint κορυφαὶ δακτύλων. Addit Pollucem 2, 146. Videntur igitur ragulæ esse capita ossium humeri.*

Ramenta a scobe diversa, Col. 4, 29. Arb. 8. *vid. Scobis.*

Ramex, ramus, pertica transversa, Col. 9, 1.

Ramulæ & soleæ equorum, Veg. 1, 56.

Ramus. ramos omnium generum in hortis disponere, Col. 5, 10. Arb. 25. rami cum foliis ut servantur, Cat. 101.

R U S T I C U M:

Rana lurida, Varr. 1, 2. cocta cani obijcienda, Varr. 2, 9. e ranis medicina ad scabiem, Veg. 3, 71. * ranæ *apud veterinarios* vitiosa incrementa linguæ, Col. 6, 8. *vid* Ranula.

Rancor anni præteriti in valis oleariis, Pall. 11, 10. rancore veteri, Pall. 1, 20.

Ranulæ, Veg. 2, 58. vitiosa incrementa linguæ, Veg. 3, 3.

Rapa, *vid*. Rapum.

Rapaces dentes, *qui alias* incifores, Veg. 4, 1. *vetus interpretres Germanus Rab-Zæhn.*

Raphani satio & cultura, Cat. 35. Col. 11, 3. Pall. 9, 5. sicut brassica vicibus inimicus, Pall. 9, 5. *Ex aliis auctoribus hoc idem prolixè probat Ptolemaus Flavius Conject. c. 97. Schættg. Habet etiam Cresc. 6, 98. De brassica ad Cic. de N. D. 2, 47. Orta opinio ex ambiguitate verbi ῥάπας, quæ Atticis brassicam significabat. Quam Plinio errandi occasionem dederit, ostendit Salmasius Hyles jatricæ c. 31, cujus inventis hic etiam tacito auctore utitur Harduinus ad Plin. Vid. S. 26, n. 3.*

Rapicii coles, Cat. 35. semen rapicium, Cat. 134.

Rapina, locus rapis constius, Cat. 5 & 35. Col. 11, 2. *Nescio quam bona sit Beroaldi observatio, mediam in hac voce corrip.*

Rapistri olus, Col. 9, 4.

Raptor ferus, Col. 7, 12.

Rapum (Rapa, æ,) in napum transit & contra, Col. 2, 10. Pall. 8, 2. rapæ napique semina, Col. 11, 3. ejus satio & cultus, Col. 11, 3. Pall. 8, 2. Col. 2, 10. rapa ut feruntur, Varr. 1, 59. ut condiantur, Col. 12, 54. Pall. 13, 5. jus rapis condiendis, Col. 12, 55.

Rare fata, Col. 2, 9. rarius tenui vimine contextus faccus, Col. 9, 15.

Rarenter dare, Cat. 103.

Raripilum pecus, Col. 1, Præf.

Raritudine mediocri terra, Col. Arb. 3.

Rasis, genus crudæ picis, Col. 12, 20. *Non invenio, qui præterea hac voce usus sit. Dicam, quid mihi in mentem venerit. Præcessisse aliquid puto de resinæ guttis e terebintho, lentisco vel alia arbore rasis: accessisse deinde, qui vocem relictam rasis ex ratione negotii interpretari vellet.*

Rastellis eraditur stipula de pratis, Varr. 1, 49. ligneis, Col. 2, 13.

Raltri quadridentes, Cat. 10 & 11. lignei, Col. 2, 11.

L E X I C O N

✓ Rafura deducitur, Col. 4, 29. rafuræ eboris, Veg. 1, 10. 4, 8.

Rationes putare, argentariam, frumentariam, Cat. 2. quo minus onerentur, Col. 12, 3. ubi ratio cum orco habetur, Varr. 1, 4. rationem cum orco ponere, Col. 1, 3. ratio accipitur pecoris nati aut amiffi, Col. 11, 2. rationem parem facere cum forenlibus negotiis, Col. 12, Præf. *ita fere* Veg. 2, Præf. rationes confingere, Col. 1, 8. * rationis mulicæ ftudiofus, Col. 1, Præf.

Ratiocinator diligens, Col. 3, 3.

Ratiocinium jugeri expeditiffimum, Col. 5, 1. aliter ordinabitur, Col. 5, 2.

Ravennatis foli ager uliginofus, Pall. 2, 13. Ravennate agro, Col. 3, 13.

Ravidi oculi, Col. 8, 2.

Ravis oculis arietes laudantur Varr. 2, 2. canes, Varr. 2, 9.

Reate ad viam Salariam fuit, Varr. 3, 1. ad lacum Velinum, vicinum Interamnis, Varr. 3, 2.

in Reatino arundines, Varr. 1, 7. equarias magnas habuit Varro, Varr. 2, Præf. cochleæ, Varr. 3, 14.

Reatinorum ratio in vineis, Varr. 1, 8. in aggeribus, Varr. 1, 14. Reatini afini nobiles, Varr. 2, 1. in Reatinis montibus æftivant oves, Varr. 2, 2.

Recens fretum, Col. 8, 17. recentes catuli, Varr. 3, 12. recentiffimi rigoris aqua, Col. 9, 14.

Recenfere veftem & instrumentum, Col. 11, 1. pecus & familiam, Col. 1, 8.

Receptacula olei, Pall. 1, 20. 11, 10. avium, Col. 8, 15. aquatiliū animalium, Col. 8, 1.

Receptui canitur figno paftorali, Col. 6, 23.

Receffus profluus, *æflus maris*, Col. 8, 17.

Recidere mella, Pall. 7, 7. mala Cydonia in breviffimas particulas, Pall. 11, 20.

Recidit in caffum omnis impenfa, Col. 4, 3.

Reciperare fe quiete, Varr. 1, 13. *reficere*.

Recipere dena millia ex melle, Varr. 3, 16. ut in os libenter recipiantur, Varr. 1, 66. recipit condituram qualemcunque, Col. 12, 47. non recipit oleum faporem falis, Col. 12, 50. recipit urbs violas, Varr. 1, 16. * difficulter recipiunt fe castrati. * recipitur domino pafcere, *excipitur*, Cat. 149. ufioni domini, *ibid.*

Reciprocans fluctus alternis æftibus, Pall. 12, 15.

R U S T I C U M.

Reciprocae fluunt piscinae, Varr. 3, 17.

Recisa rapa in partes minutas, Pall. 13, 5.

Recludere (*si vera lectio*) includere, concludere, Pall. 4,

10. Sed

Reclusa ferro, aperta, Col. 6, 12 & 38.

Recogitans, Col. 1, Præf.

Recognitio frequens, Col. 11, 1.

Recognoscere numerum gregis, Col. 8, 11. capitum, Col. 8, 4. mancipia & vestem eorum, Col. 1, 8. instrumentum rusticum. Col. 11, 1. recognoscitur grex, numerusque censetur, Col. 6, 23.

Recolligere, Col. 8, 5.

Recompones fracturam, Veg. 2, 47.

Reconciliatae apes, *recreatae*, Varr. 3, 16.

Recondere cado picato, Col. 12, 5. testis, Col. 12, Præf. recondis in sextariis L cochlearia VI, Pall. 11, 14. *ut ἐρύπτειν de fermento in sacris.*

Recrastinari, Col. 2, 21.

Rectrix membrorum, Col. 3, 10.

Recurvato capite, Col. 3, 18.

Redditus *pro reditu semper fere MS. Lips.* Columellæ, e. g. 3, 2 & 3. 7, 4. *etiam MS. Polit.* Pall. 7, 7. *vid. mox* Reddere.

Reddere finum, Col. 2, 15. * reddam tibi tertium actum, ut promisi, *dicam*, Varr. 3, 17. reddemus unumquodque suo mense, Pall. 1, 39. * reddunt vinum pulcherrimum Amineæ, Pall. 3, 9. reddit pratum in pabulo non minus quam in fœno, Col. 2, 17. *vid. Redditus.*

Redeo. redire ad libros Sibyllinos, Varr. 1, 1. redit in plagam materia, subducto cuneolo, Pall. 3, 17. * possentne fructus pro impensa & labore redire, Varr. 1, 2. redit semen cum decimo, Varr. 1, 44. * rediet *pro redibit MS. Lugd.* Pall. 7, 7.

Redigere semen e farragine, *recolligere*, Pall. 10, 8. ut redigantur femina majora, Pall. 8, 2.

Redimitur floribus hortus, Col. 10, 286.

Redintegrait jucunditas, Varr. 2, 2. redintegrantes; Varr. 2, 2. ut redintegrentur columbæ fastidientes, Varr. 3, 7.

Reducit hibernatum furcillas, Varr. 1, 8. reducere in summum facem, Col. 12, 19.

Redulceratur cutis, Col. 7, 5.

Refectionem desiderant ferramenta, Col. 12, 3.

L E X I C O N

Refert quæstum uberem, Col. 8, 8. * generibus, coloribus, Col. 7, 2. refert, ut, Col. 3, 9. *add.* Varr. 1, 7 & 8. * referre ad fructum, *rationem ejus habere*, Varr. 1, 40.

Reficere impensam, Varr. 1, 2.

Reformidat biennio planta deposita, Col. 4, 9, 24 & 33. *nostri stocken, cum plantæ translatae vel vulneratae aliquo tempore non coalescunt, neque incrementa capiunt. cf.* Col. 4, 11.

Refoctæ radices, Col. 3, 11.

Refovere velut pabulo (*stercoris*) absumtas vires, Col. 2, 14. refoveatur stercoratione terra, Col. 2, 1. parvo humore, Pall. 4, 10.

Refractus tofus, Col. 4, 33.

Refrigeratio auræ, Col. 11, 1. * & requies, Veg. 3, 57. *de intervalllo morbi. vid.* Refrigero.

Refrigerato aere vespertino, Varr. 2, 2.

Refrigero. refrigerare frumenta post trituram, Pall. 1; 36. * refrigeraverunt uvæ, *intransf.* Col. 12, 43. * refrigeratur vitis, *recreatur*, Pall. 3, 13. Col. 5, 6. *vid.* Refrigeratio.

Refrigescit ager, Col. 2, 16. * refriguit, Veg. 3, 4. *pro* refrixit.

Refringitur gleba in vineis, Col. 11, 2.

Refulserit æstas, Pall. 4, 10.

Refundere vinum lagœnis, *diffundere*, Pall. 11, 14.

Refusius egesta humus, Col. 4, 1. *fodiendo resoluta & fermentata.*

Regelare subtus a solo ventus potest granaria, Varr. 1, 57. regelari ortu folis, Col. 1, 5. *Laudabat hic Schættig. Senec. ep. 67: Jam ætas mea contenta est suo frigore. vix media regelatur æstate; & Crenium part. 10, p. 54. * regelare sinuntur vites*, Col. 11, 2.

Regerere radices in summum, Col. 3, 11. * quoad regerunt duas partes, Varr. 1, 64. *igne expellunt & abigunt.*

Regesta humus, Col. 11, 3. regestum, Col. 3, 11.

Regestus *subst.* Col. 3, 13.

Regionum sua sunt propria munera, Col. 2, 12. qualitas mutatur, Col. 1, 1. regionibus Ciliciæ Syriæque, Col. 2, 10.

Regius morbus, Veg. 3, 49. regia olea, Col. 3, 8. 12, 47. *Plin.* Præsertim cum magnitudine copiam olei non constare, indicio sint, quæ regiæ vocantur, ab aliis majorinæ, & ab aliis phauliæ, grandissimæ alioquin, minimo succo. *Beroald.* pira, Col. 5, 10. 12, 10.

R U S T I C U M.

Regnator aquarum, Col. 10, 200. *Neptunus.*

Regni nulla societas, Col. 9, 9.

Regula mechanica, Col. 3, 13. regula exploraveris æquale, Pall. 1, 9. regulæ lignæ in caltratione vituli adhibitæ, Col. 6, 26. *conf.* Pall. 6, 7. *ex hoc genere etiam sunt* Veg. 2, 41 & 47. in prelo oleario, Col. 12, 50. *sunt ligna oblonga, accurate in quadratum dolata, qualibus etiam vinaceorum pedem, ne cedere possit prelo, nostræ ætatis & regionis ratio includit.*

M. Attilius Regulus, Col. 1, 4.

Rejectiones sanguinis inhibere, Pall. 3, 31.

Rejiculæ pecudes, Varr. 2, 1 & 5. *vid.* Epulæ.

Relaxatæ glebæ, Varr. 1, 27.

Relaxant amygdala corium, Pall. 2, 15. relaxatur tofus gelu & solibus, Pall. 2, 13.

Relaxus. relaxa humus, Col. 11, 3. *An relaxata? ut Varro 1, 27: & ad opus faciliores, relaxatas. Illud enim relaxa adeo singulare est, ut id unum exemplum Latina Lexica adducant.*

Relegere librum, Col. 4, 1. menses X ab coactore releget, Cat. 150. *Accurate de hoc loco egit Gron. obs. 1, 20, qui refutatis aliorum sententiis legi vult mense X ab coactore deleget. Perpenfis omnibus, ita totum hoc videtur interpretandum. In annum dominus fructum vendit. Hujus anni initium est Kal. Junii, aut si intercalatum sit, (h. e. si intercalaris ille mensis s. merkedonius annum diebus XXII vel XXIII produxerit, vid. Scal. de em. temp. l. 2, p. 180 sq.) Kalendæ Maji. Porro conductor ille vel emtor fructuum die (sibi commoda, tempestive) vendere hic jubetur lanam & agnos. Mense decimo autem, qui ab initio hujus anni, h. e. a Junii & Maji adeo Kalendis computatur, deleget domino gregis a coactore (suo, quo utitur ad minuta æra cogenda ex fructu, quem ipse emit integrum) h. e. solvat domino per coactorem summam, de qua inter ipsos convenit. Conductor s. emtor fructus (cui suadet Cato quasi in parenthesi illud de porcis ferariis) etiam reliquis duobus, qui de anno restant, mensibus pastorem ille quidem præbet: sed is pariter ac porci illi ferarii pigneri sunt gregis domino, donec ipsi satisfecerit conductor. Relegere pecuniam huc non convenire, sed delegare, quo noster etiam paulo ante usus est, ostendis l. c. Gronovius.*

Relictus pauper, Varr. 3, 16.

LEXICON

Religiones pontificum, Col. 2, 22. a religionibus liber dies, Col. 6, 2.

Religiose administrare, Col. 3, 10. 8, 5. qui religiosius rem rusticam colunt, Col. 11, 2.

Religiosiores agricolæ, Col. 11, 2 & 3.

Religare defectam herbam, Col. 2, 18.

Relinqui oportet agrum alternis annis, Varr. 1, 44.

Reliquum & exactum *oppon.* Cat. 2.

Remedium ne idem faciat quod venenum, Pall. 12, 7.

Remeant trans mare, Varr. 3, 5. remeans & commeans examen, Pall. 1, 39.

Remissarii vectes, Cat. 19. *remissioris & minoris longitudinis, quibus in minore & remissiori pressione opus est: ita mavult Turn. 7, 25, quam remissarios dicere, quibus remittatur prelum, non intendatur.*

Remisse imperare, Col. 1, 8.

Remissio operis, Varr. 1, 17. ea deterior fit asinus, Varr. 2, 6. remissionem petere, Col. 1, 7.

Remissus adeps, Veg. 1, 11. remissum Ammoniacum, Pall. 1, 41. *quod, postquam apud ignem ferbuit, statim colorem remittens usurpatur. Exempla habet Barth. Adv. 38, 1. Schættg. Remitti cum de sale dicitur, est dilui; sed hic quidem non aliam intelligo remissionem, quam liquefactionem, s. resolutionem, ut quæ sicca sunt, liquidis possint infriari. Ad infriationem illam pertinere videtur illud super, quo mox utitur, Ammoniacum super remissum &c.*

Remittunt æruginem ænea vasa, Col. 12, 20. librum arbores, Col. 11, 2. vasa ceram, Col. 12, 50. remittit caseus minimum feri, Col. 12, 13. humorem noctibus humus, Col. 12, 15 & 17. *idem de salsis confudantibus,* Col. 12, 7. muriam, *de iisdem,* Col. 12, 9. *add. Horat. Sat. 2, 8, 53. * Remittere in fructuarium, pro submittere,* Col. 4, 24.

Remoliri terra debet æqualiter, *pass.* Col. 2, 12.

Remotissima a viris debet esse villica, *h. e. minime virofa,* Col. 12, 1.

Remuneremini nos, Varr. 2, 1.

Renovanda vitis, Col. 4, 27.

Renovellatur vitis, Col. Arb. 6.

Renuntiari ædiles, Varr. 3, 17.

Repangere semen ferulæ, Col. 5, 10.

Repastinatio, Col. 2, 2.

R U S T I C U M.

Repastinatum quid veteribus & quid recentt. Col. 3, 18.

Repercussa nux radicem respergit, Pall. 2, 15.

Repertor vitis, Varr. 1, 2.

Repetit soliditatem tumor pastini, Pall. 2, 13. * *repetere est neglectum adhuc & intermissum paulo serius facere* Col. 11, 2, *nachho'en.* Col. Arb. 10. *ut* revocare Plin. 18, 8.

Repletis feminis, Pall. 4, 13.

Replicare ad vitis caput, Cat. 41.

Repo. repere in altitudinem, Col. Arb. 16.

Repolire frumenta, Col. 2, 21.

Reponere suo quidque loco, Col. 12, 3. * *vineam agro repastinato*, Col. Arb. 4. *sed melius forte Pol. ponere.*

Repræsentare faciem veri maris, Col. 8, 17. repræsentat se semper villicus, Col. 1, 8. 11, 1. viridem saporem olivarum *conditura*, Col. 12, 47.

Reprehendisse peccantem non satis est, si non & recti viam doceas, Col. 11, 1.

Repubescere, Col. 2, 1.

Repullescere novellis frondibus, Col. 4, 22. repullescens soboles, Col. 4, 24.

Requies forensium exercitationum, Col. 12, Præf. porcorum volutatio, ut lavatio hominum, Varr. 2, 4.

Requietum lac, Col. 7, 8. *quod diu stetit, antequam ad caseos conficiendos adhibitum est. Sic requieti porri Apicio Art. Coq. 3, 2 & 4, 5 sunt, qui, postquam e terra evulsi sunt, aliquo tempore asservati sunt. Vid. Barth. Adv. 40, 2. Sic requiescere res dicuntur, quæ per tempus aliquod immotæ manent, eidem Apicio 1, 4, ut per dies septem in vino requiescant. & c. 5, post hæc aliquanto tempore patere requiescere. Palladius simplici utitur 12, 18, cum quieverit. Schættg. requieta ova opponuntur recentissimis, Col. 8, 5. requietior terra, Col. 2, 1.*

Res. rem divinam facere, Cat. 5. rei rusticæ libro primo, Col. 11, 1. rem rusticam prolatare, Col. 1, Præf. * *pronomini relativi vicem sustinet, vel cum eo potius abundat* res. Hæc oves, qua de re agitur, Varr. 2, 2. ex reliquis rebus, quæ supra SCRIPTA sunt, Col. 12, 35. rebus, QUÆ non arbitror pertinere, Varr. 1, 1. 2, 1. *sic Cic. fam. 16, 4, sumtu ne parcas ulla in re, QUOD ad valetudinem opus sit. Add. Cort. ad Sallust. Jug. 41, 1.*

Rescinditur ferro suppuratio, Col. 6, 11. vena, Col. 6, 30.

Refectio vitis, Col. 4, 29. cæca, Col. 4, 32.

L E X I C O N

Refex palmes, Col. 4, 21. in refecem submitti, Col. 3, 10. refeces bigemmes, Col. 5, 5.

Referatur suppuratio, Col. 6, 34. referandum est, Col. 7, 5. *ita* Reclusus.

Referitur pertica exemta, Col. 4, 33.

Reservetur maturo fructui pars oliveti, Col. 12, 50.

Resides in corpore casei, Varr. 2, 11. *non concocti, digesti.*

Refina musto indita, Cat. 23. locularis *f.* laricis, Pall. 3, 25. dura, Veg. 3, 3. b. frixa, Veg. 2, 54. 4, 28. frixa, *eadem quæ* Colophonia *Dodonæo*, bituminis, Veg. 4, 28. cavealis, Veg. 3, 54. 4, 14. remissa, Veg. 2, 55. ter-bentina, terebinthina, Veg. 2, 54. 4, 28. *rel.* pituina, *f.* pityina, *ex* pity, pinu, Veg. 4, 28.

Resinosa medicamina, Col. 12, 20.

Resipit mustum ferrum, Varr. 1, 54. resipiunt quam minimum amaritudinis, Col. 12, 46.

non Resistunt adversus tempestatem nocentem, Varr. 1, 13. resistit ventris citata proluvia, Col. 6, 7.

Resolve vinctum, Col. 1, 8. 11, 1. damnum, Cat. 144, 145 & 149. sævitiam iræ, Pall. 4, 12.

Resolutus ex aqua *ὁτὸς κυρνωαίνδς*, Pall. 3, 29. terra, Col. 4, 1. 11, 3. terga, Col. 10, 7. corpus, Col. 1, Præf. Pall. 1, 5. corticulis, Col. 12, 50.

Resonant imagines, *de echo*, Varr. 3, 16.

Respergit radicem nux, Pall. 2, 15.

Rerperio crebra falis, Pall. 12, 13.

Respondet terra colono, Col. 2, 1. *cf.* 2, 9. ad vota; Pall. 1, 5. *i. e. optatos fructus profert.* Virg. Georg. 1, 38: Illa demum seges votis respondet avari Agricolaë, bis quæ solem, bis figora sensit. *Plura Gronovius Obs.* 2, 4. *Schæfferus ad fragmentum Petronii Tragurianum p.* 214. *Schættig.* respondere cum quarto, Col. 3, 3. *ita* respondent medica-menta. *vid. Rhod. Lex. Scribon.* * respondent ad parentum speciem vituli, Varr. 2, 5. non respondent sibi vineta, Col. 3, 3. non respondent secundæ foetæ, Col. 7, 7. * arbores, quibus nulla amaritudo respondet flore defuncto, Pall. 1, 37.

Respuat aqua limum, *evomit*, Pall. 1, 33.

Restibilis vinea, *locus, ubi fuit ante vinetum, vitibus denuo conferendus*, Col. 3, 11. restibile vinetum, vinea vetus, quæ refoditur, Col. 3, 18. restibilis locus, Cat. 35. restibile pro-ximæ messis, Col. 2, 10. restibiles segetes, Varr. 1, 9. ex-fuctiores, Varr. 2, 7. *add.* Varr. 3, 16. restibilis terra, quæ

R U S T I C U M.

quotannis obfita fit, Varr. 1, 44. & mox, in Olynthia quotannis restibilia esse dicunt *rel.* Nimirum, ut ait idem Varro de L. L. 4, p. 11, Ager restibilis, qui restituitur ac referitur quotquot annis: contra qui intermittitur, a novando novalis ager. Restibilis igitur a restituendo, ut a prostituendo prostibulum, quod observavit Gothofr ad L. c. Restibilis Græcis *ταλιμφύης* & *παλίμβλωστος*. Adscripserant Varronis locum Beroaldus & Schættgenius, qui laudavit etiam Salmasium ad Solin. p. 515, & Festum Pauli abbreviatorem, Restibilis ager fit, qui biennio continuo feritur farreo spico, i. e. aristato. quod ne fiat, solent, qui prædia locant excipere.

Resticula alligare, Cat. 110.

Restes pro jugo vineario in Brundisino, Varr. 1, 8.

Restituere consolando servorum voluntatem in dominum, Varr. 1, 17. ut restituat ad ejus magnitudinem poema, h. e. reddat, Pall. 7, 5. restituunt se & reviviscunt apes, Varr. 3, 16.

Rete objecto, Varr. 3, 5. a rete in aviaria, Col. 8, 10. retia, quibus cohortes faciant, Varr. 2, 2. retibus sparteis, Col. 12, 44. * intra retem, sub retem, Varr. 3, 5.

Retegere plagam, iterum tegere, Pall. 12, 7.

Reticulata fenestra, Varr. 3, 7.

Reticulum junceum & linteum, Col. 12, 51.

Retica s. Rhætica vitis, Col. 3, 2.

Retinacula lora, Cat. 135. lorea, Cat. 63. retinaculis continere, Col. 6, 2. add. 4, 13.

Retingitur myrtite vinum, Pall. 13, 2.

Retinnire vocabulis Græcis, *resonare*, forte leg. pro retinere, Varr. 2, Præf.

Retorrescere, Col. 3, 3, 5 & 17.

Retorrída frons, Col. 11, 2. plantæ, Col. 3, 12. & mucosa prata, Varr. 1, 9. vid. J. F. Gron. ad Phædr. 4, 1, 16. Schættg.

Retractare, Col. 1, 4. retractans, Col. 1, Præf. retractanda sunt pedamenta post putationem, Col. 4, 26.

Retrectans bos, Col. 2, 2.

Retrimentum oleæ amurca, Varr. 1, 64.

Revellere pellem, Col. 2, 3.

Reverberare incrementa duritie sua, Col. 3, 13.

Reverentia discendi, *timor*, Col. 11, 1.

Reverti ad libros, ut redire, Varr. 1, 1. * donec revertatur mel ad mensuram mediam coques, Pall. 11, 20.

L E X I C O N

Revincire, Col. 1, 8.

Revirefcere, Col. 2, 1.

Revisere sua negotia, Col. 12, Præf.

Reviviscunt herbæ, Col. 4, 5. apes, Varr. 3, 16.

Revocare prætermiffa, *Plin. 18, 8. nachholen. vid. Repe-*
to. Consequor. * revocabis ad unum corpus omnia mixta,
Pall. 1, 17. * revocari desiderat vitis, i. e. superiori parte
rec fa ex novo palmitate reparari, Pall. 3, 12.

Rex. salutatoris — somnium regis fui rumoribus inaugu-
rantis, *de parasito, Col. 1, Præf. i. e. magnis clamoribus ven-*
ditantis somnium regis sui pro divinatione, vel etiam somnia
istius tristiora expientis. Nam diu est, cum homines omina no-
ctis Farre pio placant, & saliente sale, Tib. 3, 4, 9. In-
terdum tamen ita legendus & explicandus videtur hic locus,
somnium regis sui, h. e. an ille dormiat, ex rumoribus & ser-
monibus incertis populi, qui salutarum venit, augurantis, h. e.
conspicientis. Ita melius coherent, quæ sequuntur, neque enim
roganti &c. * rex apum, Col. 9, 10 & 11. Pall. 7, 7.

Rhætica vitis, Col. 3, 2.

Rhagadia, Rhagulæ, *vid. Rag.*

Rhamni sponte virescunt, Col. 10, 373.

Rhedariæ mulæ, Varr. 3, 17.

Rheni accolæ, Varr. 1, 7.

Rhinton, Varr. 3, 3. Col. 8, 16.

Rhodii Galli, Col. 8, 2. Rhodiæ gallinæ, Col. 8, 2 & 11;
fici, Col. 5, 10. vites, Col. 3, 2.

Rhododaphnes folia muribus letifera, *Pall. 1, 35. add.*
Veg. 2, 48. 3, 71. ubi rhododaphne restituenda.

Rhodomeli ut fiat, *Pall. 6, 16.*

Rhombus piscis, Col. 8, 16 & 17. *situ tantum corporis a*
passere differre observat Plin. 9, 20. Schætig.

Rhus, *vid. Ros.*

Ricini ne oves infestent, *Cat. 96. boum, Col. 6, 2. ut*
decidant a canibus, Col. 7, 13. De his Plin. 22, 18. multa
etiam Vlit. ad Nemesian. Cyneg. 209. Schætig.

Ridica, *Cat. 17. quid esset, Varr. 1, 8. Col. 11, 2. bre-*
viter ridica fissa & angulosa, palus rotundus. quo vineæ loco
figenda, Varr. 1, 26.

Rigationem ministrare, Col. 11, 3.

Rigeo. si semper riget stagnum, Col. 8, 17.

Rigoris quam recentissimi aqua, Col. 9, 14. * rigorem ut
habeant perticæ, Col. 4, 16. habens pinna, Col. 9, 14.

R U S T I C U M.

Rimas præbere, Col. 3, 12. ne rimis possit aperiri, Pall. 6, 11.

Rimari stagna & paludes, Col. 7, 9, 8, 15.

Ringuntur radices aere frigidiore, Varr. 1, 45. ringi dicuntur herbæ, cum frigore contrita corrugantur, corticem rumpunt, ut hiet, verbo, cum rigent. Varronem frequentare verba ab animatis & nobilioribus translata ad muta & ignobilia, ostendimus voc. Metaphoræ Varronis.

Ripa & litus synonyma, Col. 1, 5.

Riphæa bruma, Col. 10, 77.

Rivalis allecula, Col. 8, 15. * subst. rivalem ferre nequit aries, Col. 7, 3.

Rixa fucorum & apium, Col. 9, 15.

Rixantur herbæ, Varr. 1, 47.

Rixosæ aves, Col. 8, 2.

Robigus, & robigalia, Varr. 1, 1. Noster masculino genere exprimit, ceteri genere feminino Rubiginem Deam, quæ rubiginem a frumento possit avertere. Ovid. Fast. 4, 911: Aspèra Robigo parcas cerealibus herbis. Schættg.

Roborea materies, Col. 11, 2. roborei axes, Col. 6, 19 & 30. plancæ, Pall. 1, 21.

Roboro. roborare largo cibo, Col. 6, 27.

Roberosa passio, Veg. 3, 24. est tetanus. Vid. Robur.

Robur f. Robus arbor, Cat. 17. * tritici genus a robore dictum, Col. 2, 6. * robur puri & copiosi lactis, Pall. 4, 13. robora pallentia betæ, Col. 10, 326. * in robur (forte ex arboris intellectu) obdurescunt nervi, unde morbus roborosus, Veg. 3, 24. robur incurrunt, Veg. 3, 24. ad curandum robur, ibid.

Robustus, ex robore arbore, Cat. 18. Varr. 1, 38. Col. 2, 15. * robustius grano frumentum, Pall. 1, 6. robustissima terra, Col. 2, 2. robustissimum solum, Col. 1, Præf.

Rogatio tribunicia, Col. 1, 3.

Roma Parilibus condita, Varr. 2, 1. muri & portæ ut definitæ, Varr. 2, 1.

Romanica aratra & juga, Cat. 135. fiscinæ, Cat. 135.

Romaniensis salis, Cat. 162.

Romanus populus a pastoribus ortum duxit, Varr. 2, 1. Romanus sedendo vincit, Varr. 1, 2. prov. a Fabio cunctatore tractum.

Ρόμην, nomen canis, Col. 7, 12.

Romulus & Remus a pastore educati, Varr. 2, 1. Ro-

L E X I C O N

muli proles, Col. 1, Præf. & Numæ rustica progenies, Col. 8, 16.

Ronchos ducit, Veg. 3, 46.

Rorat (cælum) Col. 11, 2. rorantia guttis antra, Col. 10, 267.

Rorulentæ stirpes, Col. 5, 6. bacca, Col. 12, 38.

Rosmarinus & marinus ros, Col. 9, 4. rosinarini sesquilibra, Col. 12, 36. in remediis apum, Pall. 4, 15.

Ros Syriacus, Col. 9, 13. 12, 41. Pall. 4, 15. roris Syriaci tres heminae, Col. 12, 41. Rhus Syriacus est frutex quædam in Syria crescens, qui fructum habet lentii similem, uvæ colore rubro, ut testatur Plinius H. N. 13, 6, ex Theophrasti hist. plant. 3, 18. Folia ejus adhibuere coriarii, ut candidas facerent pelles, unde vocatur etiam galla coriaria. Vid. Reines. V. L. 3, 12, p. 355. Græcis est ῥόος, ῥόος, unde & Latinis ita scribendum. Num quod in Columellæ & Palladii codicibus semper legitur roris & rore, hoc approbare nondum potui, & sic etiam emendari vult Harduinus ad Plin. l. c. Quin & ita legit Cælius Aurelianus Acut. 2, 201: Possunt etiam rhois Syriaci sextarii quatuor decoqui. Nollem excidisse hoc Hadr. Junio in Nomenclatore p. 14, 15, ut distingueret inter rhoem Syriacum & rorem Syriacum. Locum indicasse sufficiat, quia prolixa confutatione non eget. Olim masculino genere adhibitum est: medici hodierni libentius feminino genere utuntur. Salmasius de homonymis hyles iatricæ c. 58. Bodæus a Stapel ad Theophrasti hist. plant. 3, 18, p. 272 sq. qui etiam imaginem exhibet. Arabes vocant Sumach, officinæ Schmack. Schæting. Addimus locum Dioscoridis 1, 47, qui fere solus omnia continet, ῥόος δ' ἐπὶ τὰ ῥάα, ὃν ἐνιοὶ ἐρυθρὸν καλοῦσι, καρπὸς ἐστὶ τῆς καλεσµένης βυρσοδεψικῆς ῥόος. Quod est de emendatione roris in rhois &c. vereor, ne non tam librariorum errorem, quam depravationem in vulgari voce mox a seculo Columellæ factam, quin ipsi forte jam admissam, emendemus. Plinius tamen, qui sæpe commemorat, rhun, quod observaverim, semper vocat.

Rosa feri quando & quomodo soleat, Varr. 1, 35. rosarum quæ semina, Pall. 3, 21. rosæ ut servantur virides, Pall. 6, 17. Punicæ, Col. 9, 4. canina, cynorrhodon, Veg. 3, 84.

Rosarium, Col. 1, Præf. serotinum, Col. 11, 2. rosaria quando & quomodo conferantur, Pall. 3, 21. e paucis virgultis ut instituantur, Pall. 12, 11. ut colantur, Pall. 4, 8.

Rosatum conditum, Pall. 3, 32. ut fiat, Pall. 6, 13. sine rosa ut fiat, Pall. 11, 15.

Roscidus, rosidus. roscidum locum manu facere, Varr.

R U S T I C U M.

3, 14. roscida herba, Varr. 2, 2. rosida cœli qualitas, Col. 3, 1. rosidum solum, Col. 5, 6. Pall. 3, 13. rosidæ virgæ, Col. 4, 30.

Rosea campestris, Varr. 2, 1 & 7. 3, 2. Roseæ campi fumen Italiæ, Varr. 1, 7. Rosulanum agrum vocat Serv. ad Georg. 2, 201. *Plinii de fertilitate hujus campi locum explicavimus in Chrestom. p. 574.*

Roseani equi, Varr. 2, 7.

Rosetum, Pall. 12, 11.

Rosidus, *vid.* Roscidus.

Rosina herba, Veg. 4, 13.

Rostellis percutere ova, Col. 8, 5.

Rostratæ falces, Col. 2, 21. denticulatis opponuntur, suntque adeo, quæ continuam habent aciem.

Rostrum arietis, Varr. 2, 2. rostra caprarum, Varr. 2, 3. * rostrum falcis, Col. 4, 25.

Rota radiata, Varr. 3, 5. aquaria, Cat. 11. ad rotam arum si ejecerit, Veg. 2, 45. * rotæ, capræ feræ, Varr. 2, 1. *πλατυκέρωτας*, *Platycerotas*, emendant viri docti: quos sequor. In vita Gordianorum vocantur cervi palmati: nam, ut inquit Plinius 11, 3, in palmas digitosque eorum cornua sunt a natura facta. Falso Galli damas vocant, cum damæ cornicula duo in adversum adunca habeant, ut rupicapræ in tergum. Damas Galli non norunt, nisi Vascones, qui ad Pyrenæos habitant, easque Sarrios vocant: rupicapras autem Isardos. Reliqui Galli vocant cum Italis Camorzas vel Chamois. Scalig.

Roto. rotare pavo quando dicatur, Col. 8, 11.

Rotulæ vasis subjectæ, Col. 11, 3.

Rotundi agri forma, Col. 5, 2. rotundum ex longo corpus, Col. 6, 29.

Rubellianæ vites, Col. 3, 2. Rubellas vocat Plinius, & ita quoque legit Gæsius. Schætig.

Rubellula rhamnos. Ita Morgagnus pro vulg. nubellula, Veg. 3, 75.

Ruber. rubri boves, Col. 6, 1.

Rubei coloris boves, Pall. 4, 11. Col. 6, 1. asinus, Pall. 4, 14.

Rubicundæ plumæ, Col. 8, 2.

Rubigo ne torreat herbas, Col. 10, 342. add. Col. 2, 12. Arb. 13. Pall. 1, 35.

Rubrica talpis inimica, Pall. 4, 9. formicis, Pall. 4, 10. ut arbor fructus retineat, Pall. 4, 10. vites in rubrica difficius comprehendunt, Pall. 2, 13.

LEXICON

Rubricosus ager, Cat. 34. terra, Cat. 128.

Rubus, Col. 11, 3. caninus, spinæ genus, Pall. 1, 34.

Ructo. terra fumum ructaverit, Pall. 9, 8.

Ructor aves tuas hospitales, Varr. 3, 2.

Rudeata, Cat. 131.

Rudecta, Cat. 34. in rudecto, Cat. 35.

Rudicula agitare crebro, Cat. 95. lignea peragitare, Col. 12, 46.

Rudis. ad rudem faciendam silva cæditur, Pall. 6, 4. *utrum ad rudiculas, instrumentum culinarium, quod hodie faciunt ex cacuminibus pini, picæ, abietis, decoricatis? rudibus duabus, Cat. 79. * rudis agriculturæ penes te nunc est, Varr. 1, 2. metaphora a gladiatorum magistris, penes quos erat rudis, qua emeritos gladiatores donabant. Per rudem igitur jus lanistæ intelligit, h. e. jus præscribendi & distandi leges gladiatoribus. Juvenal. Scripturus leges, & regia verba lanistæ. Cic. 2 Antoniana: Qui ea tanquam gladiatorum libellos palam vendicaret. Hic igitur sumitur translatio. Scalig. Convenit hæc interpretatio cum quorundam Germanorum adagio, qui, cui principatum alicujus rei deferunt, apud illum cistam esse, ajunt. In collegiis nempe opificum, qui princeps ejus anni est, quem vocant magistrum collegii, den Obermeister, illius domi est cista, in qua & literas, & si quid est pecuniæ communis, servant.*

Rudis ager, Col. 3, 11. terra, Varr. 1, 27 & 44. in qua nihil dum satum est.

Rudus statuminatum, Pall. 1, 9. pingue, Col. 10, 81. pavimento inductum, Pall. 6, 11.

ad Rufri macerias, Cat. 22 & 135.

Rugas contrahere in fronte, Varr. 1, 2. rugarum contractio ne deformat zizipha, Pall. 5, 4. usque ad rugas siccata cerasa, Pall. 11, 12.

Rugosa poma si creabit arbōr, Pall. 12, 7.

Ruma & rumis mamma olim, Varr. 2, 11. it. 2, 1.

Rumiæ divæ facellum, Varr. 2, 11.

Rumpi, genus traducum in vitibus, Varr. 1, 8.

Rumpo. cum germen ruperit, eruperit, Pall. 4, 1. * rumpatur fiscina caltha, impleatur, distendatur, Col. 10, 307. * rumpitur equus, Veg. 1, 41, 42 & 43. h. e. vehementissime fatigatur. hoc imprimis discas ex 3, 1: omne animal est debile si rumpitur.

Rumpotinetum ut constituatur, Col. 5, 7.

Rumpotinum arbutum, Col. 5, 7. Plinius videtur pe-

R U S T I C U M.

culiaris arboris, forte opuli, nomen hoc facere 14, 1. ubi v. *Hard.*

Runcatio frugibus utilis, Col. 2, 12. sarritioni subjungenda, Col. 2, 12. ejus præceptum generale, Col. 11, 3. * *pro herbis runcandis*, Col. 2, 12.

Runcator, Col. 2, 13. 11, 3.

Runco. runcare segetes, Varr. 1, 30. Col. 11, 2. runcari spinas, Cat. 2. *vid. Viñor. V. L. 36, 8. Gæf. Ind. agrar. V. subruncini limites, vult, runcare proprie pertinere non ad herbas quasvis noxias; sed ad rubos & sentes. Sed cf. Col. 2, 11.*

Runcones vepretis persequendis, Pall. 1, 43.

Ruricolæ, agricolæ, Col. 10, 337.

Rufcariae falculæ, Cat. 11.

Ruscones si habet jumentum, Gargil. Mart. *Non liquet.*

Rufcus. rusco hirsuta sepes, Col. 10, 374.

Russeus color, Pall. 4, 13.

Rustariæ falces, Varr. 1, 22.

Rusticationis scientia, Col. 11, 1. cura, Col. 1, Præf. præcepta, Col. 1, 1. 11, 1. magna & diffusa materia, Col. 11, 1. caput, Col. 11, 1.

Rusticitas, *pro rusticis*, Pall. 1, 31.

Rusticor. rusticari foris, Col. 12, 3.

Rusticus. rusticæ gallinæ, Varr. 3, 9. Col. 8, 2 & 12. rustica plebs urbanæ præstat, Col. 1, Præf. Varr. 2, Præf. 11, 3, Præf. res an fordidum & vulgare opus? Col. 1, Præf. rei rusticæ libro primo, Col. 11, 1. rusticam rem prolatare, Col. 1, Præf. RUSTICÆ voces: Summæ partes radicum, quas *astivas* rustici vocant, Col. Arb. 5. Ulmus, quam *Atineam* vocant rustici. Col. Arb. 16. *Cadetum* appellant aratores, quod alii *candetum*, Col. 5, 1. Quos nostri agricolæ *mergos*, Galli *candosoccos* appellant, Col. 5, 11. Degener arundo, quam vulgus *cannam* vocat, Col. 7, 9. Ordeum, quod rustici *hexastichum*, quidam etiam *canthernum* appellant, Col. 2, 9. Quod opus rustici *castrationem* vocant, Col. 4, 32. Quam terram rustici *variā cariosamque* appellant, Col. 2, 4. *Colostram* pastores vocant, exiguum lactis, statim a partu emulgendum, Pall. 12, 13. Col. 3, 3. *Coriaginem* rustici appellant, cum pellis tergori adhæret, Col. 6, 13. Quam *corrulam* rustici vocant, Col. 11, 3. Tenuibus lignis, quæ *cremia* rustici appellant, Col. 12, 19. *Cuspides*, Varr. 1, 8. Hanc rustici *custodem* vocant, Col. Arb. 5. Quam vocant agricolæ *emplastrationem*, Col. Arb. 26. *Excodicare*, Pall. 2, 1. *Ficaneus* palmes, Col. 4, 24. Siliqua, quam rustici

Scriptt. R. R. Vol. IV.

A a

L E X I C O N

fœnum Græcum vocant, Col. 2, 11. *it.* 11, 2. *Glocientes* vocant rustici aves, (gallinas) eas, quæ volunt incubare, Col. 8, 5. *Hexastichum*, vid. *cartherium*. *Humerosi* loci in vite, Col. 3, 10. *Liras* rustici vocant &c. Col. 2, 4. *Machinam* vocant rustici, Col. 6, 38. *Mergi*, vid. *candofoccos*. Pulverationem, quam vocant rustici *ccationem*, Col. 11, 2. *Mentigo*, quam pastores *ostiginem* vocant, Col. 7, 5. *Palmare*, i. e. materiam (vitis) alligare, Col. 11, 2. *Pampini*, quos rustici vocant *racemarios*, Col. 3, 18. *Rumpi*, Varr. 1, 8. *Crudum solum & immotum in arvo*, quod agricolæ *scamnam* vocant, Col. 2, 3. *Herba*, quam rustici *fidum* appellant, Col. 2, 9. *Bipalio vertere*, quod vocant rustici *feslerium*, Col. Arb. 1. *Spadones furculi*, Col. 3, 10. *Specaprica*, Varr. 1, 48. *Spongias* fativi asparagi olitores appellant, Col. 11, 3. *Soboles radicibus adhæret*, quam rustici *suffraginem* vocant, Col. 4, 24. *Tabulata ulmorum*, Col. 5, 6. *Trimestrem sationem* vocant agricolæ, Col. 2, 9. *Varia*, vid. *cariosa*. *Credo ratione pronuntiationis tantum rusticas veam & vellam*, pro via & villa, Varr. 1, 2. *Vid. Cic. de Orat.* 3, 12, n. 46. *Sed vellaturam facere*, i. e. vecturis vivere, *totum rusticum*. *ibid.* *Cepa Marlica simplex*, quam vocant *unionem* rustici, Col. 12, 10. *Veratrum*, Col. 3, 36.

Rutæ satio & cultura, *it.* *noxa nudis manibus illata*, Col. 11, 3. *superstitiones circa eam*, Pall. 4, 9.

Rutabulum, Cat. 10 & 11. *ad ignem in foco tractandum una cum forcipe refert Turneb.* 7, 22. *rutabulo ligneo agitare*, Col. 12, 20. *permiscere*, Col. 12, 23.

Rutili, ἐρυθροί, Col. 7, 2. *rutilis cristis*, Col. 8, 2.

Rutrum calci subigendæ, Pall. 1, 15. *rutro concidere*, Cat. 128. *rutra*, Cat. 10 & 37.

S.

Sabæum miscet odorem, Col. 10, 262.

Sabanum mundum, Pall. 7, 7. *fabanis validioribus abstergitur juvencus*, Veg. 3, 47.

Sabatinus lacus, Col. 8, 16. *De varia scriptione Bynckersh. obs.* 6, 20. *qui etiam monet post Cluverium, vocari hodie Lago di Bracciano: & eo inclinari, ut angularium potius quam anguillarium dici putet* 1, 69 π. *de contrah. emt. vendit.*

Sabelli duri, Col. 10, 137. *Samnites*, teste *Plinio* 3, 12. *nomen a Sabinis, a quibus orti.* Schættg.

R U S T I C U M.

Sabinus ager, Varr. 1, 14. in eo via Salaria, Varr. 3, 1. Sabini veteres Quirites, Col. 1, Præf. in Sabinos e Græcia venere Pelasgi, Varr. 3, 1. Sabini colonias crebro emisere, Varr. 3, 16. in Sabinos montes æstivatum mittuntur oves ex Apulia, Varr. 3, 17. Sabina regio, Col. 5, 8. Sabinæ matres familiæ, Col. 12, Præf. Sabina ficus, Varr. 1, 67. salix, Col. 4, 30. Sabinum oleum, Pall. 4, 9. * Sabina herba, Cat. 70. Gr. *σπάδον*, *cupresso similis*, cupressus Cretica quibusdam dicitur: nota hortiis nostris arbuscula ciendis mensibus nota, & procurandis abortibus infamis, *Sevenbaum* vel *Sadebaum*. Nisi tamen incongruum videatur, herbam vocari a Catone, quæ arbor est mediocris. *Viderint Botanici*.

Sabulo albus, subalbus, rubicundus, Varr. 1, 9. macer, Pall. 1, 5. masculus, solutus, Pall. 9, 8. *vid. Philander ad Vitruv.* 8, 1. niger & rutilus, Col. 3, 11.

Sabulosa arva, Col. 2, 10. loca, Col. 2, 16.

Saccellationem ex furfuribus imponis, Veg. 3, 24. faccellationes, Veg. 2, 11.

Sacci ex furfure pleni, Veg. 1, 52. ex furfure calidi. Veg. 3, 28. cum furfure calentes, Veg. 1, 42. 3, 28.

Saccus contextus tenui vimine rarius, Col. 9, 15. sacci spartei. Col. 12, 17. saccis cooperiunt, ut sudet, Veg. 3, 58.

Sacer mons in Hispania, Col. 6, 27. facer ignis *s. pufula* in ovibus, Col. 7, 5. sacris diebus accubantes cœnant operarii, Col. 11, 1. * sacris jam rite solutis Tardipedi, *i. e. Vulcano*, Col. 10, 419. * sacres porci, Varr. 2, 1 & 4.

Sacrificari, *active*, Varr. 2, 8 & 11.

Sacrificiis publicis aptati fasti, Col. 9, 14. sacrificia in vindemia, Col. 12, 18.

Sæculorum curas agere, Pall. 11, 12. *i. e. de posteritate bene mereri plantatione illarum arborum, quæ sero fructus ferre solent. Fortasse noster ante oculos habuit verba Cæcilii in Synephebis a Cicerone Tusc. quæst. 1, 14, & de Senectute c. 7 conservata: Serunt arbores, quæ alteri sæculo profint. Schættg.*

Sævissime candere, Col. 1, 4.

Sævitia hiemis. Col. 8, 17. sævitiam amoris labore temperare, Col. 6, 37. igneam blandiri (eblandiri) Col. 7, 5.

Saga. sagæ fallaces, Col. 1, 8. 11, 1.

Sagacissimus rerum naturæ, Col. 1, Præf.

Sagapini unc. 3, Veg. 1, 16, 18 & 59. 4, 11. Sagapenum *Scribo. de hac planta diversas sententias habet Saracenus ad Dioscor.* 3, 95.

LEXICON

Sagati cuculli, Col. 11, 1. *vid.* Cucull.

Sagina anserum, Varr. 3, 10. Col. 8, 14. fagina hilaris admiffarius, Col. 6, 27. temporis pleni boves, Pall. 4, 11. roris aut fluminis dulcior herba, Pall. 6, 7. fagina viva, *pisculi majoribus obiecti*, Varr. 3, 17. ad faginam pristinam revocare, *h. e. cibum ordinarium*, Veg. 2, 45. ad faginam idonea, Col. 8, 9.

Saginarium, *ubi saginantur anseres*, Varr. 3, 10.

Saginati boves ad sacrificia, Varr. 2, 1. faginata frondibus ac herbis terra, Col. 2, 1.

Sagino pullos columbinos, Varr. 3, 7. saginantur aves offis, Col. 8, 7. faginandus hordeo & ervo, Col. 6, 27.

Sagitta in vite, Col. 3, 10 & 17. *Plin.* 17, 35, n. 3: fagittæ vocantur furculi, cum intorti panguntur: iidem cum incili nec retorti, trigemmes. fagittam e fœcundo malleolo decidam, Col. 3, 10. * fagitta ad venam pulsandam, Veg. 1, 22, 25 & 27. ad peritonæum aperiendum, Veg. 1, 43. *add.* 2, 30 & 34. * *fidus*, incipit oriri, Col. 11, 2.

sub Sagmis aut fellis, Veg. 2, 59. *ad onera portanda pertinere sagmas, docet Schefferus.*

Saguæ, Veg. 4, 2.

Sagum. saga & centones sub fellis vel sagmis, Veg. 2, 59. fagis cucullis prohibetur pluvia, Col. 1, 8. fagis cooperies equum, Veg. 1, 42. 3, 15.

Saguntinæ ficus, Cat. 8.

Sal maritimus & fossicius, Varr. 1, 7. montanus, Hispanus, Ammoniacus, Cappadocus, Col. 6, 17. Veg. 3, 4. falis Cappadoces, Veg. 1, 20. fal candidus ut fiat, Cat. 88. frictus, Col. 7, 5. torridus, Col. 7, 5. coctus & tritus quomodo fiat. Col. 12, 21. falem, donec permaneat integer, Col. 12, 6. * fal coctum, Col. 12, 53. fal tritum, Veg. 1, 52. & *ita sæpe*. * fal minuit ova, Col. 8, 6. falis sparsio salutaris ovillo pecori, Pall. 12, 13. falis unicuique in anno modium satis est, Cat. 58. * sales, *de condimento*, Varr. 2, 11. salibus durata aqua, Col. 7, 4. sales nimios si accipiat caseus, Pall. 6, 9. *ita* 12, 17. *it.* 18. *it.* 19 *rel.* sales communes, Veg. 3, 75.

Salaria via, Varr. 1, 14. 3, 1 & 2.

Salax. falaces galli, Varr. 3, 9. falacissimi mares, Col. 7, 9. 8, 2.

ne Salebris sollicitentur apes, *h. e. portatæ per salebras conculantur*, Col. 9, 8.

R U S T I C U M.

Salentina olea, Cat. 6. Varr. 1, 24. *ubi* Sallentina; *uti* Sallentini canes, Varr. 2, 9. agri, Varr. 2, 3.

Salgama, Col. 10, 117. salgamis condendis vasa, Col. 12, 4. ea sitire non debent, Col. 12, 9.

Salgamarius liber Matii, Col. 12, 44.

Salictarius (*curator*) Cat. 11.

Salictum, Cat. 1. salicta ubi ferenda, Cat. 9. ut colenda, Col. 4, 30. quando cædenda, Cat. 33. salictis glaucis infestæ volucres (*eruca*) Col. 10, 332.

Saligneus qualus, Col. 9, 15. saligneo palo, Col. 11, 3. clava, Col. 6, 2. perticæ, Col. 7, 1.

Salignis cuneis circumfigi oportet columellam, Cat. 20. saligna materies quibus rebus utilis, Pall. 12, 15. vimina, Pall. 1, 38. perticæ, Col. 7, 1.

Salinarum campi, Col. 2, 2. maritimæ areæ, Col. 2, 2. salinis Herculeis, Col. 10, 135.

Salio. ubi aqua saliat, *de compluvio*, Varr. 1, 13. saliens aqua, Col. 1, 2. salientes rivi, Col. 1, 5. * salire, *inire*, equus matrem non vult, Varr. 2, 7. saliri, *de ovibus*, Varr. 2, 2. salire, *de verribus*, Varr. 2, 4. *de pavonibus*, Varr. 3, 6. *de anseribus*, Varr. 3, 10. * salire, *a sale*, scribitur fallio, Varr. 1, 2. Cat. 23.

Salitus thynnus, Col. 6, 32. oliva, Pall. 11, 10.

Saliva. salivis fluidum os, Col. 6, 9. saliva jejuna in medicina oculorum, Veg. 2, 22.

Salivatum. *Ita scribendum, non salviatum, ut interdum legitur, monet consensus optimorum librorum, & Victor. ad Col. 6, 9. itemque in brevibus adnotatiunculis Catoni & Varroni 1541 ap. Gryphium subjunctis Add. Harduin. ad Plin. 27, 76. Portionis genus intelligit Ruellius, qui eo utitur in Hippiatr. quoties Græci πτόν, πόμα, προπότισμα habent. Sed solidas etiam offas ita datas, & talia, quæ aqua dilui non ita facile possunt, ex locis, quæ jam ponemus, intelligetur. Ceterum nomen videbatur nobis inde tractum, tum quod salivæ nimix subducendæ destinatum esset, tum quod salivam ὀψέξιν deinde restitueret ac moveret. Sed ipsa loca jam videamus. Salivatum farinæ hordeaceæ, Col. 6, 10. salivati more præbendum milium, Pall. 5, 7. Talia sunt etiam Veg. 3, 4. Verum etiam salivati more demitti debent brassicæ coliculi, Col. 6, 9. boli etiam sunt & offæ Col. 6, 25. (it. Plin. 27, 76.) Col. 6, 5. coll. Veg. 3, 2. Purgantia ad salivatam adhibentur Col. 6, 5. vid. max Salivo.*

L E X I C O N

Salivo. falivatur olere tenero vacca foeta, Col. 6, 24. falivandus erit admiffarius, Col. 6, 37. falivandum eo medicamine pecus, Col. 6, 5.

Salix Amerina, Col. 4, 30. Græca, Cat. 6. Varr. 1, 24. Gallica, Sabina, Col. 4, 30. filvatica, Pall. 9, 8. falicis factio, Col. Arb. 29. Pall. 3, 23. pomum infitione admittit, Pall. Inf. 77. ad ligamina ut præparetur, Col. 11, 2. viminalis usus, factio, genera, Col. 4, 30. percialis, Col. 4, 31.

Salfamentaria vasa, Col. 2, 10.

Salfamentum in muria sua permanet, Col. 12, 53.

Salfedine ut careat aqua marina, Pall. 11, 14.

Salfura, Col. 8, 17. corpus suis in salfura fuit, Varr. 2, 4. salfura carnis ut fiat, Col. 12, 53. oliva in salfura facta colymbas, Col. 12, 48. * *pro ipsa carne salfsa*, Col. 12, 53.

Salfus caseus, Col. 12, 57. aqua salfsa vinis ut adhibenda, Col. 12, 21 & 25.

Saltus in agris, Varr. 1, 10. saltibus silvestribus delectantur capræ, Varr. 2, 3.

Salubris brassica ad omnes res, Cat. 156. corpori vinum, Col. 12, 27. salubrior ager, Varr. 1, 4.

Salubritas unde, Varr. 1, 4. cœli, Col. 1, 3. salubritatis cura potissima, Varr. 1, 4. salubritatem faciunt hæc remedia, Col. 6, 4.

Salvo. falvantur animalia, Veg. 3, 23.

Salus. Salute bona! Cat. 4. *εὐχρησιμὸς & invocatio Salutis Deæ*, ut, quod omen Deus avertat, falvis rebus tuis, *vel similes formulæ*. duis mihi bonam salutem, Cat. 141.

Salutaris habetur amurca, si, Col. 6, 4. huic noxæ adeps, Col. 6, 32.

Saluator mercenarius, Col. 1, Præf.

Samera, ulmi fructus, Col. 5, 6. 7, 6. 9, 13. ut feratur, Col. 5, 6.

in Samnium æstivatum oves abiguntur ex Apulia, Varr. 2, 1.

in Samothrace capræ feræ, Varr. 2, 1.

Sampsa. in sampsam redacta oliva, Col. 12, 49. sampsæ expressio, Col. 12, 50.

Sampsuca Canopo nata, Col. 10, 171. *Ita in Ægypto vocatur Amaracus. Salmas. de homon. hyl. iatric. c. 13.*

Samus. Sami lucus Junonis, Varr. 3, 6.

Sandarici, *pro Sandarachæ*, Veg. 3, 67.

Sanescunt vulnera, Col. 6, 7.

R U S T I C U M.

Sanguinalis herba, πολύγονον, Col. 6, 12. *Adscripserat C. Rittershusius*; non credo. Potius Goropio in Atuaticis accedo, qui ad Flammulam, ranunculi speciem inclinat.

Sanguinariæ herbæ pastu si ovis morbum contraxerit, Col. 7, 5.

Sanguinei flores, Col. 10, 242. cristæ, Col. 8, 2.

Sanguis dimittitur e capite, Varr. 2, 1. ex auricula detrahitur, Col. 6, 14. Veg. 1, 25. sub cauda emittitur, Col. 6, 6 & 9. *add.* Veg. 1, 25. trahitur de cervice, Veg. 3, 43. demitur, Veg. 1, 25. minuitur, Veg. 1, 25. subtrahitur, tollitur, Veg. 1, 25. emissus e corpore, & corporis parti laboranti impositus commendatur, Veg. 1, 13, 15, 16 & 17. *in pr.* 1, 22. 3, 3 *b.* 18, 22 & 80. 4, 22. * in pedes demissus, Col. 6, 12, 30 & 38. ejus profluvium per nares ut reprimatur, Col. 6, 33. Veg. 1, 54. sanguine laborat animal, Veg. 1, 55. sanguinem si mingat animal, Veg. 3, 10 & 12. si vomat, Veg. 3, 13. * sanguis bubulus in maltha, Pall. 1, 41. fuillus in medicina; sed nimis copiose datus letifer, Veg. 3, 54.

Sanguisuga incensa contra cimices, Pall. 1, 35. contra sanguisugam pellit cimicis nidor, Veg. 3, 4. *coll.* Col. 6, 18.

Saniem spurcam mittit cancer, Cat. 157. * sanies amurcæ, Col. 1, 6.

de Sanitate quæ videnda, Varr. 2, 1.

Santonica herba, Col. 6, 25. *genus absinthii amarissimi putat Ruell. in Ind. Hippiatr.* Santonici, Veg. 3, 55. Santonici pulveris, Veg. 4, 10.

Sanus fiet ex eo morbo, Cat. 157. sana faciet ulcera omnia, Cat. 157. sanum faciet cancerum brassica, Cat. 157.

Sapa, *genus vini cocti & dulcis; de quo Nonius 17, 14*: Sapa, quod nunc mellacium dicimus, mustum ad mediam partem decoctum. Varro de vita pop. Rom. lib. 1: Sapam appellabant, quod de musto ad mediam partem decoxerant: Defrutum, si ex duabus partibus ad tertiam redegerunt defervefaciendo. Col. 12, 19, *ita loquitur, uti hoc nomine comprehendat, sive quarta, sive tertia, sive denique dimidia pars musti decocta fuerit*; & defrutum, *de quo s. l. aperte præstantius illo dicat. Sed Plin. 14, 9, Sapam fieri, docet*, musto ad tertiam partem mensuræ decocto, quod ubi factum ad dimidiam est, defrutum vocatur. *Et 23, 30, musto decocto donec tertia pars supersit. Quæ est ipsa descriptio defruti, quam ex Columella tradimus s. l. Ceterum recentiores etiam ca-*

LEXICON

renum ita sapæ præferre, ut panem opicum similæ, observamus in Carenum.

Sapientissimi quique multa scisse dicuntur, non omnia, Col. 12, 57.

Sapientiæ fontibus orti, philosophi, Col. 1, 1.

Sapineæ nuces, Col. 12, 5. Sappineæ scribuntur Plin. 15, 10. E picea fativa, nucleorum cute verius, quam putamine, adeo molli, ut simul mandatur. Piceam fativam Gallis esse Pesse, observat Harduin. add. Salmas. ad Solin. p. 357. De sappino mox.

Sapor obtusus, Pall. 4, 10. utilis, Pall. 4, 10. argutus, Pall. 3, 25. & 4, 10. pretiosus, Col. 3, 7.

Sappinus, Varr. 1, 6.

Sarcinas colligere, Varr. 1, 1.

Sarcire centones, cuculliones, funes veteres, Cat. 2. corbular, Cat. 23 & 31. dolia farferis, Cat. 39. pedamenta, Col. 4, 18. * damna, Col. 9, 15.

Sarcosis, Veg. 3, 26.

Sarculari frumenta & legumina an debeant, Pall. 2, 9. sinapis debet assidue, Pall. 11, 11.

Sarcula, Cat. 10. Varro de L. L. 4, p. 33, a serando vel farriendo dicta censet. ubi Scaliger, serare, inquit, est leviter farire, quia farculi usus est, ut operiat satam segetem, & deinde etiam farriat. Splendentia sarcula, Col. 10, 91. Pomponius vulgo vangas dici docet. * farculi simplices & bicornes, Pall. 1, 43. farculis adobruere, Col. 2, 11.

in Sardinia pellibus caprarum vestiuntur, Varr. 2, 11. in Sardinia agro Neapolitano fundi Palladii, Pall. 4, 10. 12, 15. * Sardinia piscis putris, Col. 8, 17. Sardelam interpretatur Beroaldus.

Sario, uno r apud Catonem scribitur 33 & 46. it. 161. in quo capite sarito, sariendo, sarueris. sarire iterum & tertio, Varr. 1, 18. Ita

per Saritores occare, Varr. 1, 29. vid. Sarr.

Sarmenticio cinere, Col. 6, 26.

Sarmenta (vitium semina) ut tractanda, Col. 4, 24. 5; 5. defigere, Col. Arb. 2. inungere, Pall. 1, 6. pangenda, ut eligantur, Pall. 3, 9. lata, Pall. 3, 12. vid. Lat.

Sarrano clarior ostro, Col. 10, 287. violæ, Col. 9, 4.

Sarriendus ligneis rastris locus, Col. 2, 11.

Sarritio an profit, & quomodo, Col. 2, 12. quando tempestiva, Col. 11, 2.

R U S T I C U M.

Sarritor, Col. 2, 13.

Sarritoria opera, Col. 2, 13.

Sarritura frumentorum, Col. 11, 2.

Sarsura, Varr. 3, 9. *vid.* Assura.

Sartio, Sartus, *pro* sarritio, sarritus, sæpe MSS. *e. g.* Col. 2, 12. 11, 2.

Sartura nova vineatico jugo, Col. 4, 26.

Sat erit pondo XL dari, Col. 6, 3. sat erit picis sex scrupula, Col. 12, 23.

Sata quo die quæque de terra prodeant, Varr. 1, 45. ut tuenda sint, Varr. 1, 47.

Sataria quala, Cat. 11. Satoria legit Popma, non in editione quidem sua, sed in de instr. fundi, c. 8. Et sane analogia favere videtur, & Columellæ auctoritas, cujus sunt trimodiæ fatoriæ 2, 9 & 12, 50.

Satiatum stercore solum, Col. 2, 10. medicamine fermentum, Pall. 3, 28.

ad Satietatem permiffa avibus ficus, Col. 8, 5.

Satio. fatiabis anum oleo, Veg. 1, 47. 2, 48.

Sationis genera, Col. 2, 9. præcepta, Pall. 1, 5 & 6. fatio matura sæpe decipit, fera nunquam quin mala sit, Col. 11, 2. legitima Novembri mense, Pall. 12, 1. fationis justæ qui terminus, Pall. 11, 1. gradus secundus, Varr. 1, 39. fatio tertia, Col. 11, 3. fatio vitis duum generum, Col. 3, 14. Sationem a sementi ita differre credo, ut sementis ad frumenta pertineat proprie, fatio pateat latius, ac de plantarum omne genus positione adhibeatur. *vid.* Col. 2, 4.

quæ Satis accipiunda sient, Cat. 2. satisfdari domino, Cat. 146. satisfacere pecuniam, Cat. 149. satisfactum, litatum, est, Cat. 141. satisfaciunt ervi XII libræ uni jugero, Col. 2, 11.

Satius dicam, *h. e. potius*, Varr. 1, 2.

Sator vitis, Col. 3, 15. silvestria ad quæ fator non accedit, Varr. 1, 45.

Satoriæ trimodiæ, Col. 2, 9. 12, 50. *vid.* Sataria.

Satulli fiunt agni lacte, Varr. 2, 2. Satullare etiam verbum usurpavit Varro apud Nonium 1289 περί αἰσέσεων Neque in pulvere initico coquam carnem, quibus satullem corpora ac famem ventris. *Victor.*

Satur auctumnus, Col. 10, 43.

Satureja quæ rusticis? Col. 9, 4. thymi referens thym.

L E X I C O N

bræque saporem, Col. 10, 233. ejus ratio, Col. 11, 3. Pall. 3, 24.

Saturnalibus *portio liberalior datur*, Cat. 57.

Saturnia terra, Col. 1, Præf.

Saturni regis stirps rustici, Varr. 3, 1. Saturnus, Col. 9, 2.

Saturo. saturare jejunia terræ, Col. 10, 82. *h. e. macilentiam & sterilitatem. Pompon. stercore novalia*, Col. 2, 9. *præta lætamine*, Pall. 3, 1. saturari multo stercore amat beta, Pall. 3, 24. *vid. Pabulum.* * saturare aditus murium cinere, Pall. 1, 35.

Satus. satui semen dare, Cat. 5.

Satyros lascivos, Col. 10, 427.

Sauciare levi vomere summam terræ partem, Col. 2, 2.

Savillum uti fiat, Cat. 84. *Veteres dixerunt savior & faviata, unde favillum, libum farinaceum a suavitate; quod ad eum modum, quem Cato præscribit, confectum, nescio an nomini suo respondeat. Popma.*

Sauracti Fiscello, Varr. 2, 3.

Saxatiles columbæ, Varr. 3, 7. pisces, Col. 8, 16.

Saxifraga, Veg. 1, 13. 4, 11 & sæpe.

Saxum. faxi. pondusculum, Col. 12, 51. faxo naturali, Col. 7, 6.

Scaber. scabrum fit pecus, *scabiosum*, Pall. 6, 8. scabræ quadrupedes ut curentur, Cat. 96. *add. Col. 7, 3.*

Scabies unde pecori, Cat. 5. eam facit macies, Col. 7, 5. ut fanetur, Col. 6, 13, 31 & 32. 7, 5 & 13.

Scabilla & scamna, Cat. 10. *Recte Facciolatus erroris postulat, qui ex h. l. male lecto scabile & scabilia intulere Lexicis.*

Scabratus, Col. 4, 24.

Scabriciem tollere, Col. 7, 5.

Q. Scævolæ villa, Col. 1, 4.

Scalpelletur, Veg. 1, 26.

Scalpellum medicum, Veg. 1, 11. 2, 14.

Scalpere morfu, Col. 7, 5. *de ovibus scabiosis.*

Scalpratum ferramentum, Col. 9, 15. *scalpri formam habens: in Scalpturis necessaria populus*, Pall. 12, 15.

Scalptus. scalptis locis pratorum, Pall. 10, 9. *i. e. abrasis, cum essent musco obducta.*

Scamnum in agro quid, Col. 2, 2. scamna facere, Col. 2, 4. Arb. 12. omittere in arando, Col. 3, 13. latentia, Col. 2, 4. in vineis, Col. 3, 13.

Scamoneum, Cat. 157. Scammonia, Veg. 2, 6.

R U S T I C U M.

Scandiana poma, *vid.* Scantiana.

Scandulæ, Col. 8, 3. *sunt asserculi formati gradibus asperati, forte a scandendo.* * scandulis tecta cors, Pall. 1, 22. MSS. scindulis. *quid si recte a scindendo s. findendo.*

Scantianæ uvæ, Cat. 7. poma, *an* Scandiana? Cat. 7. Varr. 1, 59. Col. 5, 10. a Scandio quodam Scandiana dicta *vult* Plin. 15, 15. & *ab his paulo post, ut est in editione Harduini, Scantiana distinguit* Catoni memorata. *Etiam* Col. 5, 10 Scandiana editi omnes agnoscunt.

Scapulæ, Veg. 3, 71.

Scapus lupini, Varr. 1, 31. asphodeli, Col. 9, 4.

Scarificatio ferro facta, Col. 6, 17. Veg. 3, 4. ea demitur sanguis, Col. 6, 12.

Scarificare massam sinapi compressam, Col. 12, 55. truncum arboris, Pall. 4, 10.

Scarifo & scarificatio reponi *vult Salmasius ad* Col. 6, 12. *malit etiam Vossius de Vitiis Serm. 4, 24. & est v. g. in Ms. Lips.* Col. 12, 55.

Scarus, *an* squalus? Col. 8, 16. *Quis piscis sit scarus, ignorari hodie, ait Harduin. ad Plin. 9, 17. Quidam libri* Scaurus.

Scaturiginosa terra, Col. 5, 8.

Scaturigo palustris, Col. 3, 13.

Schœnum *s.* Schœnus, *odorata radix*, Cat. 105 & 113. Col. 12, 20 & 51. *scieni scripsit librarius Italus* Veg. 4, 13.

Scholasticus, *h. e. eruditus*, Veg. 3, Præf.

Sciatici, Veg. 1, 38. 3, 22. *pro* Ischiatici. *Hinc Gallorum* Sciatique.

Scientiam eligendi habere, Col. 3, 10. in omni genere scientiæ, Col. 1, Præf. scientia nulla consummatam perfectionem adeptæ, Col. 11, 1.

Scieni, *vid.* Schœn.

Scilla, Col. 12, 33 & 44. ea accenditur equorum libido, Varr. 2, 7.

Scillites vinum *s.* scillite, Col. 12, 33. Pall. 8, 6.

Scilliticum acetum, Col. 12, 34.

Scindo. ne scindant se lutamenta, Cat. 128. scindunt radices herbarum armenta ungulis, Col. 2, 18.

Scinoanthos, Veg. 1, 59. *pro* Schœnuanthos, *vel* Schi-nuanthos, *ut* Veg. 3, 40. *Gr. σχολινου ανθος.*

Scio. scito, Cat. 157. scire omnia nemo potest, Varr. 2, 1. scisse multa, non omnia dicuntur etiam sapientissimi Col. 12, 57.

L E X I C O N

Scipiones vitis, Col. Arb. 8. *vid.* Scopiones.

Scipio Metellus, Varr. 3, 2 & 10.

Scirpula vitis, Col. 3, 2.

Scissilibus mundis colligare fracturam, Veg. 2, 47. *h. e. pannis Liceris.*

Scissuris aperiri, Pall. 6, 12.

Scobis eburnea, Col. 7, 10. populnea vel abiegna, Col. 12, 43. vel iligneae, Col. 12, 44. *Sed* scobe omni educto, Pall. 3, 17. scobis eximitur, Col. 4, 29. scobem terebra facit, *ibid.* & Arb. 8. non scobem, sed ramenta terebra Gallica, Col. Arb. 8. Ramenta paulo *cr. ffiora* intelligit *Be-roaldus majoranae* & *quasi* recisamenta.

Scombrus piscis, Col. 8, 17. *ex hoc* garum fociorum, *Plin.* 31, 8 *Schættig.*

Scopæ virgæ, Cat. 152.

Scopiones uvarum. Col. 12, 39 & 43, *ubi vulgo* scipiones. asparagi fativi, Col. 11, 3. *ubi atque* scorpiones. Scopiones *probat etiam Linda. Sel. med.* 10, 185. *Huc pertinet* de Scopio, Cat. 112. *vid.* Scopi.

Scopulæ doliis (*purgandis*) Cat. 26. *Nimirum* scopæ minuta ramenta cujuslibet fruticis aut arboris. *Plin. Valer.* 2, 10: Superspergas scopas cypressi in testa ovi calefactas. *It.* 1, 64: Marrubii scopas cum pane decoques, easque bibes. *Hæc Barthius* 6, 17. scopula picatur dolium, Col. 12, 18. scopulis aridæ myrti, Col. 12, 58.

Scopus. scopi uvarum, Varr. 1, 54. 2, 4. *pediculi, quibus adherent acini.* in scopis incendamus radices asparagi, Pall. 3, 24. *add.* Pall. 4, 9. *vid.* Scopulæ.

Scoria ferri, Pall. 1, 41.

Scriba librarius, Varr. 3, 2. *Sic Horat. A. Poet.* 354, scriptor librarius.

Scriblita uti fiat, Cat. 78.

Scripta uti nascantur amygdala, Pall. 2, 15. scripta Perficus, Pall. 12, 7.

Scripulum, quarta & vicesima pars uncix, Col. 5, 1. *ubi ad jugerum transfertur, ut* & Varr. 1, 10. sex scripula picis, Col. 12, 23. scripula gypsi octo, Col. 12, 28.

Scrobiculæ factæ, Col. 4, 15. scrobiculos non maximos, Col. 5, 6. scrobiculis pedalibus, Col. Arb. 30.

Scrobs totus, Col. 5, 5. tripedaneus, Col. 5, 5. alveo similis, Col. 4, 4. elibano, Col. 5, 10. Arb. 19. * scrobis latus pedum duorum, Col. 5, 6. scrobis *etiam sæpe casu*

R U S T I C U M.

resto MS. Lips. Columellæ, e. g. 5, 5. * scrobem in inum, Col. 5, 10. scrobe brevissimo, Pall. 13, 4. eodem constituere, Col. 5, 10. scrobes profundi, Col. 4, 1. bipedanei, Col. 4, 1. ternarii, quaternarii, Col. 11, 2. Arb. 4. scrobibus vineta ut ponantur, Col. 3, 13. * scrobe effossa, Pall. 1, 5. bipedanea, Col. 4, 1. Pall. 2, 15. scrobi factæ, Col. 12, 44.

Scrofa Tremellius, Varr. 2, 4. *vid. Ind. Auctor. * Scrofae quæ probentur, Varr. 2, 4. Col. 7, 9. Pall. 3, 26. cur foetus suos interdum mandant, Col. 7, 11.*

Scrophulæ, Veg. 2, 23.

Scrupulosissime, Col. 1, Præf.

Scrupulositas, Col. 11, 1. pingui Minervæ *opponitur.*

sine Scrupulo, *dubio, Col. 5, 11.*

Scrupulum, *ponderis nomen, vid. Scrip.*

Sculponeæ, Cat. 135. alternis annis datæ, Cat. 59. *a sculpendo nomen deducit calceamenti lignei Turneb. 6, 23. χρυσέζια, calceos ligneos etiam interpretatur Gatakerus adv. 2, 19 p. 374. G.*

Scutra, *scutella, Cat. 157.*

Scutrisum, Cat. 10 & 11.

Scutulæ in pavimentis, Pall. 1, 9.

Scutulatus color equi, Pall. 4, 13.

Σκύλαξ *nomen canis, Col. 7, 12.*

Scyrus, Col. 9, 14.

Scythica stagna, Col. 8, 8.

Sebetide roscida lymphæ Parthenope, Col. 10, 134. *Seibetos fluvius juxta Neapolin.*

Sebo. sebare candelas, Col. 2, 22.

Sebum, *vid. Sevum.*

Secaturus es, Col. 5, 9.

Secluforium, Varr. 3, 5.

Seclusus. seclusa stabula, Varr. 2, 2. in secluso, *clam; Varr. 3, 5.*

Secretus ab aliis, Varr. 2, 2. secretos a feminis mares habere, Varr. 2, 1. secreta corbula, *separata, peculiaris, Varr. 1, 54. * secretius, distinctius, Col. 11, 2.*

Sectilis porrus & sectivus, Pall. 3, 24.

Sectio, Varr. 2, 10.

Sectivum porrum, Col. 12, 8.

Sector. qui vellet se a cane sectari, *pass. Varr. 2, 9.*

Seculum, *vid. Sæc.*

L E X I C O N

Secundarium mel, Col. 12, 11. oleum, Col. 12, 52. secundarium patsum, Col. 12, 39.

Secundum flumen ædificare, Varr. 1, 12. vias & amnes, Varr. 1, 14. auriculas foratis cornibus, Col. 7, 3. terram præcidere arbores, Varr. 1, 27. * secundum panicum, *h. e. post*, Cat. 54. vindemiam, Cat. 114.

Secundus. secundum florem agere, Col. 2, 16. in secunda labra, *i. e. secundi ordinis*, Col. 12, 50. * secundæ non respondent fœtæ, *h. e. non sequuntur*, Col. 7, 7.

Secures, Cat. 10. cruentæ minaciter levantur contra grandinosam nubem, Pall. 1, 35. simplices vel dolabratæ, Pall. 1, 43. securis falcis, Col. 4, 25.

Secus. utrinque secus, Cat. 21. utrumque secus, *ibid.*

Sed, *pro immo*, Col. 12, 44. sed &, sed nec, *sine* non tantum, Col. 1, 6 & 7.

Sedentaria ejus opera est, Col. 12, 3.

Sedeo. sedet omni parte furculus, *convenit, ut vestis*, Col. 4, 29. in oppido sedere, *ad desidiam*, Varr. 2, Præf. sedendo vincit Romanus, Varr. 1, 2. sedentur equi, *equitantur*, Veg. 1, 56.

Sedes custodiæ, Col. 11, 1. sedem quærunt gallinæ parituræ, Col. 8, 14.

Sedilia avium, Varr. 3, 5.

Sedule circumire aviaria, Col. 9, 9.

Sedulitatem summam desiderat equinum pecus, Col. 6, 27.

Sedulus olitor, Col. 10, 148. sedula cura, Col. 8, 1.

Sedum. fedi succo medicata semina, Col. 2, 9. 10, 356. 11, 3. Pall. 10, 3.

Seges, *ager ferendus*, Cat. 36 & 37 *aliquoties*. Varr. 1, 29. segetes seminari debent, Col. 2, 14. in segete relinquunt stramen succisum, Varr. 1, 50. stramenta stantia, Varr. 1, 50. * *fruges stantes*. demessis segetibus, Col. 2, 9. antequam seges in articulum eat, Col. 2, 12. de fabis. uligo segetem enecat, Col. 2, 9. adultæ segetes, Col. 2, 9. quæ seges grandissima atque optima fuerit, Varr. 1, 52. segetes novæ ne a diris animalibus carpantur, Col. 10, 351. fatiscit segetibus solum, Col. 2, 14. *add.* Col. 2, 16. segetes lætas excitaret, Col. 2, 16. ager affert, Col. 2, 18. segetes herbidæ, graminibus mixtæ, Col. 1, 6. segetum arborumque fœtus, Col. 2, 2. * *semen*. segetibus, quæ in eo loco seminari debent, Col. 2, 14. fabacea seges aliquanto serius

R U S T I C U M.

prodit, Varr. 1, 45. *Sed possis utrumque locum etiam de germinibus ipsis accipere.*

Segnities figuram benignitatis imitatur, Pall. Inf. Præf. segnitiae immundæ, Col. 9, 5. * segnities ventorum, Col. 2, 21.

Σειπὸς speluncæ condendis sub terra granis, Varr. 1, 57 & 63. Col. 1, 6.

Sejanæ ædes, Varr. 3, 2. pastiones, Varr. 3, 2.

M. Sejus, Varr. 3, 2, 6 & 10.

Seligere, Col. 1, Præf.

Sella pertusa, Cat. 157. sellæ familiaricæ, Varr. 1, 13. *etiam sellam simpliciter ita dici, observat Rhodius Lex. Scribo. it. cathedram, Apul. de Virtut. herbar. c. 89. * sella & cella confunduntur* Cat. 13 & 14. *vid. Cella. * equi necessarii sellis, Veg. 4, 6. np. ad vesturas & gestationes itinerrum molliores.*

Sellaria jumenta, Veg. 1, 56. quæ sedentur, Veg. 4, 7.

Semen duum generum, Varr. 1, 39. quæ duplici semine, & quæ simplici, Col. 2, 12. Pall. 6, 1. vetus semen commutat naturam, Varr. 1, 40. qualia semina sementi legenda, Varr. 1, 52. Col. 2, 9. degenerant etiam lectissima, Col. 3, 10. qua mensura quoque loco quæque spargenda, Col. 2, 9. Pall. 4, 3. 10, 3. remediis quibus juventur, Col. 2, 9. Pall. 10, 3. ne a diris animalibus carpan- tur, Col. 10, 351. proventus cujusque prænosci ut possit, Pall. 7, 9. semine sata ruta, Col. 11, 3. obruitur beta, Col. 11, 3. semina de tabulato. Col. 2, 18. fœni, Col. 2, 18. * semina (*arborum*) cum radicibus, Col. 5, 10. pomariis qualia legenda, Col. Arb. 20. vitiario, Col. Arb. 2. vitori, Col. 3, 10. vernacula peregrinis aptiora, Col. 3, 4. e fœcunda matre petenda, Col. 3, 6. feminum æternitati ut consulatur, Col. 4, 17. * semina quadrigarum, Col. 3, 9. boni seminis pecus, Varr. 2, 2. semen pulli an habeant ova, Varr. 3, 9. feminis boni columbæ, Varr. 3, 7. semine meliore quæ capræ, Varr. 2, 3. feminibus marinis repleti lacus, Col. 8, 16. * ovium semen tardius, caprile mobilius, *h. e. agnæ, capellæ*, Varr. 2, 3. semen conceptum reddunt asinæ, *h. e. pariunt*, Varr. 2, 6.

Sementis præparatur, Col. 11, 2. quomodo facienda, Cat. 27 & 30. *it. 34.* per sementim, Cat. 17. strenue faci- enda est, Col. 11, 2. sementi media & ultima, Col. 2, 10. sementi facta, Col. 11, 2. ante aliam sementim, *ibid.*

LEXICON

fementem auctumno facere, Col. 2, 16. confecisse, Col. 11, 2. * fementis a satione quid differat, vid. Satio.

Sementivis feriis, Varr. 1, 2. *ab his feriis dicta forte sementiva an sementina pira*, Cat. 7. Varr. 1, 59. *quod eo tempore matura essent. S. hættg. ex Dalechampio ad Plin. 15, 15.*

Semestrium hoc, *dimidia mensis pars pro semimentitruum, ut semodius pro semimodius. Scilicet*

Semi *dimidium significat in compositis*, ut semiacerbæ uvæ, Pall. 9, 13. semicirculus ager, Col. 5, 2. semicoctum hordeum, Col. 8, 5. Pall. 1, 27. semicrudum lupinum, Col. 6, 25. semiformis lunæ species, Col. 4, 25. semiformes pulli, Col. 8, 5. semifunium, Cat. 135. semi-Græci pastores, Varr. 2, 1. semihominis mandragoræ, Col. 10, 19. semijugerum, Col. 4, 18. 5, 1. semimadidus, Col. 2, 4. semimares capi, Col. 3, 9. 8, 2. semimaturus, Pall. 4, 10. 7, 12. semimentitruum, *vid. semestrium. semimodius, vid. semodius. semipedali spatium*, Col. 11, 3. 12, 50. semipedanea terra, Col. 4, 1. semipiscina, Varr. 1, 13. semipleus, Col. 5, 5. 9, 15. Pall. 3, 32. Semis, semillis, *vid. separatim. semilicci thalli*, Pall. 3, 24. semitrita frumenta, Col. 1, 6. Pall. 1, 36. semivietæ uvæ, Col. 12, 16. semivocale instrumentum, Varr. 1, 17 & 19. semuncia mellis, Col. 12, 57. jugeri, Col. 5, 1 & 2. semunciæ bene plenæ mensura, Col. 12, 21. *æquipollet ligulæ, quæ est pars XXIV heminæ, atque adeo ejus semuncia. Est etiam semuncia in instrumento rustico* Cat. 10 & 11. *vid. Semis.*

Seminalis vicia, Col. 11, 2.

Seminarium pilum, Cat. 10. * seminaria omne genus, Varr. 1, 29. seminarium ut faciendum, Cat. 46. Col. Arb. 1 & 2. Pall. 3, 10 & 18. seminariorum fossio, Pall. 3, 20. 6, 4. seminaria e baccis, Pall. 4, 8.

ad Seminationem onagrus idoneus, Varr. 2, 6.

Seminium pecoris, Varr. 2, 1, 3 & 6. 3, 9.

Semino. seminare agrum non in lira, sed sub sulco, Col. 2, 4. quo tempore quæque conveniat, Col. 2, 8. * seminando mularum generi, Col. 6, 37. seminasse marem censetur, Col. 6, 24. feminanda armenta, Col. 6, 24.

Semis, *quod alius adjectivum esse ex ἡμισυς Gronovio credimus, interdum (nec ipso dissimulante tamen p. 382) videtur contractum ex semias, & substantivi rationem habere, ut pars dimidia — hoc est semis, in quo sunt rel. Col. 5, 1. ut Volusius, in dextante sunt — semis & triens, & jape ad eum*

R U S T I C U M.

modum: nec aliter aut ipse, aut Balbus mensor. Obliquos casus damus in semissis statim. nunc persequamur adjectivum. * pede uno semis, *intell. &*, Pall. 2, 15. pedum duorum semis, Pall. 2, 10. 3, 10. duobus semis pedibus, Pall. 2, 10 & 13. duo semis pedes, Pall. 3, 9.

Semissis. non puto exstare nominativum indubium hujus formæ: sed est ipsum semis pro semias, cujus obliqui semissis pro semiasis, rel. semissem supra duos pedes, Col. 4, 3. dipondio semisse, Col. 11, 2. unius & semissis modii, Pall. 1, 29. semisses usurarum, Col. 3, 3. semissium usura, ibid. * ut tertii nomen ad rusticum instrumentum translatum, ita ad veterinarium semissis, cujus integrum vel as videtur Cyclus, de quo suo loc. Uritur ad mensuram semissis, Veg. 3, 41. semisse inuris cauterio, Veg. 2, 11. Hinc

Semissantur pedes equorum, Veg. 1, 26 & 38. h. e. inuruntur, sanguine prius emissò.

per Semitas aqua miniltratur, Col. 2, 11.

SEMNOLOGIAS exempla: Id quod decedit, Col. 6, 5. id quod egerit sus, ibid. cibi digesti, Col. 8, 3 & 7. quod eum inquinat locum, Varr. 3, 7. succus villarum, Pall. 3, 23. naturalia præcludunt, Col. 8, 5. ut alvus exitum non habeat, Col. 8, 5. loca naturalia (podex) Col. 8, 7.

Semodialis placenta, Cat. 76.

Semodius fabæ, qu. semimodius, Col. 6, 3.

Sempervivæ succus, Pall. 1, 35. appellatur a Græcis aizoon, i. e. semper viva. Alii buphthalmon vocant, quasi oculum bovis. Alii zoophthalmon. Sunt qui ambrosiam. Latini sedum appellant, aut oculum, aut digitellum. nascitur in tegulis, ferturque in vasculis fœtilibus. Beroald.

Senescere ultra quadrimatum, Col. 9, 1. senescentis fucci vim iterare, Pall. 3, 28. * senescunt agni desiderio matrum, Varr. 2, 2. perpetuo custodiæ servitio contristatæ senescant, Col. 8, 8.

Senex. senem servum vendat paterfamilias, Cat. 2. seniorum imperia, juvenum officia, Pall. 1, 6.

Seni. fena & terna ova, Col. 8, 11.

Sensus vigentis adolescentulus, Col. 11, 1. * cum magno sensu atque cautela, Veg. 3, 15.

Seorsum in nova labra transferre, Col. 12, 52.

Separatim scripta, Varr. 3, 2.

Separatus. separata generibus vineta, divisa, Col. 3, 21.

Sepelire mortuum publicis feriis non licitum, Col. 2, 22.

Scriptt. R. R. Vol. IV.

B b

LEXICON

Sepes horrida rusco, Col. 10, 374. sepem virgeam interponere, Col. 11, 3. sepes quot generum, Varr. 1, 14. hortorum quando & quomodo fiant, Pall. 3, 24. viva stru-
ctili melior, quomodo fiat, Col. 11, 3. Pall. 1, 34.

Sepiæ testa trita, Col. 6, 17. ossa, Veg. 4, 27 & *sepe*.

Sepimentum naturale, Varr. 1, 14. fabrilis & militare, Varr. 1, 14.

Seplasiarii lego pro supplasiariis, Veg. 3, 2.

de Septem unus, Col. 1, 1.

Septembris descriptio & opera, Col. 11, 2.

a Septemtrionum regione, Varr. 1, 57.

Septemtrionales venti, Col. 11, 2. septemtrionalis terræ pars salubrior, quam meridiana, Varr. 1, 2.

Septena jugera Liciniana, Col. 1, 3. cf. Varr. 1, 2. septenum amphorarum, Col. 12, 28.

Septimontialis satio, Col. 2, 10. *Dicta a Septimontio, quod erat festum Romanorum, mense Decembri paulo ante Saturnalia celebratum, propterea quod eo die septimus collis urbi ad-
ditus est. Vid. Festum in Septimontium, Parrhasium ep. 57, Torrentium ad Suet. Domit. c. 5, Rycquium de Capitolio c. 1. Potest ergo hinc recte septimontialis fabarum satio dici, id quod præter consensum codicum F. Ursini inde probo, quia, ut noster auctor in sequentibus ait, post brumam non recte se-
ritur. Ergo recte ante brumam, quando celebrabatur Septimon-
tium. Schætzg.*

Septimontium, Pall. 13, 1.

Septingenarii greges, Varr. 2, 10.

Septuagies septuageni, Col. 5, 2.

Septum venationis, vivarium, Varr. 3, 12. septa fundi tutandi causa quatuor generum, Varr. 1, 14. villæ, Varr. 1, 11. e maceriis, Varr. 3, 12. septa reperit pecus, Col. 6, 23. * de piscina, Col. 8, 17. ita Confecta.

Septunx jugeri, Col. 5, 1.

Sepum urinum, Pall. 1, 35. vid. Sevum. passim ita est in Vegetio.

Sequestratum animal, *separatum*, Veg. 1, 29.

Sequor. sequitur gregem clades, Col. 7, 4. sequuntur instrumenta, *h. e. una afferuntur*, Varr. 2, 10. sequens usus, *posterior*, Pall. 6, 7. sequente anno, Col. 5, 6. sequens numerus, Col. 8, 1. cura, Col. 2, 12. *i. e. proxima*. sequenti biduo, Col. 11, 2. sequendum in seminio legendo Tanagricos, *h. e. quærendum*, Varr. 3, 9. sequendum nobis tri-

R U S T I C U M.

plici regula, Varr. 1, 19. *Ita fere* Pall. 4, 12. *add. Wasse*
ad Sall. Catil. c. 61. Schættg.

Seræ transversæ, *velles transmissi per vacerras*, Col. 9, 1.
Ita etiam Gloss. vet. sera, μοχλός. Ovid. A. A. 2, 244: Op-
posita janua fulta sera. Ita enim melius, quam apposita,
quod ex uno MS. reponit Heinsius.

in Sereno noctu, Cat. 156. *sereno, int. die*, Pall. 1, 30.

Sergiana olea, *vel Sergia*, Cat. 6. Col. 5, 8.

Sergius Orata, Varr. 3, 3. Col. 8, 16.

Serice, Cat. 12. oleariæ, Varr. 3, 2. ut præparandæ, Col.
12, 50. vindemiis ut parentur, Col. 12, 18. amphorarum
septenum, Col. 12, 28.

Seriola, Pall. 4, 10.

Seris, σέρις, iutubi species, Varr. 3, 10. Col. 8, 14.

Sero. ferere oculos, Cat. 45 & 46. quando incipiendum;
Varr. 1, 34. ne dubites, Col. 11, 1. quo quidque loco expe-
diat, Varr. 1, 23. feri diligentius quæ voles, Cat. 133. quan-
tus cujusque feminis modus sufficiat agro, Varr. 1, 44.
ante brumam quæ possint, Pall. 13, 1. ferendum vicinæ
rel. Varr. 1, 32. feri plantis, Col. 11, 3.

Sero facere, Cat. 5.

Serotina ficus, Pall. 4, 10. pulli, Col. 8, 5.

Serpens ne nascatur in sterquilinio, Varr. 1, 39. serpen-
tes ut abigantur, Col. 7, 4. 8, 5. Pall. 1, 35. 12, 13! ser-
pentis ictui remedium, Cat. 102. Col. 6, 17. pellis medic.
Col. 6, 4.

Serpo. serpit oculus harundinis, Col. 11, 3. serpentia
gramina, Col. 10, 119.

Serpullum, *vel serpyllum*, Cat. 73. unde dictum, Varr.
1, 35. ejus satio & cultura, Col. 11, 3. Pall. 4, 9. in ser-
pyllum mutatur ocimum, Pall. 5, 3.

Serram ducere *cum aliquo*, Varr. 3, 6. *i. e. adversari ali-*
cui. Adversi enim sunt inter se, qui simul ferram ducunt & re-
ducunt. Urfin.

Serrula defecare, Col. Arb. 6. ferrulæ manubriatæ, Pall.
1, 43.

post Serraturam, Pall. 3, 17.

Serta, Cat. 113. Campanica, Cat. 107. Col. 12, 20. *est*
herba, quæ alio nomine Melilotum. * grossi lino velut sorta
pertusi, Pall. 4, 10. sorta plur. *de lineis radicum scillæ*, Pall.
8, 6.

Servio. brassica, quæ cauli serviet, Pall. 5, 3. servit

L E X I C O N

truncus viti, Col. 4, 29. servire alicui operi consueverunt vaccae, Pall. 8, 4. servire insito, Col. 5, 11.

Servitium perpetuae custodiæ, Col. 8, 8. servitio liberatae, Col. 8, 11. * servitia, *servi*, Col. 11, 1,

in Servitute non foetant silvestres gallinae, Col. 8, 12 & 15.

Servo. servare ferias, Cat. 5. in vetustatem, Cat. 114.

servat, ne, Col. 8, 5. servandum est, *observandum*, Pall. 12, 7.

Serus. seram facere ficum, Col. 5, 10.

Servus. qui servi cuique officio præficiendi, & ut tractandi, Col. 1, 8. soluti, vincti, Col. 1, 6. fervorum cellae, *ibid.* servae ut tractandae, Col. 1, 8.

Sesamii satio, Col. 2, 10. Pall. 10, 7. 11, 1. sesama feruntur, Col. 2, 10. 11, 2. torrefacta, Col. 12, 15 & 57. Sisamum quidam libri, ut apud Hesych. *σισαμῖς*. Sed *σησαμῶν* usitatus. Sylb.

Sescuncia laferis, Col. 12, 57. jugeri, Col. 8, 2.

Sesquicullearia dolia, Col. 12, 18.

Sesquimenses, Varr. 1, 27. sesquimense natu pulli, Varr.

3, 10.

Sesquimodius, Varr. 1, 42. Col. 2, 13.

Sesquiopera, Col. 2, 13.

Sesquipedali altitudine, Col. 11, 2 & 3. mensura, Col.

9, 15. sesquipedales taleae, Col. 5, 9.

in Sesquipedem ponitur cytisum, Varr. 1, 43.

Sessiles malvae ut fiant, Pall. 11, 11. sessilia pira minimo pediculo, *Plin.* 15, 16.

Sessor, *eques*, Veg. 1, 56.

Sestarius, *sextarius*, Col. 6, 30 & 31. Cat. 158.

Sestertiis sexcentis numis, Col. 3, 3. *pro sestertia millia legendum, si Gronovium audimus Pecun. Vet.* 1, 4 p. 22. festerium, Varr. 2, 1. 3, 6, 16 & 17. Col. 3, 3. * festerium bipalium rusticis, Col. Arb. 1.

Sestiana mala, Col. 5, 10. 12, 45. *Hinc Harduinus apud Plin.* 15, 15, *pro Gestio malis Sestium, vel Cestium, quod Κεστιανὰ μήλα a Galeno laudentur κατὰ τόπους*, 2, 1 & 6, 9. eadem Sextiana.

Seta quæ probetur in suibus, Col. 7, 9. fetis pendentibus laquei talpis, Pall. 4, 9.

Severitatem verentur subjecti, sævitiam detestantur, Col. 11, 1.

Sevum liquefactum, Pall. 1, 41. candens, Col. 7, 5. hircinum, Veg. 3, 1 & 4. caprinum & bubulinum, Veg. 3, 4.

R U S T I C U M.

vid. Sebum, sepum, sibum, omnibus enim hisce modis scriptum invenias. Sed tamen in scriptura v. c. sepum, nullo loco consentiunt libri, sed, ut apud Palladium, meliores habent sebum.

Sexcenæ urnas, Col. 3, 3.

Sexcenteni malleoli, Col. 3, 5. urnæ, Col. 3, 9.

Sexcuncia, *vid.* Sescuncia.

Sextans jugeri, Col. 5, 1. picis, Col. 12, 23.

Sextarium olearum, Cat. 13. sextarii urbici, Pall. 2, 18.

Sextiana mala, *vid.* Sestian.

Sextilius Prætor, Varr. 1, 1.

Sextula jugeri, Col. 5, 1 & 2.

Sexto decimo Kal. Jan. Col. 11, 2.

Si minus, *si non*, Col. 1, 8. 5, 6. 11, 2. 12, 22 & 57.

* gusta, si receperit falem, *pro an*, Col. 12, 54. *sic* Col. 8, 5. 9, 1. * si quis voles, Cat. 106.

Sibi post suo abundat Col. 12, 41.

Sibilo allectare boves, quo libentius bibant, Col. 2, 3.

Sibum, *pro sevo*, MS. Veg. 2, 64. 3, 66.

Sibylla cecinit etiam posteris, Varr. 1, 1.

Sicaniis montibus, Col. 10, 170.

Sicani Halefi flores, Col. 10, 268.

Sicardicius equus, Veg. 1, 25. sideratus MS.

Siccaneum pratum, Col. 2, 17. siccanea loca, Col. 2, 2. 4, 30. 11, 2.

Sicce stabulari, Col. 6, 12.

Sicco. ubi siccaverit, *intransf.* Cat. 112. siccari in sole, Col. 12, 14.

Siccus morbus boum, Veg. 3, 2. *vid.* Aridus. ad siccum recidi non debent radicula vitium, Pall. 11, 5.

Sicilicus jugeri, Col. 5, 2.

Sicilimenta e prato, Cat. 5. *sunt autem non aliud, quam defegmina: nam veteres sicilire pro secare usurpabant. Meursf. qui utitur deinde locis jam laudandis, & addit, hinc sicilix & sicilicum apud Festum.*

Sicilire pratum quid? Varr. 1, 49. Col. 2, 22.

Siculus bulbus croci, Col. 9, 4. Siculum mel fert palmam, Varr. 3, 16. Siculi solum mutarunt, Col. 1, 3.

Sicut adolescit olea, terram subinde colligimus, Pall. 5, 2. Galli, à mesure que. * sicuti matri cohærent, *h. e. eo situ*, statu, Col. 5, 11.

Sideraticia jumenta, Veg. 3, 35.

Sideratum jumentum, Veg. 2, 39. *Vid. Hippiatr. 2, c.*

LEXICON

106, ubi docetur, *fiderationem esse in jumentis, qui in hominibus morbus comitialis est.*

Sidereus vates, Col. 10, 434. *fidereo cum arcu*, Col. 10, 292.

Sido. cum *fiderit* pix, Col. 12, 24. *pro federit. ut alia præterita (vid. h. v.) præsentis characterem servantia. ita subfido.*

Sidus. *fideris æstivi vapores*, Col. 2, 21. *sidera terrestria flores*, Col. 10, 56.

Signia monte Lepino, Col. 10, 131.

Significat tempestatem *Africus*, Col. 11, 2. *ἐπισημαίνει, h. e. ortu suo testatur, venturam esse tempestatem. Distinguitur ab hoc, quod mox sequitur, tempestatem facit; quod notat, eo ipso momento, quo hic vel ille ventus aut stella oritur, tempestates affert. Schættg.*

Signina pira, Col. 5, 10. Alii a colore testacea appellant, *Plin. 15, 15. Forte ab opere Signino. Schættg. Jo. Rhodius ad Scribo. c. 104, p. 175. a Signia oppido & ipsa dicta arbitratur. * Signino opere. Col. 1, 6. 8, 15 & 17. vid. Hard. ad Plin. 35, 46 extr. Vitruv. 8, 7. Nimirum ab urbe Campaniæ & ipsum nomen habet. Signino (int. opere) constrati lacus, Col. 9, 1. Signini parietes, Pall. 1, 17. camerae, Pall. 1, 40.*

Signum id habebit, an &c. *i. e. eo signo cognoscet, an, Col. 8, 11. signo pastoralis quasi receptui canitur, Col. 6, 23. signa moventes milites, Col. 9, 9. signa XII, (zodiaci) Varr. 2, 1.*

Sil Gallicum, Veg. 3, 27. 4, 28.

Sileo. *filet aura*, Col. 2, 21. *silentibus ventis*, Col. 12, 25. *silentis spiritus diem*, Col. 3, 19. *silente etiam me*, Col. 9, 1. *silentia ova*, Col. 8, 5. *in quibus pulli silent. * silenti luna*, Cat. 29, 40 & 50. Col. 2, 10. * *dum silent virgæ, h. e. nondum germinant*, Col. 4, 30. *silentis vineæ*, Col. 4, 27. *farmentum filens*, Col. 4, 29. *fios*, Col. 12, 7. *filentes coliculi ferularum, ibid. ex nostra emendat. furculi ad infitionem*, Col. 11, 2.

Siler amnis, Col. 10, 136. * *filer montanum*, Veg. 3, 4.

Silex vineis amicus, Col. 3, 11. *silice strata area*, Pall. 1, 36. *silices lapides*, Cat. 18.

Siliculam *f. filliquulam cepit lupinum*, Varr. 1, 23.

Siligneæ farina, Cat. 25 & 121.

Siligo ubi ferenda, Cat. 35. *e tritico*, Col. 2, 9. *solum*

R U S T I C U M.

quod desideret &c. Col. 2, 9. filiginis habenda secunda conditio, Col. 2, 6.

ad Siliquas nondum pervenere fabalia, Varr. 1, 23. *add.* Col. 2, 10. * siliquam rustici vocant fœnum Græcum, Col. 2, 11. 11, 2. *Hanc Bokshorn vel Kùhhorn nostri vocant.* * siliqua Græca, ἄρβωρ, κεράτιον, Col. 5, 10. 7, 9. Arb. 25. Pall. 3, 25. Inf. 117. *conf.* Plin. 15, 24. *Plurima nascitur in Syria & Græcia, Germani vocant Johannisbrodt, Græci κεράτια, Judæi Bockshorn. Erat autem in Syria cibus non pauperiorum solum, sed & animalium, e. g. suum. apud Lucam 15, 16, de filio perditio: καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἡσδίων οἱ χοῖροι.* Columella quoque 7, 9, siliquas Græcas inter suum pabuli commemorat. Titus Bostrensis in comment. ad locum Lucæ citatum tribuit ipse γεῦσιν γλυκεῖαν, καὶ μετὰ ταῦτα τραχεῖαν, gustum suavem, qui tamen adjunctam habeat nonnullam asperitatem. Plura Bodæus a Stapel ad Theophrasti hist. plant. 4, 2. Salmasius de homonymis hyles intricæ. c. 82. Knatchbull ad Matth. 3, 4. Schætzg. *add.* Rhod. ad Scrib. c. 121, p. 191.

Silphium intradere, Cat. 157. σίλριον laserpitium, Col. 6, 17. laser, Col. 12, 7 & 57.

Silva barbarica *f.* confeminea, Col. 11, 2. cædua, glandaria, Cat. 1. Varr. 1, 7. Col. 3, 3. * silvæ aquatilis radices, scirpi, arundinis, junci, Col. 7, 9.

Silvanus Mars, Cat. 83.

Silvatica laurus, Cat. 8. mala, Cat. 143. pirus, Varr. 1, 40. salix, Pall. 9, 8. silvaticæ falces, Cat. 11. Varr. 1, 22. Silvescere frondibus, Col. 4, 11.

Silvester ager culto *oppon.* Col. 1, Præf. silvestris ager extirpatur, Col. 11, 2. mons, Varr. 1, 12. regio in agrorum formam ut redigenda, Col. 2, 2. & montosus situs, Col. 7, 2. silvestres arbores, Col. 3, 1. ac feri arietes, Col. 2, 7. gallinæ, Col. 8, 12. silvestria ingenia deponunt aves, Col. 8, 15.

P. Silvinus *compellatur in Columellæ præfationibus, & interdum in fine. testis citatur* Col. 3, 9.

Silvulæ tamaricum, Col. 8, 15.

Similis soliditati pollicis, *æqualis*, Pall. 5, 4.

Simonianum trifolium idem quod acutum, Græcis ἀσφάλτιον, Col. 6, 17. Veg. 3, 4. Bodæus a Stapel ad Theophrasti hist. plant. 4, 11, & Haradin. ad Plin. H. N. 21, 9, & Simo medico, quem Plinius indice lib. 21 laudat, nomen trifolii

LEXICON

Simoniani deducunt. Schættg. Symonianum legit Rhod. ad Scribo. c. 163, p. 240, & suspicatur a Syme insula dictum, Straboni memorata. Sed Hadr. Junius pro Simonianum legi vult Siler montanum; cui adstipulatur Morgagnus III, 31.

Simplicet radicem, Pall. 2, 15.

Sin autem, si non, Col. 12, 38.

Sinapi (sinape) ut colatur, Col. 11, 3. Pall. 3, 25. 11, 11. ut condiatur, Pall. 8, 9. Col. 12, 55. Herum factura sinapis, Col. 10, 122. sinapi Alexandrinum, Veg. 4, 17. vid Sinopsis.

Sinapizare, Veg. 2, 6. 3, 34. est sinapi emplastri instar imposito erosionem procurare, quæ Sinapismus vocatur, & in hominum etiam curatione olim fuit usitatissimus, immerito postea neglectus, ut queritur in Definitionibus Medicis Goræus, qui illud etiam docet, in capitis præsertim morbis feliciter esse adhibitum. De ratione Sinapismi (qui convenit cum hodiernis vesicatoriis & usu cantharidum) etiam multa discas ex Cælio Aurel. Acut. 2, 9, 40 sqq. & alias; qui ipso etiam verbo sinapizat utitur tum alias, tum Tard. 5, 2, 26.

Sinceritas firma capitis, Pall. 1, 3. sinceritatem habere, Col. 4, 26.

Sincerum Amineum, Col. 12, 45.

Singultientem matrem sequuntur pulli, Col. 8, 11.

Singultu nutricis pulli revocantur ad villam, Pall. 1, 28. singultus nutricis sequuntur pulli, Col. 8, 11. singultibus crebris interjecta voce acuta, gallinæ se parturire significant, Col. 8, 5.

Sinistræ manus vis in herbis colligendis, Col. 6, 5. Veg. 3, 2. sinistrum ædificii solum, Col. 1, 5.

Sinitur ibi fermentari, Col. 12, 17. sinuntur regelere, Col. 11, 2.

Sinopsis Ponticus (ita barbare editum) ad vermes, Veg. 1, 44. 3, 6. De usu medico Plin. 35, 13, Dioscorides 5, 111. Sinapis & sinopsis confundi a librariis, docet Morgagn. IV, 51.

Sinum lactis, Col. 7, 8.

Sinus ære plenos reportare, Col. 10, 310. Virgil. Ecl. 1, 36: Nonnunquam gravis ære domum mihi dextra redibat. Schættg. * suppurationis, Col. 6, 11. Veg. 3, 4. sinum fecit destillatio, Veg. 2, 43. * sinus falcis, Col. 4, 25.

Siphon, quem diabeten vocant mechanici, Col. 3, 10. per siphonem succum evocare, Col. 9, 14.

Sirapa quomodo fiat, Col. 12, 48. lemma.

R U S T I C U M.

Sircitulæ uvæ, Col. 12, 43. *easdam* Hirtiolas & Sticulas ait Sylb.

Siri, vid. Σειροί.

Sirius ardor, Col. 10, 289.

Sirpus. sirporum fruteta, Col. 8, 15.

Sirpeæ stercoreariæ, Cat. 10 & 11. Varr. 1, 23. vid. *Popma de instrum. fundi* 8. Varr. de L. L. 4, p. 34, & ibi Scalig. p. 60. Male exponi per vehiculum, sed vehiculo imponi, observat Gronov. ad Plaut. Pseud. 1, 3, 98. Optime Schefferus de re vehic. 1, 7, p. 64: Sirpea, oblonge quadrata capsa, e virgis contexta corbis instar, quæ imponitur vel trahæ, vel plauistro, rebus vilioribus in agro vehendis. add. Scheffer. 2, 20, p. 262.

Sirpiculæ falces, Varr. 1, 22. scirpiculæ, Cat. 11. Salmasius ad Solin. c. 35, p. 414, conjecit sarpiculæ a sarpendo, h. e. putando. Schættg. Potest ex sarpicula ortum esse scirpicula, distracto in duas literas a, tanto quidem facilius, quod, alia licet significatione, scirpus s. sirpus nota sunt. Sarpa est ἄρπην, ut in multis aliis spiritu aspero in S mutato.

Sirpiculum vimine textum, Col. 10, 305.

Sirpiculi jugorum, Varr. 2, 2. Intellego corbes duas, jugo, h. e. ligno transverso, aliquantum incurvo junctas, cujus ope unus vel homo vel asinus binas humeris vel tergo portare potest. Ita comparatio sic satis bene procedit: duæ passionēs, præsertim si convalles sint, duo sirpiculi sunt, qui interjecta calle publica tanquam jugo continentur & junguntur.

Sisamum, ut scribitur Pall. 10, 7, vid. Sesam.

Siferis radix ut condiatur, Col. 12, 56. Sifer, radícula illa dulcis, foliis pastinacæ similibus, nostris & Belgis a sâcharo cognominata. ex sifere flore liquidum mel faciunt apes, Varr. 3, 16. Sed verissima est Pontederæ emendatio ciceris flore.

in Sisymbrium mutatur ocimum, Pall. 5, 3. sisembrium scribitur Veg. 3. 3 b. Menthæ genus, Ross-Müntz, Waser-Müntz.

Siticulosum solum, Col. 3, 11. Pall. 2, 13.

Sitienti aqua tepida datur, Varr. 2, 1.

Sitis æstatis, Col. 11, 3. ii. Col. 10, 144. siccitas.

in Situla apponitur aqua bovi, Veg. 3, 31.

Situlus aquarius, Cat. 10 & 11.

Situs, a, um. sita fiet aqua plus horam unam, steterit, Cat. 89.

Situs ævi longus, Col. 1, 1. situm aut mucorem con-

L E X I C O N

trahit, Col. 12, 17. situ mucorem contrahunt penora, Col. 12, 4. situ dilabi, Col. 12, 3. vetustatis, Col. 2, 18. vallis & uliginosi campi, Col. 3, 19.

Sleta qua trictores utuntur, Veg. 2, 49. *Quæ sit sleta, qui trictores? nec invenio, neque comminiscor.*

Smyrnæ vites biferae, Varr. 1, 7.

Smyrneum *s.* smyrnion, Cat. 102. *σμύρνιον*, atrum olus, Col. 11, 3. *s.* semen olusatri, quod vult Rhod. Lex. Scrib.

Soboles (suboles *plerumque* Pol. & Lipf. MSS.) generet varias, Col. 10, 213. caprarum depellenda, Col. 7, 6. adhærentes cepis, Col. 12, 10. cinaræ, Col. 11, 3. arboris, Col. 5, 11. per brumam possunt cæli, Col. Arb. 5 & 10. a radice exstirpandæ sunt, Col. 4, 24. Pall. 12, 7. sobole feruntur tuberes, Pall. 10, 14. pistacia, Pall. 11, 12. ex sobolibus ulmi, Col. 5, 6. *Quoties igitur de planta dicitur, intelliguntur ea, quæ circa caput plantæ ex ipsa radice enasuntur; in arboribus, stolones*

Societas major cum campestri fructu, *h. e. convenientia, similitudo*, Varr. 1, 6.

Socio. sociare cum scientia diligentiam. Col. 3, 3.

Sol & luna invocati, Varr. 1, 1. cum sol in occasum fuerit, Col. 12, 15. unam particulam (*Zodiaci vel Eclipticæ potius*) biduo tenet, Col. 11, 2. solis cursus annalis uti descriptus, Varr. 1, 27. solem prono ventre sequitur malache, Col. 10, 247. in sole sicari quæ soleant & quomodo, Col. 12, 14. in sole, Veg. 3, 18 & 24. sole toto ficcare, *h. e. die*, Pall. 4, 10. sole candente, Col. 6, 13. Veg. 3, 4. fervente, Col. 6, 13. Veg. 3, 4. a sole percussus, Veg. 3, 36.

in Solariis pavimenta, Pall. 6, 11.

Soleæ jumentorum ferro purgandæ, *ungulæ*, Veg. 1, 56.

* solea sparteæ pes induitur, Col. 6, 12. * soleæ ferreæ, *clavis suppingendæ, in usu non fuisse veteribus videntur. Ne dicam de sexcentis occasionebus, ubi ferra illi commemoranda fuissent, v. g. quod Lucian. Navig. p. 505 Gr. non metuit sibi ab equo delapso a ferreis soleis equorum, sed δέδια, inquit, μὴ τοῦ σαλπικτεῦ ἐποτρύνοντος καταπεσὼν ἔγωγε συμπατηδῶ ἐν τῇ τέρβῃ ὑπὸ τεσσαύταις ὀπλαις*: arguit hoc constans & perpetuum silentium Xenophontis, rusticorum nostrorum, Pol. lucis, Hippiastrorum veterum, Vegetii, qui non poterant transire silentio rem ita necessariam, a qua usus & valetudo equi ita pendet, ut a nulla re magis: ut vel inde patet, quod de ungulæ,

ejus conservandæ ac durandæ ratione, morbisque ita sollicitè præceperunt. Videat mihi aliquis vel solos Hippiatricos 2, 102 Ruel. aut Veg. 3, 55 seq. & dicat, an homines fuerint, qui nihil ibi de equis ferro calceandis, si tum ea res usu recepta fuit? Pe. de Crescentiis, qui multo brevior fuit in hoc argumento, non omisit de ferrando equo præcipere 4, 9, quem descripsit. ut alias etiam, Laurentius Rufius, (recentior enim hic puto, certe magis barbarus) hippiatrias cap. 28. Iidem duumviri de inclavaturæ (i. e. clavorum male impactorum) quatuor generibus, & curandi ratione, sollicitè, & iisdem prope verbis, egere. Crescentius quidem 9, 55, Rufius autem c. 123 — 126. Sed plane ab hac quæstione removendus est, si quis nescit, hoc vel primum mulomedicinæ munus esse; quo etiam factum est, ut ea in solidum pæne ferrariis fabris, ferreas illas soleas suppingentibus scilicet, cesserit. Sed sunt tamen loca, quæ suadere videntur antiquitat in remotissimam hujus rationis. Collegit ea ad Catullum c. 18 Is. Vossius p. 48, & fiducia magna pronuntiat. Operæ pretium fuerit singula inspicere. „ Xenophon, inquit, περὶ ἵππικῆς jubet „ equorum ungulas muniri ferro, περιχρηλῶσαι σιδήρῳ. licet vul- „ go περιχειλῶσαι legatur, quæ ridicule prorsus interpretes „ accipere, ac si lapides, quibus insistant equi, ferreo labro sint „ includendi, ne diffundantur.“ Ridiculum illud per nos videatur Vossio; sed Xenophonti quidem ita visum, legentibus attente apparet. Laudaverat initio libelli duras, & cavas easdem, sonorasque adeo ungulas equi, ὅσπερ κύμβαλον ἰοφεῖ πρὸς τῷ δαπέδῳ: (hinc poetarum sonipedes equi) & laudat in equo militari, venali, ostendens quomodo is explorandus ante sit, quam ipse conscendas. Deinde ubi de stabulo præcipit, sterni illud jubet lapidibus parem fere ungulæ equinæ magnitudinem habentibus. Porro jubet etiam aream exteriores stabuli (hanc equidem puto dici τὸν ἔξω σταδῖον) parari, ut dum producitur equus, & ibi stat, destringendi causa, aut muscarum auferendarum, (μυωπιζόμενος ita interpretari malim, quam de muscarum aut calcarium vexatione accipere) pedibus calcet solum, eadem duret & consolidet ungulas. Hunc porro locum ita jubet parari Xenophon: ὥς δ' ἂν αὖ δ' ἔξω σταδῖος βέλτιστος εἴη, καὶ τοὺς πόδας κρατύνοι, (hæc haud dubie verior lectio pro vulgato κατευρύνοι, nisi malis καταρρύνοι) εἰ λίθων στρογγύλων, ἀμφιτόμων (minime acutorum, sed præcisorum undique) ὅσον μυαίους ἀμάξας τέτταρας καὶ πέντε χύδην καταβάλλοι, περιχειλῶσαι σιδήρῳ, quid quæso vult ferrea regula & quasi labio circumdari? pedes, an lapides fusos? respondeat ipse Xenophon: ὥς ἂν μὴ σκεδαννύωνται, ne

LEXICON

dissipentur; non profecto ungulae, quas durari, & ea causa lapidibus vult impingi crebro, sed lapides. itaque pergit, ἐπὶ γὰρ τοῦτων (λίθων arbitror equidem) ἔσθηκός, ὥσπερ ἐν ἰδῶ λιθῶδες κ. τ. λ. Habet idem praeceptum in Hipparchico, non procul ab initio, & addit, qui experimentum facere velit, illum tum cetera cretūrum, (de duritie & robore nimirum, ungulis ita conciliando) tum στρωγγύλους τοὺς πένδας τοῦ ἵππου ὀφεται. Nimirum attritu perpetuo lapidum rotundorum, ungulis & ipsas aliquantum corrotundari necesse est, quia quidem figura deinde variis noxis occurrit, sed qui quāso rotundabitur ungula lapidum attritu, si solea munita est ferrea? Nimirum non ipsum Xenophontem inspexerat attente Vossius, sed verba brevius, ut solet, excerpta apud Pollucem (1, 200) legerat. Viderat ibi, quod mihi vehementer fit probabile, annotata Salmasio. Hic enim, aliud forte & ipse agens, festinans certe, per primam lectionem, adscripserat, περιχρησάσας legendum, idque se alio loco ostensurum, ut multa alia, promiserat. Voluit autem sine dubio significari hoc verbum nusquam praeerea, quod sciam, lecto, ungulas, τὰς χηλὰς (quae non nisi improprie de equis dici possunt, cum bifidum quid notent) circumposito ferro munire. Arripuit id Isaacus, nimium credens Salmasio, cui alias non nimium, ut vult videri, tribuit; sed parum, ut vidimus, feliciter. Vocat in partes χαλκόποδας Homeri equos, non negat de pedum robore accipi posse. „Sed vero, inquit, longe potior prior mihi videtur expositio, (de soleis e ferro suppellectis) quam ipse confirmat Homerus, cum ἐριγδούπους πένδας ἵππων & alibi ὑψηλές vocat, διὰ τὸ ἡχητικὸν τοῦ χαλκοῦ, ut recte exponit Eustathius. “ Cum primum ista legerem, cogitabam, fieri posse, ut, Eustathio prodeunte, jam mos ille ferrandi equos obtinuerit, isque suorum temporum rationes ad Homeri formulas temere applicuerit. Sed nihil tale Eustathius. Quin ita loquitur, ut ne obiter quidem dicat, unde intelligere possimus, ipsius aetate ferratos esse equos. En verba ad Il. v', 23, pag. 918, 19: ἰστέον δὲ ὅτι χαλκόποδες ἵπποι οὐ μόνον οἱ στερεόποδες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἡχώποδες. λέγει δὲ πού καὶ ἐριγδούπους πόδας ἵππων, καὶ ὑψηλές ἵππους (Il. ε', 767, ubi interpretatur, ὧν ὁ κρότος ὑψοῦ ἡχεῖ) ὧν ὑψοῦ ὁ ἡχος ἡκεῖ τῶν ποδῶν. ὅτι δὲ ἡχητικὸς ὁ χαλκός, ἐξ οὗ καὶ οἱ ἵπποι, ὡς ἐρρέθη χαλκόποδες οἱ ἡχώποδες, δηλοῖ μὲν καὶ τὸ ἡνοπα λέγεσθαι τὸν χαλκόν, ὁ ἔστιν ἔμφωνον. Qui Graece intelligunt, illi sentiunt profecto, nihil aliud de Eustathii sententia χαλκοπόδων nomine intellexisse poetam, quam sonipedes, quorum ungula, ut Xenophon volebat, ὥσπερ κύμα-

R U S T I C U M.

βαλον φορεῖ πρὸς τῷ δαπέδῳ. *Venimus ad Plinium, qui 33, 49, Poppæam Neronis narrat delicatioribus jumentis soleas ex auro induere solitam. Mulas recte intelligunt interpretes, præsertim Scheffcrus de re vehiculari 1, 8, p. 91. Maritum igitur superare studuit luxuria, quem soleis mularum argenteis usum, narrat Suet. c. 30. Sed ista quidem aperta dices, lector. Aperta, ut intelligamus, munitos esse aliqua re pedes mularum. Sed quid fuerit, e Græcis jam ostendit ad hunc ipsum locum Casaubonus. ὑποδήματα vocat Arrianus Disp. in Arria. 3, cap. ult. ὑποδήματα ἵππου ὑποδεδῆσθαι dictum ab Artemidoro jam observatum Scaligero ad Catull. l. c. qui Arrianum etiam & Xiphilinum laudaverat. Xiphilinus de eadem re agens, ἢ Σαβῖν, inquit, αὕτη οὕτως ὑπερετρύφησεν, ὥστε τὰς ἡμιόνους τὰς ἀγούσας αὐτὴν ἐπὶ χερσὶ σπαρτίᾳ ὑποδεῖσθαι. Quid essent sparteæ, ad Columellam Vegetiumque satis docetur: aureæ & argenteæ soleæ ex filo pretiosi metalli textæ sunt, & alligatæ pedibus, quovis viæ aut luxuriæ adeo ratio posceret. Docet hoc ejusdem Suetonii locus Vespas. c. 23: Mulionem in itinere quodam suspicatus ad calceandas mulas defiliisse, ut adeunti litigatori spatium moramque præberet; interrogavit, Quanti calceasset? pactusque est lucri partem. Scruposam viam aut pulverulentam causatus fuit absque dubio mulio, cur delicatiorum jumentorum ungulis parcendum esset. Si quid casu factum esset, ut potest accidere, ne quid dicam aliud, non mulas profecto, sed mulam curasset mulio. Denique ipse Catullus, ad quem ista disputaverat Vossius, mentionem ille quidem facit ferreæ soleæ in tenaci voragine relictæ, neque, quid intelligendum sit, habeat disputationem, si quis hodie poeta ita loquatur. Sed multo facilius tamen derelinquuntur soleæ deligatæ, quam affixæ clavis. Itaque pro sua cum bonis libris familiaritate prudenter monuit Scaliger, Soleæ equis inducebantur, non, ut nunc, clavis suppingebantur, propterea Græcis illud, ut in homine est ὑποδεδῆσθαι &c. Quæ sane non refutavit Vossius. Est etiam illud animadvertendum. Nondum productum est exemplum, unde constare posset, ordinarie & perpetuo calceari solitum esse jumentum. Equi extra morbum calceati, nescio an alia exstet memoria, præter illud Artemidori 4, 32, pag. 220: ἐδοξέ τις ἵππου ὑποδήματα ὑποδεδῆσθαι, ἐστρατεύσατο καὶ ἐγένετο ἵππεύς. Οὐδὲν γὰρ διεφερεν ἢ αὐτὸν, ἢ τὸν βαστάζοντα ἵππον ὑποδεδῆσθαι τὰ ὑποδήματα. Ac potest sane fieri, ut ad bellicam, aut longam alioquin expeditionem sparteas, vel simile solearum genus, in promptu habuerint equites. De camelis Aristoteles Anim.*

L E X I C O N

hist. 2, 6, Τὰς ΕΙΣ ΠΟΛΕΜΟΝ ΙΟΥΣΑΣ ὑπεδέουσι καρβάνωναις, ἕταν ἀλγυσσῶσι. Nam Plinio teste 11, 106, in longiori itinere sine calceatu illorum pedes fatiscunt. Simili igitur de causa corio crudo (hæc sunt καρβάνωναι) sparteisve potuerunt etiam calceare equos. Potuerunt etiam, quod suadent, si sana sunt, verba Catulli, soleæ mularum esse ferreæ, aut filo ferreo plexæ, aut lamina ferrea munitæ. Illud quidem manet, clavus affixas soleas Vegetii ætate nondum fuisse. Quid imaginis in vetusto hippiatricorum Græcorum exemplari viderit Vossius, non disputamus. vult autem vidisse clavorum, quibus trajectantur ungula, signa & vestigia. Genuinæ quidem antiquitatis monumento, neque picto, neque sculpto, neque iterato denique revinci eam, quam proposui, sententiam posse, satis nobis videtur exploratum. Quamobrem Catulli carmen in manibus est, non desinamus absque corollario. Versus penultimus, ut est in Vossiana & aliis, quæ ad manum sunt, editionibus, in legem metri peccat, servatam diligenter a poeta & explicatam a Mureto. Legunt :

Et supinum animum in gravi delinquere cœno.

Quartus pes una syllaba longa constat, hoc est, pes non est, sed semipes. Scribendum sine dubio derelinquere. Et jam tradenda typographis ista erant, cum video derelinquere esse in Henricpetrina Basil. 1592, 8. His plane consentiunt ea, quæ Fabretus ad Col. Traj. p. 224 s. de statutis equestribus; totamque hanc disputationem probat Wesselingius ad Diodor. Sic. p. 233. * Solea oleo conficiendo, Col. 12, 50. Quale hoc instrumentum fuerit, non habeo dicere. Observat Philander ad Vitr. 8, 4, pro solea solena substitutum a Cælio (13, 4.) sed quod ipse jam vidit, quomodo σωλὴν a canali differat, obscurum est. Vid. Auf. Pop. de instrument. fundi 12, 8, & quæ nos ibi. * piscis, Col. 8, 16. Gr. σαρδάκιον, it. ἀπλὴ, observante Salmasio ad Solin. p. 794, a. C. D. Lingulacam etiam dici, Ἰντταν, βεύγλωσσον, & plura alia, docet Nonn. de re cib. 3, 25. Alterum nomen Galli servant eodem indice, Sole; alterum Belæ, Tonge.

Solemnis labor rusticorum, Pall. 1, 6. solemnus hujus pecoris labor conficiendi frumenti, Col. 7, 1. agricolæ gallicarum cura, Col. 8, 2. solemne est feminæ omnibus annis parere, Col. 6, 37. add. Col. 1, 8. solemnum dierum ornatus, Col. 12, 3. * solemnia festorum, Col. 2, 22.

Solemniter, ordinarie, in cibo consueto, Pall. 1, 28.

Solide contexta cista, Col. 12, 54.

Solidatum rudere solum, Pall. 1, 17. solidata pecorum

R U S T I C U M.

ungulis area, Pall. 1, 36. mula, *h. e. durata laboribus*, Pall. 4, 14.

Soliditas vitium maciei *opponitur* Pall. 1, 6. soliditati arboris conveniens furculus, *aque crassus*, Pall. 3, 17. pro acquirenda soliditate, *de castis*, Pall. 6, 9.

Solido. solidare stomachum titubantem, Pall. 3, 31. solidatur terra assiduo calcatu, Pall. 2, 13. ubi solidari coeperit caseus, Pall. 6, 9. donec omnis plaga solidetur, Veg. 2, 26 & 27.

Solidus. solida pruna mollioribus & mitibus *oppon.* Col. 12, 10. solidius virtute vinum, Pall. 11, 14.

Solitannæ cochleæ, Varr. 3, 14. *A promontorio solis in Africa nomen sortitæ videntur Harduino ad Plin.*

Solitaria natura, Varr. 3, 16.

Solium, Cat. 10. foliorum in balneis forma, Pall. 1, 40 & 41. *h. e. labrorum s. cavorum quorumcunque, in quæ descendunt, qui lavant. Marcellum Donatum ad Lampridii Alex. Severum p. 967 laudat Schœtzg.*

Sollertissimus fundus, Col. 8, 2. *h. e. optime & quanta potest arte instructus.*

Sollicitare obsequia feminae, Col. 6, 37. * sollicitantur falebris apes, *h. e. nimis concutiuntur*, Col. 9, 8.

Sollicitior esse debet, Pall. 7, 7.

Solstitiales spinæ, Col. 2, 18. *Dispice, numquid faciat pertingatve ad Plautinum sensum spina hæc solstitialis. Namque apud Plautum in Pseudol. (1, 1 & 36.) scriptum legitur, Quali solstitialis herba paulisper fuit, repente exortus sum, repentino occidi. Plinius significare videtur, solstitialem herbam dici solstitio vel proventem, vel florentem, ut sit nomen non unius tantum herbae proprium, sed cuilibet herbae accommodatum nascenti per solstitium. Sic enim scribit libro 26, cap. 5: Condurdon herba solstitialis, flore rubro, suspensa in collo comprimere dicitur strumas. Consimiliter spinas solstitiales exponere poteris solstitio progenitas ac vigentes. Cornel. Celsus herbam solarem vocat heliotropion, quia circumagitur cum sole. Beroald.*

Solstitii dies, Varr. 1, 28. *uti observat Victorius, æstivum moao ita dici antiquis & optimis scriptoribus. Solstitium etiam scribi. idem docet ad Cat. 102. Prius illud non servant nostri, e. g. Solstitia quando fiunt, Col. 9, 14. solstitium brumale XVI an IX Kal. Jan. Col. 11, 2. hibernum, Col. 7, 3.*

Solum præstantissimum quod &c. Col. 2, 2. defatigatum

L E X I C O N

& effectum, Col. 1, Præf. spissum, resolutum; exile, lætissimum; campestre, præceps; liccum, uliginosum, rofidum; falsum, amarum, Pall. 2, 13. * solum facere in tracta, Cat. 76. ii. 82. contrahito, Cat. 76. i. e. replicato, ut minus fiat, exsiliatque balteus, de quo ib. * hominis, i. e. vestigium, Varr. 1, 47.

Solvo. solvit ventrem tithymallus, Col. 9, 13. * solvere nummos bona fide, Cat. 14. æquum, Cat. 146.

Solutio numorum, Varr. 2, 1.

Solutus. soluta velut cinis terra, Col. 2, 2. solutiori terra, Col. 5, 5.

Somniculoso plurima effugiunt, Col. 11, 1.

Somnio. somniare ineptias, h. e. dies noctesque cogitare, Col. 1, 8.

Somnus insititius, Varr. 1, 2.

Sonicus ventris cruditatis signum in bubus, Col. 6, 6.

Sono nullo convertitur annus, Col. 10, 160.

Sophortiae vites, Col. 3, 2.

Sopitum naturaliter pecudis ingenium, Col. 6, 37.

Sorbiles cibi, Col. 8, 17.

Sorbitio liquida, Cat. 157. Col. 6, 10.

Sorbi fatio & cultus, Col. 5, 10. Pall. 2, 15. 3, 25.

insitio, Pall. 5, 5. Inf. 137. add. 83. sorba ut condantur, Cat. 7. Varr. 1, 59. Col. 12, 16. Pall. 2, 15. ut promenda, Varr. 1, 68.

si Sordet oleum, Pall. 12, 19. * sordet colore cicera, Pall. 4, 6.

Sordescunt vilitate sermonis, Veg. Præf.

Sordidus gustus, Col. 3, 2. auctumnus, Col. 10, 44.

Sorex nidum facit in corpore suis vivæ, Varr. 2, 4. forices ne vitem lædant, Col. Arb. 15.

Sortitio fit tribuum (in comitiis), Varr. 3, 17.

Spadones equi, Veg. 4, 7. furculi qui? Col. 3, 10.

Sparita, Cat. 82. pro sphaerita.

Sparcia, Veg. 1, 26. vid. Spartea.

Spargere, ferere, disponere, Col. 10, 120. phlegmon spargere, Veg. 2, 48. pro phlegmonen discutere & dissipare. * Spargo etiam in compositis primam vocalem retinet, non minus quam carpo & quæro. Varr. ad Varr. 1, 57. ubi MS. conspargunt, & aspargit. Idem servat Columella Lips. & Leidensis Pallad.

Sparteus, a. um. spartei funes, Col. 12, 50. Cat. 3. ur-

R U S T I C U M.

næ & amphoræ, Cat. 11. sparteæ solea, Col. 6, 12. & * *substant.* sparteæ munitur pes, Col. 6, 12. sparteæ calceare curabis, Veg. 1, 26. 2, 45. 3, 18. calceata ungula curatur, Col. 6, 15. sparteæ suspensa de ramis, Pall. 12, 7. vetus, Pall. 1, 24. Veg. 2, 57.

Spartum crudum, *non malleatum*, Col. 12, 19. unde ne-ctas bubus paleas (*f. soleas*) lineas, restes, funes, Varr. 1, 23. *De varia sparti utilitate Marcell. Donat. ad Liv. 22, p. 31 & 32. Guilandinus de papyro c. 9, p. 258 sq. Salmas. ad Solin. p. 189 sq. Obrecht ad Diſtyn 3, 18. Schæug.*

Spasmus morbus boum, Veg. 3, 32.

Spatha lignea permiscere, Col. 12, 41.

Spatiari in area compellunt pecora, Pall. 7, 1.

Spatium. spatia inter articulos palmitum, Col. 4, 24. spatia sunt passus, actus, climata, jugera, Col. 5, 1.

Spatulæ renum, Veg. 4, 1 & 2. *vel spondyli sunt, vel earum partes eminentes ac latæ.*

Specam rustici vocant spicam, Varr. 1, 48.

Specialiter, *secundum species, ut confusioſi opponatur*, Col. 3, 19. * τῇ generatim opponitur Col. 3, 9. 12, 2.

Species ternæ ternas in se habent alias, Varr. 1, 9. genera singula in binas species dividuntur; in prima parte, Varr. 3, 3. fenæ singulis contribuuntur generibus, Col. 1, 2. * a specie simplicia genera agrorum, Varr. 1, 6. * *de vino condito*, Pall. 11, 14. *sed & ibid. eæ quæ hodie ita dicuntur a pharmacopæis.*

Spectaculum formosum, Varr. 3, 13.

Specto. si ad fructum spectes — ad delectationem, Varr. 3, 6. * quo spectent villæ porticibus, ostiis, fenestris, Varr. 1, 4.

Specularibus intacta vasa, Col. 11, 3. *Mislbeeten.* per specularia lumen admitti, Pall. 1, 20.

Speculatæ deformitatem suam equæ, Col. 6, 35.

Speculatur accipiter facillime albas columbas, Col. 8, 8. speculati parientes gallinas, Col. 8, 5. fœtus avium, Col. 8, 3. quæ turba sit apum aquantium, Col. 9, 8. an se profundant apes, Col. 9, 8. si jam effætæ sint, Col. 9, 1.

Speculo objecto accipere imaginem nubis, Pall. 1, 35.

Specus perducere, Varr. 3, 17.

Speluncas librare ad caput aquæ, Pall. 9, 11.

non Spernendus auctor, Col. 1, 1. *ut Livius de Polybio.*

Sphærita, *vel sphærites, vid. Spærita.*

Scriptt. R. R. Vol. IV,

Cc

L E X I C O N

Sphondyli pisces, Col. 8, 16. Spondylos alii scribunt. sunt autem in ostracorum genere. vid. Salmas. ad Solin. p. 792. Nonn. de re cib. 3, 37.

Spicæ partes, Varr. 1, 48. in spicis conditur far, Varr. 1, 63. spica vana & minuta, Col. 2, 9. caduca saturantur oves, Varr. 2, 2. spicæ in frumentis emissio, Col. 2, 12. spicæ mellis ut exterantur & expurgentur, Col. 2, 21. * spicæ allii & ulpici, Cat. 70. Col. 8, 5. 11, 3. it. 10, 112. Pall. 12. 6. Veg. 3, 2. Ita Scrbo. comp. 231, & Rhod. in Lex. qui aliunde etiam vindicat spicam allio, quod facit contra Salmasium Pontedera ad Cat. 70. * Celtica, Veg. 4, 13. Indica, ibid. nardi, ibid. Syriaca, ibid. herbarum nomina, nescio an satis explicata.

Spicilegium post messem, Varr. 1, 53.

Spinæ foliitiales, Col. 2, 18. spinarum genera, Col. 3, 11. spina alba, Col. 7, 9. Hoc nomine hodie vocamus fruticem spinosum pæne instar arboris grandem, qui baccas fert puniceas, gratissimum suis pabulum. Senellas vulgo nuncupamus. Salmas. ad Solin. p. 370 sq. Schættg. * spina duplex equi laudatur, Varr. 2, 7. Col. 6, 29. * an diaphragma nasi spina vocetur? vid. Gibber.

Spiniferas prunos, Pall. Inf. 81.

Spino inferitur pirus, Pall. 3, 25. spini steriles, Pall. Inf. 63. Servius ad illud Gr. 4, 145, Spinos jam pruna ferentes, Prunorum, inquit, arbor vocatur spinus genere masculino: nam sentes has spinas dicimus. Itaque mirabar, a Dodonæo plane omitti hanc arborem; a Menzelio autem ex Valloti hortu regio oxyacantham vulgarem vocari.

Spionia vitis, Col. 3, 2, 7 & 21. spionicus gustus, Col. 3, 21.

Spira uti fiat, Cat. 77.

Spiracula in alveis apum, Pall. 7, 7. claudere, Pall. 11, 14.

Spiramenta talparum, Pall. 1, 35. vasi relinquuntur, Pall. 12, 22.

Spirituales partes pulmonis, Veg. 3, 76. fort. spiritaes.

Spiritus quo non pervenit, Varr. 1, 57. introire potest, Col. 12, 16 & 45. silentis vel placidi dies, Col. 3, 19. naturalis, Col. 3, 10. mortifer, Pall. 9, 9. nocentes, Pall. 1, 35. coeli noxius, Pall. 1, 3. orbis seu mundi, Col. 10, 197. * longior & cum quodam impedimento tractus, Col. 6, 9. spiritum an auribus ducant capræ, Varr. 2, 3. spiritu resumpto, Col. 9, 13. inflato, Col. 9, 8.

R U S T I C U M.

Spissamentum est corpus rarum salgamorum vasis inferciendum, ut quæ condita sunt infra muriam retineantur. Aliam periphrasin vid. Col. 12, 45. aliam Col. 12, 48 extr. spissamento facto de arundinum foliis olivam premito, Col. 12, 47. fœniculi spissamento deprimunt baccam, Col. 12, 47. add. 12, 7, 9 & 16.

Splenis dolor si porcos infestet, Col. 7, 10.

Spleneticis (al. splenicis) prodest scillite vinum, Pall. 8, 6.

Spolium serpentis appensum arbori, Pall. 12, 7.

Spondet celeriter nimis vitis, *florem ostendit*, Col. 3, 2. spondere stipulanti, Col. 10, Præf.

Spondyli s. sphondyli, *vertebræ, quæ spinam dorso constituunt*, Veg. 4, 1.

Spongia effingere fiscinas, Cat. 67. *tergere*. vulneribus imponitur, Veg. *sæpe*, e. g. 2, 48. combusta adstringit, Veg. 3, 16. Afra, Veg. 2, 34. 3, 16. spongiæ majores & minores in apparatu preli olearii, Col. 12, 50. * lapidis genus, Pall. 1, 10. * spongiæ asparagorum, Col. 11, 3. Pall. 3, 24. ut fiant, Pall. 4, 9.

Spongiolæ in asparagis, Col. 11, 3.

Spontis suæ cytifus fativæ oppon. Col. 9, 4. aqua, Col. 11, 3. *alia manu illata*.

Sporta fæcaria, Cat. 11. juncea vel spartea, Col. 12, 6. sportis inclusæ aves, Col. 8, 7.

Σπουδὴ nomen canis, Col. 7, 12.

Spuma argenti, Col. 6, 14.

Spumeus color equi, Pall. 4, 13.

Spumo. spumantes uvæ, Col. 10, 44.

Spurce versantur in pabulationem suæ, Col. 7, 9.

Spurcitiam eximere omnem, Col. 12, 17. quidquid rubiginis aut spurcitiæ resedit, Col. 1, 5. a spurcitiis purgare alvum apium, Varr. 3, 16.

Spurcus ager pro squalido, Col. 1, Præf.

Squallentes arenæ, Pall. 1, 5.

Squalos pisces, Varr. 3, 3.

Squamosi greges, Col. 8, 17.

Squibala, σκυβάλα, Veg. 1, 47. Sic

Squillæ albæ, pro scillæ, Pall. 8, 8. *Etiam ita MS. Sylb. contra pro squilla* Veg. 3, 67, *est in Corbejensi scylla*. add. 3, 75. squillæ beneficio fata omnia comprehendunt facilius, Pall. 3, 29. coll. 28. it. Pall. 4, 10. circa radicem

L E X I C O N

arboris feritur, ne poma crepent, Pall. 4, 10. *conf.* Col. 5, 10. trita equorum libidinem concitat, Pall. 4, 13.

Squinuanthos, *σχοίνου ανθος*, Pall. 11, 14. *vid.* Scinoanthos.

Stabiæ fontibus celebres, Col. 10, 133.

Stabiliendis vineis habilis, Col. 4, 33.

Stabilissimus quæstus, Cat. Præf.

Stabularii castra, Col. 6, 23.

Stabulatio hiberna, Col. 6, 3.

Stabulare in fundo, Varr. 1, 21. stabulari sicce, Col. 6, 12. in petris, Col. 8, 16. in quibus stabulentur turdi & pavones, Varr. 3, 3.

Stabula pecudum, Col. 1, 6. equorum & boum qualia, Pall. 1, 21. boum, Col. 6, 23. Pall. 4, 12. ovium, Varr. 2, 2. Col. 7, 3. avium cohortalium, *ὀρνιθῶνες*, Col. 8, 1. apium, *alvei*, Col. 9, 6. * stabulo præsepia inficiunt, *f.* stando, *aut* stabulando, Veg. 3, 2.

Stactis, *gutis resinosis, quas exsudat Achaica myrrha, f. Smyrneum*, Col. 10, 173.

Stagnata palude terra, Col. 10, 11. * stagnata tribus positionibus animalia, Veg. 1, 18. *vid.* Stagno.

Stagneum vas, *stanneum*, Col. 12, 41. Veg. 1, 16. stagneis regulis, Pall. 6, 7. *Vide quæ nuper ad Fatrum diximus. Add. Facciolatus ad Calepinum, & Rhod. ad Scribo. 30, p. 69.*

Stagno, *confirmo*. stagnare boves adversus ægritudines, Veg. 3, 2. ad stagnanda animalia, Veg. 3, 2. *add.* 3, 23. *ut.* Stagnata.

Stagnum, Varr. 3, 5. *fons restagnans.*

Stalticæ res & stypticæ *conjunguntur* Veg. 2, 51.

Stamina contorti junci, Col. 10, 306.

Staphis agria, Pall. 1, 27. *σταφίς ἀγρία vel σταφυλή ἀγρία, ut appellat Columella eadem de re agens 8, 5, est uvæ genus de quo Plin. 23, 1: Alstaphis agria sive staphis, quam uvam taminiam aliqui vocant falso. Post pauca: Quidam eam pituitariam vocant, & plagis serpentium utique illinunt. Celsus 3, 21: Uva taminia, quam σταφίδα ἀγρίαν Græci nominant. Avelius Acut. 3. 30: Herba pedicularis, quam σταφίδα ἀγρίαν vocant. Schættg.*

Σταφυλή ἀγρία, Col. 8, 5.

Σταφυλῖνος pastinacæ species, Col. 9, 4. 10, 168. *vid. Dalechamp. ad Plin. 19, 6. Schættg.*

Staphyloma, Veg. 2, 19. *quotuplex illud esset oculi vitium,*

R U S T I C U M.

*declarat Gorraus. Describitur etiam Hippiatr. 1, 71, pag. 18;
b. Ruellii.*

Statilii Tauri, Varr. 2, 2.

Statim, *simulatque*, Col. 9, 12. * statim (*modo*) occisi
vervecis ventriculus, Pall. 1, 35.

Stationes equorum, Pall. 1, 21. humoris hiberni, Pall.
1, 43.

Statonense Fulvii Lupini, Varr. 3, 12. & Statonia *He-
truriae urbe.*

Statuæ antiquorum capillo & barba magna, Varr. 2, 17.

Statumina vitis, Col. 4, 2 & 16.

Statuo. statues in loco frigido, *repones*, Pall. 11, 22. * sta-
tuere pastinacam, Pall. 3, 24. arbores, Pall. 3, 25.

Staturæ proceritas quibus gentibus, Col. 3, 8. staturæ
humilis vacca, Col. 6, 24. * olivam in statura factam co-
lymbada, Col. 12, 48. *videtur legendum falsura.*

Status cœli locique, Col. 3, 7. cœli humidus, Col. 2, 10.
pluvius, Col. 11, 2. incertus, *ib.* calidum sustinent vites,
Pall. 3, 9. * *pro. statura & incremento.* Status qualiscunque
potest esse mediastinus, Col. 1, 9. altior in gallinaceis quæ-
ritur, Col. 8, 2. canis longior ac productior, Col. 7, 12.
longissimi scrophæ, Col. 7, 9. majoris plantæ, Pall. 3, 25.

Statutis palis facta fepes, Varr. 1, 14.

Steatoma, Veg. 2, 30.

in Stellam dividitur vitis, Col. 4, 17 & 26. * stellæ ma-
xinæ, Veg. 4, 12.

Stenocorialis, Veg. 2, 16. *vid. Core.*

Stephanitæ vites, Col. 3, 2. quæ ita natura crescunt;
ut coronæ formam repræsentent, acinos foliis incurfanti-
bus, *Plin. 14, 3. Isidor. Orig. 17, 5.* Stephanitæ a rotunditate.

Stercoratio villico ut curanda, Cat. 5. ut facienda, Col.
2, 1. quæ ei legumina inserviant, Col. 2, 14. *neglecta ut
pensetur*, Col. 2, 16.

Stercoratus. stercorata colluvies, Col. 1, 6. stercoratissi-
mo loco, Col. 2, 11.

Stercoro. segeti stercorandæ quæ apta, Cat. 36. *it. 37.*
quæ & quomodo stercoranda, Varr. 1, 38. Col. 2, 16. Pall.
10, 1.

Stercorosa aqua, Col. 8, 3. herba, Col. 9, 4. stercoro-
sum solum, Col. 11, 3. stercorosissimus locus, Cat. 46.

Stercus quot generum, Varr. 1, 38. Col. 2, 15. Pall. 1,
33. quod optimum hortis, Col. 11, 3. quarum aviura utile

LEXICON

ad agrorum & arborum cultus, Col. 8, 9. ut dividendum, Cat. 29. Col. 2, 16. bonum vineis præbet lupinum, Col. 11, 2. asini minimum herbarum creat, Col. 11, 3. hominum excellentissimum, Col. 11, 3. suillum advers. vermes, *it.* bubulum, Pall. 3, 25. stercoreis vicem quæ suppleant, Col. 2, 15. * *Medicina & alia vis stercoreis.* Stercus primogeniti vituli philtro apibus, Pall. 1, 39. turdorum & merularum utile ad cibum bobus & suibus, Varr. 1, 38. asinum in medicina equorum, Veg. 1, 56. caninum prodest bobus ictericis, Veg. 3, 56. columbinum strophosis, Veg. 3, 57. ad traumaticum adhibetur, Veg. 4, 28. crocodili in collyrio, Veg. 4, 27. humanum in collyrio, Veg. 4, 27. porcinum pestilens, Veg. 3, 2. suillum recens ad cataplasma. contra venena, Veg. 3, 77. gallinæ pestilens, Veg. 3, 2 & 85. * De stercore siccato strata præbentur animalibus ægrotis, Veg. 1, 38. 2, 9. solent eadem obrui stercore, ut sudent, Veg. 3, 12. *Sic Hippiatr.* 1, 9, p. 15, b. *Ruell. ex Hierocle,* non aspero stabulo, sed lætamine, vel mollibus culmis substrato cubitet. *Interdum* sterquilinio obruitur animal opisthotonicum, *Hipp.* 1, 34, p. 49 b. *it.* 2, 101, p. 96, b. molle lætamen substernere nos jubet, ut somno possit indulgere. *Add.* 2, 102, p. 99, a.

Sterile senium hominis, Col. 2, 1. steriliores ad partus galli, Varr. 3, 9.

Sterilitatis arborum remedia, Pall. 2, 15. Col. 5, 10. sterilitas annonæ, Col. 2, 10. sterilitate affici, Col. 3, 10.

Sternitur si flecti potest vitis, Col. Arb. 6. * sternendus est equus, Veg. 3, 78. *h. e. sella vel ephippium imponendum.*

Sterquilinum fieri, Cat. 2. ejus situs & cura, Varr. 1, 38. Pall. 1, 33. duo sterquilinia, Varr. 1, 13. Col. 1, 6. *vid.* Stercus.

Stertet bos pulmonibus laborans, Veg. 3, 45.

Sticula vitis, Col. 3, 2. *a stica, quod est στῖχος. quoniam acina lineis, venulis, striisque distincta & ordinata producit. Ponted.*

Stigmare equum aut cremare, Veg. 1, 26.

Stillatis cauteriis, Veg. 3, 7. *Quid si stillatis, h. e. in stilli formam factis.*

Stillicidia ex hibernis imbribus, Pall. 9, 8. stillicidium alterius arboris tangit alteram, Pall. 3, 25.

Stillo. stillat veretrum equi calculosi, Veg. 1, 46. stillaverint semina, Col. 4, 33. *Quid sibi hic velit stillandi vox,*

R U S T I C U M.

equidem non intelligo. De stilo, h. e. furculo tenui, si quis stilare dictum putet, ut a gemma gemmare, a radio radiare, a germine germinare; non illum, credo, ratio sugerit. Viderit auctoritas.

Stillofa *f.* orthocola jumenta, Veg. 2, 54. *scuti* guttam de fluxionibus omnis generis, ipsaque podagra dicebat media ætas.

Stilus asparagi, Col. 11, 3. stilorum rigor in cepinis ut conservetur, Col. 11, 3. ad stilum unum rediguntur semina, Col. 5, 10. Arb. 25. arbusculæ in feminariis, Col. 11, 2. * stilo æneo purgare, Pall. 4, 10.

Stimulatus ictu suo, aries, Col. 7, 3.

Stimulo laceffere juvenum, Col. 2, 2. stimulo morsus imprimunt, Veg. 3, 4. *h. e. stimulatæ, propter stimulationem.*

Stipantur calathi prunis, Col. 10, 405. stipare ceras liquoribus, Col. 9, 13. *vid. Salmas. ad Tertull. de Pall. c. 3, p. 192 sq.*

Stipendia militaria, Col. 12, Præf. * stipendiis plurimis annorum emeritis fides constitit furculo, Col. 3, 6. stipendia studio nostro contulerunt, *suppetias*, Col. 1, 1. pro impendio, Col. 2, 2. impendium etiam legit MS. Lips.

Stipite ponitur ziziphus, *talea*, Pall. 5, 4.

Stips. stipem conferunt colono non minimam pastiones villaticæ, Col. 8, 1.

Stipula rastellis eraditur de pratis, Varr. 1, 49.

Stipulatio in emtione, Varr. 2, 1. stipulationis formula; Varr. 2, 2, 3 & 5.

Stirps dodrantalis, Col. 5, 6. pro stipite. stirpis probatissimum genus deponendum, Col. 3, 5. stirpem præcisum, Cat. 40. ex imo stirpe, Col. 5, 9. * stirpe exenta, de furculo calcato, Col. 6, 15.

Sto. stat ei veretrum præ dolore, Veg. 3, 81. stantes rectæ vineæ, Col. 5, 5.

Stolo quis, & Licinius Stolo unde cognominatus, Varr. 1, 2. Stolonis lex, Varr. 1, 2.

Storacis rubæ, Veg. 3, 68. guttæ, Veg. 4, 14.

Stracta, Veg. 2, 45. *massa farinacea inducenda equorum armis. forte eadem quæ tracta, ubi vid. Rhod. ad Scribon. 34 conjicit tracta, quod ibi est apud Scribonium.*

Stramenta, Varr. 1, 50. est enim, quidquid pecori substernitur. Barth. adv. 1, 6, p. 58. proprie tamen ad frugum culmos pertinet, *vid. Cat. 5. stabulationi bouum ut præparentur, Col. 6, 3. eorum vicem quæ suppleant, Cat. 5.*

L E X I C O N

Stramentariæ falces, Cat. 10.

Strangulatur nimio sanguine pecus, Col. 6, 38.

Stranguria quid? Veg. 3, 15. ut levetur, Cat. 127. * tanquam a stranguria præfocantur, *in morbis colli*, Veg. 2, 23. *conf.* 3, 15.

Stratura aræ in balneo, Pall. 1, 40. altero ordine facta, Pall. 12, 7. tabulata *nostris* (*vid. h. v.*) & Scribonio c. 60. *ubi vid. Rhodius. Medici vulgo*, stratum supra stratum.

Stratus *f.* stratura, Varr. 1, 50. pontilis, Veg. 1, 56.

Stratus, *a, um.* stratæ vites, Col. 5, 4.

Strenua toxica, Col. 10, 18. strenuissimi milites, Cat. Præf.

Stria. Lacunam striam aratrum facit vomere, Varr. 1, 29. *vid. Lacuna.*

Stricte in foramen conjicies, Pall. 4, 8.

Strictim juncta crates, Pall. 1, 13.

Strictiores oleæ, Cat. 144.

Strictus venter solvi quomodo debeat, Veg. 3, 16. stricte pelle, *intenta*, Pall. 6, 7. ungulis cum terra fuerit, Pall. 7, 1.

Stridet pectus, Veg. 1, 3. de pectore, Veg. 2, 43.

Strigile raditur pecus, Col. 6, 31. strigili ferrea subradi, Pall. 5, 4.

Strigmentum, Pall. 1, 17.

Striga. in strigam coartare fœnum, Col. 2, 19. *al. struem.*

Strigosus canis, *macer & propter hoc velox*, Col. 7, 12. *vid. Non. 2, 765 ex Masurio Sabino.*

Stringere oleam, Cat. 65. manu vel digitalibus, Varr. 1, 55. stringit baccam durities digitalium, Varr. 1, 55.

Structile gemellar, Col. 12, 50. structili sepe munire, Col. 11, 3. forma aqua ducitur, Pall. 9, 11.

Structionis spatia, *de stratis olivarum*, Pall. 12, 22.

de Structura balnei cogitare, Pall. 1, 40. structura testacea, Pall. 1, 11.

Struem facere cultro, Cat. 141. commovere, Cat. 134.

Strumæ, Veg. 2, 23.

Strumenta, Veg. 4, 28. *N. L.*

Strumosis suisbus medela, Col. 7, 10. *Quod suisbus familiaris hic morbus, inde χιρσάδης vocari strumas, observat Beroald.*

Struthia mala, Cat. 7. Col. 5, 10 *inter cydonii species refert, ut & Plin. 15, 11.*

Strutium, Veg. 4, 13. *forte Struthion f. radicula fullonum usu notum, de quo Diosc. 2, 193.*

R U S T I C U M.

Studeo. si quis majori studet diligentiae, Pall. 1, 20. si studemus calidae provinciae, *h. e. colinus calidam*, Pall. 3, 23.

Studiosius puilos enutriunt, Col. 8, 11.

Studioliores ad opus fiunt, Varr. 1, 17.

Studium agricolationi dare, Col. 1, 1. studio cuique consultissimus adhibendus rector, Col. 1, Præf.

Stupa, Pall. 1, 41.

Stuppis *f.* linteolis pice liquida infusis, Veg. 3, 4.

Stupro matrem supervenit hircus, Col. 7, 6.

Stylobates, Varr. 3, 5. stylobatis interior pars, *ibid.* stylobatæ, Varr. 1, 13.

Stypticum vinum, Pall. 2, 17. 11, 14. *ubi non tam ad vim quandam medicam, quam ad facultatem illam adstringendi, unicuique palato non obiufo apertam, respicitur; ex styptica enim vi demum iudicatur, ventriculo esse accommodatum.* stypticis uti, Pall. 3, 31. stypticum, Veg. 2, 48. res stalticæ & stypticæ, Veg. 2, 51. *it.* 3, 10. 4, 28.

Sub urbe Roma, Varr. 1, 50. sub exspectatione, Col. 1, 1. sub metu, Col. 1, 2. sub stella locare brachia vitis, Col. 4, 26. *conf.* 4, 17.

Subacidum vinum, Cat. 108.

Subacta sulco semina, Col. 9, 4. male subactus ager, Col. 2, 4.

Subadmoveere sensim, Col. 6, 36.

Subcavas areas facere, Cat. 151.

de Subcirro sanguis detrahi debet. *forte melius de sub cirro*, Veg. 1, 25. *Vetus interpres Germ.* unterhalb des Gleichs.

Subcorticem de arbore mali granati, Veg. 4, 28. *h. e. inferiorem.*

Subcrispa cauda boum, Varr. 2, 5. juba equorum, Varr. 2, 7.

Subcruda brassica, Cat. 156.

Subdere sub textum, Cat. 84. ignem fornaci, Cat. 38.

Subducere susum animam, Cat. 157. subduxe, *subduxisse*, *surripuisse*, Varr. 2, 1.

Subductarii funes, Cat. 12, 68 & 135. *qui subducunt & tollunt prelum ore fuculæ, additis polyspastis, quas trochleas Græcanicas appellat Cato.* Turneb. 8, 6.

Subeo tectum, Col. 11, 1.

Suber roboris species, Col. 4, 26. ex suberis corticibus alvi utilissimæ, Col. 9, 6.

Subgluttit dolores, Veg. 3, 60. *f.* dolore, *pro singulit.*

L E X I C O N

Subgrundæ, Varr. 3, 3. *partes telli prominentiores, quibus arcetur pluvia a fundamentis & parietibus adium.*

Subjacet hortus cœlo clementi, Pall. 1, 6. subjacens terra, Col. 4, 1.

Subjactare e terra grana vallis, Varr. 1, 52.

cum Subjectis agendum remissius, Col. 11, 1.

Subigere corium pilis, Cat. 18. terga pressa manu, Col. 6, 30. bipalio, Col. 3, 5. * *sues in locum umbrosus*, Varr. 2, 4.

Subjicere fœtum sub mammam, Varr. 2, 1. collyria, Col. 6, 30. *add.* Veg. 1, 52. manum sub femina, Col. 6, 2. oves sub rupes umbriferas, Varr. 2, 2.

Subinde, Col. 2, 4. 11, 2. *pro mox vel statim poni videtur: ordinariam significationem servat* Col. 6, 30.

cum Subito evaserunt, *h. e. cum primum*, Col. 9, 9.

Subjugia lora in plostrum, Cat. 63 & 135. *quibus colla jumentorum ad iuga alligantur.* Popp.

Subjungendi plostro, Col. 6, 2. subjungenda sarritioni runcatio est, Col. 2, 12.

Sublaminæ minutæ, Cat. 21.

Sublegere olivam, Col. 12, 50.

Sublevare partes alicujus, Varr. 3, 14.

Subligatio uvarum, Pall. 1, 6.

Sublimes viri, Varr. 2, 4. sublime armentum, Col. 3, 8.

Sublimiter legi, teri, dari, Cat. 70. *h. e. a stantibus & erectis.* stare, Cat. 71. volitare, Col. 8, 11.

Subluitur intertrigo aqua calida, Col. 6, 32.

Sublucies in ovibus, Col. 7, 5. *est autem collectio saniei sub ungula. Aliter Beroaldus: Videtur sublucies esse exulceratio in pedibus ovium nascens, quando scilicet ab ungula cutis resolvitur, in homine reduviam dicunt. Luere enim solvere est, quasi subius solvatur corium.*

Submittere cantherium vitibus, Col. 4, 14. teporem habitationi, Pall. 1, 40. * *parvos matribus lactandi causa.* ne minori quadrima — prolem submittat, Col. 7, 3. singuli agni binis nutricibus submittuntur, Col. 7, 4. * *servare ad gregem supplendum.* hœdi submittuntur & in grege incipiunt esse, Varr. 2, 3. quos arietes submittere volunt, Varr. 2, 2. solent mares submitti ad admitturas, Varr. 2, 3. submitti tamen etiam in vicinia urbis, Col. 7, 3. *Add.* Col. 3, 10. 6, 24 & 34. *it.* 7, 9 *aliquoties.* Huc pertinent Virg. Georg. 1, 73 & 159. *it.* l. 70 π *de usufr.* ubi sæpius recurrit. Etiam Euripides

R U S T I C U M.

Phæniff. 30, τὸν ἐπὶ τὸν ὠδ' ὄντων πόντον μαστοῖς ὑφείτο. * submittere equas (*admissario*) est implere, replere, Pall. 4, 13. submittendæ tauris vaccæ, Pall. 8, 4. in foeturam submitti possunt vaccæ, *ibid.* Sed *Nemesia.* Cyneg. 114 de cane, Huic parilem submitte marem. Ita admitti contra de feminis *pafsim nostri.* Ex *tertia* notione oritur * submittere progeniem vitis, Col. 3, 6. pampinarium in refecem, Col. 3, 10. pluresne an pauciores materias submittat, Col. 3, 21. vitem in flagellum, Col. 4, 14. palma ex arcu submissa est, Col. 4, 15. materiam vitis constituendæ causa submittere, Col. Arb. 5. arbori brachia submitti pati, *ibid.* submittitur salix ad unam perticam, Col. 4, 31. idoneos ulmi ramos in ordinem submittere, Col. 5, 6. alternos frutices atri oleris in semen, Col. 11, 3. stilos asparagi, Col. 11, 3. * De pratis etiam dicitur Cat. 8. Idem nimirum significat hic submittere, quod defendere Cat. 50. purgare & a pecore defendere, Col. 11, 2. pecora depellere & ab omni noxa defendere, Col. 2, 11. submittere etiam est Col. 2, 18. in fœnum, Col. 11, 2. prata submissa, Varr. 1, 49.

Submovere, de ovibus vendendis, Col. 7, 3 & 4. nostri abfchaffen. * submovebis pituitas remediis, Pall. 1, 28. omnem scrupulum, Col. 4, 29.

Subradere ficos, Cat. 50.

Subrectæ a terra vites, Col. Arb. 4.

Subrenalis morbus, Veg. 1, 8, 15 & 27. 3, 2.

Subrubere incipiunt grossi, Pall. 4, 10.

Subrumare fœtus ovium, Col. 12, 3. subrumantur agni, Col. 7, 4.

Subrumi fœtus qui? Varr. 2, 1 & 11.

Subscribit fortuna voto, Col. 1, 2.

Subscudes iligneæ, Cat. 18.

Subsecare herbam, Varr. 1, 49.

Subsectis radicibus, Col. 2, 9.

Subsellia in templo, Varr. 1, 2.

Subserere vineam, Col. 4, 15. novis seminibus explere lacunas.

Subsiccatur madefactus, Col. 6, 14.

in Subsicivum est uncia agri, Varr. 1, 10. Auctor antiquus de limitibus p. 293 Gæf. Subsicivum est, quod in metiendo modum jugeri excedit. De alia notione Rigalt. in glossis agrimens. & Gæf. in antiquitt. agrim. c. 12. Schœttg.

Subsidiarius f. custos palmes, Col. 4, 24.

Subsidit aliqua pars apum, manet in alvis, Varr. 3, 16.

LEXICON

subfidentes lumbi, Col. 6, 29. subfedit ad tertias coctura;
Col. 12, 20. * subfiderunt in colo, Col. 12, 41. *vid.* Sido.

Substantiam ut possit habere, *h. e. carnem & corpus retinere*, Veg. 1, 36. partem ad substantiam membrorum convertit in sanguinem, Veg. 1, 40. accipiet in substantiam, Veg. 2, 12 & 13 *add.* 3, *Præf. it.* 3, 15, 24, 45 & 55. * substantiam vitæ præstant pulmones integri, Veg. 3, 45.

Substentare cibis, Veg. 1, 22. *forte ita dixerunt respectu substantiæ, ut a Vegetio accipi, modo ostensum est. Sed vid. mox* Substinere.

Substernere pecori, Cat. 5. solum paleis, Varr. 1, 57.

Substillum lotium, Cat. 156.

Substineri potest cervus, Col. 9, 1. *ut modo* substentare.

Substituendi lapides, Pall. 4, 10. *h. e. subter statuendi.* * substituunt se acerba maturis, Pall. 4, 10. substituere demortuis & deficientibus alia, Col. 4, 17. Pall. 3, 13. in locum demortuarum, Col. 9, 3. *add.* Col. 11, 1.

Substramen e palea, Varr. 3, 10. ad substramen pullo-
rum stercus pavonum utile, Varr. 3, 6. *conf.* 3, 9.

Substramentis operire, Cat. 161. *alii divisim.*

Substrictus venter laudatur in tauro Col. 6, 20. Pall. 4, 11 in equo, Col. 6, 29.

Substringere boves, Col. 2, 3. * substringuntur testiculi in morbo equi, Varr. 1, 4. * substringitur difficile sanguis, Veg. 1, 54. *h. e. reprimi.*

Subtenti retibus lecti, Cat. 25. loris, Cat. 10.

Subtenuēs fetæ, Varr. 2, 7.

Subtercutaneus morbus equorum, Veg. 1, 5 & 12. bouni;
Veg. 3, 2.

Subterjaciuntur ordeï grana, Pall. 3, 18.

Subtero, Cat. 72. Col. 2, 11. 12, 5. subterito cepam,
Col. 12, 56.

Subterpendentia mala, Pall. 4, 10.

Subterranea animalia, Pall. 10, 3.

Subterfugatis cauteriis, Veg. 3, 7. *vid.* stillatis.

Subtexere, *subjungere*, Col. 11, 1.

non Subtrahant rationem scientiæ desideranti, Col. 11;
1. subtrahitur ebrioso cura officii, Col. 11, 1.

Subtriti pedes, Col. 6, 15. Veg. 2, 55.

Subtus ambulare, Cat. 48.

Subtuffiet, Veg. 3, 25.

Subvertere aratra, Col. 11, 2.

R U S T I C U M.

Subula, Col. 6, 5.

Subulci officium, Varr. 2, 4. professio, Col. 1, Præf.

Suburbana regione Italiæ, Col. 11, 2.

Succari manna, Veg. 3, 23 & 28. semiuncia, Veg. 3, 45 & 55.

Succedit diligentia meæ vicarius, Col. 11, 1. * non succedunt ova, *non excluduntur*, Varr. 3, 9.

Succendere igne lapides, Veg. 2, 28.

Succensa fornace, Pall. 1, 20.

Succentiva tibia, Varr. 1, 2.

Succernere nucleos, Cat. 10. *est etiam Plin. 18, 29. vinaceos*, Cat. 25. partem de nucleis, Cat. 37.

Succidia, Varr. 2, 4.

Succido. succidere arborem in ædificia, Col. 11, 2.

Succidum vinum, Veg. 3, 67.

Succinit pastorali vitæ agricultura, Varr. 1, 2. cui ego ut succinerem, *h. e. orationi ejus subservirem, eamque confirmarem*, Varr. 2, 1. *Est igitur proprie quod accompagniren vocant musici nostri.*

Succollant regem fessum apes, Varr. 3, 16.

Succosum solum, Col. 2, 17. succosioris libri stirpes; Col. 4, 29.

Succreta cribro calx, Cat. 18.

Succumbunt quibus volunt virgines Illyricæ, Varr. 2, 10.

Succurrere sibi velocitate fugæ, Pall. 9, 9. succursurus deficienti, Col. 11, 1.

Succus. succum uvæ præferunt, Col. Arb. 8. succo villarum subdita loca, Pall. 3, 23. * *fucus*, Cat. 157. *exfugitur*, Varr. 1, 13. & *ite fere in Col. Lips. Pallad. Leid. & Veg. Corbej. MSS.*

Sucida lana unde dicta, Varr. 2, 11.

Sucta frequentiore numero scrofa, Pall. 3, 26.

Suculæ, Cat. 12. *Turneb. 8, 6 & 7, 25. Popma de instr. fundi c. 11. Breviter, sucula est cylindrus duobus axibus utrinque in cardines insertis mobilis: in hoc, qui clavus funem circumvolvendum suculæ retinet, porculus continuata metaphora vocatur.* * *Suculæ, fidus*, exoriuntur, Col. 11, 2. celantur, se celant, *ibid.* occidunt totæ, *ibid.*

Sudant sale conspersa, Col. 12, 7.

Suessia, Cat. 135.

Suessanum, Cat. 22.

Sufferre labores, Col. 1, Præf. vecturis, Varr. 2, 8. ven-

L E X I C O N

tos & imbres, Col. 3, 2. * lac, *pro* sufficere, Varr. 2, 4.
nisi ita quoque legendum.

Sufficienter, Pall. 1, 35.

dum Suffecit, Col. 9, 8.

Suffimenta, Veg. 1, 19 & 20. 4, 12.

Suffire dolia, suffumigare, Col. 12, 50. ferta, schœno
& palma, Cat. 113. suffiendi bonis odoribus, Col. 12, 18.

Suffitio doliorum, Col. 12, 50. suffitione nimia medi-
cata vina, Col. 1, 6.

Suffitas apes refrigerare, Col. 9, 14.

Sufflatæ sunt venæ ex cibo, Cat. 157.

Suffocata animalia pertuso a vermibus aqualiculo, Veg.
3, 23.

Suffragatorum studia, Varr. 3, 5.

Suffraginosa mulæ curatio, Col. 6, 38.

Suffragia diribentur, Varr. 3, 2.

Suffrago *in pede jumenti, qui homini poples*, Col. 6, 15.
Veg. 3, 4. *vid. Plin. 11, 45.* * *vitium pedis*, Veg. 1, 26.

Defluxiones, quas Græci nonnulli *σεῖπες*, quasi pedicas,
aut si mavis, catenas, alii chiramata vocant, quod calces
rimis scissæ rigeant, ex quo *σεῖπεν*, quasi compediri, di-
ctum est, Romani suffragines vocant. *Hæc Hippiatr. Ruell.*

1, 52 *pr.* * *in vite*, Col. 4, 24.

Suffricare vasa nucibus pineis, Col. 12, 23, 25 & 30.

Suffrio. suffriatur seria, Col. 12, 38.

Suffumigationibus frequentissimis stagnare animalia, Veg.

3, 23.

Suffumigata tabulata, Col. 12, 12.

Suffumigo. vasa myrto, Col. 12, 25. *idem* suffire.

Suffundere vires cibo ad foeturam admissario, Varr. 2, 8.

Suffusio cucumeris agrestis & colocynthidos contra mu-
res, *pro eo, quod vocant vulgo* infusum, Pall. 1, 35. * ocu-
lorum morbus, Veg. 2, 16. * pedum, de labore itineris,
Veg. 1, 38.

Sussufos inter & syncopatos pedes distantia, Veg. 1, 53.

Suggero ignem fornace succensa, Pall. 1, 20.

Suggestum faleris, Varr. 3, 5.

Suggestus inter dolia, Cat. 154. lapideus, Col. 9, 7.

ad Sui similitudinem, Col. 4, 20. partem sui delibra-
tam, Col. 5, 11. inter se, *pro* ea, Col. 12, 44.

Suile converrere, Col. 7, 9.

Suillum pecus, Varr. 2, 4. suillæ carnis falsura, Col. 12, 53.

R U S T I C U M.

Sulcæ fici, Col. 5, 10. *in Fabriano thesauro aliquis exposuit* sulcatas, rimosas.

Sulcare fossas, Varr. 1, 29.

Sulcus quis, Varr. 1, 29. *add.* Pall. 4, 9. fulci ut faciendi, Cat. 43. fulci longiores, Col. 2, 2. sulcus in aratione CXX pedum, Pall. 2, 3. sulco altero seminari, Col. 2, 9 & 11. quarto serere, Col. 2, 13. frequentibus sulcis arandi campi, Col. 2, 4. * sulcus aquarius humorem noxium deducit, Pall. 10, 3. sulcos aquarios facere, Col. 2, 8.

Sulfuris *mentio apud Catonem* 39. sulfure & bitumine ac teda perlustrant paleas ovis excubandis substernendas, Col. 8, 5.

Sum. fit quidem, ut intereant, *h. e. fac interire*, Col. 3, 3. esse in cultura, *h. e. eo nomine comprehendere*, Varr. 1, 2.

Sumen Italiæ campi Rosæ, Varr. 1, 7.

Summam utramque composito: fiunt pedes &c. Col. 5, 2. summa fortis & usurarum fit, Col. 3, 3. summa fit operarum octo, Col. 2, 13. summa operarum XC, Col. 2, 13. * summa spectanda, ne, Varr. 1, 53. *h. e. id maxime considerandum est.*

Summatim ablaqueare, *in summo, non profunde*, Col. Arb. 6 & 10. eradere, Col. 2, 46. * attingere, *i. e. breviter modo mentionem facere*, Col. 9, 2. percurrere, Varr. 2, Præf.

Summitas, *pars summa*, insurgit, Pall. 1, 6. summitates teneræ arborum, Pall. 6, 7. in summitate purgandum mel, Pall. 7, 7.

Summum vinum, *an optimum?* Veg. 3, 47. summam cutem decerpere, Col. 12, 54.

Sumo, Varr. 3, 5 & 10. * sumere puritatem debet vinum, Pall. 11, 14. vetustatis saporem, *ibid.*

Sumfiones, sumfiones, Cat. 145.

Sumta salis, Garg. Mart. *an pugillus? ut Galli une prise?*

Sumtuosus ager, Cat. 1. homo, *qui sumtus præter ratione facit*, Varr. 2, 4. cicercula, Col. 7, 3.

Suniculum vini veteris, Pall. 12, 22. *videtur legendum semisicilicum. Ita jam visum Hermolao Barbaro ap. Baldum de verb. Verb. sign. in sicilicus, & conjecerat in Indice Sylburgius.*

Suovitautilia circumagere, Cat. 141. suovitautilibus lætentibus immolandis, *ibid.* circumagitur verres, aries, taurus, Varr. 2, 1.

Supellex rustica, Varr. 1, 22. supellectilis distributio, Col. 12, 3. supellectilem exponant, *ibid. for. expoliant.*

LEXICON

- Super inferque vicinus, Cat. 149. *vid.* Infer.
 Super aquam eminent, Col. 8, 17. * super lactis abundantiam, *ut ea contingat*, Col. 7, 6.
 Superadjicies calcem, Pall. 1, 17.
 Superaggeratur humo, Col. 12, 44.
 Superadspergis, Veg. 3, 3 b.
 Superba pira, Col. 5, 10. *Ita dici vult Plinius 15, 15, quia cetera maturitate antevertant. Nostri Muscatellerbi-n. Schatzg.* * superbum videbatur, Col. 1, 3. *h. e. parum civile, & regie libidini proximum.*
 Supercalcato alterum tabulatum, Col. 12, 39.
 Supercilia canescunt equis, Pall. 4, 13.
 Supercubat grex, Col. 7, 4.
 Supereminet jus, Col. 12, 47.
 Superficies, *eminens supra solum pars vitis, quæ folioli, & radice enatæ, opponitur* Col. Arb. 10. obtruncatur, Col. 4, 29. *add.* 4, 11. *Ita Plin. 17, 24 de arbore, aufertur ferræ æqualiter superficies, lævigatur falce truncus. Ita aquæ superficies*, Col. 8, 15. in alio aut ulpico, Col. 11, 3.
 Superfieri quæ possunt, Col. 12, 1.
 Superfluens copia succi, Pall. 3, 17.
 Superfundes radicibus, Col. 4, 8. superfundito compositum oleo, Col. 12, 57. *vid.* Infundo.
 Superfusione testacei pavimenti, Pall. 1, 17.
 Supergredi limen, Col. 7, 9.
 Supergressa altitudine arboris, *passive*, Pall. 12, 4.
 Superjectu eblanditus est mas, Col. 6, 36.
 Superinstructi in altitudinem ordines, Col. 9, 7.
 Superiores ætate, *natu majores*, Varr. 2, 10. superioribus diebus, Varr. 3, 16.
 Superlacrimare, Col. 4, 24.
 Supermuniri porticibus, Col. 7, 9.
 Supernatat mustum, Col. 12, 42. humor fructibus conditis, Col. 12, 46.
 Supero, *superfumo*. superantibus alimentis, Pall. 9, 8.
 Superpono, suppono *scribebatur* Col. 3, 13. Pall. 2, 13.
 Superposita jugo, Col. 4, 24. 5, 5.
 Superfiliens volucris, Col. 8, 3.
 Superstatuminabis rudus, Pall. 1, 9.
 SUPERSTITIONES, *vel vanæ certe & fundamento destitutæ opiniones.* A superstitione remotum vult esse villicum Col. 11, 1. *coll.* Cat. 5. & villicam, 12, 1. haruspices sagas-

R U S T I C U M:

que admitti vetat Col. 1, 8. *Add. Veg. 1, 39. 3, 2 & 44.*
* Tamen laudant varias superstitiones circa sationem. ne diversa genera eidem arbori inferantur, Varr. 1, 40. Pall. 3, 25. Hyænæ pellis inducenda modio, quo feritur, ad fertilitatem, Pall. 10, 3. Ruta cum maledictis, & furtiva ferenda, Pall. 4, 9. *ubi & alia circa hanc herbam superstitiosa.* De ocimo *similia observata jam in Fabriano thesauro.* Cum rapa ferunt, precantur, ut & sibi & vicinis nascantur, Col. 11, 3. raphanus & brassica viti inimica, Pall. 9, 5. Græcorum nugæ de inscriptis amygdalis, Pall. 2, 15. de Persicis, Pall. 12, 7. ** circa generationem animalium.* Equas vento concipere, Varr. 2, 1. Col. 6, 27. ut mas vel femina generetur, Col. 6, 28. 7, 3. significat bos descensu dextro marem, sinistro feminam conceptam, Varr. 2, 5. Col. 6, 24. quomodo mutili nascantur capri, vel cornuti, Col. 7, 6. ova diversa marium & feminarum, Col. 8, 5. anser negatur excludere aliena ova, nisi adjecta sua quoque habuerit, Col. 8, 14. ** circa menstrua, pubertatem, res venereas.* Menstruatæ mulieris noxa, Col. 11, 3. vis ad erucas, Col. 10, 358 *sqq.* immundæ mulieris attactum formidat ruta, Pall. 4, 9. ne contrectentur pocula & cibi, nisi ab impube aut abstinentissimo rebus venereis, Col. 12, 4. investes pueri agitant hydromeli, Pall. 8, 7. & vina alia, Pall. 11, 14. a mundis pueris atque virginibus operandum, cum olea plantatur & legitur, Pall. 1, 6. curator apium pridie castus sit ab rebus venereis, Col. 9, 14. Pall. 1, 37. 4, 15. ** In remediis plantarum.* Poma Cydonia ad radices ægræ arboris ponenda, Pall. 3, 25. ne arbor fructus velut ægra projiciat, Pall. 4, 10. ne poma findantur, tres lapilli in radice pon. Pall. 4, 10. ut florem contineat arbor Punica, Pall. 4, 10. *add. 12, 7.* Graminis extirpandi ratio, Pall. 8, 5. Adversus locustas præsidium si homines tectis se contineant, Pall. 1, 35. adversus volucas, Col. Arb. 15. varia adversus tempestates & alias agrorum noxas, Col. 10, 340 *sqq. conf.* Pall. 1, 35. Dæmonas & grandines (*horum igitur efflores illi*) fugans suffimentum, Veg. 1, 20. 4, 12. *Huc referamus etiam illud Plin. 18, 70:* Varro auctor est, (*non puto in libris hisce*) si fidiculæ occasu, quod est initium autumnus, uva picta consecratur inter vites, minus nocere tempestates. *Huc etiam pertinet illa frugum benedictio in sacro D. Marci peragenda, quam habet Augustinus Gallus Agric. Giornata 9, p. 183 sq. Medicinæ.* ad pedum dolores, Varr.

L E X I C O N

1, 2. intertrigini remedium, Cat. 159. luxum si quod est, Cat. 160. eryngion sinistra manu evellendum, Col. 6, 5. Veg. 3, 2. animal, quod morfu nocuit, suspendendum a collo icti, Col. 6, 17. visu nantium levantur dolores ventris, Col. 6, 7. ad fascinum suffimenta, Veg. 3, 72 & 74. *vid.* Physicum remed. Præcantationes. * Numerus impar in ovis supponendis, Col. 8, 5. Pall. 1, 27. impari numero & imparibus diebus, Veg. 3, 65. *add.* 3, 67 & 70. *add.* Rhod. *ad Scribo. comp.* 71, p. 132. * *Religio feriarum & sacrificiorum.* Fetiis quid liceat, Cat. 138. Col. 2, 22. Qui religiosius rem rusticam colunt, negant his diebus (ab Id. Dec. ad Kal. Jan.) debere terram ferro commoveri, Col. 11, 2. *ubi etiam de auspicando. An hinc superstitio XII noctium, quas nunc a natali Dominico derivant?* Dapem pro bubus, Cat. 131 & 132. luci collucandi ratio, Cat. 139. si fodere velis, Cat. 140. agri lustrandi ratio, Cat. 141. * *Varia.* Ægyptii ut explorant proventum futuri anni, Pall. 7, 9. qui vellet se a cane sectari, Varr. 2, 9. de columbis servandis, Col. 8, 8. Pall. 1, 24. non esse prodigium, si scrofa mandat foetus suos, Col. 7, 11.

Supertegere frondium congestu, Col. 9, 14.

Supervacanea prela III, Cat. 12. *eadem, quæ alibi imparia dicit. vid.* Impar.

Supervacuæ frondes, Col. 5, 5. supervacuus cultus, Col. 2, 12.

Supervagatur vinea, Col. 4, 21.

Supervagata duramenti pars, Col. 4, 22.

Supervenit juvencam bos, Col. 6, 24. matrem stupro caper, Col. 7, 6. humor planitiem, Col. 2, 17. superveniunt jugum vineæ, Col. 4, 22. ita ut superveniat mustum caseum, Col. 12, 42. jus, Col. 12, 7. superveniat tempus lunam XXV, transcendat, excedat, Col. 8, 7.

Supervoluto cylindro, Col. 11, 3.

Suppendet vimine palma, Col. 4, 26. Suspend. *alii.*

Supplantare vitem, Col. Arb. 7. *est prosternere, & plantis pedum subjectam inculcare in fossam.*

Supplasarii, Veg. 3, 2. *leg.* seplasarii.

Supplementis juventutis frequentatæ apes, Col. 9, 13. in supplementum gregis reservantur, Col. 7, 6.

Supplet quod defuit, Col. 12, 50. suppletur vas, Col. 12, 10.

ad Supplicia Deorum servare boves, Varr. 2, 5.

R U S T I C U M:

Supplicare pro copia, Cat. 143.

Supponere ova, Varr. 3, 9. vitulum foetæ, Varr. 2, 51. falcem maturis, Col. 10, 328. supponunt dentes alios cadentibus equi, Veg. 4, 5. supponitur prelo oliva, Col. 12, 47. suppones aquam ori equi per fistulam, Veg. 1, 11.

Suppositicia mater, *quæ alienum alit*, Varr. 2, 8.

Supprimit epiphoram oculi polenta, Col. 6, 17.

Suppurationis remedia, Col. 6, 11 & 34. Veg. 3, 4. in suppurationem converti, Col. 6, 17.

Suppuratum generat morsus, Veg. 3, 4.

Suppurat sub carne cancer, Cat. 157. si suppuravit sanguis, Col. 6, 12.

Supputare novellas plantas, Col. 4, 33. oleas, Cat. 27.

Supra stet amurca, Cat. 101. oleum supra fiet, Cat. 119. supra perticas imponendi, Col. 8, 11. supra terram stantia vasa, Col. 12, 18. supra C millia, Varr. 3, 2. supra decem annorum bacca, Varr. 2, 1. supra se acervata grana, Pall. 2, 20. *quæ supra scripta est*, Cat. 157.

Suprajaciuntur, Col. 11, 3.

Suprema nocte, Col. 10, 294.

Surcularis terra, Col. 3, 11. Surculares libri *vocantur Columellæ III, IV, V, in libro Mediceo*, surcularius ager, Varr. 1, 2.

Surculo. furculare stirpem, Col. 5, 9. *Nihil dubito, quin bonæ notæ verbum sit, licet hodie forte ἐκ τῶν ἀπαξ λεγομένων. Ut pampinare est pampinos superfluos auferre, ut rusticum, ruscare; sic furculare, furculos sive stolones.*

Surculus, ex quo vel arbor procedit, vel frutex, vel vitis, Col. 3, 1. furculo confitus ager, Col. 7, 12. furculi duum generum, Col. Arb. 1. tres esse motus in omni furculo, Col. 4, 28. *Hic furculi nomine virgultum sive potius arbor, quæ de furculo crescit, ut censet verissime Morgagnus, intelligitur. Quod etiam aliis locis comprobatur. Vid. 2, 15. 4, 29. 7, 4 & 12. 9, 4. Ponted. furculi afferunt florem, Col. 11, 2. qui probentur, Pall. 1, 6. poni ut debeant, Col. 3, 17. quando transferendi, Varr. 1, 41. qui quando inferi debeant, Col. 11, 2. quicumque cuicumque arbori possunt inferi, Col. Arb. 27. * furculo calcato remedium, Col. 6, 15. vid. Stirps.*

Surdus veritatis, Col. 3, 10.

Surgit sementis, Col. 2, 8. surrecturus in altum frutex; Col. 6, 23.

L E X I C O N

Surrecta cornua, Col. 7, 3.

Surrentinus ager, Col. 3, 8. Surrentini colles, Col. 3, 2.

Sursum colere, *h. e. loca superna*, Varr. 1, 6. sursum vorsum ducere, Cat. 32 & 33. sursum vorsum serpit, Varr. 1, 31.

Sus *etiam* aper, Varr. 2, 1. sus glabra, densaque, Col. 1, Præf. Æneæ Lavinii XXX porcos peperit, Varr. 2, 4. de suis quæ tenenda, Varr. 2, 4. Col. 7, 9. quando & quomodo castrandi, Col. 7, 11. ut curandi, Col. 7, 10. ut mactandi, salendi *rel.* Col. 12, 53. sus famis impatiens, Col. 7, 11. ægra quod egerit, pestilentiam facere creditur, Col. 6, 5.

Suscipit Stolo, ὑπολαβὼν ἔφη, Varr. 1, 2.

Suspecta de morbis, Pall. 1, 16.

ut Suspendeat solo vimine palma, Col. 4, 26. *al.* suppendeat:

Suspendere in summa terra vitem, Col. 3, 13. *non satis profunde mergere, ut in summo hæreat.* suspendit lupinum robustius glebas, Col. 2, 16. suspendere dolia subjectis parvis lapidibus, Col. 12, 18. pavimenta cellæ subjectis cuniculis, Pall. 1, 20. manum moderando, Veg. 2, 40. gressum, Veg. 2, 55. suspenduntur pavimenta glacie, *h. e. vitiose elevantur, & a rudere subjecto separantur*, Pall. 6, 11. suspendi arduo locorum situ ab humore, Pall. 12, 5. suspendit ilia bos orthopnoicus, *attrahit*, Veg. 3, 46. * suspendi possunt morbi quidam, non per sanari, Veg. 3, 65. *ubi est differri, ne statim interficiant.*

Suspensuræ cellarum, Pall. 1, 40. *h. e. cavum illud cellæ caldariæ s. balneo proprio subjectum, igne aut ejus vapore certe ita implendum, ut incumbens ei pavementum incalescat. Hoc proprie est hypocaustum, vel hypocaustis, quasi tu dicas locum ab inferiori parte calefactum. Quamquam specialissime hoc nomine significatur ipse focus, in quo ignis excitatur & flamma, cui miliarium s. athena imponuntur, quod fornacem statim nosler vocat, præfurnium Viruvius.*

Suspensus ab humore locus, Pall. 1, 40. 12, 5. a terra porrus, Pall. 3, 24. suspensa in summitate vitis, Pall. 11, 5. leviter semina, Col. 4, 1. ab omni humore stabula, Pall. 1, 21. terra, Col. 11, 13. *h. e. rara, resoluta.* suspensissimum pastinatum, Col. 3, 13. suspensæ molæ, ne nucleus frangatur olivarum, Col. 2, 11. 12, 49 & 52. sal suspensa mola infractus, Col. 12, 53. suspensum (*credo ne terram quatuor pedibus contingere possit*) animal ab alio cibo abstinere, Veg. 3, 3.

R U S T I C U M.

Suspicio. aqua mulsa, quæ suspicionem tantum habere possit dulcedinis, Pall. 2, 15.

Suspiriosus morbus, *idem qui aridus*, Veg. 1, 11. 2, 36. suspiriosæ mulæ, Col. 6, 38. oves, Col. 7, 5.

Suspirium crebrum facere, Col. 6, 14. articulare, Veg. 1, 38. in suspirium transit morbus, Veg. 1, 10.

Suspiro. suspiret confectio æstuabunda per linteum, Pall. 11, 17. suspirant æstuantia vina foramine, Pall. 11, 14.

Sustinere transversis vectibus tabulas directas, Pall. 9, 3. se ipsa non potest sus, Varr. 2, 4. * sustinere moram temporis, *de pomis, sich halten*, Pall. 3, 25. turbines imbresque, Col. 3, 2. injuriam, Col. 2, 9. penuriam temporum, Col. 9, 14. coloni negligentiam, Col. 2, 10. 4, 3. * sustinetur cibus, *ita enim legendum e Cod. Ryckiano pro cibo, h. e. animal abstinetur a cibo*, Varr. 2, 1. Nam * sustinere cibo, Col. 7, 9, *est alere*. porculos hordeo, Col. 7, 9. cibariis colonos, Col. 2, 9. fessas apes passo, Col. 9, 13. sustinetur a materno ubere tradux, Col. 4, 29. * sustinere ædificium difficilius, quam condere, Pall. 1, 8. * sustinebam negare, *audebam*, Col. 11, 1.

Susum animam subducere, Cat. 157.

Suus. suo sibi pampino tegito, Col. Arb. 11. suo sibi jure ablui, Col. 12, 7. eluere, Col. 12, 54. in suo sibi jure decoquuntur, Col. 12, 41. suo quidque vase conditur, Col. 12, 7. suapte sponte, Varr. 3, 7.

Sybaris, qui nunc Thurii dicuntur, Varr. 1, 7. in Sybaritano semen redit cum centesimo, Varr. 1, 44.

Symphoniaca herba, Pall. 11, 12. Veg. 3, 68. *al. hyoscyamus (iusquiamus) de cujus nominibus & virtutibus plura Apulejus de herbis c. 4. Le Moynium ad Barnabæ epist. p. 623 laudat Almelov. ad h. l.*

Symphytum, Veg. 3, 65, anagallico substituitur, *it. 3, 69. 4, 8 & 9. Symphytum alias alus Gallicus (Gallica al.)* Vid. Rhod. Lex. Scribon. *Officinis est consolida major.*

Synanche, Veg. 1, 38. 3, 68.

Synchrisma, *ita enim leg. pro syncrisma*, Veg. 2, 45. *Est autem σύγχρισμα inunctio substantiæ liquidioris, ut ex Paulo Gorræus docet. restituit etiam Vegetio 3, 18 Morgagnus. Tractam vel stractam dixit idem Veg. 2, 45. Compositiones ejus habes Veg. 4, 18, 22 & 28.*

Syncopati & suffuli equi distantia, Veg. 1, 53.

Syncope, defectio, Veg. 1, 53.

LEXICON

Syncopo. si jumentum syncopaverit, Veg. 1, 53.

Συνπείρωται, Varr. 2, 5.

SYNESIS (*alio respectu Enallage*) *exempla.* ne capra natum pascat, quas astrologia in cœlum recepit, Varr. 1, 2. De his generibus singulæ (*partes*) dividuntur, Varr. 1, 5. *Add.* 1, 9 & 49. 2, 1 & 9. 3, 2, 5, 9, 12 & 16. *ex Buchneri sententia.* Pedali mensura, qui (*pes*) digitorum est XVI, Col. 5, 1. *add.* 12, 16. *Vid. Perizon. ad Sanctii Minervam* 4, 10, *Voss. ad Catull. p.* 296, *Jens. lecti. Lucian.* 2, 4, *Gron. ad Senec. de Benef.* 4, 32, & quos laudat *Longol. ad Plin. Ep.* 10, 99.

Syntexis, σύντηξις, Veg. 3, 55. *consumptio, tabes.*

in Syria brevibus caudis commendantur oves, Varr. 2, 2. feruntur sesama mense Junio, Col. 2, 10.

Syriaca mala, Col. 5, 10. Syrica, a colore nomen habere ait *Plin.* 15, 15. * radix, Col. 11, 3. *vid. Radix. eadem Assyria,* Col. 10, 114. * Syriacus ros, Col. 9, 13. *Pall.* 4, 15. *vid. Ros.*

Syrius. Syria pira, Col. 5, 10. *de his Bodæus a Stapel ad Theophr.* 4, 4, p. 329. *Schættg.*

Syringis tentare curationem, Veg. 1, 28. *h. e. injectionibus per siphunculos.*

Syringotomium, Veg. 2, 27.

Syrmaticum animal, Veg. 3, 22.

Συξυγίαι ἐναντιότητων, comparationes discordantium, Col. 2, 2.

T.

Tabani boves concitant, Varr. 2, 5.

Tabella, *dimin. ex taberna,* Varr. 3, 2.

Tabernæ diversoriæ, Varr. 1, 2.

Tabes. tabem afferre pecori, Col. 6, 5. in tabem resolvuntur cantharides, *Pall.* 1, 35.

Tabescit fal, *Cat.* 88. tabescunt ficus in jure, Col. 12, 17.

Tabula literaria, Varr. 3, 5. * tabula comitiorum, Varr. 3, 5 & 17. *Intelligo eam tabulam, in qua, post lata & conjecta in sitellam singulorum suffragia, punctis notabatur, quot eorum quisque candidatus tulisset.* * tabulæ, quibus ovilia consternuntur, Col. 7, 4. tabulæ, *afferes etiam* *Pall.* 1, 40. * tabula, agri modus, *Pall.* 2, 10. jugeralis, *Pall.* 3, 9. vinearum, *Pall.* 2, 11. *Hic & Pall.* 3, 10, *significat aream non definitæ magnitudinis.*

Tabulare palati, Veg. 2, 11. *Sic dici putat Platnerus* 'os

R U S T I C U M

palati, quod præsertim in posterioribus partibus laminæ in modum se habet.

Tabulatim (*per tabulas*) disponere genera vitium, Pall. 3, 9.

Tabulatum simile granario, Col. 12, 50. in eo olea, Cat. 3, *it.* 55 & 64. suffumigatur, Col. 12, 12. in tabulatum componere scenum, Col. 2, 22. *hinc* semina de tabulato, Col. 2, 18. tabulatis congerere res siccas, Col. 1, 6. fumo recondenda glans, Col. 7, 9. tabulata gallinarii, Col. 8, 3. * in ulmis quomodo instituantur, Col. 5, 6. *Tabulata in arboribus sunt ordines ramorum, de quibus ait poeta, Alesuefcant summasque sequi tabulata per ulmos. quem locum enarrans Servius, ait: Tabulata sunt rami effusiores, & in plana tendentes, non ad altiora crescentes. Sunt in arboribus ima & summa tabulata ramorum. Plinius docet, tabulata ulmorum ab octavo pede altitudinis dilatari in collibus siccisque agris, a duodecimo in campestribus & humidis. Beroald. * pro eo, quod vulgo stratum, nostris etiam stratura. tabulata tria, in uvæ passæ insolatione, Col. 12, 39. ita 12, 43. in olivarum conditura, Col. 12, 48.*

Tacta tectorio, Varr. 3, 5 & 12. *vid.* Tangenda.

Tædians animal, *h. e. nauseans, fastidiens*, Veg. 1, 17. 3, 2 & 68.

Tæniolis algæ involuta, Col. 11, 3.

Tages Tyrrenus vates, Col. 10, 345.

Tagro monte Hispan. Varr. 2, 1.

Talea quid a clavo differat, Pall. 4, 10. Varr. 1, 40. *add. Non. 4, 486, Bodæus a Stapel ad Theophr. 2, 1. Schættig.* taleæ propius stirpem recisæ, Col. 4, 33. taleis confertur falix, Col. 4, 31. morus, Pall. 3, 25. oleaginæ ut adornandæ & ferendæ, Col. 5, 9. taleæ tripedanæ, Cat. 45. oleares, Col. 11, 2.

Taleolæ vitis, Col. 3, 17. taleolas scillæ sectas, Col. 12, 33. inulæ, Col. 12, 46.

Talibus numeris, *his versibus*, Col. 7, 3.

Talpæ ne hortum infestent, Pall. 1, 35. 4, 9. ut capiantur, Pall. 4, 9.

Talus. talo læso remedia, Col. 6, 15. venæ de talis, Veg. 4, 4.

Tamarisci ex floribus miella conficiunt apes, Pall. 12, 8.

Tamarix. tamarices, Col. 7, 9. tamaricum fruteta, Col. 8, 15.

LEXICON

Tamdiu — quamdiu, Col. 12, 21.

Tamen & tantum *videntur confusa*, Col. 12, 4: vasa — tamen pura &c.

Tanagrici galli, Varr. 3, 9. gallinæ, Col. 8, 2.

Tandem, *idem fere, quod certe, vel* minimum. colligendæ tandem aquæ pluviali, Col. 1, 5.

Tangenda planta fimo bubulo, Pall. 2, 15. *add.* 3, 25. 5, 8. *add.* Tacta.

Taniacæ pernæ, Varr. 2, 4.

Tanquam, *exempli causa*, Col. 3, 11. 5, 2.

in Tantum deprimere, donec, Col. 3, 13. cumini tantum quod oleat, Cat. 156. cum in tantum refrixerit, quantum ne contactu corpus urat, Col. 12, 24. tantum, quantum ut, Col. 2, 11. * tantidem emitur, Cat. 22. * tantundem *an ablativo casu*, Col. 6, 5.

Tarchon vates, Col. 10, 346. *Memoriam illius ex Strabone aliisque reperit la Cerda ad Virg.* 8, 506.

Tardipedi sacris jam rite solutis, Col. 10, 419. *h. e. post Vulcanalia, de quibus* Col. 11, 3.

Tarda ad crescendum, Varr. 1, 41. in crescendo, Varr. 1, 41.

Tarentinus ager, Varr. 1, 14. Tarentina cupressus, Cat. 151. oves, *i. e. Græcæ*, Col. 7, 2 & 4. 11, 2. Pall. 12, 13. lanæ, Varr. 2, 2. pira, Col. 5, 10. Cat. 7. porrum, Col. 8, 11. nux ut fiat, Pall. 2, 15. Col. 5, 10. Arb. 22.

Tarquenna, Varr. 1, 2.

Tarquinienſe Q. Fulvii Lupini, Varr. 3, 12.

Tarſenſe pelagus, Col. 8, 16.

Tartara cœlo præpoſuit Proſerpina, Col. 10, 272.

Tartefiacos thyrfos, Col. 10, 370.

Tartefida lactucani, Col. 10, 192.

Tartefi litore Gades, Col. 10, 185.

Tafcedeas, Veg. 3, 10. cohleas *reſcribendum cenſet Morgagn.*

Tauræ, vaccæ ſteriles, Varr. 2, 5. Feſtus: *Tauras vaccas ſteriles appellabant, ait Verrius, quæ non magis pariant, quam tauri. ſed verofiſimilius fit ex Græco diſtas, quia Græci vaccas ταύρας appellant. Urſin.* ablegandæ vel aratro domandæ, Col. 6, 22.

Tauri olim ἱταλοί, Col. 6, Præf. quando comparandi, & quibus ſignis probandi, Col. 6, 20. Pall. 4, 11. * Taurus Statiliorum cognomen, Varr. 2, 1. * mons ad Syriam, Varr. 2, 1.

R U S T I C U M.

Taxatio curæ, *æstimatio*, Veg. Præf.

Tebæ, colles, Varr. 3, 1.

Tectoria priva, Cat. 11.

Tectorius, *a, um.* tectorium opus marmoratum, Varr. 1, 57. parietibus ut inducendum, Pall. 1, 11. tectoriis expolita cubilia, Col. 8, 15. calx quæ aptior, Pall. 1, 10. Tectorium *triplex*, albarium *ex sola calce*, arenatum & marmoratum, *Guther. de jure Manium* 2, 28. *Schættig.*

Tectura parietum fortis & nitida ut fiat, Pall. 1, 25.

Tectus. tectæ oves, Varr. 2, 11. Col. 7, 2.

Tedæ clavus vel cuneus radicibus figitur, *vid.* Clavus, Cuneus. per ardentem tedam candens sebum instillatur, Col. 7, 5.

Tegetes canneæ, Col. 12, 50. palmeæ, Col. 5, 5.

Tegeticulæ cannabinæ in columbariis, Varr. 3, 8. Col. 8, 9. tegeticulis subjectis, Varr. 2, 11.

Tegmina pedum, Col. 1, 8. tegmine grani, Col. 10, 243. tegminibus opacare vites, Col. 3, 10. 5, 5.

Tegula. supra tegulas in igne ponis, Veg. 4, 19. *forte hoc vult, non debere ab ipsa flamma contingi cacabum.*

Tegumen ovis, Col. 7, 4.

Tegumentis defendi a frigore, Pall. 3, 24. adumbrantur uvæ, Col. 11, 2.

Tela jogalis, Cat. 10, & telæ jogales, 14. *vid. Pop. de instrum. fundi c. 10. Nimirum totum textrinae apparatus intelligo, jugum, cui involvitur flamen, & reliquum regularum & filorum instrumentum. Telam non opus modo, quod texitur, sed ipsum etiam instrumentum notare, observavit Broukhufius ad Tibull. 2, 1, 66.*

Telanæ ficus, Cat. 8. Tellana atra *Macrob.* 2, 16.

Tellus, Terra mater, Varr. 1, 1. communis omnium parens, Col. 1, Præf. Telluris ædes Romæ, Varr. 1, 2.

Tempe Theffala, Col. 10, 265.

Temperamentum ut in corporibus, sic in terra desideratur, Col. 3, 12. tenere inter nimietates, Pall. 2, 13.

Temperate tepere, Cat. 69.

Temperatus annus, Col. 3, 20. temperata prela, Cat. 12. *instrueta, & ad opus parata.*

Temperius, maturius, Pall. 3, 21 & 4, 4. *etiam* Col. 2, 18; *si audias Heinsium. Vid.* Temporius.

Tempero. temperare armillis ferreis latitudinem, Cat. 22. altitudinem, *ibid.* temperat se ad salutem brassica,

LEXICON

Cat. 157. temperato escam, Cat. 90. *h. e. prout opus videbitur cum modo ac ratione dato.* temperatur furculus, Col. 4, 29.

Tempestas varia, Col. 11, 2, ventosa, *ibid.* tempestates minus idoneæ, Varr. 1, 34. malæ cum sunt, quid fieri possit, Cat. 39. tempestatibus, *cum fæda tempestas est*, Varr. 3, 10. tempestatem facit, significat siderum occasus, Col. 11, 2. tempestatem Thuscis avertere sacris, Col. 10, 341.

Tempestive si competat, Col. 2, 8.

Tempestivitas rei prætermissa revocari nequit, Col. 4, 3. feminum respondet, Col. 3, 4. transferendi malleoli defertur in proximum ver, Col. 4, 16. pampinationis quæ, Col. 4, 7.

Tempestivum gregem iniri patitur, Col. 7, 3. pabulum, *maturum*, Cat. 54. *sic* tempestivam esse vindemiam, Col. 11, 2. semina, Col. 3, 5. materies, Cat. 31. * tempestivus ac vetus fructus *opponuntur* Col. 3, 21.

Templi procuratio ædilis est, Varr. 1, 2.

Temporales venæ, Veg. 2, 11 & 16.

Temporius, Col. 2, 18. 8, 4. *vid.* Temperius.

Tempus biennii, Col. 3, 9. hoc est uvis ficisque conficiendis, Col. 11, 2. est arbores circumfodere, Col. 11, 2. runcare & fodere, Col. 11, 2. temporis jactura irreparabilis, Col. 11, 1. tempora tacito diffugiunt gressu, Col. 10, 159. tempore suo potius mercatorem admittere, quam celerius alieno, Varr. 3, 16. * tempori facies, *tempestive*, Cat. 3. *add.* 2. * ad tempus, *interdum*, Veg. 2, 59. *ut nostri zuzeiten.* * tempus clemens & siccum, *tempestas*, Pall. 3, 2. * meridianum, *plaga*, Varr. 2, 2. * tempora Telluris cincta versicoloribus anni fœtibus, Col. 10, 257.

Tenax juris sui, Col. 1, 7. * tenaces incisos botryonum, Pall. 10, 17. malorum Punicorum, Pall. 4, 10. pira lecta cum tenacibus suis, Pall. 3, 25. comprehensa porri planta velut tenacibus allevetur, Pall. 11, 11. * tenacibus quibuscunque constricta, Pall. 3, 18. *h. e. vinculis, ligamentis.*

Tenduntur nervi, Col. 6, 14.

Tenebricosus locus, Varr. 3, 9.

Teneo. agri, qui diu aquam tenent, Pall. 5, 2. gladii similitudinem tenere, Pall. 6, 7. * tenent plantæ, *comprehendunt*, Col. 5, 6. 11, 3 & 10. *ita* Pall. 3, 9 & 25. 4, 9. 12, 7. tenet vitis. * tenebitur jugerum feminis modis V, Pall. 12, 1. *h. e. occupabitur.*

ut Tenerefcatur jecur anseri, Pall. 1, 30.

R U S T I C U M.

Teneritatem servant, Pall. 3, 25.

Teneritudo corticis, Pall. 2, 15. teneritudini robur inducit fossura, Pall. 10, 14. teneritudinem habet terra, Varr. 1, 36. consequitur planta, Pall. 2, 14. servat caseus, Pall. 6, 9.

Tenetanum vinum, Veg. 4, 10.

Tenor fumi, Col. 1, 6. *fumus perpetuo appellens.*

Tensio venarum, Veg. 1, 21. tensione laborare, Veg. 1, 53.

Tensura corporis laxatur, Veg. 1, 21. cujus passionis tanta tensura est, Veg. 2, 25.

Tentato gutture, Col. 8, 7.

Tento. tentare obsequium, *de mare feminam eblandiente*, Col. 6, 27. tentaverunt explorare, Col. 11, 2. tentari aeris aut foli varietate, Pall. 4, 11. tentanda digitis loca feminarum, Col. 8, 11. tentandi, ne quid hesterni habeant in gutture, Col. 8, 5.

Tenuis furculus, Col. 4, 29. tenuioris velleris arietes, Col. 7, 2.

Tenus. corpore tenuis delibrandus, Col. 4, 24. capite tenuis alligetur vitis, Col. 11, 2. Sicilia tenuis, Col. 8, 16. specie tenuis, Col. 6, 36.

Tepide habentur pulli, Col. 8, 5.

Ter quinquageni, *CL*, Varr. 2, 4.

Terbentina resina, *pro terebinth*. Veg. 2, 54. 3, 28 & *sæpe*.

Terebra pertundere, Cat. 41. antiqua & Gallica, Col. 4, 29. Arb. 8. Pall. 3, 17. 4, 8. 11, 8.

per Terebrationem facta insitio, Col. 4, 29.

Tergeri fossas veteres, Cat. 2. Col. 2, 22.

Tergiverfans intra tectum, Col. 12, 3.

Tergum. terga gerit ager resoluta, Col. 10, 7 & 71. terga foli, Col. 4, 14.

Tergus. tergoris ascensus, *tergi*, Col. 6, 37.

Termanticum, *vid.* Thermant.

Terminatum suis finibus opus, Col. 10, Præf.

Termini prædiorum signandi. *vid.* Finis.

Ternarii scrobes, Col. 11, 2.

Ternas partes, Varr. 2, 1. terna pariunt ova, Col. 8, 14.

Terra mater, Varr. 1, 1. *eadem quæ Ceres*, Varr. 3, 1. *vid.* Tellus. tribus modis dicitur, Varr. 1, 9. Italia, *ibid.* Saturnia, Col. 1, Præf. species plures habet, Varr. 1, 9. Col. 2, 2 *integr.* genera multa, Pall. 1, 5. alia alibi melior, Col. 1, Præf. qualis culturæ apta, Pall. 1, 5. exilis ut stercoreanda, Col. 2, 5. densa & glutinosa, Col. 1, Præf.

L E X I C O N

senescatne & longo usu effœta fiat, Col. 2, 1. terræ sapor ut exploretur, Col. Arb. 3. Pall. 1, 5. eam ferro commoveri quando religiosiores vetent, Col. 11, 2. * quali terra solum sit fundi, Varr. 1, 7. & *contra* a terra usque ad cameram, i. e. a solo, Varr. 3, 7 & 8. * terra formicarum, talparum, Veg. 3, 79.

Terrenus. terrenum pabulum consectari, Col. 7, 9. * *subst.* Terrenum modicum, Col. 3, 11. terreni jugerum, Col. 11, 2. genera tria, Col. 2, 2. species infinitæ, Col. 3, 12. ne quid terreni habeat radix, defricatur, Col. 12, 56. terrenum sabuloni *oppon.* Pall. 1, 5. terreno carens ac nuda glarea, Col. 4, 22.

Terreus agger, Varr. 1, 14. *non* terrenus, quod alii velint, jubet Oudendorp. ad Frontin. strateg. 4, 1, 31, p. 428.

Territorio Neapolitano, Pall. 4, 10.

Tertiæ duæ, Col. 5, 1. ad tertias decoctum, Col. 12, 10. Ad tertias decoquere *interdum est ita coquere*, ut duabus tertiis consumtis una supersit, aliquando, ut, tertia consumta, duæ restent. Rhod. Lex. Scribon. quem laudat etiam Burm. ad Samon. 416. cum ad tertias subsederit coctura, Col. 12, 20. infra tertiam partem confedit, Col. 12, 20.

Tertiarium bituminis sumito, Cat. 95.

Tertiatio, tertia pressura, Col. 12, 50.

Tertiati agri, Col. 2, 4.

Tertio. tertiarum, & tertia vice arari, Pall. 10, 1. tertiatum, Col. 2, 4.

Tertio obducere parietes, Pall. 1, 11. *h. e. tribus distinctis temporibus.*

Tertium florem agere, Col. 2, 16. tertio decimo mense, Col. 6, 36.

Tessera, quæ secatur in cucurbita, Pall. 4, 10. *h. e. quadrata particula, quæ, ut in emplastratione, recisa ad locum claudendum reponitur.* Afric. Geop. 10, 56, vocat μέρη τινὰ σπλινίσις ἐοικότα. Sunt autem σπλινία, quod notum est, linæola, emplaistro illita, quibus vulnera clauduntur, a quibus ipsa etiam emplastratio dicta est. in pavimentis, Pall. 1, 9.

Tesserulæ in suffragiis, Varr. 3, 5. *vid.* Custos.

Testam calfacere, Cat. 110. de testa arida pavementum struere, Cat. 18. testa substerni oportet caprile, Varr. 2, 3.

Testaceum pavementum, Pall. 1, 9 & 17. Col. 1, 6. * *subst.* testaceum superfundere, Pall. 6, 11.

Testiculis exemptis tauro concipiunt vaccæ, Varr. 2, 5.

R U S T I C U M:

exigui & pares in equis laudantur, Pall. 4, 13. dextri quis consensus cum jecore? Veg. 3, 58. * velut testiculi ossi pistaciis masculis, Pall. 11, 12.

Testificari, Col. 1, 4.

Testudineatum tectum, Col. 12, 15.

Testudo palustris superstitione adhibita, Pall. 1, 35. in testudinis corio siccare semina, Pall. 1, 35. * testudo magna in ornithone, Varr. 3, 5. add. 3, 6.

sub Testu coquere, Cat. 74. Testum neutro genere vocat Plinius 32, 26 & 30, 39, vas primo quidem, ut arbitror, testaceum seu figlinum, unde nomen, deinde etiam æreum, cui impositæ prunæ, quod subiectum erat, torrerent; quod quidem apertum est ex Cat. 76, licet ibi & alias texto scribatur.

Tetanici, Veg. 3, 24.

Tetradium, Col. 3, 20. quaternio.

Tethys æquorea, Col. 10, 201.

Tetrâpharmacum, Veg. 2, 15 & 48. 4, 28. tetrapharmacum malagma, Veg. 3, 21. sunt etiam alia tetrapharmaca Celsi, Plinii Valeriani, Scribonii, quæ in Lexico Scribon. laudat Rhodius.

Tetrica, mons, Varr. 2, 1.

Tetricus, rusticus, Col. 8, 11.

Textorium opus, pro vitili, Col. 9, 6.

Textum, idem, quod testus. texto operire catinum, Cat. 84. add. 76.

Thalli ceparum ne a ventis prosternantur, Col. 11, 3. conf. Pall. 3, 24. vid. Salm. ad Solin. c. 53, p. 823. Schætig. iidem sunt Fusticuli alli.

Thamni s. rhamni flos, Col. 12, 7.

Thapsia herba apibus inimica, Pall. 1, 37.

Thasiæ vites, Col. 3, 2. a patria.

Thaumantias, Col. 10, 292.

Θεατρίδιον avium, Varr. 3, 5.

Thebæ Bœotiæ antiquissimum oppidum, Varr. 3, 1. Col. 1, 4. clivus in agro Sabino ita vocatur Varr. 3, 1.

Theca grani, Varr. 1, 48.

Thelis pro Thetis, Varr. 3, 9.

Theriaca vitis ut fiat. Theriaca, antidotos, Pall. 3, 28.

Θηριότροφέων Hortensii, Varr. 3, 13.

Thermanticum acopon, Veg. 1, 43. collyrium, Veg. 2, 18. unguentum, Veg. 3, 33. potiones, Veg. 2, 36. 3, 33.

Thessalici equi laudantur Varr. 2, 7.

LEXICON

- Theffala tempe, Col. 10, 265.
 Tholus rotundus, Varr. 3, 5.
 in Thracia granaria speluncæ, Varr. 1, 57. feri boves,
 Varr. 2, 1. albi ad μέλανα κόλπον, Varr. 2, 5.
 Thurea planta, Col. 3, 8.
 Thurii, Sybaris, Varr. 1, 7.
 Thuris grana, Cat. 70. drachma, Cat. 172. pollen, *vid. h. v.*
 Thufca facra, Col. 10, 341.
 Θύειν immolare, Varr. 2, 4.
 Thyestes auream pecudem Atreo subducit, Varr. 2, 1.
 Thymbra thymo proxima, Col. 9, 4. apibus grata, *ibid.*
 ejus saporem referens fatureja, Col. 10, 233.
 Thyminum mel, Col. 6, 33.
 Thymites vinum, Col. 12, 35.
 Thymum viride, Col. 12, 57. apibus gratum, Col. 9,
 4. ejus satio & cultura, Col. 11, 3. Pall. 10, 13. thymum
 silvestrem & etargium, Veg. 3, 27. forte nigrum, *qui no-*
tus botanicis.
 Thyrsigero Baccho, Pall. Inf. 87.
 Thyrsi, *de caulibus*, Col. 10, 369. *ita Suet. Aug. c. 88:*
 Thyfus olim dictus ὕς, Varr. 2, 4. *Coaluit Thyfus ex dua-*
bus vocibus ὄς, ὕς; antiquitus ὄς a Græcis dictus, ut ex Cle-
mente & Athenæo habemus, cui ab imperitis interpretatio fuit
apposita ὕς, & subinde de utroque efformatum Thyfus. Ponted.
 Tiberius Cæsar, Col. 11, 3.
 Tibiæ dextræ & sinistræ, incentiva & succentiva, Varr. 1, 2.
 Tibicen Græcus, Varr. 3, 17.
 Tiburis arva, Col. 10, 138.
 Tiburs terra mediocris, Varr. 1, 9.
 Tiburtinus ager, Varr. 1, 9. saxum, Pall. 1, 10.
 P. Ticinius Menas, Varr. 2, 11. *Tanto minus mutare quid-*
quam volui, quod Ticinios plures suppeditat nobis Glandorpius.
 Tigris, nomen canis, Col. 7, 12.
 Tilia in scalpturnis necessaria, Pall. 12, 15.
 Tiliagineæ arculæ, Col. 12, 45.
 Timent argillam caules, Pall. 3, 24.
 Timor est, ne peruratur, Col. 11, 3.
 Tineæ ne vestimenta tangant, Cat. 98. ne molestæ sint
 feminibus ficulneis, Col. 5, 10. * alvorum, Col. 9, 14. quo
 vino pellantur, Cat. 126.
 Tineolæ, quos alii pediculos vocant in equis, Veg. 1, 44.
 Tineosi favi, Col. 9, 14.

R U S T I C U M.

Tinunculus accipiter, Col. 8, 8. Crecerellam *fuis dici*; notat Harduin. ad Plin. 10, 37.

Tiro bos veterano jungendus, Varr. 1, 20.

Tirunculus contemnitur, Col. 11, 1. tiruncula canis, Col. 7, 12. *quæ primum peperit.*

Tithymallus, Τιθύμαλλος, Col. 9, 13. *Etiam lactaria Romanis, nostris Wolfsmilch.* Lactuæ marinæ nomen etiam Col. 6, 17. lactuca capraria Plin. 26, 8. Schættg.

Titubans fabrica, Pall. 1, 9. titubante gradu, Col. 10, 309. titubantem stomachum solidare, Pall. 3, 31.

Titulum scribere disputationi, Col. 9, Præf. eo more, quo in singulorum titulis continetur, Pall. 11, 12.

TMESIS in illo, consue quoque faciunt, Varr. 2, 9. ferve bene facito, Cat. 157. excande me fecerunt, Varr. 3, 4.

Tmolon, Col. 3, 8.

Tofaceo lapide structa, Pall. 9, 9.

Tofus durissimus, Col. 3, 11. arenosus & jejunos, Pall. 1, 5.

Tolerabiles oves, Col. 7, 3. *dignæ, quæ tolerantur & alantur in grege. vid. Scal. ad Catal. p. 36, h. e. Culic. 378. ubi exponit, quæ possunt tolerare hiemem, ut & accipit hominem tolerabilem apud Terent. in Heaut. 1, 2, 31. Gr. ἀνεξίκακος.*

Tolerabiliter, Col. 11, 2 & 3.

Tolerare victum, Col. 10, Præf. * faba fresca & vinum tolerat foetas, Col. 6, 24. *ita equos tolerare est apud Casarem.*

Tollere proverbium, Varr. 2, 9. tolli possunt ex pastione fructus, Varr. 2, Præf.

Tomacinæ pernæ, Varr. 2, 4.

Tomice palmea aut juncea ligare, Col. 12, 32. tomicibus alligatæ perticæ, Pall. 1, 13.

Tonantibus Demostheni Platonique non cessit Cicero, Col. 1, Præf.

Tondere palmitem in pollicem, Col. 4, 21.

Tonitribus vitiantur ova, Col. 8, 5.

Tonfores, Varr. 2, 11.

Tonsura ovium, Varr. 1, 37. 2, 11. tonsuræ semestres in Hispania, Varr. 2, 11.

Tonsus & tunfus confunduntur, *ubi vid.*

Topiæ fici, Col. 5, 10.

Torcular, & Torcularia olei, Col. 1, 6.

Torcularii curatores, Col. 12, 50. lacus, Col. 12, 18. torcularia cella, Col. 1, 6. vasa, Varr. 1, 22. * torcularium

L E X I C O N

(*instrumentum*) *subst.* uti ædificandum, Cat. 18. torculario quæ opus sint, Cat. 13.

Torculos funes, Cat. 63, 68 & 135. torcula vasa, Cat. 1, 11 & 14. Varr. 3, 2. oleraria, Varr. 1, 55.

Toringi equi, Veg. 4, 6. *Etiâ Apollinari Sidonio & Casiodoro Toringos esse, qui sint hodie Thuringi, observatum Ortelio.*

Tormentum rotæ vel machinæ, Veg. 2, 46.

Tormina ut sanentur, Cat. 156 & 157. *add.* 126. torminum signum & remedium in pecore, Col. 6, 7.

Torosa cervix, Col. 6, 20. *vid.* Torus.

Torquere botryones in ipsa vite, Pall. 11, 22.

Torrefactas nuces, Col. 12, 57. sesama, Col. 12, 15.

Torrents imbribus conceptus, Col. 1, 4. torrentes fluvii, Varr. 1, 12. * *torrens a torreo vide statim.*

Torrere vaporibus, *intransf.* Col. 1, 4. torrens æstu terra, Col. 4, 19. torrentis cœli vis, Pall. 4, 1.

Torridus sal, Col. 7, 5 & 8. 12, 17. far, Col. 12, 56. *pro tolsto sæpe poni torridum, observat etiam Nic. Heinsius ad Ovid. Fast. 1, 24.*

Tortione moriuntur, Veg. 1, 46.

Tortivum mustum, Cat. 23. Col. 12, 36.

Tortura, *de palmitè depressio*, Pall. 3, 9. ventris, Veg. 1, 40. ex tortura oritur indignatio, *nostri vecant übertreiben*, Veg. 2, 55.

Torus. toris tribus novella vitis ad arborem religatur, Col. 5, 6. *conf.* Col. Arb. 16. ligaturam vocat Pall. 1, 6. tori funiculorum, Col. 11, 3. muscutorum, Col. 6, 29. Torus igitur rotundam flexuram notat, nulla materiæ habita ratione. Patet hoc etiam ex architectorum usu; & frustra videtur esse Meursius, qui exercitat. crit. 1, 2, tortum legi vult apud Columellam. Toros funiculos ex pluribus filis tortos interpretatur Yvo Villiom. adv. Ro. Titian 2, 26. *vid.* Torosus. toros tres habeat funis, Cat. 135.

Totonarii equi, Veg. 1, 56. *vid.* Guttonarii.

Totus, *penult. brevi*, pro quotus, Col. 5, 3. quotcunque pedum spatia — totam partem longitudinis.

Totus. toti partibus suis consummantur pulli, Col. 8, 5. quoniam totum in eo sit, ne contrectentur pocula, Col. 12, 4. in totum summa operarum X, Col. 2, 13. in totum præcipere, *in universum, in genere, ut vulgo*, Col. 3, 2. 11, 2. in totum domi morari, Col. 12, 1. exterminare, Col.

R U S T I C U M.

9; 15. ex toto indurescere, Col. 2, 21. repudianda est;
Col. 5, 8.

Toxica strenua, Col. 10, 18.

Trabeculae & trabes, Cat. 18.

Tracantum, *vel* tragentum, *pro* tragacantha *passim* *Vegetius*, v. g. 3, 65 *bis*.

Tracontia radix, *pro* dracontea, Veg. 3, 66.

Tracta facere, Cat. 76.

Tracta *suspicio legendum pro* stracta, Veg. 2, 45. *Certe hoc pro illo scriptum.*

Tractus, *plaga caeli*, Col. Arb. 17.

Tradit memoria, Col. 1, 3.

Traduces vitium, *rami non in terram demersi, sed in vicinam arborem traducti*, Varr. 1, 8. tradux inhærens matri, Col. 4, 29. traducibus dispergere vitem, Col. 5, 6. traduces in proximam quamque arborem mittendae, *ibid.* novi traduces inter se ex arboribus proximis connectantur, Col. 5, 7. *In arbusculis fiunt traduces: hoc autem vocabulo utimur in vitibus, quæ ex arboribus in arbores traducuntur.* Traduces quidam rumpas appellant, a traducendo nominatos, quales eleganter utiliterque formatos in territorio nostro conspiciamus. Traducem bimum antiqui præcidere solebant, ut ita transilem facerent. Novariensis agricola traducum turba non contentus, nec copia ramorum, impositis etiamnum paribulis palmites circumvolvitur. Hieronymus, Augustinus, Rufinus, ceterique ecclesiastici scriptores, curiose disputando disquirunt, atque vestigant, numquid anima ex traduce propagata sit, tanquam semen ex semine. Tertullianus oppido quam decenter scripsit, famam serpere in traduces aurium atque linguarum. Mendosi sunt Tertulliani codices impressi, in quibus dictiones perperam distinctæ leguntur. Nam cum in traduces linguarum fuerit scribendum, sicut nos legimus: vitiose imprefferunt intra duces, corrupto vocabulo elegantissimo & sensu. Beroald.

Τραγικὸς fieri, Varr. 3, 13.

Tragædorum pallia trahuntur, Veg. 3, 22.

Traha tritoria, Col. 2, 21.

Trahunt maturitatem vina, Col. 1, 6. trahere noxam; Col. 6, 27. succum, Col. 11, 3. saporem, Col. 12, 50. sanguinem, *h. e. mittere*, Veg. 3, 43.

TRAJECTIONIS particulae quod exempla. Ita factis prægnantibus quod sunt molesti, *pro* quod ita factis prægnantibus

Scriptt. R. R. Vol. IV.

E c

LEXICON

tibus sunt molesti, Varr. 2, 2. si viderint leporem aut cervum, quod eum potius &c. Varr. 2, 9.

Trajectus. trajectæ perticæ in caveis, Varr. 3, 9.

Trajicere, *de terrestri itinere & plaustro*, Varr. 2, 4. * tra-jicies lemniscos, Veg. 3, 18.

Transcendere ætatem primæ juventæ, Col. 1, 8.

Transcurrit humor, Col. 3, 10. luna solis radios, Col. 2, 10.

Transseunt difficillime casei bubuli, *h. e. maximi sunt cibi, halten wider*, Varr. 2, 11. *oppos.* facillime dejici.

in Transferendis feminibus & plantis quæ spectanda, Col. 3, 9. Arb. 1, 5, 17 & 20. transfertur brassica, Col. 11, 3.

Transglutiat sanguinem, Veg. 3, 78.

Transigendum est, *vendendum*, Pall. 12, 13. ubi facultas est transigendi, Pall. 3, 26.

Transitum sol facit in pisces, Col. 11, 2. in taurum, *ibid.*

Translatio *plantæ* in meliorem locum fieri debet, non contra, Col. 3, 5. Pall. 1, 6. 3, 9. translatione an mite-scat fructus pineus, Pall. 12, 7.

Transluceat cortex, Col. 4, 29.

Transmarina cunila, Col. 11, 3. ros marinus, cunila &c. *legendum censet Ponted.*

Transmigrant morbi contagione, Veg. 1, Præf.

Transmisso humore, Col. 12, 43.

ne Transmittant baccam cannæ, Col. 12, 50. humorem; Col. 1, 6.

Transponere brassicam, Pall. 10, 13.

Transferere per qualum, Cat. 133.

Transsuietur subula, Col. 6, 5. *Ita Celsus 7, 7, Acu filum ducente transsuietur. Utrumque h. l. laudat N. Heinsius ad illud Ovidii Fastor. 2, 363, Verubus transfuta salignis Extæ. Sen. Theb. 254, Transsuiet ferro pedes.*

Transvaricat pedibus prioribus, Veg. 3, 60.

Transversa spatia, Col. 5, 5. capita ferunt obstipæ fues, Col. 7, 10.

Transvolvit se animal, Veg. 1, 1. *h. e. volutat. add. Veg. 1, 56.*

Trapetus emptus est, Cat. 22. trapetos V, Cat. 12. tra-petos latos, Cat. 135. trapetos veteres, Cat. 22. trapeti-bus, Cat. 18. trapeti facito (*o'eam*), Cat. 145. *Pro* trapete, *a primo casu* trapetes. trapetum *gen. neut.* Col. 12, 50. ad trapeta, in quæ, Varr. 1, 55. *Vid. Popm. de instrumentis*

R U S T I C U M.

fundi cap. 12, & Turnebi nostramque de ea re disputatiunculam.

Travehere flumen, Varr. 2, 7.

M. Trebellius, Col. 5, 1.

Trebla seu Tribula, Cat. 135. *forte rustica vox ex tribula contracta. At urbem intelligit Schættgenius.* Trebula Sabino-
rum Liv. 23, 29. Tribula Aldhelmo de laudibus virginis. c.
52. conferri jubet Gronov. obs. in Scriptt. Eccles. c. 20, p. 222.

Trecenæ amphoræ, Varr. 1, 2.

Trecenariæ vites, Varr. 1, 2.

Tremebundior ubere porcæ, Col. 10, 396.

Trepidarii, Veg. 1, 56. *sunt quasi tripedarii. Origo verbi*
tripedare, τριποδίζειν, ter pede terram pulsare, saltare. *Vid.*
copiosissime ista disputantem Salmasium ad Capitolini Maximini-
nos c. 3, p. 9 sqq.

Trepido. trepidans eodem sensu, Veg. 3, 47. *Sed cum **
trepidare etiam absque respectu ad illum τριποδίζειν sit festi-
nare, celeriter movere se, e. g. Varr. 3, 16; possit aliquis puta-
re, etiam inde esse Trepidarios equos nomen suum consecutos.

Tres. tris minas, Cat. 127.

Τριανδς, luna XXX, Varr. 1, 37.

Triangulus ager, Col. 5, 2.

Tribula excutiendis granis, Col. 2, 21. *De toto genere*
Scheffer. de re vehic. 1, 7, qui etiam hoc loco utitur. Schættge-
nii antiquitates triturae alius laudavimus. tribularum pulsibus,
Col. 1, 6. tribulae erectae simile organum, Col. 12, 50. *
tribulum idem, Varr. 1, 52. *conf. 1, 22.*

Tribulatae falciculæ, Pall. 1, 43. *vid. Falciculæ.*

Tribulato quotidie, Cat. 23.

Tribus unde dictæ, Col. 5, 1. * *secundæ tribus vinum;*
Col. 3, 2.

Tributum victui humano conferre, Col. 12, 4. tributa
reddentes arbores, Pall. 4, 10. tributo laboris & lactis ut
sufficere possint vaccæ, Pall. 5, 7.

Tricenos pedes aut quadragenos, Col. 5, 10. tricena
labra, Col. 12, 50.

Tricenaria fistula, Pall. 9, 12.

Tricentorum pedum, Col. 5, 2.

Trichiasis *reflit.* Veg. 2, 15. *vid. Tritiac.*

Trichilis dependens cucumis, Col. 10, 378. *Vocat hoc*
genus cucurbitæ camerarium, levi umbra cameras & per-
gulas operiens, Plinius 19, 24; cui opponit plebejum, hu-
mi repens. * sub trichila repens, Col. 10, 394.

L E X I C O N

- Tricies tricenī, Col. 5, 2.
 Triclinaria æstiva & hiberna, Varr. 1, 13.
 Trictores utuntur fleta, Veg. 2, 49. *N. L.*
 Triens medicaminis, Col. 12, 20. jugeri, Col. 5, 1 & 2.
 Trifolium Simonianum, Col. 6, 17. Veg. 3, 4. *idem quod acutum*, Gr. *δισφάλτιον*. *vid.* Simonian.
 Trifurci furculi, Col. 5, 11. trifurca stirps, Col. 5, 10. femina, Col. Arb. 20.
 Trigemino partu, Col. 3, 10. trigemini, Col. 3, 8.
 Trigemmis malleolus, Col. 3, 19. *add. locus Plinii, laudatus in Sagitta.*
 Trigonitis myrrha, Veg. 1, 11 & 16. *vox suspecta editoribus: forte Troglodytis, ut Veg. 2, 22. Hæc optima. Diosc. 1, 77. Sed neque contemnenda lectio Sambuci marginalis troglita. Ostendit enim Salmasius ad Solin. p. 894, in optimis Aetii & aliorum libris Τρωγλίτιν μύρραν esse pro τρωγλοδυτιῆς, ipsamque adeo gentem τρωγλίτας esse dictam. Monuit me hujus rei Jo. Zach. Platnerus, medicus excellentissimus.*
 in Trigonum statuere, Col. Arb. 22.
 Trimatum excefferunt, Col. 8, 5. trimatu expleto, Col. 8, 11.
 Trimestris fructus, Col. 2, 10. *idem* trimestre (*triticum*), Col. 2, 6. *Hinc emendandus Isidor. Orig. 18, 3: Trimenſe triticum ideo nuncupatum &c. Leg. trimestre. Add. Schook. de Cerevis. c. 5, p. 40 sq. Schættg. trimestre semen quod dicitur halicastro, Col. 2, 6. nullum natura, Col. 2, 9. trimestris satio, Col. 2, 4 & 9. Pall. 1, 6. Col. 12, 4. trimestris usus, Col. 2, 6. trimestrium satio, Col. 11, 2. Pall. 3, 3.*
 Trimodiæ fatoriæ, Col. 2, 9. 12, 50. trimodiis aptanda lora, Col. 12, 18.
 Trimus. post trimum, *postquam trimus fuit equulus*, Varr. 2, 7. *ita* ad trimum, Varr. 2, 4. trima ætas, Pall. 4, 11. trimæ plantæ, Pall. 3, 25.
 Trina vasa, Varr. 1, 22. trinis radicibus, Varr. 1, 1.
 Triobolus, Cat. 127. *drachma dimidia, sex enim in drachma oboli.*
 Tripartito divisi, Varr. 5, 1. Col. 3, 1. Arb. 1.
 Tripedali fenestra, Varr. 3, 9.
 Tripedaneæ vites, Col. 3, 2. fossulæ, Col. 12, 44. talæ. Cat. 45. tripedaneus scrobs, Col. 5, 5. tripedaneum spatium, Col. 3, 5. 4, 32. 11, 3.
 Triptolemi bos minister, Col. 6, Præf. prudentia in mo-

R U S T I C U M.

litione soli, Col. 1, Præf. *Hinc unci puer monstrator aratri*, Georg. 1, 19. *Schwæug.*

Triquetra forma, Col. 5, 2.

Trifolcus ramus, Pall. 4, 10.

Tritiacem, Veg. 2, 15. *Sed verum est trichiasin, quod J. A. Fabricius adscripsit, & conj. Morg. IV, 15.*

Tritavi nostri, Varr. 3, 3.

Triticeæ paleæ, Cat. 54.

Tritici satio, Pall. 10, 2. 11, 1. ubi ferendum, Cat. 34. solum quod requirat, Col. 2, 9. quando sarriendum, Col. 2, 12. quot generum? Col. 2, 6. Appulum præstantissimum, Varr. 1, 2. ut condatur, Varr. 1, 5. in siliginem degenerat, Col. 2, 9. tritici moliti farina, Col. 6, 5.

Trituræ præparatur area, Col. 11, 2. *add. Varr. 1, 51 & 52. Col. 2, 21. de re ipsa nempe. nomen enim non habet.* ad trituram satis habilis arena, Col. 2, 20. trituræ tempore, Pall. 1, 36.

Triumphale epulum, Varr. 3, 2 & 5.

Trixago, Veg. 1, 17 & 42. 3, 24. *Dodonæo chamædrys.*

Trochischus, trochiscus, Veg. 2, 9.

Trochleæ Græcanicæ, Cat. 3. *trochleæ sunt machinæ theatricæ, in quas induntur rotulæ vel orbiculi ærei aut lignei, qui per axiculum versantur, trajetibus ductariis funibus. nomen habent a τροχοῖς, id est, rotulis: fiuntque ad similitudinem Græcæ literæ Θ, auctore Isidoro: unde fortassis Cato vocavit Trochleas Græcanicas: sicut Plautus in Pænulo ejusdem generis machinationes Græca celonea: quæ dicta sunt a similitudine χελωνίου, id est, tegumenti testudinis animalis. Porro orbiculorum in trochleis non est idem numerus, nec idem ordo; sed, ut fert moles onerum, quæ sustolluntur, diversus. numerus machinas nominibus distinguit, ut Trispastos dicitur, quæ per tres orbiculos versatur; Pentispastos, cum in ima trochlea duó orbiculi, in superiore tres circumvolvuntur; Polyspastos, quæ multis orbiculorum circuituionibus facile agitur: cujus generis videtur esse hæc Catonis trochlea. Ordo aliquando binus, superior & inferior, ut hic; nonnunquam ternus, supremus, medius, & infimus, ut in polyspasto Vitruvii. Popma.*

Trogloditis myrrhæ uncia, Veg. 2, 22. *vid. Trigonitis.*

Trulla & Trullium, Cat. 10, 11 & 13. ad apes recondendas in alveo adhibetur, Col. 9, 12. trullis frequentetur inductio, Pall. 1, 15. trulla æquabimus impensam, Pall. 1, 13. *Ab hac trulla est trullifare Vitruvii.*

LEXICON

Truncæ arbores, Varr. 1, 14. * *Subst. truncis (taleis)* melius quam plantis (*viviradicibus*) olivetum constituitur, Col. Arb. 17.

Trufatiles molæ, Cat. 10 & 11.

Τρυγητήρ, vindemiator, Col. 11, 2.

Τρυφερὴ pro τρυφερὰ, cytissus, Col. Arb. 28.

Tuberculum, cui subest vermiculus, Col. 7, 5.

Tuberes quando serantur & inferantur, Col. 11, 2. Pall. 3, 25. inferuntur cydonio, Pall. 2, 15. *add.* Pall. 10, 14. *Nucipersica*, Pêsches - noix *vocari a vulgo, observat Harduinus ad Plin. 15, 14. qui etiam ex Martiali 13, 42 & 43 ostendit, ex Africa in Italiam translata eam arborem.*

Tuberum, tubero, *pro* tuber, tubere, Veg. 2, 30.

Tubulus fictilis, Pall. 9, 11.

Tubus. tubi fictiles, Pall. 1, 17 & 18.

Tudicula oleo conficiendo, Col. 12, 50. rudicula *alii.*

Tueor. tuemur tecta sumtu majore, Varr. 1, 11. tueri armenta paleis, Col. 2, 17. 6, 3. * *Pass.* tuebantur cives a rusticis, Varr. 3, 1. *Sic etiam usus Viruvius in Præf. lib. 3.*

Tuguria veterum, Varr. 3, 1. tuguriorum more, Col. 12, 15.

Tum etiam, *præcedente* præter, Col. 4, 18. tum deinde, Col. 4, 24.

Tumentes gemmæ, Col. 11, 2. tumentia jam ficulnea cacumina, Col. 11, 2.

Tumor pastini subsidit, Pall. 2, 13.

Tumultuosum canere, Col. 12, 2.

Tunc *in apodosi præcedente* si, Col. 9, 15.

Tunica in trapeto, Cat. 20. N. L.

Tunsa axungia, Veg. 2, 41. grana, Col. 9, 13. radix laseris, Veg. 1, 10. tunsæ Caricæ, Pall. 1, 26 & 30. baccae, Pall. 10, 14. tunso allio, Col. 6, 8. quibus in unum tunsis, Col. 6, 7. tunsas pilulas, Veg. 2, 62. *Apud Vegetium in prima syllaba fere o legebatur, ut & in verbo tundo, quod inde cum tondeo miscetur v.g. 1, 11 & 13. 3, 65. * tusa, Veg. 1, 16 & 38.*

Turba saxorum, Pall. 6, 3. *ut* populus spicarum, Pall. 7, 2.

Turbatur mare, Varr. 3, 17.

Turduli, *natio*, Varr. 2, 10.

de Turdis Varr. 3, 5. Pall. 1, 26. veneunt ternis denariis, Varr. 3, 2. *ut* alantur, Col. 8, 10. * turdi pisces, Col.

R U S T I C U M.

8, 16 & 17. sic passerres, sic merulæ pisces pariter atque aves sunt.
Turgent lienes, Cat. 157. * nec dum turgent vineæ,
Pall. 3, 26.

Turgescit valido caule, Col. 10, 325.

Turiones lauri, Col. 12, 48.

Turni lacus, Col. 10, 138. Turnum (*alii Turmus legunt*)
fluvium Umbriæ laudat Vibius Sequester. Quid si Turni lacus
idem sit, qui Juturnæ sororis? de quo Val. Max. 1, 8, 2, &
Flor. 2, 12. Tacent, quantum scio, Geographi.

Turrana pira, Col. 5, 10.

Turranius Niger, Varr. 2, Præf. it. 2, 11. 3, 1.

de Turturibus Varr. 3, 8. Col. 8, 9. Pall. 1, 25. turtures
advenæ, Varr. 3, 5.

Turundæ e farina, Cat. 89. hordeaceæ, Varr. 3, 9. * tu-
runda ad fistulam, Cat. 157.

Tus, *vid. Thus. Sed sine aspiratione etiam MS. Mediteus*
Cat. 70.

Tusca sacra, *magicæ operationes*, Col. 10, 341.

Tusculanus ager, Varr. 1, 14. fundus, Varr. 3, 3. Tu-
sculanum Luculli, Varr. 3, 4.

Tussicos faciunt, Veg. 3, 65. 4, 8. *forte phthificos. nisi*
tussicus est a tussis, ut ravicus, & inde raucus, a ravis. Tuf-
fiacos ex Firmico profert Elmenh. ad Apulej. p. 222, 38.

Tussi pecus si laboret, Col. 6, 10 & 31. ad tussim veterem,
Col. 12, 33. tussis in bubus causæ & genera, Veg. 3, 61 sq.

Tute facere, *pro tuto*, Col. 5, 10. *ita cite Scribon. 198.*
ubi vid. Rhod. p. 284.

Tutela pecudum, Col. 9, Præf. 6, 2. tutelæ exiguæ ani-
mal asinus, Col. 7, 1. * tutelam accepit Luculli Cato, Varr.
3, 2. * tutelarum, *septorum*, genera quatuor, Varr. 1, 14.

Tutus. tuta cubilia propter injuriam, Pall. 12, 13. tu-
tissima valetudo, Col. 7, 2.

Tybur pomosum, Col. 10, 138.

Tympanites fit equus, Veg. 1, 43.

Tympaniticus bos, Veg. 3, 27.

Tympanum, Varr. 3, 5. *rotæ genus, ut Virg. Georg. 2,*
444. Habet tympani musici ut nomen, ita & formam, vete-
ris præsertim, non ita profundi, ut coria ab utroque latere in-
tenta, prope sibi admoventur: quæ etiam cribrorum vulgarium
forma est, ut diameter ad altitudinem se habeat, ut 6 aut 7 ad
1. Nimirum pro radiis & abside, solidis tabulis tympanum est
compasum. Multo justius etiam tympana dicta, quæ cava es-

LEXICON

sent, qualia v. g. ad onera ope hominum intus calcantium mollienda adhibentur. item ad aquas hauriendas e. i. g. a. Tympanum Varronianum orbilis hoc est absidis radiis aptatum facit, ut eadem machina & rota radiata sit & tympanum.

Τυροποιία, Varr. 2, 1.

V.

Vacatio ab opere datur, Col. 6, 14.

Vaccæ quæ probentur, Col. 6, 21. Pall. 4, 11. *vid.* Bos. tauris submittendæ, Col. 6, 24. Pall. 8, 4. steriles deputandæ aratro, Pall. 4, 11. Col. 6, 22. nam vaccis etiam arant, Varr. 1, 20. *hæ sunt* vaccæ operariæ, Col. 6, 24.

Vaccius interlocutor, Varr. 2, 1.

Vacerræ, Col. 6, 19. quæ sunt, Col. 9, 1. his circumdatum vivarium, Col. 9, 1.

Vaco. vacant a foetu matres, Col. 8, 15. ab imbecillis valetudinaria, Col. 12, 3. * vacare debet aqua lavacris, Pall. 1, 17. *h. e. adhiberi.*

Vacuum arboribus arvum, Col. 3, 11. vacuæ fructu vites, Col. 3, 2. vacua foetu loca in vite, Col. 3, 10. vacua tempora, Col. 12, 4.

Vagina vocatur herba, qua sub latent spicæ, Varr. 1, 48. esse in vaginis, Varr. 1, 32.

Vagor. vagari latius, quam oportuit, Varr. 1, 2. vagantibus animis apum, Pall. 7, 7.

Valenter sufferre ventos & imbres, Col. 3, 2. crescere, Col. Arb. 3.

Valentissima vineti pars, Col. 4, 23.

Valeo. valebit nutriendis herbis, Pall. 3, 1. valendi occulta feracitas, Pall. 5, 2. * valet necare, *potesť*, Col. 6, 25. præbere, Col. 3, 2. perennari, Col. 12, 19. edere conceptum, Col. 2, 1. pestilentiam facere, Col. 6, 5. nihil valent agere, Col. 3, 10. frigore non valebit adstringi, Pall. 1, 20. quo manus non valebit attingere, Pall. 12, 8. * *ἀνέως* valet cito, Varr. 1, 31.

Valetudinarium pecus, Varr. 2, 1.

Valetudinarium, locus curandis ægris destinatus, Col. 11, 1. 12, 3. *vid.* Gronov. ad Senec. quæst. nat. 1, præf. valetudinaria ut curanda, Col. 12, 3.

Valetudinis tutissimæ sunt oves, Col. 7, 2. * valetudines, morbi. Veg. 1, 39. 2, 5.

Validi loci, Cat. 35.

R U S T I C U M.

Vallis si se interferat, Pall. 9, 11. valle explicata, *ibid.* valles fluminum alluvie & inundationibus concretæ, Col. 3, 11. valles infimæ villis non congruunt, Pall. 1, 16.

Valli (*dimin. a. vannus, ut villum a vino*) sirpeæ, crates, ex viminibus, Varr. 1, 23. vallis subiacentur grana, Varr. 1, 52.

Valvulæ fabarum, Col. 2, 12. *add.* evolutum furfure panicum, Col. 2, 9. ervi, Col. 6, 4. a valvulis separata lens, Col. 1, 31. valvulis exemptæ lentes, Col. 6, 10.

Vanescunt sole diutino, Pall. 1, 10. vanescendo fanantur glandulæ, Veg. 2, 24.

Vangæ, *instrumentum rusticum*, Pall. 1, 43. *Dufresnius bipalium esse, copiose ostendit.*

Vannis expurgantur grana, Col. 2, 21.

Vanum ac leve granum, Col. 2, 9.

Vapidum vinum acre ut fiat, Col. 12, 5.

Vapor flammeus, Varr. 1, 2. vapore liquor solvitur, Col. 1, 6. vaporibus, *per æstum*, Col. 7, 5. vapor foetidus ad tumores & dolores, Veg. 2, 28. 3, 7.

Vaporata terra, *calefacta*, Pall. 9, 8. solibus æstivis glebæ, Col. 2, 16. nebulæ, Col. 1, 5.

Vaporare cellam sine nidore fumi, Pall. 1, 20. caput faccellationibus, Veg. 2, 11. oculum penicello calido, Veg. 2, 17. *Multa de hoc usu Rhod. Lex. Scrib.*

quæ Vapulavit olea, macescit, Varr. 1, 55.

Varam feceris, *h. e. furcam*, Col. 5, 9.

Vario. ne variet maculis universitas tergoris, Col. 7, 3. variare cœperunt baccae, Col. 12, 50. variari uvæ, Col. Arb. 12. variantibus adhuc & acerbis uvis, Col. 4, 20.

Varius fulcus, Cat. 61. *conf.* Col. 2, 4. *ubi varia terra explicatur.* variæ s. helvolæ vites, Col. 3, 2. variæ uvæ cœperunt fieri, Cat. 73. cum varia est oliva, legitur, Pall. 11, 10. 12, 4. *Variæ sunt olivæ & uvæ in confinio quasi maturitatis constitutæ, ubi baccae quædam molliores jam sunt, aliæ duriores.*

Varis cruribus, Varr. 2, 9.

Vasa fictilia & vitrea, eaque vel picata vel pura, Col. 12, 4. ærea æruginem in coctura remittunt, Col. 12, 20.

Vasarium, Cat. 145. *pecunia, quæ pro vasorum usione datur.*

Vasculum, *pro alveo apum*, Pall. 7, 7.

Vastitas scientiæ rusticæ, Col. 5, 1. vocis, Col. 1, 9. instantis laboris animos debilitat, Col. 4, 18.

L E X I C O N

Vastitudinem prohibeſſis, Cat. 141.

Vastus. vasta ſcientia, Cat. 1, Præf. tempeſtas, Col. 2;
21. vaſti latratus canis, Col. 7, 12. vaſtiſſimum flumen,
Col. 1, Præf. vapores ſideris æſtivi, Col. 2, 21. vaſtiſſimæ
ſpinæ, Col. 11, 3.

Vates ſidæreus, Col. 10, 434. venerandus, Col. 10, Præf.
optimus, Col. 11, 2. *omnia de Virgilio.*

Vatijs cruribus, Varr. 2, 9.

Uber pro tuberculo cellæ regis apum, Pall. 7, 7. ube-
ris educatione pendent apes *βοτρυδων*, Pall. 7, 7. * uber ſoli
feracis, Pall. 1, 7. herbarum, Pall. 1, 33. ubera campi,
campus pinguis, Col. 10, 90. ubera muſto diſtenta morta-
libus demittit tellus, Col. 3, 21. ubere ſuo gravata vitis,
fruſtu, Col. 4, 27. * *Adject.* uberi ſolo diſponantur, Col. 5, 6.

Uberati gemmis plurimis ſurculi, Pall. 3, 17.

Ubero. uberat olea, Col. 5, 9. uberantur arbores ſteriles,
Pall. 11, 8.

Ubertatem terræ infamare, Pall. 1, 6.

Veā, via, Varr. 1, 2.

Vectarius equus duplex, ad ephippium & ad rhedam,
Varr. 2, 7.

Vectigalia, Col. 1, Præf.

Vectes *varii*, Cat. 19 & 31. vectibus ligneis denſetur
ſtructura, Pall. 9, 9.

Vectura duum generum, Varr. 1, 16. fœni, pabulorum,
ſtercorum, Col. 2, 13.

Vegetior aſpectus tauri, Col. 6, 20.

Vegrandes oves, *male grandes*, *parvæ*, Varr. 2, 2. *vid.*
Bentl. ad Horat. Sat. 1, 2, 129.

Vehemens vitis, *valida*, Col. 3, 1 & 10. 4, 22. *add. Ho-*
rat. Epist. 2, 2, 120. palus, Col. 4, 12. vehementiora ſtatu-
mina, Col. 4, 16. *vid. Barth. adv. 42, 9.*

Vehes in roboribus & alia ad ædificandum materie, *quæ*
meſura? Col. 11, 2. ſtercoris habet modios LXXX, Col.
11, 2. denæ vehes ſtercoris, Col. 2, 15. *add. 2, 16. vid.*
Carpentum.

Vehiculum, quo ad metendum utuntur Galli, Pall. 7, 2.

Vehit equus commodius, Veg. 1, 56. ſi vaſa acetum an-
te vexerunt, Pall. 12, 20.

Vejanii fratres, Varr. 3, 16.

Velamina corpori, Col. 7, 2. ſcillæ, Pall. 8, 6.

Velata manu runcare, Col. 11, 3.

R U S T I C U M.

Velinus lacus, Varr. 3, 2. Col. 8, 16. ad angulum Velini, Varr. 3, 2.

Vella, villa, Varr. 1, 2.

Vellaturam facere, Varr. 1, 2.

Vello. vellere cuneum, Col. 5, 12. Arb. 26.

Vellus lanæ, Pall. 9, 8. vellera unde dicta, Varr. 2, 11.

Velo. velare caput trunci luto & musco, Pall. 3, 18.

Velocitas prona in facinus, Pall. Inf. Præf.

Velox animus, Col. 1, 9.

Velumina, vellera, Varr. 2, 11. Vellimina *Scaligeri probant Popma & Facciolatus.*

Venæ vitales in ovis aliquot dies incubatis, Varr. 3, 9. quæ animadverti possint, laudantur in equo, Varr. 2, 7. venarum enumeratio, Veg. 4, 4. vena feritur sub cauda, Col. 7, 10. verberatur ante, quam ad sanguinis emissionem solvatur, Col. 6, 14. 7, 10. venam pulsare, *h. e. secare*, Veg. 1, 22. *qui est locus de hac re classicus.* percutere, Veg. 1, 22. percussa si claudi non possit, Veg. 3, 14. pungere, Veg. 3, 15. tangere, Veg. 3, 78. rescindere, Col. 6, 30. *vid.* Sanguis. * venæ tenues aquæ, Pall. 9, 8.

Venaculo & sale perfricabis, Veg. 3, 63. *N. L.*

Venafrum, Cat. 135 & 136.

Venaliū greges, *fervorum*, Varr. 1, 2.

Venaticus canis, Varr. 2, 9.

Venationis septum, Varr. 3, 12. Col. 9, Præf.

Venatoris boni est feras quam plurimas capere, Col. 5, 1.

Vendacem esse, non emacem, Cat. 2.

Vendibilior ager, Varr. 1, 4.

Vendo. vendas, quot assibus potes, Varr. 1, 12.

Veneno quædam pecudes sunt culturæ, Varr. 1, 2. venenum radicibus gelum, Varr. 1, 45. venenum triste de crucis, Col. 10, 335.

Veneo. venibit, *vendetur*, Cat. 146.

Veneri amorēs animum ab officio avocant, Col. 11, 1. veneriis operati perenni aqua se abluunt, antequam penora contingant, Col. 12, 4. * Venerea *f.* Veneria pira, Col. 5, 10. 12, 10.

Venio. cum visere venissemus ad, Varr. 2, 1. venit frumentum ad corbem, Varr. 1, 52. spicilegium, messe facta, Varr. 1, 53. * veniunt, efficiuntur in summa colligenda, *kommt heraus*, Col. 5, 1. * cito veniunt ficus præcoquæ, Pall. 4, 10. veniunt tenues & vacuæ fructu *vites*, Col. 3, 2.

LEXICON

Venter. ventris dolor ut sedetur in bubulo pecore, Col. 6, 7. * si ventrem non facit, *h. e. alvum dejicit*, Veg. 3, 57. * ventrem perferunt vaccæ, Col. 6, 24. equæ, Col. 6, 27. fert XII menses equa, Varr. 2, 1. in ventre est hinc menses XII, Varr. 2, 8. * venter pro *irso animali prægnante*, Varr. 2, 6. *ut in illo Ictorum*, Fructus ventrem sequitur.

Ventilabra & ventilatores granorum, Col. 2, 10.

Ventilare oleam jactando, Varr. 1, 55. vinum, Col. 12, 30.

Ventositas, Veg. 1, 39.

Ventosi pedes, Veg. 2, 50.

Ventus. ventorum orbis, Varr. 3, 5. libramentum, Col. 1, 5. iisdem ventis constituere plantam, *h. e. ad eandem plagam*, Col. Arb. 20. ventos sedare furentes, Col. 10, 340. venti feraces clementer agitant oleas, Pall. 12, 5. vento separantur paleæ a frumento, Col. 2, 21. e vento concipientes equæ, Varr. 2, 1. Col. 6, 27. * ventos emittit venter, Col. 6, 30. donec ventum reddat equus, Veg. 1, 52. * ventum in armum mittito, *inflato*, Veg. 2, 45.

Venuculum far *s. vennuculum, nisi potius leg. vermiculum, i. e. rutilum*, Col. 2, 6. Vernaculum vocatur a nostro 11, 2. * vites, Col. 3, 2. 12, 43. in *Fabiano thesauro* sub *Venusia collocantur. a ve augendi & nucleis derivat Schol. Horat. Sat. 2, 4, 71; quo loco usus est primum Beroaldus ad venuculan vitem constabiliendam. Plinio est Venicula vitis 14, 4. eandem quæ scirpula & quæ sticula putat Linda. Sel. Med. 10, 99. ubi adscripsit Lichtenhanus, hodie eam Muscatellam nominari.*

Venus. ejus procuratio hortorum, Varr. 1, 1. * dum satiata Venus fœcundos compleat artus, Col. 10, 212. nec Venus pastoralis longius quid quærit, Varr. 2, 10. permitenda, Col. 7, 12. Veneris lasciviam amant vaccæ, Pall. 8, 4. in Venerem excitantur admiffarii, Col. 6, 27.

Venustas disposita pomorum, Varr. 1, 59.

Vepres confitis spinis ut efficiantur, Col. 11, 3. veprem hunc interimi non posse, Col. 11, 3.

Ver, genitale mundi tempus, Col. 10, 196. quod initium, quot dies habeat, Varr. 1, 28. veris principium rustico ut observandum, Col. 11, 2. vere novo, *ibid.* vere quæ facienda, Cat. 40 & 50. Varr. 1, 27 & 28.

Veratrum, Col. 6, 38.

Verbena, Veg. 3, 1 & 17. *eadem verbenaca. Hinc*

R U S T I C U M.

Verbenacea calida, *aqua, in qua verbenae cocta est*, Veg. 3, 18. coll. 22. *Εστ ἱερὰ βοτάνη, Eisenkraut.* * pro vervecina vulg. legitur Veg. 3, 67.

Verberare paviculis, Cat. 91. verberari tempestatibus, Col. Arb. 16.

uno Verbo, omnia fana faciet, Cat. 157. ut Gr. ἐνὶ λόγῳ. Sylb.

Verendæ partes equi, Veg. 1, 7.

Verentes plagarum boves, Col. 6, 2.

Veretrum jumentis, Veg. 3, 15. stat præ dolore, Veg. 3, 81.

Vergiliarum exortus, Varr. 1, 28. Col. 9, 14. 11, 2. occasus, Varr. 1, 28. Col. 2, 8. a Vergiliis vernis usque ad æstivas, Varr. 2, 11. Vergiliæ celantur, Col. 11, 2.

Vergo. vergere æquabiliter in unam partem, Varr. 1, 6.

Vericulatæ falces, Col. 2, 21. *vericulo vel hastili munitæ. restit. pro verriculatis.*

ex Vermiculo apes, Col. 9, 11.

Vermiculum far, *vid. Venuculum.*

Vernaculus hujus folii fructus, Col. 3, 8. vernaculum s. nostras genus ulmorum, Col. 5, 6. cicer, Col. 9, 1. pecus peregrino utilius, Col. 7, 3. vernaculæ aves, Varr. 3, 5. gallinæ, Col. 8, 2. vernacula examina, Col. 9, 9 & 12. semina peregrinis meliora, Col. 3, 4.

Vernant apes, Col. 9, 9.

Vernantia lilia, Col. 10, 270.

per Vernum, Pall. 10, 13. verno, Cat. 50. Pall. 3, 26 & al. Pall. 5, 8. 6, 7. ita hiberno; ita contra auctumnus interdum adjective ponitur. ita Vespertinis.

Verres, Varr. 2, 4. Pall. 3, 26. verrium castratio, Col. 2, 4. *vid. Sus. Porcus.*

Verriculæ binæ sub maxillis capri, Col. 7, 6. Pall. 12, 13. *Sunt illæ papillæ, quæ a collo caprorum dependent. Varro 2, 3. mammulas peniles, Plin. 8, 50. lacinias a cervice dependentes binas appellat. Reines. Var. Lect. 2, 14, p. 244. Schættg.*

Verficoloribus pomis, Col. 3, 21. anni foetibus, Col. 10, 256.

Versificationis nostræ gustum præbere, Col. 11, 1.

Versura foliorum, Varr. 1, 46. *diversa species, immutata pro temporibus anni.* * in arando, Col. 2, 2 & 18.

Versus agri, Varr. 1, 10. versus, *fulcus*, Col. 2, 2. al-

L E X I C O N

ternis versibus fulcare. * ab septemtrione versus, Varr. 1, 26. ad exorientem versus, Varr. 3, 9.

Vertex. vertice mundi, Col. 10, 53. *h. e. vertigine & revolutione, qua efficiuntur vices annuæ.*

Vertibuli commissura, Veg. 3, 22. in ipso vertibulo, *ibid.* vertibula in cervice jumenti, Veg. 2, 41.

Verto. vertere lupinum in florem. *inrare cum floret, ad stercoreandum*, Col. 11, 2. solum bidentibus, Col. 4, 5. *vid.* Convertere. vertendus in quatuor pedes collis, Col. 3, 13.

Vertumnus. *vid.* Vort.

Vervactor,

Vervactum, &

Vervagere simul explicabimus. Vervagere igitur verbum rusticorum fuisse videtur, restituendum Columellæ 11, 2, *cujus vis ex derivato vervactum optime intelligitur. Est autem vervactum, quod ex Varrone 1, 44 discimus, terra, quæ interdum requiescit, & restibili opponitur. idem ergo, quod novale, vel ager novalis, s. terra præcisa (quod animadversum jam video a Salmasio ad Solin. p. 510 a A.) Omnes autem hæ appellationes, interdum etiam intelliguntur de terra, quæ plane ex incultis primum aratur. Vervactum eo, quo diximus, intellectu posuit Columella 2, 4 & 10, it. 11, 2, itemque 2, 13, ubi duas operas postulat in vervacto, in restibili agro unam. Quod enim veteretum hic est in editione Commeliniana, de eo deinde videbimus. Porro Servius ad Georg. 1, 50, explicaturus Virgilii versum, At prius ignotum ferro quam scindimus æquor, id est, inquit, antequam faciamus VERVACTUM. Apud eundem Servium ad Georg. 1, 21 locus Fabii P. flor. s. laudatur, ubi primum locum inter numina rustica habet Vervactor, quem suo deinceps ordine sequuntur, Reparator, (quid si redarator? quin video a Vossio ita laudatum hunc locum in Etymologico, v. Vervactor; & Redarator jam placuisse Salmasio ad Solin. p. 509 b. F.) Imporcitor, Insector, Obarator, Occator, Sarritor, Subruncinator, Messor, Convector, Conditor, Promitor. Quod si igitur Vervactor Deus locum tuetur, quidni verbum antiquum & lonæ notæ, quamquam rusticæ, esse potuerit vervagere, a quo vervactor inclinetur, uti reliqua Deorum nomina, quæ laudavimus, a reparando (s. redarando.) imporcando (quod & ipsum fugitivum verbum, quasi laciniæ nobis retraxere veteres glossæ) inferendo, occando, farriendo, subruncando, metendo, convehendo, condendo, promendo, descendaunt haud dubie.*

R U S T I C U M.

Quid? quod totidem literis in Mediceo codice quamquam divisim legit Politianus veru agendi. Adde, quod agere per se vix significat vertere vel arare; quod ver aestati non subjuncturus videtur fuisse Columella; quod pro vereve habent Jens. & Bon. non: ut nusquam consistere tutius liceat, quam in aperta Codicis Medicei lectione, vervagendi. Ceterum de etymologia hujus verbi, non audiendus mihi videtur Plinius, qui 18, 49, quod vere, inquit, semel aratum est, a temporis argumento vervactum vocatur. Columella hoc ipso capite s. 32 ad hunc ipsum locum, de quo disputamus, respiciens, quæ mense Januario (qui certe ad ver non pertinet) vervacta fecimus. Si licuit Varroni de L. L. 4, p. 32 veru a versando derivare, quidni & vervagere sit vertendo & versando terram, quæ quieverat vel semper vel aliquamdiu, agere & proscindere. Vertere enim in hoc argumento dici, notum est. Vertuntur cespites ita, ut radices cælum spectent cet. Unum superest, ut uno loco dicamus, quæ ad hoc verbum pertinent omnia. Scaliger ad Varr. l. c. s. 1, 44, 2, videtur ex toto Columella expunctam velle vervacti vocem, & veteretum ex MSS. substitui. Sed deseritur auctoritate editionum omnium & MStorum, de quibus nobis aliquid innotuit, nisi quod 2, 13, Mediceus unus, observante Politiano, veteretum habet, quam lectionem etiam solus Commelinus recepit, itemque 1, 3 & 2, 10. MS. Lipsiensis vervactum semper fere; semel 2, 10 veteratum, & mox veteretum. Aliis in locis omnibus vervactum omnes agnoscunt: præterquam quod observavi, Robertum Stephanum in fine editionis suæ monere ex vetusto codice legendum 2, 10 veteretum. Ceterum vervacti, præter loca jam laudata, mentio etiam fit Cat. 27. vervactum crudum, Col. 2, 4. mense Julio vervacta subigantur, Col. 2, 4. vervacta repetere, Pall. 4, 2.

Vervecis ventriculus, Pall. 1, 35.

Vesicæ indignatio & ejus causæ & genera, Veg. 3, 15.

* pro marsupio, Varr. 3, 17. * in genibus, & suffusiones, Veg. 4, 14.

Vespæ ex equis, Varr. 3, 16. earum forma, *ibid.*

Vespere exoritur, Col. 11, 2. occidit, *ibid.* se celat, *ibid.* de ortu & occasu acronycho.

Vespertinis, vesperis, Varr. 3, 16.

Veltiariæ arcæ, Cat. 11. Sed

in Veltiariis incuriose tractare servos, vestibis, Col. 1, 8.

Veltiaria nominamus, non tam arcas, ac repositoria vestium, quam

L E X I C O N

ipsa vestimenta. dixit Seneca, Dominus debet servo vestiari-um. *Scævola jurisconsultus*: Quæsitum est, an mortua ma-tre conditio apposita defecisse videatur, & per hoc neque vestiaria, neque cibaria his debeantur. Respondi secun-dum ea, quæ præponerentur, deberi. *Beroald.*

Vestibulum evadit apes, Col. 9, 12. vestibula in galli-nariis, Col. 8, 3. & columbariis, Col. 8, 8. *sunt parvula spatia ante ipsos nidos, quæ advolantem avem excipiant, ne cum impetu in nidum delata ova frangat. Paulo aliter* Col. 8, 4.

Vestigio uno allevatur plaga, Col. 4, 25. *h. e. uno du-elu ferri. Quod in fossore est gradus, hic est vestigium.*

Vestimenta familiæ, Cat. 59. forentia, Col. 12, 45. ne a tineis infestentur, Cat. 98.

Vestio. vestire oves pellibus, Col. 2, 22. vineis agrum, Col. 3, 4. pedamenta, Col. 4, 1 & 15. statumina propa-ginibus, Col. 4, 22. vestit ulmum vitis, Col. 5, 6. vestie-runt se vites frondibus & uvis, Col. 4, 27.

Vestitissimum pecus oves, Col. 7, 3.

Vesuvia rura, Col. 10, 133.

Vesuvii loca quod leviora, salubriora, Varr. 1, 6. col-les, Col. 3, 2.

Veterani boves, Varr. 1, 20. veteranæ gallinæ, Col. 8, 5. vineæ, Col. 3, 21. 4, 22. 11, 2. vites, Col. 3, 15.

Veterensis Paridius, Col. 4, 3.

Vetereta reverentia *Victorii reliquimus* Col. 1, 3. 2, 10 & 13. *sed vid.* Vervacta.

Veterinarii *sc. medici*, Col. 6, 8. 7, 5. 11, 1. veterina-ria medicina ad oves quoque pertinet, Col. 7, 3. Veteri-nariorum *pro* veterinorum *leg.* Veg. 1, 39.

Veterinus. veterinæ pecudes, Varr. 1, 38.

Veterno pressum pecus, Col. 7, 10. consenescere, Col. 7, 5. *Torpore, segnitia, somno, ignavia.* Veternus *proprie est ille morbus, quem lethargum Græci nominant, in quo marcor & inexpugnabilis pæne dormiendi necessitas: vulgo medici sub-etiam appellant. Inde veternosus pro ignavo atque torpente, & somnicleso ponitur. Beroald.*

Vetulæ columbæ, Varr. 3, 7. vetulo vino, Col. 10, 428.

Vetus ætas turturum minus idonea ad faginandum, quam novella, Col. 8, 9. ex vetere arbutto, Col. 12, 38. ma-teria, Col. 7, 3. veteri rancore, Pall. 1, 20 *etiam MS. Sylb.* veteres Romani, Col. 6, Præf.

Vetustatem vinum patitur, Col. 3, 2. in vetustatem re-

R U S T I C U M.

ponere, Col. 12, 11 & 44. servare, Cat. 114. Col. 12, 28. vetustate corruptis apibus, Col. 9, 13.

Vetustescere, Col. 1, 6.

Vetustior pix melior, Col. 12, 20 & 23. ne vetustiora sint quam decem dierum ova, Col. 8, 5. vetustiores favi deteriores, Col. 9, 15. ex vetustissimis vineis, Col. 12, 38.

Via militaris, Col. 1, 5. sacra, Varr. 1, 2. 3, 16. *de hac laudat Schættigenius Minutolum antiquit. Rom. diff. 3, f. 3, p. 143, & Hier. Mercurial. V. L. 1, 4. add. Burman. ad Ovid. Art. 2, 266. Ab hac via sacra ceram sacram dictam arbitratur Rhodius ad Scrib. c. 82, p. 143.* Salaria via, Varr. 1, 14. 3, 1 & 2. viæ malitia, Pall. 1, 6.

Viatores, Col. 1, Præf.

Viatorium medicamentum & semper paratum, Veg. 1, 61. viatoria remedia, Veg. 3, 65. *Margo Sambuci* iuvatoria. *Recte, ut videtur. neque enim facile in promptu esse possunt, quæ ibi præcipiuntur.*

Vic. N. X, Cat. 15. *vicitoriati numi* X. vasarium vict. II, Cat. 145.

Vicarius meæ diligentiae succedit, Col. 11, 1.

Vicenaria fistula, Pall. 9, 12.

Vicia unde dicta, Varr. 1, 31. ubi ferenda, Cat. 35. Col. 2, 11. Pall. 2, 6. satio prima, Pall. 10, 8. pabularis vicie natura, Col. 2, 14. Pall. 1, 6. sativa, Col. 7, 3.

Viciarium cribrum, Col. 8, 5.

Vicies & semel ducentos, Col. 5, 3.

Vicinitatis cura quæ nobis esse debeat, Cat. 4. Col. 1, 3. vicinitas domini suspecta, *metuitur dominus in proximo agens*, Pall. 1, 36. vicinitatis prædia, Varr. 1, 18.

Vicinus. vicini anniversarii, Varr. 1, 16. ex vicino Africæ Gaditanum municipium, Col. 7, 2.

Vicis. in vicem virradicis conferitur malleolus, Col. 3, 14. in vicem novellam sobolem substituatur, Col. 5, 6. eorum in vicem reponenda, Col. 4, 26. ad ejus vicem, Pall. 3, 28. ad vicem solis, Pall. 4, 10. vicem stramenti obtinet fœnum, Col. 2, 19. vice defruti, Col. 12, 19. temonis vice trahitur, Col. 6, 2. * vice annua, *singulis annis*, Col. 3, 21. vicibus annorum requietum, & alternis agatum arvum, Col. 2, 9. vice alterna annorum, Col. 3, 2. cacuminum, Col. 4, 17. mutua, Col. 4, 16. vice pari, Col. 4, 22. vicibus inter se mixtæ qualitates, Col. 2, 2. * omnes vices ministeriorum, Col. 3, 10. * prima vice agros

Scriptt. R. R. Vol. IV.

F f

L E X I C O N

proscindemus, Pall. 10, 7. tertia vice arabitur, Pall. 10;
1. tribus vicibus per annum fœtus edunt, Pall. 1, 28. tri-
bus per diem vicibus, Pall. 1, 30.

Vicissitudinem cepis reddunt nuces, Pall. 2, 15.

Victum tolerare, Col. 10, Præf.

Videt fructus dolium ac modium, Varr. 1, 37. vos vi-
deritis, qui Aristotelem legitis, Varr. 2, 5. videndum hæc
quatuor, Varr. 1, 6.

Viduata corpore materia, Col. 10, Præf. pristino alimen-
to vitis, Col. Arb. 1.

Viduatarem prohibessis, Cat. 141. *Antique, pro viduita-
tem. Non fœtis certum huic voci præsidium petitur ex Plauti
Rud. 3, 3, 2. Est enim ibi viduertas modo ex conjectura Dou-
glæ. Libri omnes viduitas.*

Viduo. viduantur duo statumina, Col. 4, 2.

Viduus pecudibus ager, Col. 2, 15. mortalibus orbis, Col.
10, 65. viduum arboribus solum, Col. 2, 2. ramum ma-
ricare, Col. 5, 6. vidua fructibus membra, Col. 3, 10.
statumina, Col. 4, 22. spinis novalia, Col. 7, 3. viduæ pe-
cudibus pabulationes, Col. 9, 4.

Vieo. vimina unde viendo quid facias, Varr. 1, 23.

Vieta poma, Varr. 1, 59. ficus, Col. 12, 15. *Cic. de
Senect. 2: Necessè fuit aliquid esse extremum, & tanquam
in arborum baccis terræque frugibus maturitate tempesti-
va quasi vietum & caducum.*

Vigena & quina jugera, Col. 4, 30.

Vigent pretia, Col. 8, 17. vigentis sensus adolescentu-
lus, Col. 11, 1.

Vigilaces in custodia canes, Col. 7, 12. galli, Col. 8, 2.

Vigintivir s. XX vir ad agros dividendos, Varr. 1, 2.

Viginti una pars, Col. 5, 3.

Vigor experrectus, Col. 1, Præf. cum vigore & alacri-
tate, Col. 11, 1.

Vilicus pro villico in veteribus libris, v. g. Cat. 2. *Victor.
ad Cic. fam. 16, 21.*

Vilis gustus, Col. 3, 2.

Vilissime constat, Col. 9, 1.

Vilitatem proventus facit, Col. 6, 3.

Villa quæ dicatur, Varr. 3, 2. ut ædificata & instructa
esse debeat, Cat. 3. Col. 1, 5. 12, 2. ubi ponenda, Varr.
1, 12. Col. 1, 4 & 5. quem modum habere debeat, Varr.
1, 11. ædificanda si locetur, Cat. 14. ut ædificanda & dis-

R U S T I C U M:

ponenda, Col. 1, 4 & 6. Varr. 1, 13. in villa & circum
eam ali pascive quæ possint, Varr. 3, 3. circa villam esse
quæ debeant, Col. 1, 6. villa a quibus rebus olim lauda-
retur, Varr. 1, 13. perpolita, Varr. 3, 2. rusticæ villæ olim
majoris erant, quam urbanæ, Varr. 1, 13. ut ædificanda
urbana, Cat. 4. * publica Romæ, Varr. 3, 2. *locus classicus*.

Villaticus canis, Col. 1, 12. villatici greges, Varr. 2, 9.
villaticum pecus, Varr. 3, 2. mel, Col. 9, 4. pastio, Varr.
2, Præf. ii. 3, 1 & 2. de villaticis pastionibus Varr. 1, 1.
Col. 8, 1. villaticæ gallinæ, Varr. 3, 9. Col. 8, 2.

Villicus qui & unde dictus, Varr. 1, 2. *unde exstiterit*,
Col. 12, Præf. qualis esse debeat, Col. 8, 1. 11, 1. 12, 1.
ejus officia, Cat. 5 & 142. cella, Varr. 1, 13. Col. 1, 6.
quid potissimum in ejus magisterio, Col. 11, 1. in officio
ut contineatur, Col. 1, 2. perfectus ut fiat, Col. 11, 1.
villicus Columellæ liber XI ab ipso vocatur, Col. 12, 18.
Hic enim totus fere villicum informat.

Villicæ officia, Cat. 143. Col. 12, 1. *vel potius toto libro.*

Villicationis officium, Col. 11, 1.

Vimen, *salix*, Col. 4, 30. vimine textum sirpiculum,
Col. 10, 304. viminum satio, Varr. 1, 23. quia ferenda,
Col. 4, 30. *saligna*, Pall. 1, 38.

Viminales falices, Col. 4, 30.

Vimineos qualos, Col. 8, 3. 12, 48.

Vinaceus, *a, um. videtur sua natura adjectivum nomen fuisse. Ac vinaceos puto dixisse primum, deinde intellexisse folli-
culos acinorum uvæ expressos quidem, & suo sibi succo priva-
tos, comprehensis tamen etiam granis. Totum hoc Græci vocant
στέρμυλα, quo non in uvis tantum, sed in olea etiam utun-
tur. Eodem intellectu dicuntur vinacæ, int. baccæ. Denique
vinaceum (granum) γίγαρτον, sed ita, ut quemadmodum
Græce hæc ipsa γίγαρτα, (e. g. Geop. 6, 13.) ita Latinorum
vinacea pro στέρμυλοις nonnunquam sumantur. Hæc jam exem-
plis nostrorum firmabuntur. Habet igitur*

Vinaceos recentes Cat. 25. illutos Cat. 147. calcare, Col.
12, 39. dolia, quo vinaceos condat, Cat. 10. ollæ in vi-
naceis conduntur, Cat. 7.

Vinacæ hemina, Col. Arb. 4. vinaceam stercore mix-
tam, Pall. 3, 9. vinacæ condensantur, Col. 12, 43. ci-
bus agnorum, Varr. 2, 2. *sed* vinacæ cibo sterilesunt gal-
linæ, Pall. 1, 27. *sed add.* Col. 8, 4 & 5.

Vinacea quæ acinis celantur, Col. 11, 2. Pall. 10, 11.

L E X I C O N

uvæ passæ detractis vinaceis, Col. 12, 75. sine vicaceis uvæ quomodo creentur, Col. Arb. 9. *Credo etiam ap. Ciceronem de Sen. 15 legendum ex acini vinaceo; non acino vinaceo. Respondet enim fici grano. Sed hoc jam viderunt viri doctissimi.* * vinacea conspissata, Col. 12, 43. eluta & siccata, quæ de lora eximuntur, bobus dantur, Col. 6, 3.

Vinalia rustica, Varr. 1, 1.

Vinariii lacus, Col. 12, 18. cellæ, Col. 1, 6. vasa, Cat. 19.

Vincire fœnum, Col. 2, 22. manipulos, Col. 2, 19. dolia plumbo, Cat. 39. vinciri virgas, Cat. 2. vinctura papavera somnos profugos, Col. 10, 104.

Vinco. victi sumus opere, Col. 11, 2.

Vinctus, quod cestum vocabant antiqui, Varr. 1, 8.

Vinculis quibus & quomodo religandæ vites, Col. 4, 13. vinculi genus ad insitionem diversum, Col. 4, 29. ex rubo, Col. 4, 31. ut vinculum existet, Col. 12, 32. * vinclis in terram defigere vites, *h. e. furcillis*, Cat. 41.

Vindemiæ quæ opus sunt, uti parentur, Cat. 23. Col. 12, 18. Pall. 10, 11. matura esse unde cognoscatur, Col. 11, 2. Pall. 10, 11. quando & quomodo faciendæ, Varr. 1, 54. Col. 11, 2. vindemia facta quæ faciendæ, Cat. 26. * dolia ubi V vindemiæ esse possunt, Cat. 11. vindemias condimus, Col. 1, Præf. Varr. 2, Præf. vindemiam videt cella, Varr. 3, 2. *ita* messis & fœnificia, *ibid.* vindemiis Liberi exuberare, Col. 1, 1. * vindemia mellis, Col. 9, 15.

Vindemiatorum aleam subire, Col. 3, 21. * vindemiator, *fidus τρυγητής*, Col. 11, 2.

Vindemiatoria vasa, Varr. 3, 2.

Vindemio vinum, Col. 12, 33.

Vindicant rustici cibariorum partem, *h. e. servant, compendii faciunt*, Col. 12, 14. vindicandum a sole sterquilium, Varr. 1, 13.

Vinæ utiles an sint, Varr. 1, 8. Col. 3, 3. quo agro ferendæ, Cat. 6. Varr. 1, 25. quale solum postulent, Col. 3, 1 & 12. Arb. 3. Pall. 1, 5. quale solum & cœlum, Pall. 2, 13. quam cœli regionem spectare, Col. 3, 12. quibus rebus instructæ esse debeant, Cat. 11. Varr. 1, 18. *huc pertinet* vinearum dos, Col. 3, 3. earum species multæ, Varr. 1, 8. tria genera, Col. Arb. 4. sunt vel laxius vel angustius consitæ, *ibid.* novellæ ut frequentandæ, Col. 4, 15. quos operarios requirant, Col. 1, 9. ut constitui & institui debeant, Col. 3, 4. Arb. 1. in hortulos ut dividen-

R U S T I C U M.

dæ, Col. 4, 18. tabulæ sunt, Pall. 2, 11. in constitutis quæ servanda, quæ vitanda, Col. 4, 24 — 27. ut curari debeant, Cat. 33. *add.* Col. 4, 3. cito ut crescant, Cat. 43. putandæ, Col. 4, 21. Pall. 3, 12. putari, inferi, pangi ut possint, Pall. 4, 1. pedari, Col. 4, 12. adminiculari & jugari, Col. 4, 26. fodiendæ in æstu quibus horis, Col. 11, 2. occari quando soleant, Pall. 9, 1. ut pampinari & quot fossuris excoli, Col. 4, 28. 11, 2. repastinatae, Col. 3, 18. pulverari ut soleant, Pall. 4, 7. vinea inferior ut recreetur, Pall. 9, 2. veterana ut restituatur, Col. 4, 22. Pall. 4, 7. uti transferatur, Cat. 49. ut rescanda & propaganda, Col. 4, 2. Arb. 6 & 7. vineæ confeminales, Col. 12, 45. provinciales ut fiant & ut colantur, Col. 5, 4. Pall. 3, 11. * vinea *pro vite*, Col. 4, 10, 22 & 26.

Vinealis terra, Col. 3, 12.

Vinearii coles, Col. 5, 6.

Vineaticos cultus, Col. 4, 33. vineaticæ falculæ, Cat. 11. vineaticus fructus, Col. 7, 3. semina, Col. 4, 1.

Vineta varii generis, Col. 3, 20. scrobibus ut ponantur, Col. 3, 13. novella, Col. 4, 5.

in Vineta factum accepi, Varr. 2, 4.

Vinitor qualis esse debeat, Col. 3, 3.

Vinitoria falx, Col. 4, 25.

Vinum quod quoque loco gaudeat, Cat. 6. *ubi pro vite poni videtur*; & *in universum hic observandum*, vinum, vitem, uvas, vineam, *cognata vocabula συνώνυμους interdum usurpari, ita* vinum Amineum, & *alia deinde, vid.* Cat. 6. Varr. 1, 25. Col. 6, 5. pendens qua lege veneat, Cat. 149. in doliis, Cat. 148. *ubi etiam* de degustando: de admetiando *autem* Cat. 154. vino inferio macte esto, Cat. 132. vini optima nota, Col. 12, 19. natura colore discreta, Pall. 11, 14. duraturum sit necne, quomodo experiañis, Cat. 108. ut curari debeat, Col. 12, 30. quibus condituris adjuvetur ad firmitatem, Col. 12, 19 & 28. ut promendum, Varr. 1, 65. * *Ad curationem & medicinam quasi vini ista*: candidum s. album e fusco, & limpidum e fæculento ut fiat, Pall. 11, 14. velut vetus e novello, Pall. 11, 14. piscaturam ne referat, Pall. 11, 14. acescens ut curetur, Col. 12, 26. asperum ut lene ac suave fiat, Cat. 109. austerum ut optimum fiat, Pall. 11, 14. dulce ut fiat, Col. 12, 27. suave e duro, Pall. 11, 14. forte e molli, Pall. 11, 14. odoratum, Cat. 113. Pall. 11, 14. odore malo ut liberetur, Cat. 110. * *Ge-*

LEXICON

nera vini a patriis, (vid. Vitis) colore &c. Amineum & Apicium, Cat. 6. Varr. 1, 25. atrum, Cat. 156 & 157. candidum, Veg. 3, 43. Eugeneum geminum, Cat. 6. Varr. 1, 25. Falernum, Varr. 1, 2. Helveolum minusculum, Lucanum & Murgentinum, Cat. 6. Varr. 1, 25. Tenetanum, Veg. 4, 10. * Aliæ differentia vini a rebus externis: anniculum, vetus, Varr. 1, 65. cibarium, sed sincerum, Veg. 3, 52. familiae, Cat. 57 & 104. praeliganeum operariis, Cat. 23. tale enim videtur faecatum, de quo classe proxima. praefaminum vinum concinnavit Car. Stephanus, nescio quam bene ex Cat. 141. * Conditurae diversae notae. Abrotonites & absinthites, Col. 12, 35. Coum, Cat. 105 & 112. Cydonites s. Cydonite, Pall. 11, 20. faecatum, Cat. 153. Glichonites, Col. 12, 35. Graecum, Cat. 24 & 105. Graeco simile, Col. 12, 35. idem est marina s. salsa conditum, Pall. 11, 14. Hyssopites & Marathrites, Col. 12, 35. Marrubii, Col. 12, 32. Murteum, Cat. 125. idem Myrtites vel Myrtite, Col. 12, 38. Pall. 7, 11. scillite s. scillites, Col. 12, 33. Pall. 8, 6. stypticum fere convenit cum myrtite, Pall. 2, 17 & 11, 14. Thymites, Col. 12, 35. violaceum, Pall. 5, 6. * Medicamentosa alia: ut alvum bonam faciat, Cat. 114. ad lottium, Cat. 122. ischiacis utile, Cat. 123. pestilentiae & stomacho conducens, Pall. 11, 14. * Succus aliorum pomorum etiam vinum vocatur. e pomis, Pall. 11, 16. e malis, Pall. 3, 25. e malis granatis, Pall. 4, 10. de piris, Pall. 3, 25. e sorbis & piris, Pall. 2, 15.

Viola, Col. 10, 102. ejus fatio & cultura, Col. Arb. 30. Pall. 3, 21. agrestes apibus gratae, Pall. 1, 37. luteolae & Sarranae, Col. 9, 4.

-Violaceum oleum, vinum, Pall. 5, 6.

Violaria in fundo facere non est utile, Varr. 1, 35.

Violatum conditum, Pall. 3, 32.

Violenter invadit appropinquantem canis, Col. 7, 12.

Violentia hiemis assidua, Col. 1, 1.

Viperæ morfui remed. Col. 6, 17. Veg. 3, 79.

Viri munia, Col. 12, Praef.

Virantum, Veg. 1, 26. N. L.

Virentia, Col. 1, 5. 3, 8.

Vires oleæ in radices abibunt, Cat. 61.

Virescere in uvis an signum maturitatis, Col. 11, 2.

Virgæ cum baccis ut servantur, Cat. 101. in sua virga hærentia mala, Varr. 1, 59.

R U S T I C U M.

Virgæ sepes, Col. 11, 3. area eod. fere intellectu, Col. 7, 3. crates, Col. 1, 6.

Virgines promæ, Col. 12, 4. Illyricæ succumbunt, quibus volunt, Varr. 2, 10. * virgo equa, Pall. 1, 35.

Virgulas dabis cautare, Veg. 3, 41. lineas vocat Veg. 1, 28.

Virgulta, de vitibus, Col. 4, 23.

Viride edere, Cat. 54. pabulum, Col. 7, 9. virides rosæ, Pall. 6, 17. i. e. succi plenæ & recentes. *Exempla vide apud Barthium Adv. 24, 15 & 28, 4. Sic etiam Græci utuntur verbo χλωρός, quod de Bodæus a Stapel ad Theophrasti hist. plant. 2, 8. Schættg. viridis ramus abscindendus, Pall. 1, 6. i. e. qui multum quidem succum habet, sed non semper fructus. Idem. viridia aquæ familiaria, Col. 8, 15. * viridis ætas, Col. 1, Præf.*

Virilitate omni adempta, Col. 6, 26. virilitatis robore subducto, Pall. 6, 7.

de Virore aliquid superest hordeo, Pall. 7, 12.

Virosi ne fiant loci mulieris, Cat. 157.

Virus noxium humoris, Pall. 2, 15. & caries vetustatis, Col. 3, 11. inest terræ post sementin hordei, Col. 2, 9. ciceris & lini, Col. 2, 14.

Vis major cœli, Col. 1, 7. *vid. Plin. 18, 69.*

Viscatæ virgæ, Varr. 3, 7.

Viscum insitioni adhibitum, Pall. 3, 17. in remediis, Veg. 3, 2 b. visci Ital. unc. 3, Veg. 4, 14. visci folia, Col. 6, 5. visco se oblinunt accipitres, Varr. 3, 7.

Vifula vitis, Col. 3, 2.

Vitæ duæ, rustica & urbana, Varr. 3, 1. rustica antiquior, *ibid.* vitam longioris ævi fortitus est cervus, Col. 9, 1.

Vitalibus vitiatis, Veg. 3, 25.

Viteus coliculus, capreolus, Varr. 1, 31.

Vitex. de vitice muscus, Veg. 2, 47. *eadem arbuscula, quæ Agnus castus Dodonæo.*

Vitiarium, Cat. 40 & 47. Varr. 1, 31. Col. 3, 4 & 5. vitiaria facienda, Col. 11, 2. Arb. 1. vitium seminarium vocat Col. Arb. 1.

Viticula debilis roboranda, Pall. 3, 12. viticulæ uni superjecta pellis, Pall. 1, 35. pullulanti quot relinquantur materiæ, Pall. 6, 2. * viticula cucumeris, Pall. 4, 9.

Vitiferarum arborum rami ut formentur, Pall. 3, 13.

LEXICON

Vitiginei furculi, Cat. 41. vitigineis foliis contegunt, Col. 12, 16.

Vitiles alvi, Varr. 3, 16. vitilia cola, Cat. 11. Vitile dicitur, quidquid viendo factum est. Nam & funes, & corollæ, & alia, quæcunque plexili opere fiunt, vieri dicuntur. Vitiles alvi apud Varroni, qui ex viminibus facti. Perperam Victorius vitile exponit lentum, & quod facile flectitur. Immo vitile est τὸ πλεκτὸν, quod ex vimine & viendo factum est. Sic apertile, τὸ ἀνοικτὸν, & similia. Plin. lib. 22, c. 4, de foliis palmæ: Nunc ad funes, vitiliumque nexus, & capitum levia umbracula funduntur, πρὸς τὰ τῶν πλεκτῶν ἄμματα, Hæc Salmasius ad Solin. c. 22, p. 174. Schætig.

Vitio. vitiat ova gallus crebriore initu, Col. 8, 11. vitiat in opere instrumentum, Col. 12; 1. ne vitientur boves aliqua offensa, Pall. 4, 12.

Vitiosum pecus, Varr. 2, 1.

Vitis. De cultu ejus tribus libris, nempe III, IV & V, cum præcipiat Columella, nemo exspectat, credo, ut omnia loca huc referamus. Multa enim, quæ ad rem ipsam pertinent, præcepta sunt in Vineæ. Persequamur tamen ordine, quantum licet, quæ præ ceteris notanda videntur, tum ex Columella, tum ex ceteris. Sulcos & propagines quales desideret, Cat. 43. quomodo ferantur, Cat. 28. quot modis ponantur in provinciis & in Italia, Col. 3, 14. ponuntur pastinato solo melius, quam novali, Col. 3, 15. poni, putari, propagari, reparari quando deb. Pall. 11, 4. ablaqueari, Col. 4, 8. Pall. 2, 1 & 11, 5. fodi, Col. Arb. 12. pastinari, Col. 3, 13. putari, Cat. 32. Col. 4, 9 & 10. ii. 23 & 24. Arb. 10. Pall. 1, 6. 3, 15. pampinari, Col. Arb. 11. Col. 4, 17. ii. 27 integr. & 28 ii. 29. pedari, Col. 4, 12. s. palari, Pall. 3, 20. alligari, Col. 4, 13 & 20. Pall. 4, 7. jugari, Col. 4, 17. pulverari, Pall. 8, 1. propagari, Cat. 133. Pall. 3, 16. 11, 16. ex ar busto transferri, Pall. 3, 10. inferi, Cat. 41. Col. 4, 29. Arb. 8. Pall. Inf. 45. semina quæ optima, Col. 3, 10. Arb. 3. qualis malleolus legendus, Col. 3, 6. caput, vid. h. v. Vitis arbustiva, Col. 5, 6. Arb. 16. vitis capitata & brachiata, Col. 5, 5. jugo superposita, aut arundinum statuminibus per orbem connexa, Col. 5, 5. sine adminiculis consistens, Col. 5, 5. prostrata, ibid. * vitis quæ ferax, Col. 3, 6 & 7. Arb. 2. Pall. 11, 3. prodigialiter feraces vites, Col. 3, 3. biferæ, Varr. 1, 7. tricenariæ, Varr. 1, 2. vitis unius intra biennii tempus progenies duo juge-

R U S T I C U M.

ra, Col. 3, 9. oleri inimica, Varr. 1, 16. steriles ut curentur, Pall. 12, 10. Col. Arb. 8. lacrimarum nimietate tabescentes, Pall. 3, 30. quarum fructus humore putrescit, Pall. 10, 18. macræ, Cat. 37. ægræ, Pall. 4, 7. læsæ, *ibid.* ne a bestiis infestentur vites, Pall. 1, 35. ne sine fruge luxurient, Pall. 12, 9. radices ne implicentur, Col. 3, 15. ut fructum ad maturitatem perducant, Col. Arb. 8. ut botryones & albos & nigros ferant, Pall. 3, 33. cinis vitis vini colorem mutat, Pall. 11, 14. * vitis vel ad escam deponitur, vel ad effusionem, Col. 3, 2. quæ ad escam utiles, Col. 3, 2. *De reliquis generibus, speciebus, nominibus, ante omnia admonitio tenenda ipsius Columellæ, qua longum catalogum claudit 3, 2. Hic nomina vitium, uvarum, vinorum, elementari ordine proponemus: loca auctorum nostrorum sub suis cujusque literis indicantur. Alba huc non pertinet, vid. mox separatim.* Albuelis. Allobrogica. Amethystos. Aminæa. Apiana. Apicia. Arcella. Arcellæa vel Arcelaca. Argitis. Avara. Basilica. Biturica. Bumamma f. Bumastus. Ceraunia. Coculubis. Cydonitæ. Dactyli. Duracinæ. Elvenacæ f. Helven. Emarci. Eugeniæ. Fæcinæ. Fereolæ an Ferreolæ? Fregellanæ nigræ. Gemellæ f. Geminæ. Germanæ. Græculæ. Helvenacæ. Helveolæ f. Helvolæ. Hirtiola f. Irtiola. Hispanica. Inerticula. Lanata. Libyca. Longa. Merica. Miscellæ. Murgentinæ. Nomentanæ. Numisianæ. Oleagineæ. Pompejanæ. Præcox. Pretiæ. Psithiæ. Purpureæ. Rhætica. Rhodiæ. Rubellianæ. Scantianæ. Scirpula. Sircitula. Sophortia. Spionia. Sticulæ. Thasiæ. Theriaca. Tripedaneæ. Variæ f. Helvolæ. Venniculæ an Vermiculæ? Unciariæ. * Uniusne, an diversorum generum ponendæ? Col. 3, 20. Pall. 3, 9. quæ, quibus locis gaudeant? Cat. 6. Col. 3, 1. Pall. 3, 9. quæ inprimis conferendæ, Col. 3, 2. per species digerendæ in suos sibi hortos, Col. 3, 20 & 21. * vitis vel flagellum est, vel palma, Varr. 1, 31. pro palmite etiam Cat. 41. Quin * vitis alba, propter qualemcunque similitudinem est Bryonia alba, de qua Col. 10, 347. it. 12, 7. & Pall. 1, 35. Gr. ἀμπέλως λευκή, Gall. Couleuree, nostris Stichwurz. Multa de hac Plin. 23, 16. & ibi Harduinus. * vitis & viticula, de ramis cucumeris, Pall. 4, 9 & 10. de arundinis flagello posuisse videri potest Cat. 47. Sed mihi non liquet.

Vitificat lætio expuncta ex Col. Arb. 7. jam legitur radices vitis citet.

Vitium tritici filigo, Col. 2, 9. i. e. secundum quoddam,

L E X I C O N

inferiusque genus, ex priori ortum, ut vitium vini acetum
Plin. 23, 27. cf. Col. 2, 6 pr.

Vitreus, *a, um.* vasa vitilia vel vitrea, Col. 12, 4. fidelia vitrea, Col. 12, 56. * in vitreo componere napa, Col. 12, 34. *ubi substantive poni videtur.*

Vitulus & vitula, Varr. 2, 5. vituli quando nasci. quomodo ali soleant, Pall. 5, 7. castrari, Col. 6, 26. Pall. 6, 7. 7, 6. * Vitulus cognomen Pomponiorum, Varr. 2, 1 & 11. * vituli marini adeps, Col. 6, 32. pellis, Pall. 1, 35.

Viva terra, Pall. 3, 32. *interpretor ex loco herbido vel frugifero sumtum.*

Vivacitas filicis absumitur, Col. 2, 2. vivacitatem suam prorogare in X annos, Col. 11, 3.

Vivaria silvestrium pecudum, λαγοτροφεῖα, Col. 8, 1. ferarum, Col. 9, 1. vivarium frequens piscibus, Col. 8, 16. vivaria ab mari delata, Col. 8, 16.

Vivax herba, Col. 10, 88. vivacior est cunila, quam ut, Col. 11, 3. vivacissima arundo, Col. 4, 32.

Viverra ne perrepat, Col. 8, 15:

Vivido halitu caloris animatae apes, Col. 9, 13.

Viviradix praestat malleolo, Col. 3, 14. ut ematur, Col. 3, 3 & 4. deponatur, Col. 3, 15. educetur, Col. 4, 6. de pastinato eximatur, Col. 3, 3. transferatur, Col. 4, 16. in provincialibus vineis ut tractetur, Col. 5, 5. * in rosa ferenda adhibetur, Varr. 1, 35.

Vivo. vivere prisca quibus rebus soliti fuerint, Varr. 2, 1. si utraque vixerint, *h. e. comprehenderint, convaluerint, davon kommen*, Col. Arb. 16.

Ulcus tetrum, Cat. 157. ulcera facta, Col. 6, 8. ulceribus remedium, Cat. 157. Col. 6, 13.

Uliginosus ab aquoso quid differat, Varr. 1, 6. fit locus, cum delapsus aquae non habet, *ibid.*

Uligo. uligine redundat regio, Col. 1, 6. uliginem dulcem desiderat, Col. 11, 3. * morbus pedum, *qui & dulcedo*, Veg. 2, 52.

Ulmei folii callum, Pall. 4, 10.

Ulmi ut ferantur, Cat. 28. ulmorum genera, satio, cultura, Col. 5, 6. generosissima Atinia, Col. Arb. 16. ulmus apium ventrem solvit, Col. 9, 13. ulmi utiles in finibus, Varr. 1, 15. catenis, Pall. 12, 15. semen ulmi famera, Col. 9, 13.

Ulpicum, Allium Punicum ἀφροσκόροdon, Col. 11, 3. Baticum, Veg. 1, 18. ulpici caput, Cat. 71. satio & cul-

R U S T I C U M.

tura, Col. 11, 3. Pall. 12, 6. Ulpica late olentia, Col. 10, 113.

Ulro citroque, Cat. 33.

Ulva palustri figuratæ spartæ, Pall. 12, 7.

Umbilicus perfici, Pall. 12, 7.

Umbra villæ publicæ utamur, Varr. 3, 2. umbras compescere, Col. 4, 27. piscis, Col. 8, 16. Gr. *σκιαινα*. Laudat Ovid. *Halieut.* 111. Anson. *Mosella* 90. ubi Freherus docet, ombrina *Italici* dici, Gallis Maigre.

Umbraculis objectis defendatur arbor, Pall. 12, 7.

Umbratilis mora, Col. 1, 2.

Umbriæ boves, Col. 6, 1. metendi ratio, Varr. 1, 50.

Umbriferæ rupes, Varr. 2, 2.

Umbro. umbrant virgæ, Col. 5, 7. umbrantes platanos; Pall. Inf. 145. umbrantibus arbustis tecta, Pall. 9, 8.

Ummidius, *vid.* Immidius.

Uncia jugeri, Col. 5, 1 & 2.

Unciariæ vites, Col. 3, 2. *a pondere acinorum dictæ* Plin. 14, 3. Schætzg.

Uncinis æreis tolluntur vermes e fico, Pall. 4, 10.

Unctioni quotidianæ oleum secundarium, Col. 12, 52.

Unctum (*editt.* uncta) pingue, Veg. 3, 71.

Uncus, *a*, *um*. unca vitis, Col. 4, 13. *curva*. unco digito educere, Col. 7, 11.

Uncus (*int.* clavus) infixus solo, Col. 3, 18. unci ferrei, Cat. 10 & 13.

Unda supernatantis olei, Pall. 2, 19. undis duabus aut tribus fervere patieris, *aussieden 2 oder 3 mahl*, Pall. 12, 22.

Unde, *a quo*, Varr. 1, 40 & 41.

Undevigesimo die, Col. 8, 5.

Undo. undare cœpit aqua calefacta, Pall. 3, 25.

Unguen indere, Cat. 79 & 80. unguine ceti linitur; Col. 6, 32.

Ungo, *vel* unguo. unguito lectum fel bubulum, *pro felle bubulo*, *Saserna apud* Varr. 1, 2. unguere corpus, Varr. 1, 2.

Unguis. ad unguem quadrare, Col. 11, 2. dolare, *ibid.* *Ad perfectam absolutionem; translatio a marmorariis, qui juncturas marmorum tum demum perfectas ducunt, si unguis superductus non offendatur, unde jam quæcunque perfectissima esse volumus significare, ad unguem facta esse dicimus. Horat. Ad unguem factus homo. Beroald. * unguis duo bovis in ungula una, Varr. 2, 5. Col. 6, 12. add. Veg. 1, 56. * unguis*

L E X I C O N

ferrei, Col. 12, 18. * custodum in vite, Col. 4, 24. Pall. 3, 12. *duræ illæ & siccæ partes ultra gemmam ultimam superiori anno relictæ*, (neque enim consultum est sarmentum incidere, Col. 4, 21) *postquam germinavit gemma refecandæ. vid.* Ungula. * unguis marini, Veg. 1, 20. 4, 12. *vid. Plin. 9, 33 pr. & ibi Harduin.*

Ungulæ læsæ remedia, Col. 6, 15. restituendæ ratio, Veg. 2, 56 & 57. de perna, Cat. 158. * ungulis similis resectio palmitis, Col. 4, 24. *vid. Unguis.*

Unicolores pecudes, Varr. 2, 4.

Unio cepa simplex, Col. 12, 10. *vid. Salm. ad Solin. p. 822.*

Unitas coloris apparet, Col. 7, 3. dum unitas fiat, Col. 12, 22. unitatem faciunt, Col. 11, 3. 12, 24.

Universitas operis inchoati, Col. 9, 2. rusticationis, Col. 1, Præf. tergoris, Col. 7, 3.

Universi genitor, Col. 3, 10.

Unus ex multis, *exceptiva & cum prærogativa*, Col. 11, 1. unæ fibulæ locum facito, Cat. 19. uno dativ. Varr. 1, 18. unæ quadrigæ, Varr. 2, 1. unas molas, Cat. 13. * unum & vigesimum diem, Col. 8, 5. Arb. 26. * unus & imus *confund. ubi vid.*

Vocabula sua mutare, *h. e. nomina*, Col. 3, 2.

Vocale instrumentum, Varr. 1, 17.

Vociferant galli, Varr. 3, 9. vociferatus est anser, Col. 8, 13.

Vocificantes, Varr. 3, 16.

Volatile pecus, Col. 8, 4.

Volatura coturnicum, Varr. 3, 5. a volatura capiuntur turtures, Col. 8, 9. * pro ipsis turdis, Col. 8, 10.

Volema pira, Cat. 7. Col. 5, 10. 12, 10. *volam implentia interpretatur etiam Rhod. ad Scribon. c. 104, p. 174.*

Volo. velit dignari, *pro dignetur*, Col. 11, 1. *ubi laudabat Schættg. Reinesium & Burmannum ad Petron. c. 70.* volunt volucres purum locum, Varr. 3, 6. volens propitius, Cat. 134 & 139. volentibus Divis, Cat. 141.

Volvæ intimæ, *χορίον*, Varr. 2, 1. *Ita volvam pomorum apud Scribon. comp. 104, p. 174 Rhod. Hadrian. Junius interpretatur pomi medium, in quo velut oculo semina latent. Urfinus malebat valvolæ.*

Volucra ne vites lædat, Col. Arb. 15. *cf. Col. 10, 333, ubi volucres infestæ Baccho. Ex lectione Pliniana communis, lego volvox. Plinii verba ad hanc rem pertinentia subscri-*

R U S T I C U M.

psi, quæ sunt hæc: Alii volvocem appellant animal præro-
dens pubescentes uvas: quod ne accidat, falces cum sint
exacutæ, fibrina pelle detergunt, atque ita putant, aut
sanguine hircino liniri volunt post putationem easdem. *Idem*
Plinius, & ante *Plinium* *M. Cato* convolvolum nominarunt
bestiolam damnificam, atque vineas infestantem, qui fortassis a
convolvendo nomen accepit, eo quod se convolvat atque intor-
queat circa pampinos. Eundem opinor esse involvolum, de quo
scitum est *Plautinum* illud in *Cistellaria*: Imitatur nequam be-
stiam & damnificam involvolum, quæ in pampini folio in-
torta implicat: itidem hæc exorditur sibi intortam oratio-
nem. Qui vult, ne convolvulus in vinea nascatur, medicamen-
tum faciat ex amurca decocta ad crassitudinem mellis cum bitu-
minis tertiariorum & sulphuris quartario: hoc vites sub caput & sub
brachia perungat, ita convolvulus non fiet in vinea. *Beroald.*
Sed vulgatum tuetur Pius annot. post. c. 170.

Volucres duum generum, Varr. 3, 5.

L. Volumnius Senator, Varr. 2, 4.

Voluptas delectationem quærit, Varr. 1, 4.

L. Volusius, Col. 1, 7.

Volutionis utilitas, Veg. 1, 56.

Voluto. volutare Caricas in massas, Pall. 1, 30. per ter-
ram volutari debent vasa, Col. 12, 48. * volutantur in pul-
vere gallinæ, Varr. 3, 9. volutant se pulli, Varr. 3, 9. vo-
lutari lacu gaudet fus, Col. 7, 10. volutare intransiive,
Veg. 1, 47.

Vomer si læserit ungulam, Col. 6, 15. Veg. 3, 4. vomere
levi summam terræ partem fauciare, Col. 2, 2.

Vomis indutilis, Cat. 135. MSS. vomeris, quæ fortasse le-
tio repudiari non debet. Grammatici enim testantur, vetustissi-
mos multa hujuscemodi protulisse, ut supellectilis nominandi
casu, & non tantum supellex dicerent. *Victor.*

Vomicæ intus natæ, Veg. 3, 53.

Vomo. quæcunque vomit latrina, Col. 10, 85. vomere
uliginem, Col. 2, 9.

Vorsare rudibus, Cat. 80.

Vortere locum bipalio, & vorsum, Cat. 46.

Vortumnus, Col. 10, 308.

Votum pro bubus, Cat. 82.

Urbanus fundus, an pro suburbano? Cat. 8.

Urbis terminum taurus & vacca signant aratro, Varr. 2,
1. Col. 6, Præf. circa urbem, *Romam*, Pall. 3, 25.

LEXICON

Urceolaris herba, Veg. 1, 34. parietaria *Dodonæo*, quod urceis vitreis *detergendis adhibita*.

Urceum aheneum, quod, Cat. 13.

Urceus. urcei aquarii, Cat. 10. fictiles, Cat. 13. urceis progeritur oleum, Col. 12, 50. urceo fictili, Col. 12, 44.

Uredo est a frigore, Col. 3, 20. *Pæssim* urendi *itemque adurendi verbum* frigori attribui docet *Fabri thesaurus*. Uredo & vulnuscule in elephantiasi, Veg. 1, 16.

Urina si ægre fluat aut genitalia deurat, Col. 6, 30. urina hominis apta furculis, Col. 2, 15. adversus vermes, Pall. 3, 25. 4, 10. urina pota reficiuntur apes coeliacæ, Varr. 3, 16. vetus pomis & vitibus affunditur, Pall. 3, 8. 4, 8 & 10. 12, 10. bubula advers. campas, Pall. 1, 35. asini obviat vermibus, Pall. 4, 10. bubula vel hominis, Col. 9, 13. *vid.* Lotium.

Urna quinquagenaria, Cat. 10. *quinquaginta sextariorum capax*, Turneb. 7, 22. urnæ sparteæ, Cat. 11.

Urnales II, Cat. 13. *forte ad urceos refertur*.

Uro. uratur vi secuti alboris, Pall. 11, 5.

Urpicem unum, Cat. 10. *quidam* Irpicem *malunt*. *Videtur urpex antiquior, ut ex ὕμπερος factus est imber*.

Urruncum, Varr. 1, 48.

Ursini adipis vires, Pall. 1, 35. ursinus sanguis, Col. Arb. 15.

Urticæ enecant anserculos, Col. 8, 14.

Ufioni quæ supererunt, Cat. 38. suæ quod satis sit, Cat. 145 & 149.

Usque adeo quo præacueris, Cat. 40. donec crassus erit, Cat. 86 & 88. dum fiat crassum, Cat. 95. usque eo dum colliquefiant, Col. 12, 22. raduntur quoad eliciatur sanguis, Col. 6, 31. usque quoad erunt lactentes, *quamdiu*, Varr. 2, 7. usque quo incipit esse, Pall. 4, 1. usque donec commadebit, Cat. 156. usque dum habebis, dato, Cat. 30. usque in nostra tempora, Col. 12, Præf. in LX annum, Col. 11, 1. in annos VII, Pall. 3, 26. in Kal. Octobr. Col. 4, 5.

Ustura ne constingat medicamentum, Veg. 4, 8.

Usurarum semisses, Col. 3, 3. usura semissium, Col. 3, 3. usuram adjiciunt quædam servata diutius, Varr. 1, 69.

Usurpare res urbanas, *agere*, Varr. 2, Præf. usurpatur hæc insitio æstivo tempore, Col. 5, 11. hæc non sunt usur-

R U S T I C U M.

panda (*facienda*) continuis annis, Col. 12, 44. usurpant hoc nomine ramos agricolæ, Col. 5, 6.

Ufus magister, Col. 10, 339. 4, 11. & experientia dominantur in artibus, Col. 1, 1. cum usus exigit, Col. 12, 7. in hoc usu, *pro* in hunc usum, Col. 12, 48. usu continuo gratia pascui exolefcit, Col. 7, 3. in usu est post annum, *adhibetur*, Col. 12, 21. si quid usus venerit, Cat. 4.

Ut ἐκβατικόν. eo conveniunt, ut ipsi se necent curculiones, Varr. 1, 63. * *conditionale est*: ut Salserna dicat verum, Varr. 1, 19. ut hæc scripserit in agricultura, Varr. 1, 2. * *pro* verbi gratia, Varr. 2, 1 & 2. ut puta, Col. 5, 2. * ut enim ἄτε δὴ Scal. ad loc. Varr. 2, 9, ut ejus, quod eo comite indiget &c. *leg.* ut enim quod &c. *vid.* Quod enim. * ut maxime, Col. Arb. 7. * *omissum*, vel ἀπὸ τοῦ κοινού *repetendum* ex ne *præmisso*, Col. 8, 7: ita ne vegetur, sed potius &c. * ut consideret vinitor, *pro* consideret, *vel* opus est, ut consideret, Col. 4, 24. * ut accumbit, vix resurgit, *pro* cum, Veg. 3, 83. * ut quisque locus frigidus erit, is primus conferatur *rel.* Col. 11, 2. * *an duplicem personam sustineat* ἢ ut, *vid.* Varr. 2, 1: ut ex arboribus &c. *pro* ut sicut. Col. 7, 3: ut & ante diximus &c. *ubi ad verbum diximus relata, comparandi adverbium est*; ad meminimus, *conjunctio.* Col. 11, 2: ut quæque res defecta erit. *Considerandum etiam, an* ἢ quam eodem modo *posita sit* Cic. *fin.* 3, 9: Quid autem apertius, QUAM, si selectio nulla sit ab iis rebus, quæ contra naturam sint, earum rerum, quæ sint secundum naturam, tollatur omnis ea, quæ quærat laudetque prudentia? *unam quam postulat nomen comparativum apertius, alteram verbum tollatur.* * *pro* ut *leg.* *videtur* utut, Col. 1, 1 *fin.* ut occupato.

Utensilia, quibus aut alitur hominum genus, aut excolitur, Col. 1, 3. 2, 13. 12, 1. *ita* utensile far, vinum, *rel.* Varr. 1, 2. utensilibus collectis revolant apes, Col. 9, 5.

Uterque. ea res utraque, Col. 1, 9. quod utrumque usurpatur, Col. 3, 14. utræque summæ, Col. 5, 1. quæ utraque genera, Col. 5, 11. *sic* Col. 1, 7 & 8. 4, 1.

Uterum corrumpit in ovibus aqua varia tempore admisuræ, Varr. 2, 2. in utero dolii, Col. 12, 4.

Utilis sapor pomorum, Pall. 4, 10. magis utilior nepotibus, quam filiis, Col. 6, 37. * *utillime & utilimus* MS, Pall. 8, 1. 11, 4. 12, 15.

ad Utilitatem adducere, *de bove domando*, Varr. 1, 20.

LEXICON

Utique, *in concedendi significatione*, Varr. 2, 4. 3, 7. Col. 1, 4. 4, 7.

Utor. uti factoribus, Cat. 13. erit qui utatur, Cat. 7. utenda rogat, Cat. 5. utito *pro* utitor, Cat. 96, 107, 123 & 126. quam uti voles, Cat. 118. vilicam uti, Cat. 142. vicinas, Cat. 143. *vid.* Adusus. Quam rem utuntur medici, Varr. 3, 16. ex altero loco, *cisterna*, ut homines, ex altero, *lacu*, ut pecus uti possit, Varr. 1, 11.

Utrinque secus, Cat. 21.

Utroque, *ad majores pariter atque ad minores*, Varr. 2, 10.

Utrum editis, *sine interrogatione*, Varr. 3, 2.

Utrumne confuerit, Col. 11, 1.

Uvæ bis mille in una vite, Col. 3, 3. ut varii generis & coloris acinos ferant, Col. Arb. 9. sine granis ut nascantur, Pall. 3, 29. *quod idem est*, sine vinaceis, Col. Arb. 9. si nimio imbre complutæ sint, ut cognoscatur, Col. 11, 2. ut serventur (ollares) Col. 12, 43. Pall. 10, 17. in vite ad veris initia, Pall. 12, 12. ut siccentur, Col. 12, 15. coctæ ut serventur, Cat. 25. passæ, Cat. 7. ut fiant, Col. 12, 39. passæ Græcæ ut fiant, Pall. 11, 22. * silvestres, Pall. 7, 11. labruscam *alias vocant*. * uvæ marinæ, Veg. 1, 20. 4, 12. *inter suffimenta: piscis est* Plin. 9, 1. *ubi vid.* Harduin.

Vulcanalia, Col. 11, 3. *Dies feriatius Vulcano dicatus, dicitur* Vulcanalia. *M. Varro*: Vulcanalia a Vulcano, quod ei tum feriæ, & quod eo die populus pro se in ignem animalia mittit. *Plinius*: A Vulcanalibus lucubrare incipiebat studendi causa. *Beroald.*

Vulgares equi, Col. 6, 27.

Vulgo jacentes testæ, *passim*, *temere abjectæ*, Col. 9, 12.

Vulneribus medentia, Col. 6, 32.

Vulpibus communis vinea, Varr. 1, 8.

Vulfiniensis lacus, Col. 8, 16.

Vulsant jumenta, cum aliquid ruperunt, Veg. 3, 42.

Vulsura pecorum tonsura antiquior, Varr. 2, 11.

Vulsus *est pejus & cum periculo iussiens, quod colligas* ex Veg. 1, 53. 3, 65, 66 & 68.

Vulturnus, *Eurus*, Col. 5, 5. 11, 2.

Vultus. vultu eodem venit æstas aut hiems, Col. 1, Præf.

X.

X decussis, Col. 3, 13. * X *pro* ff. laxatus *pro* lassatus

R U S T I C U M.

MS. Pall. 4, 12 extr. & saepe codex Columellæ Lips. Etiam saepe apud Vegetium, v. g. de laxis, h. e. lassis, 1, 38. ita tristago, trixago cet.

Xylobalsamum, Col. 12, 51.

Y.

Yricus, Veg. 1, 38. *forte colore iridis.*

Yris illyricæ, Veg. 1, 34. & yreos crudi, *forte floris iridis*, Veg. 1, 20.

Z.

Zeus piscis, Col. 8, 16.

Zinziberis triti, Pall. 11, 20.

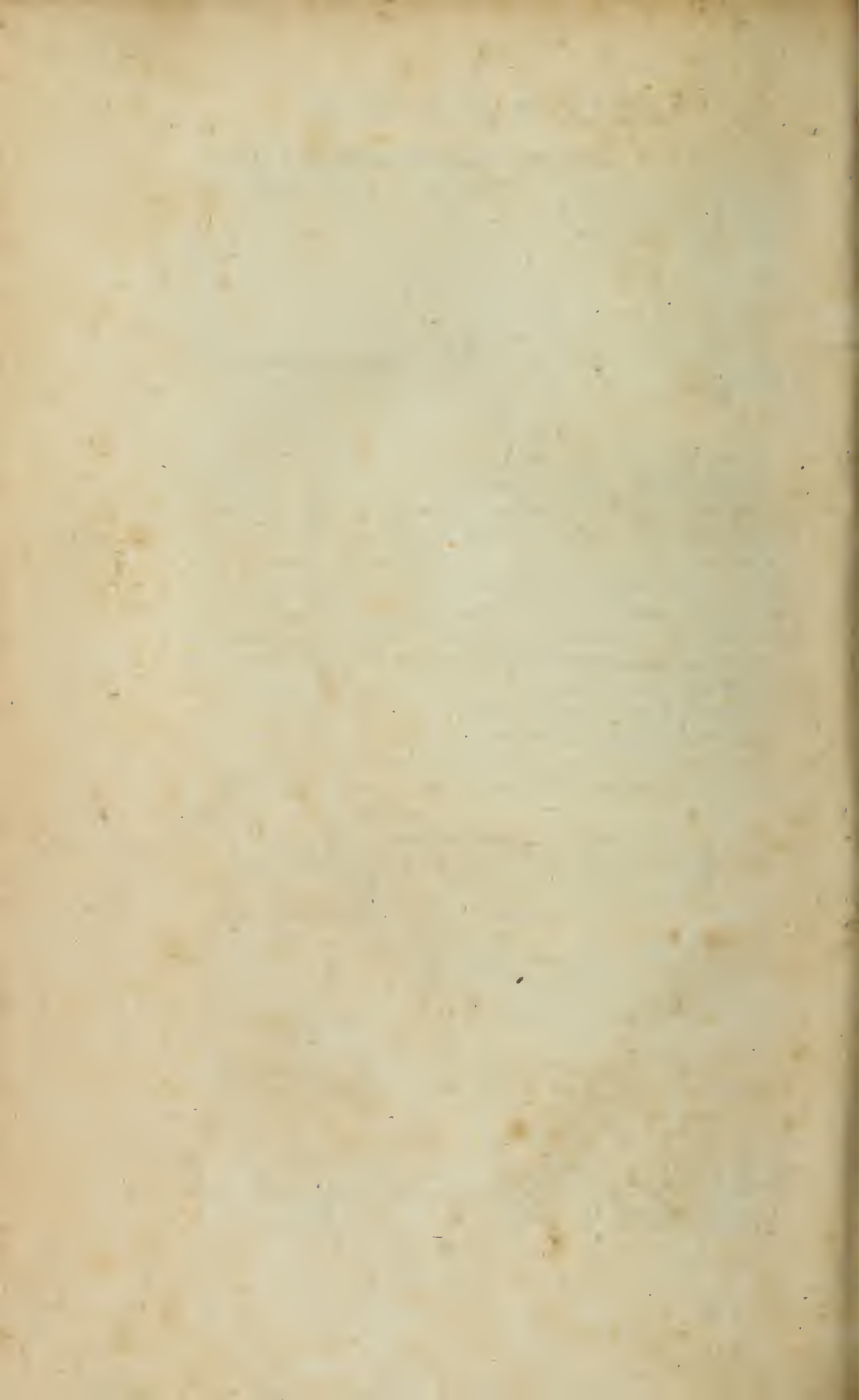
Ziziphus arbor apibus grata, Pall. 1, 37. *rutila & alba*, Col. 9, 4. *fatio & cultura*, Pall. 5, 4.

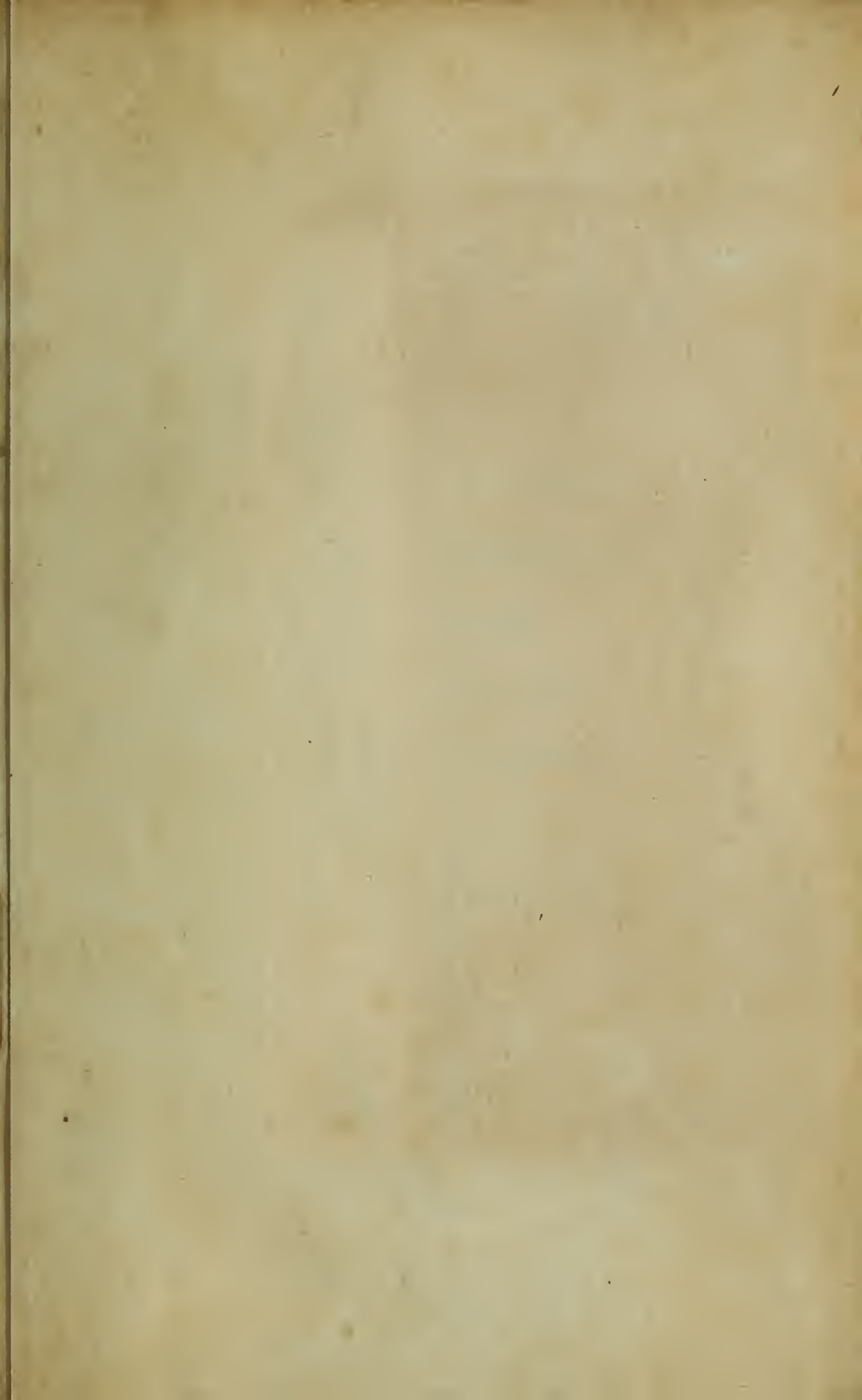
Zizipha ut servantur, Pall. 5, 4. *MS. Pall. melius, zizyphum, & ita quoque Vindanion Geopon. 10, 43. Ceterum fructus zizyphi noti sunt apud nostros. Videantur Baptist. Pius annot. post. c. 37, Salmas. ad Solin. c. 52, p. 730, Bodæus a Stapel ad Theophrast. hist. plant. 4, 4, p. 328 f. Schæug. Officinæ appellant jujubas.*

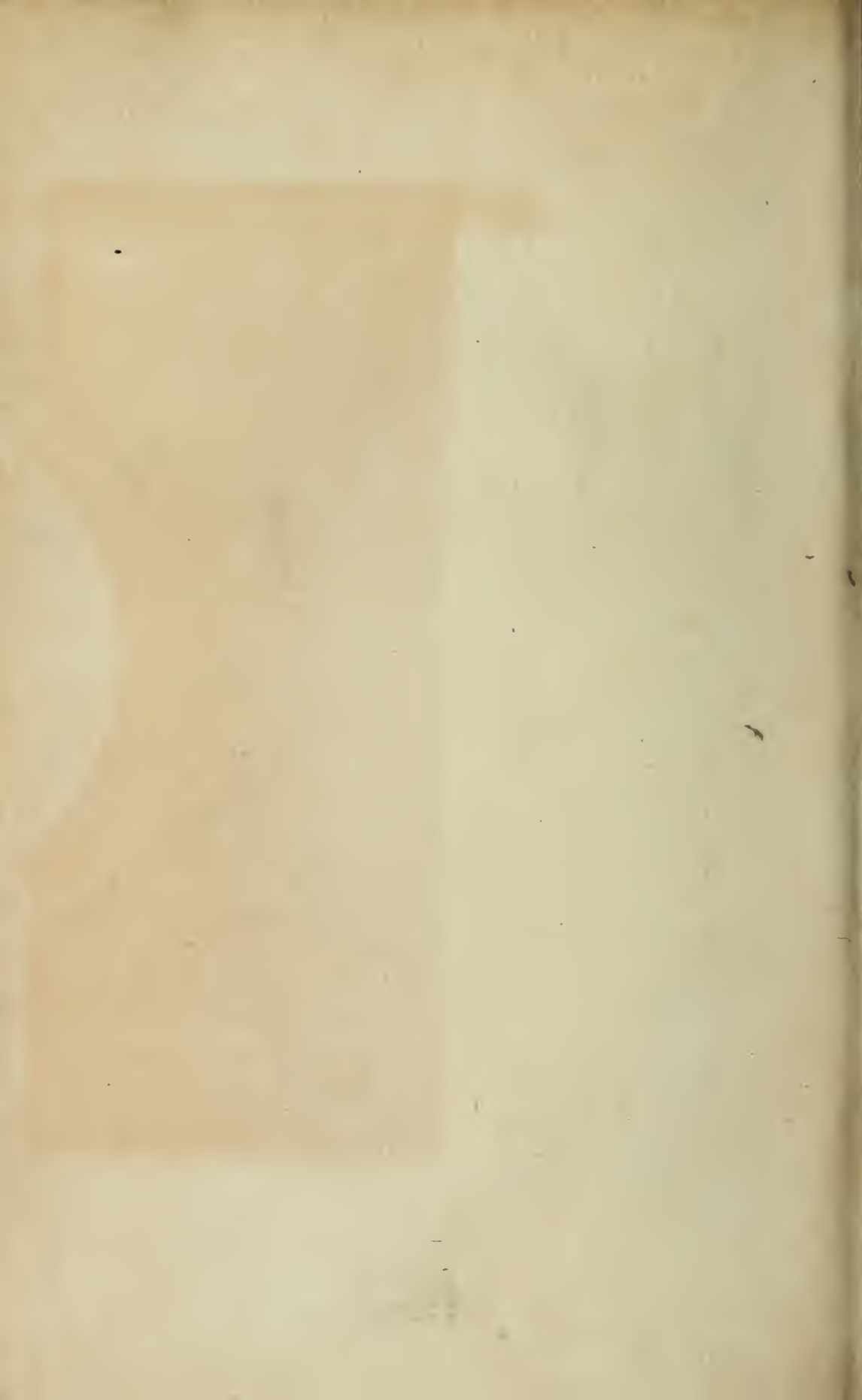
Zungitis, Veg. 4, 16. *N. L.*

Zythi Pelusiaci pocula, Col. 10, 116.

112367

Scriptores Rei Rusticae veteres latini;
Scriptores rei rusticae Rev.ed. Vol.4.
ed. by Gesner. (1787-88)

LL.C
S434G.3

University of Toronto Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

